

INFORMAČNÍ PRÁVO
Ústavní zákon č. 2/1993 Sb.,
Listina základních práv a svobod
(vybraná ustanovení)

Listina základních práv a svobod byla schválena Federálním shromážděním ČSFR 9. 1. 1991 s účinností od 8. 2. 1991. Usnesením předsednictva ČNR ze dne 16. 12. 1992 byla vyhlášena jako součást ústavního pořádku České republiky. Usnesení bylo vyhlášeno ve Sbírce zákonů ČR dne 28. 12. 1992.

Listina základních práv a svobod nabyla pro ČR účinnosti dnem 1. 1. 1993.

Byla novelizována ústavním zákonem č. 162/1998 Sb. s účinností od 1. 1. 1999.

Její současná podoba je následující:

Hlava druhá
Lidská práva a základní svobody
Oddíl první
Základní lidská práva a svobody

Článek 7

- (1) Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.
- (2) Nikdo nesmí být mučen ani podroben krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu.

Článek 10

- (1) Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.
- (2) Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života.
- (3) Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.

Článek 13

Nikdo nesmí porušit listovní tajemství ani tajemství jiných písemností a záznamů, ať již uchovávaných v soukromí, nebo zasílaných poštou anebo jiným způsobem, s výjimkou případů a způsobem, které stanoví zákon. Stejně se zaručuje tajemství zpráv podávaných telefonem, telegrafem nebo jiným podobným zařízením.

Oddíl druhý
Politická práva

Článek 17

- (1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.
- (2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice států.

(2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.

(3) Cenzura je nepřijatelná.

(4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

(5) Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky a provedení stanoví zákon.

*INFORMAČNÍ PRÁVO***Zákon č. 40/1964 Sb.,****občanský zákoník*****Ochrana osobnosti*****Úvod**

Občanské právo má jako jedno ze základních odvětví českého právního řádu za svůj cíl upravit základní občanskoprávní status fyzických a právnických osob. Pod tímto pojmem rozumí doktrína obvykle soubor osobních, osobnostních a zejména majetkových práv a povinností, kterými právní řád vybavuje osoby v právním smyslu.

Ačkoli tyto typy práv osob jsou součástí téhož statutu, existují mezi nimi teoreticky i prakticky nezanedbatelné rozdíly. Osobní, resp. osobnostní práva jsou spojena s osobností člověka, jejími různými stránkami a projevy osobní povahy a patří sem i část tzv. práv duševního vlastnictví (též nazývaných osobně majetková práva). Majetková práva naproti tomu jsou odrazem ekonomických hodnotových vztahů (vztahů přivlastňování).

Občanský zákoník je tak jako obecný základ soukromého práva (ale v některých směrech i celého právního řádu) tvořen souborem právních pravidel, která upravují osobní a majetkový status osob v právním smyslu, základní vlastnické poměry mezi nimi, právní zásady, jimiž se ve svých vztazích řídí osoby v právním smyslu, pokud jsou tyto vztahy založeny na rovném postavení osob, jakož i právní nástroje vzniku, zajištění, změny a zániku práv a povinností z těchto vztahů a sankce za porušení subjektivních práv a povinností, založené na vztazích rovnosti účastníků těchto vztahů.

Obsah uvedené právní úpravy

Občanský zákoník schválilo Národní shromáždění ČSSR 26. 2. 1964. Dne 3. 3. 1964 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů ČSSR.

Zákon nabyl účinnosti dnem 1. 4. 1964.

Zákon byl posléze novelizován, a to:

- Zákonem č. 58/1969 Sb. s účinností od 1. 7. 1969
- Zákonem č. 131/1982 Sb. s účinností od 1. 4. 1983
- Zákonem č. 94/1988 Sb. s účinností od 1. 7. 1988
- Zákonem č. 188/1988 Sb. s účinností od 1. 7. 1989
- Zákonem č. 87/1990 Sb. s účinností od 29. 3. 1990
- Zákonem č. 105/1990 Sb. s účinností od 1. 5. 1990
- Zákonem č. 116/1990 Sb. s účinností od 1. 5. 1990
- Zákonem č. 87/1991 Sb. s účinností od 1. 4. 1991
- Zákonem č. 509/1991 Sb. s účinností od 1. 1. 1992
- Zákonem č. 264/1992 Sb. s účinností od 1. 1. 1993
- Zákonem č. 267/1994 Sb. s účinností od 1. 1. 1995
- Zákonem č. 104/1995 Sb. s účinností od 1. 7. 1995
- Zákonem č. 118/1995 Sb. s účinností od 1. 10. 1995
- Zákonem č. 94/1996 Sb. s účinností od 1. 6. 1996
- Zákonem č. 89/1996 Sb. s účinností od 1. 7. 1996
- Zákonem č. 227/1997 Sb. s účinností od 1. 1. 1998
- Zákonem č. 91/1998 Sb. s účinností od 1. 8. 1998
- Zákonem č. 165/1998 Sb. s účinností od 1. 9. 1998
- Zákonem č. 363/1999 Sb. s účinností od 1. 4. 2000
- Zákonem č. 27/2000 Sb. s účinností od 1. 5. 2000
- Zákonem č. 103/2000 Sb. s účinností od 1. 7. 2000
- Zákonem č. 159/2000 Sb. s účinností od 1. 10. 2000
- Zákonem č. 227/2000 Sb. s účinností od 1. 10. 2000
- Zákonem č. 367/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001

Jeho současná podoba je následující:

ČÁST PRVNÍ

OBECNÁ USTANOVENÍ

HLAVA PRVNÍ

OBČANSKOPRÁVNÍ VZTAHY A JEJICH OCHRANA

§ 1

- (1) Úprava občanskoprávních vztahů přispívá k naplňování občanských práv a svobod, zejména ochrany osobnosti a nedotknutelnosti vlastnictví.
- (2) Občanský zákoník upravuje majetkové vztahy fyzických a právnických osob, majetkové vztahy mezi těmito osobami a státem, jakož i vztahy vyplývající z práva na ochranu osob, pokud tyto občanskoprávní vztahy neupravují jiné zákony.
- (3) Právní vztahy vznikající z výsledků duševní tvořivé činnosti upravují zvláštní zákony.

§ 2

- (1) Občanskoprávní vztahy vznikají z právních úkonů nebo z jiných skutečností, s nimiž zákon vznik těchto vztahů spojuje.
- (2) V občanskoprávních vztazích mají účastníci rovné postavení.
- (3) Účastníci občanskoprávních vztahů si mohou vzájemná práva a povinnosti upravit dohodou odchylně od zákona, jestliže to zákon výslovně nezakazuje a jestliže z povahy ustanovení zákona nevyplývá, že se od něj nelze odchýlit.

§ 3

- (1) Výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných a nesmí být v rozporu s dobrými mravy.
- (2) Fyzické a právnické osoby, státní orgány a orgány místní samosprávy dbají o to, aby nedocházelo k ohrožování a porušování práv z občanskoprávních vztahů a aby případné rozpory mezi účastníky byly odstraněny především jejich dohodou.

§ 4

Proti tomu, kdo právo ohroží nebo poruší, lze se domáhat ochrany u orgánu, který je k tomu povolán. Není-li v zákoně stanoveno něco jiného, je tímto orgánem soud.

§ 5

Došlo-li ke zřejmému zásahu do pokojného stavu, lze se domáhat ochrany u příslušného orgánu státní správy. Ten může předběžně zásah zakázat nebo uložit, aby byl obnoven předešlý stav. Tím není dotčeno právo domáhat se ochrany u soudu.

§ 6

Jestliže hrozí neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může ten, kdo je takto ohrožen, přiměřeným způsobem zásah sám odvrátit.

HLAVA DRUHÁ

ÚČASTNÍCI OBČANSKOPRÁVNÍCH VZTAHŮ

Oddíl první

Fyzické osoby

§ 7

- (1) Způsobilost fyzické osoby mít práva a povinnosti vzniká narozením. Tuto způsobilost má i počaté dítě, narodí-li se živé.
- (2) Smrtí tato způsobilost zanikne. Jestliže smrt nelze prokázat předepsaným způsobem, soud fyzickou osobu prohlásí za mrtvou, zjistí-li její smrt jinak. Za mrtvou soud prohlásí také nezvěstnou fyzickou osobu, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem usoudit, že již nežije.

§ 8

- (1) Způsobilost fyzické osoby vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti (způsobilost k právním úkonům) vzniká v plném rozsahu zletilostí.
- (2) Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku. Před dosažením tohoto věku se zletilosti nabývá jen uzavřením manželství. Takto nabytá zletilost se neztrácí ani zánikem manželství ani prohlášením manželství za neplatné.

• •

§ 9

Nezletilí mají způsobilost jen k takovým právním úkonům, které jsou svou povahou přiměřené rozumové a volní vyspělosti odpovídající jejich věku.

§ 10

(1) Jestliže fyzická osoba pro duševní poruchu, která není jen přechodná, není vůbec schopna činit právní úkony, soud ji způsobilosti k právním úkonům zbaví.

(2) Jestliže fyzická osoba pro duševní poruchu, která není jen přechodná, anebo pro nadměrné požívání alkoholických nápojů nebo omamných prostředků či jedů je schopna činit jen některé právní úkony, soud její způsobilost k právním úkonům omezí a rozsah omezení v rozhodnutí určí.

(3) Soud zbavení nebo omezení způsobilosti změní nebo zruší, změní-li se nebo odpadnou-li důvody, které k nim vedly.

Ochrana osobnosti

§ 11

Fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.

Osobnost člověka je jedním z nejzákladnějších souborů hodnot, které vytvářejí kvalitu lidského života a pozici člověka jako biosociální bytosti s jejími základními tendencemi sebeuvědomění a sebeurčení.

Jak vyplývá z výslovného subjektivního vymezení rozsahu ustanovení o ochraně osobnosti v občanském zákoníku, občanské právo chrání osobnost člověka, tedy fyzické osoby.

Občanské právo vzhledem ke svému nejobecnějšímu zaměření upravuje skupinu práv osobní (osobnostní) povahy. Jde o práva, která náležejí fyzické osobě bez bližší specifikace jejího státoobčanského, sociálního nebo ekonomického, resp. kulturního postavení.

Katalog osobnostních práv a svůj obecný základ v moderním pojetí všeobecného osobnostního práva. Východiskem tohoto pojetí je konstatování integrity osobnosti člověka a tedy integrity jednotlivých aspektů této osobnosti jejich ochrany. Právo na život a zdraví, občanskou čest a lidskou důstojnost, právo na soukromí, jméno a projevy osobní povahy jsou tedy dílčí aspekty všeobecného osobnostního práva, chráněné občanským právem. Vzhledem k integritě všeobecného osobnostního práva a k jeho mnohoaspektovosti, tj. různých projevech v dílčích osobnostních právech, je výčet jednotlivých aspektů ochrany osobnosti uvedený v § 11 demonstrativní, který může být dále rozšiřován. Osobní práva (práva na ochranu osobnosti) fyzické osoby jsou nezadatelná, nezczizitelná, nepromlčitelná a nezrušitelná. Tato práva se váží bez výjimky od samotného počátku ontogeneze lidské osobnosti jako fyzické osoby v právním smyslu a osobnost člověka náleží každé z fyzických osob bez rozdílu.

Vedle těchto práv existuje skupina tzv. zvláštních osobnostních práv, která vznikají v důsledku aktivní tvůrčí činnosti člověka. Mezi tato práva patří:

- a) právo na autorství a jeho ochranu, tedy skupina autorských práv podle autorského zákona;*
- b) skupina práv výkonných umělců, která chrání tvůrčí umělecký výkon výkonné povahy, chráněná též autorským zákonem;*
- c) právo na ochranu tvůrců (původců předmětů) tzv. průmyslových práv, pokud jsou výsledkem tvůrčí duševní činnosti. Tato skupina je chráněna předpisy o vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech a dalšími.*

§ 12

(1) Písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby nebo jejich projevů osobní povahy smějí být pořízeny nebo použity jen s jejím svolením.

(2) Svolení není třeba, použijí-li se písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky nebo obrazové a zvukové záznamy k účelům úředním na základě zákona.

(3) Podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy se mohou bez svolení fyzické osoby pořídit nebo použít přiměřeným způsobem též pro vědecké a umělecké účely a pro tiskové, filmové, rozhlasové a televizní zpravodajství. Ani takové použití však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy fyzické osoby.

Toto ustanovení chrání jednak osobní aspekty osobnosti člověka (v pasivním pojetí), a dále projevy člověka osobní povahy (aktivní pojetí). Jde zásadně o zachycení jednak stránek lidské osobnosti (podobizny, obrazové snímky atd.) na hmotných nosičích, jednak zachycení projevů osobní povahy lidské bytosti na podobných nosičích.

Na rozdíl od integrálních součástí lidské osobnosti, jak jsou chráněny v § 11, § 12 chrání jednotlivé hodnoty lidské osobnosti tehdy, kdy došlo k jejich zachycení (přenesení) na hmotný nosič.

Jedná se o stránky i o projevy lidské osobnosti osobní povahy, u nichž není důležité, zda jsou projevem originální tvůrčí duševní činnosti nebo nikoliv. Předmětem ochrany však není onen hmotný nosič, na kterém je zachycena stránka lidské osobnosti nebo projev osobní povahy lidské osobnosti, nýbrž zachycená myšlenková stránka lidské osobnosti nebo projevu osobní povahy jak z hlediska formy, tak z hlediska obsahu. Majetková práva k hmotným nosičům a osobní práva na nich zachycená nemusí náležet téže osobě (korespondence, zvukové, obrazové a jiné záznamy pořízené osobou odlišnou od osoby,

jejíž stránky nebo projevy lidské osobnosti jsou na nosiči zachyceny apod.).

Zatímco při zachycení podoby člověka náleží ochrana osobního práva zobrazené fyzické osobě, písemnosti osobní povahy, případně zvukové záznamy a podobné způsoby zachycení projevů lidské osobnosti jsou předmětem ochrany, která náleží osobě - jak osobě, o jejíž projev osobní povahy nebo zvukový záznam jde, tak osobám, kterých se projevy osobní povahy, zvukový záznam apod., obsahově týkají.

Zásah do práva na ochranu zachycených stránek lidské osobnosti nebo projevů osobní povahy lidské osobnosti může být proveden ve dvou případech:

a) Se svolením dotčené fyzické osoby s pořízením nebo použitím písemností osobní povahy, podobizen, obrazových snímků, obrazových a zvukových záznamů týkajících se této osoby nebo jejich projevu osobní povahy.

b) Svolení není třeba v případě tzv. licenci, tedy zákonných výjimek z ochrany jednotlivých stránek lidské osobnosti a projevů lidské osobnosti, a to

1) v případech stanovených v § 12 odst. 2, 3 občanského zákoníku,

2) v případech omezení stanovených jinými zákony (trestním řádem, občanským soudním řádem, předpisy správního práva aj.).

c) Jde-li o zásah do všeobecného osobnostního práva, který se děje při výkonu subjektivního práva nebo subjektivní povinnosti jinou osobou (oprávněná kritika, svěpomoc, nutná obrana a krajní nouze, výkon práv a povinností

§ 13

(1) Fyzická osoba má právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění.

(2) Pokud by se nejevilo postačujícím zadostiučinění podle odstavce 1 zejména proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích.

(3) Výši náhrady podle odstavce 2 určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo.

Ochrana osobnosti je poskytována odpovědnostním systémem založeným na objektivním principu. Odpovědnost za zásah do práva na ochranu osobnosti člověka tedy nemůže být vyloučena jakýmkoli důvodem.

V případě, kdy zásah do osobních práv je proveden skutkovými tvrzeními, která jsou objektivně schopna snížit čest a důstojnost postižené osoby, se může osoba, která tyto údaje zveřejnila, zprostit své odpovědnosti důkazem pravdivosti těchto skutkových tvrzení.

Tento důkaz však nemá význam v případě zásahu do intimní sféry (soukromé osoby), neboť v tomto případě je jakýkoli zásah neoprávněný bez ohledu na jeho pravdivost nebo nepravdivost.

Vzhledem k objektivnímu principu odpovědnosti se k jejímu vzniku nevyžaduje elikttní způsobnost osoby, od níž zásah pochází. Odpovědnou osobou může být jak osoba fyzická, tak osoba právnická, pokud k zásahu došlo při plnění jejich úkolů pracovníky nebo členy právnické osoby, kteří tyto úkoly plnili.

O neoprávněný zásah nejde v případech omezení neoprávněnosti zásahu do osobnosti člověka (viz § 12).

Příslušným k poskytnutí ochrany osobním právům fyzické osoby je soud, a to zásadně v první instanci místně příslušný Krajský soud. Prostředky ochrany jsou tedy typy žalob, které § 13 uvádí demonstrativně.

Stanovení výše nemajetkové újmy v penězích je záležitost volného uvážení soudu, limitovaného pouze obecnými měřítky zákony. Soud nemůže překročit návrh a přiznání výše nemajetkové újmy v penězích, může však přiznat nemajetkovou újmu v částce nižší, než byla navrhována.

Smyslem náhrady nemajetkové újmy v penězích je porovnat neporovnatelné: Újmu na hodnotách lidské osobnosti s hodnotou peněz. Právě z tohoto důvodu je rozhodování o náhradě nemajetkové újmy v penězích jednou z nejcitlivějších otázek soudcovské praxe.

§ 15

Po smrti fyzické osoby přísluší uplatňovat právo na ochranu její osobnosti manžel a dětem, a není-li jich, jejím rodičům.

Jednotlivé stránky a projevy osobnosti člověka nejsou hodnotami, které by povznášely nebo snižovaly pouze svého bezprostředního nositele. Z hlediska vazeb, do kterých člověk ve svém životě vstupuje, rodinných, profesionálních, kulturních a zájmových, politických apod., se hodnoty osobnosti jednotlivce přenášejí na osoby v jeho okolí, které snížení nebo porušení či ohrožení těchto hodnot mohou chápat jako zásah do vlastní osobnosti.

Na tuto skutečnost reaguje občanský zákoník přiznáním specificky vymezené skupině fyzických osob postmortální (posmrtnou) ochranu některých hodnot zemřelé fyzické osoby.

Uplatnění práva na ochranu těch hodnot zemřelé fyzické osoby, u kterých to reálně přichází v úvahu, jsou povolány postupně dvě skupiny fyzických osob vymezených svým příbuzenským, resp. rodinným vztahem k zemřelé fyzické osobě:

a) manžel a děti, v případě, že těchto osob není,

b) rodiče zemřelé fyzické osoby.

Takto vymezená skupina osob povolaných uplatňovat práva na ochranu osobnosti zemřelého není totožná (resp. nemusí být, ale může být) totožná s dědici zemřelého povolanými vstupovat do jeho vztahů, které jsou předmětem dědictví.

§ 16

§ 16

Kdo neoprávněným zásahem do práva na ochranu osobnosti způsobí škodu, odpovídá za ni podle ustanovení tohoto zákona o odpovědnosti za škodu.

Samostatně je upravena možnost toho, do jehož práva na ochranu osobnosti zasáhla jiná (právnícká nebo fyzická osoba) uplatňovat náhradu vzniklé škody.

Na rozdíl od odpovědnosti podle § 13 jde o odpovědnost na principu subjektivní odpovědnost za zavinění, která předpokládá, že poškozená fyzická osoba prokáže existenci těchto podmínek:

- a) protiprávní zásah do práva na ochranu osobnosti,*
- b) způsobení škody v podobě buď škody skutečné, nebo ušlého zisku,*
- c) příčinnou souvislost mezi první a druhou podmínkou, zatímco povinná osoba se může své odpovědnosti zprostit (exculpovat) v případě, když prokáže, že škodu nezavinila, tj. že nevěděla, že svým jednáním může způsobit škodu a s ohledem na okolnosti případu o takové možnosti vědět nemohla a nebyla povinna.*

Na rozdíl od práv na ochranu osobnosti podle § 13 se právo na náhradu škody způsobené neoprávněným zásahem do práva na ochranu osobnosti promlčuje.

Na rozdíl od nároků na ochranu osobností dle § 13 právo na náhradu škody způsobené zásahem do práva na ochranu osobnosti nepřechází po smrti postižené fyzické osoby na právní nástupce uvedené v § 15, nýbrž - jako každé majetkové právo - na dědice zemřelé poškozené fyzické osoby.

INFORMAČNÍ PRÁVO
Zákon č. 513/1991 Sb.,
obchodní zákoník
Obchodní firma a obchodní tajemství

Úvod

Obchodní zákoník vychází z jednotné úpravy vlastnického práva, jehož subjekty mohou být všechny fyzické i právnické osoby, které také jako vlastníci požívají stejné právní ochrany. Vychází ze vztahu občanského zákoníku jako základní úpravy v soukromoprávní oblasti a tohoto zákona jako zvláštní úpravy obchodních vztahů podnikatelů.

Těžiště zákona je v určení právního postavení podnikatelů jako nezávislých tržních subjektů a vlastníků obchodního jmění, jakož i soukromoprávní úpravy jejich vzájemných obchodních vztahů. Právní základ této úpravy tvoří obecná úprava majetkových vztahů v občanském zákoníku, vycházejícím z jednotného vlastnického práva, jehož úprava je společná pro všechny fyzické a právnické osoby. Při ochraně vlastnického práva mají všechny tyto osoby stejné postavení. Obecný základ právní úpravy majetkových vztahů v občanském zákoníku se projevuje v tom, že zákoník je na tyto vztahy aplikovatelný (§ 1 odst. 2) při řešení otázek, které nejsou upraveny v obchodním zákoníku.

Obchodní zákoník navazuje na tradiční instituty obchodního práva a předmět úpravy obchodních zákoníků tak, jak se historicky vyvinuly v evropském kontinentálním právu. Proto obsahuje vedle soukromoprávních ustanovení i ustanovení veřejnoprávní, jež upravují především právo na podnikání a způsob jeho uskutečňování.

Uvedená úprava se opírá o nejdůležitější mezinárodně unifikované právní úpravy v obchodní oblasti, zejména o unifikační výsledky Komise OSN pro mezinárodní právo obchodní, Evropských společenství, Mezinárodního ústavu pro sjednocení soukromého práva, Hospodářské komise OSN pro Evropu a Mezinárodní obchodní komory.

Předmětem úpravy obchodního zákoníku jsou zhruba tři oblasti, a to

- a) obecné ustanovení o postavení podnikatelů při uskutečňování podnikatelské činnosti;
- b) úprava právní povahy obchodních společností a družstva;
- c) úprava smluvních a ostatních závazkových vztahů, do nichž podnikatelé vstupují při své podnikatelské činnosti.

Obsah uvedené právní úpravy

Obchodní zákoník schválilo Federální shromáždění ČSFR 5. 11. 1991. Dne 18. 12. 1991 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů ČSFR.

Zákon nabyl účinnosti dnem 1. 1. 1992.

Zákon byl posléze novelizován, a to:

- Zákonem č. 264/1992 Sb. s účinností od 1. 1. 1993
- Zákonem č. 591/1992 Sb. s účinností od 1. 1. 1993
- Zákonem č. 600/1992 Sb. s účinností od 28. 12. 1992
- Zákonem č. 286/1993 Sb. s účinností od 29. 11. 1993
- Zákonem č. 156/1994 Sb. s účinností od 29. 7. 1994
- Zákonem č. 84/1995 Sb. s účinností od 1. 7. 1995
- Zákonem č. 94/1996 Sb. s účinností od 1. 6. 1996
- Zákonem č. 142/1996 Sb. s účinností od 1. 7. 1996
- Zákonem č. 77/1997 Sb. s účinností od 1. 7. 1997
- Zákonem č. 15/1998 Sb. s účinností od 1. 4. 1998
- Zákonem č. 165/1998 Sb. s účinností od 1. 9. 1998
- Zákonem č. 356/1999 Sb. s účinností od 1. 3. 2000
- Zákonem č. 27/2000 Sb. s účinností od 1. 5. 2000
- Zákonem č. 105/2000 Sb. s účinností od 1. 5. 2000
- Zákonem č. 29/2000 Sb. s účinností od 1. 7. 2000
- Zákonem č. 370/2000 Sb. s účinností od 25. 10. 2000
- Zákonem č. 30/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001
- Zákonem č. 367/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001
- Zákonem č. 370/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001

Jeho současná podoba je následující:

ČÁST PRVNÍ

OBECNÁ USTANOVENÍ

Hlava I

Základní ustanovení

Díl I

Úvodní ustanovení

§ 1

Rozsah působnosti

(1) Tento zákon upravuje postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy, jakož i některé jiné vztahy s podnikáním související.
(2) Právní vztahy uvedené v odstavci 1 se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského. Nelze-li je řešit ani podle těchto předpisů, posoudí se podle obchodních zvyklostí, a není-li jich, podle zásad na kterých spočívá tento zákon.

§ 2

Podnikání

(1) Podnikání se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.
(2) Podnikatelem podle tohoto zákona je:
a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
d) fyzická osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.
(3) Sídlem právnické osoby a místem podnikání fyzické osoby je adresa zapsaná jako její sídlo nebo místo podnikání v obchodním rejstříku nebo v jiné zákonem upravené evidenci. Adresou se rozumí název obce (části obce), poštovní směrovací číslo, číslo popisné, popřípadě název ulice nebo náměstí. Podnikatel je povinen zapisovat do obchodního rejstříku své skutečné sídlo nebo místo podnikání. Sídlem organizační složky podniku (§ 7) se rozumí adresa jejího umístění. Sídlo právnické osoby může být v bytě pouze v případě, že to umožňuje povaha předmětu podnikání. Skutečným sídlem je adresa místa, z něhož je právnická osoba svým statutárním orgánem řízena.

Pojem podnikání je definován v § 2 odst. 1. Hlavní důraz tu spočívá na jednání vlastním jménem a na vlastní účet za výdělečným účelem.

Vymezením pojmu podnikatele se zabývá § 2 odst. 2. Podnikateli mohou být jednotlivci (fyzické osoby) nebo právnické osoby, tj. zejména obchodní společnosti. Zákon kategorizuje podnikatele na čtyři skupiny.

Ustanovením odst. 3 se obchodní zákoník přibližuje běžnému pojetí sídla v zahraničí. Sídlem není jen libovolné místo určené podnikatelem, ale rovněž to, které je skutečným centrem jeho činnosti; to však nic nemění na povinnosti podnikatele zapisovat jako sídlo skutečné místo, ze kterého realizuje svoji podnikatelskou činnost, ale pouze se čelí situaci - v praxi poměrně časté - kdy k takovému rozporu dojde. Podnikatel, do jehož sídla zapsaného v obchodním rejstříku, nemohou jeho věřitelé doručit, neboť na adrese tohoto sídla nikdo zásilku nepřevzme, se nemůže např. dovolávat toho, že nebylo řádně a včas reklamováno, jestliže byla reklamáce doručena do jeho skutečného sídla.

Pokud dojde k zápisu odlišného sídla nebo místa podnikání, nebude se jej moci podnikatel dovolávat, ale třetí osoby v souladu s principem publicity mohou v zápis důvěřovat. Jedná se tedy jenom o zvláštní případ principu publicity.

§ 3

(1) Do obchodního rejstříku se zapisují:
a) obchodní společnosti, družstva a jiné právnické osoby, o nichž to stanoví zákon,
b) zahraniční osoby podle § 21 odst. 4.
(2) Fyzická osoba s trvalým pobytem (dále jen "bydliště") na území České republiky, která je podnikatelem ve smyslu tohoto zákona [§ 2 odst. 2 písm. b) až d)], se zapisuje do obchodního rejstříku na vlastní žádost.
(3) Fyzická osoba, která je podnikatelem ve smyslu tohoto zákona [§ 2 odst. 2 písm. b) až d)], se zapisuje do obchodního rejstříku též, jestliže
a) výše jejího čistého obrátu zjištěná podle zvláštního právního předpisu dosáhla nebo překročila v posledních dvou účetních obdobích částku, která zakládá povinnost ověření účetní závěrky auditorem,
b) provozuje živnost průmyslovým způsobem, nebo

c) tak stanoví zvláštní právní předpis.

(4) Fyzická osoba zapisovaná do obchodního rejstříku podle odstavce 3 je povinna podat návrh na zápis do obchodního rejstříku bez zbytečného odkladu poté, co jí tato povinnost vznikla.

§ 3a

Neoprávněné podnikání

(1) Povaha nebo platnost právního úkonu není dotčena tím, že určité osobě je zakázáno podnikat nebo že nemá oprávnění k podnikání; tím není dotčen § 49a občanského zákoníku.

(2) Osoba, která uskutečňuje činnost, k níž se podle zvláštních právních předpisů vyžaduje ohlášení nebo povolení, bez takového ohlášení nebo povolení, a osoby, které takovou činnost uskutečňují jménem jiné osoby nebo na její účet, odpovídají za škodu tím způsobenou; tím není dotčena jejich odpovědnost podle zvláštních právních předpisů.

§ 4

Ustanoveními tohoto zákona se řídí i vztahy jiných osob než podnikatelů, stanoví-li to tento zákon nebo zvláštní zákon.

Díl II

Podnik a obchodní jmění

§ 5

(1) Podnikem se pro účely tohoto zákona rozumí soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit.

(2) Podnik je věc hromadná. Na jeho právní poměry se použijí ustanovení o věcech v právním smyslu. Tím není dotčena působnost zvláštních právních předpisů vztahujících se k nemovitým věcem, předmětům průmyslového a jiného duševního vlastnictví, motorovým vozidlům apod., pokud jsou součástí podniku.

Podnikem se rozumí určitý celek podnikatelské činnosti, provozované v rámci jednoho podnikatelského subjektu. Tvoří ho nejen věcné prostředky, ale i osobní složka podnikatelské činnosti a právo s daným podnikáním spjaté. Podnik má jako celek určitou hodnotu, která se tvoří oceněním všech uvedených složek podniku. Podnik může být předmětem prodeje a koupě, pronájmu apod. Hodnota podniku se pak určuje nejen zůstatkovou hodnotou věcných prostředků podniku, ale i hodnocením osobní složky (struktura a kvalifikační úroveň zaměstnanců), jakož i nehmotných práv, jako je obchodní firma, práva k průmyslovému vlastnictví apod.

Podnik se prohlašuje za věc v právním slova smyslu a podnik tak patří podnikateli vlastnickým právem, které požívá ústavněprávní ochrany. Prohlášení podniku za věc v právním slova smyslu mění i dosavadní civilistické pojetí věci v občanském zákoníku jako hmotného předmětu nebo ovladatelné přírodní síly sloužící uspokojování potřeb, neboť podnik podle § 5 odst. 1 zahrnuje i nehmotné o osobní složky podnikání. Podnik není "mrtvou věcí" ale fungujícím ekonomickým "organismem". V zákoně se výslovně uvádí, že nelze aplikovat ustanovení o zástavním právu k věcem, aby se zabránilo pochybnostem, zda lze podnik zastavit, bude-li považován za věc v právním smyslu.

§ 6

(1) Obchodním majetkem podnikatele, který je fyzickou osobou, se pro účely tohoto zákona rozumí majetek (věci, pohledávky a jiná práva a peněží ocenitelné jiné hodnoty), který patří podnikateli a slouží nebo je určen k jeho podnikání. Obchodním majetkem podnikatele, který je právnickou osobou, se rozumí veškerý jeho majetek.

(2) Pro účely tohoto zákona se soubor obchodního majetku a závazků vzniklých podnikateli, který je fyzickou osobou, v souvislosti s podnikáním označuje jako obchodní jmění (dále jen "jmění"). Jměním podnikatele, který je právnickou osobou, je soubor jeho veškerého majetku a závazků.

(3) Čistým obchodním majetkem je obchodní majetek po odečtení závazků vzniklých podnikateli v souvislosti s podnikáním, je-li fyzickou osobou, nebo veškerých závazků, je-li právnickou osobou.

(4) Vlastní kapitál tvoří vlastní zdroje financování obchodního majetku podnikatele a v rozvaze se vykazuje na straně pasiv.

V odstavci 1 a 2 dochází k rozlišení pojetí obchodního majetku podnikatele, který je fyzickou osobou a podnikatele, který je právnickou osobou.

Důvodem tohoto řešení je, že pouze u fyzické osoby lze rozlišit majetek, který slouží podnikání a který slouží k uspokojování jejích potřeb.

Zavádí se proto dva pojmy - čistý obchodní majetek a vlastní kapitál - čistý obchodní majetek vyjadřuje rozdíl mezi reálnou hodnotou veškerého obchodního majetku a závazků podnikatele bez ohledu, zda se o nich účtuje nebo neúčtuje, zatímco

*pojem vlastní kapitál představuje vlastní zdroje financování obchodního majetku podnikatele, podnikatel o něm účtuje a hodnotově je vyjádřen rozdílem mezi kapitálem podnikatele a cizím kapitálem.
Pojem vlastní kapitál je znám i evropským směrnícím upravujícím účetnictví obchodních společností.*

§ 7

Organizační složka podniku

- (1) Odštěpný závod je organizační složka podniku, která je jako odštěpný závod zapsána v obchodním rejstříku. Při provozování odštěpného závodu se užívá obchodní firmy (§ 8) podnikatele s dodatkem, že jde o odštěpný závod.
- (2) Obdobné postavení jako odštěpný závod má i jiná organizační složka podniku, jestliže zákon stanoví, že se zapisuje do obchodního rejstříku.
- (3) Provozovnou se rozumí prostor, v němž je uskutečňována určitá podnikatelská činnost. Provozovna musí být označena obchodní firmou podnikatele, k níž může být připojen název provozovny nebo jiné rozlišující označení.

Díl III

Obchodní firma

§ 8

- (1) Obchodní firma (dále jen "firma") je název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou.
- (2) Na podnikatele nezapsaného v obchodním rejstříku se nevztahují ustanovení o firmě; právní úkony je povinen činit, je-li fyzickou osobou, pod svým jménem a příjmením, a je-li právnickou osobou, pod svým názvem.

Obchodní zákoník používá termín známý ve středoevropském regionu, a to nejen v našem předválečném právu a v Německu a Rakousku, ale také např. v Rusku a Polsku, který se rovněž vžil a běžně se používá v obchodní praxi. Nahrazuje pojem zavedený v roce 1991. "Obchodní jméno" byl nevhodným názvem, protože přílišnou šíří ztrácela úprava reálný význam a racionalitu. Tak zejména formulace principu výlučnosti v takovém rozsahu byla zbytečná a nemohla být ani nebyla respektována. Změna právní úpravy nemění nic na svobodě každého podnikatele - fyzické osoby, aby v obchodním styku užíval libovolné označení nebo dodatky vedle svého jména a příjmení. K podpisování právních úkonů však tato osoba musí použít své jméno a příjmení. Přejížděná ustanovení zajišťují, že tato úprava nebude mít dopady do již vydaných podnikatelských oprávnění, případně jiných dokumentů.

Pojem obchodní firmy je užší než dosavadní pojem obchodní jméno a je vázán na zápis do obchodního rejstříku. Názvy užívané subjekty nezapsanými do obchodního rejstříku jsou chráněny právem nekalé soutěže a občanským zákoníkem. Formulace zásady výlučnosti bude mít opět reálný význam, jestliže nebude přesahovat rámec obchodního rejstříku.

§ 9

- (1) Firmou fyzické osoby musí být vždy její jméno a příjmení (dále jen "jméno"). Firma fyzické osoby může obsahovat dodatek odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání vztahující se zpravidla k této osobě nebo druhu podnikání.
- (2) Firmou obchodní společnosti nebo družstva a dalších právnických osob, které vznikají zápisem do obchodního rejstříku, je název, pod kterým jsou zapsány v obchodním rejstříku. Firmou právnické osoby, která se zapisuje do obchodního rejstříku na základě zvláštního právního předpisu a která vznikla před tímto zápisem, je její název. Součástí firmy právnických osob je i dodatek označující jejich právní formu.

Jsou dovoleny v praxi dosti časté jiné firemní dodatky než odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání a současně se jasně stanoví, že obvyklé by měly být dodatky, které nějakým způsobem popisují podnikatele nebo jeho podnikání.

§ 10

- (1) Firma nesmí být zaměnitelná s firmou jiného podnikatele a nesmí působit klamavě. K odlišení firmy nestačí rozdílný dodatek označující právní formu. U fyzické osoby postačí zpravidla k odlišení uvedení jiného místa podnikání. Má-li fyzická osoba stejné jméno s jiným podnikatelem působícím v témže místě, je povinna doplnit ve firmě údaj o jménu dostatečně odlišujícím dodatkem ve smyslu § 9 odst. 1.
- (2) Podniká-li více osob pod společným jménem bez založení právnické osoby, jsou tyto osoby povinny splnit závazky vzniklé při tomto podnikání společně a nerozdílně. Společné jméno není firmou.

*V první větě § 10 odst. 1 se jedná se o ochranu proti klamavé firmě. Dochází tu sice k překrytí s právem nekalé soutěže, avšak absolutní ochrana poskytovaná v § 10 se týká všech vztahů bez ohledu na to, zda mají soutěžní povahu nebo ne.
Druhá věta § 10 odst. 1 vyjadřuje princip výlučnosti firmy, potřebný zejména vzhledem ke stále většímu propojení mezi společnostmi a stále diversifikovanějšímu předmětu podnikání společností.*

§ 11

- (1) Kdo zdědí podnik nebo jej nabude smlouvou, může podnikat pod dosavadní firmou s nástupnickým dodatkem, jen má-li k tomu výslovný souhlas zůstavitele nebo dědiců nebo právního předchůdce.
- (2) Je-li podnikatelem fyzická osoba, která změnila své jméno, může používat ve firmě i své dřívější jméno s dodatkem obsahujícím nové jméno.
- (3) Firma právnické osoby přechází na nástupnickou právnickou osobu s podnikem, zaniká-li původní právnická osoba bez likvidace a nástupnická právnická osoba firmu převezme. Má-li nástupnická právnická osoba jinou právní formu, musí být změněn dodatek v souladu s její právní formou.
- (4) Převod firmy bez současného převodu podniku je nepřipustný. Převod firmy je možný i při převodu části podniku, bude-li podnikatel zbývající část provozovat pod jinou firmou nebo tato část zanikne likvidací.
- (5) Je-li součástí firmy právnické osoby jméno společníka nebo člena, který přestal být jejím společníkem nebo členem, může právnická osoba užívat dále jeho jméno jen s jeho souhlasem. V případě smrti nebo zániku společníka nebo člena se vyžaduje jeho předchozí souhlas anebo souhlas dědice nebo právního nástupce.
- (6) Firmy podnikatelů, jejichž podniky přísluší k témuž koncernu (§ 66a odst. 7), mohou obsahovat shodné prvky, obsahují-li dodatek o příslušnosti ke koncernu a jsou-li dostatečně navzájem rozlišitelné.

Nerozlišuje se mezi právnickou a fyzickou osobou, pokud nejde o případy řešené následujícími odstavci. Nástupnický dodatek je sice povinný, ale nemusí být uvedeno jméno nabyvatele firmy, které by činilo firmu příliš dlouhou. Nástupnický dodatek může být jenom velmi krátký.

Souhlas zůstavitele může být dán ještě před jeho smrtí. Tím se umožňuje dispozice firmou pro případ smrti.

Podle § 11 odst. 5 je možné i při změně v osobě společníka nebo člena právnické osoby zachovat starou firmu, avšak předpokladem toho je - stejně jako obecně podle § 11 odst. 1 - souhlas osoby, jejíž jméno je ve firmě obsaženo nebo jejího dědice či jiného právního nástupce. Je to tedy jenom konkretizace principu formulovaného v prvním odstavci.

Nové ustanovení § 11 odst. 6 navazuje na zavedení pojmu koncernu do našeho zákona, tedy zejména na § 66a odst. 6. Příslušnost k jednomu koncernu bude možno vyjádřit i pomocí firmy. Tento odstavec má zabránit tomu, aby princip výlučnosti tomu nebránil.

§ 12

(1) Kdo byl dotčen na svých právech neoprávněným užíváním firmy, může se proti neoprávněnému uživateli domáhat, aby se takového jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále může požadovat vydání bezdůvodného obohacení a přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích.

(2) Byla-li neoprávněným užíváním firmy způsobena škoda, lze se její náhrady domáhat podle tohoto zákona.

(3) Soud může účastníku, jehož návrhu bylo vyhověno, přiznat v rozsudku právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl, a podle okolností určit i rozsah, formu a způsob uveřejnění.

Kdo byl ve svých právech dotčen neoprávněným užíváním obchodní firmy, se může na neoprávněném uživateli domáhat, aby se takového počínání napříště zdržel a neoprávněného užívání obchodní firmy zanechal, popř. aby odstranil již vzniklý závadný stav (např. aby byl proveden výmaz neoprávněně užívaného obchodní firmy z obchodního rejstříku). Rovněž je ochrana firmy podepřena nárokem na vydání bezdůvodného obohacení. Vedle toho ten, kdo byl ve svých právech neoprávněným užíváním obchodní firmy dotčen, může požadovat i přiměřené zadostiučinění. Toto přiměřené zadostiučinění může spočívat buď v morálním plnění anebo podle okolností případu (např. došlo-li neoprávněným užíváním obchodního jména k závažné nemajetkové újmě podnikatele) i v penězích. Byla-li neoprávněným užíváním obchodního jména způsobena vedle nemajetkové újmy i škoda, popř. pouze škoda, lze její náhradu požadovat podle předpisů o odpovědnosti za způsobenou škodu.

Díl V

Obchodní tajemství

§ 17

Předmětem práv náležejících k podniku je i obchodní tajemství. Obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.

§ 18

Podnikatel provozující podnik, na který se obchodní tajemství vztahuje, má výlučné právo tímto tajemstvím nakládat, zejména udělit svolení k jeho užití a stanovit podmínky takového užití.

§ 19

Právo k obchodnímu tajemství trvá, pokud trvají skutečnosti uvedené v § 17.

§ 20

Proti porušení nebo ohrožení práva na obchodní tajemství přísluší podnikateli právní ochrana jako při nekalé soutěži.

Úprava obchodního tajemství je součástí celého komplexu úpravy práv souvisejících s podnikáním. Uplatňuje se nejen ve vztazích mezi podnikateli, ale má širší dosah v rámci hospodářské soutěže, zahrnující ochranu práv soutěžitelů před jednáním odporujícím řádnému průběhu soutěže.

Obchodní tajemství je pojmově vymezeno těmito znaky:

- 1. chrání se skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální hodnotu, ať již materiální či nemateriální povahy;*
- 2. tyto skutečnosti nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné;*
- 3. podnikatel má zájem na utajení těchto skutečností a utajení odpovídajícím způsobem zajišťuje.*

Pokud všechny uvedené znaky trvají, trvá i ochrana obchodního tajemství a podnikatel, kterému přísluší právo obchodního tajemství, má výlučné právo s ním disponovat.

Právní ochrana obchodního tajemství zahrnuje všechny prostředky, které jsou obsahem ochrany proti nekalé soutěži podle § 54 a 55 zákona.

Hlava V

HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ

Díl I

Účast na hospodářské soutěži

§ 41

Fyzické i právnické osoby, které se účastní hospodářské soutěže, i když nejsou podnikatelé (dále jen "soutěžitelé"), mají právo svobodně rozvíjet svou soutěžní činnost v zájmu dosažení hospodářského prospěchu a sdružovat se k výkonu této činnosti; jsou však povinny přitom dbát právně závazných pravidel hospodářské soutěže a nesmějí účast v soutěži zneužívat.

§ 42

(1) Zneužitím účasti v hospodářské soutěži je nekalé soutěžní jednání (dále jen "nekalá soutěž") a nedovolené omezování hospodářské soutěže.

(2) Nedovolené omezování hospodářské soutěže upravuje zvláštní zákon.

§ 43

(1) Pokud z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv, nevyplyvá jinak, nevztahuje se ustanovení této hlavy na jednání v rozsahu, v jakém má účinky v zahraničí.

(2) Českým osobám jsou, pokud jde o ochranu proti nekalé soutěži, postaveny na roveň zahraniční osoby, které v České republice podnikají podle tohoto zákona. Jinak se mohou zahraniční osoby domáhat ochrany podle mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv, a není-li jich, na základě vzájemnosti.

Úvodní ustanovení proklamuje základní pojetí úpravy postihu jednání nekalé soutěže. Podle tohoto pojetí je jednání nekalé soutěže jednou ze dvou základních podstat zneužívání zásadní svobody hospodářské soutěže. Druhou základní podstatou tohoto zneužívání je nedovolené omezování hospodářské soutěže, kterou upravuje zvláštní zákon o ochraně hospodářské soutěže (tzv. zákon protimonopolní). Povaha zneužití svobody hospodářské soutěže je tedy oběma skupinám společná a má základní význam i pro výkladovou praxi. Zatímco postih jednání první skupiny vychází ze společenské potřeby ochrany dobrých mravů hospodářské soutěže (etiky), slouží postih jednání druhé skupiny společenské potřebě zachování existence a potřebného rozsahu funkčně schopné soutěže. Obě skupiny postihu nejsou od sebe přísně odděleny, určité jednání může podle okolností případu spadat jak pod postih jednání nekalé soutěže, tak i pod postih nedovoleného omezování soutěže (tak např. diskriminace).

Díl II

Nekalá soutěž

§ 44

Základní ustanovení

(1) Nekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Nekalá soutěž se zakazuje.

(2) Nekalou soutěží podle odstavce 1 je zejména:

- a) klamavá reklama,
- b) klamavé označování zboží a služeb,
- c) vyvolávání nebezpečí záměny,
- d) parazitování na pověsti podniku výrobků či služeb jiného soutěžitele,
- e) podplácení,
- f) zlehčování,
- g) srovnávací reklama,
- h) porušování obchodního tajemství,
- i) ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí.

Zákona obsahuje generální klauzuli vymezující obecně jednání nekalé soutěže, které je předmětem právního postihu. V souladu s dosavadním vývojem této právní ochrany v čs. právu i v právu zahraničním se postih jednání nekalé soutěže zakládá na třech podmínkách:

(a) aby šlo o jednání v hospodářské soutěži,

(b) aby toto jednání bylo v rozporu s dobrými mravy soutěže a

(c) aby bylo způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům.

Pojem hospodářské soutěže zákon blíže nevymezuje. V souladu s teorií a praxí lze hospodářskou soutěž vymezit jako soupeření subjektů v hospodářské oblasti s cílem předstihnout jiné subjekty a dosáhnout tím hospodářského prospěchu.

Pojem dobrých mravů soutěže je pojmem závislým do té míry na nejrůznějších faktorech podléhajících změnám, že nepřipouští obecné vymezení v zákoně. Některé specifické případy rozporu s dobrými mravy soutěže jsou vymezeny ve zvláštních podstatách. Podmínka, aby jednání bylo způsobilé přivodit újmu, nevyžaduje ke svému splnění, aby šlo o újmu materiální, může jít i o újmu jen imateriální (např. na dobré pověsti jiného soutěžitele). Proti dřívější právní úpravě se v tomto směru ochrana rozšiřuje obecně, pokud to povaha konkrétního případu připouští, i na spotřebitele.

Kromě generální klauzule obsažené v § 44 odst. 1 uvádí zákon i některé zvláštní případy jednání nekalé soutěže. Vztah mezi generální klauzulí a případy zvláštními není takové povahy, že by obecnou úpravu vylučoval. Ustanovení § 45 až 53 nejsou jen příkladným výčtem, ani pouhou konkretizací, ale namnoze i bližším vymezením jednotlivých podmínek postihu ve vztahu ke konkrétní podstatě jednání. Jednání je proto třeba vždy posuzovat nejen

podle generální klauzule, ale zároveň i podle konkretizující a doplňující úpravy zvláštní. Ze skutečnosti, že některé jednání nelze podřadit pod zvláštní ustanovení, tedy nelze ještě dovozovat, že by o postižitelné jednání nekalé soutěže nešlo, nýbrž je třeba takový případ posuzovat pečlivě z hlediska podmínek obecné klauzule.

§ 45

Klamavá reklama

(1) Klamavou reklamou je šíření údajů o vlastním nebo cizím podniku, jeho výrobcích či výkonech, které je způsobilé vyvolat klamnou představu a zjednat tím vlastního nebo cizímu podniku v hospodářské soutěži prospěch na úkor jiných soutěžitelů či spotřebitelů.

(2) Za šíření údajů se považuje sdělení mluveným nebo psaným slovem, tiskem, vyobrazením, fotografií, rozhlasem, televizí či jiným sdělovacím prostředkem.

(3) Klamavým je i údaj sám o sobě pravdivý, jestliže vzhledem k okolnostem a souvislostem, za nichž byl učiněn, může uvést v omyl.

Blíže se vymezuje nekalosoutěžní postih reklamy jako tzv. reklamy klamavé. Důležitým doplněním podmínek postihu je odstavec 3 stanovící, že i údaj v reklamě, který je sám o sobě pravdivý, naplňuje podstatu postižitelné nekalé reklamy, jestliže vzhledem k okolnostem, za nichž byl učiněn, může působit klamavě.

§ 46

Klamavé označení zboží a služeb

(1) Klamavým označením zboží a služeb je každé označení, které je způsobilé vyvolat v hospodářském styku mylnou domněnku, že jím označené zboží nebo služby pocházejí z určitého státu, určité oblasti či místa nebo od určitého výrobce, nebo že vykazují zvláštní charakteristické znaky nebo zvláštní jakost. Nerozhodné je, zda označení bylo uvedeno bezprostředně na zboží, obalech, obchodních písemnostech apod. Rovněž je nerozhodné, zda ke klamavému označení došlo přímo nebo nepřímo a jakým prostředkem se tak stalo. Ustanovení § 45 odst. 3 platí obdobně.

(2) Klamavým označením je i takové nesprávné označení zboží nebo služeb, k němuž je připojen dodatek sloužící k odlišení od pravého původu, jako výrazy "druh", "typ", "způsob" a označení je přesto způsobilé vyvolat o původu nebo o povaze zboží či služeb mylnou domněnku.

(3) Klamavým označením není uvedení názvu, který se v hospodářském styku již všeobecně vžil jako údaj sloužící k označování druhu nebo jakosti zboží, ledaže by k němu byl připojen dodatek způsobilý klamat o původu, jako např. "pravý", "původní" apod.

(4) Tímto ustanovením nejsou dotčena práva a povinnosti ze zapsaného označení původu výrobku, ochranných známek, chráněných odrůd rostlin a plemen zvířat, stanovená zvláštními zákony.

Blíže se konkretizuje, kdy se označení zboží a služeb jako označení klamavé stává jednáním nekalé soutěže. Upozornit v této souvislosti je třeba zejména na ustanovení odst. 2 stanovící souvislosti i pro tento případ obdobné použití ustanovení § 45

odst. 3 o tom, že z hlediska nekalosoutěžního postihu je nekalým i údaj sám o sobě pravdivý, jestliže vzhledem k okolnostem, za nichž byl učiněn, může působit klamavě.

Vymezením klamavého označení zboží a služeb jako jedné ze zvláštních podstat jednání nekalé soutěže není dotčena právní ochrana některých zvláštních ustanovení stanovená v oblasti tzv. průmyslového vlastnictví.

§ 47

Vyvolání nebezpečí záměny

Vyvolání nebezpečí záměny je:

- a) užití firmy nebo názvu osoby nebo zvláštního označení podniku užívaného již po právu jiným soutěžitelem,
  - b) užití zvláštních označení podniku nebo zvláštních označení či úpravy výrobků, výkonů nebo obchodních materiálů podniku, které v zákaznických kruzích platí pro určitý podnik nebo závod za příznačné (např. i označení obalů, tiskopisů, katalogů, reklamních prostředků),
  - c) napodobení cizích výrobků, jejich obalů nebo výkonů, ledaže by šlo o napodobení v prvcích, které jsou již z povahy výrobku funkčně, technicky nebo esteticky předurčeny, a napodobitel učinil veškerá opatření, která od něho lze požadovat, aby nebezpečí záměny vyloučil nebo alespoň podstatně omezil,
- pokud jsou tato jednání způsobila vyvolat nebezpečí záměny nebo klamnou představu o spojení s podnikem, firmou, zvláštním označením nebo výrobky anebo výkony jiného soutěžitele.

Kromě konkretizace vyvolávání nebezpečí záměny s obchodem ním jménem, zvláštním označením či výrobky nebo výkony jiného soutěžitele jako jednání nekalé soutěže obsahuje § 47 důležité doplnění v bodě c/, kde se z postihu vylučuje napodobení cizích výrobků, jejich obalů či výkonů v případě, kdy jde o napodobení v prvcích, které jsou již z povahy věci funkčně technicky nebo esteticky determinovány. I v těchto případech se však takové napodobení vylučuje z postihu jen za podmínky, že napodobitel učinil veškerá opatření, která od něho lze slušně požadovat, aby nebezpečí záměny vyloučil nebo alespoň podstatně omezil. Protože jde o výjimku ze zásady postihu jednání, bude na napodobiteli, aby dbal o průkaz splnění podmínek této výjimky.

§ 48

Parazitování na pověsti

Parazitování je využívání pověsti podniku, výrobků nebo služeb jiného soutěžitele s cílem získat pro výsledky vlastního nebo cizího podnikání prospěch, jehož by soutěžitel jinak nedosáhl.

Ustanovení § 48 o soutěži parazitní zahrnují skupinu jednání, jejichž rozpor s pravidly hospodářské soutěže spočívá v jednání, jímž soutěžitel zkresluje podmínky funkce hospodářské soutěže tím, že pro sebe či jiného parazitně využívá pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele, aby tak pro sebe či jiného získal v soutěži výhodnější postavení a tím i prospěch, kterého by jinak nedosáhl. Nezáleží na tom, zda sledovaný prospěch je povahy materiální či nemateriální.

§ 49

Podplácení

Podplácením ve smyslu tohoto zákona je jednání, jímž:

- a) soutěžitel osobě, která je členem statutárního nebo jiného orgánu jiného soutěžitele nebo je v pracovním či jiném obdobném poměru k jinému soutěžiteli, přímo nebo nepřímo nabídne, slíbí či poskytne jakýkoliv prospěch za tím účelem, aby jejím nekalým postupem docílil na úkor jiných soutěžitelů pro sebe nebo jiného soutěžitele přednost nebo jinou neoprávněnou výhodu v soutěži, anebo
- b) osoba uvedená v písmenu a) přímo či nepřímo žádá, dá si slíbit nebo přijme za stejným účelem jakýkoliv prospěch.

Jako jednání přičítací se dobrým mravům soutěže, tudíž jako jednání nekalé, postihuje § 49 i podplácení, jímž se podmínky hospodářské soutěže zkreslují. Zákon postihuje jak podstatu podplácení aktivního, tak i podstatu podplácení pasivního. Podplácení nemusí být dokonáno, v obou případech stačí i pouhý slib.

§ 50

Zlehčování

(1) Zlehčováním je jednání, jímž soutěžitel uvede nebo rozšiřuje o poměrech, výrobcích nebo výkonech jiného soutěžitele nepravdivé údaje způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu.

(2) Zlehčováním je i uvedení a rozšiřování pravdivých údajů o poměrech, výrobcích či výkonech jiného soutěžitele, pokud jsou způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu. Nekalou soutěží však není, byl-li soutěžitel takovému jednání okolnostmi donucen (oprávněná obrana).

V rámci nekalé soutěže zlehčováním postihuje § 50 především jednání, jímž soutěžitel učiní nebo rozšiřuje o poměrech, výrobcích či výkonech podniku jiného soutěžitele údaje nepravdivé. Nevžaduje se, aby se sdělení údajů stalo veřejné, postačí, že jde o sdělení údajů, která jsou způsobila soutěžitele, jehož se týkají, poškodit. V druhém odstavci se stanoví důležité doplnění postihu pro případ, že sdělované údaje jsou pravdivé. Sdělení pravdivých údajů se považuje za jednání

nekalé soutěže jen tehdy, jestliže jednající nebyl k takovému sdělení okolnostmi případu nucen (např. z důvodu oprávněné obrany). Protože v posledním případě jde o ustanovení výjimečné povahy, bylo by na jednajícím, aby podmínky vyloučení postihu v tomto případě prokázal.

§ 50a

Srovnávací reklama

(1) Srovnávací reklamou je jakákoliv reklama, která výslovně nebo i nepřímou identifikuje jiného soutěžitele anebo zboží nebo služby nabízené jiným soutěžitelem.

(2) Srovnávací reklama je přípustná, jen pokud

- a) není klamavá,
- b) srovnává jen zboží nebo služby uspokojující stejné potřeby nebo určené ke stejnému účelu,
- c) objektivně srovnává jen takové znaky daného zboží nebo služeb, které jsou pro ně podstatné, relevantní, ověřitelné a reprezentativní; zpravidla musí být srovnání ve více znacích, mezi něž může patřit i cena; jen výjimečně lze připustit srovnání v jediném znaku, splňuje-li takové srovnání v plné míře všechny uvedené podmínky,
- d) nevede k vyvolání nebezpečí záměny na trhu mezi tím, jehož výrobky nebo služby reklama podporuje, a soutěžitelem nebo mezi jejich podniky, zbožím nebo službami, ochrannými známkami, firmami nebo jinými zvláštními označeními, která se pro jednoho nebo druhého z nich stala příznačnými,
- e) nezlehčuje podnik, zboží nebo služby soutěžitele ani jeho ochranné známky, firmu či jiná zvláštní označení, která se stala pro něj příznačnými, ani jeho činnost, poměry či jiné okolnosti, jež se jej týkají,
- f) se vztahuje u výrobků, pro které má soutěžitel oprávnění užívat chráněné označení původu, vždy jenom na výrobky se stejným označením původu,
- g) nevede k nepoctivému těžení z dobré pověsti spjaté s ochrannou známkou soutěžitele, jeho firmou či jinými zvláštními označeními, která se pro něj stala příznačnými, anebo z dobré pověsti spjaté s označením původu konkurenčního zboží, a
- h) nenabízí zboží nebo služby jako napodobení nebo reprodukci zboží nebo služeb označovaných ochrannou známkou nebo obchodním jménem nebo firmou.

(3) Jakékoli srovnání odkazující na zvláštní nabídku musí jasně a jednoznačně uvést datum, ke kterému tato nabídka končí, nebo musí uvést, že bude ukončena v závislosti na vyčerpání zásob nabízeného zboží nebo služeb. Jestliže zvláštní nabídka nezačala ještě působit, musí soutěžitel také uvést datum, jímž začíná období, v němž se uplatní zvláštní cena nebo jiné zvláštní podmínky.

Definice srovnávací reklamy je převzata z čl. 2a Směrnic o srovnávací reklamě. Účelem její úpravy nebylo ji zakázat, ale naopak sjednotit podmínky, za nichž může být připuštěna. Je tedy mimořádně důležité použít v českém textu stejné obraty. Úprava vychází z toho, že srovnávací reklama je obecně zakázána a je připuštěna jen za uvedených podmínek. Jen podmínka uvedená u bodu c) je poněkud podrobněji rozvedena, než je tomu ve Směrnici.

Další podmínky nelze stanovit, bylo by to vykládáno jako nepřipustitelné omezení obchodu se zeměmi ES. Podmínky a), d) a e) odpovídají jiným již existujícím ustanovením českého obchodního zákoníku (§ 45, 47 a 50).

§ 51

Porušení obchodního tajemství

Porušováním obchodního tajemství je jednání, jímž jednající jiné osobě neoprávněně sdělí, zpřístupní, pro sebe nebo pro jiného využije obchodní tajemství (§ 17), které může být využito v soutěži a o němž se dověděl:

- a) tím, že mu tajemství bylo svěřeno nebo jinak se stalo přístupným (např. z technických předloh, návodů, výkresů, modelů, vzorů) na základě jeho pracovního vztahu k soutěžiteli nebo na základě jiného vztahu k němu, popřípadě v rámci výkonu funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán,
- b) vlastním nebo cizím jednáním přičinícím se zákonu.

Ve skutkové podstatě porušování obchodního tajemství postihuje § 51 veškeré případy neoprávněného sdělování, zpřístupnění nebo užití (pro sebe či pro jiného) obchodního nebo výrobního tajemství, které může být využito v soutěži a o němž jednající nabyl znalost některým ze způsobů pod a/ a b/ uvedených. Nepovažuje se za vhodné, aby nekalost jednání byla omezována jen na dobu trvání právního vztahu, v jehož průběhu jednající o obchodním nebo výrobním tajemství nabyl znalost (např. na dobu trvání pracovního poměru, či jiného soukromého vztahu), neboť tím by oprávněné zájmy majitele obchodního tajemství nebyly dostatečně zajišťovány. Trvá tedy i tato ochrana nekalosoutěžní tak dlouho, dokud trvá oprávněný zájem majitele na ochraně tajemství. Tento oprávněný zájem zaniká objektivně, např. tím, že se utajované skutečnosti jinak, než porušením utajení stanou známými.

§ 52

Ohrožování zdraví a životního prostředí

Ohrožováním zdraví a životního prostředí je jednání, jímž soutěžitel zkrsluje podmínky hospodářské soutěže tím, že provozuje výrobu, uvádí na trh výrobky nebo provádí výkony ohrožující zájmy ochrany zdraví anebo životního prostředí chráněné zákonem, aby tak získal pro sebe nebo pro jiného prospěch na úkor jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů.

Vychází se z obecné aktuální naléhavosti ochrany zdraví a životního prostředí všemi dostupnými prostředky právního řádu. Za jeden z takovýchto prostředků považuje zákon i ochranu proti nekalé soutěži. Při vymezení této nové podstaty se vychází z úvahy, že jednání, jímž soutěžitel získává pro sebe či jiného prospěch tím, že ve své hospodářské činnosti ohrožuje právem chráněné zájmy na straně zdraví či životního prostředí, což mu umožňuje snížení výrobních nákladů (které by si jinak ochrana zmíněných zájmů vyžádala) získat předstih v soutěži na úkor jiných soutěžitelů a na újmu spotřebitelů, je v rozporu s dobrými mravy soutěže a tím jednáním soutěže nekalé. Předpokladem ovšem je, aby šlo o porušení takových zájmů na ochraně zdraví či životního prostředí, které jsou již právem chráněné a jejichž obecnou právní ochranu soutěžitel svým nekalým soutěžním jednáním rovněž porušuje.

Díl III

Právní prostředky ochrany proti nekalé soutěži

§ 53

Osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, mohou se proti rušiteli domáhat, aby se tohoto jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále mohou požadovat přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.

§ 54

(1) Právo, aby se rušitel protiprávního jednání zdržel a aby odstranil závadný stav, může mimo případy uvedené v § 48 až 51 uplatnit též právnická osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů.

(2) Jestliže se práva, aby se rušitel jednání nekalé soutěže zdržel nebo aby odstranil závadný stav v případech uvedených v § 44 až 47 a § 52 domáhá spotřebitel, musí rušitel prokázat, že se jednání nekalé soutěže nedopustil. To platí i pro povinnost k náhradě škody, pokud jde o otázku, zda škoda byla způsobena jednáním nekalé soutěže, a pro právo na přiměřené zadostiučinění a na vydání neoprávněného majetkového prospěchu; výši způsobené škody, závažnost a rozsah jiné újmy, povahu a rozsah bezdůvodného obohacení však musí prokázat vždy žalobce, i když jím je spotřebitel.

(3) Jakmile bylo zahájeno řízení ve sporu o zdržení se jednání nebo o odstranění závadného stavu anebo bylo pravomocně skončeno, nejsou žaloby dalších oprávněných osob pro tytéž nároky z téhož jednání přípustny; to není na újmu práva těchto dalších osob připojit se k zahájenému sporu podle obecných ustanovení jako vedlejší účastníci. Pravomocné rozsudky vydané o těchto nárocích k žalobě jen jednoho oprávněného jsou účinné i pro další oprávněné.

Stanovené právní prostředky ochrany navazují bezprostředně na příslušná ustanovení občanského soudního řádu, která pro účely řízení ve věcech nekalé soutěže jen konkretizují, popřípadě doplňují.

Povahu doplňku proti obecným ustanovením má především přiznání aktivní legitimace ve sporech o žalobě zdržovací a žalobě odstraňovací mimo případy § 48 až 51 (vyvolávání nebezpečí záměny, soutěž parazitní, podplácení, zlehčování a porušení obchodního nebo výrobního tajemství) kromě soutěžitelům jednáními nekalé soutěže bezprostředně dotčeným, i organizaci oprávněné podle svého statutu hájit hospodářské zájmy soutěžitelů, popřípadě organizaci oprávněné podle svého statutu hájit oprávněné zájmy spotřebitelů.

Důkazní břemeno u žalob z nekalé soutěže podaných spotřebiteli na rušitele, resp. vyvratitelná domněnka, že tvrzení spotřebitele o nekalosoutěžním jednání rušitele je pravdivé, patří v současné době již ke standardním výbavám řešení soudních sporů v této oblasti ve státech Evropské unie a pokládá se za důležitý prvek zvýšení ochrany spotřebitele. Je to logické, protože spotřebitel nemá k dispozici důkazy a údaje ani finanční prostředky na to, aby si je opatřil.

Aby bylo zabráněno zbytečné kumulaci sporů zdržení se nebo o odstranění závadného stavu směřujících k témuž výsledku, stanoví § 54 odst. 3, že jakmile byl takový spor zahájen nebo právoplatně skončen, nejsou žaloby dalších oprávněných osob pro tytéž nároky z téhož jednání přípustny, což ovšem nebrání těmto dalším osobám, aby se podle obecných ustanovení připojily k zahájenému sporu jako vedlejší účastníci. Pravomocné rozsudky vydané v těchto nárocích k žalobě i jen jednoho oprávněného jsou účinné i pro další oprávněné.

§ 55

(1) Při ústních jednáních ve sporech podle předchozích ustanovení může být rozhodnutím soudu na návrh nebo z úřední moci vyloučena veřejnost, jestliže by veřejným projednáváním došlo k ohrožení obchodního tajemství anebo veřejného zájmu.

(2) Soud může účastníku, jehož návrhu bylo vyhověno přiznat v rozsudku právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl, a podle okolností určit i rozsah, formu a způsob uveřejnění.

*INFORMAČNÍ PRÁVO***Zákon č. 65/1965 Sb.,****zákoník práce***Pracovní kázeň**Úvod*

Současný zákoník práce je součástí našeho právního řádu již 35 let a byl více než dvacetkrát novelizován. Po roce 1989 se podoba zákoníku práce měnila v důsledku řady přijatých novel a dalších zákonů. Postupně byla úprava přizpůsobována potřebám tržní ekonomiky, soukromého podnikání, probíhající privatizace i masivnímu nástupu fyzických osob jako zaměstnavatelů. Byla omezena ingerence státu do pracovněprávních vztahů a posilován jejich smluvní charakter, zásadní význam měla též nová úprava kolektivních pracovněprávních vztahů, zejména proces uzavírání kolektivních smluv. Současně byl zajišťován soulad s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

Obsah uvedené právní úpravy

Zákoník práce schválilo Národní shromáždění ČSSR 16. 6. 1965. Dne 30. 6. 1965 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů ČSSR.

Zákon nabyl účinnosti dnem 1. 1. 1966.

Zákon byl posléze novelizován, a to:

- Zákonem č. 88/1968 Sb. s účinností od 1. 7. 1968
- Zákonem č. 153/1969 Sb. s účinností od 1. 1. 1970
- Zákonem č. 100/1970 Sb. s účinností od 1. 1. 1971
- Zákonem č. 20/1975 Sb. s účinností od 1. 7. 1975
- Zákonem č. 72/1982 Sb. s účinností od 1. 7. 1982
- Zákonem č. 111/1984 Sb. s účinností od 1. 1. 1985
- Zákonem č. 22/1985 Sb. s účinností od 9. 4. 1985
- Zákonem č. 52/1987 Sb. s účinností od 1. 7. 1987
- Zákonem č. 98/1987 Sb. s účinností od 1. 1. 1988
- Zákonem č. 188/1988 Sb. s účinností od 1. 1. 1989
- Zákonem č. 3/1991 Sb. s účinností od 1. 2. 1991
- Zákonem č. 297/1991 Sb. s účinností od 31. 7. 1991
- Zákonem č. 231/1991 Sb. s účinností od 29. 5. 1992
- Zákonem č. 264/1992 Sb. s účinností od 1. 1. 1993
- Zákonem č. 590/1992 Sb. s účinností od 1. 1. 1993
- Zákonem č. 371/1993 Sb. s účinností od 1. 1. 1993
- Zákonem č. 74/1994 Sb. s účinností od 1. 6. 1994
- Zákonem č. 118/1995 Sb. s účinností od 1. 10. 1995
- Zákonem č. 164/1995 Sb. s účinností od 1. 10. 1995
- Zákonem č. 220/1995 Sb. s účinností od 1. 10. 1995
- Zákonem č. 287/1995 Sb. s účinností od 1. 1. 1996
- Zákonem č. 138/1996 Sb. s účinností od 24. 5. 1996
- Zákonem č. 167/1999 Sb. s účinností od 1. 10. 1999
- Zákonem č. 225/1999 Sb. s účinností od 1. 12. 1999
- Zákonem č. 29/2000 Sb. s účinností od 1. 7. 2000
- Zákonem č. 155/2000 Sb. s účinností od 1. 7. 2000
- Zákonem č. 155/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001
- Zákonem č. 220/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001
- Zákonem č. 238/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001
- Zákonem č. 257/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001
- Zákonem č. 258/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001

Jeho současná podoba je následující:

ČÁST PRVNÍ**VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ**

HLAVA DRUHÁ

PRACOVNÍ KÁZEŇ A PRACOVNÍ ŘÁD

§ 73

Základní povinnosti zaměstnanců

(1) Zaměstnanci jsou povinni zejména

- a) pracovat svědomitě a řádně podle svých sil, znalostí a schopností, plnit pokyny nadřízených vydané v souladu s právními předpisy a dodržovat zásady spolupráce s ostatními zaměstnanci,
- b) plně využívat pracovní doby a výrobních prostředků k vykonávání svěřených prací, plnit kvalitně, hospodárně a včas pracovní úkoly,
- c) dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané; dodržovat ostatní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané, pokud s nimi byli řádně seznámeni,
- d) řádně hospodařit s prostředky svěřenými jim zaměstnavatelem a střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele.

(2) Zaměstnanci orgánů státní správy, orgánů územních samosprávných celků, soudů a státních zastupitelství, Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru České republiky, ozbrojených sil, Bezpečnostní informační služby, Vězeňské služby, Probační a mediační služby, Kanceláře prezidenta republiky, Kanceláře Poslanecké sněmovny a Kanceláře Senátu, Kanceláře Veřejného ochránce práv, Úřadu vlády, Nejvyššího kontrolního úřadu, České národní banky a státních fondů, zaměstnanci chráněných krajinných oblastí a národních parků jsou dále povinni:

- a) jednat a rozhodovat nestranně a zdržet se při výkonu práce všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost rozhodování,
- b) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděli při výkonu zaměstnání a které v zájmu zaměstnavatele nelze sdělovat jiným osobám; to neplatí, pokud byli této povinnosti zproštěni statutárním orgánem nebo jím pověřeným vedoucím zaměstnancem, nestanoví-li zvláštní zákon jinak,
- c) v souvislosti s výkonem zaměstnání nepřijímat dary nebo jiné výhody, s výjimkou darů nebo výhod poskytovaných zaměstnavatelem, v něhož jsou zaměstnání nebo na základě právních předpisů a kolektivních smluv,
- d) zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními, zejména nezneužívat informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání ve prospěch vlastní nebo někoho jiného.

(3) Zaměstnanci uvedení v odstavci 2 nesmějí být členy řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob provozujících podnikatelskou činnost; to neplatí pokud do takového orgánu byli vysláni zaměstnavatelem, v něhož jsou zaměstnání, a v souvislosti s tímto členstvím nepobírají odměnu od příslušné právnické osoby provozující podnikatelskou činnost.

(4) Zaměstnanci uvedení v odstavci 2 mohou vykonávat podnikatelskou činnost jen s předchozím písemným souhlasem zaměstnavatele, v něhož jsou zaměstnání.

(5) Omezení stanovené v předchozím odstavci se nevztahuje na činnost vědeckou, pedagogickou, publicistickou, literární nebo uměleckou a na správu vlastního majetku.

(6) Ustanovení odstavců 2 až 5 se použijí, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

Zákon demonstrativním výpočtem ukládá všem zaměstnancům v pracovním poměru povinnosti, které vyplývají ze skutečnosti, že zaměstnanec je na základě pracovního poměru podle pokynů zaměstnavatele povinen konat osobně práce podle pracovní smlouvy ve stanovené pracovní době a dodržovat pracovní kázeň. Neplnění těchto povinností znamená ve svých důsledcích porušení pracovní kázně. Další povinnosti jsou stanoveny v dalších právních a ostatních předpisech tj. pracovních řádech, vnitřních předpisech, v pracovní smlouvě a pokynech nadřízených.

Ustanovení odst. 2 až 6 bylo do zákoníku práce doplněno novelou č.231/1992 Sb. V podstatě se jedná o analogická ustanovení institutu obchodního tajemství, zákazu konkurence, nekalé soutěže apod., která jako taková upravuje obchodní zákoník, nicméně vzhledem k jasné definované působnosti obchodního zákoníku je nelze použít na právní vztahy uvnitř nepodnikatelských subjektů. Organizace, na něž se tato ustanovení vztahují, jsou určena výčtem či relativně konkrétním typem. Tito zaměstnanci mají kromě obecných povinností uložených všem zaměstnancům, uloženy další vyjmenované povinnosti. Okruh uložených povinností vychází ze zvláštního postavení státních či jiných orgánů a organizací, které by mělo spočívat v zajištění jejich nestrannosti a neovlivnitelnosti při výkonu státní služby.

Vedle toho zákonodárce ponechal jistou část organizací, na jejichž pracovníky se obdobné povinnosti ze zákona nevztahují buď vůbec nebo individuálně na základě speciálních právních norem.

INFORMAČNÍ PRÁVO

Zákon č. 121/2000 Sb.,

o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským

a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Úvod

Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), platil v nezměněné podobě až do roku 1990. Relativní stabilitu autorského zákona vytvářel především monopol státu na šíření autorských děl. Filmová studia, nakladatelství, vydavatelství, televize a rozhlas stát vlastnil a v důsledku toho kontroloval i činnost organizací zastupujících autory ve výkonu jejich práv v tuzemsku i v zahraničí. Dalším důvodem zachování autorského zákona beze změn a doplňků byla obecná ustanovení týkající se např. užití díla, která umožnila tuto právní úpravu aplikovat i pro případy šíření děl novými technologiemi (šíření CD, videokazet apod.)

Po roce 1989 byl autorský zákon šestkrát novelizován. Dvě novely autorského zákona lze označit jako zásadní.

Zákon č. 89/1990 Sb. zrušil povinné zprostředkování užití děl do zahraničí a ze zahraničí, prodloužil trvání práv výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních vysílatelů z 25 na srovnatelných 50 let v zemích EU, prodloužil trvání autorského práva k dílům filmovým z 25 na 50 let, přiznal peněžní formu satisfakce v případě vzniku závažné újmy nemajetkové povahy vzniklé porušením práva, přiznal autorům a jiným nositelům práva odměnu za zhotovení rozmnoženiny pro soukromou potřebu na podkladě rozhlasového či televizního vysílání nebo zvukového či zvukově obrazového záznamu (zpoplatnění nenahraných nosičů) a zavedl poprvé v ČR ochranu počítačových programů.

Zákon č. 86/1996 Sb. především upravil závazky vyplývající z Dohody o obchodních vztazích mezi vládou ČR a USA (č. 158/1991 Sb.), týkající se ochrany počítačových programů, databází a zvukových záznamů. Výslovně přiznal autorům a ostatním nositelům právo na pronájem a půjčování originálu či rozmnoženin díla, rozšířil nároky nositelů při zásahu do jejich chráněných práv v důsledku neoprávněného používání dekodérů a upravil opatření na hranicích, které mohli požadovat autoři a jiní nositelé práv při vývozu nebo dovozu rozmnoženin pořízených bez jejich souhlasu.

Těmito dvěma novelami se ochrana práva autorského a práv souvisejících s právem autorským dostala na úroveň ochrany těchto práv srovnatelnou se zeměmi EU a průmyslovými státy. Převzetí *acquis communautaire* duševního vlastnictví, jakož i závazků z mezinárodních úmluv a smluv, jimiž je Česká republika vázána, nebo k nimž hodlá v blízké budoucnosti přistoupit, vyžaduje však již zpracování nového právního přepisu. I Legislativní rada vlády konstatovala, že předpisy ES byly sice do autorského zákona částečně promítnuty, ale v důsledku četných novel se tento zákon stal nepřehledným a byla narušena jeho systematika.

1. Smysl nového zákona

Nová právní úprava je především komplexní úpravou práva autorského a práv souvisejících s právem autorským, tak jak se vyvíjela v rámci mezinárodních autorskoprávních úmluv a smluv a jakou obsahují i některé autorské zákony členských států EU. Obsahuje také prostředky ochrany práva autorského a práv souvisejících s právem autorským a zahrnuje i kolektivní správu práv, která byla dosud upravena v samostatném zákoně.

Z hlediska koncepce práv duševního vlastnictví nový autorský zákon odpovídá kontinentálnímu pojetí práva. Právo k výsledkům duševní činnosti se přiznává fyzické osobě a je zařazováno do základních lidských práv. Osobnostněprávní pojetí práv duševního vlastnictví určuje povahu těchto práv, která jsou nezcizitelná a nelze se jich vzdát.

Oproti dosavadní úpravě, podle níž osobní a majetková práva tvořila nedílný celek i z hlediska přechodu těchto práv pro případ smrti, je základem nové právní úpravy koncepce dualismu práv osobnostních a práv majetkových. Při tomto pojetí osobnostní práva zanikají *mortis causa*; majetková práva přecházejí na dědice a v případě odúmrti případnou státu. V důsledku této koncepce nemůže se také stát dílo volným před uplynutím doby trvání práv tak, jak tomu bylo podle autorského zákona z roku 1965.

Autorský zákon jako zvláštní zákon k občanskému zákoníku přebírá základní zásadu občanského smluvního práva, tj. zásadu smluvní volnosti; zákonná úprava platí teprve tehdy, není-li smluvními stranami sjednáno jinak. Zároveň se i pro oblast práva autorského a práv souvisejících s právem autorským upravuje jednotný smluvní typ - licenční smlouva a úprava sleduje i terminologickou jednotu s existující úpravou licenční smlouvy podle obchodního zákoníku.

Zásada smluvní volnosti je dotčena potřebou výjimečně upravit některé instituty, u kterých není možné, aby se strany dohodly jinak, jako např. nemožnost vzdání se práva autorského, nemožnost převodu práva autorského, povinná kolektivní správa práv v určitých zákonem stanovených případech.

Zákon rozšiřuje hmotněprávní nároky autora, kterých se může domáhat při porušení svého práva, jako je stažení a zničení rozmnoženin díla pořízených neoprávněně. Zároveň touto úpravou ČR plní závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodních smluv, jíž je vázána (viz níže).

Důležitým příkladem příslušné nové legislativní úpravy je zákon o právu autorském a právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

Rovněž přiznává některá nová související práva shodně s legislativou ES, jako je právo výrobce zvukově obrazového záznamu, právo zveřejnitelů k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv, a dále právo nakladatele. Ve větší míře poskytuje ochranu nositelům práv souvisejících, kteří vynakládají značné investice do šíření děl moderní technologií. Zároveň úprava sleduje vyvážený vztah mezi právy autorů a výkonných umělců a uživatelů těchto předmětů ochrany, které mají nezanedbatelný obchodní význam.

V souladu s fungováním jednotného trhu i s předměty ochrany podle práva autorského a práv souvisejících se prodlužuje doba ochrany autorských děl na 70 let po smrti autora a obnovuje se ochrana práva autorského a práv souvisejících tak, aby právo autorské, právo výkonných umělců a ostatních nositelů práv souvisejících trvalo na území ČR stejně jako v členských zemích EU. Neobnovení ochrany práv autorů či výkonných umělců a ostatních nositelů práv by vedlo k nežádoucí diskriminaci těchto českých subjektů ve vztahu k obdobným nositelům práv z členských zemí EU.

Nová právní úprava odpovídá úpravám práv duševního vlastnictví v tradičních zemích s tržní ekonomikou. Teprve v souvislosti s rozvojem jednotného trhu a nových technologií, umožňujících šíření děl v nehmotné podobě přes hranice států, se zintenzivňují snahy o sladění práv duševního vlastnictví na mezinárodní a regionální úrovni. Ze zásady teritoriální působnosti autorského zákona vyplývá, že se český autorský zákon aplikuje i na práva zahraničních autorů, jestliže se jejich díla stávají předmětem užití na území ČR. Je proto třeba, aby byla k dispozici komplexní právní norma odpovídající vysokému standardu ochrany práv duševního vlastnictví. Některé státy zahrnují do autorského zákona i úpravu procesních prostředků k uplatnění těchto práv. Zákon však respektuje, že platí odvětvový systém práva.

2. Slučitelnost nové právní úpravy s právními akty Evropských společenství

Evropskou dohodou zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé, publikované pod č. 7/1995 Sb. (dále jen "Evropská dohoda"), se v čl. 67 ČR zavázala pokračovat ve zlepšování ochrany práv duševního, průmyslového a obchodního vlastnictví, aby byla v ČR dosažena podobná úroveň ochrany existující ve Společenství, včetně srovnatelných prostředků k prosazování takových práv. Zároveň se zavázala účastnit se mnohostranných úmluv o právech duševního vlastnictví, které jsou uvedeny v odstavci 1 přílohy XVII, jichž jsou členské státy stranami nebo jež jsou členskými státy de facto prováděny (viz níže).

V čl. 69 Evropské dohody ČR uznala, že důležitou podmínkou pro ekonomické zapojení ČR do Společenství je sblížování stávajících a budoucích právních předpisů ČR s právními předpisy Společenství a zároveň se zavázala vyvíjet úsilí k zajištění postupné slučitelnosti vnitrostátního právního řádu s právními předpisy Společenství.

Právní předpisy Společenství v oblasti práv duševního vlastnictví, upravující právo autorské a práva související s právem autorským, byly přijaty v průběhu posledního desetiletí. Sladění práv duševního vlastnictví souvisí až se vznikem jednotného trhu a volného pohybu zboží a služeb s předměty chráněnými těmito právy a také s tím, že tato oblast práv byla úspěšně upravena řadou mezinárodních autorskoprávních úmluv a smluv.

Právní předpisy Společenství tvoří

- směrnice 91/250/EHS o právní ochraně počítačových programů, která zavádí účinnou ochranu počítačových programů a sladuje pravidla, jimiž se spravuje ochrana počítačového programu, který je hlavní součástí systému zpracování dat a je srovnatelně důležitý pro rozvoj výroby a technologie.
- směrnice 92/100/EHS o právu na pronájem a na půjčování a o některých právech souvisejících s právem autorským v oblasti duševního vlastnictví, která je "horizontální"; zavádí výlučná práva pronájmu a půjčování, kde se nositelům práv zajišťuje podíl na užících, které lze z nových forem využívání děl a výkonů mít. Sladuje práva související s právem autorským a pomáhá tak v boji s pirátským.
- směrnice 93/83/EHS o koordinaci určitých pravidel z oboru práva autorského a práv souvisejících s právem autorským vztahujících se na satelitní vysílání a na kabelový přenos, kterou lze označit za zásadní pro tyto způsoby šíření předmětů ochrany. Stanoví právní režim, kterým se řídí satelitní vysílání a stanoví povinnou kolektivní správu práv v případě kabelového přenosu.
- směrnice 93/98/EHS o harmonizaci ochranné doby práva autorského a některých práv souvisejících s právem autorským, která sladuje na vysoké úrovni dobu, po kterou jsou všechna díla a výkony chráněny. Tím napomáhá volnému pohybu zboží a služeb v kultuře a odstraňuje poruchy hospodářské soutěže, které způsobují rozdíly v úrovni ochrany.
- směrnice 96/9/ES o právní ochraně databází, která konstituuje nové právo sui generis pořizovatele databáze. Vzhledem k tomu, že toto zvláštní právo pořizovatele databáze není dosud upraveno mezinárodní autorskoprávní smlouvou, bude Česká republika chránit jen práva pořizovatelů databází z členských zemí EU, pokud bude uzavřena dvoustranná dohoda, kterou na návrh Komise sjednává Rada EU ve smyslu ustanovení čl. 11 odst. 3 této směrnice.

Legislativním procesem v EU probíhají další dvě směrnice, vztahující se na tuto oblast práv duševního vlastnictví, a to návrh směrnice o harmonizaci některých aspektů práva autorského a práv souvisejících v informační společnosti, a dále směrnice o právu autora na výnosech z opětného prodeje originálu výtvarného díla. Také první směrnice je v novém autorském zákoně zapracována. Vychází totiž ze smlouvy, která byla na mezinárodní úrovni přijata v roce 1996, a k níž hodlá ČR přistoupit po přijetí nového autorského zákona (viz níže). Druhá směrnice se týká práva na slušné vnořování (tzv. droit de suite), které má platný zákon a zákon tuto úpravu s určitou

níže). Druhá směrnice se týká práva na slušné vypořádání (tzv. droit de suite), které zná platný zákon a zákon tuto úpravu s určitou modifikací přebírá.

3. Soulad nové právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je ČR vázána

Česká republika je vázána zejména těmito významnými mezinárodními smlouvami:

- Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 8. září 1886, naposledy revidovaná v Paříži v roce 1971 (dále jen "Bernská úmluva"), které se ČR účastní od roku 1921 a pařížským zněním je vázána od 11. dubna 1980. Jde o tradiční autorskoprávní úmluvu, která stanoví pro členské státy povinnost ochrany práva autorského alespoň na minimální úrovni zakotvené v úmluvě. Zároveň obsahuje výhrady ve prospěch národních úprav pro oblasti výslovně v úmluvě uvedené, např. výjimky z výlučného práva autora, rozsah působnosti autorského zákona na díla užitého umění, zásadu teritoriality, podle které se ochrana práv duševního vlastnictví řídí právní úpravou státu, kde se ochrana uplatňuje. Úmluva obsahuje pravidlo srovnání doby ochrany, podle kterého ochrana nepřesáhne dobu stanovenou ve státě původu díla. Tato zásada však byla prolomena přijetím směrnice 93/98/EHS.
- Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a televizních a rozhlasových organizací, uzavřená v Římě 26. října 1961 (dále jen "Římská úmluva"), které se ČR účastní s účinností od 14. srpna 1964. Při přístupu k této úmluvě ČR uplatnila výhradu ve smyslu čl. 16 odst. 1 písm. a) bod (iii) a (iv), pokud jde o odměnu za druhotné užití zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům pro rozhlasové vysílání nebo pro veřejný přednes podle čl. 12. Podle této výhrady neplatí článek 12 v ČR vůbec pro zvukové záznamy vydané k obchodním účelům výrobcem, který není občanem (subjektem) jiného smluvního státu; pro zvukové záznamy, jejichž výrobcem je občan jiného smluvního státu, platí tento článek jen v rozsahu a po dobu, jak tento stát poskytuje ochranu zvukovým záznamům poprvé zaznamenaným subjektem ČR. Římská úmluva upravuje na minimální úrovni majetková práva výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních vysílatelů. Směrnice 92/100/EHS přiznává výkonným umělcům práva v širším rozsahu.
- Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, dále jen "Dohoda TRIPS"), uzavřená v rámci Dohody o Světové obchodní organizaci (WTO). Dohodu TRIPS Česká republika uplatňuje od 1. ledna 1996. Tato dohoda odkazuje v oblasti práva autorského a práv souvisejících s právem autorským na minimální úroveň ochrany podle Bernské úmluvy a Římské úmluvy. Upravuje některá nová práva mezinárodně uznávaná, jako je právo na ochranu počítačových programů, právo na pronájem a na půjčování, ochranu databází, zásadu vyčerpání práva a zejména zavazuje státy chránit zvukové záznamy po dobu 50 let od pořízení záznamu, a to i těch, u nichž dosavadní kratší ochranná doba uplynula. Dohoda TRIPS je spíše známá tím, že poprvé na mezinárodní úrovni upravuje závazky členských států, které mají přijmout v oblasti vynucování práva, a to jak ve správním, civilním či trestním řízení. Obsahuje dále ustanovení o opatřeních na hranicích, kterých se nositelé práv mohou domáhat v případě dovozu či vývozu nedovolených rozmnoženin děl, výkonů a zvukových záznamů.
- Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví (World Intellectual Property Organization, dále jen "WIPO"), které byly přijaty na diplomatické konferenci v roce 1996, a pro něž se používá název internetové smlouvy. Jde o Smlouvu WIPO o právu autorském a Smlouvu WIPO o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech. K těmto smlouvám ČR přistoupí po přijetí navrhované právní úpravy. Závazky z těchto smluv se odrazily také v navrhované směrnici EU o harmonizaci některých aspektů autorského práva a práv souvisejících v informační společnosti.

4. Obsah nové právní úpravy

Návrh autorského zákona předložila vláda ČR Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR 18. 11. 1999. Návrh zákona byl přikázán k projednání Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu a projednán ve třech čteních (1. 12. 1999, 22. 2. 2000 a 3. 2. 2000). Jej 3. 2. 2000 jej schválila Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR a 11. 4. 2000 Senát Parlamentu ČR. Dne 27. 4. 2000 byl podepsán prezidentem a 12. 5. 2000 vyhlášen ve Sbírce zákonů ČR.

Zákon nabyl účinnosti dnem 1. 12. 2000.

Jeho současná podoba je následující:

ČÁST PRVNÍ

PRÁVO AUTORSKÉ A PRÁVA S NÍM SOUVISEJÍCÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje

- a) práva autora k jeho dílu,
- b) práva související s právem autorským:
  1. práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu,

1. práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu,
  2. právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu,
  3. právo výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho záznamu,
  4. právo rozhlasového nebo televizního vysílatele k jeho původnímu vysílání,
  5. právo zveřejnitel k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv,
  6. právo nakladatele na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny jím vydaného díla pro osobní potřebu,
- c) právo pořizovatele k jím pořízené databázi,
d) ochranu práv podle tohoto zákona,
e) kolektivní správu práv autorských a práv souvisejících s právem autorským.

Vymezuje se předmět právní úpravy, tedy především oblast práva autorského. Upouští se zároveň od tradičního vymezení předmětu úpravy podle dosavadního autorského zákona (o dílech literárních, vědeckých a uměleckých), neboť díla literární jsou díla uměleckými nebo vědeckými.

Zároveň se upravují práva související s právem autorským, která vedle tzv. práv příbuzných (práva výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních vysílatelů) zahrnují nově i práva výrobců zvukově obrazových záznamů, právo nakladatele a právo zveřejnitel dosud nezveřejněného volného díla, t.j. díla, u něhož uplynula doba ochrany majetkových práv. V rámci autorského zákona se upravují z praktických důvodů, jak je obvyklé i v jiných evropských zemích, také zvláštní práva pořizovatelů databází.

Dále je zahrnuta i úprava kolektivní správy práv autorských a práv souvisejících s právem autorským, která byla dosud upravena samostatným zákonem č. 237/1995 Sb., a to vzhledem k potřebě komplexní úpravy v jedné právní normě.

Konečně zákon upravuje specifické prostředky ochrany práva autorského a práv souvisejících a uplatňování těchto práv, kterými ČR plní své současné i budoucí závazky vyplývající z mezinárodních autorskoprávních smluv a jiných dokumentů.

HLAVA I

PRÁVO AUTORSKÉ

Díl 1

Předmět práva autorského

§ 2

Dílo

(1) Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen "dílo"). Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.

(2) Za dílo se považuje též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvorem. Za dílo souborné se považuje databáze, která je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorovým vlastním duševním výtvorem. Fotografie, která je původní ve smyslu věty první, je chráněna jako dílo fotografické.

(3) Právo autorské se vztahuje na dílo dokončené, jeho jednotlivé vývojové fáze a části, včetně názvu a jmen postav, pokud splňují podmínky podle odstavce 1 nebo podle odstavce 2, jde-li o předměty práva autorského v něm uvedené.

(4) Předmětem práva autorského je také dílo vzniklé tvůrčím zpracováním díla jiného, včetně překladu díla do jiného jazyka. Tím není dotčeno právo autora zpracovaného nebo přeloženého díla.

(5) Sborník, jako je časopis, encyklopedie, antologie, pásmo, výstava nebo jiná databáze (§ 88), je-li souborem nezávislých děl nebo jiných prvků, který je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora, je dílem souborným.

(6) Dílem podle tohoto zákona není zejména námět díla sám o sobě, denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf a podobný předmět sám o sobě.

Vymezuje se pojem díla, jakožto předmětu práva autorského, v souladu s kontinentální úpravou od druhé poloviny minulého století, kterou zakotvila v roce 1886 Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl.

Rozhodujícím znakem pro splnění podmínky ochrany podle autorského zákona je, že dílo musí být výsledkem tvůrčí činnosti autora jako fyzické osoby a nepřihlíží se přitom k formě vyjádření díla, ani k účelu nebo k hodnotě výsledku této činnosti.

V odstavci 1 je uveden demonstrativní výčet autorských děl. Podle odstavce 2 se chrání i taková díla, která sice nesplňují požadavek jedinečnosti, ale jsou původní v tom smyslu, že jsou autorovým vlastním duševním výtvorem.

Předmětem ochrany je nejen dílo dokončené, ale ochrana se poskytuje i jeho vývojovým fázím; stejné platí i o názvu díla a jménech postav.

Předmětem ochrany je nejen dílo dokončené, ale ochrana se poskytuje i jeho vývojovým fázím; stejně platí i o názvu díla a jménech postav.

Podle ustanovení odstavce 4 je chráněno také dílo, které bylo vytvořeno jako zpracování včetně překladu díla jiného autora. Výsledek zpracování ovšem musí vykazovat znaky tvůrčí činnosti zpracovatele. V praxi půjde např. o zdramatizování románu, hudební úpravy (variací a aranžmá), napodobeninu díla výtvarného umění v jiném uměleckém oboru apod. Ke zpracování včetně překladu do jiného jazyka je třeba vždy souhlasu autora původního díla. Proto se o dílech vzniklých zpracováním nebo překladem hovoří také jako o dílech odvozených. Od zpracování je nutno přísně odlišovat užití pouhého námětu jako takového k vytvoření díla jiného. Na rozdíl od zpracování, užití pouhého námětu (myšlenky) obsaženého v cizím díle k vytvoření nového původního díla je volné a není tedy vázáno na souhlas autora, z jehož díla byl námět použit.

Samostatným předmětem práva autorského je dílo souborné (odst. 5), kde dochází k tvůrčí činnosti právě při výběru nebo uspořádání celku jeho pořadatelem. Je pak nerozhodné zda při této tvůrčí činnosti dochází k výběru a řazení děl ve smyslu tohoto zákona, nebo jiných informací nebo skutečností, které podmínku díla ve smyslu tohoto zákona nesplňují. Za této situace může být považována za souborné dílo i databáze, obsahující výlučně jen určitá fakta, která jednotlivě nevykazují náležitosti díla ve smyslu práva autorského. Tvorba souborných děl se bude v praxi často vyskytovat v pracovněprávním vztahu pořadatele, na jehož podkladě bude práva k souboru vykonávat zaměstnavatel. Pokud budou do souboru zařazena autorská díla, je samozřejmé, že k jejich zařazení do souboru musí vyslovit jejich autoři předchozí svolení. I po zařazení díla do souboru zachovává se právo takového autora nakládat se svým dílem samostatně. V odstavci 6 se uvádí, co dílem podle tohoto zákona není, např. denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě.

§ 3

Výjimky z ochrany podle práva autorského ve veřejném zájmu

Ochrana podle práva autorského se nevztahuje na

- úřední dílo, jímž je právní předpis, rozhodnutí, veřejná listina, veřejně přístupný rejstřík a sbírka jeho listin, jakož i úřední návrh úředního díla a jiná přípravná úřední dokumentace, včetně úředního překladu takového díla, sněmovní a senátní publikace, pamětní knihy obecní (obecní kroniky), státní symbol a symbol jednotky územní samosprávy a jiná taková díla, u nichž je veřejný zájem na vyloučení z ochrany,
- výtvoř tradiční lidové kultury, není-li pravé jméno autora obecně známo a nejde-li o dílo anonymní nebo o dílo pseudonymní (§ 7); užití takové dílo lze jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu,
- politický projev a řeč pronesenou při úředním jednání; autorovo právo k užití takových děl v souboru zůstává nedotčeno.

Zahrnuje tradičně v souladu s Bernskou úmluvou a vnitrostátní úpravou převážně většiny evropských států výluky z ochrany podle práva autorského těch předmětů, které sice splňují náležitosti ochrany podle práva autorského (neboť jde o autorská díla), avšak veřejný zájem na jejich volném šíření a přístupu veřejnosti k nim je z ochrany vylučuje. V případě jejich takového úředního užití se nevyžaduje ani svolení autora, ani není nutné poskytnout odměnu. To platí i o překladech takových děl do jiného jazyka, samozřejmě však jen tehdy, jestliže se jejich užitím sleduje též účel, pro který byly z ochrany vyloučeny jejich předlohy.

U výtvoř tradiční lidové kultury se vychází z předpokladu, že jejich autor není znám a užití takových výtvoř je volné, jestliže se užívají v autentické podobě. To neplatí v případě jejich chráněného zpracování; provedení výkonnými umělci je samozřejmě chráněno v rámci práv souvisejících.

Stejně tak se vylučují z autorskoprávní ochrany politické projevy a řeči pronesené při soudním jednání v zájmu aktuálního informování veřejnosti.

Souborné vydání takových projevů nebo jejich zařazení do sborníků je však možné jen se souhlasem autorů, kteří je proslovili, neboť v opačném případě by mohlo dojít i k zásahu do jejich osobnostních práv.

§ 4

Zveřejnění a vydání díla

- (1) Prvním oprávněným veřejným přednesením, provedením, předvedením, vystavením, vydáním či jiným zpřístupněním veřejnosti je dílo zveřejněno.
- (2) Zahájením oprávněného veřejného rozšiřování rozmnoženin je dílo vydáno.

Zveřejnění a vydání díla podle odstavců 1 a 2 jsou významné právní skutečnosti pro obsah a rozsah ochrany autorského díla.

Zveřejnění a vydání díla podle odstavců 1 a 2 jsou významné právní skutečnosti pro obsah a rozsah ochrany autorského díla. Se zveřejněním nebo vydáním díla jsou spojovány zákonné výjimky a omezení autorského práva (§ 29 a násl.); zveřejnění je významné také pro dobu trvání práva autorského a pro vymezení ochrany v mezinárodních vztazích.

Díl 2

Autorství

§ 5

Autor

(1) Autorem je fyzická osoba, která dílo vytvořila.

(2) Autorem díla souborného jako celku je fyzická osoba, která je tvůrčím způsobem vybrala nebo uspořádala; tím nejsou dotčena práva autorů děl do souboru zařazených.

Vychází se z koncepce, že tvůrčí schopností je nadána pouze fyzická osoba (podle principu materiální pravdy) na rozdíl od angloamerické koncepce, podle níž může být považována za originárního nabyvatele práva autorského ze zákona i osoba právnická, např. výrobce filmu. Logickým důsledkem této koncepce je, že zákon svěřuje jiným osobám originárně pouze výkon práva autorského nikoli právo autorské samé.

§ 6

Zákonná domněnka autorství

Autorem díla je fyzická osoba, jejíž pravé jméno je obvyklým způsobem uvedeno na díle nebo je u díla uvedeno v rejstříku předmětů ochrany vedeném příslušným kolektivním správcem, není-li prokázán opak; to neplatí v případech, kdy je údaj v rozporu s jiným údajem takto uvedeným. Toto ustanovení se použije i tehdy, je-li toto jméno pseudonymem, pokud autorem přijatý pseudonym nevzbuzuje pochybnosti o autorově totožnosti.

§ 7

Anonym a pseudonym

(1) Totožnost autora, jehož dílo bylo podle projevu jeho vůle zveřejněno bez udání jména (dílo anonymní), popřípadě pod krycím jménem nebo pod uměleckou značkou (dílo pseudonymní), není dovoleno bez jeho souhlasu prozradit.

(2) Dokud se autor díla anonymního nebo díla pseudonymního veřejně neprohlásí, zastupuje autora při výkonu a ochraně práv autorských k dílu vlastním jménem a na jeho účet osoba, která dílo zveřejnila, není-li prokázán opak; veřejného prohlášení autora není třeba, je-li jeho pravé jméno obecně známo.

V zájmu právní jistoty se upravuje autorství k dílu na podkladě vyvratitelné zákonné domněnky, která platí i pro dílo označené pseudonymem v případě, že tento pseudonym nevzbuzuje pochybnost o totožnosti autora.

V ostatních případech v zájmu respektování autora osobnostního práva uvést dílo pod pseudonymem nebo anonymně, zmocňuje zákon oprávněného uživatele uplatnit vlastním jménem na účet autora právo na ochranu autorských práv. To neplatí v případě, že autor svou totožnost veřejně prohlásí nebo je-li jeho totožnost obecně známá.

§ 8

Spoluautoři

(1) Právo autorské k dílu, které vzniklo společnou tvůrčí činností dvou nebo více autorů do doby dokončení díla jako dílo jediné (dílo spoluautorů), přísluší všem spoluautorům společně a nerozdílně. Na újmu vzniku díla spoluautorů není, lze-li výsledky tvůrčí činnosti jednotlivých spoluautorů do díla odlišit, pokud tyto nejsou způsobilé samostatného užití.

(2) Spoluautorem není ten, kdo ke vzniku díla přinesl pouze poskudnutím pomocí nebo rady technické, administrativní nebo odborné

- (2) Spoluautorem není ten, kdo ke vzniku díla přispěl pouze poskytnutím pomoci nebo rady technické, administrativní nebo odborné povahy nebo poskytnutím dokumentačního nebo technického materiálu, anebo kdo pouze dal ke vzniku díla podnět.
- (3) Z právních úkonů týkajících se díla spoluautorů jsou oprávněni a povinni všichni spoluautoři společně a nerozdílně.
- (4) O nakládání s dílem spoluautorů rozhodují spoluautoři jednomyslně. Brání-li jednotlivý autor bez vážného důvodu nakládání s dílem spoluautorů, mohou se ostatní spoluautoři domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle soudem. Domáhat se ochrany práva autorského k dílu spoluautorů před ohrožením nebo porušením může i jednotlivý spoluautor samostatně.
- (5) Není-li dohodnuto mezi spoluautory jinak, je podíl jednotlivých spoluautorů na společných výnosech z práva autorského k dílu spoluautorů úměrný velikosti jejich tvůrčích příspěvků, a nelze-li tyto příspěvky rozeznat, jsou podíly na společných výnosech stejné.

O spoluautorství jde tehdy, jestliže společnou tvůrčí činností dvou nebo více autorů vznikne dílo jediné, i když jednotlivé příspěvky spoluautorů výsledného jednotného a nedílného díla lze rozeznat. Kritériem pro posouzení jednotnosti a nedílnosti díla je, jsou-li příspěvky jednotlivých autorů způsobilé k samostatnému užití či zda tuto způsobilost má pouze celek díla. Pouze v tomto druhém případě jde o dílo spoluautorské; v prvním případě může jít např. dílo souborné. Spoluautorství vzniká obvykle spoluprací v témže uměleckém nebo vědeckém oboru. Spoluautorské dílo nevznikne např. z příspěvků autora literární složky, autora hudební složky, popř. autora výtvarné složky díla; může však jít o dílo souborné nebo o díla pouze spojená bez tvůrčího přínosu.

Činnost spoluautorů nemusí být současná a může se uskutečnit i postupně, avšak musí probíhat ještě před dokončením díla. Dodatečná tvůrčí činnost ve vztahu k dílu již vytvořenému, naplňuje znaky zpracování ve smyslu § 2 odst. 4 nebo vede ke vzniku dodatku, který má povahu samostatného autorského díla a může být s dílem původním pouze mechanicky spojen.

Spoluautorem není samozřejmě osoba, která k vytvoření díla poskytla jen faktický materiál nebo dala k vytvoření díla pouhý podnět (třeba i jako objednatel díla) nebo poskytla autorovi pomoc technického nebo administrativního charakteru či odbornou nebo znaleckou pomoc.

Jako důsledek povahy spoluautorského díla jako díla jednotného a nedílného stanoví zákon, že autorské právo k takovému dílu přísluší všem společně a nerozdílně. V případě, že by jeden ze spoluautorů chtěl zmařit nakládání se spoluautorským dílem bez vážného důvodu, budou mít ostatní spoluautoři možnost domáhat se nahrazení chybějícího projevu vůle u soudu. Soud zváží, zda důvod odmítnutí souhlasu je natolik závažný, aby spoluautor mohl zabránit užití díla, na jehož tvorbě se spoluautorsky podílel.

Společné výnosy z užití spoluautorského díla se dělí mezi spoluautory podle velikosti tvůrčích příspěvků v poměru mezi nimi dohodnutém; nelze-li tyto příspěvky rozeznat a není-li jiné dohody, má se za to, že podíly jsou stejné.

Díl 3

Vznik a obsah práva autorského

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 9

Vznik práva autorského

- (1) Právo autorské k dílu vzniká okamžikem, kdy je dílo vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě.
- (2) Zničením věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nezaniká právo autorské k dílu.
- (3) Nabytím vlastnického práva nebo jiného věcného práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nenabývá se oprávnění k výkonu práva dílo užít, není-li dohodnuto či nevyplyvá-li z tohoto zákona jinak. Poskytnutím oprávnění k výkonu práva dílo užít jiné osobě zůstává nedotčeno vlastnické právo nebo jiná věcná práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, není-li dohodnuto či nevyplyvá-li ze zvláštního právního předpisu jinak.
- (4) Vlastník či jiný uživatel věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, není povinen tuto věc udržovat a chránit před zničením, není-li dohodnuto či nevyplyvá-li ze zvláštního právního předpisu nebo z tohoto zákona jinak.
- (5) Vlastník nebo jiný uživatel stavby, která je vyjádřením architektonického díla, je oprávněn provést bez svolení autora přiměřené změny takového díla v míře nezbytně nutné a při zachování hodnoty díla. Pokud jsou tyto změny potřebné k uskutečnění technického nebo provozního určení stavby, jehož nelze dosáhnout jinak, je ten, kdo hodlá provést změnu, povinen, lze-li to na něm spravedlivě požadovat, předem uvědomit o svém úmyslu autora a poskytnout mu dokumentaci stavby včetně vyobrazení, vystihující stav před zahájením stavebních změn.

Právo autorské vzniká v okamžiku vzniku díla, tj. jakmile je vyjádřeno v objektivní podobě vnímatelné lidskými smysly (slovem, písmem, fotografií, zvukovým záznamem apod.) včetně podoby digitálního záznamu. Podmínkou vzniku díla a tím i vzniku práva autorského není, aby dílo bylo vyjádřeno ve formě trvalé; stačí např. proslovení přednášky, zahrání melodie na hudební nástroj apod. V souladu s článkem 5 Bernské úmluvy není vznik práva autorského podmíněn zachováním jakékoli formality (např. registrace díla). Neformalnost ochrany platí i pro požívání práva autorského a jeho výkon.

hudební nástroj apod. V souladu s článkem 5 Bernské úmluvy není vznik práva autorského podmíněn zachováním jakékoli formality (např. registrace díla). Neformálnost ochrany platí i pro požívání práva autorského a jeho výkon.

Logickým důsledkem ustanovení odstavce 1 je to, že ani zničením originálu díla nezaniká právo autorské k němu, stejně tak jako nabytím originálu díla do vlastnictví se nenabývá oprávnění vyplývající z práva autorského, pokud není sjednáno jinak. Právo autorské k dílu (jakožto nehmotnému statku) a právo vlastnické k věci (hmotnému substrátu díla), jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, se každé řídí vlastním právním režimem. Dispozice s právem autorským se nedotýká práva vlastnického a naopak.

Výrazem vlastnictví k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, je neomezené právo nakládat s ní podle vlastního uvážení, pokud nebylo s autorem dohodnuto něco jiného nebo nevyplývá-li něco jiného ze zvláštního zákona. Ustanovení odstavce 4 zdůrazňuje, že vlastník originálu díla nebo jeho rozmnoženiny nemá žádné zvláštní povinnosti k předmětu vlastnictví, který je chráněn podle autorského zákona; to nevylučuje, aby smluvně převzal zvláštní závazek v tomto smyslu, nebo aby musel respektovat zvláštní právní povinnosti vyplývající z veřejnoprávní úpravy, jako např. ze zákona o ochraně kulturních památek.

Ustanovení odstavce 5 upravuje vztah vlastníka stavby, která je dílem architektonickým, k jeho autorovi. Pokud jde o užití výrazu "míra nezbytně nutná", bude třeba jej vykládat vždy ve vztahu ke konkrétnímu případu, přičemž však limitem bude zachování hodnoty díla.

§ 10

Obsah práva autorského

Právo autorské zahrnuje výlučná práva osobnostní (§ 11) a výlučná práva majetková (§ 12 a násl.).

Oddíl 2

Osobnostní práva

§ 11

- (1) Autor má právo rozhodnout o zveřejnění svého díla.
- (2) Autor má právo osobovat si autorství, včetně práva rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho autorství uvedeno při zveřejnění jeho díla.
- (3) Autor má právo na nedotknutelnost svého díla, zejména právo udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla, nestanoví-li tento zákon jinak. Je-li dílo užíváno jinou osobou, nesmí se tak dít způsobem snižujícím hodnotu díla. Autor má právo na dohled nad plněním této povinnosti jinou osobou (autorský dohled), nevyplyvá-li z povahy díla nebo jeho užití jinak, anebo nelze-li po uživateli spravedlivě požadovat, aby autorovi výkon práva na autorský dohled umožnil.
- (4) Osobnostních práv se autor nemůže vzdát; tato práva jsou nepřevoditelná a smrtí autora zanikají. Ustanovení odstavce 5 tím není dotčeno.
- (5) Po smrti autora si nikdo nesmí osobovat jeho autorství k dílu, dílo smí být užito jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu a musí být uveden autor díla, nejde-li o dílo anonymní. Ochrany se může domáhat kterákoli z osob autorovi blízkých,¹⁾ toto oprávnění mají, i když uplynula doba trvání majetkových práv autorských. Této ochrany se může vždy domáhat i právnická osoba sdružující autory nebo příslušný kolektivní správce podle tohoto zákona (§ 97).

Česká právní úprava práv k duševnímu vlastnictví vychází z koncepce práv k nehmotným statkům, kam řadí vedle práv průmyslových také jedinečné výsledky duševní činnosti, jakými jsou díla umělecká a vědecká (viz § 2). Tyto nehmotné statky je třeba odlišovat od hmotného substrátu, na němž nebo jehož prostřednictvím jsou tato díla vyjádřena. Nehmotný statek je pojmově vymezován právě skutečností, že jeho podstatu má duševní (myšlenkovou) povahu, a že existuje nezávisle na hmotném podkladu, jehož prostřednictvím je tento nehmotný statek vnímán a může být kdykoli a kýmkoli současně užíván, aniž by byl spotřebován.

Oproti dosavadní právní úpravě zákonem č. 35/1965 Sb., podle níž osobní a majetková práva tvořila nedílný celek i z hlediska přechodu těchto práv pro případ smrti, se nová úprava vrací ke koncepci zákona č. 115/1953 Sb., tzn. k dualismu práv osobnostních a práv majetkových (tradiční koncepce francouzská na rozdíl od německé).

Osobnostní práva autorská zahrnují právo na autorství (osobovat si autorství, popř. zveřejnit dílo bez udání jména nebo s pseudonymem) a zejména rozhodnout o zveřejnění díla, čímž je autor srozuměn s tím, že jeho dílo je schopné uvedení na veřejnost. Součástí osobnostních práv je dále právo na nedotknutelnost díla, které obsahuje jednak právo autora udělit svolení ke změnám a jiným zásahům do díla a právo bránit takovému užití díla, kterým by byla snížena jeho hodnota.

Vzhledem ke své nehmotné podstatě jsou osobnostní práva nepřevoditelná a v důsledku toho se jich autor nemůže ani vzdát. Osobnostní práva zanikají smrtí autora. Po smrti autora originárně vzniká osobám v zákoně výslovně uvedeným pouze právo na to, aby jméno autora bylo uvedeno a aby dílo bylo užíváno způsobem nesnižujícím jeho hodnotu. Tato práva jsou časově neomezená a k jejich uplatňování jsou aktivně legitimovány i příslušné právnické osoby sdružující nebo zastupující autory ve výkonu jejich práv. Předkladatel záměrně uvádí širší okruh oprávněných osob na rozdíl od okruhu osob podle § 15 obč. zák.

výkonu jejich práv. Předkladatel záměrně uvádí širší okruh oprávněných osob na rozdíl od okruhu osob podle § 15 obč. zák. Tento záměr souvisí s prodloužením doby ochrany na 70 let po smrti autora, přičemž není vyloučené, že žádná z osob uvedených v § 15 obč. zák. již nebude moci toto právo využít.

Oddíl 3

Majetková práva

§ 12

Právo dílo užit

- (1) Autor má právo své dílo užit a udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiná osoba může dílo užit bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.
- (2) Poskytnutím oprávnění podle odstavce 1 právo autorovi nezaniká; autorovi vzniká pouze povinnost strpět zásah do práva dílo užit jinou osobou v rozsahu vyplývajícím ze smlouvy.
- (3) Autor má právo požadovat na vlastníku věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, aby mu ji zpřístupnil, pokud je toho třeba k výkonu práv autorských podle tohoto zákona. Toto právo nelze uplatnit v rozporu s oprávněnými zájmy vlastníka; vlastník není povinen autorovi takovou věc vydat, je však povinen na žádost a náklady autora zhotovit fotografii nebo jinou rozmnoženinu díla a odevzdat ji autorovi.
- (4) Právem dílo užit je
- a) právo na rozmnožování díla (§ 13),
  - b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 14),
  - c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 15),
  - d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 16),
  - e) právo na vystavování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 17),
  - f) právo na sdělování díla veřejnosti (§ 18), zejména
1. právo na provozování díla živě nebo ze záznamu a právo na přenos provozování díla (§ 19 a 20),
  2. právo na vysílání díla rozhlasem či televizí (§ 21),
  3. právo na přenos rozhlasového či televizního vysílání díla (§ 22),
  4. právo na provozování rozhlasového či televizního vysílání díla (§ 23).
- (5) Způsoby užití díla vyplývající z odstavce 4 se pro účely tohoto zákona vymezují v ustanoveních § 13 až 23.

Z osobnostní povahy autorského práva vyplývá, že jedině autor může své dílo užívat popř. udělit svolení k jeho užití třetím osobám. Z tohoto výlučného práva autora zákon činí výjimky a uvádí případy, kdy je dílo možné užit bez souhlasu autora.

V odstavci 3 se zakotvuje expressis verbis právo autora na přístup k dílu, které se za současného právního stavu obtížně dovozovalo z jiných ustanovení autorského zákona. Jde o právo autora, který např. prodal originál svého výtvarného díla, aby mu vlastník přiměřeným způsobem umožnil přístup k tomuto dílu, jestliže je to třeba pro další výkon jeho autorského práva (např. k pořízení fotodokumentace, k reprodukci pro účely vydání).

V odstavci 4 se uvádí taxativní výčet výlučných práv; v písmenech a) až e) jde o případy užití díla v hmotné podobě, zatímco pod písm. f) je příkladný výčet nehmotného šíření díla, které souvisí s moderními technologiemi.

§ 13

Rozmnožování

- (1) Rozmnožováním díla se rozumí zhotovování dočasných nebo trvalých, přímých nebo nepřímých rozmnoženin díla, a to jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě, za účelem zpřístupňování díla prostřednictvím těchto rozmnoženin.
- (2) Dílo se rozmnožuje zejména ve formě rozmnoženiny tiskové, fotografické, zvukové, obrazové nebo zvukově obrazové, stavbou architektonického díla nebo ve formě jiné trojrozměrné rozmnoženiny anebo ve formě elektronické zahrnující vyjádření analogové i digitální.

§ 14

Rozšiřování

- (1) Rozšiřováním originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla v hmotné podobě prodejem nebo jiným převodem vlastnického práva k originálu nebo k rozmnoženině díla, včetně jejich nabízení za tímto účelem.
- (2) Prvním prodejem nebo jiným převodem vlastnického práva k originálu nebo k rozmnoženině díla, kterým je dílo oprávněně rozšířeno na území České republiky, je ve vztahu k takovému originálu nebo rozmnoženině díla autorovo právo na rozšiřování pro území České republiky vyčerpano; právo na pronájem a právo na půjčování zůstávají nedotčena.

§ 15

§ 15

Pronájem

Pronájmem originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu poskytnutím originálu nebo rozmnoženiny díla k dočasné osobní potřebě.

§ 16

Půjčování

Půjčováním originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla zařízením přístupným veřejnosti nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu poskytnutím originálu nebo rozmnoženiny díla k dočasné osobní potřebě.

§ 17

Vystavování

Vystavováním originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla v hmotné podobě umožněním shlédnutí nebo jiného vnímání originálu nebo rozmnoženiny díla, zejména díla výtvarného, díla fotografického, díla architektonického včetně díla urbanistického, díla užitého umění nebo díla kartografického. Vystavováním není zpřístupnění díla podle ustanovení § 18 odst. 2.

Sdělování veřejnosti

§ 18

Obecná ustanovení

- (1) Sdělováním díla veřejnosti se rozumí zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově.
- (2) Sdělováním díla veřejnosti podle odstavce 1 je také zpřístupňování díla způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou síť.
- (3) Sdělováním díla veřejnosti není pouhé provozování zařízení umožňujícího nebo zajišťujícího takové sdělování.

§ 19

Živé provozování a jeho přenos

- (1) Živým provozováním díla se rozumí zpřístupňování díla živě prováděného výkonným umělcem, zejména živě přednášeného literárního díla, živě prováděného hudebního díla s textem nebo bez textu, anebo živě scénicky předváděného díla dramatického nebo hudebně dramatického, choreografického nebo pantomimického.
- (2) Přenosem živého provozování díla se rozumí současné zpřístupňování živě provozovaného díla pomocí reproduktoru, obrazovky nebo podobného přístroje umístěného mimo prostor živého provozování s výjimkou užití díla způsoby podle § 21 až 23.

§ 20

Provozování ze záznamu a jeho přenos

- (1) Provozováním díla ze záznamu se rozumí zpřístupňování díla ze zvukového nebo zvukově obrazového záznamu pomocí přístroje, s výjimkou užití díla způsoby podle § 21 až 23.
- (2) Přenosem provozování díla ze záznamu se rozumí současné zpřístupňování díla ze záznamu pomocí reproduktoru, obrazovky nebo podobného přístroje umístěného mimo prostor provozování ze záznamu.

§ 21

Vysílání rozhlasem nebo televizí

- (1) Vysíláním díla rozhlasem nebo televizí se rozumí zpřístupňování díla rozhlasem či televizí a jiné takové zpřístupňování díla jakýmkoli jinými prostředky sloužícími k šíření zvuků nebo obrazů a zvuků nebo jejich vyjádření bezdrátově nebo po drátě, včetně šíření po kabelu nebo vysílání pomocí družice, původním vysílatelem.
- (2) Vysíláním díla pomocí družice podle odstavce 1 se rozumí uvádění signálů nesoucích zvuky nebo obrazy a zvuky nebo jejich vyjádření určených k příjmu veřejností na nepřerušovaný sdělovací řetěz směrem na družici a od ní zpět k zemi pod vedením vysílatele a na jeho odpovědnost.
- (3) Jsou-li signály, které nesou znaky, zvuky nebo obrazy, zakódovány, jde o vysílání díla podle odstavce 1, jestliže jsou vysílatelem nebo s jeho souhlasem poskytnuty prostředky k odkódování.
- (4) Vysíláním díla podle odstavce 1 je i zpřístupňování díla současným, úplným a nezměněným přenosem vysílání díla rozhlasem nebo televizí, uskutečňuje-li je týž vysílatel.
- (5) Vysílání díla pomocí družice se uskutečňuje na území České republiky, jestliže signály nesoucí zvuky nebo obrazy a zvuky nebo

jejich vyjádření určené k příjmu veřejností jsou uvedeny pod vedením vysílatele a na jeho odpovědnost na nepřerušný sdělovací řetěz směrem na družici a od ní zpět k zemi, na území České republiky.

(6) Vysílání díla pomocí družice se považuje za uskutečněné na území České republiky, jestliže signály nesoucí zvuky nebo obrazy a zvuky nebo jejich vyjádření určené k příjmu veřejností jsou uvedeny pod vedením vysílatele a na jeho odpovědnost na nepřerušný sdělovací řetěz směrem na družici a od ní zpět k zemi, na území takového státu, který neposkytuje úroveň ochrany autorského práva alespoň srovnatelnou s ochranou podle tohoto zákona, a přenos je uskutečňován ze stanice, která je umístěna na území České republiky. V tomto případě lze práva podle tohoto zákona uplatnit proti osobě, která provozuje takovou stanici.

(7) Vysílání díla pomocí družice se považuje za uskutečněné na území České republiky i tehdy, jestliže jsou signály nesoucí zvuky nebo obrazy a zvuky nebo jejich vyjádření určené k příjmu veřejností uvedeny na sdělovací řetěz směrem na družici a od ní zpět k zemi, na území takového státu, který neposkytuje úroveň ochrany autorského práva alespoň srovnatelnou s ochranou podle tohoto zákona, na podnět vysílatele, který na území České republiky má umístěny své řídicí orgány, a taková srovnatelná ochrana není již poskytována na území státu, kde je umístěna stanice, ze které je přenos uskutečňován. Práva podle tohoto zákona lze pak uplatnit vůči takovému vysílateli.

§ 22

Přenos rozhlasového nebo televizního vysílání

(1) Přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání díla se rozumí zpřístupňování díla současným, úplným a nezměněným přenosem vysílání díla rozhlasem nebo televizí bezdrátově nebo po drátě, uskutečňuje-li je jiná osoba než vysílatel takového vysílání.

(2) Kabelovým přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání díla je takový přenos rozhlasového nebo televizního vysílání díla podle odstavce 1, který se uskutečňuje po kabelu nebo mikrovlnným systémem. Ustanovení § 21 odst. 3 platí obdobně.

§ 23

Provozování rozhlasového či televizního vysílání

Provozováním rozhlasového či televizního vysílání díla se rozumí zpřístupňování díla vysílaného rozhlasem či televizí pomocí přístroje technicky způsobilého k příjmu rozhlasového či televizního vysílání.

Předchozí paragrafy rozvádějí jednotlivá oprávnění s ohledem na jednotlivé způsoby užití díla tak, jak se historicky vyvinuly od vynálezu knihtisku až po šíření děl nejmodernější známou technologií. V souladu s přijatou Smlouvou WIPO o právu autorském se vymezuje rozšiřování rozmnoženin jako samostatný způsob užití díla na rozdíl od dosavadní právní úpravy, která chápe rozmnožování a rozšiřování pořízených rozmnoženin za jedno užití. Rozumí se tedy, že rozmnožování, jak je definováno v čl. 9 Bernské úmluvě (1971) včetně výjimek z tohoto článku, se plně vztahuje na digitální prostředí, zejména na užití děl v digitální formě. Z toho je nutno vyrozumět, že např. uložení chráněného díla v digitální formě na elektronické medium představuje rozmnožování ve smyslu čl. 9 Bernské úmluvy. Proto zákon v § 13 odst. 1 upravuje, že rozmnožování díla je zhotovování dočasných nebo trvalých, přímých nebo nepřímých rozmnoženin díla, a to jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě. Obecně ustanovení o rozmnožování děl je třeba v případě počítačových programů vykládat také v souladu s § 66 o právech autora k počítačovému programu, resp. o výjimkách z tohoto práva.

Výslovně je upraven princip vyčerpání práva, který vychází z evropské legislativy a považuje území Evropské unie za území jednotného trhu pro volný pohyb zboží, kapitálu a služeb, ve kterém se uplatňuje princip regionálního vyčerpání práva. Bez souhlasu nositele práva nemohou se hmotné rozmnoženiny díla paralelně dovážet z třetí, tzn. nečlenské země, byť by byly vyrobeny oprávněně. Princip národního vyčerpání práva je podmínkou vstupu ČR do EU, neboť uplatnění jiného principu, např. mezinárodního vyčerpání práva, by po přístupu ČR do EU bylo v rozporu se zásadami jednotného trhu EU. Vstupem ČR do EU se změní princip národního vyčerpání v regionální. Vyčerpání práva nepřichází v úvahu u služeb.

Ustanovení § 15 upravuje nové právo, které přiznaly autorům mezinárodní smlouvy jako je Dohoda TRIPS a Smlouva WIPO o právu autorském z roku 1996. Právo na pronájem ale již dříve upravila směrnice 92/100/EHS z 19. 11. 1992. Ustanovení obsahuje definici pronájmu jen pro účely autorského zákona; je odlišná i od dosavadní definice pronájmu podle § 26a platného aut. zák., který definoval pronájem shodně s § 663 obč. zák. Základním znakem pronájmu je zpřístupňování originálu nebo rozmnoženiny díla na omezenou dobu nájemci výlučně k jeho soukromé potřebě. Povinnou osobou je pronajímatel, který získává svolení k pronájmu od autora či jiného nositele práva, a který toto autorovo právo vykonává na základě zákona či smlouvy. Rozhodujícím znakem pronájmu je jeho časové omezení a proto se za pronájem nepovažuje takové zpřístupňování díla, které není časově omezeno nebo je nevýdělečné. Pronájem zahrnuje i zpětnou koupi, kdy dochází k vrácení předmětu nájmu pronajímateli za cenu, která je nižší než cena prodejní. Dalším znakem pronájmu je zpřístupňování nájemci pro jeho soukromé užití. Nezahrnuje tedy veřejné užití, jako je předvádění a provozování filmu formou promítání v kinech, nebo předvádění zvukového záznamu na diskotéce či pronájem výtvarného díla za účelem jeho vystavení, ani pronájem hudební partitury či textů divadelních her nakladatelem pro účely veřejného provozování, aniž by byly tyto rozmnoženiny dány na trh k převodu vlastnictví k takové rozmnoženině. Pronájem se bude týkat zejména počítačových programů, zvukových a zvukově obrazových záznamů. Proto se výlučné právo na pronájem upravuje též pro další nositele práv, jako jsou výkonní umělci, výrobci zvukových záznamů a výrobci zvukově obrazových záznamů a rozhlasoví a televizní vysílatelé, pokud jsou výrobci zvukových nebo zvukově obrazových záznamů. Výlučné právo na pronájem se přiznává těmto nositelům práv z hlediska možnosti zakázat pronájem těchto předmětů ochrany, alespoň po určitou dobu, např. po vydání zvukových nebo zvukově obrazových záznamů k obchodním účelům. Pronájem totiž může podstatně ovlivnit prodej

zvukových nebo zvukově obrazových záznamů k obchodním účelům. Pronájem totiž může podstatně ovlivnit prodej rozmnoženin předmětů chráněných podle práva autorského.

Ustanovení § 16 upravuje nové právo na půjčování rovněž odlišně od § 659 obč. zák., které se liší od práva na pronájem pouze v tom, že jde o zpřístupňování originálu nebo rozmnoženiny díla veřejnosti přístupným zařízením na omezenou dobu k užívání vypůjčiteli pro jeho soukromou potřebu, avšak nevýdělečně. Přiznáním výlučného práva se sleduje stejný účel jako u pronájmu, a to zakázat půjčování, jestliže by podstatně ovlivnilo odbyt rozmnoženin na trhu. Zároveň se však bere ohled na kulturně politické zájmy státu a zájem na vzdělávání. V návaznosti na to obsahuje § 38 odst. 1 a 2 výjimku pro knihovny, archivy a jiná nevýdělečná školská, vzdělávací a kulturní zařízení, avšak tato výjimka se nevztahuje na půjčování zvukových či zvukově obrazových záznamů, nejde-li o půjčování těchto záznamů výlučně pro potřeby zdravotně postižených v souvislosti s jejich postižením.

Ustanovení § 17 upravuje výlučné právo autora rozhodnout o zveřejnění díla jeho vystavením na místě veřejnosti přístupném, ať již zdarma nebo proti zaplacení vstupného. Vzhledem k moderním prostředkům šíření děl, se výslovně uvádí, že vystavením díla není jeho užití v telekomunikační síti, i když jde rovněž o zveřejnění díla ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1.

Pod hromadným pojmem sdělování veřejnosti podle § 18 jsou uvedeny demonstrativně všechny dosud známé způsoby šíření díla v nehmotné podobě, at již na podkladě díla živě provozovaného výkonnými umělci nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově. Definice provozování a přenosu jsou v souladu s dosavadním pojetím těchto pojmů tradičně již upravených Bernskou úmluvou (1971) v čl. 11 odst. 1 až 11ter odst. 1. Sdělováním veřejnosti je také zpřístupňování díla podle požadavku objednatele pomocí internetu. Toto právo autora je upraveno v nové Smlouvě WIPO z roku 1996 a je obsaženo také v návrhu nové směrnice Společenství o informační společnosti.

V § 19 se definují klasické způsoby živého provozování díla výkonnými umělci, zahrnující i přenos provozování, jestliže se tak děje mimo prostor, ve kterém se dílo živě přednáší, provádí nebo předvádí.

Ustanovení § 20 definuje provozování díla, ovšem ze zvukového nebo zvukově obrazového záznamu pomocí přístroje k přenosu zvuku nebo zvuku a obrazu (např. diskotéky, divadlo hudby). Nezahrnuje provozování vysílaného díla, které je upraveno v § 23.

Právo dílo vysílat rozhlasem nebo televizí a právo dílo šířit po kabelu upravuje § 21. Rovněž vychází z čl. 11bis Bernské úmluvy. Za součást vysílání se ve shodě se směrnicí 93/83/EHS ze dne 27. 9. 1993 považuje jeho kabelové šíření, vysílání pomocí satelitu a dále vysílání, které veřejnosti zpřístupňuje původní vysílatel pomocí dekodéru.

V § 22 se upravuje jako samostatný způsob šíření přenos rozhlasového či televizního vysílání jak bezdrátově, tak po kabelu, pokud jej uskutečňuje jiný subjekt než původní vysílatel. V druhém odstavci se zachovává dosavadní úprava, podle které se za přenos po kabelu nepovažuje umožnění příjmu na společné televizní anténě.

Již římské znění Bernské úmluvy z 1928 (v autorském zákoně č. 115/1953 Sb.) obsahovalo článek 11bis o výlučném právu autora na veřejný přednes (veřejné sdělování) díla vysílaného rozhlasem. Ve Stockholmu v roce 1967 bylo toto právo rozšířeno i na televizní vysílání; toto znění nabylo účinnosti až pařížskou revizí z roku 1971, již se ČR účastní od roku 1980. Toto právo upravuje § 23.

Oddíl 4

Jiná majetková práva

§ 24

Právo na odměnu při opětném prodeji originálu díla uměleckého

(1) Je-li originál díla uměleckého, který jeho autor převedl do vlastnictví jiné osoby, dále prodáván, má autor právo na odměnu stanovenou v příloze tohoto zákona, uskutečňuje-li prodej provozovatel galerie, dražebník, a dále jiná osoba při výkonu svého podnikání (dále jen "prodávající"), bez ohledu na to, jedná-li na svůj účet, nebo na účet vlastníka.

(2) Osobou povinnou platit odměnu podle odstavce 1 je prodávající.

(3) Pro účely uplatnění práva podle odstavce 1 se originálem díla uměleckého rozumí zejména originální obraz, kresba, malba, koláž, tapiserie, rytina, litografie či jiná grafika, socha, keramika, autorský šperk, fotografie nebo autorská rozmnoženina, která je podle zvyklostí považována za originál. Právo na odměnu se nevztahuje na díla architektonická, díla užitého umění a na rukopisy spisovatelů a skladatelů.

(4) Proávající, který je povinen poskytnout autorovi odměnu podle odstavce 1, oznámí prodej příslušnému kolektivnímu správci do konce měsíce ledna následujícího kalendářního roku po roce, v němž se prodej uskutečnil. Oznamovací povinnost se vztahuje na specifikaci prodaných originálů a na informaci o skutečné prodejní ceně; zahrnuje i povinnost umožnit příslušnému kolektivnímu správci nahlížet v nezbytném rozsahu do účetních knih a jiných dokumentů prodávajícího.

specifikaci prodaných originálů a na informaci o skutečné prodejní ceně; zahrnuje i povinnost umožnit příslušnému kolektivnímu správci nahlížet v nezbytném rozsahu do účetních knih a jiných dokumentů prodávajícího.

Definuje se právo autora majetkové povahy na podíl z výnosu za opětný prodej originálu díla výtvarného umění (tzv. droit de suite), které české autorské právo tradičně zachovává od roku 1926 podle vzoru francouzského (viz též čl. 14ter Bernské úmluvy). Toto právo je podle Bernské úmluvy fakultativní a může se ho domáhat jen občan členského státu Bernské unie v zemi, jejíž zákonodárství toto právo rovněž uznává. V současnosti připravuje EU směrnici, která má jednotně upravit toto právo z hlediska působení společného trhu.

Ačkoli jde o tradiční právo v autorském zákoně, jeho uplatnění nabývá na významu až v souvislosti s působením tržního hospodářství. Podmínkou vzniku tohoto majetkového práva je realizace autorova práva převést do vlastnictví jiné osoby originál svého díla výtvarných umění. Po autorově smrti právo na slušné vypořádání přísluší dědicům majetkových práv autorských po celou dobu ochrany těchto práv. V odstavci 3 se specifikuje předmět práva na opětný prodej a jeho uplatnění prostřednictvím kolektivního správce. Z praktických důvodů v souladu s navrhovanou směrnicí ES zákon uvádí osobu povinnou za placení odměny, kterou je ten, kdo vlastníkově prodej realizuje při výkonu svého podnikání. Z logiky věci vyplývá, že toto právo nepřísluší, uskutečňuje-li se prodej mezi občany jako soukromými osobami. Nevztahuje se však již na rukopisy spisovatelů a hudebních skladatelů. Srov. Těž odůvodnění k § 96 odst 1 písm. a) bod 5.

§ 25

Právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu

(1) U zveřejněných děl, která lze rozmnožovat pro osobní potřebu na podkladě

- a) zvukového nebo zvukově obrazového záznamu, nebo
- b) rozhlasového či televizního vysílání, anebo
- c) tiskového či jiného grafického vyjádření

jejich přenesením pomocí přístroje na nenahrané nosiče záznamu nebo pomocí přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin na papír nebo podobný podklad, má autor právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu.

(2) Osobou povinnou platit odměnu podle odstavce 1 je

- a) výrobce nebo dovozce přístrojů k zhotovování rozmnoženin zvukových nebo zvukově obrazových záznamů,
- b) výrobce nebo dovozce přístrojů k zhotovování tiskových rozmnoženin,
- c) výrobce nebo dovozce nenahraných nosičů zvukových a zvukově obrazových záznamů,
- d) dopravce nebo zasílatel namísto osoby povinné podle písmen a) až c), pokud na písemnou výzvu příslušného kolektivního správce bez zbytečného odkladu nesdělí údaje potřebné pro určení totožnosti dovozce či výrobce,
- e) poskytovatel rozmnožovacích služeb za úplat, pokud jde o tiskové rozmnoženiny; poskytovatelem rozmnožovacích služeb za úplat je i ten, kdo za úplat zpřístupní přístroj k zhotovování tiskových rozmnoženin.

(3) Odměna, kterou jsou povinny platit osoby podle odstavce 2 písm. a) až d) v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu, přísluší při dovozu nebo při prvním prodeji

- a) přístroje k zhotovení rozmnoženin zvukových nebo zvukově obrazových záznamů,
- b) přístroje k zhotovení tiskových rozmnoženin,
- c) nenahraných nosičů zvukových nebo zvukově obrazových záznamů.

(4) Odměna, kterou je povinna platit osoba podle odstavce 2 písm. e), přísluší v závislosti na počtu zhotovených tiskových rozmnoženin.

(5) Osoby uvedené v odstavci 2 jsou povinny předkládat příslušnému kolektivnímu správci, vždy souhrnně za kalendářní pololetí nejpozději do konce následujícího kalendářního měsíce, informace o skutečnostech rozhodných pro výši odměny, tj. zejména o druhu a počtu prodaných nebo dovezených přístrojů k zhotovování rozmnoženin zvukových nebo zvukově obrazových záznamů, přístrojů k zhotovování tiskových rozmnoženin a nenahraných nosičů zvukových a zvukově obrazových záznamů, jakož i o počtu tiskových rozmnoženin zhotovených na přístrojích pro poskytování rozmnožovacích služeb za úplat.

(6) Výši odměny upravují sazebníky stanovené v příloze.

(7) Odměna se neplatí v případě vývozu přístrojů uvedených v odstavci 3 písm. a) a b) a vývozu nenahraných nosičů zvukových nebo zvukově obrazových záznamů za účelem jejich dalšího prodeje. Odměna se dále neplatí z přístrojů a nenahraných nosičů, budou-li v tuzemsku použity jen k provozní potřebě osob při jejich vlastním podnikání.

Toto ustanovení obsahuje zvláštní majetkové právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu. Zakotvení tohoto práva je výsledkem rozvoje techniky umožňující pořizovat rychle a kvalitně rozmnoženiny na přístrojích, které se staly masově a snadno dosažitelným zbožím.

Takto pořízené rozmnoženiny ohrožují v celosvětovém měřítku legální výrobce, kteří vydávají velké investice do rozmnožování a šíření děl. Ačkoli mezinárodní autorskoprávní smlouvy se zatím nezabývají danou problematikou, ponechává se na jednotlivých státech, aby např. v souladu s článkem 9 odst. 2 Bernské úmluvy dovolovaly rozmnožování autorských děl jen v takových zvláštních případech, které nenarušují normální využívání díla a nezpůsobují neospravedlnitelnou újmu oprávněným zájmům autora a ostatních nositelů práv. Obecně se dospělo k názoru, že nelze bránit technickému pokroku tím, že by příslušné technické zařízení nemělo sloužit jiným (např. osobním) potřebám, než provozním potřebám oprávněných výrobců rozmnoženin autorských děl a jiných předmětů ochrany podle práva autorského. Za nejlepší řešení se považuje uložení náhradní povinnosti výrobcům a dovozcům takových zařízení (přehrávací přístroje a nenahrané nosiče zvukové nebo zvukově obrazové) platit odměnu prostřednictvím kolektivního správce práv. Ohodnotná novinnost se stanoví výrobcům a

zvukově obrazové) platit odměny prostřednictvím kolektivní správy práv. Obdobná povinnost se stanoví výrobcům a dovozcům přístrojů k pořizování tiskových rozmnoženin. Oproti dosavadnímu stavu se navrhuje poskytování odměny i z provozu kopírovacích přístrojů, resp. z poskytovaných kopírovacích služeb za úplatu, avšak jen pokud jde o tiskové rozmnoženiny.

V odstavci 2 se uvádějí povinné osoby, kterými jsou vedle výrobců nebo dovozců, také poskytovatelé kopírovacích služeb a za okolností zde uvedených i dopravci nebo zasilatelé.

Povinné osoby podle tohoto zákona musí poskytovat podle odstavce 5 kolektivním správcům práv informace pro správné vyměření odměny. Oprávnění autorů či jiných nositelů práv požadovat informace od celních orgánů za tímž účelem upravuje § 42. Výše odměn je upravena v sazebníku, který tvoří přílohu tohoto zákona.

Z povinnosti platit odměny je podle odstavce 7 vyňato zboží obchodní povahy, které je sice v tuzemsku vyrobeno, ale vyvezeno do zahraničí; v těchto případech se platí odměna v zemích dovozu. Naproti tomu je vývoz zboží neobchodní povahy zpoplatněn v zemi prodeje a je tudíž v zemi dovozu již osvobozen od placení odměny. Uplatňuje se zde teritoriální princip běžný pro autorské právo. Pokud jde o nenahrané nosiče, zákon zohledňuje i provozní potřebu osob při jejich vlastním podnikání; to se týká především provozovatelů rozhlasového a televizního vysílání a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů.

Oddíl 5

Společná ustanovení pro majetková práva

§ 26

(1) Majetkových práv se autor nemůže vzdát; tato práva jsou nepřevoditelná a nelze je postihnout výkonem rozhodnutí; to neplatí pro pohledávky z takových majetkových práv vzniklé.

(2) Majetková práva jsou předmětem dědictví. Zdělí-li majetková práva k dílu více dědiců, použije se na jejich vzájemné vztahy k dílu ustanovení § 8 odst. 3 a 4 obdobně. Případnou-li takto majetková práva státu, vykonává je svým jménem Státní fond kultury České republiky,²⁾ a pokud jde o díla audiovizuální, Státní fond České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie.³⁾ Příjmy z výkonu majetkových práv státu vykonávaných těmito státními fondy jsou příjmy těchto státních fondů.

(3) Ustanovení tohoto zákona o autorovi platí, pokud nevyplyvá z jejich povahy jinak, i pro jeho dědice, popřípadě pro stát, případně-li mu dědictví, jehož nenabude žádný dědic.

Z ustanovení § 12 odst. 1 vyplývá, že autor může své dílo užít nebo pouze udílet jinému svolení k výkonu tohoto práva. Důsledkem toho je úprava v § 26, podle které autor nemůže majetkové právo jako celek nebo jednotlivá majetková oprávnění převést (zcizit); nemůže se jich ani vzdát a tato práva nelze postihnout výkonem rozhodnutí, ani se neoceňují.

Odstavec 2 upravuje přechod majetkových práv pro případ smrti autora. Pro tento přechod platí ustanovení obč. zák. o dědění. Dědici však nemohou zdědit práva, která jsou spjata s osobou autora při výkonu jeho majetkových práv, jako je právo na odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení a právo na autorskou korekturu. V souvislosti s děděním majetkových práv autora je třeba řešit i otázku jejich oceňování. Vzhledem ke koncepci, že majetková práva jako součást absolutního autorského práva jsou nepřevoditelná, nelze je ani ocenit. Proto obsahuje v části druhé i změnu zákona o oceňování v tomto smyslu. Dědické dani se podrobují výnosy z relativizovaných práv a po ukončení dědického řízení podléhají odměny vyplývající ze smluv uzavřených po smrti autora dani z příjmu.

Podle nové úpravy není možné, aby se dílo stalo volným před uplynutím doby ochrany v důsledku toho, že dědictví nenabyl žádný dědic. V takovém případě majetková práva případnou státu; podle výslovné úpravy je bude vykonávat příslušný státní fond. Příjmy z výkonu majetkových práv jsou příjmy příslušných státních fondů.

Oddíl 6

Trvání majetkových práv

§ 27

(1) Majetková práva trvají, pokud není dále stanoveno jinak, po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti.

(2) Bylo-li dílo vytvořeno jako dílo spoluautorů, počítá se doba trvání majetkových práv od smrti spoluautora, který ostatní přežil.

(3) Majetková práva k dílu anonymnímu a pseudonymnímu trvají 70 let od oprávněného zveřejnění díla. Je-li pravé jméno autora díla anonymního nebo pseudonymního obecně známo nebo se autor takového díla veřejně prohlásí (§ 7 odst. 2) v průběhu doby podle

věty první řídí se trvání majetkových práv k takovému dílu podle odstavce 1 a ide-li o dílo spoluautorů i podle odstavce 2

věty první, řídí se trvání majetkových práv k takovému dílu podle odstavce 1, a jde-li o dílo spoluautorů, i podle odstavce 2.

(4) U díla, u něhož není pro počítání doby trvání majetkových práv rozhodná smrt autora a které nebylo zveřejněno během 70 let od jeho vytvoření, majetková práva uplynutím této doby zanikají. Majetková práva k dílu kolektivnímu (§ 59) trvají 70 let od zveřejnění.

(5) Doba trvání majetkových práv k dílu audiovizuálnímu se počítá od smrti poslední přeživší z následujících osob: režisér, autor scénáře, autor dialogů a skladatel hudby zvlášť vytvořené pro užití v audiovizuálním díle.

(6) Je-li pro počítání doby trvání majetkových práv rozhodné zveřejnění díla a dílo se zveřejňuje po určitou dobu ve svazcích, dílech, na pokračování nebo v řadách, počítá se doba trvání majetkových práv pro každou takovou část díla samostatně.

(7) Doba trvání majetkových práv se počítá vždy od prvního dne roku následujícího po roce, v němž došlo k události rozhodné pro její počítání.

Odstavec 1 upravuje trvání majetkových práv v souladu s příslušnou směrnicí EHS po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti. Dosavadní úprava 50 let jako minimální podle Bernské úmluvy je již považována za nedostatečnou z hlediska prodloužení lidského věku a zachování příjmů z užívání děl nejméně po dobu dvou generací autorových dědiců.

Sedmdesátiletá doba ochrany se uplatňuje podle odstavce 2 i pro díla spoluautorská s tím, že doba trvání se počítá od smrti spoluautora, který ostatní přežil. Obdobně bylo třeba v odstavci 3 stanovit zvláštní úpravu trvání majetkových práv k dílu anonymnímu a pseudonymnímu.

Podle směrnice 93/98/EHS z 29. října 1993 obsahuje autorský zákon v odstavci 4 zánik majetkových práv v případě, kdy dílo nebylo oprávněně zveřejněno během 70 let od jeho vytvoření a neuplatňuje se pro trvání těchto práv rozhodná událost spočívající ve smrti autora. V takovém případě trvají majetková práva 70 let od vytvoření díla. Toto ustanovení je třeba vykládat v souvislosti s § 28 odst. 2 a 3, pokud jde o poprvé zveřejněné volné dílo.

U děl audiovizuálních se pro vznik a trvání práva autorského ve shodě se směrnicí 93/98/EHS vkládá do zákona samostatné ustanovení odstavce 5 ke sjednocení právní úpravy pro potřeby působení jednotného trhu s audiovizuálními díly, která se stávají významným předmětem obchodu v informační společnosti. Doba trvání majetkových práv k dílu audiovizuálnímu se počítá od smrti poslední z taxativně uvedených osob, bez ohledu na to, zda uvedené osoby jsou autory či nikoliv a bez ohledu na skutečné autorství jiných osob.

Odstavec 6 upravuje trvání majetkových práv, jestliže se dílo zveřejňuje po určitou dobu ve svazcích, dílech nebo na pokračování. Je-li rozhodnou událostí zveřejnění, počítá se doba trvání majetkových práv pro každou takovou část díla samostatně.

Z praktických důvodů se pro běh ochranné doby stanoví v odstavci 7 jednotný počátek. Jde o převzetí tradiční úpravy podle čl. 7 odst. 5 Bernské úmluvy, kterou obsahuje i současná právní úprava.

Oddíl 7

Volné dílo a první zveřejnění nezveřejněného volného díla

§ 28

(1) Dílo, u kterého uplynula doba trvání majetkových práv, může každý bez dalšího volně užít; ustanovení odstavce 2 a § 11 odst. 5 věty první tím není dotčeno.

(2) Tomu, kdo poprvé zveřejní dosud nezveřejněné dílo, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv, vznikají takovým zveřejněním výlučná majetková práva k dílu takto zveřejněnému v rozsahu, v jakém by je měl autor díla, pokud by jeho majetková práva k dílu ještě trvala.

(3) Právo podle odstavce 2 trvá 25 let od zveřejnění díla. Ustanovení § 27 odst. 7 platí obdobně.

Ustanovení upravuje podmínky užívání volných děl, tj. děl, u kterých uplynula doba ochrany majetkových práv. Takové dílo lze užít volně; je však nutno zachovat práva podle § 11 odst. 5.

V odstavci 2 se upravuje výjimka ze zásady uvedené v odstavci 1, kterou tvoří případ poprvé zveřejněného díla, u něhož uplynula doba trvání majetkových práv. Zákon přiznává obdobná majetková práva, jaká by příslušela autorovi, kdyby bylo dílo chráněno, tomu, kdo poprvé takové dílo oprávněně zveřejní. V odstavci 3 se upravuje zvláštní doba trvání tohoto práva.

Díl 4

Omezení práva autorského

Oddíl 1

Obecné ustanovení

Obecné ustanovení

§ 29

- (1) Omezení práva autorského jsou dovolena jen ve zvláštních případech stanovených v tomto zákoně; nesmějí být vykládána způsobem, který by narušoval běžný výkon práv autorských a který by byl neospravedlnitelně na újmu oprávněným zájmům autora.
- (2) V rozsahu odůvodněném účelem oprávněného zhotovení rozmnoženiny podle ustanovení § 31 písm. a) a b), § 32 až 34 a § 37 odst. 2 písm. b) a c) může být takto zhotovená rozmnoženina také nevýdělečně rozšiřována.

Ustanovení § 29 upravuje obecnou zásadu, kterou obsahuje jak Bernská úmluva, tak Dohoda TRIPS, pokud jde o výjimky z výlučného práva autorského. Jde o výkladové pravidlo ve vztahu ke všem způsobům volného užití chráněných děl a užití těchto děl, ke kterým není třeba souhlasu autora ani zaplacení odměny (bezúplatné zákonné licence). Volná užití chráněných děl, jakož i užití na základě bezúplatné zákonné licence jsou vždy základem do výlučných práv a vzhledem k tomu je třeba zvažovat, zda v každém jednotlivém případě nenarušují běžný výkon práva autorského a nezpůsobují neospravedlnitelnou újmu oprávněným zájmům autora. Volné užití děl a bezúplatné zákonné licence jsou v zákoně uvedeny taxativně a jejich aplikace nedovoluje extenzivní výklad.

Oddíl 2

Volná užití

§ 30

- (1) Za užití díla podle tohoto zákona se nepovažuje užití pro osobní potřebu; to neplatí pro zhotovení rozmnoženiny počítačového programu či elektronické databáze nebo rozmnoženiny či napodobeniny díla architektonického stavbou.
- (2) Do práva autorského tak nezasahuje ten, kdo
- a) pro svou osobní potřebu zhotoví záznam, rozmnoženinu nebo napodobeninu díla; rozmnoženina nebo napodobenina díla výtvarného musí být jako taková zřetelně označena,
  - b) při prodeji originálu nebo rozmnoženin děl, přístrojů pro jejich rozmnožování nebo pro jejich sdělování veřejnosti, rozhlasových nebo televizních přijímačů a počítačů, šíří nebo dočasně zhotoví rozmnoženinu díla v rozsahu nezbytném pro předvedení zboží zákazníkovi.
- (3) Do práva autorského nezasahuje ani ten, kdo zhotoví na objednávku pro osobní potřebu objednatele tiskovou rozmnoženinu díla na papír nebo podobný podklad fotografickou technikou nebo jiným postupem s podobnými účinky za předpokladu, že nejde o vydanou partituru díla hudebního a že řádně a včas platí odměnu podle § 25.
- (4) Rozmnoženina zhotovená pro osobní potřebu nesmí být použita k jinému účelu.
- (5) Ustanoveními odstavců 1 a 3 nejsou dotčena ustanovení § 43 až 45.

Výkonem autorského práva k dílu není užití díla pro osobní potřebu. Výjimku z této zásady tvoří zhotovení rozmnoženiny počítačové programu či elektronické databáze, které autorský zákon, obdobně jako autorské zákony jiných států, vylučují z užití pro osobní potřebu. Totéž platí pro napodobeninu díla architektonického stavbou.

Podle odstavce 2 písm. a) je dovoleno zhotovit pro osobní potřebu záznam, rozmnoženinu nebo napodobeninu díla. Pro rozmnoženinu nebo napodobeninu výtvarného díla stanoví zákon podmínky, aby nemohlo dojít k záměně s originálem (plagiát).

V odstavci 2 písm. b) se upravuje volné užití při předvádění zboží zákazníkovi; obdobná ustanovení obsahují i jiné zákony evropských států a slouží v podstatě k odstranění pochybností, zda takové užití je dovolené.

Podle odstavce 3 nezasahuje do práva autorského poskytovatel kopírovacích služeb, jestliže při výkonu svého podnikání zhotoví na objednávku pro osobní potřebu objednatele tiskovou rozmnoženinu díla, pokud řádně a včas zaplatí odměnu podle § 25. Výslovně se stanoví, že není dovoleno takto zhotovit tiskovou rozmnoženinu partitury hudebního díla.

Zákon dále výslovně stanoví v odstavci 4, že osoba, pro kterou byla rozmnoženina takto zhotovena, nesmí ji použít k jinému účelu, např. k veřejnému předvádění zvukového záznamu na diskotéce nebo k použití partitury hudebního díla dirigentem na koncertě.

Oddíl 3

Bezúplatné zákonné licence

§ 31

§ 31

Citace

Do práva autorského nezasahuje ten, kdo

- a) cituje ve svém díle v odůvodněné míře výňatky ze zveřejněných děl jiných autorů,
  - b) zařadí do svého samostatného díla vědeckého, kritického, odborného nebo do díla určeného k vyučovací účelům, pro objasnění jeho obsahu, drobná celá zveřejněná díla,
  - c) užije zveřejněné dílo v přednášce výlučně k účelům vědeckým nebo vyučovacími či k jiným vzdělávacím účelům;
- vždy je však nutno uvést jméno autora, nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále název díla a pramen.

Již v první verzi Bernské úmluvy z roku 1886 byla zavedena bezúplatná licence pro citace z díla, které bylo oprávněně zpřístupněno veřejnosti, včetně citací z novin a časopisů za podmínky, že jsou v rozsahu odůvodněném sledovaným účelem a v souladu s povlivými zvyklostmi. Podle dalších revizí Bernské úmluvy bylo možné citovat též pro potřeby vzdělávací a vyučovací. Ustanovení § 31 umožňuje citovat z díla v odůvodněné míře v jiném autorském díle, zpravidla na podporu nebo kritiku vysloveného názoru za účelem realizace autorova záměru. Zákon neuvádí záměrně rozsah dovolené citace, který závisí vždy na konkrétních okolnostech daného případu. Vždy však musí jít o citaci v díle jiném. Za dovolené užití se nepovažuje, jestliže autor vytvoří dílo souborné pouze z citátů chráněných děl. K tomu by musel získat souhlas autorů děl nebo jejich částí zařazených do souboru. Citát je nutno vždy jako takový zřetelně označit, např. uvedením v uvozovkách Dovolené užití citací samozřejmě zahrnuje možnost bez svolení autora je v rámci díla, do něhož byly zařazeny, také rozmnožovat, pořízené rozmnoženiny rozšiřovat nebo jinak šířit způsoby uvedenými v § 18 a násl.

§ 32

Katalogová licence

Do práva autorského nezasahuje ten, kdo zařadí do katalogu jím pořádané výstavy, dražby, veletrhu nebo podobné akce vyobrazení díla vystaveného při takové příležitosti; autorovo svolení není třeba ani pro užití vyobrazení tohoto díla rozmnožováním a rozšiřováním katalogu. Vždy je však nutno uvést jméno autora, nejde-li o dílo anonymní, nebo jméno osoby, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále název díla a pramen.

Tradičně je také dovoleno zařadit do katalogu výstavy nebo podobné veřejně přístupné akce vyobrazení vystaveného díla. Takto zařazené dílo lze v rámci katalogu rozmnožovat a pořízené rozmnoženiny rozšiřovat.

§ 33

Užití díla umístěného na veřejném prostranství

(1) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo kresbou, malbou či grafikou, fotografií nebo filmem zaznamená nebo vyjádří dílo, které je umístěno na náměstí, ulici, v parku, na veřejných cestách nebo na jiném veřejném prostranství; autorovo svolení není třeba ani pro rozmnožování, rozšiřování a sdělování veřejnosti díla takto zaznamenaného nebo vyjádřeného. Ustanovení § 31 věty za středníkem se použije přiměřeně.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na rozmnožování a rozšiřování díla formou trojrozměrné rozmnoženiny.

Zákon rovněž dovoluje užít trojrozměrné dílo výtvarných umění nebo dílo architektonické umístěné na veřejném prostranství k vyjádření díla kresbou, malbou, grafikou, fotografií nebo filmem. Není ovšem dovoleno napodobovat díla stejnou vyjadřovací technikou, jakou je vyjádřeno dílo umístěné na veřejném prostranství. Výslovně zákon stanoví, že se tato licence nevztahuje na rozmnožování a rozšiřování architektonického díla stavbou nebo jinou trojrozměrnou rozmnoženinou. Není například dovolené pořídit napodobeninu díla v rámci užitého umění bez souhlasu autora.

§ 34

Úřední a zpravodajská licence

(1) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo v odůvodněné míře dílo užije

- a) k úřednímu účelu na základě zákona,
- b) při zpravodajství o aktuální události, při které je takové dílo provozováno, vystaveno nebo jinak užito,
- c) převezme do periodického tisku či jiného hromadného sdělovacího prostředku články s obsahem časového významu o věcech politických, hospodářských nebo náboženských, uveřejněné již v jiném hromadném sdělovacím prostředku, či jejich překlad; takové převzetí není přípustné, je-li výslovně zapovězeno.

(2) Ustanovení § 31 věty za středníkem se použije přiměřeně.

Pod písmenem a) se povoluje užití díla k úřednímu účelu, jestliže tak stanoví zvláštní zákon. Další tradiční licence podle písmene b) zahrnuje užití díla při rozhlasovém nebo televizním zpravodajství o aktuální události. Přitom je třeba dílo užít jen

v míře odůvodněné účelem zpravodajství, např. krátké zprávy nebo informace z divadelní premiéry, vernisáže výstavy apod., event. v souvislosti s jiným zpravodajstvím, při kterém dochází mimoděk k užití díla, aniž by to bylo záměrem.

Pod písmenem. c) je uvedena klasická zpravodajská licence, na jejímž podkladě aktuální informace obsažená v periodickém tisku, je přejímána vydavatelem jiného tisku a přetištěna. Tato licence zahrnuje i přejímání zpráv rozhlasového a televizního zpravodajství. Podmínkou je vždy, že jde o aktuální politickou, hospodářskou nebo náboženskou, a že takové přejímání není výslovně zapovězeno.

§ 35

Užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního

- (1) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo nevýdělečně užije dílo při občanských a náboženských obřadech.
- (2) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo nevýdělečně užije dílo při školních představeních, v nichž účinkují výlučně žáci, studenti nebo učitelé školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nevýdělečně ke své vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).
- (4) Ustanovení § 31 věty za středníkem se pro odstavce 1 až 3 použije přiměřeně.

Nevýdělečné užití díla v rámci občanských a církevních obřadů, jakož i při nevýdělečných školních představeních, na nichž účinkují výlučně žáci, studenti nebo učitelé, se považuje za užití, ke kterému se nevyžaduje autorovo svolení, ani se neposkytuje odměna. Obdobná licence je upravena v odstavci 3 pro školy či školská nebo vzdělávací zařízení, jestliže využívají k nevýdělečnému účelu díla vytvořená žákem nebo studentem školy ke splnění školních nebo studijních povinností. Jestliže je dílo užíváno těmito subjekty výdělečně, jde o úpravu školního díla podle § 60.

§ 36

Omezení práva autorského k dílu soubornému

Do práva autorského k dílu soubornému nezasahuje oprávněný uživatel souborného díla, užívá-li takové dílo za účelem přístupu k jeho obsahu a pro běžné využívání jeho obsahu.

V souladu se směrnicí ES o právní ochraně databází se upravuje dovolené užití díla souborného za účelem přístupu k jeho obsahu.

§ 37

Užití díla rozmnožováním a rozšiřováním rozmnoženin

- (1) Do práva autorského nezasahuje knihovna, archiv a jiné nevýdělečné školské, vzdělávací a kulturní zařízení,⁴⁾ zhotoví-li rozmnoženinu díla pro své archivní a konzervační účely.
- (2) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo
  - a) zhotoví při užití díla dočasnou nebo náhodnou rozmnoženinu díla v elektronické podobě, která nemá samostatný hospodářský význam, jejímž účelem je umožnit snadnější využití díla, a jejíž zhotovení je nedílnou a nezbytnou součástí technologického postupu zpřístupnění díla, včetně takové rozmnoženiny, která umožňuje účinné fungování přenosového systému,
  - b) zhotoví rozmnoženinu díla fotografického, které je jeho podobiznou a které bylo úplatně objednáno,
  - c) výhradně pro potřeby zdravotně postižených zhotoví nebo dá zhotovit rozmnoženinu vydaného díla k nevýdělečným účelům v rozsahu odůvodněném jejich zdravotním postižením.
- (3) Ustanovení § 30 odst. 4 a 5 se použijí přiměřeně.

§ 38

Užití díla půjčováním a pronájmem originálu nebo rozmnoženiny

- (1) Do práva autorského nezasahuje osoba uvedená v § 37 odst. 1, půjčuje-li originály či rozmnoženiny vydaných děl.
- (2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje na počítačové programy a na rozmnoženiny zvukového nebo zvukově obrazového záznamu, ledaže jde o půjčování výlučně pro potřeby zdravotně postižených v souvislosti s jejich postižením.
- (3) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo pronajímá nebo půjčuje originál nebo rozmnoženinu díla užitého umění vyjádřeného v užitné podobě nebo architektonické dílo vyjádřené stavbou.

Podle 37 odst. 1 mohou výslovně uvedená nevýdělečná zařízení doplňovat své knihovní fondy pořízením rozmnoženiny díla pro archivní nebo konzervační účely, zejména jako náhradu za rozmnoženinu ztracenou, poškozenou či zničenou.

Ustanovení § 37 odst. 2 obsahuje novou bezúplatnou licenci ke zhotovení dočasné rozmnoženiny díla, která nemá samostatný

Ustanovení § 37 odst. 2 obsahuje novou bezúplatnou licenci ke zhotovení dočasné rozmnoženiny díla, která nemá samostatný ekonomický význam, ale je z hlediska technologického postupu nezbytná, např. při používání internetu. V ostatních případech jde o licence, které se osvědčily i v platné právní úpravě.

Ustanovení § 37 odst. 1 a § 38 odst. 1 se týkají nevýdělečných zařízení, která poskytují služby veřejnosti a vybírají jen poplatky ve výši nákladů nezbytně vynaložených na tuto činnost. Vynětí těchto zařízení z povinnosti platit odměny autorům z titulu půjčování je v souladu s čl. 5 odst. 3 směrnice 92/100/EHS z 19. 11. 1992 a odpovídá kulturním a politickým zájmům státu v oblasti vzdělávání, vědy, kultury apod. Výjimku z tohoto ustanovení tvoří podle § 38 odst. 2 půjčování rozmnoženin zvukových a zvukově obrazových záznamů, takže za takové půjčování náleží odměna všem nositelům práv na těchto záznamech zúčastněných. Odměnu však není třeba poskytnout, pokud jde o půjčování těchto záznamů výlučně pro potřeby zdravotně postižených v souvislosti s jejich postižením.

Ustanovení § 38 odst. 3 řeší půjčování či pronájem zboží, které má povahu díla užitého umění, osobou při výkonu jejího podnikání, jakož i pronájem stavby, která je vyjádřením díla architektonického. V těchto případech nejde o výkon majetkového práva autora .

§ 39

Užití originálu nebo rozmnoženiny díla výtvarného nebo díla fotografického jeho vystavením

Do práva autorského nezasahuje vlastník originálu nebo rozmnoženiny díla výtvarného nebo díla fotografického, který takové dílo vystavuje nebo k vystavení bezplatně poskytne, pokud takové užití autor při převodu vlastnictví k takovému originálu nebo takové rozmnoženině díla nevyloučil.

Zatímco vystavení díla podle § 17 je výlučným právem autora, umožňuje ustanovení § 39 vlastníkovu originálu či rozmnoženiny výtvarného díla, aby tato díla vystavoval nebo k vystavení bezplatně poskytoval, jestliže takové užití autor při převodu vlastnictví nevyloučil. Záměrně se toto právo vlastníka zařazuje do bezúplatných zákonných licencí.

Díl 5

Ochrana práva autorského

§ 40

- (1) Autor, do jehož práva bylo neoprávněně zasaženo nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah, může se domáhat zejména
- a) určení svého autorství,
  - b) zákazu ohrožení svého práva, včetně hrozícího opakování, nebo neoprávněného zásahu do svého práva, zejména zákazu neoprávněné výroby, neoprávněného obchodního odbytu, neoprávněného dovozu nebo vývozu originálu nebo rozmnoženiny či napodobeniny díla, neoprávněného sdělování díla veřejnosti, jakož i neoprávněné propagace, včetně inzerce a jiné reklamy,
  - c) sdělení údajů o původu neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla, o způsobu a rozsahu jejího užití a o totožnosti osob, které se neoprávněného zhotovení, popř. neoprávněného rozšiřování účastní,
  - d) odstranění následků zásahu do práva, zejména
    1. stažením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo pomůcky podle § 43 z obchodování nebo jiného užití,
    2. zničením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo pomůcky podle § 43,
  - e) poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu, zejména
    1. omluvou,
    2. zadostiučiněním v penězích, pokud by se přiznání jiného zadostiučinění nejevilo postačujícím; výši peněžitého zadostiučinění určí soud, který přihledne zejména k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k zásahu do práva došlo; tím není vyloučena dohoda o narovnání.
- (2) Autorovi, jehož návrhu bylo vyhověno, může soud přiznat v rozsudku právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl, a podle okolností určit i rozsah, formu a způsob uveřejnění.
- (3) Právo na náhradu škody a na vydání bezdůvodného obohacení podle zvláštních právních předpisů zůstává nedotčeno; výše bezdůvodného obohacení vzniklého na straně toho, kdo neoprávněně nakládal s dílem, aniž by k tomu získal potřebnou licenci, činí dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem.

§ 41

Udělí-li autor jiné osobě výhradní oprávnění k výkonu práva dílo užít, nebo je-li této osobě toto oprávnění nebo výkon majetkových práv k dílu svěřen ze zákona, má právo se domáhat nároků podle § 40 odst. 1 písm. b) až d) a odst. 2 a 3 pouze osoba, jejíž takto smluvně nebo zákonem nabyté výhradní oprávnění bylo ohroženo nebo porušeno; právo autora domáhat se ostatních nároků, jakož i v této souvislosti nároku podle § 40 odst. 2 zůstává nedotčeno.

§ 42

- (1) Autor může požadovat od celních orgánů informace o obsahu a rozsahu dovozu zboží, které

- (1) Autor může požadovat od celních orgánů informace o obsahu a rozsahu dovozu zboží, které
- a) je rozmnoženinou jeho díla nebo zvukovým či zvukově obrazovým záznamem takového díla,
  - b) má k pořízení takové rozmnoženiny sloužit jako nosič (nenahraný nosič),
  - c) je přístrojem k zhotovení zvukových nebo zvukově obrazových záznamů nebo tiskové rozmnoženiny, anebo
  - d) je pomůckami podle § 43,
- a nahlížet do celních dokumentů, aby zjistil, zda dovoz takového zboží k užití na území České republiky je oprávněný podle tohoto zákona, nebo aby zjistil údaje rozhodné pro uplatnění práv z tohoto zákona vyplývajících.
- (2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně i při vývozu.
- (3) Informace podle odstavců 1 a 2 může požadovat také příslušný kolektivní správce, jakož i právnická osoba oprávněná hájit zájmy autorů.

§ 43

- (1) Do práva autorského neoprávněně též zasahuje ten, kdo vyvíjí, vyrábí, nabízí k prodeji, pronájmu nebo půjčení, dováží, rozšiřuje nebo využívá pro dosažení majetkového prospěchu poskytováním služeb nebo jiným způsobem pomůcky zamýšlené k odstranění, vyřazení z provozu nebo omezení funkčnosti technických zařízení nebo jiných prostředků k ochraně práv.
- (2) Za jiné prostředky podle odstavce 1 se považují jakýkoli postup, výrobek nebo součástka vložené do postupu, přístroje nebo výrobku, jež mají předcházet, omezit nebo zabránit neoprávněnému zásahu do práva autorského k dílu, které je zpřístupňováno jen s použitím kódu nebo jiným způsobem umožňujícím odkódování.

§ 44

- (1) Neoprávněným zásahem do práva autorského je i
- a) odstranění nebo změna jakékoli elektronické informace o identifikaci práv k dílu,
  - b) rozšiřování rozmnoženiny díla včetně jejích dovozu, jakož i sdělování díla veřejnosti, u nichž byly elektronické informace o identifikaci práv k dílu odstraněny nebo pozměněny, bez svolení autora.
- (2) Informaci o identifikaci práv k dílu podle odstavce 1 je taková informace, která je vyjádřena v číslech, kódech nebo jinak a která podle rozhodnutí autora provází dílo, aby dílo a práva k němu identifikovala.

§ 45

Do práva autorského neoprávněně zasahuje též ten, kdo pro své dílo používá názvu nebo vnější úpravy již použitých po právu jiným autorem pro dílo téhož druhu, jestliže by to mohlo vyvolat nebezpečí záměny obou děl, pokud nevyplývá z povahy díla nebo jeho určení jinak.

Moderní prostředky šíření děl umožňují v dosud nebyvalé míře zásahy do práva autorského, které vážně poškozují majetková práva autorů a jiných nositelů práv, popř. osob v zákoně uvedených. Mezinárodní společenství proto přijalo zvláštní Dohodu TRIPS, která v části III upravuje prostředky k dodržování těchto práv. Z toho důvodu bylo třeba upravit soukromoprávní nároky autorů v souladu s touto dohodou.

V § 40 odst. 1 jsou upraveny jednotlivé nároky, a to jak osobnostně právní povahy, tak i povahy ryze majetkové. Nově se upravuje zejména nárok autora požadovat odstranění následků zásahu do jeho práva stažením event. zničením neoprávněně zhotovených rozmnoženin nebo pomůcek sloužících k odstranění technické ochrany děl (§ 43). Nově se může také domáhat sdělení údajů o původu neoprávněně zhotovených rozmnoženin, o způsobu jejich užití a o totožnosti osob, které se neoprávněného zhotovení rozmnoženin účastní, jakož i uveřejnění vykonatelného předběžného opatření nebo pravomocného rozsudku. V odstavci 3 se stanoví bezdůvodné obohacení ve výši dvojnásobku odměny, která by byla za získání licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem. Toto ustanovení sankcionuje uživatele, který dílo užívá, aniž by měl k tomu příslušnou licenci.

Ustanovení § 41 upravuje způsob uplatnění nároků uvedených v § 40, jestliže autor udělil jiné osobě výhradní oprávnění nebo je takové osobě svěřen výkon jeho práv ze zákona.

Ustanovení § 42 uvádí opatření, kterých se autor, jiný nositel práv nebo osoba v zákoně uvedená může domáhat na celních orgánech. Přebírá částečně současné ustanovení § 53a, protože navazuje na novou úpravu v rámci zákona č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů.

Ustanovení § 43 přebírá současnou úpravou § 32a ve zpřesněné formě odpovídající ustanovením Smlouvy WIPO o právu autorském a návrhu směrnice ES o informační společnosti.

Pokud jde o ochranu elektronické informace o identifikaci práv (§ 44), vyhovuje zákon rovněž nové Smlouvě WIPO o právu autorském a návrhu směrnice ES o informační společnosti

Pokud jde o ochranu elektronické informace o identifikaci práv (§ 44), vyhovuje zákon rovněž nové Smlouvě WIPO o právu autorském a návrhu směrnice ES o informační společnosti.

Podle ustanovení § 45 se zásadně chrání název díla, pokud vykazuje náležitosti originality. Za nedovolené se bude považovat i užití názvu pro jiné dílo, které nenese tyto znaky, jestliže by to mohlo vyvolat nebezpečí záměny obou děl. V každém jednotlivém případě bude třeba kóumat, zda nejde o nekalosoutěžní jednání.

Díl 6

Úprava smluvních typů

Oddíl 1

Licenční smlouva

Základní požadavky na platnost právních úkonů, týkající se vůle a jejího projevu jsou obsaženy v § 34 a násl. občanského zákoníku, tzn. že i pro autorskoprávní vztahy platí, že právní úkon musí být učiněn svobodně, vážně, srozumitelně a určitě, jinak je absolutně neplatný.

Zákon upravuje licenční smlouvu vztahující se na autorská díla. V zájmu jednoty právního řádu se opouští dosavadní spíše formální rozlišení autorských smluv podle způsobů užití, které byly svou povahou vždy smlouvami licenčními, pouze se tak v zákoně neoznačovaly, a i pro oblast autorského práva se výslovně zavádí jednotná smlouva licenční, jako základní smluvní typ obvyklý pro celou oblast práv duševního vlastnictví. Úprava sleduje i terminologickou jednotu s existující úpravou licenční smlouvy k předmětům průmyslového vlastnictví (§ 508 a násl. obch. zák.). Současně jsou plně respektována specifika autorských děl jako zvláštních projevů osobnosti autora. V souladu se základním principem práva soukromého, do něhož autorské právo náleží, se posiluje smluvní volnost, a to při souběžném posílení výchozí vyjednávací pozice autora, kdy pro případ neexistence smluvní úpravy zákon stanoví úpravu pro autora výhodnější. Úprava odstraňuje již překonanou regulaci ávazkových vztahů v autorském právu, která omezovala autora proti jeho vlastní vůli a která s sebou nesla nebezpečí absolutní neplatnosti projevů vůle a tím i značnou právní nejistotu oblasti regulované autorským zákonem.

Úprava jednotné licenční smlouvy se v zásadě neliší od stávající úpravy, obsahující smlouvu o šíření díla a příkladmo některé typy této smlouvy.

Koncepce licenční smlouvy vychází z principu smluvní svobody, který jde ruku v ruce s principem smluvní jistoty stran a odstraňuje tak jeden z nedostatků stávající právní úpravy. Nelze však říci, že je navrhována svoboda bezbřehá, smluvní právo nadále setrvává na nemožnosti translativního převodu práva autorského a práva k uměleckému výkonu a zajišťuje tak autorovi, resp. výkonnému umělci návrat poskytnutého oprávnění pokud strana, která takové oprávnění získá, zanikne bez právního nástupce. Při vědomí toho, že autor bude nezdídko ve smlouvě slabší smluvní stranou, vychází zákon z principu, že zákonná úprava straní autorovi; odlišná úprava pak musí být vždy výslovně ve smlouvě vymíněna.

§ 46

Základní ustanovení

- (1) Licenční smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva dílo užit (licenci) k jednotlivým způsobům nebo ke všem způsobům užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném, a nabyvatel se zavazuje, není-li podle § 49 odst. 2 písm. b) sjednáno jinak, poskytnout autorovi odměnu.
- (2) Autor nemůže poskytnout oprávnění k výkonu práva dílo užit způsobem, který v době uzavření smlouvy ještě není znám.
- (3) Nabyvatel je povinen licenci využít, ledaže je ve smlouvě sjednáno jinak. Ustanovení § 53 tím není dotčeno.
- (4) Smlouva vyžaduje písemnou formu, poskytuje-li se licence jako výhradní.

Ustanovení odstavce 1 upravuje podstatné náležitosti licenční smlouvy. Licenční smlouva je pojata jako smlouva zásadně úplatná, kdy se v zájmu zachování principu smluvní volnosti připouští ve výjimečných případech bezúplatnost (§ 49 odst. 2 b)), čímž se odstraňuje dosavadní právní nemožnost uzavřít při shodné vůli smluvních stran smlouvu, kterou se poskytuje oprávnění k užití díla bezúplatně (např. pro charitativní účely). K témuž směřuje i ustanovení odstavce 3, které vychází z obecného principu smluv, jejichž obsahem je poskytnutí oprávnění k užití; takové smlouvy jsou současně zavazující pouze tehdy, je-li povinnost k užití výslovně sjednána. Z tohoto důvodu se odměna poskytuje za udělení oprávnění k užití, nikoli za užití samé, jak tomu bylo dosud. Autor díla, jehož dílo užije jiná osoba neoprávněně (tj. nikoli na základě licenční smlouvy či zákona) má vůči takové osobě obecný nárok na vydání bezdůvodného obohacení ve výši obvyklé autorské odměny; nejde zde o nárok na odměnu podle § 49.

Ustanovením odstavce 2 zakotvuje v souladu s většinou autorských zákonů evropských států obecnou soukromoprávní zásadu zákazu vzdání se práva, které vznikne teprve v budoucnosti a zachovává tak autorovi budoucí možnost zhodnocení jeho práv i při objevení nových technologií.

Ustanovením odstavce 2 zakotvuje v souladu s většinou autorských zákonů evropských států obecnou soukromoprávní zásadu zákazu vzdání se práva, které vznikne teprve v budoucnosti a zachovává tak autorovi budoucí možnost zhodnocení jeho práv i při objevení nových technologií.

V odstavci 4 je upravena další zásada soukromého práva, a to neformálnost právních úkonů. S ohledem na specifika je z této zásady učiněna výjimka v případě smluv výhradních.

§ 47

Výhradní nebo nevýhradní licence

- (1) Licence může být poskytnuta jako licence výhradní nebo licence nevýhradní. Nevyplyvá-li ze smlouvy jinak, má se za to, že jde o licenci nevýhradní.
- (2) V případě výhradní licence autor nesmí poskytnout licenci třetí osobě a je povinen, není-li sjednáno jinak, se i sám zdržet výkonu práva užití díla způsobem, ke kterému licenci udělil.
- (3) V případě nevýhradní licence je autor nadále oprávněn k výkonu práva užití díla způsobem, ke kterému licenci udělil, jakož i k poskytnutí licence třetím osobám.
- (4) Nevýhradní licence získaná nabyvatelem před následným poskytnutím výhradní licence třetí osobě zůstává zachována, pokud není mezi autorem a nabyvatelem takové nevýhradní licence sjednáno jinak.
- (5) Smlouva, kterou autor poskytne třetí osobě licenci v době, kdy trvá výhradní licence nabyvatele k témuž způsobu užití, je neplatná, ledaže nabyvatel výhradní licence k uzavření takové smlouvy udělí písemný souhlas.

Ustanovení § 47 vymezuje obsah výhradní a nevýhradní licence jako základních pojmů běžně užívaných v závazkových vztazích. V souladu s obecně uvedeným pak zákonná úprava pro případ neexistence zvláštní dohody předpokládá režim pro autora výhodnější.

§ 48

Poskytnutí oprávnění třetí osobě

- (1) Je-li tak sjednáno ve smlouvě, může nabyvatel oprávnění tvořící součást licence zcela nebo zčásti poskytnout třetí osobě (podlicence). Ustanovení § 46 odst. 3 se použije obdobně.
- (2) Nabyvatel může licenci postoupit pouze s písemným souhlasem autora; o postoupení licence a o osobě postupníka je povinen autora informovat bez zbytečného odkladu. K prodeji podniku, jehož součástí je i licence, či takové části podniku, která tvoří jeho samostatnou organizační složku, se souhlas autora nevyžaduje, není-li sjednáno jinak.

Ustanovení § 48 je výrazem osobnostně právní povahy díla, ze které vyplývá autorův zájem rozhodovat o osobě uživatele. Z tohoto důvodu je nabyvateli licence povoleno poskytnutí podlicence, jakož i postoupení licence pouze se svolením autora. Tento princip je v zájmu jednotnosti právního řádu prolomen pouze v případě prodeje podniku.

Při poskytnutí oprávnění podle odstavce 1 nedochází ke změně smluvních stran licenční smlouvy; postoupení licence podle odstavce 2 má za následek změnu v osobě nabyvatele. V druhém případě lze předpokládat souběžné převzetí dluhů, a tím cessi všech práv a povinností ze smlouvy.

§ 49

Odměna

- (1) Není-li dále stanoveno jinak, musí být ve smlouvě dohodnuta výše odměny nebo v ní musí být alespoň stanoven způsob jejího určení.
- (2) Není-li ve smlouvě dohodnuta výše odměny nebo alespoň způsob jejího určení, smlouva je neplatná, s výjimkou případů, kdy a) z jednání stran o uzavření smlouvy vyplývá jejich vůle uzavřít smlouvu úplatně i bez určení výše odměny; v takovém případě je nabyvatel povinen poskytnout autorovi odměnu ve výši, která je obvyklá v době uzavření smlouvy za smluvních podmínek obdobných obsahu této smlouvy pro takový druh díla, nebo b) strany ve smlouvě sjednají, že licence se poskytuje bezúplatně.
- (3) Pokud autor poskytne licenci k pronájmu originálu nebo rozmnoženiny díla zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam výrobcí takového záznamu, vzniká mu vůči osobě, která bude originál nebo rozmnoženinu takto zaznamenaného díla pronajímat, právo na přiměřenou odměnu; tohoto práva se nemůže vzdát.
- (4) Je-li výše odměny dohodnuta v závislosti na výnosech z využití licence, je nabyvatel povinen umožnit autorovi kontrolu příslušné účetní nebo jiné dokumentace ke zjištění skutečné výše odměny. Poskytne-li nabyvatel takto autorovi informace označené nabyvatelem jako důvěrné, nesmí je autor prozradit třetí osobě ani je použít pro své potřeby v rozporu s účelem, ke kterému mu byly poskytnuty.
- (5) Nabyvatel je povinen poskytovat autorovi pravidelná vyúčtování odměny podle odstavce 4 ve sjednaných časových obdobích; není-li sjednáno jinak, je povinen tak učinit alespoň jednou ročně.
- (6) Není-li odměna stanovena v závislosti na výnosech z využití licence a je-li tak nízká, že je ve zřejmém nepoměru k zisku z využití licence a k významu díla pro dosažení takového zisku, má autor právo na přiměřenou dodatečnou odměnu, není-li sjednáno jinak.

Ustanovení § 49 provádí obecný požadavek na úplatnost licenční smlouvy stanovený v § 46 odst. 1. Předpokládá se, že

Ustanovení § 49 provádí obecný požadavek na úplatnost licenční smlouvy stanovený v § 46 odst. 1. Předpokládá se, že smluvní strany výši odměny sjednají, a to buď konkrétně nebo sjednáním způsobu jejího určení. Nesjednání odměny však nezpůsobuje neplatnost smlouvy, pokud strany výslovně projeví vůli uzavřít takovou smlouvu sice úplatně, ale bez určení odměny. V takovém případě nabyvatel poskytuje autorovi odměnu obvyklou.

Odstavec 2 písm. b) zakotvuje výjimku ze zásady úplatnosti.

Ustanovení odstavce 3 zakotvuje úplatnost licence k pronájmu.

V odstavci 4 a 5 je upraveno autorovo právo kontroly v případě stanovení odměny v závislosti na zisku nabyvatele licence z využívání díla.

Úprava licenční smlouvy preferuje stanovení výše odměny v závislosti na zisku dosaženém nabyvatelem licence z využívání díla, pokud však smluvní strany zvolí jiný způsob stanovení odměny, zakotvuje pro tento případ odstavec 6 zvláštní právo autora na přiměřenou dodatečnou odměnu, pokud je odměna příliš nízká ve vztahu k zisku nabyvatele z využívání díla a významu díla pro dosažení toto zisku.

§ 50

Omezení licence

- (1) Licence může být omezena na jednotlivé způsoby užití díla; způsoby užití díla mohou být omezeny rozsahem, zejména co do množství, místa nebo času.
- (2) Nestanoví-li smlouva, ke kterým jednotlivým způsobům užití díla nebo k jakému rozsahu užití se licence poskytuje, má se za to, že licence byla poskytnuta k takovým způsobům užití a v takovém rozsahu, jak to je nutné k dosažení účelu smlouvy.
- (3) Nestanoví-li smlouva nebo nevyplyvá-li z jejího účelu jinak, má se za to, že
  - a) územní rozsah licence je omezen na území České republiky,
  - b) časový rozsah licence je omezen na dobu obvyklou u daného druhu díla a způsobu užití, nikoli však na dobu delší než jeden rok od poskytnutí licence, a má-li být dílo odevzdáno až po poskytnutí licence, tak od takového odevzdání,
  - c) množství rozsah licence je omezen na množství, které je obvyklé u daného druhu díla a způsobu užití.
- (4) Nestanoví-li smlouva jinak, licence k rozmnožování díla zahrnuje oprávnění k pořízení rozmnoženin přímých i nepřímých, trvalých i dočasných, vcelku nebo zčásti, jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě, a pokud jde o rozmnoženiny v elektronické formě, jak ve spojení on-line, tak i off-line.
- (5) Nestanoví-li smlouva jinak, licence k rozmnožování díla zahrnuje i licenci k rozšiřování takto zhotovených rozmnoženin.
- (6) Nestanoví-li smlouva nebo nevyplyvá-li z jejího účelu jinak, zahrnuje licence k vysílání díla i oprávnění k zhotovení záznamu díla vysílatelem jeho vlastními prostředky a pro jedno vlastní vysílání.

V souladu s ustanovením § 46 odst. 1 je podstatnou náležitostí licenční smlouvy určení způsobu a rozsahu užití, ke kterým se licence uděluje. Jejich neuvedení ve smlouvě však nemá za následek neplatnost smlouvy jako tomu bylo dosud, ale zákon pro tento případ přímo předjímá určitou úpravu, vycházející z běžné a tedy pravděpodobné vůle smluvních stran. Současně výslovně v odstavcích 4 až 6 upravuje vyvratitelnou domněnku, že licence zahrnuje i způsoby užití, které jsou předpokladem využití licence. Úprava odpovídá evropskému standardu.

§ 51

Omezení nabyvatele licence

Nabyvatel nesmí upravit či jinak měnit dílo, jeho název nebo označení autora, ledaže bylo sjednáno jinak, nebo jde-li o takovou úpravu či jinou změnu díla nebo jeho názvu, u které lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil; ani v takovém případě nabyvatel nesmí dílo nebo jeho název změnit, pokud si autor svolení vyhradil i pro tyto změny a nabyvateli je taková výhrada známa. To platí obdobně i při spojení díla s jiným dílem, jakož i při zařazení díla do souborného.

Ustanovení tohoto paragrafu představuje výjimku z § 11 odst. 3, kdy v zájmu možnosti plného využití licence jsou stanoveny přísné podmínky oprávněného zásahu nabyvatele licence do díla, autor má však možnost toto ustanovení smluvně vyloučit.

§ 52

Rozmnoženina pro autora

Lze-li to na nabyvateli licence k rozmnožování díla spravedlivě požadovat a je-li to obvyklé, je nabyvatel povinen poskytnout autorovi na své náklady alespoň jednu rozmnoženinu autorova díla z rozmnoženin jím pořízených na základě příslušné licence.

Tímto ustanovením se nárok autora na autorskou rozmnoženinu stává nárokem zákonným; podle úpravy předchozí šlo pouze o nárok smluvní, popřípadě o zvyklost.

§ 53

Odstavec 1 odstavcem 2. nahrazeno ustanovením § 53.

Odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele

- (1) Nevyužívá-li nabyvatel výhradní licenci vůbec nebo využívá-li ji nedostatečně a jsou-li tím značně nepříznivě dotčeny oprávněné zájmy autora, může autor od smlouvy odstoupit. To neplatí v případě, že nevyužívání nebo nedostatečné využívání licence je způsobeno okolnostmi převážně spočívajícími na straně autora.
- (2) Autor může z důvodů uvedených v odstavci 1 od smlouvy odstoupit teprve poté, kdy nabyvatele vyzve, aby v přiměřené lhůtě od dojití výzvy licenci dostatečně využil, a nabyvatel oprávnění dostatečně nevyužije ani přes tuto výzvu. Na možnost odstoupení jako následek marného uplynutí přiměřené lhůty musí autor nabyvatele ve výzvě upozornit. Výzvy není třeba, jestliže využití oprávnění nabyvatelem není možné anebo jestliže nabyvatel prohlásí, že licenci nevyužije.
- (3) Nestanoví-li smlouva jinak, autor nemůže právo na odstoupení od smlouvy podle odstavce 1 uplatnit před uplynutím dvou let od poskytnutí licence, a má-li být dílo odevzdáno až po poskytnutí licence, od takového odevzdání; u příspěvků do periodického tisku s denní periodicitou činí tato lhůta tři měsíce a u ostatního periodického tisku jeden rok. Je-li třeba před odstoupením od smlouvy učinit výzvu podle odstavce 2, nelze před uvedenou lhůtou učinit ani takovou výzvu.
- (4) Smlouva se ruší dnem doručení odstoupení nabyvateli.
- (5) Autor je povinen nahradit nabyvateli škodu odstoupením od smlouvy mu vzniklou, jestliže k tomu existují důvody zvláštního zřetele hodné. V úvahu se přitom vezmou zejména důvody, pro něž nabyvatel licenci dostatečně nevyužil.
- (6) Nedošlo-li k využití licence vůbec, je autor povinen vrátit nabyvateli odměnu, kterou od něj přijal na základě smlouvy, od které odstoupil; došlo-li k využití licence pouze nedostatečně, je povinen vrátit odměnu sníženou o část, která s ohledem na poměr uskutečněného a smlouvou nebo zákonem stanoveného rozsahu využití licence připadá na uskutečněné využití.
- (7) Byl-li nabyvatel povinen licenci využít a porušil-li tuto povinnost, zůstává autorův nárok na odměnu odstoupením od smlouvy podle odstavce 1 nedotčen; pokud byla výše odměny dohodnuta v závislosti na výnosech z užití díla, má se za to, že autorovi vznikl nárok na odměnu ve výši, v jaké by mu vznikl, kdyby nabyvatel v době před odstoupením od smlouvy licenci dostatečně využil.

Ustanovení je výrazem spravedlivého požadavku autora na využití licence v případě, kdy sám nesmí dílo užít a nesmí ani licenci udělit jinému, tj. v případě licence výhradní, a to i tehdy, pokud je licence sjednána jako opravňující. Pro licenci nevýhradní lze podobnou úpravu sjednat smluvně.

Odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele je právem autora, které nemůže být smluvně vyloučeno. Odstavec 3 stanoví dispozitivně podmínky, za jakých lze uvedené právo uplatnit.

Ustanovení odstavců 5 až 7 stanoví následky odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele; odstavec 7 se pak zabývá případem, kdy výhradní licence je licencí nejen opravňující, ale i zavazující a nečinnost nabyvatele je porušením smlouvy.

§ 54

Odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora

- (1) Autor může písemně odstoupit od smlouvy, jestliže jeho dosud nezveřejněné dílo již neodpovídá jeho přesvědčení a zveřejněním díla by byly značně nepříznivě dotčeny jeho oprávněné osobní zájmy. Smlouva se ruší dnem doručení písemného odstoupení od smlouvy nabyvateli.
- (2) Autor je povinen nahradit nabyvateli škodu, která mu odstoupením od smlouvy podle odstavce 1 vznikla.
- (3) Projeví-li autor po odstoupení od smlouvy podle odstavce 1 opětovný zájem o užití díla, je povinen přednostně nabídnout licenci nabyvateli, a to za podmínek srovnatelných s podmínkami původně sjednanými.
- (4) Ustanovení § 53 odst. 7 se použije obdobně.

Tímto ustanovením výslovně se upravuje odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení autora. Dosavadní právní úprava toto právo nezakotvovala; existence se dovozovala pouze výkladem vycházejícím z povahy autorského práva jako zvláštního práva osobnostního; toto právo nemůže být smluvně vyloučeno.

Odstavec 3 poskytuje ochranu nabyvateli práva a upravuje podmínky účinnosti uvedeného odstoupení od smlouvy, ustanovení odstavce 4 směřuje k odstranění spekulativního využití práva na odstoupení.

§ 55

Zánik licence

- (1) Zánikem právnické osoby, které byla udělena licence, přechází práva a povinnosti z licenční smlouvy na jejího právního nástupce. Licenční smlouva může takový přechod práv a povinností na právního nástupce vyloučit.
- (2) Smrtí fyzické osoby, které byla udělena licence, přechází práva a povinnosti z licenční smlouvy na dědice, pokud to licenční smlouva nepouští.

Toto ustanovení upravuje zánik licence v souvislosti se zánikem právnické osoby nebo úmrtím fyzické osoby, které byla licence udělena. Zánik licence nastává tehdy, jestliže licenční smlouva přechod práv a povinností na právního nástupce či dědice vyloučila.

Oddíl 2

Zvláštní ustanovení pro licenční smlouvu nakladatelskou**§ 56**

- (1) Licenční smlouva, kterou autor poskytuje nabyvateli licenci k rozmnožování a rozšiřování díla slovesného, hudebně dramatického nebo hudebního, výtvarného, díla fotografického či díla vyjádřeného způsobem podobným fotografií, pokud nejde o užití díla v provedení výkonnými umělci, je licenční smlouvou nakladatelskou.
- (2) Nevyplyvá-li ze smlouvy jinak, má se za to, že licence je poskytnuta výhradně; to neplatí, jde-li o rozmnožování a rozšiřování díla v periodické publikaci.
- (3) Nestanoví-li smlouva jinak, autor je oprávněn před vydáním díla v přiměřené lhůtě poskytnuté nabyvatelem provést drobné tvůrčí změny díla, pokud nevyvolají na straně nabyvatele potřebu vynaložení nepřiměřených nákladů nebo nezmění-li se jimi povaha díla, (autorská korektura).
- (4) Neumožní-li nabyvatel autorovi provedení autorské korektury, může autor od smlouvy odstoupit, došlo-li by v důsledku toho k užití díla způsobem snižujícím jeho hodnotu.
- (5) Je-li množstevní rozsah licence omezen na určitý počet rozmnožení a tyto rozmnožení byly rozebrány před uplynutím doby, na kterou byla licence udělena, zaniká licence, nedohodnou-li se smluvní strany na zvýšení množstevního rozsahu do šesti měsíců ode dne, kdy autor nabyvatele k takové změně smlouvy vyzve.

Toto ustanovení upravuje některé zvláštnosti nejstaršího druhu licenční smlouvy, obecně označované jako smlouva nakladatelská. Nakladatelská smlouva, jako tradiční zvláštní typ, resp. podtyp autorských smluv, je sice tradiční smlouvou práva autorského, protože byla také nejčtenějším smluvním typem, avšak s rozvojem techniky tuto prioritu ztrácí. Některá ustanovení jsou pro ni více typická než pro ostatní podtypy. Z toho důvodu se vkládá na závěr licenční smlouvy ustanovení nazvané "některá zvláštní ustanovení k licenční smlouvě nakladatelské", které zohledňuje její specifika (zásada výhradnosti, autorská korektura).

Oddíl 3**Podlicenční smlouva****§ 57**

Pro podlicenční smlouvu platí ustanovení § 46 až 56 obdobně.

Podle tohoto ustanovení platí, že pro smluvní vztah (podlicenční smlouvu) mezi nabyvatelem a osobou, které nabyvatel poskytne oprávnění podle § 48 odst. 1, se přiměřeně použijí ustanovení licenční smlouvy.

Díl 7**Zvláštní ustanovení o některých dílech****§ 58****Zaměstnanecké dílo**

- (1) Není-li sjednáno jinak, zaměstnavatel vykonává svým jménem a na svůj účet autorova majetková práva k dílu, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního či služebního vztahu k zaměstnavateli nebo z pracovního vztahu mezi družstvem a jeho členem (zaměstnanecké dílo). Zaměstnavatel může právo výkonu podle tohoto odstavce postoupit třetí osobě pouze se svolením autora, ledaže se tak děje při prodeji podniku nebo jeho části.
- (2) Smrtí nebo zánikem zaměstnavatele, který byl oprávněn vykonávat majetková práva k zaměstnaneckému dílu a který nemá právního nástupce, nabývá oprávnění k výkonu těchto práv autor.
- (3) Nevkonává-li zaměstnavatel majetková práva k zaměstnaneckému dílu vůbec nebo je vykonává nedostatečně, má autor právo požadovat, aby mu zaměstnavatel za obvyklých podmínek udělil licenci, ledaže existuje na straně zaměstnavatele závažný důvod k jejímu odmítnutí.
- (4) Autorova osobnostní práva k zaměstnaneckému dílu zůstávají nedotčena. Vykonává-li zaměstnavatel majetková práva k zaměstnaneckému dílu, má se za to, že autor svolil ke zveřejnění, úpravám, zpracování včetně překladu, spojení s jiným dílem, zařazení do díla souborného, jakož i k tomu, aby uváděl zaměstnanecké dílo na veřejnost pod svým jménem, ledaže je sjednáno jinak.
- (5) Není-li sjednáno jinak, má se za to, že autor udělil zaměstnavateli svolení k dokončení svého nehotového zaměstnaneckého díla pro případ, že bude přes výzvu k dodatečnému plnění v prodlení s vytvořením zaměstnaneckého díla, anebo zanikne-li jeho závazek dokončit takové dílo smrtí nebo pro nemožnost plnění.
- (6) Není-li sjednáno jinak, má autor zaměstnaneckého díla vůči zaměstnavateli právo na přiměřenou dodatečnou odměnu, jestliže se mzda nebo jiná odměna vyplacená autorovi zaměstnavatelem dostane do zjevného nemoněru k zisku z využití práv k

mzda nebo jiná odměna vyplacená autorovi zaměstnavatelem dostane do zjevného nepoměru k zisku z využití práv k zaměstnaneckému dílu a významu takového díla pro dosažení takového zisku; toto ustanovení se nepoužije na díla uvedená v odstavci 7, ať jsou díly zaměstnaneckými, či se za ně považují, ledaže je sjednáno jinak.

(7) Počítačové programy a databáze, jakož i kartografická díla, která nejsou kolektivními díly, se považují za zaměstnanecká díla i tehdy, byla-li vytvořena na objednávku; objednatel se v takovém případě považuje za zaměstnavatele. Ustanovení § 61 se na tato díla nevztahuje.

(8) Práva a povinnosti podle odstavců 1 až 6 zůstávají skončením právního vztahu podle odstavce 1, popřípadě podle odstavce 7 nedotčena.

V § 58 se upravuje nově zvláštní režim pro díla vytvořená ke splnění povinností zaměstnance k zaměstnavateli v rámci pracovního či jiného a v odstavci 2 se upravuje konsolidační zásada autorského práva v tom smyslu, že autor nabývá za určitých okolností zpět oprávnění k výkonu svých majetkových práv. Nabytí oprávnění k výkonu těchto práv autorem je výrazem povahy nepřevoditelnosti těchto práv.

V případech, ve kterých je mzda přímo závislá na ekonomických výsledcích využívání díla, a zaměstnavatel nedostatečně majetková práva vykonává, může autor požadovat, aby mohl tato práva vykonávat sám. Zaměstnavatel nemusí tuto licenci udělit pouze, má-li pro to závažný důvod. Ve sporném případě rozhodne soud.

Podle odstavce 4 zůstávají autorova osobnostní práva zachována s tím, že se zároveň upravují dovozená jednání zaměstnavatele ve vztahu k předmětnému dílu, zahrnující podle odstavce 5 i oprávnění zaměstnavatele dokončit či dát dokončit nehotové dílo v případě prodlení autora nebo jiné skutečnosti.

Pro případ, že zaměstnavatel vykonává veškerá majetková práva autora, bylo třeba upravit i právo autora na přiměřenou dodatečnou odměnu zejména tehdy, je-li dohodnutá mzda v nepoměru k výnosům plynoucím zaměstnavateli z využívání díla.

Ustanovení o uvádění zaměstnaneckého díla na veřejnost pod jménem zaměstnavatele je praktické zejména pro díla kartografická, počítačové programy a databáze. Proto se podle odstavce 7 považují za zaměstnanecká díla i tato díla vytvořená na objednávku a úprava výslovně vylučuje aplikaci ustanovení § 61, podle kterého vztah autora a objednatele umožňuje i výkon práv ze strany autora.

§ 59

Kolektivní dílo

(1) Kolektivním dílem je dílo, na jehož tvorbě se podílí více autorů, které je vytvářeno z podnětu a pod vedením fyzické nebo právnické osoby a uváděno na veřejnost pod jejím jménem, přičemž příspěvky zahrnuté do takového díla nejsou schopny samostatného užití.

(2) Kolektivní díla se považují za zaměstnanecká díla podle § 58 i tehdy, byla-li vytvořena na objednávku; objednatel se v takovém případě považuje za zaměstnavatele. Ustanovení § 61 se na tato díla nevztahuje.

(3) Dílo audiovizuální a díla audiovizuálně užitá nejsou dílem kolektivním.

Nově se zavádí pojem kolektivní dílo, jehož definici upravuje odstavec 1. Z hlediska právního režimu se kolektivní dílo bude považovat za dílo zaměstnanecké, a to i v případě, že bude vytvořeno na objednávku. Výslovně se stanoví, že dílo audiovizuální, ani díla audiovizuálně užitá nejsou dílem kolektivním, aby se tak zabránilo tomu, že výrobce bude ze zákona vykonávat veškerá majetková práva.

Za kolektivní díla se budou především považovat díla kartografická, neboť příspěvky zahrnuté do takového díla nejsou samostatně předmětem práva autorského, protože nejsou schopny samostatného užití.

§ 60

Školní dílo

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez závažného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělků jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihledne k výši výdělků dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

V podmínkách tržního hospodářství se i škola či jiné vzdělávací zařízení dostává ve vztahu ke svým žákům a studentům do postavení uživatele školního díla; může tak činit jen na základě licenční smlouvy, k jejímuž uzavření se škole či jinému vzdělávacímu zařízení zakládá v odstavci 1 právo s tím, že se může domáhat uzavření licenční smlouvy i soudní cestou.

Zároveň se umožňuje, aby i autor školního díla mohl své dílo užívat a poskytnout licenci jinému za podmínek uvedených v odstavci 2. V tomto případě je škola oprávněna požadovat od autora školního díla příspěvek na úhradu nákladů, jež měla s vytvořením školního díla.

§ 61

Dílo vytvořené na objednávku a soutěžní dílo

- (1) Objednatel může užit dílo vytvořené na základě smlouvy o dílo (dílo vytvořené na objednávku) pouze k účelu vyplývajícemu ze smlouvy. K užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy, nevyplyvá-li z tohoto zákona jinak.
- (2) Není-li sjednáno jinak, autor může dílo vytvořené na objednávku užit a poskytnout licenci jinému, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy objednatele.
- (3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně pro dílo vytvořené autorem jako soutěžícím ve veřejné soutěži (soutěžní dílo).

Běžným smluvním typem autorskoprávní smlouvy je smlouva o vytvoření díla, resp. smlouva o dílo, která je úzce účelově vymezená, pokud jde o užití díla takto vytvořeného. Jestliže objednatel hodlá užit dílo v rozsahu či obsahu, který překračuje účel vyplývající ze smlouvy o dílo, je k tomu oprávněn jen na základě licenční smlouvy uzavřené podle autorského zákona. Ačkoli bylo dílo vytvořeno na objednávku, umožňuje úprava podle odstavce 2, aby autor dílo sám užil nebo poskytl licenci jinému za podmínek zde uvedených. U počítačových programů, databází a kartografických děl je podle § 58 odst. 7 uplatnění režimu díla vytvořeného na objednávku zcela vyloučeno.

Dílo audiovizuální

§ 62

Obecná ustanovení

- (1) Audiovizuálním dílem je dílo vytvořené uspořádáním děl audiovizuálně užitých, ať již zpracovaných, či nezpracovaných, které sestává z řady zaznamenaných spolu souvisejících obrazů, vyvolávajících dojem pohybu, ať již doprovázených zvukem, či nikoli, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem, vnímatelných i sluchem.
- (2) Zpracovat dílo a zařadit je do díla audiovizuálního lze jen se svolením autora.

§ 63

Autor audiovizuálního díla

- (1) Za autora audiovizuálního díla se považuje jeho režisér. Tím nejsou dotčena práva autorů děl audiovizuálně užitých.
- (2) Má se za to, že prohlášení o audiovizuálním díle a o právech k takovému dílu, včetně práv týkajících se jeho užití, zapsané v rejstříku audiovizuálních děl vedeném podle mezinárodní smlouvy, je pravdivé, není-li prokázán opak; to neplatí v případech, kdy prohlášení nemůže být platné podle tohoto zákona nebo kdy je v rozporu s jiným prohlášením v takovém rejstříku.
- (3) Není-li sjednáno jinak, platí pro případ, že autor audiovizuálního díla udělil výrobci prvotního záznamu audiovizuálního díla písemné svolení zaznamenat je na prvotní záznam, že
  - a) tomuto výrobcí poskytl i výhradní a neomezenou licenci, s výjimkou užití podle § 13, pokud jde o pořizování rozmnoženin pro účely jejich rozšiřování, § 14 a § 18 odst. 2, k užití audiovizuálního díla ve znění původním, dabovaném i opatřeném titulky, jakož i k užití fotografií vytvořených v souvislosti s pořizováním prvotního záznamu, a to s možností poskytnout oprávnění tvořící součást takové licence zcela nebo zčásti třetí osobě, a že
  - b) se s tímto výrobcem dohodl na odměně ve výši, která je ve smyslu ustanovení § 49 odst. 2 písm. a) obvyklá.
- (4) Pro vztah mezi autorem audiovizuálního díla a výrobcem prvotního záznamu audiovizuálního díla se ustanovení § 54 nepoužije, ledaže je sjednáno jinak; ustanovení § 58 odst. 4 se použije přiměřeně a ustanovení § 58 odst. 5 platí obdobně.

§ 64

Díla audiovizuálně užitá

- (1) Není-li sjednáno jinak, platí pro případ, že autor díla audiovizuálně užitého, s výjimkou díla hudebního, udělil výrobcí prvotního záznamu audiovizuálního díla písemné svolení k zařazení díla do díla audiovizuálního, že tomuto výrobcí
  - a) udělil svolení dílo beze změny nebo po zpracování či jiné změně zařadit do díla audiovizuálního, zaznamenat je pro prvotní záznam takového audiovizuálního díla, jakož i dabovat je a opatřit je titulky, že
  - b) mu poskytl i výhradní a neomezenou licenci, s výjimkou užití podle § 13, pokud jde o pořizování rozmnoženin pro účely jejich rozšiřování, § 14 a § 18 odst. 2, k užití svého díla při užití audiovizuálního díla, jakož i fotografií vytvořených v souvislosti s pořizováním prvotního záznamu, a to s možností oprávnění tvořící součást takové licence zcela nebo zčásti poskytnout třetí osobě, a že
  - c) se s ním dohodl na odměně ve výši, která je ve smyslu ustanovení § 49 odst. 2 písm. a) obvyklá.
- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor díla audiovizuálně užitého podle odstavce 1 udělit svolení k zařazení takového díla do jiného díla

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor díla audiovizuálně užitého podle odstavce 1 udělit svolení k zařazení takového díla do jiného díla audiovizuálního či zařadit je do takového díla sám až po uplynutí deseti let od udělení svolení podle odstavce 1.

(3) Ustanovení § 63 odst. 4 platí obdobně.

Ustanovení § 62 odst. 1 vychází z definice Úmluvy o mezinárodním zápisu audiovizuálních děl, již se ČR účastní s účinností od 27. 2. 1991. Ustanovení odstavce 2 je plně v souladu s čl. 14 Bernské úmluvy.

Shodně se směrnicí 93/98/EHS se upravuje v § 63 nevyratitelná domněnka o autorství k dílu audiovizuálnímu jako celku. Obdobné ustanovení obsahuje § 6 platného zákona. V odstavci 2 se upravuje právní domněnka o audiovizuálním díle a o právech k němu na podkladě zápisu do mezinárodního rejstříku audiovizuálních děl, vedeném podle výše uvedené úmluvy. Vysoké investiční náklady spojené s výrobou audiovizuálního díla ospravedlňují právní domněnku, pokud není sjednáno jinak, uvedenou v odstavci 3, že výrobce záznamu audiovizuálního díla získává licenční smlouvou oprávnění k výkonu práva autora audiovizuálního díla toto dílo užít, včetně poskytování oprávnění k výkonu třetím osobám na základě podlicenčních smluv. Tato domněnka však nezahrnuje oprávnění k výkonu práva dílo užít rozmnožováním, rozšiřováním rozmnoženin ani sdělováním podle § 18 odst. 2; k těmto užitím musí výrobce vždy mít svolení autora audiovizuálního díla. Podle odstavce 4 může být právo autora audiovizuálního díla na odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení uplatněno pouze tehdy, jestliže si to autor audiovizuálního díla v licenční smlouvě výslovně sjedná; je tomu tak právě pro zvláštní povahu audiovizuálního díla, ke kterému jako celku zákon přiznává právo režisérovi.

Prvotním záznamem audiovizuálního díla je záznam, který označil jeho autor za dokončený a vyslovil souhlas k jeho zveřejnění. Na základě licence je výrobce oprávněn takto dokončené dílo užívat, ale nemůže je však měnit nebo zpracovávat, aniž by k tomu měl souhlas autora audiovizuálního díla.

Ustanovení § 64 odst. 1 v souladu s čl. 14 a 14bis Bernské úmluvy obsahuje vyvratitelnou právní domněnku ve prospěch výrobce audiovizuálního díla, pokud jde o oprávnění užít díla audiovizuálně užitá v rámci díla audiovizuálního, ve stejném rozsahu jako u režiséra audiovizuálního díla. Výjimku tvoří díla hudební, pro jejichž užití nelze tuto domněnku stanovit. Výrobce audiovizuálního díla nemůže však bránit, aby díla audiovizuálně užitá nebylo už možno užít nikdy k výrobě jiného audiovizuálního díla. Proto se stanoví maximální desetiletá lhůta, po kterou je tento způsob užití výrobcí vyhrazen a po jejím uplynutí se stává oprávnění výrobce nevýhradním. Přestože výrobce má právo užívat díla audiovizuálně užitá v rámci audiovizuálního díla, zůstávají nedotčena osobnostní práva; pokud jde o právo na autorskou korekturu a právo na odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení platí totéž jako u autora díla audiovizuálního.

Díly audiovizuálně užitými jsou složky audiovizuálního díla jako scénář, dialogy, hudba, kamera, scénografie apod. Okruh užitých děl se určuje smlouvou, kterou výrobce sjednává s autory složek a s režisérem.

Počítačové programy

§ 65

Obecná ustanovení

(1) Počítačový program, bez ohledu na formu jeho vyjádření, včetně přípravných koncepčních materiálů, je chráněn jako dílo literární.
(2) Myšlenky a principy, na nichž je založen jakýkoli prvek počítačového programu, včetně těch, které jsou podkladem jeho propojení s jiným programem, nejsou podle tohoto zákona chráněny.

§ 66

Omezení rozsahu autorových práv k počítačovému programu

(1) Do práva autorského nezasahuje oprávněný uživatel rozmnoženiny počítačového programu, jestliže
a) rozmnožuje, překládá, zpracovává, upravuje či jinak mění počítačový program, je-li to potřebné k užití počítačového programu v souladu s jeho určením, včetně opravování chyb programu, není-li dohodnuto jinak,
b) zhotoví si záložní rozmnoženinu počítačového programu, je-li to potřebné pro jeho užívání,
c) zkoumá, studuje nebo zkouší sám nebo jím pověřená osoba fungování počítačového programu za účelem zjištění myšlenek a principů, na nichž je založen kterýkoli prvek počítačového programu, činí-li tak při zavedení, uložení počítačového programu do paměti počítače nebo při jeho zobrazení, provozu či přenosu,
d) rozmnožuje kód nebo překládá jeho formu při rozmnožování počítačového programu nebo při jeho překladu či jiném zpracování, úpravě či jiné změně, a to ať již sám nebo jím pověřená osoba, jsou-li takové rozmnožování nebo překlad nezbytné k získání informací potřebných k dosažení vzájemného funkčního propojení nezávisle vytvořeného počítačového programu s jinými počítačovými programy, jestliže informace potřebné k dosažení vzájemného funkčního propojení nejsou pro takové osoby jinak snadno dostupné a tato činnost se omezuje na ty části počítačového programu, které jsou potřebné k dosažení vzájemného funkčního propojení.
(2) Za rozmnožování počítačového programu se považuje i zhotovení rozmnoženiny, která je nezbytná k zavedení a uložení počítačového programu do paměti počítače, jakož i pro jeho zobrazení, provoz a přenos.
(3) Informace získané při činnosti podle odstavce 1 písm. d) nesmějí být poskytnuty jiným osobám ani využity k jiným účelům než k dosažení vzájemného funkčního propojení nezávisle vytvořeného počítačového programu. Dále nesmějí být tyto informace využity ani k vývoji, zhotovení nebo k obchodnímu využití počítačového programu v podstatě podobného v jeho vyjádření nebo k jinému jednání obozřetnému nebo namáhavému právu autorskému.

ohrožujícímu nebo porušujícímu právo autorské.

(4) Ustanovení odstavce 1 písm. d) a odstavce 2 nesmí být vykládána nepřiměřeně na újmu oprávněných zájmů autora ani v rozporu s běžným využíváním počítačového programu.

(5) Není-li sjednáno jinak, ustanovení § 54 se na počítačový program nevztahují.

*I na mezinárodní úrovni došlo ke sjednocení názoru, že se počítačový program chrání jako dílo literární bez ohledu na formu jeho vyjádření, včetně přípravných koncepčních materiálů k jeho vytvoření. Tuto ochranu přiznává počítačovým programům jak Dohoda TRIPS, tak Smlouva WIPO o právu autorském a zejména směrnice 91/250/EHS. Zákon v této části plně přejímá zejména úpravu *acquis communautaire* v této oblasti. Vzhledem k ochraně počítačových programů jako děl literárních, se na autora počítačového programu vztahují obecná ustanovení autorského práva, pokud zákon výslovně nestanoví odchylky.*

§ 66 upravuje taxativně dovolená jednání oprávněného uživatele počítačového programu, která omezují výlučná práva autora. Zároveň, pokud není sjednáno jinak, nemůže autor počítačového programu uplatňovat právo uvedené v § 54.

HLAVA II

PRÁVA SOUVISEJÍCÍ S PRÁVEM AUTORSKÝM

V hlavě druhé se upravují práva související s právem autorským, známá pod názvem práva příbuzná. Za práva příbuzná se historicky označují práva výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací, která jsou společně upravena v Římské úmluvě od roku 1961. I když Dohoda TRIPS upravila poprvé na mezinárodní úrovni pronájem kinematografických děl, práva výrobců zvukové obrazových záznamů výslovně neupravuje. Poprvé na regionální úrovni jsou samostatná práva obdobně jako výrobcům zvukových záznamů. Tato směrnice zároveň rozšířila práva výkonných umělců nad rámec Římské úmluvy. S výjimkou práv výkonných umělců, kterým se přiznávají osobnostní práva podobně jako autorům, jde u ostatních nositelů ryze o práva majetková.

Díl 1

Práva výkonného umělce k uměleckému výkonu

§ 67

Umělecký výkon a výkonný umělec

(1) Umělecký výkon je výkon herce, zpěváka, hudebníka, tanečníka, dirigenta, sbormistra, režiséra nebo jiné osoby, která hraje, zpívá, recituje, předvádí nebo jinak provádí umělecké dílo včetně výtvorů tradiční lidové kultury. Za umělecký výkon se považuje též výkon artisty, aniž jím provádí umělecké dílo.

(2) Výkonný umělec je fyzická osoba, která umělecký výkon vytvořila.

§ 68

Společný zástupce výkonných umělců

(1) Při nakládání s právy k výkonům vytvořeným společně při provedení téhož díla více výkonnými umělci, jako jsou členové orchestru, sboru, tanečního souboru nebo jiného uměleckého tělesa, zastupuje tyto výkonné umělce jejich jménem a na jejich účet umělecký vedoucí tělesa jako společný zástupce. Umělecký vedoucí tělesa není společným zástupcem, určí-li většina členů uměleckého tělesa jako společného zástupce jinou osobu; k platnosti plné moci se vyžaduje písemná forma a podpis většiny členů uměleckého tělesa.

(2) Ustanovení odstavce 1 o společném zástupci neplatí pro výkonného umělce - sólistu, dirigenta a režiséra divadelního představení; tím není dotčeno právo těchto osob být společným zástupcem výkonných umělců.

§ 69

Obsah práva výkonného umělce

Právo výkonného umělce zahrnuje výlučná práva osobnostní (§ 70) a výlučná práva majetková (§ 71).

§ 70

Osobnostní práva výkonného umělce

Osobnostní práva výkonného umělce

- (1) Výkonný umělec má právo rozhodnout o zveřejnění svého uměleckého výkonu.
- (2) Sólista, vytváří-li výkon sám, a dirigent, sbormistr, divadelní režisér a sólista, vytváří-li výkon spolu s členy uměleckého tělesa, má právo rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho jméno uvedeno při zveřejnění jeho výkonu. Výkonným umělcům jako členům uměleckého tělesa přísluší právo podle předchozí věty pouze ve vztahu ke společnému jménu (společnému pseudonymu), pod kterým výkon společně vytvářejí; tím není vyloučena dohoda o uvedení jména podle předchozí věty.
- (3) Výkonnému umělci však nepřísluší právo podle odstavce 2 v případech odůvodněných způsobem užití výkonu.
- (4) Výkonný umělec má právo na to, aby jeho umělecký výkon, je-li užíván jinou osobou, nebyl užít způsobem snižujícím hodnotu výkonu; výkonní umělci podle § 68 odst. 1 jsou povinni brát na sebe přiměřený vzájemný ohled.

§ 71

Majetková práva výkonného umělce

- (1) Výkonný umělec má právo svůj umělecký výkon užít a udělit jinému smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiný může umělecký výkon užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.
- (2) Právem umělecký výkon užít je
  - a) právo na vysílání a jiné sdělování živého výkonu veřejnosti,
  - b) právo na záznam živého výkonu,
  - c) právo na rozmnožování zaznamenaného výkonu,
  - d) právo na rozšiřování rozmnoženin zaznamenaného výkonu,
  - e) právo na pronájem rozmnoženin zaznamenaného výkonu,
  - f) právo na půjčování rozmnoženin zaznamenaného výkonu,
  - g) právo na sdělování zaznamenaného výkonu veřejnosti.
- (3) Výkonný umělec má právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním jeho zaznamenaného výkonu pro osobní potřebu obdobně podle § 25.

§ 72

Úplatná zákonná licence

- (1) Do práva výkonného umělce nezasahuje, kdo užije umělecký výkon zaznamenaný na zvukový záznam vydaný k obchodním účelům vysíláním rozhlasem nebo televizí, přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání; výkonnému umělci však přísluší právo na odměnu za takové užití. Toto právo může výkonný umělec vykonávat pouze prostřednictvím příslušného kolektivního správce.
- (2) Zvukovým záznamem vydaným k obchodním účelům se rozumí zvukový záznam, jehož rozmnoženiny jsou rozšiřovány prodejem.
- (3) Do práva výkonného umělce však zasahuje ten, kdo před užitím způsobem uvedeným v odstavci 1 neuzavře s příslušným kolektivním správcem smlouvu, kterou se stanoví výše odměny za takové užití a způsob jejího placení.
- (4) Do práva výkonného umělce zasahuje i ten, komu příslušný kolektivní správce zakázal další užití výkonu způsobem uvedeným v odstavci 1, protože je vůči němu v prodlení se zaplacením odměny za takový způsob užití a tuto odměnu nezaplatí ani v dodatečně třicetidenní lhůtě za tím účelem mu kolektivním správcem poskytnuté. Neomezí-li kolektivní správce takový zákaz na kratší dobu, trvá zákaz až do doby, kdy bude závazek zaplatit odměnu splněn nebo jinak zanikne; dojde-li k porušení zákazu, neskončí však bez souhlasu kolektivního správce trvání zákazu dříve, než budou vypořádány i nároky z takového porušení vzniklé.

§ 73

Trvání majetkových práv výkonného umělce

Majetková práva výkonného umělce trvají 50 let od vytvoření výkonu. Je-li však v této době zveřejněn záznam tohoto výkonu, zanikají práva výkonného umělce až za 50 let od takového zveřejnění.

§ 74

Použití úpravy hlavy I

Ustanovení § 2 odst. 3, § 4, 6 a 7, § 9 odst. 1 až 4, § 11 odst. 4 a 5, § 12 odst. 2 a 3, § 13 až 16, § 18 až 23, § 25 a 26, § 27 odst. 7, § 28 odst. 1, § 29, § 30 odst. 1, 2, 4 a 5, § 31, § 34 odst. 1 písm. a) a b), § 35, § 37 odst. 1, § 38 odst. 1 a 2, § 40 až 44, § 46 až 48, § 49 odst. 1 až 5, § 50 a 51, § 53 až 55, § 57 a § 64 odst. 1 a 3 platí obdobně i pro výkonného umělce a jeho výkony.

Ustanovení § 67 vymezuje pojem uměleckého výkonu a výkonného umělce. Oproti současné úpravě se rozšiřuje ochranu uměleckého výkonu pouze o výkon artisty tak, jak umožňuje článek 9 Římské úmluvy. Náležitostí uměleckého výkonu je individuální projev osobnosti, která výkon vytváří. Výčet výkonných umělců uvedený v § 67 je pouze příkladný.

Z praktických důvodů se v § 68 řeší otázka nakládání s právy k výkonům, které vytvářejí celé soubory společně, jako jsou orchestry, divadelní soubory apod.

Ustanovení § 69 až 72 upravují výlučná osobnostní a výlučná majetková práva. Platný autorský zákon, na rozdíl od mnohých

Ustanovení § 69 až 72 upravují výlučná osobnostní a výlučná majetková práva. Platný autorský zákon, na rozdíl od mnohých národních úprav včetně Římské úmluvy, přiznal osobnostní práva výkonných umělcům k jejich výkonům bez ohledu na to, zda jde o výkony vnímatelné sluchem nebo zrakem. Teprve až v roce 1996 byla osobnostní práva výkonným umělcům přiznána Smlouvou WIPO o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech, která Římskou úmluvu doplňuje. Ochrany podle této smlouvy se mohou domáhat jen výkonní umělci ve vztahu ke svým živým výkonům vnímatelným sluchem a k výkonům zaznamenaným na zvukových záznamech. Pokud jde o majetková práva výkonného umělce, ve velkém rozsahu upravuje tato práva směrnice 92/100/EHS. § 71 upravuje shodně se směrnicí Společenství výlučná majetková práva výkonného umělce jeho živý výkon vysílat a jinak sdělovat veřejnosti (přenosem), dále jeho živý výkon zaznamenat a zaznamenaný výkon rozmnožovat, rozšiřovat, pronajímat, půjčovat a sdělovat veřejnosti, s výjimkou úplatné licence podle § 72.

Prakticky to znamená, že bez souhlasu výkonného umělce není možno zvukový záznam pořízený k jiným než obchodním účelům, jakož i zvukově obrazový záznam, a to bez ohledu k jakému účelu byl pořízen, vysílat a jinak sdělovat veřejnosti.

Ustanovení § 72 upravuje úplatnou zákonnou licenci k vysílání, kabelovému šíření, přenosu vysílání a kabelovému přenosu vysílání pouze zvukových záznamů výkonu výkonného umělce, vydaných k obchodním účelům. Bude-li však zvukový záznam, zpřístupňován veřejnosti po internetu, tj. za podmínek uvedených v 18 odst. 2, vyžaduje se vždy souhlas výkonného umělce.

V případě úplatné zákonné licence, kde má výkonný umělec jen právo na odměnu, se svěřuje výkon tohoto práva ze zákona kolektivnímu správci, který může neefektivněji a často jen tímto způsobem spravovat práva výkonných umělců.

Vzhledem k nevýlučnosti práv podle úplatné zákonné licence bylo třeba, aby zákon upravil v odstavci 4 možnost zakázat užití výkonu takovým uživatelům, kteří jsou v prodlení se zaplacením odměny. Zákaz užití je tedy následek nezákonného jednání uživatele a bude uplatněn v případech, ve kterých kolektivní správce marně usiloval o sjednání smlouvy o užití výkonu nebo při porušení smluvního ujednání o placení odměny.

Pokud jde o provozování uměleckých výkonů ze zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům a provozování vysílání uměleckých výkonů, jde o výlučná práva, pro která platí ustanovení o hromadných smlouvách v § 101 odst. 9, ve kterém se upravují práva dobrovolně kolektivně spravovaná, zatímco právo na užití kabelovým přenosem živých výkonů a výkonů zaznamenaných na zvukových záznamech s výjimkou, která je upravena jako úplatná zákonná licence v § 72, jsou povinně kolektivně spravovaná podle § 96 odst. 1 písm. c).

Už novelou zákona v roce 1990 byla prodloužena doba ochrany práv výkonných umělců z 25 na 50 let. Nová úprava v § 73 je v souladu s Dohodou TRIPS a směrnicí 93/98/EHS a rozlišuje ochranu živých a zaznamenaných výkonů, pro které stanoví padesátiletou dobu ochrany.

Vzhledem k věcné souvislosti práv výkonných umělců s vlastním právem autorským, upravuje § 74 použití ustanovení hlavy I, která platí obdobně i pro výkonné umělce.

Díl 2

Právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu

§ 75

Zvukový záznam a jeho výrobce

- (1) Zvukový záznam je výlučně sluchem vnímatelný záznam zvuků výkonu výkonného umělce či jiných zvuků, nebo jejich vyjádření.
- (2) Výrobce zvukového záznamu je fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost poprvé zaznamená zvuky výkonu výkonného umělce či jiné zvuky, nebo jejich vyjádření, nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba.

§ 76

Obsah práva výrobce zvukového záznamu

- (1) Výrobce zvukového záznamu má výlučné majetkové právo svůj zvukový záznam užít a udělit jinému smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiný může zvukový záznam užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.
- (2) Právem zvukový záznam užít je
  - a) právo na rozmnožování zvukového záznamu,
  - b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu,
  - c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu,
  - d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu,
  - e) právo na vysílání a jiné sdělování zvukového záznamu veřejnosti.
- (3) Ustanovení § 72 platí obdobně pro výrobce zvukového záznamu.

(4) Výrobce zvukového záznamu má právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním jeho záznamu pro osobní potřebu obdobně podle § 25.

(5) Právo výrobce zvukového záznamu je převoditelné.

§ 77

Trvání práva výrobce zvukového záznamu

Právo výrobce zvukového záznamu trvá 50 let od pořízení zvukového záznamu. Je-li však v této době zvukový záznam zveřejněn, zaniká právo výrobce až za 50 let od takového zveřejnění.

§ 78

Použití úpravy hlavy I

Ustanovení § 2 odst. 3, § 4, 6, § 9 odst. 2 až 4, § 12 odst. 2 a 3, § 13 až 16, § 18 až 23, § 25, § 27 odst. 7, § 28 odst. 1, § 29, § 30 odst. 1, 2, 4 a 5, § 31, § 34 odst. 1 písm. a) a b), § 35 odst. 1 a 4, § 37 odst. 1, § 38 odst. 1 a 2, § 40 až 44, § 46 až 48, § 49 odst. 1 až 5, § 50, 51, 55 a 57 platí obdobně i pro výrobce zvukového záznamu a jeho záznam.

Druhou skupinu práv souvisejících s právem autorským tvoří tradičně práva výrobců zvukových záznamů, mezinárodně upravená jak Římskou úmluvou, tak zvláště ještě samostatně Ženevskou protipirátskou úmluvou z roku 1971.

V § 75 se vymezuje pojem zvukového záznamu, podle kterého je zvukovým záznamem v tradičním pojetí nejen zvukový záznam zvuků vyjádřených výkonnými umělci, ale i zvuků jiných, např. přírodních, a také jejich digitální vyjádření. V odstavci 2 se definuje výrobce zvukového záznamu jako osoba fyzická nebo právnická, která odpovídá zejména ve vztahu k autorům a výkonným umělcům za záznam děl či výkonů a jeho ekonomické využívání. Obdobné znaky obsahuje i definice výrobce zvukově obrazového záznamu.

Právo výrobce zvukového záznamu je obsahově vymezeno v § 76 rovněž v souladu s Římskou úmluvou, Dohodou TRIPS a Smlouvou WIPO, jakož i směnicí 92/100/EHS. Úplatná zákonná licence upravená v § 72 pro výkonné umělce platí rovněž i pro výrobce zvukových záznamů. Jde totiž o druhotné užití zvukových záznamů, jejichž vydání se uskutečnilo s jejich souhlasem a lze mít tudíž za to, že nemohou mít rozumné důvody pro odmítnutí vysílání takového záznamu. Úprava sleduje koncepci Římské úmluvy a Smlouvy WIPO. I když jde oproti dosavadní právní úpravě o změnu z výlučného práva na pouhé právo na odměnu, je tato úprava nezbytná z hlediska fungování jednotného trhu, pokud jde o postavení vysílatelů a je plně v souladu s výše uvedenou směrnicí EHS. Nová úprava je také v intencích jednání o právech vysílatelů, která probíhají na půdě WIPO a vyústí s největší pravděpodobností v přijetí samostatné mezinárodní smlouvy o těchto právech. Je samozřejmé, že i výrobci zvukového záznamu se zachovává podle § 76 odst. 4 právo na odměnu za zhotovení rozmnoženiny jeho zvukového záznamu pro soukromou potřebu. Vedle odměny plynoucí z prodejní ceny nenahraných nosičů se právo výrobce rozšiřuje i na odměnu z prodejní ceny přehrávacích přístrojů. Vedle výkonného umělce se i výrobci zvukového záznamu přiznává v § 76 odst. 3 možnost zakázat vysílání, kabelové šíření, přenos vysílání nebo kabelový přenos, pokud se tak děje ze zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům, jestliže uživatel takového záznamu je v prodlení se zaplacením odměny a zasahuje tak do práva na odměnu výrobce. Právo výrobce je podle odstavce 5 převoditelné, avšak nabyvatel je povinen k užití zvukového záznamu si obstarat práva všech nositelů práv, jejichž díla či výkony jsou na zvukovém záznamu zaznamenány.

Trvání práva výrobce je upraveno v § 77 shodně s dosavadní úpravou, která se shoduje jak se závazky vyplývajícími z obchodní smlouvy s USA, tak s pozdější směrnicí 93/98/ES.

Díl 3

Právo výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho prvotnímu záznamu

§ 79

Zvukově obrazový záznam a jeho výrobce

(1) Zvukově obrazový záznam je záznam audiovizuálního díla nebo záznam jiné řady zaznamenaných, spolu souvisejících obrazů vyvolávajících dojem pohybu, ať již doprovázených zvukem, či nikoli, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem, vnímatelných i sluchem.

(2) Výrobce zvukově obrazového záznamu je fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost poprvé pořídí zvukově obrazový záznam, nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba.

§ 80

Obsah práva výrobce zvukově obrazového záznamu

Obsah práva výrobce zvukově obrazového záznamu

- (1) Výrobce zvukově obrazového záznamu má výlučné majetkové právo svůj zvukově obrazový záznam užít a udělit jinému smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiný může zvukově obrazový záznam užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.
- (2) Právem zvukově obrazový záznam užít je
- a) právo na rozmnožování zvukově obrazového záznamu,
  - b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženin zvukově obrazového záznamu,
  - c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženin zvukově obrazového záznamu,
  - d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženin zvukově obrazového záznamu,
  - e) právo na vysílání a jiné sdělování zvukově obrazového záznamu veřejnosti.
- (3) Výrobce zvukového záznamu má právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním jeho záznamu pro osobní potřebu obdobně podle § 25.
- (4) Právo výrobce zvukově obrazového záznamu je převoditelné.

§ 81

Trvání práva výrobce zvukově obrazového záznamu

Právo výrobce zvukově obrazového záznamu trvá 50 let od pořízení zvukově obrazového záznamu. Je-li však v této době zvukově obrazový záznam zveřejněn, zaniká právo výrobce až za 50 let od takového zveřejnění.

§ 82

Použití úpravy hlavy I

Ustanovení § 2 odst. 3, § 4, 6, § 9 odst. 2 až 4, § 12 odst. 2 a 3, § 13 až 16, § 18 až 23, § 25, § 27 odst. 7, § 28 odst. 1, § 29, § 30 odst. 1, 2, 4 a 5, § 31, § 34 odst. 1 písm. a) a b), § 35 odst. 1 a 4, § 37 odst. 1, § 38 odst. 1 a 2, § 40 až 44, § 46 až 48, § 49 odst. 1 až 5, § 50, 51, 55 a 57 platí obdobně i pro výrobce zvukově obrazového záznamu a jeho záznam.

Právo výrobce zvukově obrazového záznamu se přiznává nově v souladu se směrnicí 92/100/EEC. Toto samostatné právo související s právem autorským není jinak na mezinárodní úrovni upraveno a proto se ho nemohou dovolávat zahraniční výrobci s výjimkou výrobců se sídlem či bydlištěm v EU.

V § 79 se definuje zvukově obrazový záznam, přičemž jde o širší pojem než dílo audiovizuální definované v § 62; v tomto pojetí zahrnuje i zvukově obrazový záznam, který nemá povahu díla audiovizuálního.

Právo výrobce zvukově obrazového záznamu upravuje § 80. Také tomuto výrobcu se přiznává právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním pro soukromou potřebu, která se poskytuje jak z nenahranych nosičů, tak z přístrojů. Trvání práv a použití úpravy platné pro autory je obdobné jako u výrobců zvukových záznamů.

Díl 4

Právo rozhlasového a televizního vysílatele

§ 83

Vysílání a vysílatel

- (1) Vysíláním se rozumí výsledek šíření zvuků nebo obrazů a zvuků nebo jejich vyjádření rozhlasem nebo televizí pro příjem veřejností.
- (2) Vysílatel je fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost uskutečňuje vysílání zvuků nebo obrazů a zvuků nebo jejich vyjádření rozhlasem nebo televizí, nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba.

§ 84

Obsah práva vysílatele

- (1) Vysílatel má výlučné majetkové právo své vysílání užít a udělit jinému smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiný může vysílání užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.
- (2) Právem vysílání užít je
- a) právo na záznam vysílání,
  - b) právo na rozmnožování zaznamenaného vysílání,
  - c) právo na rozšiřování rozmnoženin zaznamenaného vysílání,
  - d) právo na sdělování vysílání veřejnosti.
- (3) Právo vysílatele podle odstavce 1 je převoditelné.

- d) právo na sdělování vysílání veřejnosti.
(3) Právo vysílatele podle odstavce 1 je převoditelné.

§ 85

Trvání práva vysílatele

Právo vysílatele trvá 50 let po prvním vysílání.

§ 86

Použití úpravy hlavy I

Ustanovení § 2 odst. 3, § 4, 6, § 9 odst. 2 až 4, § 12 odst. 2 a 3, § 13 až 16, § 18 až 23, § 25, § 27 odst. 7, § 28 odst. 1, § 29, § 30 odst. 1, 2, 4 a 5, § 31, § 34 odst. 1 písm. a) a b), § 35 odst. 1 a 4, § 37 odst. 1, § 38 odst. 1 a 2, § 40 až 44, § 46 až 48, § 49 odst. 1 až 5, § 50, 51, 55 a 57 platí obdobně i pro vysílatele a jeho vysílání.

Těmito ustanoveními se upravují tradiční práva rozhlasových a televizních vysílatelů, přiznaná již Římskou úmluvou. Ustanovení § 84 odst. 3 se týká případu, kdy televizní vysílání je veřejnosti sdělováno na produkci, za kterou se vstupné nevybírá; vysílatel má tedy výlučně právo k takovému sdělování svého vysílání veřejnosti, které by se např. konalo v kavárně a bylo přístupné pouze proti zaplacení vstupného. Tato úprava vycházela z technických možností začátku šedesátých let a bude zřejmě nahrazena přijetím mezinárodní smlouvy o právech vysílatelů, kterou připravuje WIPO.

Vysílatelům zůstávají zachována práva výrobců zvukových či zvukově obrazových záznamů.

Trvání práva vysílatele a použití ustanovení části týkající se autorského práva je upraveno obdobně jako u jiných nositelů práv souvisejících.

Díl 5

Právo nakladatele

§ 87

Nakladatel má právo na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny pro osobní potřebu jím vydaného díla. Toto právo trvá 50 let od vydání díla. Ustanovení § 27 odst. 7 platí obdobně.

Upravuje nové právo související s právem autorským, jehož zakotvení do zákona si vyžaduje ochrana investice obdobně jako jsou chráněny investice výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů. Proto se také trvání práva nakladatele sladuje s trváním práv souvisejících s právem autorským.

Jde o majetkové právo na odměnu za zhotovení rozmnoženiny pro soukromou potřebu, které bude kolektivně spravováno.

HLAVA III

ZVLÁŠTNÍ PRÁVO POŘIZOVATELE DATABÁZE

§ 88

Vymezení pojmu

(1) Databází je pro účely tohoto zákona soubor nezávislých děl, údajů nebo jiných prvků, systematicky nebo metodicky uspořádaných a individuálně přístupných elektronickými nebo jinými prostředky, bez ohledu na formu jejich vyjádření. Zvláštní práva k databázi (§ 90) přísluší pořizovateli databáze, pokud představuje kvalitativně nebo kvantitativně podstatný vklad k pořízení, ověření nebo předvedení jejího obsahu, bez ohledu na to, zda databáze nebo její obsah jsou předmětem autorskoprávní nebo jiné ochrany.

(2) Každý nový kvalitativně nebo kvantitativně podstatný vklad do databáze spočívající v doplnění, zkrácení či jiných úpravách má za následek nový běh trvání práva podle § 93.

§ 89

Pořizovatel databáze

Pořizovatel databáze je fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost pořídí databázi, nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba.

§ 90

Obsah zvláštního práva pořizovatele databáze

- (1) Pořizovatel databáze má právo na vytěžování nebo na zužitkování celého obsahu databáze nebo její kvalitativně nebo kvantitativně podstatné části a právo udělit jinému oprávnění k výkonu tohoto práva.
- (2) Vytěžováním podle odstavce 1 se rozumí trvalý nebo dočasný přepis celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části na jiný podklad, a to jakýmkoli prostředky nebo jakýmkoli způsobem.
- (3) Zužitkováním podle odstavce 1 se rozumí jakýkoli způsob zpřístupnění veřejnosti celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části rozšiřováním rozmnoženin, pronájmem, spojením on-line nebo jinými způsoby přenosu.
- (4) Půjčování originálu nebo rozmnoženiny (§ 16) databáze není vytěžování podle odstavce 2 ani zužitkování podle odstavce 3.
- (5) Opakované a systematické vytěžování nebo zužitkování nepodstatných částí obsahu databáze a jiné jednání, které není běžné, přiměřené a je na újmu oprávněným zájmům pořizovatele databáze, není dovoleno.
- (6) Právo pořizovatele databáze je převoditelné.

§ 91

Omezení zvláštního práva pořizovatele databáze

Do práva pořizovatele databáze, která byla zpřístupněna jakýmkoli způsobem veřejnosti, nezasahuje oprávněný uživatel, který vytěžuje nebo zužitkovává kvalitativně nebo kvantitativně nepodstatné části obsahu databáze nebo její části, a to k jakémukoli účelu, za podmínky, že tento uživatel databázi užívá běžně a přiměřeně, nikoli systematicky či opakovaně, a bez újmy oprávněných zájmů pořizovatele databáze, a že nezpůsobuje újmu autorovi ani nositeli práv souvisejících s právem autorským k dílům nebo jiným předmětům ochrany obsaženým v databázi.

§ 92

Bezúplatné zákonné licence

Do práva pořizovatele jím zpřístupněné databáze též nezasahuje oprávněný uživatel, který vytěžuje nebo zužitkovává podstatnou část obsahu databáze

- a) pro svou osobní potřebu; ustanovení § 30 odst. 1 věty za středníkem zůstává nedotčeno,
- b) pro účely vědecké nebo vyučovací, uvede-li pramen, v rozsahu odůvodněném sledovaným nevýdělečným účelem, a
- c) pro účely veřejné bezpečnosti nebo správního či soudního řízení.

§ 93

Trvání zvláštního práva pořizovatele k databázi

Zvláštní právo pořizovatele databáze trvá 15 let od pořízení databáze. Je-li však v této době databáze zpřístupněna, zaniká zvláštní právo pořizovatele databáze za 15 let od prvního takového zpřístupnění.

§ 94

Použití úpravy hlavy I

Ustanovení § 3 písm. a), § 4 a 6, § 9 odst. 2 až 4, § 12 odst. 2, § 13 až 15, § 18 odst. 2, § 27 odst. 7, § 28 odst. 1, § 29, § 30 odst. 1, § 40 až 44, § 46 až 48, § 49 odst. 1 až 5, § 50, 51, 55 a 57 platí přiměřeně i pro pořizovatele databáze.

V hlavě III je upraveno zvláštní právo pořizovatele databáze, které s autorským právem přímo nesouvisí, pokud databáze sama nesplňuje kritéria pro přiznání ochrany jako díla souborného. Právo sui generis je upraveno pouze ve směrnice 96/9/ES.

V § 88 se definuje databáze jako samostatný předmět ochrany bez ohledu na to, zda je vytvořena jako soubor autorských děl či jiných předmětů, které nemají povahu autorského díla, a dále se definuje zpracování databáze, které vytváří předpoklady pro ochranu jako nové databáze. Zákon obsahuje zvláštní právo náležející pořizovateli databáze nezávisle na právu autorském či právech souvisejících s právem autorským. Často je totiž databáze souborem různých informací a veškerého dostupného materiálu řazeného abecedně nebo chronologicky bez jakéhokoli tvůrčího výběru nebo uspořádání.

V § 89 se definuje pořizovatel databáze, jehož zvláštnímu právu se poskytuje ochrana ve vztahu k investici, kterou vynaložil na pořízení databáze. Investice může sestávat nejen z finančních prostředků, ale může mít také formu vynaloženého úsilí, času a energie na pořízení databáze, tzv. vkladu popř. přínosu. Zvláštní právo pořizovatele databáze podle § 90 zahrnuje právo udílet svolení k vytěžování a k zužitkování celého obsahu databáze nebo její kvalitativně nebo kvantitativně podstatné části. V konkrétním případě bude na rozhodnutí soudu, zda jde o kvalitativně nebo kvantitativně podstatnou část či nikoli. Jen v tomto druhém případě je totiž zvláštní právo pořizovatele databáze nedotčeno.

V konkrétním případě bude na rozhodnutí soudu, zda jde o kvalitativně anebo kvantitativně podstatnou část či nikoli. Jen v tomto druhém případě je totiž zvláštní právo pořizovatele databáze nedotčeno.

Ustanovení § 92 upravuje bezúplatné zákonné licence s tím, že v případě zhotovení rozmnoženiny pro soukromou potřebu je tato licence omezena jen na databáze neelektronické. Ochrana se poskytuje jak databázi v analogové, tak elektronické formě, zahrnující také CD-ROM a CD-i; nezahrnuje však pouhou kompilaci několika záznamů např. hudebních výkonů na kompaktním disku, neboť postrádá znak podstatného či dodatečného vkladu. Ochrana se nevztahuje také na databáze složené z audiovizuálních děl.

Ustanovení § 93 upravuje délku trvání zvláštního práva pořizovatele databáze, přičemž patnáctiletá doba ochrany se jeví vzhledem k povaze databáze a její využitelnosti jako dostatečná.

Ustanovení § 94 odkazuje na použitelnost příslušných ustanovení zákona na zvláštní právo pořizovatele databáze.

HLAVA IV

KOLEKTIVNÍ SPRÁVA PRÁV

§ 95

(1) Účelem kolektivní správy práv podle tohoto zákona (dále jen "kolektivní správa") je kolektivní uplatňování a kolektivní ochrana majetkových práv autorských a majetkových práv souvisejících s právem autorským a umožnění zpřístupňování předmětů těchto práv veřejnosti.

(2) Kolektivní správou je zastupování většího počtu osob, jimž přísluší

- a) majetkové právo autorské nebo majetkové právo související s právem autorským,
- b) ze zákona oprávnění k výkonu majetkových práv k dílu (§ 58), nebo
- c) ze smlouvy výhradní oprávnění k výkonu práva kolektivně spravovaného pro celou dobu trvání majetkových práv a alespoň pro území České republiky s právem poskytnout podlicenci

(dále jen "nositelé práv") k jejich společnému prospěchu, a to při výkonu jejich majetkových práv ke zveřejnění nebo ke zveřejnění nabídnutým dílům, uměleckým výkonům, zvukovým a zvukově obrazovým záznamům (dále jen "předměty ochrany"), pokud jiný než kolektivní výkon těchto práv je nedovoleno (§ 96) nebo neúčelný; za předmět ochrany k zveřejnění nabídnutý se považuje takový předmět ochrany, který nositel práva písemně oznámí příslušnému kolektivnímu správci za účelem zařazení takového předmětu ochrany do rejstříku předmětů ochrany.

(3) Zprostředkování uzavření licenční nebo jiné smlouvy není výkonem kolektivní správy. Výkonem kolektivní správy též není příležitostně či krátkodobě zastupování jiných než povinně kolektivně spravovaných práv.

§ 96

Práva povinně kolektivně spravovaná

(1) Povinně kolektivně spravovanými právy jsou

a) právo na odměnu za

- 1. užití uměleckého výkonu, zaznamenaného na zvukový záznam vydaný k obchodním účelům, vysíláním rozhlasem nebo televizí nebo přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání (§ 72 odst. 1),
- 2. užití zvukového záznamu, vydaného k obchodním účelům, vysíláním rozhlasem nebo televizí nebo přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání (§ 76 odst. 3),
- 3. zhotovení rozmnoženiny pro osobní potřebu na podkladě zvukového nebo zvukově obrazového záznamu přenesením jeho obsahu pomocí přístroje na nenahraný nosič takového záznamu [§ 25 odst. 1 písm. a) a b), § 28 odst. 2, § 71 odst. 3, § 76 odst. 4 a § 80 odst. 3],

4. zhotovení rozmnoženiny díla pro osobní potřebu na podkladě grafického vyjádření jejím přenesením pomocí přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin na jiný hmotný podklad, a to i prostřednictvím třetí osoby [§ 25 odst. 1 písm. c), § 28 odst. 2, § 87],

5. opětný prodej originálu díla uměleckého (§ 24),

b) právo na přiměřenou odměnu za pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla či výkonu výkonného umělce zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam,

c) právo na užití kabelovým přenosem děl, živých výkonů a výkonů zaznamenaných na zvukový záznam s výjimkou takových výkonů, jejichž zvukový záznam byl vydán k obchodním účelům [písmeno a) bod 1], a dále právo na užití kabelovým přenosem zvukově obrazových záznamů a zvukových záznamů jiných než vydaných k obchodním účelům [písmeno a) bod 2].

(2) Nositelé práv jsou pro výkon práv podle odstavce 1, jakož i pro domáhání se nároku na vydání bezdůvodného obohacení z neoprávněného výkonu takto kolektivně spravovaného práva zastoupeni ze zákona příslušným kolektivním správcem.

- (3) Příslušný kolektivní správce přihlíží při rozdělování a vyplácení odměn či příjmů z vydaného bezdůvodného obohacení, které vybral při výkonu povinné kolektivní správy, pouze k takovým nositelům práv, jejichž jiná práva k týmž předmětům ochrany, popřípadě k týmž druhům děl kolektivně spravuje na základě smlouvy, nebo kteří se u něj za tímto účelem přihlásili k evidenci.
- (4) Ten, komu vznikne oprávnění ke kabelovému přenosu podle zvláštních právních předpisů,⁵⁾ je povinen o tom uvědomit příslušné kolektivní správce ve lhůtě 15 dnů ode dne vzniku takového oprávnění.

§ 97

Kolektivní správce

- (1) Kolektivním správcem je ten, kdo získal oprávnění k výkonu kolektivní správy.
- (2) Kolektivním správcem může být pouze právnická osoba, která má sídlo v České republice, a která přímo či nepřímo sdružuje nositele práv, které při kolektivní správě zastupuje.
- (3) Kolektivní správa je vykonávána soustavně, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Kolektivní správa není podnikáním.
- (4) Kolektivní správu vykonává kolektivní správce jako hlavní předmět činnosti.
- (5) Kolektivní správce může pověřit zastupováním při výkonu jím kolektivně spravovaných práv jinou osobu pouze tehdy, jde-li o
- a) osobu zahraniční, která podle práva jiného státu oprávněně vykonává na území takového státu kolektivní správu pro táž práva, a pokud jde o dílo, i pro týž druh, jde-li o výkon kolektivní správy v takovém státě,
- b) tuzemského kolektivního správce, který je také oprávněn k výkonu kolektivní správy, sleduje-li se tím účelný výkon kolektivní správy.
- (6) Smlouva podle odstavce 5 vyžaduje ke své platnosti písemnou formu.
- (7) Osoba pověřená podle odstavce 5 jedná při zastupování svým jménem a na účet kolektivního správce, který ji pověřil; tím není dotčena povinnost takového kolektivního správce převést získané výnosy zastupovaným nositelům práv.
- (8) Dohody o sdružení nositelů práv v osobě kolektivního správce ani dohody podle odstavce 5 se nepovažují za dohody narušující hospodářskou soutěž podle zvláštních předpisů.

§ 98

Oprávnění k výkonu kolektivní správy

- (1) O udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy (dále jen "oprávnění") rozhoduje Ministerstvo kultury (dále jen "ministerstvo") na základě písemné žádosti.
- (2) Žádost musí obsahovat
- a) název, sídlo, identifikační číslo, bylo-li přiděleno, a označení statutárního orgánu žadatele, jméno, příjmení a trvalý pobyt osoby, která je statutárním orgánem, nebo osob, které jsou jeho členy, a způsob jednání jménem žadatele,
- b) vymezení práv, která mají být kolektivně spravována,
- c) vymezení předmětů práv podle písmene b), a pokud jde o díla, tak i vymezení jejich druhu.
- (3) K žádosti podle odstavce 2 musí žadatel přiložit
- a) doklad osvědčující skutečnosti podle odstavce 2 písm. a) a podle § 97 odst. 2,
- b) vzorový návrh smlouvy s nositeli práv při zastupování při výkonu kolektivní správy,
- c) návrh rozúčtovacího řádu obsahující způsob rozdělování a pravidla pro výplatu vybraných odměn, vylučující svévolný postup při jejich rozdělování a přihlízející k uplatnění zásady podpory kulturně významných děl a výkonů,
- d) jmenný seznam nositelů práv, kteří projevíli zájem o kolektivní správu svých práv žadatelem, s uvedením jejich bydliště a státního občanství a s podpisy těchto nositelů práv,
- e) odhad předpokládané výnosnosti kolektivně spravovaných práv a odhad nákladů na výkon kolektivní správy.
- (4) Účastníkem řízení o udělení oprávnění je ten, kdo o oprávnění žádá.
- (5) O žádosti o udělení oprávnění rozhodne ministerstvo do 90 dnů ode dne podání žádosti. Ministerstvo v řízení o udělení oprávnění přihlíží zejména k tomu, zda lze předpokládat, že žadatel je způsobilý k řádnému a účelnému výkonu kolektivní správy.
- (6) Ministerstvo udělí oprávnění žadateli,
- a) jehož žádost o udělení oprávnění splňuje náležitosti podle odstavce 2,
- b) který žádá o oprávnění k zastupování při výkonu takových práv, kdy kolektivní výkon je účelný,
- c) jestliže pro týž předmět práv, a pokud jde o díla, i pro týž druh nemá oprávnění již jiná osoba, a
- d) který splňuje předpoklady pro zajištění řádného výkonu kolektivní správy.
- (7) Rozhodnutí, kterým bylo uděleno oprávnění, spolu s údajem o dni nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, ministerstvo zveřejní v Obchodním věstníku bezodkladně, nejpozději však do 30 dnů ode dne nabytí právní moci.
- (8) Rozhodování o udělení oprávnění se řídí obecnými předpisy o správním řízení,⁶⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

§ 99

Odnětí oprávnění

- (1) Ministerstvo oprávnění odejme, jestliže
- a) dodatečně zjistí, že v době udělení oprávnění nebyly žadatelem splněny předpoklady pro udělení oprávnění, anebo tyto po udělení oprávnění odpadly, a nedojde-li k nápravě v ministerstvem stanovené přiměřené lhůtě, anebo nelze-li nápravu zjednat,
- b) kolektivní správce o to požádá.
- (2) Ministerstvo může oprávnění odejmout i jestliže kolektivní správce poruší povinnosti uložené mu tímto zákonem a nezjedná

- (2) Ministerstvo může oprávnění odejmout, jestliže kolektivní správce porušuje povinnosti uložené mu tímto zákonem a nezjedná nápravu v ministerstvem stanovené přiměřené lhůtě.
- (3) Účastníkem řízení je kolektivní správce, jemuž má být v řízení oprávnění odejmuto.
- (4) Oprávnění odnímané podle odstavce 1 písm. a) zanikne dnem, kdy rozhodnutí nabude právní moci, nestanoví-li se v rozhodnutí den pozdější; mezi dnem právní moci rozhodnutí a dnem zániku uvedeným v rozhodnutí nesmí uplynout lhůta delší než 6 měsíců. Oprávnění odnímané podle odstavce 1 písm. b) zanikne posledním dnem kalendářního roku, ve kterém uplyne 6 měsíců ode dne doručení takové žádosti ministerstvu.
- (5) Ustanovení § 98 odstavců 7 a 8 platí obdobně.

§ 100

Vztahy kolektivního správce k zastupovaným nositelům práv a k uživatelům předmětů ochrany

- (1) Kolektivní správce je povinen s péčí řádného hospodáře, odborně a v rozsahu uděleného oprávnění
- a) zastupovat každého nositele práv při výkonu jeho práva, které ze zákona kolektivně spravuje,
  - b) převzít za obvyklých podmínek zastoupení každého nositele práv při výkonu jeho práva, pokud o to požádá a prokáže, že došlo k příslušnému užití předmětu ochrany, a není-li pro výkon téhož práva ve vztahu k témuž předmětu ochrany, a pokud jde o díla, pro výkon téhož práva k témuž druhu díla, zastupován již zahraniční osobou podle ustanovení § 97 odst. 5 písm. a),
  - c) zastupovat každého nositele práv při výkonu jeho práva v rozsahu s ním sjednaném,
  - d) zastupovat nositele práv za rovných podmínek,
  - e) vést rejstřík smluvně zastupovaných nositelů práva; rejstřík smí obsahovat pouze údaje, které jsou nezbytné k výkonu kolektivní správy,
  - f) vést rejstřík předmětů ochrany, k nimž kolektivně spravují práva, pokud mu jsou tyto předměty známy; rejstřík smí obsahovat pouze údaje, které jsou nezbytné k výkonu kolektivní správy,
  - g) sdělit tomu, kdo o to písemně požádá, zda zastupuje nositele práv k určitému předmětu ochrany pro výkon určitého práva, a vydat o tom na žádost a náklady žadatele písemné potvrzení,
  - h) uzavírat s uživateli předmětů ochrany nebo s osobami oprávněnými hájit zájmy v nich sdružených uživatelů, kteří užívají předměty ochrany týmž nebo podobným způsobem, nebo s osobami povinnými platit odměny podle tohoto zákona, za přiměřených a rovných podmínek smlouvy, kterými se pro uživatele
1. poskytuje oprávnění k výkonu práva užít předměty ochrany, k nimž takové právo kolektivně spravují,
  2. stanovuje výše a způsob placení odměn podle § 96 odst. 1 písm. a) bodů 1 a 2 a písmene b) a sleduje jejich plnění,
  3. určuje způsob placení odměn stanovených tímto zákonem,
- i) domáhat se vlastním jménem na účet zastupovaných nositelů práv nároku na vydání bezdůvodného obohacení z neoprávněného výkonu kolektivně spravovaného práva a nároku na zdržení se neoprávněného výkonu kolektivně spravovaného práva, ledaže se nositel práva, je-li k tomu oprávněn, takového nároku domáhá sám nebo je to nevhodné,
  - j) vybírat v souladu se zákonem a smlouvami podle písmene h) pro nositele práv odměny a případné příjmy z vydání bezdůvodného obohacení, rozdělovat je a vyplácet je v souladu s rozúčtovacím řádem,
  - k) vést evidenci vybraných odměn a příjmů z vydaného bezdůvodného obohacení a umožnit nositeli práv kontrolu správnosti výše jemu vyplacené odměny či případného příjmu z bezdůvodného obohacení,
  - l) vytvářet rezervní fond z vybraných odměn a případných příjmů z bezdůvodného obohacení,
  - m) účtovat v soustavě podvojitného účetnictví, roční účetní závěrku ověřovat auditorem a předkládat ji včetně zprávy auditora ministerstvu bez zbytečného odkladu po jejím ověření a schválení nejvyšším orgánem kolektivního správce,
  - n) vyhotovovat do 30. června každého roku výroční zprávu o činnosti a hospodaření (dále jen "výroční zpráva") za uplynulý kalendářní rok, obsahující též roční účetní závěrku a zprávu auditora; výroční zpráva musí obsahovat úplný a pravdivý popis všech rozhodných skutečností a musí k ní být umožněn přístup zastupovaným nositelům práv,
  - o) zveřejňovat roční účetní závěrku včetně zprávy auditora bez zbytečného odkladu od jejího vyhotovení v Obchodním věstníku,
  - p) informovat ministerstvo o všech změnách v údajích uvedených v žádosti o udělení oprávnění podle § 98 odst. 2 písm. a) včetně změn v osobě, která je statutárním orgánem kolektivního správce nebo členem takového orgánu, a tyto změny doložit, a to bezodkladně, nejpozději však do 15 dnů od takové změny,
  - r) poskytnout ministerstvu kopii
1. změny dokumentů přikládaných k žádosti o udělení oprávnění podle § 98 odst. 3 písm. a) až c) do 15 dnů od takové změny,
  2. kolektivní smlouvy uzavřené kolektivním správcem do 15 dnů ode dne, kdy o to ministerstvo požádá,
  3. smlouvy podle § 97 odst. 5 uzavřené kolektivním správcem do 15 dnů ode dne, kdy o to ministerstvo požádá,
  4. rozhodnutí soudu nebo jiného příslušného orgánu, pokud je kolektivní správce účastníkem řízení, do 15 dnů ode dne, kdy o to ministerstvo požádá,
- s) zveřejnit vhodným způsobem sazebník odměn,
  - t) informovat ministerstvo o rozhodnutích soudů nebo jiných příslušných orgánů v řízení, jehož je kolektivní správce účastníkem a které má zásadní význam pro jeho činnost.
- (2) Povinnost podle odstavce 1 písm. a) a b) se vztahuje pouze na nositele práv, který je státním občanem České republiky nebo má na území České republiky trvalý pobyt nebo sídlo.
- (3) Kolektivní správce zastupuje nositele práv svým jménem a na jeho účet. Kolektivní správce vykonává kolektivní správu nevýdělečně. Kolektivní správce je však oprávněn požadovat náhradu účelně vynaložených nákladů.
- (4) Uživatelé předmětů ochrany, jakož i osoby povinné k platbě zvláštních odměn jsou povinni umožnit kolektivnímu správci řádný výkon kolektivní správy a bez vážných důvodů kolektivnímu správci neodmítnout poskytnutí k tomu potřebných informací. Kolektivní správce nesmí informace zjištěné při kontrolní činnosti využít k jinému účelu než k výkonu kolektivní správy. Kolektivní správce je

oprávněn kontrolovat řádné a včasné plnění smluv jím uzavřených při výkonu kolektivní správy; uživatelé předmětů ochrany, jakož i osoby povinné k platbě zvláštních odměn či jiní účastníci takových smluv jsou povinni kolektivnímu správci tuto činnost umožnit.

(5) Za provozovatele nedivadelně provozovaného hudebního díla s textem či bez textu nebo uměleckého výkonu (dále jen "veřejná hudební produkce") se považuje provozovatel provozovny či jiného prostoru, jestliže k takovému provozování provozovnu či jiný prostor poskytne a nesdělí příslušnému kolektivnímu správci údaje potřebné pro určení totožnosti provozovatele hudební produkce.

(6) Provozovatel živé veřejné hudební produkce je povinen vždy oznámit příslušnému kolektivnímu správci program produkce s uvedením jmen autorů a názvů děl, která mají být provozována, a to nejpozději 10 dnů před konáním produkce. Pokud provozovatel takové oznámení neučiní, má se za to, že na produkci budou provozována pouze díla autorů, pro které kolektivní správce právo na živé provozování hudebních děl spravuje.

§ 101

Kolektivní a hromadné smlouvy

(1) Kolektivní správce poskytuje smlouvami podle § 100 odst. 1 písm. h) bodu 1 oprávnění k výkonu práva užít předměty ochrany určené buď jednotlivě, nebo hromadně, což zahrnuje všechny předměty ochrany, k nimž takové právo kolektivně spravuje. Pokud kolektivní správce poskytne oprávnění k výkonu práva k hromadně určeným předmětům ochrany (pro účely tohoto zákona "hromadná smlouva") a pokud jsou pro rozdělení vybraných odměn potřebné údaje uživatele o užití konkrétních předmětů ochrany, je kolektivní správce oprávněn takové údaje od uživatele požadovat. Hromadná smlouva musí být sjednána písemně. Ustanovení předchozí věty se vztahuje přiměřeně i na smlouvy podle § 100 odst. 1 písm. h) bodů 2 a 3.

(2) Kolektivní správce nesmí uživatelům předmětů ochrany ukládat omezení, která přesahují rámec ochrany stanovené tímto zákonem.

(3) Povinnost podle § 100 odst. 1 písm. h) kolektivní správce nemá, bylo-li by uzavření smlouvy v rozporu s oprávněnými společnými zájmy nositelů práv, nebo jde-li o návrh na uzavření smlouvy, kterou má být poskytnuto oprávnění vztahující se k předmětu ochrany jednotlivě určenému, bylo-li by uzavření smlouvy v rozporu s oprávněnými zájmy nositele práv k takovému předmětu ochrany.

(4) Povinnost uzavřít podle § 100 odst. 1 písm. h) smlouvu s právnickou osobou sdružující uživatele (pro účely tohoto zákona "kolektivní smlouva") kolektivní správce nemá ani tehdy, nelze-li na něm uzavření takové smlouvy spravedlivě požadovat pro zanedbatelný počet uživatelů, které taková osoba sdružuje.

(5) Kolektivní smlouva musí být sjednána písemně a jednotlivým sdruženým uživatelům z ní vznikají práva a povinnosti vůči kolektivnímu správci přímo; tím není dotčeno, že kolektivní správce jedná na účet nositelů práv.

(6) Kolektivní správce je oprávněn uživatele, který je vůči němu v prodlení se zaplacením odměny a tuto odměnu nezaplatí ani v dodatečně třicetidenní lhůtě za tím účelem kolektivním správcem poskytnuté, dočasně, na dobu prodlení, zakázat užití předmětů ochrany, ke kterému by byl uživatel jinak ze smlouvy uzavřené s kolektivním správcem oprávněn.

(7) Kolektivnímu správci náleží i oprávnění stanovit zákaz podle § 72 odst. 4 a § 76 odst. 3 s tím, že jej může uplatnit jak pro jednotlivé, tak i pro všechny umělecké výkony a zvukové záznamy, k nimž práva kolektivně spravuje.

(8) Kolektivní správce je oprávněn poskytovat uživateli oprávnění k výkonu práva užít předměty ochrany pouze jako nevýhradní a nepřevoditelné.

(9) Poskytne-li hromadnou smlouvou podle odstavce 1 příslušný kolektivní správce licenci

a) k provozování uměleckých výkonů ze zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům nebo k provozování takových zvukových záznamů,

b) k nedivadelnímu provozování hudebních děl s textem či bez textu ze zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům,

c) k rozhlasovému nebo televiznímu vysílání určitého druhu děl,

d) k provozování rozhlasového nebo televizního vysílání určitého druhu děl, uměleckých výkonů, zvukových záznamů nebo zvukově obrazových záznamů,

platí, že je takto licence poskytnuta nejen ve vztahu k příslušným předmětům ochrany, a jde-li o díla, k příslušným druhům děl nositelů práv smluvně zastupovaných, ale i všech ostatních, kteří se pak považují za zastupované ze zákona. To neplatí pro díla audiovizuální ani díla audiovizuálně užitá, pokud jde o licenci podle písmene c), ani pro takového smluvně nezastupovaného nositele práva, který vůči uživateli a příslušnému kolektivnímu správci účinky hromadné smlouvy pro konkrétní případ či pro všechny případy vyloučí; nemůže však vyloučit účinky hromadné smlouvy v případě licence podle písmene d).

(10) Příslušný kolektivní správce přihlíží při rozdělování a vyplácení odměn, které vybral na základě hromadné smlouvy podle odstavce 9 pro smluvně nezastupované nositele práva k takovým z nich, kteří se u něj za tímto účelem přihlásili k evidenci.

§ 102

Zprostředkovatelé kolektivních a hromadných smluv

(1) K usnadnění sjednávání kolektivních smluv, popřípadě smluv hromadných [§ 100 odst. 1 písm. h)] mohou smluvní strany využít jednoho nebo více zprostředkovatelů jmenovaných k tomu účelu ministerstvem z nezávislých odborníků. Zprostředkovatelem pro účely tohoto zákona může být zletilá fyzická osoba způsobilá k právním úkonům, která souhlasí s výkonem této činnosti. Seznam zprostředkovatelů je veřejně přístupný; vede jej ministerstvo s přihlédnutím k návrhům kolektivních správců a uživatelů, popř. jejich sdružení.

(2) Nedohodnou-li se smluvní strany na zprostředkovatele do 30 dnů od předložení návrhu kteroukoli smluvní stranou na sjednání smlouvy podle odstavce 1 zprostředkovatelem, určí zprostředkovatele ministerstvo do 14 dnů od předložení žádosti.

(3) Žádost předkládá zprostředkovateli kterákoli smluvní strana písemně. V žádosti uvede dosavadní stav jednání a připojí svůj návrh a stanovisko druhé smluvní strany. Smluvní strany jsou povinny si poskytovat při zprostředkování potřebnou součinnost.

(4) Zprostředkovatelé jsou povinni být nápomocni při jednání smluvních stran, popřípadě i předkládat stranám vlastní návrhy do 30 dnů od předložení žádosti.

dnů od předložení žádosti.

(5) Nevýjádří-li žádna ze stran do 30 dnů od předložení návrhu zprostředkovatele podle odstavce 1 námitky k tomuto návrhu, má se za to, že jej strany přijaly.

(6) Zprostředkovatel má nárok na odměnu, na které se dohodnou smluvní strany, a na náhradu nutně vynaložených nákladů. Nedohodnou-li se smluvní strany se zprostředkovatelem na odměně za jeho činnost při sjednávání kolektivní či hromadné smlouvy, činí odměna zprostředkovatele dvojnásobek minimální mzdy platné pro zaměstnance odměňovaného měsíční mzdou.⁷⁾ Odměnu zprostředkovatele a náklady spojené s jeho činností nesou rovným dílem smluvní strany.

§ 103

Dozor ministerstva

(1) Ministerstvo je oprávněno

a) vyžádat si od kolektivního správce informace a předložení podkladů, které jsou potřebné pro výkon dozoru,

b) zjišťovat, zda nedochází k porušování povinností uložených touto částí zákona,

c) ukládat při zjištění závad v dodržování této části zákona povinnost k nápravě a stanovit k jejímu splnění přiměřenou lhůtu.

(2) Zjistí-li ministerstvo porušení povinností kolektivního správce, které pro něj vyplývají z této části zákona, může uložit kolektivnímu správci pokutu až do výše 50 000 Kč. Pokuta může být uložena i opakovaně. Pokutu lze uložit nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy ministerstvo zjistí, že došlo k porušení povinnosti, nejdéle však do tří let ode dne porušení povinnosti. Při stanovení výše pokuty ministerstvo přihlíží k závažnosti porušení povinnosti a k způsobenému následku. Pokuty jsou příjmem Státního fondu kultury České republiky; ministerstvo je vymáhá podle zvláštních právních předpisů.⁸⁾

§ 104

Pravidla pro rozdělování odměn vybraných kolektivním správcem

(1) Z odměn vybraných podle § 25 odst. 3 písm. a) a c) přísluší,

a) jde-li o přístroj k zhotovení zvukových záznamů a z nenahranych nosičů zvukových záznamů, autorům 50 % a výkonným umělcům a výrobcům zvukových záznamů 50 %, o něž se dělí stejným dílem,

b) jde-li o přístroj k zhotovení zvukově obrazových záznamů a z nenahranych nosičů takových záznamů, 60 % autorům (z toho 15 % autorům děl literárních, dramatických a hudebně dramatických, 14 % režisérům, 11 % kameramanům, 11 % autorům děl hudebních s textem nebo bez textu, 9 % architektům, scénografům a výtvarníkům audiovizuálních děl) a 40 % výkonným umělcům a výrobcům zvukově obrazových záznamů děl (z toho 25 % výrobcům zvukově obrazových záznamů děl a 15 % výkonným umělcům, autorům děl choreografických a pantomimických).

(2) Z odměn vybraných podle § 25 odst. 3 písm. b) a odst. 4 přísluší 60 % autorům (z toho 45 % autorům děl literárních včetně děl vědeckých a děl kartografických a 15 % autorům děl výtvarných umění) a 40 % nakladatelům vydaných děl.

Úprava kolektivní správy práv je vždy velmi diskutovanou záležitostí. V zemích EU existují různé právní formy kolektivního správce od občanských sdružení, přes státní organizace až po osoby soukromého práva. Světová organizace duševního vlastnictví vypracovala studii a doporučení k úpravě kolektivní správy. Uvádí tyto principy.

Kolektivní správa je nezbytná tam, kde individuální výkon práv je nemožný nebo hospodářsky nevýhodný. Kolektivní správa je ospravedlnitelná všude tam, kde by musela být upravena zákonná licence.

Povinná kolektivní správa by neměla zahrnovat výlučná práva upravená Bernskou úmluvou a Římskou úmluvou, která nemohou být omezena jen na právo na odměnu. I v případě kolektivně spravovaného práva na odměnu je povinná správa ospravedlnitelná, jestliže je nepostradatelná za daných okolností.

Kolektivní správa je výlučná a zahrnuje jak vyjednávání o odměnách a dalších podmínkách, tak užití, licence, monitorování užití, uplatnění práv a vybírání odměn a jejich rozdělování. Částečná kolektivní správa výlučných práv je dovolená (např. vybírání odměn a jejich rozdělování, jestliže nositel práva poskytuje licenci přímo).

Kolektivní správa práva na odměnu (např. za rozmnožování pro osobní potřebu) je nezbytnou součástí této správy a má přednost před kogentní úpravou.

Rozhodnutí o tom, zda má být kolektivní správa obecná či specializovaná na určitá práva a určité kategorie nositelů se ponechává na vnitrostátní úpravě.

Zásadním pravidlem je, aby byl pouze jeden kolektivní správce pro stejnou kategorii práv v každé zemi. Existence dvou či více kolektivních správců ve stejné oblasti může omezit či dokonce vyloučit přednosti kolektivní správy.

Právní forma kolektivního správce (zda jím má být osoba podle veřejného či soukromého práva) závisí na politických, hospodářských a právních podmínkách a tradicích v tom kterém státě. Lze dát přednost osobám soukromého práva, pokud podmínky státu nevyžadují, aby byl kolektivní správce osobou veřejného práva.

Jestliže existuje jen jeden kolektivní správce pro stejnou kategorii práv a uděluje licenci hromadně pro všechny předměty ochrany, k nimž právo kolektivně spravuje, platí zákonná domněnka, že tak činí i za nezastupované nositele práv. Takový

Jestliže existuje jen jeden kolektivní správce pro stejnou kategorii práv a uděluje licenci hromadně pro všechny předměty ochrany, k nimž právo kolektivně spravuje, platí zákonná domněnka, že tak činí i za nezastupované nositele práv. Takový kolektivní správce zaručuje uživatelům, že nezastupovaný nositel práva nebude vůči němu uplatňovat individuální nárok.

Státní dozor nad výkonem kolektivní správy je zárukou, že kolektivním správcem je pouze osoba, která splňuje právní, odborné a materiální podmínky pro efektivní správu práv včetně rovného zacházení s nositeli různých práv.

Metody a pravidla vybírání a rozdělování odměn a jiné důležité aspekty kolektivní správy si musí určit nositelé práv sami nebo orgány, které je podle statutu reprezentují.

Kolektivní správce zpřístupní zastupovaným nositelům práv pravidelné a dostatečné informace o své činnosti a tyto informace poskytne též zahraničnímu kolektivnímu správci práv, jehož autory zastupuje na svém území.

Státní dohled a zásahy týkající se vytváření a uplatňování tarifů a jiných licenčních podmínek kolektivním správcem, který má z pohledu uživatelů skutečné monopolní postavení, je přípustné jenom pokud se tak zabrání zneužití monopolu kolektivního správce.

Vyšší tarify uplatňované v jednom státě, na rozdíl od nižších tarifů v jiném státě, nejsou zneužitím monopolu, neboť mohou odpovídat výlučnosti práv, rozsahu poskytnutých práv, hodnotě repertoáru a služeb poskytovaných kolektivním správcem a kupní síle uživatelů v tom kterém státě.

Právní úprava kolektivní správy má umožnit kolektivním správcům jejich monitorovací a výběrčí činnost. Spolupráce uživatelů s kolektivním správcem musí být stanovena jako povinnost, např. povinnost předkládat žádosti o licenci a poskytovat programy. Sankce a jiná vynucovací opatření by měly být uplatněny vůči uživatelům, který bezdůvodně činnosti kolektivního správce zabraňuje.

Kolektivní správce má nárok jen na náhradu skutečných nákladů vynaložených na kolektivní správu a vybrané odměny může používat na jiné, např. kulturní a sociální, účely jen pokud nositelé práv včetně cizích nositelů, nebo orgány, které nositele práv reprezentují, s takovým užitím souhlasí.

Vybrané odměny snížené o srážky ad 15 musí být pokud možno rozděleny mezi nositele práv s přihlédnutím ke skutečnému užití jejich děl.

Cizí nositelé práv zastupovaní kolektivním správcem požívají stejné zacházení, jaké se poskytuje nositelům práv sdruženým v osobě kolektivního správce, resp. občanům toho kterého státu.

Kolektivní správce může plnit i jiné úkoly než je kolektivní správa práv, avšak náklady na takovou činnost nesmí být k tíži odměn vybraných v rámci kolektivní správy.

V hlavě IV se upravuje institut kolektivní správy, významný z hlediska správy práv autorů, výkonných umělců a jiných nositelů práv souvisejících s právem autorským. Účelem kolektivní správy práv podle § 95 je zejména efektivně spravovat majetková práva autorů a nositelů práv souvisejících, zpřístupňovat předměty ochrany veřejnosti, ale také uplatňovat ochranu těchto práv. Ochanná úloha kolektivního správce vystupuje do popředí, zejména tam, kde jsou kolektivně spravovaná výlučná práva nositelů práv. Jestliže totiž autor či jiný nositel práv nemůže sám spravovat svá práva a kontrolovat šíření svých předmětů ochrany, není nezbytné stanovit úplatné zákonné licence, ale umožnit kolektivní správu takových výlučných práv.

Kolektivní správou práv je zastupování autorů, výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a dalších nositelů práv souvisejících, ale také osob, kterým je svěřen ze zákona výkon majetkových práv. Dále se uvádí, co výkonem kolektivní správy není.

V § 96 se uvádějí práva povinně kolektivně spravovaná. Jde především o užití, ke kterému není třeba souhlasu nositele práv, avšak právo na odměnu je autorovi zachováno, tedy o tzv. práve zákonné licence. Typickým příkladem práva kolektivně spravovaného je právo na odměnu výkonného umělce a výrobce zvukového záznamu za rozhlasové či televizní vysílání zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům. Do této skupiny patří i právo na odměnu při opětném prodeji originálu uměleckého díla. V autorském zákoně se předjímá navrhovaná úprava v EU, kterou se transformuje právo na slušné (nejde vlastně už o podíl na rozdílu v ceně docílené při prodeji díla, neboť nemusí být srovnávána cena, za kterou se originál díla realizuje na trhu s cenou při prvním prodeji autorem; základem pro výpočet odměny je jen cena dosažená při druhém, popř. dalším prodeji, právo na odměnu nepřísluší při soukromém prodeji mezi vlastníkem a nabyvatelem jako soukromými osobami, c) právo se výslovně nevztahuje na druhý, resp. další prodej rukopisů spisovatelů a skladatelů.

Osobou povinnou přitom není vlastník originálu, který dílo prodává, nýbrž ten kdo prodej realizuje (pořadatel aukce či majitel obchodu). Aby se povinnost zaplatit odměnu neobcházela, spravuje toto právo na odměnu kolektivní správce, kterému je prodejce povinen poskytovat pro rozdělení odměny veškeré podklady. I když je toto právo na odměnu povinně kolektivně spravované, plyne odměna konkrétnímu oprávněnému subjektu a v tom se odlišuje od jiných kolektivně spravovaných práv na odměnu, jež přísluší autorům na základě vyúčtovacích řádů.

Druhou skupinu tvoří právo na vybírání odměny za pronájem či půjčování, které je svou povahou výlučným právem autora či jiného nositele práv, avšak v souvislosti s domněnkou výkonu tohoto výlučného práva, např. výrobcem zvukově obrazového záznamu, pokud jde o dílo audiovizuální a díla audiovizuálně užitá, zůstává autorovi či výkonnému umělci pouze právo na odměnu kolektivně spravované. Třetí skupinu potom tvoří výlučná práva kolektivně spravovaná, jako je právo na užití kabelovým přenosem vysílání děl, živých výkonů a výkonů zaznamenaných na zvukový záznam, s výjimkou záznamu vydaného k obchodním účelům, a zvukových či zvukově obrazových záznamů podle směrnice 93/83/EHS.

Podle odstavce 2 jsou nositelé práv zastoupeni ze zákona kolektivním správcem nejen pro výkon práv, ale také pro domáhání se nároku na vydání plnění z bezdůvodného obohacení, vůči tomu, kdo neoprávněně užívá předmět chráněný autorským právem a právy souvisejícími.

Vybrané odměny náležejí nejen nositelům práv, které kolektivní správce zastupuje na základě smlouvy, ale též nezastupovaným nositelům, kteří se u něj přihlásili k evidenci.

V odstavci 4 je upravena povinnost provozovatele kabelového přenosu uvědomit o svém oprávnění k takovému provozování příslušné kolektivní správce a souvisí s povinně kolektivně spravovaným právem podle odstavce 1 písm. c).

V § 97 se upravují náležitosti, které musí splňovat kolektivní správce. V současnosti ochranné organizace autorské vykonávající hromadnou správu práv existují jako občanská sdružení. Princip sdružení se zachovává i v nové úpravě, neboť nejlépe vyhovuje zásadě účasti zastupovaných nositelů práv na demokratickém řízení kolektivního správce a rozhodování o rozdělování vybraných odměn, jakož i o jiných významných otázkách, valnou hromadnou všech zastupovaných nositelů práv. V odstavci 5 jsou upraveny dva případy, ve kterých může kolektivní správce pověřit zastupováním při výkonu jím kolektivně spravovaných práv jinou osobu. Toto ustanovení je nezbytné z hlediska recipročních smluv uzavíraných kolektivními správci vykonávajícími správu v různých zemích. Reciproční smlouvy umožňují, aby např. český uživatel hudebních děl získal přístup k celosvětovému repertoáru jen prostřednictvím kolektivního správce se sídlem v ČR. Kolektivní zástupce může pověřit zastupováním jiného tuzemského kolektivního správce jenom v těch případech, jestliže se tím sleduje účelný výkon kolektivní správy. Jde především o kolektivní správu práva na odměnu za zhotovení rozmnoženiny pro soukromou potřebu na podkladě zvukového nebo zvukově obrazového záznamu, na kterém jsou zaznamenána díla a výkony, event. k nimž přísluší právo dalším nositelům práv.

Bylo třeba také zdůraznit, že dohody o sdružení nositelů práv v osobě kolektivního správce a dohody uzavírané mezi kolektivními správci k efektivnějšímu výkonu kolektivní správy nelze považovat za dohody, kterými by docházelo k narušení hospodářské soutěže.

Náležitosti žádosti o udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy upravuje § 98. Důležitou náležitostí žádosti je mj. návrh rozúčtovacího řádu, obsahujícího pravidla pro výplatu vybraných odměn. Rozúčtovací řád podléhá schválení zastupovanými nositeli práv na valné hromadě.

V odstavcích 5 až 7 je upraven postup ministerstva při udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy práv žadateli. Oprávnění se uděluje ve správním řízení a na udělení oprávnění není právní nárok.

Důvody k odejmutí oprávnění, jakož i postup ministerstva v této věci upravuje § 99. Udělení i odejmutí oprávnění k výkonu kolektivní správy práv je správním rozhodnutím.

Ustanovení § 100 upravuje velmi detailně vztahy kolektivního správce k zastupovaným nositelům práv a k uživatelům předmětů ochrany, resp. práva a povinnosti kolektivního správce. Zároveň v odstavci 5 upravuje právní domněnku pro případ, že za provozovatele veřejné hudební produkce se považuje i provozovatel provozovny či jiného prostoru, jestliže k uspořádání produkce provozovna poskytne a nesdělí příslušnému kolektivnímu správci údaje potřebné pro identifikaci provozovatele hudební produkce. V odstavci 6 se upravuje povinnost provozovatele živé veřejné hudební produkce oznámit její konání a její program včas příslušnému kolektivnímu správci, neboť při nesplnění této povinnosti se má za to, že na veřejné produkci jsou provozována hudební díla autorů, jejichž práva kolektivní správce spravuje.

V § 101 se upravují kolektivní a hromadné smlouvy, kterými kolektivní správce poskytuje oprávnění k užití předmětů ochrany. Pojmy kolektivní a hromadné smlouvy se užívají v oblasti autorského práva a práv souvisejících tradičně již od roku 1954.

V odstavci 9 je upraven významný dosah účinnosti hromadných smluv, pokud jde o užití předmětů ochrany zde uvedené. Jen pro tyto případy platí, že těmito smlouvami poskytuje kolektivní správce uživatelům oprávnění k užití předmětů ochrany i těch nositelů práv, kteří jím nejsou zastoupeni, ale kteří mají možnost účinnost hromadných smluv vyloučit a udělit souhlas individuálně. Toto není možné vztáhnout na díla audiovizuální a díla audiovizuálně užitá, pokud jde o licenci k rozhlasovému nebo televiznímu vysílání děl, avšak ani pro toho, kdo účinky hromadné smlouvy vyloučí. Z logiky věci vyplývá, že takové vyloučení nemůže učinit, pokud jde o provozování rozhlasového nebo televizního vysílání předmětů chráněných autorským zákonem.

Postup sjednávání kolektivních a hromadných smluv pomocí nestranných zprostředkovatelů upravuje § 102. Tento postup výslovně umožňuje směrnice 93/83/EHS ve vztahu ke kabelovému přenosu, avšak tento institut se jeví vhodným využívat i v jiných případech, kdy může pomoci k uzavírání předmětných smluv.

Postup sjednávání kolektivních a hromadných smluv pomocí nestranných zprostředkovatelů upravuje § 102. Tento postup výslovně umožňuje směrnice 93/83/EHS ve vztahu ke kabelovému přenosu, avšak tento institut se jeví vhodným využívat i v jiných případech, kdy může pomoci k uzavírání předmětných smluv.

Ustanovení § 103 upravuje dozor ministerstva nad dodržováním povinností kolektivního správce. V případě porušení povinností kolektivnímu správci, může ministerstvo uložit pokutu, která je příjmem Státního fondu kultury.

Ustanovení § 104 upravuje pravidla pro rozdělování odměn vybraných kolektivním správcem v konkrétně stanovených případech; jde o odměny stanovené v příloze zákona.

HLAVA V

SOUBĚH OCHRANY

§ 105

Právo autorské není dotčeno právy souvisejícími s právem autorským ani právem pořizovatele databáze k jím pořízené databázi. Ochrana děl podle práva autorského nevylučuje ochranu stanovenou zvláštními právními předpisy.

HLAVA VI

USTANOVENÍ PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

§ 106

Ustanovení přechodná

(1) Tímto zákonem se řídí právní vztahy, které vznikly ode dne nabytí jeho účinnosti. Právní vztahy vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a práva a povinnosti z nich vzniklé, jakož i práva z odpovědnosti za porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se řídí dosavadními předpisy.

(2) Podle dosavadních předpisů se posuzují všechny lhůty, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty pro uplatnění práva, které se podle odstavce 1 řídí dosavadními předpisy, i když začnou běžet po nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Doba trvání majetkových práv se řídí tímto zákonem i tehdy, začala-li běžet před jeho nabytím účinnosti. Pokud již doba trvání těchto práv před nabytím účinnosti tohoto zákona uplynula a podle tohoto zákona by ještě trvala, ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona se obnovuje na dobu zbývající. Rozmnoženiny předmětů ochrany, ke kterým se doba trvání majetkových práv obnovuje, oprávněně pořízené před nabytím účinnosti tohoto zákona lze však volně rozšiřovat ještě 2 roky po nabytí jeho účinnosti.

(4) Podle tohoto zákona jsou chráněny i předměty ochrany, které nebyly podle dosavadních předpisů chráněny [§ 1 písm. b) body 3, 5 a 6 a § 2 odst. 2] nebo jejichž obsah ochrany byl jiný než podle tohoto zákona. Za výrobce českého zvukově obrazového záznamu audiovizuálního díla zveřejněného v době od 1. 1. 1950 do 31. 12. 1964 se považuje Národní filmový archiv.⁹⁾ Za výrobce zvukově obrazového záznamu audiovizuálních děl zveřejněných v době od 1. 1. 1965 do 31. 12. 1991, k nimž podle zvláštních právních předpisů¹⁰⁾ vykonává práva autorská Státní fond České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie, se považuje tento fond.

(5) Ustanovením odstavce 4 není dotčeno právo hospodaření Národního filmového archivu k originálnímu nosiči záznamu audiovizuálního díla.

(6) Ustanovení odstavce 4 věty první se použije přiměřeně, pokud jde o databáze podle § 88, avšak pouze byly-li zhotoveny nejdříve 15 let před účinností tohoto zákona.

(7) Oprávnění k výkonu hromadné správy udělená podle dosavadních předpisů se považují za oprávnění ke kolektivní správě práv podle tohoto zákona. Obsah a rozsah těchto oprávnění uvede ministerstvo do souladu s tímto zákonem a vydá příslušným osobám do 90 dnů od nabytí účinnosti tohoto zákona oprávnění nová.

(8) Správní řízení zahájená před účinností tohoto zákona se ukončí podle tohoto zákona.

Ustanovení odstavce 1 a 2 upravují, jak se posuzují a čím se řídí právní vztahy vzniklé za účinnosti dosavadní právní úpravy po dni nabytí účinnosti nového zákona. Vzhledem k nové koncepci úpravy autorskoprávních vztahů v zákoně nebylo možné přijmout konstrukci, že se právní vztahy vzniklé před jeho účinností řídí ode dne jeho účinnosti novou úpravou. Byl proto zařazen do ustanovení § 106 odstavec 1, který vyjadřuje, že právní vztahy, které vznikly přede dnem účinnosti nového zákona, práva z nich vzniklá, jakož i práva z odpovědnosti za porušení závazků ze smluv uzavřených přede dnem účinnosti nového zákona se řídí dosavadními předpisy.

Je třeba zdůraznit, že u práv z odpovědnosti za porušení závazků není rozhodující, zda tato práva vznikla přede dnem účinnosti nového zákona nebo po tomto dni, ale rozhodující je, že jde o práva vzniklá z porušení závazků, které vznikly před účinností nového zákona. Tato konstrukce byla zvolena zejména s ohledem na právní jistotu.

Je třeba zdůraznit, že u práv z odpovědnosti za porušení závazků není rozhodující, zda tato práva vznikla přede dnem účinnosti nového zákona nebo po tomto dni, ale rozhodující je, že jde o práva vzniklá z porušení závazků, které vznikly před účinností nového zákona. Tato konstrukce byla zvolena zejména s ohledem na právní jistotu.

Podle dosavadních předpisů se až do zakončení posuzují též všechny lhůty, které začaly běžet přede dnem účinnosti nového zákona, jakož i lhůty pro uplatnění práv, které se podle odstavce 1 řídí dosavadními předpisy, i když začnou běžet po účinnosti nového zákona.

Nový autorský zákon prodlužuje obecnou dobu trvání majetkových autorských práv z dosavadních 50 let na 70 let po smrti autora; dále prodlužuje z dosavadních 50 let na 70 let i zvláštní dobu trvání majetkových autorských práv, tj. takovou dobu, pro jejíž počátek není rozhodná smrt autora, ale okamžik zveřejnění díla. Odstavec 3 postihuje vlastně dva případy, a to prodloužení doby trvání autorských práv a obnovení (oživení) doby trvání autorských práv. K prodloužení doby trvání autorských práv dochází v těch případech, kdy doba trvání ke dni účinnosti nového zákona ještě neuplynula. Zároveň podle téhož ustanovení dochází k obnovení doby trvání autorských práv v těch případech, kde původní padesátiletá doba ochrany sice již uplynula, ale neuplynula ještě zákonem prodloužená doba sedmdesátiletá. K obnovení pak dochází jen v rozsahu zbytku doby počítané od jejího počátku do uplynutí sedmdesáti let. Podle konkrétního případu tak půjde o obnovení trvání autorských práv v rozsahu od 1 roku do 20 let.

Vzhledem k tomu, že obnovení ochrany majetkových autorských práv má být v souladu se zákonem provedeno ex nunc, tedy od doby účinnosti nového zákona, zdůrazňuje se, že nejde o ustanovení retroaktivní. Možná jde o úpravu ve vztahu k zásadám našeho autorského práva poněkud netradiční, je však na místě připomenout, že tuto koncepci zvolily i státy Evropské unie při vydání směrnice 93/98/EHS a byla použita i při sjednocování Německa. Konečně je tato koncepce jediným způsobem, jak zamezit diskriminaci vlastních občanů oproti zahraničním subjektům.

Poslední věta tohoto odstavce je pak velmi důležitá u takových předmětů ochrany, u nichž se ochrana obnovuje, a k jejichž užití došlo před účinností zákona a důsledky přetrvávají po jeho účinnosti. Legisvakance a dvouletá lhůta pro volné rozšiřování rozmnoženin předmětů ochrany oprávněně pořízených před účinností nového zákona, k nimž se ochrana obnovuje, je dostatečnou zárukou uplatnění práv třetích osob, které nabyly tato práva před účinností nového zákona v dobré víře, že užívají díla volná. Tuto delší lhůtu však nelze poskytnout u jiných způsobů užití, neboť u nich není možné spolehlivě rozlišit užití zahájená a užití připravovaná před nabytím účinnosti zákona.

V souladu s evropskou úpravou zákon zavádí nové předměty ochrany, zejména v oblasti práv souvisejících s právem autorským a právo sui generis, dále ve vztahu k některým již existujícím předmětům ochrany přiznává širší rozsah chráněných práv. Proto zákon upravuje v odstavci 4 důsledky, které jsou s tím spojeny. V souvislosti se změnou doby trvání práv k audiovizuálnímu dílu a prodloužením doby ochrany z 50 na 70 let, obnovuje se doba trvání majetkových práv autorských u audiovizuálních děl a nově je chráněno právo výrobce zvukově obrazového záznamu audiovizuálního díla zveřejněného po 1. 1. 1950. Za výrobce českého zvukově obrazového záznamu audiovizuálního díla zveřejněného v době od 1. 1. 1950 do 31. 12. 1964 se považuje Národní filmový archiv. Za výrobce zvukově obrazového záznamu audiovizuálních děl zveřejněných v době od 1. 1. 1965 do 31. 12. 1991 a v návaznosti na dosavadní úpravu, podle které vykonává autorská práva k těmto filmům Státní fond České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie, se považuje tento fond.

Právo hospodaření s originálními nosiči těchto záznamů jako s archiváliemi, náležejícími až dosud Národnímu filmovému archivu, zůstává nedotčeno.

Ustanovení odstavce 4 věty první se použije přiměřeně též pro nově chráněné právo sui generis zhotovitele databáze k jím zhotovené databázi, avšak ochrana se týká jen databází zhotovených maximálně 15 let před účinností nového zákona, tedy těch, u nichž patnáctiletá lhůta počítaná od zhotovení, popř. od zpřístupnění veřejnosti, dosud neuplynula.

Je oprávněným nárokem dosavadních organizací hromadné správy autorských práv, jimž bylo uděleno oprávnění podle § 5 zákona č. 237/1995 Sb., který se novým zákonem zrušuje, a současně i zájmem předkladatele návrhu, zachovat nepřerušovaný výkon svěřené správy práv fungujícími ochrannými organizacemi. Obsah a rozsah dříve udělených oprávnění je však ministerstvo povinno v zákonem stanovené lhůtě podle odstavce 7 uvést do souladu s novou úpravou.

V odstavci 8 se upravuje ukončení správního řízení zahájeného před účinností nového zákona.

§ 107

Ustanovení závěrečná

- (1) Ustanovení tohoto zákona se vztahují na díla autorů a umělecké výkony výkonných umělců, kteří jsou státními občany České republiky, ať byly vytvořeny nebo zveřejněny kdekoliv.
- (2) Na díla a umělecké výkony cizích státních příslušníků a osob bez státní příslušnosti vztahují se ustanovení tohoto zákona podle mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů České republiky, a není-li jich, je-li zaručena vzájemnost.
- (3) Není-li splněna žádná z podmínek uvedených v odstavci 2, vztahuje se tento zákon na díla autorů a výkony výkonných umělců, kteří nejsou státními občany České republiky, byla-li poprvé v České republice zveřejněna, anebo má-li zde autor či výkonný umělec

bydliště.

(4) Trvání práva u děl cizích státních příslušníků nemůže být delší než ve státu původu díla.¹¹⁾

(5) Ustanovení tohoto zákona se vztahují na zvukové záznamy výrobců zvukových záznamů, kteří mají na území České republiky bydliště nebo sídlo; na zvukové záznamy zahraničních výrobců zvukových záznamů se vztahují za přiměřeného použití ustanovení odstavců 2 a 3.

(6) Na zvukově obrazové záznamy, rozhlasové a televizní vysílání, zveřejněná volná díla podle § 28 odst. 2, díla vydaná nakladatelem podle § 87 a databáze podle § 88 platí ustanovení odstavce 5 obdobně.

§ 107 upravuje vztahy s mezinárodním prvkem v tradičním pojetí. Nová úprava se v podstatě neliší od dosavadní platné úpravy.

Oproti předchozí právní úpravě se výslovně v odstavci 5 stanoví podmínky působnosti zákona i na zvukové záznamy zahraničních výrobců, aby se tak zamezilo nesprávnému výkladu, že práva zahraničních výrobců zvukově obrazových záznamů nejsou na území České republiky chráněna.

Obdobně je třeba výslovně stanovit, že působnost zákona v režimu odstavce § 5 se vztahuje i na zvukově obrazové záznamy, rozhlasové a televizní vysílání a nové předměty ochrany zde uvedené.

Pro účely harmonizace se směrnicí 93/83/EHS se výslovně upravuje působnost autorského zákona na satelitní vysílání, jestliže má vysílatel sídlo na území České republiky, i když vysílá stanici umístěnou mimo území České republiky nebo opačně.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o oceňování majetku

§ 108

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), se mění takto:

1. V nadpisu § 17 se za slovo "poznatků" vkládá čárka a doplňují se slova "některých majetkových práv souvisejících s právem autorským a práv pořizovatele databáze".

2. V § 17 odst. 1 se za slovo "(know-how)" vkládá čárka a vkládají se slova včetně poznámky pod čarou č. 17a) "majetková práva, která jsou obsahem práv souvisejících s právem autorským, s výjimkou práv výkonných umělců, a majetková práva pořizovatele databáze,^{17a)}

^{17a)}

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).".

3. V § 17 odst. 3 písm. a) se na konci za slovy "písmene b)," doplňují slova "c) nebo d),".

4. V § 17 odst. 3 se na konci tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena c) a d), která znějí:

"c) činí u příslušných práv souvisejících s právem autorským takový počet let, který zbývá do ukončení padesátileté doby trvání těchto práv, v případě, že nelze zjistit počet let podle písmene a), a

d) činí u práv pořizovatele databáze takový počet let, který zbývá do ukončení patnáctileté doby trvání těchto práv, v případě, že nelze zjistit počet let podle písmene a).".

5. V § 17 se doplňuje odstavec 5, který zní:

"(5) Majetková práva autorská a majetková práva výkonných umělců jakožto práva nepřevoditelná se neoceňují."

Koresponduje s novou právní úpravou, která připouští pouze převoditelnost majetkových práv souvisejících s právem autorským, s výjimkou majetkových práv výkonných umělců. Z tohoto důvodu je třeba, aby tato převoditelná práva bylo možné i ocenit; jako vhodný a použitelný se v tomto případě jeví režim oceňování práv průmyslových a práv k ochranné známce. Počet let užívání odpovídá době trvání těchto práv podle nové právní úpravy.

Nepřevoditelná a proto i neocenitelná zůstávají majetková práva autorská a majetková práva výkonných umělců.

ČÁST TŘETÍ

Změna trestního zákona

§ 109

Zákon č. 151/1961 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č. 120/1962 Sb., zákona č. 53/1963 Sb., zákona č. 56/1965 Sb., zákona č. 81/1966 Sb., zákona č. 148/1969 Sb., zákona č. 45/1973 Sb., zákona č. 43/1980 Sb., zákonného opatření č. 10/1989 Sb., zákona č. 159/1989 Sb., zákona č. 47/1990 Sb., zákona č. 84/1990 Sb., zákona č. 175/1990 Sb., zákona č. 457/1990 Sb., zákona č. 545/1990 Sb., zákona č. 490/1991 Sb., zákona č. 557/1991 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 93/1992 Sb., zákona č. 290/1993 Sb., zákona č. 38/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 91/1994 Sb., zákona č. 152/1995 Sb., zákona č. 19/1997 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 103/1997 Sb., zákona č. 253/1997 Sb., zákona č. 92/1998 Sb., zákona č. 112/1998 Sb., zákona č. 148/1998 Sb., zákona č. 167/1998 Sb., zákona č. 96/1999 Sb., zákona č. 191/1999 Sb., zákona č. 210/1999 Sb., zákona č. 223/1999 Sb., zákona č. 238/1999 Sb., zákona č. 305/1999 Sb., zákona č. 327/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb. a zákona č. 29/2000 Sb., se mění takto:

1. V části druhé hlavě druhé v nadpisu oddílu čtvrtého se za slovo "právu" vkládá čárka a doplňují se slova "proti právům souvisejícím s právem autorským a proti právům k databázi".
2. V nadpisu § 152 se za slovo "práva" vkládá čárka a doplňují se slova "práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi".
3. V § 152 odstavec 1 zní:

"(1) Kdo neoprávněně zasáhne do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci".

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o přestupcích

§ 110

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění zákona č. 337/1992 Sb., zákona č. 344/1992 Sb., zákona č. 359/1992 Sb., zákona č. 67/1993 Sb., zákona č. 290/1993 Sb., zákona č. 134/1994 Sb., zákona č. 82/1995 Sb., zákona č. 237/1995 Sb., zákona č. 279/1995 Sb., zákona č. 289/1995 Sb., zákona č. 112/1998 Sb., zákona č. 168/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb. a zákona č. 29/2000 Sb., se mění takto:

1. V § 32 odst. 1 písmeno a) zní:

"a) neoprávněně užije autorské dílo, umělecký výkon, zvukový či zvukově obrazový záznam, rozhlasové nebo televizní vysílání nebo databázi,".

2. V § 32 odstavec 2 zní:

"(2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze uložit pokutu do 15 000 Kč. Za přestupek podle odstavce 1 písm. b) a c) lze uložit pokutu do 5 000 Kč."

Změna odpovídá koncepci ochrany autorského práva a práv souvisejících s autorským právem, kterou autorský zákon pojímá. Lépe vystihuje skutkovou podstatu trestného činu, kterého se dopustí ten, kdo neoprávněně zasáhne do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, výkonu výkonného umělce, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání a k databázi.

V teorii i praxi je shoda o tom, že v současném § 152 jde o trestněprávní normu s blanketní dispozicí, kde se uplatní zásada, a to i vůči cizinci, že zákony zavazují každého, i když je nezná, neboť tu nejde o omyl skutkový, nýbrž o omyl právní. Obdobnou úpravu skutkových podstat obsahuje trestní zákon, pokud jde o ochranu průmyslového vlastnictví.

Změna zákona o přestupcích volí jinou skutkovou podstatu a iako přestupek bude kvalifikováno takové jednání. iestliže

Změna zákona o přestupcích volí jinou skutkovou podstatu a jako přestupek bude kvalifikováno takové jednání, jestliže někdo neoprávněně užije autorské dílo, umělecký výkon, zvukový či zvukově obrazový záznam, rozhlasové nebo televizní vysílání nebo databázi. Také toto ustanovení je normou blanketní a obdobnou úpravu přestupku obsahuje i přestupkový zákon, pokud jde o ochranu průmyslového vlastnictví.

ČÁST PÁTÁ

Změna živnostenského zákona

§ 111

V § 3 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 591/1992 Sb., zákona č. 600/1992 Sb., zákona č. 273/1993 Sb., zákona č. 303/1993 Sb., zákona č. 200/1994 Sb., zákona č. 237/1995 Sb., zákona č. 286/1995 Sb. a zákona č. 356/1999 Sb., písmena b) a c) včetně poznámek pod čarou č. 2) a 2a) znějí:

"b) využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti, chráněných zvláštními zákony, jejich původci nebo autory,²⁾

c) výkon kolektivní správy práva autorského a práv souvisejících s právem autorským podle zvláštního právního předpisu,^{2a)}

- 2) Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění zákona č. 519/1991 Sb.
Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).
Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových prvků, ve znění zákona č. 116/2000 Sb.
Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění zákona č. 116/2000 Sb.
2a) Zákon č. 121/2000 Sb."

Terminologická změna v živnostenském zákoně odpovídá změně terminologii autorského zákona. Dosavadní hromadná správa autorských práv označuje za kolektivní správu práva autorského a práv souvisejících s právem autorským.

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o daních z příjmů

§ 112

V § 4 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 210/1997 Sb., zákona č. 111/1998 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 168/1998 Sb., zákona č. 333/1998 Sb., zákona č. 63/1999 Sb., zákona č. 144/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 3/2000 Sb. a zákona č. 103/2000 Sb., se za písmenem zd) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno ze), které včetně poznámky pod čarou č. 64a) zní:

"ze) příjmy plynoucí ve formě povinného výtisku na základě zvláštního právního předpisu^{64a)} a ve formě autorské rozmnoženiny, v počtu obvyklém, přijaté v souvislosti s užitím předmětu práva autorského nebo práv souvisejících s právem autorským.

64a) Zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích.

Zákon č. 53/1959 Sb., o jednotné soustavě knihoven, ve znění zákona č. 425/1990 Sb.

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)."

Z hlediska příjemce považuje například dosavadní auditorská praxe na úseku daně z příjmu zřejmě správně povinný a autorský výtisk za zdanitelná plnění; k odstranění jakýchkoli pochybností v tomto směru je potřebné toto upravit výslovně. V souladu s novou právní úpravou mění se pak pouze označení autorského výtisku na autorskou rozmnoženinu, aby tak též terminologicky byl postižen fakt, že se nejedná pouze o autorské rozmnoženiny tiskové, ale i o rozmnoženiny zvukového záznamu, jako jsou například MC a CD.

ČÁST SEDMÁ

Změna zákona o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl

§ 113

V § 1 odst. 2 zákona č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, o změně a doplnění některých zákonů a některých dalších předpisů, písmeno a) zní:

"a) výrobcem audiovizuálního díla osoba, z jejíhož podnětu a na jejíž odpovědnost byl záznam audiovizuálního díla poprvé pořízen,".

ČÁST OSMÁ

Změna zákona o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných

§ 114

V zákoně č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů, se část I zrušuje.

ČÁST DEVÁTÁ

Změna zákona o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví

§ 115

V zákoně č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, se část druhá zrušuje.

ČÁST DESÁTÁ

Změna zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání

§ 116

V zákoně č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění zákona č. 597/1992 Sb., zákona č. 36/1993 Sb., zákona č. 253/1994 Sb., zákona č. 40/1995 Sb., zákona č. 237/1995 Sb., zákona č. 301/1995 Sb., zákona č. 135/1997 Sb. a zákona č. 46/2000 Sb., se § 26 zrušuje.

ČÁST JEDENÁCTÁ

ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

§ 117

Zrušují se:

1. Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).
2. Zákon č. 89/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).
3. Zákon č. 86/1996 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění zákona č. 89/1990 Sb., zákona č. 468/1991 Sb., zákona č. 318/1993 Sb. a zákona č. 237/1995 Sb.

ČÁST DVANÁCTÁ

ÚČINNOST

§ 118

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. prosince 2000.

- 1) § 116 občanského zákoníku.
- 2) Zákon č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky.
- 3) Zákon č. 241/1992 Sb., o Státním fondu České republiky pro podporu a rozvoj české kinematografie, ve znění zákona č. 273/1993 Sb.
- 4) Zákon č. 53/1959 Sb., o jednotné soustavě knihoven (knihovnický zákon), ve znění zákona č. 425/1990 Sb.
Zákon č. 54/1959 Sb., o muzeích a galeriích, ve znění zákona č. 425/1990 Sb.
Zákon č. 97/1974 Sb., o archivnictví, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).
- 5) Zákon č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů.
- 6) Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění zákona č. 29/2000 Sb.
- 7) § 2 odst. 1 písm. b) nařízení vlády č. 303/1995 Sb., o minimální mzdě, ve znění pozdějších předpisů.
- 8) Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.
- 9) § 6 zákona č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, o změně a doplnění některých zákonů a některých dalších předpisů.
- 10) Zákon č. 241/1992 Sb., ve znění zákona č. 273/1993 Sb. § 14 zákona č. 273/1993 Sb.
- 11) Článek 5 odst. 4 Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914 a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971 (vyhláška č. 133/1980 Sb.).

Příloha k zákonu č. 121/2000 Sb.

Sazebník odměn při opětném prodeji originálu díla uměleckého a v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu

1. Osoby uvedené v § 24 odst. 2 jsou povinny příslušnému kolektivnímu správci, jemuž bylo uděleno oprávnění k výkonu kolektivní správy v rozsahu zahrnujícím vybírání odměn od těchto osob, odvést při opětném prodeji originálu díla uměleckého na území České republiky odměnu z prodejní ceny, která činí:

a) 5 % při prodejní ceně nad 30 000 Kč do 150 000 Kč b) 4 % při prodejní ceně nad 150 000 Kč do 1 500 000 Kč c) 3 % při prodejní ceně nad 1 500 000 Kč do 7 500 000 Kč d) 2 % při prodejní ceně nad 7 500 000 Kč.

2. Osoby uvedené v § 25 odst. 2 písm. a), popř. písm. d), které mají sídlo nebo trvalý pobyt, popř. pobyt alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce, a to souvisle nebo v několika obdobích, na území České republiky, jsou povinny odvádět odměny dvakrát ročně příslušnému kolektivnímu správci, jemuž bylo podle tohoto zákona uděleno oprávnění k výkonu kolektivní správy v rozsahu zahrnujícím vybírání odměn od těchto osob.

Jednorázové odměny příslušející při dovozu nebo při prvním prodeji přístrojů k zhotovování rozmnoženiny zvukového nebo zvukově obrazového záznamu činí 3 % z prodejní ceny prodaných přístrojů, ať tyto přístroje slouží k nahrávání jenom zvuku nebo jenom obrazu nebo společně zvuku i obrazu. U rozhlasových a televizních přijímačů, které umožňují zhotovení záznamu vysílání, činí odměna 1,5 % z prodejní ceny prodaných přijímačů.

3. Osoby uvedené v § 25 odst. 2 písm. b), které mají sídlo nebo trvalý pobyt, popř. pobyt alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce, a to souvisle nebo v několika obdobích, na území České republiky, jsou povinny odvádět odměny dvakrát ročně příslušnému kolektivnímu správci, jemuž bylo podle tohoto zákona uděleno oprávnění k výkonu kolektivní správy v rozsahu zahrnujícím vybírání odměn od těchto osob.

Jednorázové odměny příslušející při dovozu nebo při prvním prodeji přístrojů k pořizování tiskových rozmnoženin činí:

u výkonnostní kapacity 4 až 12 rozmnoženin za minutu 650 Kč
u výkonnostní kapacity 13 až 35 rozmnoženin za minutu 1 300 Kč u výkonnostní kapacity 36 až 70 rozmnoženin za minutu 1 600 Kč u výkonnostní kapacity více než 70 rozmnoženin za minutu 12 000 Kč.

4. Osoby uvedené v § 25 odst. 2 písm. e) jsou povinny odvádět odměnu příslušející podle § 25 odst. 4 jednou ročně příslušnému kolektivnímu správci, jemuž bylo podle tohoto zákona uděleno oprávnění k výkonu kolektivní správy v rozsahu zahrnujícím vybírání odměn od těchto osob.

4. Osoby uvedené v § 25 odst. 2 písm. e) jsou povinny odvádět odměnu příslušející podle § 25 odst. 4 jednou ročně příslušnému kolektivnímu správci, jemuž bylo podle tohoto zákona uděleno oprávnění k výkonu kolektivní správy v rozsahu zahrnujícím vybírání odměn od těchto osob.

Odměna činí za jednu tiskovou rozmnoženinu

černobílou 0,10 Kč barevnou 0,20 Kč.

5. Osoby uvedené v § 25 odst. 2 písm. c), které mají sídlo nebo bydliště, místo trvalého pobytu, popř. pobyt alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce, a to souvisle nebo v několika obdobích, na území České republiky, jsou povinny odvádět odměny dvakrát ročně příslušnému kolektivnímu správci, jemuž bylo podle tohoto zákona uděleno oprávnění k výkonu kolektivní správy v rozsahu zahrnujícím vybírání odměn od těchto osob.

Odměny za zhotovování rozmnoženin zvukového nebo zvukově obrazového záznamu činí 4 % z prodejní ceny nenahraných zvukových a zvukově obrazových nosičů k pořízení rozmnoženiny pro osobní potřebu.

ZÁKON č. 527/1990 Sb.**o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích****ve znění zákona č. 207/2000 Sb. a zákona č. 3/2001 Sb.****§ 1****Účel zákona**

Účelem zákona je upravit práva a povinnosti vznikající z vytvoření a z uplatnění vynálezů a zlepšovacích návrhů.

ČÁST PRVNÍ**VYNÁLEZY****HLAVA PRVNÍ****PATENT NA VYNÁLEZ****§ 2**

Na vynálezy, které splňují podmínky stanovené tímto zákonem, uděluje Úřad průmyslového vlastnictví (dále jen "Úřad") patenty.

§ 3**Patentovatelnost vynálezů**

(1) Patenty se udělují na vynálezy, které jsou nové, jsou výsledkem vynálezecké činnosti a jsou průmyslově využitelné.

(2) Za vynálezy se nepovažují zejména

- a) objevy, vědecké teorie a matematické metody;
- b) estetické výtvary;
- c) plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti, hraní her nebo vykonávání obchodní činnosti, jakož i programy počítačů;
- d) podávání informací.

(3) Patentovatelnost předmětů nebo činností uvedených v odstavci 2 je vyloučena za předpokladu, že se přihláška vynálezu nebo patent týká pouze těchto předmětů nebo činností.

(4) Způsoby chirurgického nebo terapeutického ošetřování lidského nebo zvířecího těla a diagnostické metody používané na lidském nebo zvířecím těle se nepovažují za průmyslově využitelné vynálezy ve smyslu odstavce 1. Toto ustanovení se nevztahuje na výrobky, zejména látky nebo směsi, určené k použití při těchto způsobech ošetřování a při těchto diagnostických metodách.

§ 4**Výluky z patentovatelnosti**

Patentv se neuděluje:

Patenty se neudělují:

- a)
na vynálezy, jejichž využití by se přičilo veřejnému pořádku nebo dobrým mravům; to nelze vyvodit pouze z toho, že využití vynálezu je zakázáno právním předpisem;
- b)
na odrůdy rostlin a plemena zvířat nebo v zásadě biologické způsoby pěstování rostlin či chovu zvířat; toto ustanovení neplatí pro mikrobiologické způsoby a výrobky těmito způsoby získané;

§ 5

Novost

- (1) Vynález je nový, není-li součástí stavu techniky.
- (2) Stavem techniky je vše, k čemu byl přede dnem, od něhož přísluší přihlašovatel právo přednosti (§ 27), umožněn přístup veřejnosti písemně, ústně, využíváním nebo jiným způsobem.
- (3) Stavem techniky je i obsah přihlášek vynálezů podaných v České republice s dřívějším právem přednosti, pokud budou v den, od něhož přísluší přihlašovatel právo přednosti, nebo po tomto dni zveřejněny (§ 31). To platí i pro mezinárodní přihlášky vynálezů s dřívějším právem přednosti, v nichž je Úřad určeným úřadem,^{1a)} a evropské patentové přihlášky (§ 35a) s dřívějším právem přednosti, u nichž je platně určeným státem Česká republika. Přihlášky vynálezů utajované podle zvláštních předpisů se pokládají pro účely tohoto ustanovení za zveřejněné uplynutím 18 měsíců od vzniku práva přednosti.
- (4) Ustanovení odstavců 1 až 3 nevylučují patentovatelnost použití látky nebo směsi při způsobech uvedených v § 3 odst. 4, pokud její použití při těchto způsobech není součástí stavu techniky.
- (5) Stavem techniky není takové zveřejnění vynálezu, ke kterému nedošlo dříve než šest měsíců před podáním přihlášky vynálezu a které přímo nebo nepřímo vyplývá
  - a)
ze zřejmého zneužití vzhledem k přihlašovatelovi nebo k jeho právnímu předchůdci,
  - b)
ze skutečnosti, že přihlašovatel nebo jeho právní předchůdce vystavil vynález na úřední nebo úředně uznané výstavě podle mezinárodní smlouvy.¹⁾ V tomto případě je přihlašovatel povinen při podání přihlášky vynálezu uvést, že vynález byl vystaven a do čtyř měsíců po podání přihlášky vynálezu doložit osvědčením, že vynález byl vystaven podle mezinárodní smlouvy.

§ 6

Vynálezecká činnost

- (1) Vynález je výsledkem vynálezecké činnosti, jestliže pro odborníka nevyplyvá zřejmým způsobem ze stavu techniky.
- (2) Pro hodnocení vynálezecké činnosti však není rozhodný obsah přihlášek vynálezů, které ke dni, od něhož přísluší přihlašovatel právo přednosti, nebyly zveřejněny (§ 31).

§ 7

Průmyslová využitelnost

Vynález se považuje za průmyslově využitelný, může-li jeho předmět být vyráběn nebo jinak využíván v průmyslu, zemědělství nebo jiných oblastech hospodářství.

§ 8

§ 8

Právo na patent

- (1) Právo na patent má původce vynálezu nebo jeho právní nástupce.
- (2) Původcem vynálezu je ten, kdo jej vytvořil vlastní tvůrčí prací.
- (3) Spolutvůrci mají právo na patent v rozsahu, v jakém se podíleli na vytvoření vynálezu.

§ 9

Podnikový vynález

- (1) Vytvořil-li původce vynález ke splnění úkolu z pracovního poměru, z členského nebo jiného obdobného pracovněprávního vztahu (dále jen "pracovní poměr") k zaměstnavateli, přechází právo na patent na zaměstnavatele, není-li smlouvou stanoveno jinak. Právo na původcovství tím není dotčeno.
- (2) Původce, který vytvořil vynález v pracovním poměru, je povinen zaměstnavatele o této skutečnosti neprodleně písemně vyrozumět a předat mu podklady potřebné k posouzení vynálezu.
- (3) Neuplatní-li zaměstnavatel ve lhůtě tří měsíců od vyrozumění podle ustanovení odstavce 2 vůči původci právo na patent, přechází toto právo zpět na původce. Zaměstnavatel i původce jsou v této lhůtě povinni zachovávat vůči třetím osobám o vynálezu mlčenlivost.
- (4) Původce, který vytvořil vynález v pracovním poměru, na nějž zaměstnavatel uplatnil právo na patent, má právo vůči zaměstnavateli na přiměřenou odměnu. Pro její výši je rozhodný technický a hospodářský význam vynálezu a přínos dosažený jeho možným využitím nebo jiným uplatněním, přičemž se přihlíží k materiálnímu podílu zaměstnavatele na vytvoření vynálezu a k rozsahu pracovních úkolů původce. Dostane-li se již vyplacená odměna do zjevného nepoměru s přínosem dosaženým pozdějším využitím nebo jiným uplatněním vynálezu, má původce právo na dodatečné vypořádání.

§ 10

Práva a povinnosti vyplývající z ustanovení § 9 zůstávají po skončení pracovního poměru původce se zaměstnavatelem nedotčena.

§ 11

Účinek patentu

- (1) Majitel patentu (§ 34) má výlučné právo využívat vynález, poskytnout souhlas k využívání vynálezu jiným osobám, nebo na ně patent převést.
- (2) Účinky patentu nastávají ode dne oznámení o udělení patentu ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen "Věstník").
- (3) Přihlašovatelů přísluší přiměřená náhrada od toho, kdo po zveřejnění přihlášky vynálezu (§ 31) její předmět využíval. Právo na přiměřenou náhradu lze uplatnit ode dne, od něhož nastávají účinky patentu.
- (4) V případě mezinárodní přihlášky, již se žádá o udělení patentu v České republice, která byla zveřejněna podle mezinárodní smlouvy, přísluší přihlašovatelů právo na přiměřenou náhradu podle odstavce 3 až po zveřejnění jejího překladu v českém jazyce (§ 31).

§ 12

- (1) Rozsah ochrany vyplývající z patentu nebo z přihlášky vynálezu je vymezen zněním patentových nároků. K výkladu patentových nároků se použije i popis a výkresy.
- (2) Pro období do udělení patentu je rozsah ochrany vyplývající z přihlášky vynálezu vymezen zněním patentových nároků obsažených v přihlášce zveřejněné podle § 31. Patent, jak byl udělen nebo pozměněn v řízení o zrušení podle § 23, však zpětně určuje rozsah ochrany vyplývající z přihlášky vynálezu, pokud tím není ochrana rozšířena.

§ 13

Zákaz přímého využívání

Nikdo nesmí bez souhlasu majitele patentu

- a) vyrábět, nabízet, uvádět na trh nebo používat výrobek, který je předmětem patentu, nebo k tomu účelu výrobek dovážet či skladovat anebo s ním jiným způsobem nakládat;
- b) využívat způsob, který je předmětem patentu, popřípadě nabízet tento způsob k využití;
- c) nabízet, uvádět na trh, používat nebo k tomuto účelu dovážet či skladovat výrobek přímo získaný způsobem, který je předmětem patentu; přitom shodné výrobky se považují za získané způsobem, který je předmětem patentu, je-li nanejvýš pravděpodobné, že výrobek byl vyroben způsobem, který je předmětem patentu, a majiteli patentu se přes přiměřené úsilí nepodařilo určit skutečně užitý výrobní způsob, dokud se neprokáže opak. Při dokazování opaku je nutno šetřit práv vyplývajících z ochrany obchodního tajemství.^{1b)}

§ 13a

Zákaz nepřímého využívání

- (1) Nikdo nesmí bez souhlasu majitele patentu dodávat nebo k dodání nabízet jiné osobě, než je osoba oprávněná využívat patentovaný vynález, prostředky týkající se podstatného prvku tohoto vynálezu a sloužící v tomto ohledu k jeho uskutečnění, jestliže je vzhledem k okolnostem zřejmé, že tyto prostředky jsou způsobilé k uskutečnění patentovaného vynálezu a jsou k němu určeny.
- (2) Odstavec 1 se nepoužije, pokud těmito prostředky jsou výrobky běžně se vyskytující na trhu, ledaže třetí osoba ovlivnila odběratele, aby se dopustil jednání zakázaného § 13.
- (3) Osoby vykonávající činnosti uvedené v § 18 písm. c) až e) se nepovažují za osoby oprávněné využívat vynález ve smyslu odstavce 1.

§ 13b

Vyčerpání práv

Majitel patentu nemá právo zakázat třetím osobám nakládat s výrobkem, který je předmětem chráněného vynálezu, jestliže tento výrobek byl uveden na trh v České republice majitelem patentu nebo s jeho souhlasem, ledaže by tu byly důvody pro rozšíření práv z patentu na uvedené činnosti.

§ 14

- (1) Souhlas (licence) k využívání vynálezu chráněného patentem se poskytuje písemnou smlouvou (dále jen "licenční smlouva").
- (2) Licenční smlouva nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do patentového rejstříku (§ 69).

§ 15

Patent se převádí písemnou smlouvou, která nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do patentového rejstříku.

§ 16

Spolumajitelství patentu

- (1) Přísluší-li práva z téhož patentu několika osobám (dále jen "spolumajitelé"), spravují se vztahy mezi nimi obecnými předpisy o podílovém spolumajitelství.²⁾

podílovém spoluvlastnictví.²⁾

(2) Pokud není spolumajiteli dohodnuto jinak, má právo využívat vynález každý ze spolumajitelů patentu.

(3) K platnému uzavření licenční smlouvy je třeba, není-li dohodnuto jinak, souhlasu všech spolumajitelů; každý ze spolumajitelů je oprávněn uplatňovat nároky z porušení práv z patentu samostatně.

(4) K převodu patentu je zapotřebí souhlasu všech spolumajitelů. Spolumajitel je oprávněn bez souhlasu ostatních převést svůj podíl jen na některého ze spolumajitelů; na třetí osobu může převést svůj podíl jen v případě, že žádný ze spolumajitelů nepřijme ve lhůtě jednoho měsíce písemnou nabídku převodu.

Omezení účinků patentu

§ 17

(1) Patent nepůsobí proti tomu, kdo před vznikem práva přednosti (§ 27) využíval vynález nezávisle na původci nebo majiteli patentu nebo kdo k tomu vykonal prokazatelná opatření (dále jen "předchozí uživatel").

(2) Nedojde-li k dohodě, může předchozí uživatel požadovat u soudu nebo hospodářské arbitráže, aby majitel patentu jeho právo uznal.

§ 18

Práva majitele patentu nejsou porušena, využije-li se chráněného vynálezu:

a)

na lodích jiných zemí, které jsou členy Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví (dále jen "Pařížská úmluva")³⁾ jimiž je Česká republika vázána (dále jen "unijní země"), v lodním tělese, ve strojích, v lodní výstroji, v přístrojích a v jiném příslušenství, když se tyto lodě dostanou přechodně nebo náhodně do České republiky, jestliže se tu těchto předmětů užije jenom pro potřeby lodí;

b)

při stavbě nebo provozu letadel či vozidel unijních zemí nebo u součástí těchto letadel či vozidel, dostanou-li se přechodně nebo náhodně do České republiky;

c)

při individuální přípravě léku v lékárně na základě lékařského předpisu včetně nakládání s lékem takto připraveným;

d)

při činnosti prováděné pro neobchodní účely;

e)

při činnosti prováděné s předmětem vynálezu pro experimentální účely.

§ 19

Nabídka licence

(1) Prohlásí-li u Úřadu přihlašovatel, popřípadě majitel patentu, že komukoli poskytne právo k využití vynálezu (nabídka licence), vznikne právo k využití vynálezu každému, kdo nabídku licence přijme a písemně to sdělí přihlašovateli nebo majiteli patentu. Úřad nabídku licence vyznačí v patentovém rejstříku.

(2) Prohlášení o nabídce licence nelze vzít zpět.

(3) Vznikem práva k využití vynálezu není dotčeno právo majitele patentu na úhradu ceny licence.

(4) Za udržování platnosti patentu, k němuž majitel nabídl licenci podle odstavce 1, platí se správní poplatky podle zvláštního předpisu⁴⁾ v poloviční výši.

§ 20

Nucená licence

- (1) Nevyužívá-li majitel patentu bezdůvodně vynález vůbec nebo jej využívá nedostatečně a nepřijal-li v přiměřené lhůtě řádnou nabídku na uzavření licenční smlouvy, může Úřad na základě odůvodněné žádosti udělit nevýlučné právo k využívání vynálezu (nucenou licenci); tuto nucenou licenci nelze udělit před uplynutím 4 let od podání přihlášky vynálezu nebo 3 let od udělení patentu, přičemž platí lhůta, která uplyne později.
- (2) Nucená licence může být rovněž udělena, jestliže jsou dány důvody ohrožení důležitého veřejného zájmu.
- (3) V rozhodnutí o udělení nucené licence Úřad s přihlédnutím k okolnostem případu stanoví podmínky, rozsah a dobu trvání nucené licence. Nucenou licenci lze udělit převážně pro dodávky na domácí trh.
- (4) Nucenou licenci nelze převádět jinak než v rámci převodu podniku nebo jeho části, v níž podnikatel vynález na základě nucené licence využívá (dále jen "držitel nucené licence").
- (5) Držitel nucené licence se může v průběhu doby jejího trvání vzdát práva využívat vynález podáním učiněným u Úřadu; dnem doručení tohoto podání účinnost rozhodnutí o udělení nucené licence zaniká.
- (6) Na žádost majitele patentu, v níž doloží, že se změnilly podmínky pro udělení nucené licence, aniž by bylo možné očekávat jejich opětovnou změnu, nebo že její držitel nucenou licenci po dobu jednoho roku nevyužívá, popřípadě neplní podmínky stanovené při udělení nucené licence, Úřad nucenou licenci zruší nebo změní podmínky, rozsah nebo dobu trvání nucené licence.
- (7) Udělením nucené licence není dotčeno právo majitele patentu na úhradu ceny licence. Nemá-li cena licence dohodnuta zúčastněnými stranami, stanoví ji na žádost soud s přihlédnutím k významu vynálezu a obvyklým cenám smluvních licencí v dané oblasti techniky.
- (8) Nucená licence se zapisuje do patentového rejstříku (§ 69).

§ 21

Doba platnosti patentu

- (1) Patent platí dvacet let od podání přihlášky vynálezu.
- (2) Za udržování patentu v platnosti je majitel povinen platit každoročně správní poplatky podle zvláštního právního předpisu.⁴⁾
- (3) Práva třetích osob, které po marném uplynutí lhůty k zaplacení poplatku za udržování patentu v platnosti v dobré víře započaly s využíváním předmětu vynálezu nebo k takovému využívání provedly vážné a účinné přípravy využívat předmět vynálezu, nejsou zaplacením tohoto poplatku v další lhůtě dotčena.

§ 22

Zánik patentu

Patent zanikne, jestliže:

- a) uplyne doba jeho platnosti;
- b) majitel patentu nezaplatí ve stanovené lhůtě příslušné správní poplatky⁴⁾ za udržování platnosti patentu;
- c) majitel patentu se ho vzdá; v tomto případě patent zanikne dnem, kdy písemné prohlášení majitele patentu dojde Úřadu.

§ 23

§ 23

Zrušení patentu

- (1) Úřad patent zruší, zjistí-li se dodatečně,
- a) že vynález nespĺňoval podmínky patentovatelnosti;
  - b) že vynález není v patentu popsán tak jasně a úplně, aby jej mohl odborník uskutečnit;
  - c) že předmět patentu přesahuje obsah původního podání přihlášky vynálezu nebo že předměty patentů udělených na základě rozdělení přihlášky přesahují obsah jejího původního podání nebo byl-li rozsah ochrany vyplývající z patentu rozšířen;
  - d) že majitel patentu na něj nemá právo podle § 8; zrušení v tomto případě Úřad provede na návrh oprávněné osoby (§ 29).
- (2) Týkají-li se důvody zrušení jen části patentu, patent se zruší částečně. Částečné zrušení patentu se provádí změnou jeho nároků, popisu nebo výkresů.
- (3) Zrušení patentu má zpětnou účinnost ode dne počátku jeho platnosti.
- (4) Návrh na zrušení patentu lze podat i po zániku patentu, prokáže-li navrhovatel právní zájem.

HLAVA DRUHÁ

ŘÍZENÍ O UDĚLENÍ PATENTU**Přihláška vynálezu**

§ 24

- (1) Řízení o udělení patentu se zahajuje podáním přihlášky vynálezu u Úřadu.
- (2) Úřad je místem, u něhož občané České republiky, jakož i jiné osoby, které mají na území České republiky bydliště nebo sídlo, mohou podávat mezinárodní přihlášky.
- (3) Úřad je místem, u něhož lze podat evropskou patentovou přihlášku podle Úmluvy o udělování evropských patentů uzavřené v Mnichově dne 5. října 1973 (dále jen "evropská patentová úmluva"); to neplatí pro rozdělenou evropskou patentovou přihlášku.
- (4) Obsahuje-li evropská patentová přihláška a mezinárodní přihláška skutečnosti utajované podle zvláštního právního předpisu,^{4a)} je přihlašovatel povinen ji podat u Úřadu a současně přiložit souhlas Národního bezpečnostního úřadu k podání takové přihlášky.
- (5) Přihlašovatel je povinen za podání přihlášky podle odstavců 1 a 2 zaplatit správní poplatek podle zvláštních předpisů^{4a)} a v případě mezinárodní přihlášky podle odstavce 2 zaplatit rovněž poplatky stanovené podle mezinárodní smlouvy pro mezinárodní řízení o přihlášce vynálezu; jejich výši oznámí Úřad ve Věstníku.

§ 25

- (1) V přihlášce vynálezu musí být uvedeno, kdo je jeho původce.
- (2) Na žádost původce Úřad neuvede jeho jméno při zveřejnění přihlášky vynálezu a oznámení o udělení patentu.

§ 26

- (1) Přihláška vynálezu se může týkat pouze jednoho vynálezu nebo skupiny vynálezů navzájem spojených tak, že tvoří jedinou obecnou vynálezeckou myšlenku. Je-li v jedné přihlášce požadována ochrana na skupinu vynálezů, je požadavek jednotnosti vynálezu splněn, jestliže mezi těmito vynálezy existuje technický vztah, který se týká jednoho nebo více společných nebo si odlišujících základních

jestliže mezi těmito vynálezy existuje technický vztah, který se týká jednoho nebo více shodných nebo si odpovídajících zvláštních technických znaků. Zvláštními technickými znaky se rozumí takové technické znaky, které určují přínos každého z vynálezů uvažovaných jako celek ke stavu techniky.

(2) Vynález musí být v přihlášce vynálezu vysvětlen tak jasně a úplně, aby jej mohl odborník uskutečnit. Je-li vynálezem průmyslový produkční mikroorganismus, musí být uložen ve veřejné sbírce kultur ke dni, od něhož přísluší přihlašovatelů právo přednosti.

(3) V pochybnostech může Úřad vyzvat přihlašovatele, aby předvedením předmětu přihlášky vynálezu nebo jiným vhodným způsobem prokázal jeho využitelnost. Neprokáže-li to, má se za to, že přihlašovaný předmět není využitelný.

§ 27

(1) Podáním přihlášky vynálezu vzniká přihlašovatelů právo přednosti.

(2) Právo přednosti, které vyplývá z mezinárodní smlouvy,³⁾ musí přihlašovatel uplatnit již v přihlášce vynálezu a na výzvu Úřadu je ve lhůtě stanovené Úřadem prokázat, jinak se k němu nepřihlíží.

(3) Právo přednosti podle odstavce 2 lze uplatnit, je-li přihláška vynálezu podána ve státě nebo pro stát, který je smluvní stranou Pařížské úmluvy³⁾ nebo který je členem Světové obchodní organizace;^{4b)} jestliže stát, v němž je učiněno první podání přihlášky vynálezu, není smluvní stranou Pařížské úmluvy³⁾ ani členem Světové obchodní organizace,^{4b)} lze právo přednosti z tohoto podání přiznat jen za podmínky vzájemnosti.

§ 28

(1) Bylo-li zahájeno u příslušného orgánu řízení ve sporu o právo na patent, Úřad řízení o přihlášce vynálezu přeruší.

(2) Po dobu přerušení řízení se staví běh lhůt stanovených tímto zákonem s výjimkou lhůty podle ustanovení § 31 odst. 1.

(3) Právo přednosti zůstává zachováno, požádá-li oprávněný přihlašovatel o pokračování řízení ve lhůtě tří měsíců od právní moci rozhodnutí o právu na patent. Úkony učiněné před přerušením řízení směřující k udělení patentu se považují za platné i pro další řízení.

§ 29

(1) Úřad přepíše přihlášku vynálezu, popřípadě patent, na tu osobu, o níž soud rozhodne, že je původcem vynálezu.

(2) Úřad přepíše přihlašovatele nebo majitele patentu, jestliže příslušný orgán ve sporu o právo na patent rozhodne, že toto právo přísluší jiné osobě.

Předběžný průzkum přihlášky vynálezu

§ 30

(1) Úřad podrobí přihlášku vynálezu předběžnému průzkumu,

- a) zda neobsahuje předmět, který je zjevně v rozporu s ustanovením § 3 odst. 1 nebo § 26 odst. 2,
- b) zda neobsahuje předmět podle ustanovení § 3 odst. 2 nebo § 4,
- c) zda nemá nedostatky, které brání jejímu zveřejnění,
- d) zda přihlašovatel zaplatil příslušné správní poplatky.⁴⁾

(2) Obsahuje-li přihláška vynálezu předmět, který je zjevně v rozporu s ustanoveními § 3 odst. 1 nebo § 26 odst. 2, nebo obsahuje předmět podle ustanovení § 3 odst. 2 nebo § 4, Úřad přihlášku zamítne. Před zamítnutím musí být přihlašovatelů umožněno se k

podkladům, na jejichž základě má být rozhodnuto, vyjádřit.

(3) Obsahuje-li přihláška vynálezu předmět, který má nedostatky bránící jejímu zveřejnění, popřípadě nezaplatí-li přihlašovatel příslušné správní poplatky,⁴⁾ vyzve Úřad přihlašovatele, aby se ve stanovené lhůtě k těmto skutečnostem vyjádřil a vytčené nedostatky odstranil.

(4) V případě, že přihlašovatel neodstraní ve stanovené lhůtě nedostatky přihlášky vynálezu, které brání jejímu zveřejnění, nebo nezaplatí-li přihlašovatel příslušné správní poplatky,⁴⁾ Úřad řízení zastaví. Na tento důsledek musí být přihlašovatel při stanovení lhůty upozorněn.

§ 31

(1) Úřad přihlášku vynálezu zveřejní po uplynutí 18 měsíců od vzniku práva přednosti a toto zveřejnění oznámí ve Věstníku.

(2) Přihláška vynálezu může být zveřejněna před lhůtou uvedenou v odstavci 1, požádá-li o to přihlašovatel nejpozději ve lhůtě 12 měsíců od vzniku práva přednosti a zaplatí-li správní poplatek podle zvláštních předpisů.⁴⁾ Úřad přihlášku vynálezu zveřejní před uplynutím lhůty uvedené v odstavci 1, byl-li již na vynález udělen patent; bez souhlasu přihlašovatele však Úřad přihlášku vynálezu nezveřejní před uplynutím 12 měsíců od vzniku práva přednosti.

(3) Úřad může spolu s přihláškou vynálezu zveřejnit zprávu o stavu techniky (rešerše) vztahující se k vynálezu uplatněnému v přihlášce.

§ 32

(1) Po zveřejnění přihlášky vynálezu může kdokoli podat Úřadu připomínky k patentovatelnosti jejího předmětu; k připomínkám Úřad přihlédne při úplném průzkumu přihlášky vynálezu.

(2) Osoby, které podaly připomínky podle odstavce 1, nestávají se účastníky řízení o přihlášce vynálezu. Přihlašovatel vynálezu však musí být o připomínkách vyrozuměn.

Úplný průzkum přihlášky vynálezu

§ 33

(1) Úřad podrobí přihlášku vynálezu úplnému průzkumu, v němž zjišťuje, zda splňuje podmínky stanovené tímto zákonem pro udělení patentu.

(2) Úřad provede úplný průzkum přihlášky vynálezu na žádost přihlašovatele či jiné osoby, nebo jej může provést z moci úřední.

(3) Žádost o provedení úplného průzkumu musí být podána nejpozději do 36 měsíců od podání přihlášky vynálezu a nelze ji vzít zpět. Žadatel je povinen spolu se žádostí zaplatit správní poplatek podle zvláštních předpisů.⁴⁾

(4) Úřad zahájí úplný průzkum neprodleně po podání žádosti.

(5) Jestliže žádost o provedení úplného průzkumu nebyla řádně podána ve lhůtě uvedené v odstavci 3, popřípadě v téže lhůtě Úřad nezahájil úplný průzkum přihlášky vynálezu z moci úřední, Úřad řízení o přihlášce vynálezu zastaví.

§ 34

(1) Nejsou-li podmínky stanovené pro udělení patentu splněny, Úřad přihlášku zamítne. Před zamítnutím přihlášky vynálezu musí být přihlašovatelům umožněno vyjádřit se k podkladům, na jejichž základě má být o přihlášce vynálezu rozhodnuto.

(2) V případě, že přihlašovatel neodstraní ve stanovené lhůtě vady přihlášky, které brání udělení patentu, Úřad řízení o přihlášce zastaví. Na tento důsledek musí být přihlašovatel při stanovení lhůty upozorněn.

(3) Splňuje-li předmět přihlášky vynálezu stanovené podmínky a přihlašovatel zaplatí příslušný správní poplatek podle zvláštních předpisů,⁴⁾ Úřad udělí přihlašovatelovi patent; přihlašovatel se stává majitelem patentu. Majiteli patentu vydá Úřad patentovou listinu, v níž uvede jméno původce a jejíž součástí je popis vynálezu a patentové nároky, a udělení patentu oznámí ve Věstníku.

§ 35

Je-li přihlášek vynálezů se shodným předmětem více, může být udělen jen jeden patent.

HLAVA TŘETÍ

EVROPSKÁ PATENTOVÁ PŘÍHLÁŠKA A EVROPSKÝ PATENT

§ 35a

(1) Evropská patentová přihláška s účinky pro Českou republiku (dále jen "evropská patentová přihláška"), které bylo přiznáno datum podání, má v České republice stejné účinky jako přihláška vynálezu podaná podle § 24 k témuž datu. Požívá-li evropská patentová přihláška právo přednosti z dřívějšího data, než je den podání evropské patentové přihlášky, platí pro přiznání účinků přihlášky toto dřívější datum.

(2) Byla-li evropská patentová přihláška vzata zpět nebo je-li považována za vzatou zpět, má to účinky jako zastavení řízení o přihlášce vynálezu podle § 64 odst. 2. Byla-li evropská patentová přihláška zamítnuta, má to stejný účinek jako zamítnutí přihlášky vynálezu podle § 34 odst. 1.

(3) Navrácení práv Evropským patentovým úřadem přihlašovatelí evropské patentové přihlášky, popřípadě majitelí evropského patentu s účinky pro Českou republiku (dále jen "evropský patent") platí rovněž v České republice.

(4) Jestliže evropská patentová přihláška byla Evropským patentovým úřadem zveřejněna, její přihlašovatel předložil překlad patentových nároků do jazyka českého a zaplatil správní poplatek za zpřístupnění podle zvláštního právního předpisu,⁴⁾ Úřad tento překlad zpřístupní veřejnosti a tuto skutečnost oznámí ve Věstníku. Přihlašovatel se může po tomto zpřístupnění domáhat přiměřené náhrady podle § 11 odst. 3, bude-li mít patent udělený Evropským patentovým úřadem účinky v České republice (§ 35c).

(5) Pro výklad rozsahu ochrany vyplývající z evropské patentové přihlášky je rozhodný obsah evropské patentové přihlášky upravený zněním evropského patentu v jazyce, v němž před Evropským patentovým úřadem o evropské patentové přihlášce probíhalo řízení; vyplývá-li z evropského patentu ochrana širší než ze zveřejněné evropské patentové přihlášky, je ochrana poskytována jen v tom rozsahu, který vyplývá jak ze zveřejněné evropské patentové přihlášky, tak z uděleného evropského patentu. Jestliže překlad patentových nároků podle odstavce 4 neodpovídá jejich znění v jazyce řízení, lze ochranu z evropské patentové přihlášky uplatnit pouze v rozsahu, který je zřejmý z jejího překladu do jazyka českého.

(6) Předloží-li přihlašovatel Úřadu opravený překlad patentových nároků do jazyka českého, bude tento opravený překlad platit místo původního překladu ode dne oznámení o jeho zpřístupnění ve Věstníku; za toto zpřístupnění je přihlašovatel povinen zaplatit správní poplatek podle zvláštního právního předpisu.⁴⁾ Práva třetích osob, které v dobré víře využívaly nebo provedly vážné a účinné přípravy k využívání předmětu evropské patentové přihlášky, který podle překladu předloženého přihlašovatelem nespadal do jejího rozsahu, využívat předmět evropské patentové přihlášky nejsou dodáním nového překladu dotčena.

§ 35b

Změna evropské patentové přihlášky na národní přihlášku

(1) Úřad na žádost přihlašovatele evropské patentové přihlášky podanou ve smyslu čl. 136 odst. 2 evropské patentové úmluvy zahájí řízení o této přihlášce jako o přihlášce národní.

(2) Obdrží-li Úřad žádost podle odstavce 1, vyzve přihlašovatele, aby do 3 měsíců předložil ve trojím vyhotovení překlad evropské patentové přihlášky do českého jazyka a zaplatil poplatek za podání přihlášky vynálezu.

(3) Jestliže přihlašovatel splnil podmínky stanovené v odstavci 2 a Úřad žádost o změnu evropské patentové přihlášky obdržel do 20 měsíců ode dne vzniku práva přednosti, Úřad přizná národní přihlášce právo přednosti z původně podané evropské patentové přihlášky.

(4) Úřad na žádost přihlašovatele projedná evropskou patentovou přihlášku podanou podle odstavce 1 jako národní přihlášku užitného vzoru podle zvláštního právního předpisu.^{4c)} Ustanovení odstavců 2 a 3 se použijí obdobně.

§ 35c

Účinky evropského patentu

- (1) Patent udělený Evropským patentovým úřadem má stejné účinky jako patent udělený podle § 34 odst. 3.
- (2) Účinky evropského patentu v České republice nastávají dnem, v němž bylo oznámeno udělení evropského patentu v Evropském patentovém věstníku; majitel patentu je povinen předat Úřadu do 3 měsíců od tohoto dne překlad patentového spisu do jazyka českého a zaplatit správní poplatek za jeho zveřejnění podle zvláštního právního předpisu.⁴⁾ Majitel patentu je v téže lhůtě povinen předložit Úřadu adresu v České republice, kam mu budou zasílány úřední zprávy týkající se jeho patentu. Úřad udělení evropského patentu oznámí ve Věstníku a překlad evropského patentového spisu zveřejní.
- (3) Nebude-li překlad evropského patentového spisu do jazyka českého předložen ve lhůtě podle odstavce 2, může jej majitel evropského patentu předložit v dodatečné lhůtě 3 měsíců, zaplatí-li současně správní poplatek podle zvláštního právního předpisu.⁴⁾
- (4) Nebude-li překlad evropského patentového spisu do českého jazyka předložen ani ve lhůtě podle odstavce 3, evropský patent se v České republice pokládá za neúčinný od samého počátku.
- (5) Po oznámení o udělení evropského patentu v Evropském patentovém věstníku zapíše Úřad evropský patent do českého rejstříku evropských patentů s údaji, které se zapisují do evropského patentového rejstříku.

§ 35d

Rozsah ochrany z evropského patentu

- (1) Pro stanovení rozsahu ochrany vyplývající z evropského patentu je rozhodné jeho znění v jazyce, v němž před Evropským patentovým úřadem probíhalo řízení o evropské patentové přihlášce; jestliže však z překladu patentového spisu poskytnutého Úřadu podle § 35c odst. 2 vyplývá ochrana užší než v jazyce řízení, třetí strany se mohou dovolávat tohoto překladu.
- (2) Majitel evropského patentu je oprávněn předložit Úřadu opravený překlad evropského patentového spisu do českého jazyka. Opravený překlad bude platit místo původního překladu po zveřejnění tohoto opraveného překladu Úřadem; za toto zveřejnění je majitel evropského patentu povinen zaplatit poplatek podle zvláštního právního předpisu.⁴⁾
- (3) Práva třetích osob, které na území České republiky v dobré víře využívaly nebo provedly vážné a účinné přípravy k využívání předmětu, který podle překladu platného v době před zveřejněním opraveného překladu Úřadem nespadal do rozsahu evropského patentu, využívat tento předmět nejsou dodáním nového překladu dotčena.

§ 35e

Zákaz dvojí ochrany

- (1) Pokud je národní patent udělen na vynález, na který byl témuž majiteli nebo jeho právnímu nástupci udělen evropský patent se stejným právem přednosti, národní patent se v rozsahu, ve kterém se shoduje s evropským patentem, stává neúčinným ke dni, k němuž uplynula lhůta pro podání odporu proti evropskému patentu, aniž byl odpor podán, anebo dnem právní moci rozhodnutí, jímž byl v řízení o odporu evropský patent zachován.
- (2) Národní patent nenabývá účinky podle § 11 odst. 2 v rozsahu, ve kterém se shoduje s evropským patentem, je-li udělen až po uplynutí lhůty pro podání odporu proti evropskému patentu, aniž byl odpor podán, nebo po právní moci rozhodnutí, jímž byl v řízení o odporu evropský patent zachován.
- (3) Zrušením evropského patentu podle § 35f odst. 5 nejsou ustanovení odstavců 1 a 2 dotčena.

§ 35f

Zrušení evropského patentu

- (1) Zruší-li Evropský patentový úřad evropský patent, popřípadě jej zachová v pozměněném znění, má toto rozhodnutí účinky v České republice.
- (2) Zrušení evropského patentu, popřípadě jeho zachování v pozměněném znění podle odstavce 1 oznámí Úřad ve Věstníku.
- (3) Je-li evropský patent v řízení o odporu zachován v pozměněném znění Evropským patentovým úřadem, je jeho majitel povinen do 3 měsíců ode dne oznámení této změny v Evropském patentovém věstníku předat Úřadu překlad pozměněného znění patentového spisu do českého jazyka a zaplatit poplatek za zveřejnění. Úřad zachování evropského patentu v pozměněném znění oznámí ve

Věstníku a překlad pozměněného znění patentového spisu zveřejní.

(4) Nebude-li český překlad pozměněného znění evropského patentového spisu předložen ve lhůtě podle odstavce 3, pokládá se evropský patent v České republice za neúčinný od samého počátku.

(5) Uplynula-li marně lhůta stanovená evropskou patentovou úmluvou k podání odporu, popřípadě jestliže v řízení o odporu nebyl evropský patent zrušen, může být evropský patent zrušen Úřadem podle § 23; Úřad řízení o zrušení evropského patentu přeruší, probíhá-li před Evropským patentovým úřadem řízení o odporu týkající se téže věci. Jestliže v řízení o odporu nedošlo ke zrušení evropského patentu, Úřad na žádost bude v řízení o zrušení patentu pokračovat.

(6) V řízení o zrušení evropského patentu je závazným jeho znění v jazyce řízení.

§ 35g

(1) Za udržování platnosti evropského patentu v České republice je majitel povinen platit každoroční poplatky (dále jen "udržovací poplatky"). Výši udržovacích poplatků stanoví Úřad vyhláškou.

(2) Povinnost platit udržovací poplatky vzniká oznámením o udělení evropského patentu v Evropském patentovém věstníku. Udržovací poplatky se platí u Úřadu předem a jsou splatné k výročí data podání přihlášky. Jestliže mezi oznámením o udělení evropského patentu a datem, které odpovídá datu podání přihlášky, je lhůta kratší než 2 měsíce, je majitel evropského patentu povinen zaplatit první udržovací poplatek nejpozději do 2 měsíců ode dne oznámení. Není-li udržovací poplatek zaplacen ke dni splatnosti, může být dodatečně zaplacen do 6 měsíců ode dne splatnosti, a to v dvojnásobné výši.

(3) Práva třetích osob, které po marném uplynutí lhůty k zaplacení udržovacího poplatku v dobré víře započaly s využíváním předmětu vynálezu nebo k takovému využívání provedly vážné a účinné přípravy, využívat předmět vynálezu nejsou dodatečným zaplacením udržovacího poplatku dotčena.

HLAVA ČTVRTÁ

UDĚLOVÁNÍ DODATKOVÝCH OCHRANNÝCH OSVĚDČENÍ PRO LÉČIVA A PRO PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN

§ 35h

(1) Úřad uděluje na látky chráněné na území České republiky platným patentem dodatková ochranná osvědčení (dále jen "osvědčení"), jestliže jsou účinnými látkami přípravků, které před uvedením na trh podléhají registraci podle zvláštních právních předpisů.^{4d)}

(2) Účinnou látkou je chemicky vyrobená látka nebo směs látek, mikroorganismus nebo směs mikroorganismů, které mají obecné nebo specifické léčebné nebo preventivní účinky ve vztahu k onemocněním lidí nebo zvířat nebo které jim mohou být podány za účelem určení nemoci, zlepšení nebo úpravy zdravotního stavu anebo které jsou určené k ochraně rostlin nebo rostlinných výrobků.

(3) Přípravkem podle odstavce 1 je účinná látka nebo směs obsahující jednu nebo více účinných látek zpracovaných do formy, která je uváděná na trh jako léčivo^{4e)} nebo jako přípravek na ochranu rostlin.^{4f)}

§ 35i

Žádost o udělení osvědčení

(1) Žádost o udělení osvědčení podává majitel patentu, jehož předmětem je látka, s výjimkou patentu uděleného podle § 82, nebo způsob získání látky anebo užití látky jako léčiva, popřípadě jako přípravku na ochranu rostlin (dále jen "základní patent"), nebo jeho právní nástupce.

(2) Žádost o udělení osvědčení se podává do 6 měsíců ode dne rozhodnutí o registraci přípravku podle zvláštních právních předpisů;^{4d)} je-li registrace provedena před udělením základního patentu, musí být žádost o osvědčení podána ve lhůtě 6 měsíců ode dne udělení patentu.

(3) Žádost o udělení osvědčení musí obsahovat

a)

žádost o udělení osvědčení, v níž je uvedeno:

žádost o udělení osvědčení, v níž je uvedeno:

1.
jméno a adresa žadatele,
2.
jméno a adresa zástupce, je-li žadatel zastoupen,
3.
číslo základního patentu a název vynálezu,
4.
číslo a datum první registrace přípravku podle zvláštních právních předpisů;^{4d)}

- b)
kopii rozhodnutí o registraci přípravku vydaného podle zvláštních právních předpisů,^{4d)} v níž je přípravek identifikován, včetně souhrnu údajů o přípravku u léčiva;
- c)
chemické, generické či jiné názvosloví umožňující ztotožnit látku chráněnou základním patentem s registrovaným přípravkem.

(4) S podáním žádosti o udělení osvědčení je žadatel povinen zaplatit správní poplatek podle zvláštního právního předpisu.⁴⁾

(5) Podání žádosti o udělení osvědčení Úřad запиše do patentového rejstříku a zveřejní ve Věstníku. Ve zveřejnění se uvede jméno a adresa žadatele, číslo základního patentu a název vynálezu, který je patentem chráněn, číslo a datum registrace, včetně označení přípravku, jehož uvedení na trh je touto registrací umožněno.

§ 35j

Podmínky pro udělení osvědčení

Úřad udělí osvědčení, jestliže k datu podání žádosti podle § 35i jsou splněny tyto podmínky:

- a)
základní patent platí na území České republiky;
- b)
přípravek obsahuje účinnou látku chráněnou základním patentem a je platně registrován jako léčivo nebo jako přípravek na ochranu rostlin podle zvláštních právních předpisů;^{4d)}
- c)
na látku dosud nebylo uděleno osvědčení;
- d)
registrace podle písmene b) je prvním povolením k uvedení hromadně vyráběného léčiva v České republice nebo prvním povolením k uvedení přípravku na ochranu rostlin na trh v České republice.

§ 35k

Udělení osvědčení

(1) Splňuje-li žádost o udělení osvědčení náležitosti stanovené v § 35i a látka, pro niž je osvědčení žádáno, splňuje náležitosti podle § 35j, udělí Úřad osvědčení, které запиše do patentového rejstříku. V osvědčení Úřad uvede

- a)
jméno a adresu majitele osvědčení;

jméno a adresu majitele osvědčení;

b)

číslo základního patentu a název vynálezu;

c)

číslo a datum první registrace, orgán, který vydal rozhodnutí o registraci, a označení přípravku, jehož uvedení na trh je touto registrací povoleno;

d)

dobu platnosti osvědčení.

(2) Udělení osvědčení Úřad zveřejní ve Věstníku. Ve zveřejnění budou uvedeny údaje podle odstavce 1.

(3) Nesplňuje-li žádost o udělení osvědčení náležitosti stanovené v § 35j, vyzve Úřad žadatele k jejich doplnění ve stanovené lhůtě. Nedoplňuje-li žadatel podání ve stanovené lhůtě, Úřad řízení zastaví; na tuto skutečnost musí být žadatel upozorněn.

(4) Nejsou-li splněny podmínky pro udělení osvědčení, žádost o udělení osvědčení bude zamítnuta.

(5) Zamítnutí žádosti o udělení osvědčení a zastavení řízení o udělení osvědčení zveřejní Úřad ve Věstníku; ve zveřejnění se uvedou údaje uvedené v § 35i odst. 5.

§ 35l

Předmět a účinky osvědčení

(1) V mezích ochrany vyplývající ze základního patentu se ochrana osvědčením vztahuje na chemickou látku či směs látek, mikroorganismus nebo směs mikroorganismů, které jsou účinnou látkou registrovaného přípravku, a na každé užití předmětu patentu jako léčiva nebo přípravku na ochranu rostlin, které bylo povoleno před uplynutím doby platnosti osvědčení.

(2) Z osvědčení vyplývají stejná práva jako ze základního patentu; na osvědčení se vztahují stejná omezení a vyplývají z něj stejné povinnosti jako ze základního patentu.

§ 35m

Platnost osvědčení

(1) Osvědčení platí po dobu odpovídající době, jež uplynula mezi dnem podání přihlášky základního patentu a dnem první registrace umožňující uvést přípravek na trh v České republice jako léčivý přípravek či jako přípravek na ochranu rostlin, zkrácené o 5 let, nejdéle však 5 let ode dne, kdy toto osvědčení nabylo účinnosti.

(2) Osvědčení nabývá účinnosti uplynutím zákonné doby platnosti základního patentu.

(3) Za udržování osvědčení v platnosti je majitel povinen platit každoročně správní poplatky podle zvláštního právního předpisu.⁴⁾

(4) Práva třetích osob, které po marném uplynutí lhůty k zaplacení poplatku za udržování osvědčení v platnosti v dobré víře započaly s využíváním vynálezu nebo k takovému využívání provedly vážné a účinné přípravy, nejsou zaplacením tohoto poplatku v další lhůtě dotčena.

§ 35n

Zánik osvědčení

(1) Osvědčení zaniká

a)

uplynutím doby jeho platnosti podle § 35m odst. 1;

b)

vzdá-li se iei jeho majitel:

vzdá-li se jej jeho majitel;

- c) nezaplatí-li jeho majitel správní poplatky za udržování osvědčení v platnosti;
- d) jestliže přípravek nemůže být nadále uváděn na trh z důvodu zrušení či zániku registrace;
- e) zrušením osvědčení podle § 35o.

(2) Zánik osvědčení Úřad zapíše do patentového rejstříku a oznámí ve Věstníku.

§ 35o

Zrušení osvědčení

(1) Úřad zruší osvědčení, jestliže

- a) nebyly splněny podmínky pro jeho udělení podle § 35j;
- b) základní patent zanikl dříve, než uplynula doba jeho platnosti;
- c) základní patent byl zrušen nebo základní patent byl omezen v takovém rozsahu, že látka, pro kterou bylo vydáno osvědčení, není nadále základním patentem chráněna; to platí i v případě zrušení základního patentu, k němuž došlo po jeho zániku.

(2) Návrh na zrušení osvědčení lze podat i po zániku základního patentu podle odstavce 1, prokáže-li navrhovatel právní zájem.

ČÁST DRUHÁ

PRŮMYSLOVÉ VZORY

HLAVA PRVNÍ

POJEM PRŮMYSLOVÉHO VZORU

§ 36 až 62

zrušeny zákonem č. 207/2000 Sb.

ČÁST TŘETÍ

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O ŘÍZENÍ PŘED ÚŘADEM

§ 63

Správní řízení

(1) Pro řízení před Úřadem platí obecné předpisy o správním řízení s odchylkami uvedenými v zákoně a s výjimkou ustanovení o přerušení řízení, o čestném prohlášení, o lhůtách pro rozhodnutí a o opatření proti nečinnosti.⁵⁾ Řízení před Úřadem se vede v jazyce českém.

(2) Za úkony spojené s řízením podle tohoto zákona vybírá Úřad správní poplatky.⁴⁾ Při zahájení řízení podle ustanovení § 23, 35f, 35o a § 68 odst. 1 a 2 je navrhovatel povinen složit kauci na náklady řízení, která bude navrhovateli vrácena, jestliže se v průběhu řízení prokáže, že návrh na zahájení řízení byl oprávněný. Kauce činí 2 500 Kč.

řízení prokáže, že návrh na zahájení řízení byl oprávněný. Kauce činí 2 500 Kč.

§ 64

Zastavení řízení

- (1) Nevyhoví-li účastník řízení výzvě Úřadu ve stanovené lhůtě, může Úřad řízení zastavit.
- (2) Úřad může řízení zastavit i na návrh účastníka; návrh na zastavení řízení nelze vzít zpět.

§ 65

Prominutí lhůty

- (1) Úřad promine zmeškání lhůty, k němuž došlo ze závažných důvodů, požádá-li o to účastník do dvou měsíců ode dne, kdy pominula překážka zmeškání, a učiní-li v této době zmeškaný úkon a zaplatí správní poplatek podle zvláštních předpisů.⁴⁾
- (2) Zmeškání lhůty nelze prominout po uplynutí jednoho roku ode dne, kdy měl být úkon učiněn, jakož i při uplatnění nebo prokázání práva přednosti, při žádosti o provedení úplného průzkumu přihlášky vynálezu a při žádosti o pokračování řízení podle ustanovení § 28 odst. 3.
- (3) Práva nabytá třetími osobami v době mezi zmeškáním lhůty a jejím prominutím zůstávají nedotčena.

§ 66

Nahlížení do spisu

Úřad může povolit nahlížení do spisu třetím osobám, jen pokud prokáží právní zájem. Před zveřejněním přihlášky vynálezu je však přípustné sdělit pouze údaj, kdo je původcem vynálezu, přihlašovatelem vynálezu, údaj o právu přednosti, název přihlášky vynálezu a její spisovou značku.

§ 67

Určovací řízení

Na žádost toho, kdo osvědčí právní zájem, Úřad určí, zda předmět v žádosti popsany spadá do rozsahu ochrany určitého patentu na vynález.

§ 68

Opravné řízení

- (1) Proti rozhodnutí Úřadu, s výjimkou rozhodnutí o prominutí zmeškání lhůty podle ustanovení § 65, lze podat ve lhůtě jednoho měsíce od doručení rozhodnutí rozklad.
- (2) O rozkladu rozhoduje předseda Úřadu na návrh jím ustanovené odborné komise.

§ 69

Patentový rejstřík a Věstník Úřadu

- (1) Úřad vede patentový rejstřík, do kterého zaznamenává rozhodné údaje o přihláškách vynálezů, řízení o nich a rozhodné údaje o udělených patentech.
- (2) Úřad vede rejstřík evropských patentů platných na území České republiky. Pro zápisy do rejstříku evropských patentů se použije odstavec 1.
- (3) Úřad vydává Věstník, v němž uveřejňuje zejména skutečnosti týkající se zveřejněných přihlášek vynálezů, udělených patentů, a

další údaje týkající se vynálezů, jakož i úřední sdělení a rozhodnutí zásadní povahy.

§ 70

Zastupování

Osoby, které nemají na území České republiky bydliště nebo sídlo, musí být v řízení před Úřadem zastoupeny zástupcem podle zvláštních právních předpisů.⁷⁾ To platí i pro předkládání překladů podle hlavy třetí.

§ 71

Pro řízení o vynálezech, které jsou utajovány podle zvláštního právního předpisu^{4a)} nebo mezinárodní smlouvy, již je Česká republika vázána, platí tento zákon s výjimkou jejich zveřejnění.

ČÁST ČTVRTÁ

ZLEPŠOVACÍ NÁVRHY

§ 72

(1) Za zlepšovací návrhy se pokládají technická, výrobní nebo provozní zdokonalení, jakož i řešení problémů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a životního prostředí, s nimiž má zlepšovatel právo nakládat.

(2) Práva ze zlepšovacích návrhů nevzniknou, brání-li jim práva z patentu.

§ 73

(1) Zlepšovatel je povinen nabídnout zlepšovací návrh svému zaměstnavateli, jestliže se zlepšovací návrh týká oboru práce nebo činnosti zaměstnavatele.

(2) Zlepšovatel má právo se zlepšovacím návrhem nakládat bez omezení, jestliže s ním zaměstnavatel ve lhůtě dvou měsíců od nabídky zlepšovacího návrhu neuzavřel smlouvu o přijetí nabídky zlepšovacího návrhu a odměně za něj (§ 74).

§ 74

Právo využívat zlepšovací návrh vzniká uzavřením smlouvy se zlepšovatelem o přijetí nabídky zlepšovacího návrhu a odměně za něj.

ČÁST PÁTÁ

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

Ustanovení společná

§ 75

Porušování práv

(1) V případě neoprávněného zásahu do práv chráněných tímto zákonem se může ten, jehož právo bylo porušeno, domáhat zejména toho, aby rušení práva bylo zakázáno a aby následky porušení byly odstraněny. Byla-li tímto zásahem způsobena škoda, má poškozený právo na její náhradu; nahrazuje se to, oč se majetek poškozeného škodnou událostí zmenšil (skutečná škoda) a čeho by byl dosáhl, kdyby nenastala škodná událost (ušlý zisk). Byla-li tímto zásahem způsobena nemajetková újma, má poškozený právo na přiměřené zadostiučinění, které může spočívat i v peněžitém plnění.

(2) Poškozený může požadovat, aby soud nařídil ohrožovateli či porušovateli zničit výrobky, jejichž výrobou nebo uvedením na trh došlo k ohrožení nebo porušení práva chráněného tímto zákonem, popřípadě zničení materiálu a nástrojů určených nebo používaných výlučně nebo převážně při činnostech ohrožujících nebo porušujících práva chráněná tímto zákonem. Soud zničení nenařídí, nejsou-li tyto výrobky ve vlastnictví toho, proti němuž návrh směřuje, nebo jestliže by ohrožení či porušení práva mohlo být odstraněno jinak a zničení by bylo nepřiměřené tomuto ohrožení nebo porušení.

zničení by bylo nepřiměřené tomuto ohrožení nebo porušení.

(3) Spory z vynálezů a zlepšovacích návrhů projednávají a rozhodují soudy, popřípadě orgány hospodářské arbitráže, s výjimkou věcí, které podle tohoto zákona rozhoduje Úřad.

§ 75a

Právo na informaci

Majitel práva chráněného tímto zákonem má vůči každému, kdo tato práva ohrožuje nebo porušuje, právo na informaci o původu výrobku včetně informací týkajících se uvádění výrobků na trh; soud právo na informaci nepřizná, jestliže by to bylo v nepoměru k závažnosti ohrožení či porušení.

§ 75b

(1) Je-li ve věcech týkajících se porušení práv z vynálezu navrhováno vydání předběžného opatření, soud může nařídit navrhovateli složit jistotu, která by postačila k odškodnění toho, proti němuž návrh směřuje, a zabránila by zneužití ochrany poskytované majiteli patentu.

(2) Soud, který je příslušný k nařízení předběžného opatření, buď

a)

nařídí navrhovateli nejpozději do 7 dnů od podání návrhu složit jistotu podle odstavce 1 a o návrhu na předběžné opatření rozhodne nejpozději do 7 dnů poté, kdy se dozví, že navrhovatel složil jistotu, anebo

b)

rozhodne o návrhu na předběžné opatření nejpozději do 7 dnů poté, co byl podán.

§ 76

Vztahy k zahraničí

(1) Osoby, které mají bydliště nebo sídlo na území státu, který je smluvní stranou Pařížské úmluvy³⁾ nebo který je členem Světové obchodní organizace,^{4b)} mají stejná práva jako občané České republiky.

(2) Ustanovení mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, nejsou tímto zákonem dotčena.

Ustanovení přechodná

§ 77

Řízení o přihláškách objevů, která neskončila před nabytím účinnosti tohoto zákona, dokončí se podle dosavadních předpisů.

§ 78

(1) Přihlášky vynálezů, o nichž nebylo před nabytím účinnosti tohoto zákona rozhodnuto, projednají se dále podle tohoto zákona s tím, že Úřad provede úplný průzkum z moci úřední.

(2) U vynálezu vytvořeného za podmínek ustanovení § 28 písm. a) zákona č. 84/1972 Sb. má právo na patent zaměstnavatel, jestliže o patent požádá ve lhůtě tří měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona. Původce má vůči zaměstnavateli právo na odměnu podle ustanovení § 9 odst. 4 tohoto zákona. Nepožádá-li zaměstnavatel o patent ve stanovené lhůtě, platí, že právo na patent má původce vynálezu.

(3) Pokud využití předmětu přihlášek vynálezů uvedených v ustanovení odstavců 1 a 2 nastalo před nabytím účinnosti tohoto zákona za podmínek stanovených dosavadními předpisy, zůstávají práva třetích osob nedotčena. Právo původce na odměnu za toto využití předmětu přihlášky vynálezu se žádostí o udělení autorského osvědčení podle dosavadních předpisů tím není dotčeno.

předmětu přihlášky vynálezu se žádostí o udělení autorského osvědčení podle dosavadních předpisů tím není dotčeno.

§ 79

Na žádost o uznání autorského osvědčení podanou podle mezinárodní smlouvy⁹⁾ před nabytím účinnosti tohoto zákona, Úřad udělí patent za podmínky, že žadatel uvede ve lhůtě šesti měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona žádost o uznání autorského osvědčení do souladu s podmínkami platnými pro žádost o uznání patentu. Neučiní-li tak, Úřad řízení zastaví.

§ 80

(1) Přihlášky průmyslových vzorů, o nichž nebylo před nabytím účinnosti tohoto zákona rozhodnuto, projednají se dále podle tohoto zákona.

(2) Přihlašovatelem průmyslového vzoru vytvořeného za podmínek ustanovení § 82 zákona č. 84/1972 Sb. se stane zaměstnavatel, jestliže o to požádá ve lhůtě tří měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona. Původce má vůči zaměstnavateli právo na odměnu podle ustanovení § 44 odst. 4 tohoto zákona. Nepožádá-li zaměstnavatel o své zapsání jako přihlašovatele ve stanovené lhůtě, platí, že o zápis průmyslového vzoru do rejstříku požádal jeho původce.

(3) Práva třetích osob k využití předmětů přihlášek průmyslových vzorů uvedených v ustanovení odstavců 1 a 2, která vznikla před nabytím účinnosti tohoto zákona za podmínek stanovených dosavadními předpisy, zůstávají nedotčena. Právo původce na odměnu za toto využití podle dosavadních předpisů tím není dotčeno.

§ 81

(1) Autorské osvědčení na vynález udělené podle zákona č. 84/1972 Sb. platí 15 let od podání přihlášky; jeho platnost však neskončí dříve než jeden rok od nabytí účinnosti tohoto zákona. Za udržování platnosti autorského osvědčení po uplynutí jednoho roku po nabytí účinnosti tohoto zákona je nutné platit správní poplatky podle zvláštních předpisů.⁴⁾

(2) Osvědčení na průmyslový vzor udělené podle zákona č. 84/1972 Sb. platí 5 let od podání přihlášky; na žádost Úřad prodlouží platnost osvědčení na průmyslový vzor o dalších 5 let. Platnost osvědčení však neskončí dříve než jeden rok od nabytí účinnosti tohoto zákona. Za žádost je nutné zaplatit správní poplatky podle zvláštních předpisů.⁴⁾

(3) Organizaci, která podle dosavadních předpisů má k vynálezu nebo průmyslovému vzoru právo hospodaření nebo byla tímto právem pověřena, přísluší stejná práva, jaká má majitel patentu nebo majitel průmyslového vzoru.

(4) U vynálezu vytvořeného jinak, než za podmínek ustanovení § 28 písm. a) zákona č. 84/1972 Sb., chráněného autorským osvědčením uděleným podle dosavadních předpisů, jež organizace, která k němu má právo hospodaření nebo byla tímto právem pověřena, nevyužívala, má původce právo kdykoliv v době trvání platnosti tohoto autorského osvědčení požádat Úřad o jeho převedení na patent. Převedení autorského osvědčení na patent podléhá správnímu poplatku. Bližší provedení tohoto ustanovení stanoví prováděcí předpis.

(5) Nebyl-li vynález chráněn autorským osvědčením vytvořen za podmínek ustanovení § 28 písm. a) zákona č. 84/1972 Sb., popřípadě průmyslový vzor chráněn osvědčením vytvořen za podmínek ustanovení § 82 téhož zákona, má původce vynálezu nebo průmyslového vzoru právo vynález, popřípadě průmyslový vzor, využívat při své podnikatelské činnosti prováděné v souladu ze zvláštními předpisy.¹⁰⁾

(6) Jestliže organizace, které přísluší práva podle odstavce 3, nezaplatí do šesti měsíců po uplynutí lhůty uvedené v odstavci 1 za udržování autorského osvědčení správní poplatky podle zvláštních předpisů⁴⁾ nebo nepožádá v téže lhůtě o vyznačení svých práv v rejstříku průmyslových vzorů, práva majitele patentu nebo průmyslového vzoru vzniknou přihlašovateli, jestliže tyto úkony učiní ve lhůtě dalších šesti měsíců. Zameškání těchto lhůt nelze prominout.

§ 82

(1) Na žádost majitele patentu uděleného v zahraničí, jehož předmět spadá do ustanovení § 28 písm. b) a c) zákona č. 84/1972 Sb., může Úřad přiznat právo přednosti podle mezinárodní smlouvy³⁾ přihlášce vynálezu podané v České republice po uplynutí lhůty stanovené touto mezinárodní smlouvou.

(2) Žádost podle odstavce 1 spolu s přihláškou vynálezu a dokladem o udělení patentu v zahraničí musí být podána do 12 měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona.

nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Úřad na přihlášku podanou podle ustanovení odstavce 2 patent neudělí, jestliže

- a) přihlašovatel nepředloží doklad o udělení souhlasu k prodeji nebo výrobě předmětu patentu v kterémkoliv státě;
- b) přihlašovatel nepředloží doklad o udělení souhlasu k prodeji či výrobě předmětu patentu v České republice, který udělil příslušný český orgán na žádost podanou do šesti měsíců od udělení souhlasu k prodeji či výrobě předmětu patentu v kterémkoliv státě;
- c) byl předmět patentu uděleného v zahraničí před podáním přihlášky podle ustanovení odstavců 1 a 2 v České republice uveden na trh.

(4) Majitel patentu uděleného v zahraničí je povinen po podání žádosti podle ustanovení odstavců 1 a 2 předložit doklady uvedené v ustanovení odstavce 3 písm. a) a b) ve lhůtě tří měsíců od jejich nabytí, nejpozději do skončení platnosti patentu podle ustanovení odstavce 5.

(5) Patent udělený na přihlášku vynálezu podanou podle ustanovení odstavce 2 platí 16 let od přiznaného práva přednosti.

(6) Zmeškání lhůt uvedených v ustanoveních odstavce 2, odstavce 3 písm. a) a b) a odstavce 4 nelze prominout.

§ 83

Pro vztahy z patentů na vynálezy a z patentů na průmyslové vzory, které byly uděleny před nabytím účinnosti tohoto zákona, se použije dosavadních předpisů.

§ 84

Využívání vynálezu chráněného autorským osvědčením nebo průmyslového vzoru chráněného osvědčením, které je v souladu s dosavadními předpisy a které započalo před nabytím účinnosti tohoto zákona, popřípadě k němuž bylo před nabytím účinnosti tohoto zákona smluvně poskytnuto právo, není porušením práv majitele patentu. Právo původce na odměnu za toto využití podle dosavadních předpisů tím není dotčeno.

§ 85

(1) Projednávání přihlášek zlepšovacích návrhů, která neskončila před nabytím účinnosti tohoto zákona, dokončí se podle tohoto zákona s tím, že lhůta stanovená v ustanovení § 73 odst. 2 počíná běžet ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(2) Pro vztahy ze zlepšovacích návrhů, o nichž bylo kladně rozhodnuto před nabytím účinnosti tohoto zákona, se použije ustanovení dosavadních předpisů s tím, že zlepšovatelský průkaz platí 3 roky od nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 86

(1) Nároky na odměnu za objev, za využití vynálezu, průmyslového vzoru nebo zlepšovacího návrhu, jakož i nároky na úhradu přiměřených nákladů spojených s vypracováním výkresů, modelů nebo prototypů, odměny za iniciativní účast na rozpracování, zkoušení nebo zavádění objevu, vynálezu, průmyslového vzoru nebo zlepšovacího návrhu a nároky na odměnu za upozornění na možnost využití vynálezu nebo zlepšovacího návrhu, pokud vznikly před nabytím účinnosti tohoto zákona, vypořádají se podle dosavadních předpisů.

(2) Dojde-li po nabytí účinnosti tohoto zákona k využití vynálezu chráněného autorským osvědčením, k němuž má organizace právo majitele patentu podle ustanovení § 81 odst. 3, je tato organizace povinna zaplatit původci vynálezu odměnu podle ustanovení § 9 odst. 4 tohoto zákona; dojde-li po nabytí účinnosti tohoto zákona k využití průmyslového vzoru chráněného osvědčením, k němuž má organizace právo majitele průmyslového vzoru podle ustanovení § 81 odst. 3, je tato organizace povinna zaplatit původci průmyslového vzoru odměnu podle ustanovení § 44 odst. 4.

(3) Nároky na odměnu za využití zlepšovacího návrhu, na něž byl vydán zlepšovatelský průkaz, pokud vznikly po nabytí účinnosti

tohoto zákona, vypořádají se podle dosavadních předpisů.

§ 87

Tematické úkoly vyhlášené před nabytím účinnosti tohoto zákona se projednají a vypořádají podle dosavadních předpisů.

Ustanovení zmocňovací, zrušovací a závěrečná

§ 88

Úřad upraví vyhláškou podrobnosti o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů. Úřad vyhláškou stanoví výši udržovacích poplatků.

§ 89

Zrušují se

1. zákon č. 84/1972 Sb., o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech;
2. vyhláška č. 104/1972 Sb., o řízení ve věcech objevů, vynálezů a průmyslových vzorů;
3. vyhláška č. 105/1972 Sb., o zlepšovacích návrzích;
4. vyhláška č. 107/1972 Sb., o vztazích k zahraničí ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů;
5. vyhláška č. 93/1972 Sb., o smírčím řízení ve sporech o odměny poskytované v souvislosti s vynálezy, zlepšovacími návrhy a průmyslovými vzory;
6. vyhláška č. 27/1986 Sb., o odměňování objevů, vynálezů, zlepšovacích návrhů a průmyslových vzorů;
7. vyhláška č. 28/1986 Sb., o správě vynálezů, zlepšovacích návrhů a průmyslových vzorů a o jejich plánovitém využívání v národním hospodářství;
8. vyhláška č. 29/1986 Sb., o plánování tematických úkolů;
9. vyhláška č. 68/1974 Sb., kterou se stanoví odchylky z ustanovení zákona č. 84/1972 Sb., o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech.

§ 90

Tento zákon nabývá účinnosti dne 1. ledna 1991.

Poznámka:

čl. III (bod 9 písm. b)) a IV zákona č. 519/1991 Sb.

Čl. III

Čl. III

Ustanovení přechodná a závěrečná

1.
  - a) Věci, které by podle čl. I § 9 odst. 2 patřily v prvním stupni do věcné příslušnosti krajského soudu, ale řízení o nich bylo zahájeno již před nabytím účinnosti tohoto zákona u okresního soudu, dokončí soudy dosud věcně příslušné; odvolacím soudem v těchto případech je krajský soud, dovolacím soudem nejvyšší soud republiky.
  - b) Stížnosti pro porušení zákona, podané do dne nabytí účinnosti tohoto zákona proti pravomocným rozhodnutím soudů nebo státních notářství se projednají podle dosavadních předpisů.
  - c) Na základě podnětů k podání stížnosti pro porušení zákona, jež došly na orgány prokuratury nebo na ministerstva spravedlnosti republik do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, mohou orgány k tomu příslušné podle dosavadních předpisů podat do 1 roku od nabytí účinnosti tohoto zákona stížnost pro porušení zákona; o těchto stížnostech rozhodnou soudy příslušné k vyřízení podle předpisů platných do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
  - d) Ve věcech, ve kterých rozhodnutí odvolacího soudu nabyla právní moci v průběhu jednoho měsíce před nabytím účinnosti tohoto zákona, mohou účastníci podat do měsíce poté, co tento zákon nabude účinnosti, dovolání, jsou-li jinak splněny podmínky § 237 až 239.
  - e) Návrhy na obnovu řízení podané do dne nabytí účinnosti tohoto zákona z důvodů uvedených v dosavadním § 228 odst. 1 písm. c) a d) se projednají podle dosavadních předpisů.
  - f) V řízeních, do kterých vstoupil prokurátor podle § 35 odst. 1, zaniká jeho účast dnem, kdy tento zákon nabude účinnosti, pokud nejde o případ uvedený v ustanovení písmene i).
  - g) V řízeních, která byla zahájena na návrh prokurátora, zaniká jeho účast rovněž dnem, kdy tento zákon nabude účinnosti. Soud vyzve účastníka, který byl označen jako navrhovatel, k vyjádření, zda chce v řízení pokračovat. Nevyjádří-li se tento účastník ve lhůtě mu dané tak, že si přeje v řízení pokračovat, soud řízení zastaví; v takovém případě soud případná rozhodnutí zruší a o nákladech řízení rozhodne tak, že účastníci nemají na jejich náhradu právo.
  - h) Řízení o návrzích prokurátora podle § 457 odst. 2 a 3 občanského zákoníku dnem, kdy tento zákon nabude účinnosti, soud zastaví a případná rozhodnutí zruší; o nákladech řízení rozhodne tak, že účastníci nemají na jejich náhradu právo.
  - i) Generální prokurátor může ve lhůtě do 31. 12. 1994 podat stížnost pro porušení zákona podle dosavadních předpisů ve věcech, do nichž může vstoupit (§ 35 odst. 1 tohoto zákona), a to do tří měsíců od právní moci rozhodnutí; o těchto stížnostech rozhodují soudy příslušné k vyřízení podle předpisů platných do dne nabytí účinnosti tohoto zákona; těchto předpisů se použije i pro řízení o stížnosti.
2.
  - a) Hospodářské spory zahájené před nabytím účinnosti tohoto zákona u orgánů hospodářské arbitráže dokončí podle tohoto zákona krajské soudy působící ve věcech obchodních, místně příslušné podle sídla arbitrážního orgánu, u něhož bylo řízení zahájeno.
  - b) Řízení o odvoláních proti rozhodnutím orgánů hospodářské arbitráže, zahájená a nedokončená před nabytím účinnosti tohoto zákona, dokončí nejvyšší soudy republik podle tohoto zákona.
  - c) Námitky proti arbitrážním platebním rozkazům, podané podle dosavadních předpisů včas, ale po nabytí účinnosti tohoto zákona, se postoupí krajskému soudu příslušnému podle písmene a).
  - d) Hospodářské spory, zahájené před nabytím účinnosti tohoto zákona před rozhodci podle § 32 zákona č. 121/1962 Sb., o hospodářské arbitráži, ve znění zákona č. 106/1990 Sb., postoupí rozhodci k dalšímu řízení krajskému soudu působícímu ve

Hospodářské spory, zahájené před nabytím účinnosti tohoto zákona před rozhodci podle § 32 zákona č. 121/1962 Sb., o hospodářské arbitráži, ve znění zákona č. 106/1990 Sb., postoupí rozhodci k dalšímu řízení krajskému soudu působícímu ve věcech obchodních, který byl při zahájení takového sporu příslušný podle obecných ustanovení občanského soudního řádu.

e)

O návrzích na přezkoumání rozhodnutí orgánů hospodářské arbitráže mimo odvolací řízení, podaných do nabytí účinnosti tohoto zákona, rozhodne Nejvyšší soud České a Slovenské Federativní Republiky jako o stížnostech pro porušení zákona proti soudním rozhodnutím, a to podle dosavadních předpisů občanského soudního řádu.

f)

Ve věcech, ve kterých rozhodnutí odvolacího orgánu hospodářské arbitráže nabylo právní moci v průběhu jednoho měsíce před nabytím účinnosti tohoto zákona, mohou účastníci podat do měsíce po nabytí účinnosti tohoto zákona dovolání, jsou-li jinak splněny podmínky § 237 až 239.

g)

Návrhy na obnovu řízení, o kterých nebylo rozhodnuto do nabytí účinnosti tohoto zákona, postoupí se k vyřízení krajskému soudu příslušnému podle písmene a).

h)

Proti pravomocným rozhodnutím orgánů hospodářské arbitráže lze i po nabytí účinnosti tohoto zákona podat návrh na obnovu řízení ve lhůtách uvedených v § 40 odst. 2 zákona o hospodářské arbitráži, a to u krajského soudu příslušného podle písmene a)

i)

Návrhy na obnovu řízení, jež podle § 32 zákona o hospodářské arbitráži skončilo výrokem rozhodce, o nichž nebylo rozhodnuto do nabytí účinnosti tohoto zákona, se postoupí k vyřízení krajskému soudu, který by byl místně příslušný při zahájení takového sporu podle obecných ustanovení občanského soudního řádu.

j)

Proti výrokům rozhodců podle § 32 zákona o hospodářské arbitráži lze i po nabytí účinnosti tohoto zákona podat návrh na obnovu řízení ve lhůtách uvedených v § 40 odst. 2 zákona o hospodářské arbitráži, a to u krajského soudu, který by byl místně příslušný při zahájení takového sporu podle obecných ustanovení občanského soudního řádu.

3.

a) Ústavy zdravotnické péče jsou povinny do jednoho měsíce od nabytí účinnosti tohoto zákona, předat soudu, v jehož obvodu je ústav, seznam všech osob, které byly převzaty ústavem do léčeni bez svého souhlasu, a osob, které sice s léčením v ústavu souhlasily, ale jsou omezeny ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem, pokud jsou v držení ústavu ke dni, kdy tento zákon nabude účinnosti. Podání tohoto seznamu nahrazuje oznámení podle § 191a. V seznamu se poznamenává, u kterých nemocných bylo vydáno rozhodnutí podle § 24 odst. 4 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, a bylo-li toto rozhodnutí v rámci přezkoumání soudem potvrzeno.

b)

O všech takto držených osobách s výjimkou těch, o kterých bylo vydáno rozhodnutí podle § 24 zákona o péči o zdraví lidu, a toto bylo potvrzeno soudem, zahájí soud řízení podle § 191b; rozhodnutí podle § 191b odst. 4 musí být vydáno do 3 měsíců ode dne, kdy soudu došlo oznámení podle písmene a).

c)

V dalším postupuje soud podle § 191d; u nemocných, u kterých bylo vydáno rozhodnutí podle § 24 zákona o péči o zdraví lidu a bylo potvrzeno soudem, se takto postupuje, jestliže od uvedeného rozhodnutí soudu uplynula doba 1 roku. Rozhodnutí o přípustnosti dalšího držení je třeba vyhlásit do 6 měsíců ode dne vydání usnesení podle § 191b.

4.

a) Projednávání žalob proti rozhodnutím správních orgánů podle hlavy druhé části páté lze jen u těch správních rozhodnutí, jež po vyčerpání přípustných opravných prostředků nabyly právní moci počínaje dnem účinnosti tohoto zákona.

b)

Omezení podle písmene a) neplatí, jestliže podle předpisů dosud platných lze žádat o přezkoumání rozhodnutí správních orgánů soudem, když toto rozhodnutí bylo před tím přezkoumáno ve správním odvolacím řízení. Jestliže takové řízení již proběhlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, postupuje se v zahájeném řízení podle § 247 až 250k; zastoupení advokátem či komerčním právníkem není v těchto případech třeba.

5.

O opravných prostředcích proti rozhodnutím nositelů pojištění ve věcech důchodového zabezpečení budou ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona jednat a rozhodovat po dobu tří let u krajských soudů samosoudci.

O opravných prostředcích proti rozhodnutím nositelů pojištění ve věcech důchodového zabezpečení budou ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona jednat a rozhodovat po dobu tří let u krajských soudů samosoudci.

6.

Pravomocné rozsudky na vyklizení bytu, vyhlášené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, a jimiž je povinnost vyklidit byt vázána na zajištění náhradního bytu nebo náhradního ubytování, se ve vykonávacím řízení považují za rozsudky ukládající vyklizení po poskytnutí náhradního bytu. Oprávněný se však může u soudu, který je příslušný k výkonu rozhodnutí proti povinnému, domáhat určení, že povinnému náleží jen náhradní ubytování nebo že mu nenáleží bytová náhrada vůbec.

7.

I nadále jsou vykonatelná

a)

rozhodnutí orgánů hospodářské arbitráže a rozhodnutí rozhodců podle § 32 zákona o hospodářské arbitráži, pokud práva v nich uvedená nezanikla podle § 40 odst. 1 zákona o hospodářské arbitráži (ve znění platném do 30. dubna 1990); vykonatelnost těchto rozhodnutí potvrzuje soud, který by byl k projednání příslušný podle bodu 2.a);

b)

rozhodnutí rozhodčích komisí pro pracovní spory a smíry těmito komisemi schválené; jejich vykonatelnost potvrzuje okresní soud, v jehož obvodu rozhodčí komise měla své sídlo;

c)

smíry schválené smířícím odborovým orgánem podle § 128 zákona č. 84/1972 Sb., o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech; jejich vykonatelnost potvrzuje okresní soud, v jehož obvodu smířící orgán měl své sídlo.

8.

a) Při vyřizování návrhů podle § 764 odst. 2, § 765 odst. 4, § 766 odst. 1 a § 768 odst. 3 obchodního zákoníku postupuje soud podle ustanovení § 200e.

b)

Neskončená řízení v konkursu a vyrovnání, v nichž úpadcem (dlužníkem) je fyzická nebo právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku, se přenesou na místně příslušný krajský soud s působností ve věcech obchodních.

9.

a) Pokud se v obecně závazných právních předpisech vydaných před nabytím účinnosti tohoto zákona stanoví, že určité věci rozhodují orgány hospodářské arbitráže, rozumí se tím nadále soudy.

b)

V ustanoveních zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, která upravují, že spory rozhodují s výjimkou věcí, jež rozhoduje Úřad pro vynálezy, soud nebo arbitráž, se slova "nebo arbitráž" vypouštějí.

10.

a) Státní notářství vrátí soudu, který je pověřil prodejem nemovité věci podle § 335, spisy o výkonu rozhodnutí; jestliže státní notářství do dne nabytí účinnosti tohoto zákona nemovitou věc prodalo, postoupí soudu, který je pověřil, i strženou částku po srážce nákladů prodeje. Soud pak pokračuje ve výkonu rozhodnutí podle § 335 a násl.; alespoň dodatečně doručí soud původní usnesení o nařízení výkonu osobám uvedeným v § 335 odst. 4, pokud se tak nestalo již dříve, a povinného poučí ve smyslu § 335 odst. 3.

b)

Pro řízení o dědictví po těch, kteří zemřeli před účinností tohoto zákona, užije se dosavadních předpisů.

11.

Vláda České a Slovenské Federativní Republiky se zmocňuje, aby nařízením upravovala s přihlédnutím k měnícím se cenovým poměrům peněžité částky v československých korunách uvedené v § 9 odst. 3 písm. a), § 53 odst. 1, § 89a, § 172 odst. 1, § 273 odst. 1, § 322 odst. 2 písm. d) a § 351 odst. 1.

12.

Ministři spravedlnosti České republiky a Slovenské republiky se zmocňují, aby obecně závazným právním předpisem stanovili podrobnosti o obchodním rejstříku a způsobu jeho vedení.

13.

Předsednictvo Federálního shromáždění se zmocňuje, aby ve Sbírce zákonů vyhlásilo úplné znění občanského soudního řádu (zákon č. 99/1963 Sb.), jak vyplývá z pozdějších předpisů.

ČLIV

1. V § 14 odst. 2 větě třetí zákona č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, se slova "podle ustanovení občanského soudního řádu upravujících řízení v prvním stupni" nahrazují slovy "podle ustanovení občanského soudního řádu o přezkoumávání nepravomocných správních rozhodnutí soudem".
2. Zrušují se:
  - a) zákon č. 121/1962 Sb., o hospodářské arbitráži, ve znění pozdějších předpisů,
  - b) § 10 vyhlášky ministra spravedlnosti č. 114/1964 Sb., o podnikovém rejstříku,
  - c) vyhláška Státní arbitráže Československé socialistické republiky č. 116/1964 Sb., o projednávání a rozhodování hospodářských sporů rozhodcem,
  - d) výnos Státní arbitráže Československé socialistické republiky č. 4/1982, kterým se vydávají pravidla pro čekatelskou praxi a arbitrážní zkoušku (reg. v částce 35/1982 Sb.),
  - e) výnos ministerstva práce a sociálních věcí Slovenské republiky č. 352/1990, kterým se vydává platový řád pro státní arbitry a arbitrážní čekatele krajských státních arbitráží ve Slovenské republice č. 366/1990 Sb.,
  - f) výnos hlavního arbitra České socialistické republiky č. sekr. 894/14.1./85/VI, kterým se vydává platový řád pro odborné pracovníky krajských státních arbitráží v České socialistické republice (reg. v částce 36/1985 Sb.),
  - g) výnos hlavního arbitra České a Slovenské Federativní Republiky č.j. FD/59/SK/91 o odchylném určení příslušnosti při rozhodování některých sporů č. 54/1991 Sb.

-
- 1) Úmluva o mezinárodních výstavách sjednaná v Paříži dne 22. listopadu 1928 (Sbírka zákonů a nařízení státu československého č. 46/1932).
  - 1a) Čl. 2 bod (xiii) Smlouvy o patentové spolupráci zveřejněné ve sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 296/1991 Sb., o Smlouvě o patentové spolupráci a o Prováděcím předpisu k ní.
  - 1b) § 124 občanského soudního řádu.
  - 2) Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
  - 3) Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883 revidovaná v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Lisabonu dne 31. října 1958 a ve Stockholmu dne 14. července 1967, uveřejněná pod č. 64/1975 Sb.
  - 4) Zákon č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
  - 4a) Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
  - 4b) Dohoda o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), uveřejněná pod č. 191/1995 Sb.

- 4c) Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění zákona č. 116/2000 Sb.
- 4d) Zákon č. 147/1996 Sb., o rostlinolékařské péči a změnách některých souvisejících zákonů. Zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů.
- 4e) § 2 odst. 1 zákona č. 79/1997 Sb.
- 4f) § 2 odst. 7 zákona č. 147/1996 Sb.
- 5) § 29, 39, 49 a 50 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).
- 7) Zákon č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích, ve znění zákona č. 14/1993 Sb. Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění zákona č. 210/1999 Sb.
- 8) Zákon č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství, ve znění zákona č. 383/1990 Sb.
- 9) Vyhláška ministra zahraničních věcí Československé socialistické republiky č. 133/1978 Sb., o Dohodě o vzájemném uznávání autorských osvědčení a jiných ochranných dokumentů na vynálezy.
- 10) Zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů.

Čl. VIII zákona č. 116/2000 Sb.

Čl. VIII

1. Není-li dále stanoveno jinak, platí tento zákon i pro vztahy vzniklé před nabytím účinnosti tohoto zákona. Vznik těchto vztahů se posuzuje podle dosavadních právních předpisů.
2. Právní účinky úkonů v dosud neskončených řízeních, které nastaly před nabytím účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.
3. Řízení dosud neskončená se dokončí podle tohoto zákona.

ZÁKON č. 478/1992 Sb.**o užitečných vzorech**

ve znění zákona č. 116/2000 Sb. a zákona č. 4/2001 Sb.

§ 1

Technická řešení, která jsou nová, přesahují rámec pouhé odborné dovednosti a jsou průmyslově využitelná, se chrání užitečnými vzory.

§ 2

Technickými řešeními podle tohoto zákona nejsou zejména:

- a) objevy, vědecké teorie a matematické metody,
- b) pouhé vnější úpravy výrobků,
- c) plány, pravidla a způsoby vykonávání duševní činnosti,
- d) programy počítačů,
- e) pouhé uvedení informace.

§ 3

Užitečnými vzory nelze chránit

- a) technická řešení, která jsou v rozporu s obecnými zájmy, zejména se zásadami lidskosti a veřejné morálky,
- b) odrůdy rostlin a plemena zvířat, jakož i biologické reprodukční materiály,
- c) způsoby výroby nebo pracovní činnosti.

§ 4

(1) Technické řešení je nové, není-li součástí stavu techniky.

(2) Stavem techniky pro účely tohoto zákona je vše, co bylo přede dnem, od něhož přísluší přihlašovatel užitečného vzoru právo přednosti (§ 9), zveřejněno.

(3) Stavem techniky není takové zveřejnění výsledků práce přihlašovatele nebo jeho právního předchůdce, ke kterému došlo v posledních šesti měsících před podáním přihlášky užitečného vzoru.

§ 5

Technické řešení je průmyslově využitelné, jestliže může být opakovaně využíváno v hospodářské činnosti.

§ 6

- (1) Právo na ochranu užitným vzorem má původce nebo jeho právní nástupce.
- (2) Původcem užitého vzoru je ten, kdo jej vytvořil vlastní tvořivou prací.

§ 7

Užitné vzory zapisuje Úřad průmyslového vlastnictví (dále jen "Úřad") do rejstříku užitných vzorů (dále jen "rejstřík").

Příhláška a zápis užitého vzoru

§ 8

- (1) O zápis do rejstříku se žádá přihláškou užitého vzoru (dále jen "příhláška") podanou písemně u Úřadu.
- (2) Příhláška užitého vzoru smí obsahovat jen jedno technické řešení nebo skupinu řešení, která jsou navzájem spojena tak, že uskutečňují jedinou technickou myšlenku.
- (3) Příhláška musí obsahovat:
  - a) žádost o zápis do rejstříku užitných vzorů, s uvedením názvu užitého vzoru,
  - b) popis technického řešení, popřípadě jeho dokumentaci,
  - c) nároky na ochranu, v nichž musí být jasně a stručně vymezen předmět, který má být chráněn užitným vzorem.
- (4) V přihlášce musí být uvedeno, kdo je původcem předmětu přihlášky užitého vzoru.
- (5) Vyhotovení přihlášky musí odpovídat jednotné formě a požadavkům, které Úřad zveřejní ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen "Věstník").

§ 9

- (1) Podáním přihlášky vzniká přihlašovatelovi právo přednosti.
- (2) Právo přednosti, které vyplývá z Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví (dále jen "Pařížská úmluva")¹⁾, musí přihlašovatel uplatnit již v přihlášce a současně musí uvést datum podání přihlášky, z níž právo přednosti odvozuje, její číslo a stát, v němž byla přihláška podána, popřípadě orgán, u něhož byla přihláška podána podle mezinárodní smlouvy. Na výzvu Úřadu ve lhůtě jím stanovené je přihlašovatel povinen toto právo prokázat; jinak se k němu nepřihlíží.
- (3) V případě změny evropské patentové přihlášky, v níž byla požadována ochrana pro Českou republiku, na přihlášku podle § 8 může přihlašovatel uplatnit právo přednosti z evropské patentové přihlášky. Pro uplatnění práva přednosti se obdobně použije odstavec 2.

§ 10

- (1) Požádal-li přihlašovatel již dříve v České republice o udělení patentu²⁾ na stejné technické řešení, může při podání přihlášky požadovat přiznání data podání, popřípadě i právo přednosti, z této přihlášky vynálezu. Úřad přiznává přihlášce datum podání, popřípadě i právo přednosti, z původní přihlášky vynálezu, pokud bude přihláška podána nejpozději do dvou měsíců od rozhodnutí o přihlášce vynálezu, podané však do deseti let od jejího podání.

přihlášce vynálezu, nejdéle však do deseti let od jejího podání.

(2) Přihlašovatel uplatňující právo podle odstavce 1 je povinen ve lhůtě dvou měsíců od podání přihlášky předložit stejnopis přihlášky vynálezu, jejíhož data podání, popřípadě práva přednosti, se dovolává, jinak se k němu nepřihlíží.

(3) Zmeškání lhůt uvedených v odstavci 1 nelze prominout.

§ 10a

Přeměna evropské patentové přihlášky na přihlášku

(1) Na žádost přihlašovatele evropské patentové přihlášky podanou podle čl. 136 odst. 2 evropské patentové úmluvy Úřad zahájí řízení o evropské patentové přihlášce jako o přihlášce.

(2) Byla-li žádost podána podle odstavce 1, vyzve Úřad přihlašovatele, aby do 3 měsíců zaplatil přihlašovací poplatek podle zvláštního právního předpisu^{2a)} a předložil ve trojím vyhotovení překlad evropské patentové přihlášky do českého jazyka.

(3) Splní-li přihlašovatel podmínky stanovené v odstavci 2 a Úřad žádost o přeměnu evropské patentové přihlášky obdržel do 20 měsíců ode dne vzniku práva přednosti, přizná přihlášce právo přednosti z původně podané evropské patentové přihlášky.

§ 11

(1) Splňuje-li přihláška podmínky stanovené v § 8 a není-li její předmět zjevně v rozporu s § 2, 3 a 5, zapíše Úřad užitiný vzor do rejstříku.

(2) Zápisem užitého vzoru do rejstříku vzniká jeho ochrana podle tohoto zákona. Přihlašovatel, který se zápisem užitého vzoru do rejstříku stává majitelem užitého vzoru, vydá Úřad osvědčení o zápisu užitého vzoru do rejstříku a zápis užitého vzoru do rejstříku oznámí ve Věstníku. Po zápisu užitého vzoru do rejstříku Úřad zveřejní podklady uvedené v § 8 odst. 3 písm. b) a c).

(3) Jestliže přihláška neodpovídá požadavkům uvedeným v § 8, Úřad vyzve přihlašovatele, aby ve stanovené lhůtě nedostatky odstranil. Neodstraní-li přihlašovatel vytčené nedostatky ve stanovené lhůtě, Úřad řízení o přihlášce zastaví. Na tento důsledek musí být přihlašovatel při stanovení lhůty upozorněn.

(4) Obsahuje-li přihláška předmět uvedený v § 2 a 3, popřípadě je-li předmět přihlášky zjevně v rozporu s § 5, Úřad přihlášku zamítne. Před vydáním rozhodnutí musí být přihlašovatel na tento důsledek upozorněn.

(5) Úpravy a změny provedené v přihlášce nesmějí jít nad rámec jejího původního podání.

(6) Až do doby zápisu užitého vzoru do rejstříku dle odstavce 1 může přihlašovatel přihlášku rozdělit. Úřad přizná vyloučeným přihláškám právo přednosti původní přihlášky, nejdou-li nad její rámec a jestliže budou podány do tří měsíců od písemného sdělení přihlašovatele, že hodlá přihlášku rozdělit.

(7) Na žádost přihlašovatele Úřad odloží zápis užitého vzoru do rejstříku, nejdéle však do uplynutí 15 měsíců ode dne podání přihlášky.

Účinky užitého vzoru

§ 12

(1) Bez souhlasu majitele užitého vzoru nikdo nesmí technické řešení chráněné užitým vzorem při své hospodářské činnosti vyrábět, uvádět do oběhu nebo upotřebit.

(2) Majitel užitého vzoru je oprávněn poskytnout souhlas k využívání technického řešení chráněného užitým vzorem (licence) jiným osobám nebo na ně užitý vzor převést.

(3) Práva vyplývající z patentu uděleného na základě přihlášky vynálezu s pozdějším právem přednosti nesmějí být v případě střetu vykonávána bez souhlasu majitele užitého vzoru.

§ 13

(1) Užitený vzor nepůsobí proti tomu, kdo před vznikem práva přednosti využíval technické řešení chráněné užiteným vzorem nezávisle na původci nebo majiteli užiteného vzoru nebo kdo k tomu vykonal prokazatelná opatření (dále jen "předchozí uživatel").

(2) Nedojde-li k dohodě, může předchozí uživatel požadovat u soudu, aby majitel užiteného vzoru jeho právo uznal.

§ 14

zrušen zákonem č. 116/2000 Sb.

Doba platnosti užiteného vzoru

§ 15

(1) Užitený vzor platí čtyři roky ode dne podání přihlášky, popřípadě od podání dřívější přihlášky vynálezu se shodným předmětem (§ 10 a 10a).

(2) Dobu platnosti zápisu užiteného vzoru prodlouží Úřad na žádost majitele užiteného vzoru až dvakrát vždy o tři roky.

(3) O prodloužení doby platnosti užiteného vzoru lze požádat nejdříve v posledním roce jeho platnosti.

(4) Dojde-li k zápisu užiteného vzoru do rejstříku po uplynutí doby stanovené v odstavci 1, Úřad prodlouží dobu platnosti zápisu užiteného vzoru bez žádosti majitele užiteného vzoru.

§ 16

Užitený vzor zanikne, jestliže:

- a) uplyne doba jeho platnosti;
- b) majitel užiteného vzoru se ho vzdá; v tomto případě ochrana zanikne dnem, kdy písemné prohlášení majitele užiteného vzoru dojde Úřadu.

Výmaz užiteného vzoru

§ 17

(1) Na návrh kohokoliv Úřad provede výmaz užiteného vzoru z rejstříku

- a) není-li technické řešení způsobilé k ochraně podle § 1 a 3,
- b) je-li předmět užiteného vzoru již chráněn patentem s účinky na území České republiky či užiteným vzorem s dřívějším právem přednosti,
- c) jestliže předmět užiteného vzoru jde nad rámec původního podání přihlášky užiteného vzoru.

(2) Výmaz užiteného vzoru z rejstříku má účinky, jako by užitený vzor nebyl do rejstříku zapsán.

(3) Týká-li se důvody výmazu jen části užiteného vzoru, užitený vzor se vymaže částečně.

(4) Výmaz užiteného vzoru z rejstříku lze provést i po zániku užiteného vzoru (§ 16), prokáže-li navrhovatel právní zájem.

(4) Výmaz užitého vzoru z rejstříku lze provést i po zániku užitého vzoru (§ 16), prokáže-li navrhovatel právní zájem.

§ 18

(1) Návrh na výmaz užitého vzoru z rejstříku se podává u Úřadu písemně ve dvojím vyhotovení.

(2) Návrh na výmaz užitého vzoru z rejstříku musí být věcně odůvodněn a současně musí být předloženy důkazní prostředky, o které se návrh na výmaz opírá. Důvody výmazu včetně označení důkazů, kterých se návrh dovolává, nemohou být dodatečně měněny.

(3) Úřad vyzve majitele užitého vzoru, aby se k návrhu na výmaz užitého vzoru z rejstříku ve stanovené lhůtě vyjádřil. Majitel užitého vzoru předkládá své vyjádření k návrhu na výmaz písemně ve dvojím vyhotovení.

(4) Nevyjádří-li se majitel užitého vzoru ve stanovené lhůtě, Úřad provede výmaz užitého vzoru z rejstříku.

(5) Vyjádří-li se majitel užitého vzoru ve stanovené lhůtě proti návrhu na výmaz užitého vzoru z rejstříku, Úřad o návrhu rozhodne. Za řízení o výmazu užitého vzoru z rejstříku zaplatí správní poplatek podle zvláštního právního předpisu^{2a)} ten účastník řízení, který ve věci neměl úspěch.

§ 19

Odnětí ochrany

(1) Úřad na návrh odejme užité vzor majiteli, jestliže z rozhodnutí soudu zjistí, že mu právo na užité vzor podle § 6 nepříslušelo.

(2) Návrh na odnětí ochrany podle odstavce 1 je oprávněna podat pouze osoba, které podle rozhodnutí soudu přísluší právo na ochranu užitým vzorem, nebo její právní nástupce.

(3) Na návrh osoby, které přísluší právo na ochranu užitým vzorem, podaný do jednoho měsíce od pravomocného rozhodnutí soudu, Úřad zapíše tuto osobu jako majitele užitého vzoru.

(4) Nebude-li podán návrh na přepis podle odstavce 3, Úřad provede výmaz užitého vzoru z rejstříku z moci úřední.

§ 20

Rejstřík

(1) Úřad vede rejstřík, do něhož zaznamenává rozhodné údaje o přihláškách užitéch vzorů a o zapsaných užitéch vzorech.

(2) Do rejstříku se u každého užitého vzoru zapisuje zejména:

- a) číslo zápisu (osvědčení),
- b) datum zápisu,
- c) datum zveřejnění zápisu užitého vzoru ve Věstníku,
- d) název užitého vzoru,
- e) datum podání přihlášky, popřípadě právo přednosti, a spisová značka přihlášky,
- f) přihlašovatel užitého vzoru (jméno nebo název), jeho bydliště (sídlo), popřípadě jeho zástupce,
- g) příjmení, jméno a bydliště původce užitého vzoru,

§ 2 a násl. zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích.

2a)

Zákon č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

3)

§ 29, 39, 49 a 50 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

4)

Např. § 8 až 10, 14 až 16, 64 až 68, 70, 71 a 75 zákona č. 527/1990 Sb., § 19 vyhlášky Federálního úřadu pro vynálezy č. 550/1990 Sb., o řízení ve věcech vynálezů a průmyslových vzorů.

Čl. III a čl. VIII zákona č. 116/2000 Sb.

Čl. III

Přechodná ustanovení

1. Právo přednosti z evropské patentové přihlášky podle § 9 odst. 3 lze uplatnit po přistoupení České republiky k evropské patentové úmluvě.
2. Žádost o přeměnu evropské patentové přihlášky na přihlášku podle § 10a lze podat po přistoupení České republiky k evropské patentové úmluvě.
3. Náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatnění nebo obraně práva podle § 18 odst. 7 je možné uplatnit jen v řízení o výmazu užitého vzoru zahájeném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. VIII

1. Není-li dále stanoveno jinak, platí tento zákon i pro vztahy vzniklé před nabytím účinnosti tohoto zákona. Vznik těchto vztahů se posuzuje podle dosavadních právních předpisů.
2. Právní účinky úkonů v dosud neskončených řízeních, které nastaly před nabytím účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.
3. Řízení dosud neskončená se dokončí podle tohoto zákona.

ZÁKON č. 207/2000 Sb.
o ochraně průmyslových vzorů
ve znění zákona č. 343/1992 Sb. a zákona č. 27/2000 Sb.

ČÁST PRVNÍ

OCHRANA PRŮMYSLOVÝCH VZORŮ

HLAVA I

OCHRANA PRŮMYSLOVÝCH VZORŮ

§ 1

(1) Průmyslové vzory, které splňují podmínky podle tohoto zákona, zapisuje Úřad průmyslového vlastnictví (dále jen "Úřad") do rejstříku.

(2) Ustanoveními tohoto zákona není dotčena ochrana poskytovaná shodným předmětům podle práva autorského, občanského, práva k ochranným známkám, popřípadě jiným zvláštním právním předpisem.

§ 2

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) průmyslovým vzorem vzhled výrobku nebo jeho části, spočívající zejména ve znacích linií, obrysů, barev, tvaru, struktury nebo materiálů výrobku samotného, nebo jeho zdobení,
- b) výrobkem průmyslově nebo řemeslně vyrobený předmět, včetně součástí určených k sestavení do jednoho složeného výrobku, obal, úprava, grafický symbol a typografický znak, s výjimkou počítačových programů,
- c) složeným výrobkem výrobek, který se skládá z několika součástí, které mohou být vyměněny a které umožňují rozebrání a nové sestavení výrobku,
- d) původcem průmyslového vzoru ten, kdo průmyslový vzor vytvořil vlastní tvůrčí činností, spolupůvodcem průmyslového vzoru ten, kdo se podílel na tvůrčí činnosti, při níž byl průmyslový vzor vytvořen.

§ 3

Podmínky ochrany

(1) Průmyslový vzor je způsobilý ochrany, je-li nový a má-li individuální povahu.

(2) Průmyslový vzor aplikovaný na výrobku, který představuje součástku složeného výrobku, nebo průmyslový vzor v takovém výrobku ztělesněn se považuje za nový a mající individuální povahu jen tehdy,

- a)

jestliže součástka zůstává i po začlenění do složeného výrobku při běžném užívání výrobku viditelná, a

b)

jestliže viditelné znaky součástky splňují samy o sobě požadavek novosti a individuální povahy.

(3) Běžným užíváním ve smyslu odstavce 2 písm. a) se rozumí užívání konečným uživatelem, s výjimkou údržbářských, servisních a opravárenských prací.

§ 4

Novost

Průmyslový vzor se považuje za nový, nebyl-li přede dnem podání přihlášky nebo přede dnem vzniku práva přednosti zpřístupněn veřejnosti shodný průmyslový vzor. Průmyslové vzory se považují za shodné, jestliže se jejich znaky liší pouze nepodstatně.

§ 5

Individuální povaha

(1) Průmyslový vzor vykazuje individuální povahu, jestliže celkový dojem, který vyvolává u informovaného uživatele, se liší od celkového dojmu, který u takového uživatele vyvolává průmyslový vzor, který byl zpřístupněn veřejnosti přede dnem podání přihlášky nebo přede dnem vzniku práva přednosti.

(2) Při posuzování individuální povahy průmyslového vzoru se přihlíží k míře volnosti, kterou měl při vývoji průmyslového vzoru jeho původce.

§ 6

Zpřístupnění veřejnosti

(1) Pro účely posuzování podle § 4 a 5 se má za to, že průmyslový vzor byl zpřístupněn veřejnosti, byl-li zveřejněn na základě zápisu do rejstříku nebo vystaven, užíván v obchodě nebo jinak zveřejněn. Průmyslový vzor však není považován za zpřístupněný veřejnosti tehdy, pokud s ním byla seznámena třetí osoba pod výslovnou či předpokládanou podmínkou důvěrnosti.

(2) Za zpřístupnění veřejnosti se pro účely posuzování § 4 a 5 nepovažuje případ, jestliže byl průmyslový vzor, pro který se požaduje ochrana, zpřístupněn veřejnosti původcem průmyslového vzoru, jeho právním nástupcem nebo třetí osobou jako důsledek poskytnuté informace nebo jednání uskutečněného původcem průmyslového vzoru nebo jeho právním nástupcem, a to během 12 měsíců přede dnem podání přihlášky nebo přede dnem vzniku práva přednosti.

(3) Ustanovení odstavce 2 platí také tehdy, byl-li průmyslový vzor zpřístupněn veřejnosti v důsledku zneužití vztahu k původci průmyslového vzoru nebo jeho právnímu nástupci.

§ 7

Průmyslové vzory dané technickou funkcí a průmyslové vzory vzájemného propojení

(1) Při hodnocení způsobilosti průmyslového vzoru k zápisu se nepřihlíží ke znakům, které jsou předurčeny technickou funkcí průmyslového vzoru.

(2) Při hodnocení způsobilosti průmyslového vzoru k zápisu se nepřihlíží ke znakům, které musí být nutně reprodukovány v přesném tvaru a rozměrech, aby mohl výrobek, v němž je průmyslový vzor ztělesněn nebo na kterém je aplikován, být mechanicky spojen s jiným výrobkem nebo umístěn do jiného výrobku, kolem něj tak, aby oba výrobky mohly plnit svou funkci.

(3) Ustanovení odstavce 2 neplatí, pokud účelem průmyslového vzoru, který jinak splňuje podmínky § 4 a 5, je umožnit mnohačetné sestavení nebo spojení vzájemně zaměnitelných výrobků v rámci stavebnicového systému.

§ 8

Rozpor s veřejným pořádkem nebo dobrými mravy

Úřad do rejstříku nezapiše průmyslový vzor, který je v rozporu se zásadami veřejného pořádku nebo s dobrými mravy.

§ 9

Úřad do rejstříku nezapiše průmyslový vzor, je-li již v České republice zapsán shodný průmyslový vzor s dřívějším právem přednosti.

§ 10**Rozsah ochrany**

(1) Rozsah ochrany je dán vyobrazením průmyslového vzoru tak, jak je zapsán v rejstříku (§ 38) s výjimkou znaků, které jsou předurčeny technickou funkcí průmyslového vzoru, nebo znaků, které musí být nutně reprodukovány v přesném tvaru a rozměrech, aby mohl výrobek, v němž je průmyslový vzor ztělesněn nebo na kterém je aplikován, být mechanicky spojen s jiným výrobkem nebo umístěn do jiného výrobku, kolem něj nebo proti němu tak, aby oba výrobky mohly plnit svou funkci. Do rozsahu ochrany vyplývající ze zápisu průmyslového vzoru spadá každý průmyslový vzor, který nevyvolává u informovaného uživatele odlišný celkový dojem.

(2) Při posuzování rozsahu ochrany musí být přihlédnuto k míře volnosti, kterou měl jeho původce při vývoji průmyslového vzoru.

§ 11**Počátek a doba trvání ochrany**

(1) Ochrana zapsaného průmyslového vzoru trvá 5 let od data podání přihlášky.

(2) Vlastník zapsaného průmyslového vzoru může tuto dobu ochrany opakovaně obnovit, a to vždy o 5 let, až na celkovou dobu 25 let od data podání přihlášky průmyslového vzoru.

(3) Žádost o obnovu lze podat během posledního roku příslušného pětiletého období, nejpozději v den, který se číslem a pojmenováním shoduje se dnem podání přihlášky průmyslového vzoru. Se žádostí je vlastník průmyslového vzoru povinen zaplatit správní poplatek podle zvláštního právního předpisu.¹⁾ Není-li poplatek zaplacen, platí, že žádost nebyla podána.

(4) Nebude-li žádost podána podle odstavce 3, je vlastník oprávněn ji podat do 6 měsíců ode dne, kdy měla být nejpozději podána. V takovémto případě je povinen zaplatit příslušný poplatek za žádost ve dvojnásobné výši. Nebude-li žádost podána ani v této dodatečné lhůtě, popřípadě není-li správní poplatek zaplacen v požadované výši, ochrana průmyslového vzoru zaniká k datu, kdy podle odstavce 3 měla být žádost nejpozději podána.

(5) Práva třetích osob, které po marném uplynutí lhůty k podání žádosti o obnovu ochrany průmyslového vzoru podle odstavce 3 v dobré víře započaly s využíváním průmyslového vzoru nebo k takovému využívání provedly vážné a účinné přípravy, nejsou obnovou provedenou na základě dodatečného podání žádosti o obnovu dotčena.

HLAVA II**PRÁVO K PRŮMYSLOVÉMU VZORU****§ 12****Právo na průmyslový vzor**

(1) Právo k průmyslovému vzoru má původce nebo jeho právní nástupce. Spolupůvodce má právo na průmyslový vzor v rozsahu odpovídajícímu jeho podílu na vytvoření průmyslového vzoru.

(2) Přihlášku průmyslového vzoru je oprávněn podat ten, kdo má na něj právo, (dále jen "přihlašovatel").

Zaměstnanecký průmyslový vzor**§ 13**

(1) Vytvořil-li původce průmyslový vzor ke splnění úkolu vyplývajícího z pracovního poměru, z členského nebo z jiného obdobného vztahu (dále jen "pracovní poměr"), přechází právo na průmyslový vzor na toho, kdo původci vytvoření průmyslového vzoru zadal, (dále jen "zadavatel"), není-li smlouvou stanoveno jinak. Právo na původcovství tím není dotčeno.

(2) Původce, který vytvořil průmyslový vzor za podmínek podle odstavce 1, je povinen zadavatele o této skutečnosti neprodleně písemně vyrozumět a předat mu podklady potřebné k posouzení průmyslového vzoru.

(3) Neuplatní-li zadavatel ve lhůtě 3 měsíců od vyrozumění o vytvoření průmyslového vzoru vůči původci právo na průmyslový vzor, přechází toto právo zpět na původce. Zadavatel i původce jsou v této lhůtě povinni zachovávat o průmyslovém vzoru vůči třetím osobám mlčenlivost. Zadavatel je povinen zachovávat mlčenlivost o průmyslovém vzoru ještě po dobu 1 měsíce ode dne, kdy na původce přešlo právo na průmyslový vzor.

(4) Původce, který vytvořil průmyslový vzor v pracovním poměru, na nějž zadavatel uplatnil nárok, má vůči zadavateli právo na přiměřenou odměnu. Při stanovení výše odměny se vychází z přínosu dosaženého užíváním průmyslového vzoru nebo jeho jiným uplatněním, přičemž se přihlíží k materiálnímu podílu zadavatele na vytvoření průmyslového vzoru a k rozsahu zadání původci. Dostane-li se již vyplacená odměna do zjevného nepoměru s přínosem dosaženým pozdějším užíváním nebo jiným uplatněním průmyslového vzoru, má původce právo na dodatečné vypořádání.

§ 14

Práva a povinnosti vyplývající z ustanovení § 13 zůstávají po skončení pracovního poměru původce se zadavatelem nedotčena.

§ 15

Spory o právo na průmyslový vzor

(1) Spory o určení práva na průmyslový vzor rozhodují soudy.²⁾

(2) Žalobu na určení oprávněného přihlašovatele, popřípadě vlastníka zapsaného průmyslového vzoru lze podat do 2 let od zápisu průmyslového vzoru do rejstříku; to neplatí, jestliže přihlašovatel nejednal v dobré víře.

§ 16

Odnětí ochrany a přepis

(1) Úřad na návrh odejme vlastníku zapsaného průmyslového vzoru ochranu, jestliže z rozhodnutí soudu zjistí, že mu právo na průmyslový vzor ve smyslu § 12 nepříslušelo.

(2) Návrh na odnětí ochrany podle odstavce 1 je oprávněna podat pouze osoba, které podle rozhodnutí soudu přísluší právo na průmyslový vzor, nebo její právní nástupce.

(3) Na návrh osoby, které přísluší právo na ochranu průmyslového vzoru podle § 12, Úřad zapíše tuto osobu jako vlastníka průmyslového vzoru. Návrh na přepis vlastníka průmyslového vzoru je nutno doložit rozhodnutím soudu.

(4) Nebude-li podán návrh na přepis vlastníka průmyslového vzoru podle odstavce 3, Úřad provede výmaz průmyslového vzoru z rejstříku z moci úřední.

§ 17

Účinky rozsudku ve sporu o právo na průmyslový vzor

(1) Po zápisu oprávněné osoby do rejstříku podle § 16 odst. 3 licence a jiná práva poskytnutá původně zapsaným vlastníkem průmyslového vzoru zanikají.

(2) Jestliže původně zapsaný vlastník průmyslového vzoru nebo třetí osoba, která od něj nabyла licenci k užívání průmyslového vzoru, před podáním žaloby podle § 15 odst. 2 užívali nebo provedli vážné přípravy k užívání průmyslového vzoru, mohou v užívání průmyslového vzoru pokračovat, pokud požádají ve lhůtě 2 měsíců ode dne, kdy je oprávněný vlastník průmyslového vzoru uvědomí o změně zápisu vlastníka průmyslového vzoru, o uzavření nevýlučné licence za obvyklých podmínek. To neplatí, jestliže původně

zapsaný vlastník průmyslového vzoru, popřípadě třetí osoba, která od něj nabyla licenci k užívání, nejednali v dobré víře.

§ 18

Původce průmyslového vzoru má právo být uveden v přihlášce průmyslového vzoru a zapsán do rejstříku.

HLAVA III

ÚČINKY ZAPSANÉHO PRŮMYSLVÉHO VZORU

§ 19

Práva vyplývající ze zápisu

(1) Zápis průmyslového vzoru poskytuje jeho vlastníku výlučné právo užívat průmyslový vzor, bránit třetím osobám užívat jej bez jeho souhlasu, poskytnout souhlas s užíváním průmyslového vzoru jiným osobám nebo na ně právo na průmyslový vzor převést. Užíváním průmyslového vzoru se rozumí zejména výroba, nabízení, uvedení na trh, dovoz, vývoz nebo užívání výrobku, ve kterém je tento průmyslový vzor ztělesněn nebo na kterém je aplikován, nebo skladování takového výrobku k uvedeným účelům.

(2) Práva ze zapsaného průmyslového vzoru platí ode dne podání přihlášky. Nebyl-li průmyslový vzor zveřejněn, jeho vlastník může uplatňovat práva ze zápisu vůči třetím osobám jen tehdy, není-li průmyslový vzor užíván v dobré víře.

§ 20

Ohrožení nebo porušení práva

(1) V případě neoprávněného zásahu do práv ze zapsaného průmyslového vzoru se může jeho vlastník domáhat u soudu zejména toho, aby rušení práva bylo zakázáno a aby následky porušení byly odstraněny. Byla-li tímto zásahem způsobena škoda, má vlastník průmyslového vzoru právo na její náhradu; pro náhradu škody se použije ustanovení občanského zákoníku. Byla-li tímto zásahem způsobena nemajetková újma, má vlastník průmyslového vzoru právo na přiměřené zadostiučinění, které může spočívat i v peněžitém plnění.

(2) Vlastník průmyslového vzoru může požadovat, aby soud rovněž nařídil ohrožovateli či porušovateli zničit výrobky, jejichž výrobou nebo uvedením na trh došlo k ohrožení nebo porušení práva chráněného tímto zákonem, popřípadě zničení materiálu a nástrojů určených nebo používaných výlučně nebo převážně při činnostech ohrožujících nebo porušujících práva chráněná tímto zákonem. Soud zničení nenařídí, nejsou-li tyto výrobky ve vlastnictví toho, proti němuž návrh směřuje, nebo jestliže by ohrožení či porušení práva mohlo být odstraněno jinak a zničení by bylo nepřiměřené tomuto ohrožení nebo porušení.

§ 21

Právo na informaci

Vlastník práva ze zapsaného průmyslového vzoru má vůči každému, kdo jeho práva ohrožuje nebo porušuje, právo na informaci o původu výrobku, ve kterém je zapsaný průmyslový vzor ztělesněn nebo na kterém je aplikován, včetně informací týkajících se uvádění takových výrobků na trh; soud právo na informaci nepřizná, jestliže by to bylo v nepoměru k závažnosti ohrožení či porušení.

§ 22

(1) Je-li ve věcech týkajících se porušení práv ze zapsaného průmyslového vzoru navrhováno vydání předběžného opatření, soud může nařídit navrhovateli složit jistotu, která by postačila k případnému odškodnění toho, proti němuž návrh směřuje, a zabránila by zneužití ochrany poskytované vlastníku průmyslového vzoru.

(2) Soud, který je příslušný k nařízení předběžného opatření, buď

a)

nařídí navrhovateli nejpozději do 7 dnů od podání návrhu složit jistotu podle odstavce 1 a o návrhu na předběžné opatření rozhodne nejpozději do 7 dnů poté, kdy se dozví, že navrhovatel jistotu složil, anebo

- b)
rozhodne o návrhu na předběžné opatření nejpozději do 7 dnů poté, co byl podán.

§ 23

Omezení práv vyplývajících ze zapsaného průmyslového vzoru

(1) Práva vyplývající ze zapsaného průmyslového vzoru se nevztahují na

- a)
jednání třetích osob uskutečněná pro neobchodní účely,
- b)
jednání třetích osob uskutečněná pro experimentální účely,
- c)
jednání třetích osob spočívající v reprodukci pro účely citace nebo výuky, za předpokladu, že tato jednání jsou slučitelná s poctivou obchodní praxí a nejsou nepřiměřeně na úkor řádnému užívání průmyslového vzoru a že je uveden zdroj.

(2) Dále se práva vyplývající ze zapsaného průmyslového vzoru nevztahují na

- a)
zařízení lodí a letadel registrovaných v jiné zemi, dostanou-li se přechodně na území České republiky,
- b)
dovoz náhradních dílů a příslušenství do České republiky za účelem opravy takového dopravního prostředku,
- c)
uskutečnění oprav tohoto dopravního prostředku.

§ 24

Vyčerpání práv

(1) Práva vyplývající ze zapsaného průmyslového vzoru se nevztahují na nakládání s výrobkem, ve kterém je průmyslový vzor spadající do rozsahu ochrany ztělesněn nebo na němž je aplikován, pokud byl tento výrobek uveden na trh v České republice vlastníkem zapsaného průmyslového vzoru nebo s jeho souhlasem.

(2) Práva vyplývající ze zapsaného průmyslového vzoru se nevztahují na nakládání s výrobkem, ve kterém je průmyslový vzor spadající do rozsahu ochrany ztělesněn nebo na němž je aplikován, pokud byl tento výrobek uveden na trh v Evropských společenstvích vlastníkem zapsaného průmyslového vzoru nebo s jeho souhlasem.

§ 25

Právo předchozího uživatele

(1) Práva ze zapsaného průmyslového vzoru nepůsobí vůči třetím osobám, které mohou prokázat, že před datem podání přihlášky nebo přede dnem vzniku práva přednosti započaly na území České republiky s užíváním průmyslového vzoru spadajícího do rozsahu ochrany zapsaného průmyslového vzoru, jestliže užívaný průmyslový vzor byl vytvořen nezávisle na zapsaném průmyslovém vzoru, nebo za tímto účelem učinily vážné přípravy. Takovéto osoby jsou oprávněny užívat průmyslový vzor při své podnikatelské činnosti, při které předchozí užití bylo uskutečněno nebo připravováno.

(2) Právo předchozího uživatele nemůže být převedeno odděleně od podniku nebo jeho části, ke které se vztahuje.

HLAVA IV

ZÁNÍK A VÝMAZ PRŮMYSLOVÉHO VZORU

§ 26

Zánik práva ze zapsaného průmyslového vzoru

Právo ze zapsaného průmyslového vzoru zaniká, jestliže

- a) uplyne doba ochrany,
- b) vlastník průmyslového vzoru se ho vzdá; v tomto případě právo zanikne dnem, kdy tato skutečnost byla vyznačena v rejstříku. Vážnou-li na průmyslovém vzoru práva třetích osob, Úřad zánik průmyslového vzoru vyznačí až poté, kdy obdrží od vlastníka průmyslového vzoru důkaz o tom, že tyto třetí osoby byly o tomto záměru vlastníka průmyslového vzoru informovány.

Výmaz průmyslového vzoru

§ 27

(1) Zapsaný průmyslový vzor Úřad vymaže z rejstříku,

- a) jestliže průmyslový vzor neodpovídá pojmu průmyslového vzoru podle § 2,
- b) pokud průmyslový vzor nespĺňuje požadavky kladené na něj podle § 3 až 8 tohoto zákona,
- c) pokud jeho vlastník nemá právo na průmyslový vzor podle § 12,
- d) je-li průmyslový vzor již v České republice chráněn zapsaným průmyslovým vzorem s dřívějším právem přednosti,
- e) je-li v průmyslovém vzoru použito rozlišovací označení, které před vznikem práva přednosti průmyslového vzoru poskytuje vlastníku označení právo takové užití zakázat,
- f) představuje-li průmyslový vzor neoprávněné užití díla chráněného podle autorského práva,
- g) představuje-li průmyslový vzor zneužití některého z prvků uvedených v článku 6 ter Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví (dále jen "Pařížské úmluvy")³⁾ nebo jiných symbolických znaků, vlajek, erbů, na které se nevztahuje článek 6 ter Pařížské úmluvy, které však představují v příslušném členském státě zvláštní veřejný zájem.

(2) Návrh na výmaz podle odstavce 1 písm. c) je oprávněna podat pouze osoba, která na základě rozhodnutí soudu má právo na podání přihlášky průmyslového vzoru podle § 12.

(3) Návrh na výmaz podle odstavce 1 písm. d) až f) může podat pouze osoba, jejíž práva jsou dotčena.

(4) Důvody uvedené v odstavci 1 písm. g) může uplatnit pouze fyzická nebo právnická osoba, která je užíváním dotčena.

(5) Má-li být zapsaný průmyslový vzor vymazán podle odstavce 1 písm. b) nebo písm. e) až g), může být vymazán i částečně.

(6) Prokáže-li navrhovatel právní zájem, výmaz průmyslového vzoru z rejstříku je možné provést i po jeho zániku.

§ 28

Výmaz zapsaného průmyslového vzoru z rejstříku má účinky, jako by průmyslový vzor nebyl do rejstříku zapsán.

§ 29

(1) Návrh na výmaz zapsaného průmyslového vzoru z rejstříku se podává u Úřadu písemně. Návrh na výmaz musí být věcně odůvodněn a současně musí být předloženy důkazní prostředky, o které se opírá. Důvody výmazu, včetně označení důkazů, kterých se návrh dovolává, nemohou být dodatečně měněny.

(2) Úřad vyzve vlastníka průmyslového vzoru, aby se k návrhu ve stanovené lhůtě vyjádřil.

(3) Nevyjádří-li se vlastník průmyslového vzoru k návrhu na výmaz, není to na překážku rozhodnutí o návrhu na výmaz.

HLAVA V

ZAPSANÝ PRŮMYSLOVÝ VZOR JAKO PŘEDMĚT VLASTNICTVÍ

§ 30

Převod práv k zapsanému průmyslovému vzoru

(1) Práva k průmyslovému vzoru se převádí písemnou smlouvou, která nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do rejstříku průmyslových vzorů.

(2) Do doby, než převod bude v rejstříku vyznačen, se právní nástupce nemůže vůči třetím osobám dovolávat práv ze zapsaného průmyslového vzoru.

§ 31

(1) Zapsaný průmyslový vzor může být předmětem práva zástavního. Zástavní právo vzniká zápisem do rejstříku.

(2) Zapsaný průmyslový vzor může být předmětem výkonu rozhodnutí.

§ 32

Licence

(1) Souhlas (licence) k využívání zapsaného průmyslového vzoru se uděluje licenční smlouvou.

(2) Licence může být výlučná či nevýlučná.

(3) Licenční smlouva nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do rejstříku průmyslových vzorů.

(4) Na licenční smlouvy a vztahy z nich vzniklé se použije ustanovení obchodního zákoníku.

§ 33

Spoluvlastnictví průmyslového vzoru

(1) Přísluší-li práva ze zapsaného průmyslového vzoru několika osobám (dále jen "spoluvlastníci"), řídí se vztahy mezi nimi obecnými předpisy o podílovém spoluvlastnictví.

(2) Pokud není spoluvlastníky dohodnuto jinak, má právo využívat průmyslový vzor každý z nich.

(3) K platnému uzavření licenční smlouvy je třeba, není-li dohodnuto jinak, souhlasu všech spoluvlastníků; každý ze spoluvlastníků je oprávněn uplatňovat nároky z porušení nebo ohrožení práv k průmyslovému vzoru samostatně.

(4) K převodu práv k zapsanému průmyslovému vzoru je zapotřebí souhlasu všech spoluvlastníků. Spoluvlastník je oprávněn bez souhlasu ostatních převést svůj podíl jen na některého ze spoluvlastníků; na třetí osobu může převést svůj podíl jen v případě, že žádný ze spoluvlastníků nepřijme ve lhůtě jednoho měsíce písemnou nabídku převodu.

HLAVA VI

ŘÍZENÍ O PŘÍHLÁŠCE PRŮMYSLOVÉHO VZORU

§ 34

Příhláška průmyslového vzoru se podává písemně u Úřadu.

§ 35

Příhláška průmyslového vzoru

(1) Má-li příhláška průmyslového vzoru založit právo přednosti, musí obsahovat

- a) žádost o zápis průmyslového vzoru do rejstříku,
- b) jméno a příjmení nebo obchodní firmu přihlašovatele a adresu trvalého pobytu nebo místa podnikání, je-li přihlašovatelem osoba fyzická, a obchodní firmu nebo název a sídlo, je-li přihlašovatelem osoba právnická,
- c) vyobrazení každého průmyslového vzoru, o jehož zápis je v přihlášce žádáno, z něhož lze jednoznačně poznat podstatu průmyslového vzoru a které lze reprodukovat.

(2) Příhláška dále musí obsahovat

- a) název průmyslového vzoru,
- b) určení výrobku, v němž je průmyslový vzor ztělesněn nebo na němž je aplikován, včetně jeho zařazení podle příslušných tříd mezinárodního třídění průmyslových vzorů,⁴⁾
- c) jméno a příjmení původce průmyslového vzoru, popřípadě prohlášení přihlašovatele, že původce se vzdává práva být uveden.

(3) Příhláška dále může obsahovat

- a) popis, který vysvětluje vyobrazení,
- b) žádost o odklad zveřejnění průmyslového vzoru podle § 38 odst. 4.

(4) Příhláška může obsahovat žádost o zápis jednoho průmyslového vzoru (jednoduchá příhláška průmyslového vzoru) nebo žádost o zápis více průmyslových vzorů (hromadná příhláška průmyslového vzoru). S výjimkou průmyslových vzorů spočívajících ve zdobeních se hromadná příhláška průmyslového vzoru může týkat pouze průmyslových vzorů patřících do jedné třídy mezinárodního třídění průmyslových vzorů.

- (5) Hromadná přihláška průmyslového vzoru musí obsahovat seznam průmyslových vzorů, o jejichž zápis se žádá.
- (6) Údaje obsažené v přihlášce průmyslového vzoru uvedené v odstavci 2 písm. a) a b) a odstavci 3 písm. a) nemají vliv na rozsah ochrany vyplývající z průmyslového vzoru jako takového.

§ 36

Právo přednosti

- (1) Dnem podání přihlášky průmyslového vzoru vzniká přihlašovatelovi právo přednosti za předpokladu, že přihláška obsahuje náležitosti uvedené v § 35 odst. 1.
- (2) Právo přednosti, které vyplývá z Pařížské úmluvy,³⁾ musí přihlašovatel uplatnit do jednoho měsíce od podání přihlášky a na výzvu Úřadu v jím stanovené lhůtě toto právo prokázat, jinak k němu Úřad nepřihlíží.
- (3) Právo přednosti podle odstavce 2 lze uplatnit z přihlášky průmyslového vzoru, v níž je požadována ochrana v členském státě Pařížské úmluvy³⁾ nebo ve státě, který je členem Světové obchodní organizace; jestliže stát, v němž je podána první přihláška průmyslového vzoru, není smluvní stranou Pařížské úmluvy³⁾ ani členem Světové obchodní organizace, lze právo přednosti z tohoto podání přiznat jen za podmínky vzájemnosti.

§ 37

Průzkum přihlášky průmyslového vzoru

- (1) Úřad podrobí přihlášku průzkumu.
- (2) Neobsahuje-li přihláška náležitosti uvedené v § 35 odst. 1 a 2, vyzve Úřad přihlašovatele, aby nedostatky ve stanovené lhůtě odstranil.
- (3) Týkají-li se nedostatky náležitostí uvedených v § 35 odst. 1, které přihlašovatel ve stanovené lhůtě odstranil, považuje se za den podání den, kdy tuto opravu obdržel. Jinak se taková přihláška pokládá za nepodanou.
- (4) Neodstraní-li přihlašovatel nedostatky uvedené v § 35 odst. 2 ve stanovené lhůtě, Úřad řízení o přihlášce průmyslového vzoru zastaví.
- (5) Přihlašovatel je až do zápisu v rejstříku oprávněn rozdělit hromadnou přihlášku průmyslového vzoru. Právo přednosti z původní přihlášky bude zachováno i pro přihlášky rozdělené, jestliže obsahují jen průmyslové vzory uvedené v původní přihlášce.
- (6) Není-li předmětem přihlášky průmyslový vzor podle § 2, popřípadě jestliže průmyslový vzor, který je předmětem přihlášky, nesplňuje požadavky podle § 3 až 5 a § 7 až 9, Úřad přihlášku zamítne. Před zamítnutím přihlášky musí být přihlašovatelovi umožněno vyjádřit se k důvodům, pro které má být přihláška zamítnuta.

§ 38

Zápis průmyslového vzoru do rejstříku

- (1) Úřad zapíše průmyslový vzor do rejstříku, jestliže tomu nebrání skutečnosti uvedené v § 3 až 5, § 7 až 9, a přihlašovatelovi vydá o zápisu osvědčení.
- (2) Současně se zápisem průmyslového vzoru do rejstříku Úřad zveřejní zapsaný průmyslový vzor.
- (3) Zápis průmyslového vzoru do rejstříku oznámí Úřad ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen "Věstník").
- (4) V případě, že přihlašovatel v přihlášce požádal o odklad zveřejnění průmyslového vzoru nepřesahující 30 měsíců od data podání přihlášky nebo ode dne vzniku práva přednosti, Úřad průmyslový vzor zveřejní až po uplynutí požadované doby; spolu s oznámením zápisu podle odstavce 3 Úřad oznámí odložení zveřejnění průmyslového vzoru.
- (5) Soudní řízení pro porušení práv ze zapsaného průmyslového vzoru, který dosud nebyl zveřejněn, lze zahájit jen za podmínky, že osobě, proti níž směřuje žaloba, byly sděleny informace obsažené v rejstříku a ve spisu týkajícím se přihlášky průmyslového vzoru.

§ 39

Rejstřík a údaje o průmyslových vzorech zveřejňované ve Věstníku

(1) Úřad vede rejstřík průmyslových vzorů, do něhož zaznamenává rozhodné údaje o zapsaných průmyslových vzorech.

(2) Do rejstříku se u každého průmyslového vzoru zapisuje zejména

- a) číslo zápisu (osvědčení),
- b) datum zápisu,
- c) datum zveřejnění průmyslového vzoru,
- d) název průmyslového vzoru a v případě hromadné přihlášky průmyslových vzorů jejich počet,
- e) datum podání přihlášky a její spisová značka,
- f) určení výrobku, v němž je průmyslový vzor ztělesněn nebo na němž je aplikován, včetně jeho zařazení podle příslušných tříd mezinárodního třídění průmyslových vzorů,⁴⁾ a u průmyslového vzoru zapsaného na základě hromadné přihlášky průmyslových vzorů jejich seznam,
- g) přihlašovatel průmyslového vzoru (jméno a příjmení, obchodní firma nebo název), jeho bydliště (sídlo), popřípadě jeho zástupce,
- h) vlastník průmyslového vzoru (jméno a příjmení, obchodní firma nebo název), bydliště (sídlo), popřípadě jeho zástupce,
- i) původce průmyslového vzoru,
- j) převod průmyslového vzoru,
- k) licence,
- l) výmaz průmyslového vzoru z rejstříku,
- m) odnětí ochrany, popřípadě její přepis,
- n) vznik a zánik zástavního práva k průmyslovému vzoru,
- o) obnova doby ochrany průmyslového vzoru,
- p) zánik ochrany.

(3) Ve Věstníku zveřejňuje Úřad skutečnosti týkající se zapsaných průmyslových vzorů a další údaje týkající se ochrany průmyslových vzorů, jakož i úřední sdělení a rozhodnutí zásadní povahy.

HLAVA VII

USTANOVENÍ O ŘÍZENÍ

§ 40

Správní řízení

(1) Pro řízení před Úřadem platí správní řád s odchylkami uvedenými v tomto zákoně a s výjimkou ustanovení o přerušení řízení, o čestném prohlášení, o lhůtách pro rozhodnutí a o opatření proti nečinnosti.⁵⁾ Řízení před Úřadem se vede v jazyce českém.

(2) Za úkony spojené s řízením podle tohoto zákona vybírá Úřad správní poplatky podle zvláštního právního předpisu.¹⁾

(3) Při zahájení řízení podle ustanovení § 27 a 44 je navrhovatel povinen složit kauci na náklady řízení, která bude navrhovateli vrácena, jestliže se v průběhu řízení prokáže, že návrh na zahájení řízení byl oprávněný. Kauce činí 2 500 Kč.

§ 41

Zastavení řízení

(1) Nevyhoví-li účastník řízení výzvě Úřadu ve stanovené lhůtě, může Úřad řízení zastavit; na tuto skutečnost musí být účastník řízení upozorněn.

(2) Úřad může řízení zastavit i na návrh účastníka; návrh na zastavení řízení nelze vzít zpět.

§ 42

Prominutí lhůty

(1) Úřad promine zmeškání lhůty, k němuž došlo ze závažných důvodů, požádá-li o to účastník do 2 měsíců ode dne, kdy pominula překážka zmeškání, a učiní-li v této době zmeškaný úkon.

(2) Zmeškání lhůty nelze prominout po uplynutí jednoho roku ode dne, kdy měl být úkon učiněn, při uplatnění práva přednosti, jakož i pro žádost o odklad zveřejnění [§ 35 odst. 3 písm. b)].

(3) Práva nabytá třetími osobami v době mezi zmeškáním lhůty a jejím prominutím zůstávají nedotčena.

§ 43

Nahlížení do spisu

(1) Úřad povolí nahlédnutí do spisu třetím osobám, jen pokud prokáží právní zájem. Před zápisem průmyslového vzoru do rejstříku je však přípustné sdělit pouze údaj, kdo je původcem průmyslového vzoru, jeho přihlašovatelem, údaj o právu přednosti, název přihlášky průmyslového vzoru a její spisovou značku.

(2) Bylo-li zveřejnění průmyslového vzoru odloženo, Úřad po zápisu průmyslového vzoru a před jeho zveřejněním povolí nahlédnutí do spisu pouze osobě, kterou vlastník průmyslového vzoru označil jako porušovatele práv z průmyslového vzoru.

§ 44

Opravné řízení

(1) Proti rozhodnutí Úřadu, s výjimkou rozhodnutí o prominutí zmeškání lhůty podle ustanovení § 42, lze podat ve lhůtě jednoho měsíce od doručení rozhodnutí rozklad.

(2) O rozkladu rozhoduje předseda Úřadu na návrh jím ustavené odborné komise.

§ 45

Zastupování

Osoby, které nemají na území České republiky bydliště nebo sídlo, musí být v řízení před Úřadem zastoupeny patentovým zástupcem nebo advokátem.⁶⁾

HLAVA VIII

USTANOVENÍ ZÁVĚREČNÁ A PŘECHODNÁ

§ 46

Ustanovení přechodná

- (1) Přihlášky průmyslových vzorů, o nichž nebylo před nabytím účinnosti tohoto zákona rozhodnuto, se projednají podle tohoto zákona. Splnění podmínek zápisu průmyslového vzoru do rejstříku se hodnotí podle zákona platného v době podání přihlášky.
- (2) Vztahy z průmyslových vzorů zapsaných do rejstříku před nabytím účinnosti tohoto zákona se řídí ustanoveními tohoto zákona. Vznik těchto vztahů, jakož i nároky z nich vzniklé se však posuzují podle předpisů platných v době jejich vzniku.
- (3) Určovací řízení zahájená před nabytím účinnosti tohoto zákona se dokončí podle dosavadních předpisů.
- (4) Nakládání s průmyslovými vzory, které byly podle dosavadních předpisů utajovány, se řídí dosavadními předpisy.

§ 47

Závěrečná ustanovení

- (1) Ve věcech neupravených tímto zákonem se použijí přiměřeně ustanovení občanského zákoníku.
- (2) Na licenční smlouvu se použijí ustanovení obchodního zákoníku.

ČÁST DRUHÁ**Změna zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů**

§ 48

Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění zákona č. 519/1991 Sb. a zákona č. 116/2000 Sb., se mění takto:

1. V názvu zákona se slova ", průmyslových vzorech" zrušují.
2. V § 1 se slova "průmyslových vzorů" zrušují.
3. Část druhá se zrušuje.
4. V § 63 odst. 2 se číslovka "62" zrušuje.
5. § 66 včetně nadpisu zní:

"§ 66

Nahlížení do spisu

Úřad může povolit nahlížení do spisu třetím osobám, jen pokud prokáží právní zájem. Před zveřejněním přihlášky vynálezu je však přípustné sdělit pouze údaj, kdo je původcem vynálezu, přihlašovatelem vynálezu, údaj o právu přednosti, název přihlášky vynálezu a

její spisovou značku."

6. V § 67 se slova "či zda vnější úprava výrobku v žádosti zobrazená nebo i popsaná spadá do rozsahu určitého průmyslového vzoru" zrušují.

7. V nadpisu § 69 se slova "rejstřík průmyslových vzorů" zrušují.

8. V § 69 odstavec 1 zní:

"(1) Úřad vede patentový rejstřík, do kterého zaznamenává rozhodné údaje o přihláškách vynálezů, řízení o nich a rozhodné údaje o udělených patentech."

9. V § 69 odst. 3 se slova "a zapsaných průmyslových vzorů" a slova "a průmyslových vzorů" zrušují.

10. V § 72 odst. 2 se slova "nebo ze zapsaného průmyslového vzoru" zrušují.

11. V § 75 odst. 3 se slova "průmyslových vzorů" zrušují.

12. V § 75b odst. 1 se slova "či průmyslového vzoru" a slova "nebo majiteli průmyslového vzoru" zrušují.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

§ 49

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 2000 s výjimkou § 24 odst. 2, který nabývá účinnosti dnem, kdy vstoupí v platnost smlouva o přistoupení České republiky k Evropské unii.

Klaus v. r.

Havel v. r.

Zeman v. r.

-
- 1) Zákon č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
  - 2) § 9 odst. 2 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
  - 3) Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, revidovaná v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Lisabonu dne 31. října 1958 a ve Stockholmu dne 14. července 1967, uveřejněná pod č. 64/1975 Sb.
  - 4) Locarnská dohoda o zřízení mezinárodního třídění průmyslových vzorů a modelů, podepsaná v Locarnu dne 8. října 1968, uveřejněná pod č. 28/1981 Sb., ve znění vyhlášky č. 85/1985 Sb.
  - 5) § 29, 39, 49 a 50 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů.
  - 6) Zákon č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích, ve znění zákona č. 14/1993 Sb.
Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění zákona č. 210/1999 Sb.

ZÁKON č. 400/2000 Sb.

o ochranných známkách

OBEČNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Ochrannou známkou je označení tvořené slovy, písmeny, číslicemi, kresbou nebo tvarem výrobku nebo jeho obalu, popřípadě jejich kombinací, určené k rozlišení výrobků nebo služeb pocházejících od různých podnikatelů a zapsané do rejstříku ochranných známek (dále jen "rejstřík"), vedeného Úřadem průmyslového vlastnictví (dále jen "Úřad").

§ 2

(1) Ze zápisu do rejstříku je vyloučeno:

- a)
označení, které nemůže být graficky znázorněno,
- b)
označení, které nemá způsobilost rozlišit výrobky nebo služby,
- c)
označení, které je tvořeno výlučně ze značek nebo údajů sloužících v obchodě k určení druhu, jakosti, množství, účelu, hodnoty nebo jiných vlastností výrobků nebo služeb, z údajů o zeměpisném původu nebo o době výroby výrobku či poskytnutí služby,
- d)
označení, které výlučně sestává ze značek nebo označení obvyklých v běžném jazyce nebo užívaných v dobré víře a obchodních zvyklostech,
- e)
označení tvořené výlučně tvarem výrobku, který vyplývá z jeho povahy, nebo je nezbytný pro dosažení technického výsledku anebo dává tomuto výrobku podstatnou užitnou hodnotu,
- f)
označení, které odporuje veřejnému pořádku nebo dobrým mravům,
- g)
označení, které může klamat veřejnost zejména o povaze, jakosti nebo zeměpisném původu výrobků nebo služeb,
- h)
označení, jehož užívání by bylo v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z mezinárodních smluv,
- i)
označení, které obsahuje znak vysoké symbolické hodnoty, zejména náboženské symboly,
- j)
označení přihlašované pro vína či lihoviny, které obsahuje zeměpisný údaj, aniž by víno či lihovina měly takovýto zeměpisný původ.

(2) Označení uvedené v odstavci 1 písm. b) až d) může být zapsáno do rejstříku, jestliže přihlašovatel prokáže, že takové označení užíváním v obchodním styku, které započalo před podáním přihlášky ochranné známky (dále jen "přihláška"), získalo rozlišovací způsobilost pro jeho výrobky či služby.

§ 3

(1) Úřad do rejstříku nezapiše označení shodné s ochrannou známkou, která je přihlášena nebo zapsána pro jiného majitele pro stejné nebo podobné výrobky nebo služby s dřívějším právem přednosti, popřípadě obsahuje prvky přihlášeného označení či zapsané ochranné známky, které by mohly vést k záměně. Toto označení může být zapsáno, jestliže majitel nebo přihlašovatel ochranné známky

ochranné známky, které by mohly vést k záměně. Toto označení může být zapsáno, jestliže majitel nebo přihlašovatel ochranné známky s dřívějším právem přednosti udělí písemný souhlas se zápisem tohoto označení do rejstříku ochranných známek.

(2) Úřad do rejstříku nezapiše označení shodné s ochrannou známkou, která zanikla podle § 24 odst. 1 písm. a), jestliže přihláška ochranné známky byla podána před uplynutím dvou let od zániku ochranné známky, ledaže by o zápis takového označení požádal ten, pro něhož byla ochranná známka v den svého zániku zapsána, nebo jeho právní nástupce.

(3) Úřad na základě řádně a důvodně uplatněných námitek podle § 9 nezapiše do rejstříku označení, které zasahuje do zákonem chráněných starších práv třetích osob.

ČÁST DRUHÁ

ŘÍZENÍ O PŘIHLÁŠCE OCHRANNÉ ZNÁMKY

Přihláška ochranné známky

§ 4

(1) O zápis označení jako ochranné známky do rejstříku (dále jen "zápis ochranné známky") se žádá přihláškou podanou u Úřadu.

(2) Přihlášku může podat fyzická nebo právnická osoba (dále jen "přihlašovatel") pro výrobky nebo služby, které jsou k datu podání přihlášky předmětem jejího podnikání.

§ 5

(1) Přihláška musí obsahovat:

- a) žádost o zápis ochranné známky do rejstříku,
- b) jméno a příjmení nebo název, popřípadě obchodní jméno přihlašovatele a adresu trvalého pobytu a místo podnikání, je-li přihlašovatelem osoba fyzická, nebo sídlo, je-li přihlašovatelem osoba právnická,
- c) znění nebo vyobrazení přihlášeného označení a u prostorového označení jeho plošné vyobrazení,
- d) seznam výrobků nebo služeb, pro něž má být ochranná známka zapsána.

(2) V seznamu výrobků a služeb podle odstavce 1 písm. d) se uvedou třídy podle mezinárodní smlouvy.¹⁾

§ 6

(1) Podáním přihlášky splňující náležitosti stanovené v § 5 odst. 1 vzniká přihlašovateli právo přednosti před každým, kdo podá později přihlášku shodné nebo zaměnitelné ochranné známky pro stejné nebo podobné výrobky nebo služby.

(2) Právo přednosti, které vyplývá z Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví (dále jen "Pařížská úmluva")²⁾ musí přihlašovatel uplatnit již v přihlášce a prokázat je do tří měsíců od jejího podání, jinak k němu Úřad nepřihlíží. Právo přednosti lze uplatnit z přihlášky ochranné známky, v níž je požadována ochrana v členském státě Pařížské úmluvy²⁾ nebo ve státě, který je členem Světové obchodní organizace;^{2a)} jestliže stát, v němž je učiněno první podání přihlášky ochranné známky, není smluvní stranou Pařížské úmluvy²⁾ ani členem Světové obchodní organizace,^{2a)} lze právo přednosti z tohoto podání přiznat jen za podmínky vzájemnosti.

§ 7

(1) Na žádost přihlašovatele Úřad povolí v přihlášeném označení úpravu týkající se názvu přihlašovatele nebo jeho jména a příjmení, popřípadě obchodního jména, anebo sídla či trvalého pobytu, popřípadě místa podnikání, k jejichž změně došlo po podání přihlášky,

popřípadě obchodního jména, anebo sídla či trvalého pobytu, popřípadě místa podnikání, k jejichž změně došlo po podání přihlášky, jestliže tato úprava uvádí údaje obsažené v přihlášeném označení do souladu se skutečností, aniž by měnila celkový ráz přihlášeného označení. Jiné změny v údajích uvedených v § 5 odst. 1 písm. c) nejsou po podání přihlášky přípustné.

(2) Po podání přihlášky může přihlašovatel zúžit seznam výrobků nebo služeb, pro které má být ochranná známka zapsána; takovéto zúžení nelze vzít zpět.

(3) Přihlašovatel je až do zápisu v rejstříku oprávněn rozdělit přihlášku, která obsahuje více výrobků či služeb. Právo přednosti z původní přihlášky bude zachováno i pro přihlášky rozdělené, jestliže obsahují jen výrobky či služby uvedené v původní přihlášce ochranné známky.

(4) Přihlašovatel může své právo z přihlášky pro všechny výrobky či služby, které jsou v ní uvedeny, nebo pro jejich část, převést písemnou smlouvou na jiného podnikatele, který je podle tohoto zákona způsobilý být majitelem ochranné známky.

§ 8

Průzkum a zveřejnění přihlášky

(1) Úřad podrobí přihlášku průzkumu.

(2) Neobsahuje-li přihláška potřebné náležitosti, vyzve Úřad přihlašovatele, aby nedostatky ve stanovené lhůtě odstranil. Nesplňuje-li přihláška náležitosti podle § 5 odst. 1, stanoví Úřad k odstranění nedostatků lhůtu dvou měsíců; za den podání přihlášky se v tomto případě považuje den, kdy byly doručeny údaje, jimiž se tyto nedostatky odstraňují.

(3) Nesplňuje-li přihlášené označení podmínky zápisu stanovené tímto zákonem, Úřad přihlášku zamítne.

(4) Obsahuje-li přihláška potřebné náležitosti a není-li přihlášené označení zamítnuto podle odstavce 3, Úřad přihlášku zveřejní ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen "Věstník").

§ 9

Námítky proti zápisu do rejstříku

(1) Proti zápisu zveřejněného označení do rejstříku může ve lhůtě tří měsíců od zveřejnění podat u Úřadu zdůvodněné námítky:

- a) majitel, popřípadě přihlašovatel zaměnitelné ochranné známky s dřívějším právem přednosti, je-li tato ochranná známka zapsána, popřípadě přihlášena pro stejné nebo podobné výrobky nebo služby,
- b) majitel starší shodné či zaměnitelné známky, která se před podáním přihlášky stala ve smyslu Pařížské úmluvy³⁾ nebo jako důsledek propagace této ochranné známky v České republice v příslušném okruhu veřejnosti všeobecně známou pro svého majitele a jeho výrobky či služby (dále jen "všeobecně známá známka"),
- c) držitel shodného nebo zaměnitelného označení, které v České republice v uplynulých dvou letech před podáním přihlášky získalo rozlišovací způsobilost pro stejné nebo podobné výrobky nebo služby tohoto držitele,
- d) podnikatel, zapsaný před datem podání přihlášky do obchodního nebo obdobného rejstříku, jestliže jeho obchodní jméno, nebo jeho podstatná část, je shodné nebo zaměnitelné se zveřejněným označením a jestliže vyrábí stejné nebo podobné výrobky nebo poskytuje stejné nebo podobné služby, pro které je zveřejněné označení přihlášené, nebo jsou takové výrobky předmětem jeho obchodní činnosti,
- e) fyzická osoba, jejíž jméno a příjmení nebo vyobrazení, popřípadě pseudonym, jsou shodné či zaměnitelné se zveřejněným označením, jestliže zápis tohoto označení do rejstříku může zasáhnout do jejich práv na ochranu osobnosti,
- f) majitel staršího práva z jiného průmyslového vlastnictví, jestliže jeho předmět je shodný či zaměnitelný se zveřejněným označením,

majitel staršího práva z jiného průmyslového vlastnictví, jestliže jeho předmět je shodný či zaměnitelný se zveřejněným označením,

g)

ten, jemuž náleží práva k autorskému dílu, je-li shodné či zaměnitelné se zveřejněným označením, jestliže jeho užitím by mohla být dotčena práva k autorskému dílu.

(2) K námitkám uplatněným po lhůtě podle odstavce 1 Úřad nepřihlíží; to platí i o důkazech, jimiž byly námitky podepřeny.

(3) Lhůtu k podání námitek proti zápisu zveřejněného označení do rejstříku nelze prodloužit.

Projednání námitek

§ 10

(1) Úřad přezkoumá, zda námitky byly podány oprávněnou osobou v zákonné lhůtě a zda jsou odůvodněny a doloženy doklady, které umožňují jejich projednání.

(2) Úřad řízení o námitkách zastaví, jestliže námitky byly podány opožděně, neoprávněnou osobou, bez odůvodnění, popřípadě nejsou-li doloženy doklady umožňujícími jejich projednání. O tom je Úřad povinen informovat osobu, která podala námitky.

(3) S řádně podanými námitkami seznámí Úřad přihlašovatele a vyzve jej, aby se ve stanovené lhůtě k nim vyjádřil. Tato lhůta nesmí být kratší než deset dnů.

(4) Nevyjádří-li se přihlašovatel ve stanovené lhůtě k námitkám, Úřad řízení o přihlášce zastaví; na tento důsledek musí být přihlašovatel ve výzvě k podání vyjádření upozorněn.

§ 11

(1) V případě řádně uplatněných námitek, k nimž se přihlašovatel vyjádřil, Úřad posoudí, zda zápisem přihlášeného označení do rejstříku nedojde k zásahu do zákonem chráněných práv třetích osob.

(2) Jestliže Úřad zjistí, že přihlášené označení nezasahuje do zákonem chráněných starších práv třetích osob, námitky zamítne; písemné vyhotovení tohoto rozhodnutí doručí přihlašovateli a osobě, která podala námitky.

(3) Jestliže Úřad zjistí, že přihlášené označení nesplňuje podmínky pro zápis do rejstříku, přihlášku zamítne a písemné vyhotovení tohoto rozhodnutí doručí přihlašovateli a osobě, která podala námitky.

§ 12

Zápis ochranné známky

(1) Úřad zapíše ochrannou známku do rejstříku, jestliže tomu nebrání skutečnosti uvedené v § 2 a 3. O zápisu uvědomí přihlašovatele.

(2) Zápisem ochranné známky do rejstříku se přihlašovatel stává majitelem ochranné známky. Požádá-li o to majitel, Úřad mu vydá osvědčení o zápisu ochranné známky do rejstříku.

(3) Zápis ochranné známky do rejstříku oznámí Úřad ve Věstníku nejpozději do šesti měsíců od jeho provedení.

ČÁST TŘETÍ

PRÁVA Z OCHRANNÉ ZNÁMKY

§ 13

(1) Majitel ochranné známky má výlučné právo označovat své výrobky nebo služby ochrannou známkou, pro které je zapsána, nebo ji užívat ve spojení s těmito výrobky či službami.

(2) Majitel ochranné známky je oprávněn používat spolu s ochrannou známkou značku.

(2) Majitel ochranné známky je oprávněn používat spolu s ochrannou známkou značku.

§ 14

(1) Bez souhlasu majitele ochranné známky nikdo nesmí užívat označení shodné nebo zaměnitelné s ochrannou známkou pro stejné nebo podobné výrobky nebo služby, pro které je ochranná známka zapsána, nebo je užívat ve spojení s těmito výrobky nebo službami, zejména umísťovat je na výrobky nebo jejich obaly, nabízet či uvádět na trh výrobky takto označené, nebo je skladovat za tímto účelem, dovážet nebo vyvážet výrobky s tímto označením, či užívat toto označení v obchodním jménu, korespondenci či reklamě.

(2) Majitel ochranné známky má vůči každému, kdo uvádí nebo hodlá uvést na trh výrobky či služby, právo na informaci o původu výrobků či dokladů provázejících výrobky nebo služby, na nichž je umístěno označení shodné nebo zaměnitelné s jeho ochrannou známkou; soud právo na informaci nepřizná, jestliže by to bylo v nepoměru k závažnosti ohrožení či porušení. Svá práva prokáže majitel ochranné známky osvědčením o zápisu ochranné známky, popřípadě výpisem z rejstříku.

(3) Majitel ochranné známky je oprávněn požadovat na vydavateli publikace, v níž je ochranná známka reprodukována, zveřejnění údaje, že jde o ochrannou známku, včetně uvedení čísla zápisu ochranné známky do rejstříku.

§ 15

(1) Majitel ochranné známky se může u příslušného soudu domáhat, aby každému bylo zakázáno užívat jeho ochrannou známku nebo označení s ní zaměnitelné pro stejné nebo podobné výrobky či služby a aby předměty, označené způsobem, jímž došlo k porušení jeho práv, byly staženy z trhu. Majitel ochranné známky může požadovat, aby soud nařídil ohrožovateli či porušovateli zničit výrobky, jejichž výrobou nebo uvedením na trh došlo k ohrožení nebo porušení práva chráněného tímto zákonem, popřípadě zničit materiál a nástroje určené nebo používané výlučně nebo převážně při činnostech ohrožujících nebo porušujících práva chráněná tímto zákonem. Soud zničení nenařídí, nejsou-li tyto výrobky ve vlastnictví toho, proti němuž návrh směřuje, nebo jestliže by ohrožení či porušení práva mohlo být odstraněno jinak a zničení by bylo nepřiměřené tomuto ohrožení nebo porušení. Odstranění označení nebo padělané ochranné známky z výrobků před jejich uvedením na trh lze připustit jen ve výjimečných případech.

(2) Majitel všeobecně známé známky může práva podle odstavce 1 uplatnit bez ohledu na shodnost či podobnost výrobků či služeb, pokud by užití všeobecně známé známky na jiných výrobcích či službách ukazovalo na vztah mezi takto označenými výrobky či službami a majitelem všeobecně známé známky a pokud by zájmy majitele všeobecně známé známky byly takovýmto užíváním poškozeny.

(3) Byla-li zásahem do práv z ochranné známky způsobena škoda, má poškozený právo na její náhradu. Byla-li tímto zásahem způsobena nemajetková újma, má poškozený právo na přiměřené zadostiučinění, které může spočívat v peněžitém plnění.

§ 16

Omezení práv z ochranné známky

(1) Majitel ochranné známky je povinen strpět, jestliže třetí osoby užívají v obchodním styku své jméno, příjmení, pseudonym, název, popřípadě obchodní jméno, adresu, údaje týkající se druhu, jakosti, množství, účelu, hodnoty, zeměpisného původu, času výroby výrobku nebo poskytnutí služby, popřípadě i jiných vlastností výrobku, přesto, že tyto údaje jsou shodné či zaměnitelné s ochrannou známkou, popřípadě tvoří součást ochranné známky, avšak jen za předpokladu, že tyto údaje jsou používány v souladu s obchodními zvyklostmi a dobrými mravy soutěže.

(2) Majitel ochranné známky je povinen strpět, jestliže třetí osoby užívají v obchodním styku označení shodné s ochrannou známkou, jestliže je to nezbytné k vyznačení účelu výrobku, zejména jeho příslušenství nebo náhradních dílů, nebo druhu poskytované služby, za předpokladu, že je užíváno v souladu s obchodními zvyklostmi a dobrými mravy soutěže.

(3) Majitel ochranné známky je povinen strpět užívání shodného nebo zaměnitelného označení jeho držitelem, jestliže toto označení získalo v České republice v uplynulých dvou letech před podáním přihlášky rozlišovací způsobilost pro stejné nebo podobné výrobky nebo služby svého držitele.

(4) Majitel ochranné známky je povinen strpět další užívání shodné či zaměnitelné ochranné známky s pozdějším právem přednosti, jestliže její užívání strpěl po dobu 5 let ode dne, kdy se o tomto užívání dozvěděl, ledaže by přihláška pozdější ochranné známky nebyla podána v dobré víře.

(5) Majitel ochranné známky s pozdějším právem přednosti není oprávněn bránit v užívání shodné či zaměnitelné ochranné známky s dřívějším právem přednosti, i kdyby majitel ochranné známky s dřívějším právem přednosti svá práva z ochranné známky nemohl podle odstavce 4 uplatnit.

podle odstavce 4 uplatnit

§ 17

Vyčerpání práv

Ochranná známka neopravňuje majitele zakázat její užívání na výrobcích, které jím nebo s jeho souhlasem byly s touto ochrannou známkou uvedeny na trh, ledaže po uvedení výrobků na trh došlo k jejich podstatné změně nebo zhoršení jejich stavu či vlastností.

§ 18

Licence

(1) Právo užívat ochrannou známku může být poskytnuto licenční smlouvou⁵⁾ pro všechny výrobky nebo služby, pro které byla zapsána, nebo pro jejich část.

(2) Nabyvatelem licence může být pouze fyzická nebo právnická osoba, předmětem jejíhož podnikání jsou výrobky či služby, pro které je ochranná známka zapsána.

(3) Licenční smlouva nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do rejstříku ochranných známek; o tento zápis je povinen požádat Úřad majitel ochranné známky.

§ 19

Převod a přechod ochranné známky

(1) Majitel ochranné známky může ochrannou známku pro všechny výrobky či služby, pro které je zapsána, nebo pro jejich část převést písemnou smlouvou na jinou fyzickou nebo právnickou osobu, jestliže tyto výrobky či služby jsou k datu uzavření smlouvy o převodu předmětem jejího podnikání. Smlouva o převodu ochranné známky nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do rejstříku ochranných známek; o tento zápis je povinen požádat Úřad nabyvatel ochranné známky.

(2) Ochranná známka přechází na nového majitele v případech stanovených zvláštními právními předpisy.⁶⁾ Přechod ochranné známky nabývá účinnosti zápisem do rejstříku ochranných známek; o tento zápis je povinen požádat Úřad nabyvatel ochranné známky.

(3) Došlo-li k přechodu ochranné známky v důsledku úmrtí majitele ochranné známky, jehož dědic není způsobilý podle tohoto zákona být majitelem ochranné známky, přísluší dědici pouze právo poskytnout licenci, popřípadě ochrannou známku převést na třetí osobu.

§ 20

Přepis majitele ochranné známky

Byla-li ochranná známka, která požívá ochranu v některé zemi, která je členem Pařížské úmluvy,²⁾ zapsána v České republice ve prospěch obchodního zástupce, zprostředkovatele nebo komisionáře jejího původního majitele (dále jen "obchodní zástupce"), může se tento původní majitel domáhat u soudu, aby ochranná známka byla převedena na něj, ledaže obchodní zástupce prokáže, že jednal v dobré víře. Úřad zapíše změnu majitele ochranné známky v rejstříku na žádost oprávněného majitele ochranné známky.

§ 21

Zástavní právo

(1) Ochranná známka může být poskytnuta jako zástava.⁷⁾

(2) Zástavní právo k ochranné známce vzniká zápisem do rejstříku; o tento zápis je povinen žádat zástavní věřitel. Spolu s žádostí o zápis zástavního práva k ochranné známce je zástavní věřitel povinen předložit Úřadu smlouvu o zřízení zástavního práva s úředně ověřenými podpisy účastníků.

ČÁST ČTVRTÁ

ČÁST ČTVRTÁ

ÚPRAVA OCHRANNÉ ZNÁMKY, OCHRANNÁ DOBA A ZÁNİK OCHRANNÉ ZNÁMKY

§ 22

Úprava ochranné známky

Na žádost majitele ochranné známky Úřad povolí v ochranné známce úpravu týkající se názvu majitele nebo jeho jména a příjmení, popřípadě obchodního jména, anebo sídla, trvalého pobytu či místa podnikání, k jejichž změně došlo po zápisu ochranné známky do rejstříku, jestliže tato úprava uvádí údaje v ní obsažené do souladu se skutečností, aniž by měnila celkový ráz ochranné známky.

§ 23

Ochranná doba

(1) Ochranná doba ochranné známky je deset let od podání přihlášky u Úřadu.

(2) Na žádost majitele ochranné známky, podanou u Úřadu nejdříve v posledním roce ochranné doby, nejpozději však šest měsíců po jejím uplynutí (dále jen "žádost o obnovu zápisu"), se ochranná doba ochranné známky obnoví vždy o dalších deset let.

§ 24

Zánik ochranné známky

(1) Ochranná známka zaniká

- a) uplynutím ochranné doby, nebyla-li včas podána žádost o obnovu ochranné doby,
- b) dnem doručení prohlášení majitele ochranné známky Úřadu, že se svého práva vzdává; toto prohlášení nemá právní účinky, brání-li tomu práva třetích osob,
- c) zánikem právní subjektivity majitele ochranné známky, ledaže právo k ochranné známce bylo převedeno nebo přešlo na nového majitele,
- d) výmazem ochranné známky z rejstříku provedeným Úřadem podle § 25 a 26.

(2) Ochranná známka, na níž vážou práva třetích osob, zanikne podle odstavce 1 písm. b) dnem, kdy majitel ochranné známky doloží zánik těchto práv, popřípadě předloží souhlas oprávněných osob se zánikem ochranné známky.

(3) Zánik ochranné známky zapíše Úřad do rejstříku.

Výmaz ochranné známky

§ 25

(1) Úřad vymaže ochrannou známku z rejstříku, jestliže v řízení zahájeném na návrh třetí osoby nebo z vlastního podnětu zjistí, že

- a) byla zapsána v rozporu s tímto zákonem; v tomto případě se na ochrannou známku hledí tak, jako by vůbec nebyla zapsána. To neplatí, jestliže známka byla zapsána v rozporu s § 2 odst. 1 písm. b) až d) a svým užíváním v obchodním styku získala rozlišovací způsobilost pro ty výrobky či služby svého majitele, pro které byla zapsána,
- b) ..

nebyla v České republice užívána po dobu nejméně pěti let před zahájením řízení o výmazu a majitel ochranné známky její neuvádění řádně nezdůvodní; užívání ochranné známky třetí osobou na základě smlouvy se považuje za řádné užívání; k užívání ochranné známky, které započalo, popřípadě pokračovalo po uplynutí 5 let jejího neužívání, avšak ve lhůtě tří měsíců před zahájením řízení o výmazu, se nepřihlíží. Užíváním ochranné známky se rozumí rovněž její užívání v podobě, která se od podoby, jak je zapsána, liší v jednotlivostech neměnicích její rozlišovací způsobilost, popřípadě její umístování na výrobky či jejich obaly výlučně pro potřeby vývozu.

(2) Úřad vymaže z rejstříku zaměnitelnou ochrannou známku, jestliže v řízení zahájeném na návrh majitele ochranné známky s dřívějším právem přednosti zjistí, že napadená ochranná známka je zapsána pro stejné nebo podobné výrobky nebo služby; Úřad výmaz neprovede, jestliže majitel ochranné známky s dřívějším právem přednosti vědomě strpěl užívání napadené ochranné známky po dobu pěti let od jejího zápisu.

(3) Úřad vymaže z rejstříku shodnou nebo zaměnitelnou ochrannou známku, jestliže v řízení zahájeném na návrh majitele všeobecně známé známky zjistí, že užívání napadené ochranné známky by neoprávněně těžilo z rozlišovací způsobilosti nebo dobré pověsti všeobecně známé známky nebo jí bylo na újmu, bez ohledu na to, zda napadená ochranná známka byla zapsána pro stejné nebo podobné výrobky či služby. Úřad výmaz neprovede, jestliže majitel všeobecně známé známky vědomě strpěl užívání napadené ochranné známky v České republice po dobu pěti let od jejího zápisu.

(4) Úřad vymaže z rejstříku ochrannou známku, jestliže v řízení zahájeném na návrh třetí osoby zjistí, že ochranná známka v důsledku činnosti či nečinnosti svého majitele ztratila svou rozlišovací způsobilost, protože se stala v obchodním styku označením obvyklým pro výrobky nebo služby, pro které je zapsána.

(5) Je-li důvod pro výmaz ochranné známky z rejstříku pouze ve vztahu k části výrobků či služeb, pro které je ochranná známka zapsána, Úřad ochrannou známku vymaže jen pro tyto výrobky či služby.

(6) Výmaz ochranné známky z rejstříku podle předchozích odstavců lze provést i po zániku ochranné známky z jiných důvodů, prokáže-li navrhovatel právní zájem.

§ 26

(1) Na základě soudního rozhodnutí, podle něhož ochranná známka obsahující jméno a příjmení nebo vyobrazení fyzické osoby, popřípadě její pseudonym, porušuje práva na ochranu osobnosti, nebo podle něhož ochranná známka, jež obsahuje název nebo obchodní jméno právnické osoby, zasahuje do její dobré pověsti, popřípadě že ochranná známka zasahuje do práv k autorskému dílu, Úřad vymaže ochrannou známku z rejstříku. Výmaz bude proveden, požádá-li o výmaz oprávněná osoba do šesti měsíců od právní moci soudního rozhodnutí.

(2) Úřad vymaže z rejstříku shodnou či zaměnitelnou ochrannou známku na základě soudního rozhodnutí, podle něhož je užití této ochranné známky nedovoleným soutěžním jednáním. Výmaz bude proveden, požádá-li majitel všeobecně známé ochranné známky o výmaz do šesti měsíců od právní moci soudního rozhodnutí.

(3) Výmaz ochranné známky z rejstříku podle odstavců 1 a 2 lze provést i po zániku ochranné známky z jiných důvodů, prokáže-li navrhovatel právní zájem.

ČÁST PÁTÁ

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O KOLEKTIVNÍCH OCHRANNÝCH ZNÁMKÁCH

§ 27

(1) Kolektivní ochrannou známkou může být označení podle § 1, jestliže je způsobilé odlišit výrobky nebo služby pocházející od členů či společníků právnické osoby založené za účelem společného označování výrobků či služeb uváděných členy či společníky na trh (dále jen "sdružení podnikatelů"), od výrobků či služeb jiných podnikatelů.

(2) Podmínky používání kolektivní ochranné známky včetně sankcí za jejich porušení se stanoví písemnou smlouvou uzavřenou mezi všemi členy či společníky sdružení podnikatelů.

§ 28

(1) Přihlášku kolektivní ochranné známky podává u Úřadu sdružení podnikatelů (dále jen "přihlašovatel").

- (1) Přihlášku kolektivní ochranné známky podává u Úřadu sdružení podnikatelů (dále jen "přihlašovatel").
- (2) Přihláška kolektivní ochranné známky musí obsahovat:
- a) žádost o zápis kolektivní ochranné známky do rejstříku,
  - b) název, popřípadě obchodní jméno a sídlo sdružení podnikatelů,
  - c) znění nebo vyobrazení přihlašovaného označení, které má být zapsáno jako kolektivní ochranná známka, popřípadě jeho popis, u prostorového označení jeho plošné vyobrazení,
  - d) seznam výrobků nebo služeb, pro které má být kolektivní ochranná známka zapsána,
  - e) seznam členů či společníků přihlašovatele, kteří mohou kolektivní ochrannou známku užívat.
- (3) V seznamu výrobků a služeb podle odstavce 2 písm. d) se uvedou třídy podle mezinárodní smlouvy.¹⁾
- (4) K přihlášce kolektivní ochranné známky musí být přiložena smlouva podle § 27 odst. 2.
- (5) Podáním přihlášky kolektivní ochranné známky podle odstavce 2 vzniká přihlašovatelovi právo přednosti před každým, kdo podá později přihlášku shodné nebo zaměnitelné ochranné známky pro stejné nebo podobné výrobky nebo služby.

§ 29

- (1) Úřad podrobí přihlášku kolektivní ochranné známky průzkumu v rozsahu stanoveném v § 8 až 12 s tím, že splnění podmínky stanovené v § 2 odst. 1 písm. b) Úřad hodnotí s přihlédnutím k § 27 odst. 1.
- (2) Zápisem kolektivní ochranné známky do rejstříku se přihlašovatel stává majitelem kolektivní ochranné známky, na jehož žádost vydá Úřad o zápisu kolektivní ochranné známky do rejstříku osvědčení. Zápis kolektivní ochranné známky do rejstříku oznámí Úřad ve Věstníku. Osvědčení o kolektivní ochranné známce, popřípadě výpis z rejstříku vydá na žádost Úřad každému členu či společníku sdružení podnikatelů, zapsanému v rejstříku.
- (3) Úřad na žádost majitele kolektivní ochranné známky zapíše v rejstříku zněnu ve složení členů či společníků sdružení podnikatelů.

§ 30

- (1) Výlučné právo označovat své výrobky či služby kolektivní ochrannou známkou, pro které je zapsána, nebo ji užívat ve spojení s těmito výrobky či službami, mají členové či společníci sdružení podnikatelů zapsaní v rejstříku.
- (2) Členové či společníci sdružení podnikatelů mohou při své podnikatelské činnosti označovat výrobky či služby i ochrannou známkou, jejímiž jsou majiteli, či k níž mají právo užívání na základě licenční smlouvy.

§ 31

- (1) Majitel kolektivní ochranné známky má práva v rozsahu podle části třetí tohoto zákona, není-li v části páté stanoveno jinak.
- (2) Členové či společníci sdružení podnikatelů mají práva podle odstavce 1 v rozsahu daném smlouvou.
- (3) Úřad na žádost umožní každému nahlédnout do smlouvy.

§ 32

Kolektivní ochranná známka nemůže být předmětem licence, nemůže být převedena na jiného majitele a nemůže být noskvntuta iako

Kolektivní ochranná známka nemůže být předmětem licence, nemůže být převedena na jiného majitele a nemůže být poskytnuta jako zástava.

§ 33

Ochranná doba kolektivní ochranné známky je deset let od podání přihlášky kolektivní ochranné známky. Pro obnovu ochranné doby platí § 23 odst. 2.

§ 34

(1) Kolektivní ochranná známka zaniká za podmínek podle § 24.

(2) Pro výmaz kolektivní ochranné známky z rejstříku se použije ustanovení § 25 a 26 s tím, že splnění § 2 odst. 1 písm. b) se posuzuje s přihlédnutím k § 27 odst. 1.

(3) Úřad vymaže kolektivní ochrannou známku z rejstříku také tehdy, jestliže členové či společníci sdružení podnikatelů zásadním způsobem porušují smlouvu o užívání kolektivní ochranné známky.

ČÁST ŠESTÁ

VZTAHY K ZAHRANIČÍ

§ 35

(1) Ustanovení mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, nejsou tímto zákonem dotčena.

(2) Osoby, které mají bydliště nebo sídlo na území členského státu Pařížské úmluvy²⁾ nebo ve státě, který je členem Světové obchodní organizace,^{2a)} mají stejná práva jako osoby, které mají bydliště nebo sídlo na území České republiky; jestliže stát, v němž má osoba bydliště nebo sídlo, není členským státem Pařížské úmluvy²⁾ nebo členem Světové obchodní organizace,^{2a)} lze práva podle tohoto zákona přiznat jen za podmínky vzájemnosti.

(3) Osoby, které nemají na území České republiky trvalý pobyt nebo sídlo, musí být v řízení o ochranných známkách zastoupeny advokátem, komerčním právníkem nebo patentovým zástupcem.

§ 36

(1) Osoby, které mají trvalý pobyt nebo sídlo v České republice, mohou požádat o mezinárodní zápis ochranné známky podle mezinárodní smlouvy,⁸⁾ popřípadě o zápis změn týkajících se mezinárodního zápisu prostřednictvím Úřadu.

(2) Přihlašovatel ochranné známky se žádostí o mezinárodní zápis je povinen za úkony podle odstavce 1 zaplatit rovněž poplatky stanovené podle mezinárodní smlouvy,⁸⁾ výši poplatků stanovených mezinárodní smlouvou oznámí Úřad ve Věstníku.

§ 37

(1) Mezinárodní zápis ochranné známky se žádostí o ochranu v České republice má tytéž účinky jako zápis ochranné známky do rejstříku vedeného Úřadem.

(2) Lhůta pro podání námitek proti ochranné známce přihlašované cestou mezinárodního zápisu začne běžet prvním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž byla známka zveřejněna ve věstníku Mezinárodního úřadu Světové organizace duševního vlastnictví.

(3) Jestliže byla mezinárodně zapsaná známce odmítnuta ochrana pro území České republiky, hledí se na ni tak, jako by v České republice nebyla zapsána.

ČÁST SEDMÁ

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O ŘÍZENÍ PŘED ÚŘADEM

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O ŘÍZENÍ PŘED ÚŘADEM**§ 38**

(1) Účastníkem řízení o ochranných známkách je přihlašovatel, popřípadě majitel ochranné známky, o níž má být řízení vedeno, osoba, která podala proti zápisu ochranné známky do rejstříku námitky podle § 9, osoba oprávněná podle § 20 nebo navrhovatel výmazu ochranné známky z rejstříku.

(2) Každé podání Úřadu se činí písemně v jazyce českém. Občané České republiky příslušející k národnostním a etnickým menšinám mohou činit podání Úřadu ve svém jazyce; musí však na náklady Úřadu obstarat překlad do českého jazyka tlumočnickem zapsaným v seznamu tlumočnicků.

(3) Každé podání se může týkat pouze jedné ochranné známky; jde-li o žádost o zápis změny údajů týkajících se osoby majitele ochranné známky, žádost o zápis převodu či přechodu ochranné známky, žádost o zápis zástupce či změny zástupce nebo žádost o opravu chyby v psaní v žádosti, v rejstříku a ve Věstníku, může se jedno podání týkat více ochranných známek téhož majitele. Toto ustanovení se použije obdobně pro stejné žádosti týkající se více přihlášek téhož přihlašovatele.

(4) V řízení o ochranné známce nelze prominout zmeškání lhůty pro podání námitek, lhůty pro uplatnění práva přednosti, lhůty pro podání žádosti o výmaz ochranné známky z rejstříku podle § 26 odst. 1 a 2 a lhůty pro podání žádosti o obnovu ochranné doby; v řízení nelze prominout žádnou lhůtu pro učinění úkonu po uplynutí jednoho roku od doby, kdy měl být úkon učiněn. Práva nabytá v dobré víře v době mezi zmeškáním lhůty a jeho prominutím zůstávají nedotčena.

(5) Nevyhoví-li účastník řízení, který podal návrh na zahájení řízení, výzvě Úřadu k odstranění vad či doplnění podání ve stanovené lhůtě, popřípadě nelze-li pro neúplnost či vady podání v řízení pokračovat, Úřad řízení zastaví; na tuto skutečnost musí být účastník řízení upozorněn. Úřad řízení zastaví i na žádost toho, kdo podal návrh na jeho zahájení.

(6) Úřad rozhoduje v souladu s obsahem spisu, zejména pak na základě důkazů, které na podporu svých tvrzení předkládají účastníci řízení.

(7) Proti rozhodnutí Úřadu lze podat rozklad ve lhůtě jednoho měsíce od doručení rozhodnutí.

(8) Nestanoví-li tento zákon jinak, platí pro řízení o ochranných známkách správní řád, s výjimkou ustanovení o přerušení řízení, čestném prohlášení, lhůtách pro rozhodnutí a opatření proti nečinnosti.⁹⁾

§ 39

(1) S návrhem na zahájení řízení o výmazu ochranné známky z rejstříku podle § 25 a s rozkladem proti rozhodnutí Úřadu podle § 38 odst. 6 je navrhovatel povinen složit kauci na náklady řízení, která bude vrácena, jestliže se v řízení prokáže, že návrh na zahájení řízení byl podán oprávněně.

(2) Kauce podle odstavce 1 činí 2 500 Kč.

§ 40**Rejstřík a Věstník**

(1) Úřad vede rejstřík, do něhož zapisuje rozhodné údaje o ochranných známkách. Rejstřík ochranných známek je veřejný a každý má právo do něj nahlížet.

(2) Úřad vydává Věstník, ve kterém zveřejňuje přihlášky podle § 8 odst. 4 a dále zápisy a obnovy zápisů ochranných známek, převody, zániky ochranných známek a jiné důležité skutečnosti, které se ochranných známek týkají.

ČÁST OSMÁ**USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ
A ZÁVĚREČNÁ****§ 41****Zmocnění k vydání prováděcího předpisu**

(1) Úřad upraví vyhláškou podrobnosti o řízení o ochranných známkách, v níž stanoví náležitosti přihlášky ochranné známky, náležitosti námitek proti zápisu označení do rejstříku ochranných známek, náležitosti žádosti o obnovu zápisu ochranné známky a náležitosti žádosti o zápis dalších skutečností do rejstříku, náležitosti návrhu na výmaz ochranné známky z rejstříku, podrobnosti vedení spisu o přihlášce ochranné známky a zapsané ochranné známce a jednotlivé údaje o ochranných známkách, jež vyznačuje v rejstříku a zveřejňuje ve Věstníku.

(2) Úřad vyhláškou stanoví další náležitosti přihlášky ochranné známky potřebné k provedení řízení, jde-li o žádost o mezinárodní zápis.

§ 42

Přechodná ustanovení

(1) Řízení o přihláškách ochranných známek, která neskončila před nabytím účinnosti tohoto zákona, dokončí se podle tohoto zákona s tím, že přihlašovatel je povinen na výzvu Úřadu v jím stanovené lhůtě uvést svou přihlášku do souladu s požadavky, které na ni klade tento zákon.

(2) Vztahy z ochranných známek zapsaných do rejstříku před nabytím účinnosti tohoto zákona se řídí ustanoveními tohoto zákona. Vznik těchto vztahů, jakož i nároky z nich vzniklé před nabytím účinnosti tohoto zákona se posuzují podle předpisů platných v době jejich vzniku.

(3) Majitel ochranné známky, kterou Úřad podle dosavadních předpisů prohlásil za proslulou, se může domáhat výmazu shodné či zaměnitelné ochranné známky rovněž za podmínek stanovených v § 23 odst. 3 zákona č. 174/1988 Sb. po dobu platnosti této ochranné známky, nejdéle však po dobu deseti let od nabytí účinnosti tohoto zákona. Po tuto dobu může majitel proslulé ochranné známky uplatnit námitky proti zápisu shodného či zaměnitelného označení do rejstříku ochranných známek podle § 9 tohoto zákona, a to bez ohledu na výrobky či služby, pro které je napadené označení přihlášeno.

§ 43

Zrušovací ustanovení

Zrušují se:

1. Zákon č. 174/1988 Sb., o ochranných známkách.
2. Vyhláška Úřadu pro vynálezy a objevy č. 187/1988 Sb., o řízení ve věcech ochranných známek.

§ 44

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 1995.

* * *

Zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů, nabyt účinnosti prvním dnem třetího kalendářního měsíce po dni jeho vyhlášení (1. prosince 1999).

Zákon č. 116/2000 Sb., kterým se mění některé zákony na ochranu průmyslového vlastnictví, nabyt účinnosti dnem vyhlášení (10. května 2000).

Předseda vlády:

Ing. **Zeman** v. r.

-
- 1) Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 118/1979 Sb., o Niceské dohodě o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek ze dne 15. června 1957, revidované ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Ženevě dne 13. května 1977, ve znění vyhlášky č. 77/1985 Sb.
  - 2) Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883 revidovaná v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Lisabonu dne 31. října 1958 a ve Stockholmu dne 14. července 1967, uveřejněná pod č. 64/1975 Sb.
  - 2a) Sdělení č. 191/1995 Sb., o sjednání Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO).
  - 3) Článek 6 bis Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví.
  - 5) § 508 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.
  - 6) Např. § 69 a 259 obchodního zákoníku, § 12 až 17 zákona č. 111/1990 Sb., o státním podniku.
  - 7) § 151a a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
§ 297 a násl. obchodního zákoníku.
  - 8) Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 65/1975 Sb., o Madridské dohodě o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek ze dne 14. dubna 1891, revidované v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Nice dne 15. června 1957 a ve Stockholmu dne 14. července 1967, ve znění vyhlášky č. 78/1985 Sb.
  - 9) § 29, 39, 49 a 50 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

ZÁKON č. 529/1991 Sb.
o ochraně topografií polovodičových výrobků
ve znění zákona č. 116/2000 Sb.

Předmět ochrany

§ 1

(1) Podle tohoto zákona jsou chráněny topografie polovodičových výrobků (dále jen "topografie"), které jsou výsledkem tvůrčí činnosti původce a které nejsou v průmyslu polovodičových výrobků běžné. Ochrana podle tohoto zákona se vztahuje rovněž na části topografie, které jsou využitelné samostatně, jakož i na zobrazení sloužící k výrobě topografie.

(2) Jestliže topografie je tvořena z prvků všeobecně známých, je chráněna pouze tehdy, splňuje-li kombinace těchto prvků podmínky uvedené v odstavci 1.

(3) Ochrana podle odstavce 1 se nevztahuje na technologii užitou při vytváření topografie nebo výrobě polovodičového výrobku, ani na informace uložené v tomto výrobku.

§ 2

(1) Topografií se pro účely tohoto zákona rozumí série jakkoli zafixovaných nebo zakódovaných vzájemně souvisejících zobrazení, znázorňujících trojrozměrné trvalé uspořádání vrstev, z nichž se polovodičový výrobek skládá, přičemž každé zobrazení znázorňuje vzor jedné vrstvy polovodičového výrobku nebo jeho části, popřípadě povrchu polovodičového výrobku v jednotlivých stupních výroby nebo jeho části.

(2) Polovodičovým výrobkem se pro účely tohoto zákona rozumí konečná nebo mezitímní forma mikroelektronického výrobku, který je určen k plnění elektronické funkce a který se skládá ze základního tělesa obsahujícího vrstvu polovodičového materiálu a opatřeného alespoň jednou vrstvou vodivého, izolačního nebo polovodičového materiálu v předem daném uspořádání.

(3) Obchodním využitím se pro účely tohoto zákona rozumí prodej, pronájem, nabídka nebo jiný způsob obchodní distribuce topografie nebo polovodičového výrobku obsahujícího topografii nebo výrobku obsahujícího polovodičový výrobek.

Právo na ochranu

§ 3

(1) Právo na ochranu topografie přísluší jejímu původci nebo jeho právnímu nástupci.

(2) Jestliže topografie byla vytvořena ke splnění úkolu z pracovního poměru nebo obdobného vztahu, přísluší právo na ochranu zaměstnavateli nebo tomu, pro koho byla na základě smlouvy vytvořena, pokud smlouva nestanoví jinak.

§ 4

Právo na ochranu topografie je převoditelné.

§ 5

Právo na ochranu topografie zanikne uplynutím 15 let ode dne jejího vytvoření, jestliže topografie nebyla obchodně využívána jinak než skrytě nebo nebyla přihlášena u Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen "Úřad").

§ 6

(1) Právo na ochranu mohou uplatnit občané České republiky, jakož i osoby, které mají bydliště nebo sídlo na území státu, který je členem Světové obchodní organizace;^{1a)} jestliže stát, v němž má přihlašovatel bydliště nebo sídlo, není členem Světové obchodní organizace,^{1a)} lze právo na ochranu přiznat jen za podmínky vzájemnosti.

(2) Jestliže právo na ochranu neuplatní osoby uvedené v § 3, mohou je uplatnit osoby, které na základě výlučného souhlasu osoby uvedené v § 3 jako první v České republice využily topografii, která dosud ve světě nebyla využívána.

§ 7

Přihláška topografie

(1) Každý, kdo chce uplatnit právo na ochranu topografie (dále jen "přihlašovatel"), musí podat písemnou přihlášku topografie (dále jen "přihláška") u Úřadu. Pro každou topografii musí být podána samostatná přihláška.

(2) Přihláška musí obsahovat:

- a) žádost o zápis do rejstříku topografií (dále jen "rejstřík"), s uvedením názvu topografie,
- b) podklady umožňující identifikaci topografie, a případně i samotný polovodičový výrobek obsahující topografii,
- c) datum prvního, nikoliv však skrytého obchodního využití topografie, je-li dřívější, než je datum podání přihlášky,
- d) doklad o nabytí práva na ochranu topografie podle ustanovení § 4 a údaje svědčící o právu na ochranu topografie podle ustanovení § 6.

(3) Přihlašovatel je oprávněn některé z požadovaných podkladů umožňujících identifikaci topografie nebo jejich částí označit jako obchodní nebo výrobní tajemství, v tomto případě musí být tyto podklady předloženy v dalším vyhotovení, jehož příslušné části označené jako obchodní nebo výrobní tajemství jsou nečitelné. Jako obchodní nebo výrobní tajemství nemohou být označeny podklady jako celek.

(4) Úřad může stanovit bližší formální náležitosti přihlášky.

§ 8

Zápis topografie

(1) Splňuje-li přihláška podmínky stanovené v ustanovení § 7, запиše Úřad topografii do rejstříku. Úřad vydá přihlašovatel, jehož topografie byla zapsána do rejstříku (dále jen "majitel topografie") osvědčení o zápisu topografie do rejstříku a zápis topografie do rejstříku oznámí ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen "Věstník").

(2) Jestliže přihláška neodpovídá požadavkům uvedeným v ustanovení § 7, Úřad vyzve přihlašovatele, aby ve stanovené lhůtě nedostatky odstranil. Neodstraní-li přihlašovatel vytčené nedostatky ve stanovené lhůtě, Úřad řízení o přihlášce zastaví. Na tento důsledek musí být přihlašovatel při stanovení lhůty upozorněn. Týkají-li se nedostatky přihlášky náležitostí uvedených v ustanovení § 7 odst. 2 písm. a) až c), považuje se za datum podání přihlášky den, kdy tyto nedostatky byly odstraněny. Byla-li přihláška podána v rozporu s ustanovením § 6 a § 9 odst. 1 písm. a), Úřad přihlášku zamítne.

(3) Po zápisu topografie do rejstříku Úřad zpřístupní podklady uvedené v ustanovení § 7 odst. 2 třetím osobám k nahlédnutí. Pořizování výpisů z těchto podkladů není třetím osobám dovoleno. Podklady, které obsahují obchodní tajemství,^{1b)} je Úřad oprávněn zpřístupnit třetím osobám, jen jsou-li účastníky řízení o výmazu topografie z rejstříku podle § 13, nebo na základě příkazu soudu, jsou-li účastníky řízení o porušení práv podle § 10.

§ 9

Vznik a doba trvání ochrany

(1) Ochrana topografie vzniká

- a) ke dni prvního nikoli skrytého obchodního využití topografie, jestliže tato topografie byla předmětem řádné přihlášky podané u Úřadu ve lhůtě 2 let od tohoto využití, nebo
- b) ke dni podání řádné přihlášky podle ustanovení § 7, jestliže topografie nebyla dříve obchodně využita (§ 11), popřípadě byla-li využita pouze skrytě.

(2) Doba trvání ochrany topografie skončí uplynutím 10 let od konce kalendářního roku, v němž tato ochrana vznikla.

(3) Zmeškání lhůty uvedené v odstavci 1 písm. a) nelze prominout.

Účinky ochrany

§ 10

(1) Bez souhlasu (licence) majitele topografie nikdo nesmí:

- a) reprodukovat topografii nebo její samostatně využitelné části a zhotovovat zobrazení topografie pro výrobní účely,
- b) vyrábět polovodičový výrobek, ve kterém je chráněná topografie obsažena,
- c) obchodně využívat topografii nebo polovodičový výrobek, který obsahuje chráněnou topografii nebo její samostatně využitelné části, jakož i zobrazení topografie sloužící k její výrobě,

nebo je k tomuto účelu dovážet.

(2) Účinky ochrany lze vůči třetím osobám uplatnit až po zápisu topografie do rejstříku.

(3) Jestliže majitel topografie prokáže, že třetí osoba před datem uvedeným v § 9 odst. 1 topografii podvodně reprodukovala, obchodně využila, popřípadě ji za těmito účely dovezla, má právo se vůči této třetí osobě domáhat přiměřené náhrady.

§ 11

(1) Účinky ochrany topografie se nevztahují na

- a) činnosti prováděné k neobchodním účelům,
- b) reprodukci topografie k účelům analýzy, výzkumu, vývoje nebo vzdělávání,
- c) obchodní využití topografie, která byla vytvořena na základě analýzy, výzkumu nebo vývoje podle ustanovení písmene b), pokud tato další topografie odpovídá podmínkám stanoveným v § 1 odst. 1,
- d) následné obchodní využívání topografie nebo polovodičového výrobku obsahujícího chráněnou topografii, uvedených do oběhu majitelem topografie nebo s jeho výslovným souhlasem.

(2) Účinky ochrany topografie se nevztahují na osobu, která v dobré víře získá polovodičový výrobek obsahující chráněnou topografii, uvedený do oběhu bez souhlasu majitele topografie. Od doby, kdy se tato osoba dozvěděla nebo lze důvodně předpokládat, že se dozvědět mohla, že tento výrobek obsahuje chráněnou topografii, je povinna zaplatit majiteli topografie na jeho žádost za další obchodní využívání tohoto výrobku přiměřenou náhradu, pro jejíž výši je rozhodný rozsah dalšího obchodního využívání.

§ 12

zrušen zákonem č. 116/2000 Sb.

Výmaz topografie

§ 13

(1) Úřad provede na návrh, který může podat každá osoba, výmaz topografie z rejstříku

- a) není-li zapsaná topografie způsobilá k ochraně podle ustanovení § 1,
- b) nebyla-li přihláška topografie podána ve lhůtě podle ustanovení § 9 odst. 1 písm. a) nebo právo na ochranu zaniklo podle ustanovení § 5,
- c) byla-li přihlašovatelem nebo majitelem topografie osoba, která nemohla uplatnit právo na ochranu podle ustanovení § 6,
- d) jestliže podklady podle ustanovení § 7 odst. 2 písm. b) neodpovídají polovodičovému výrobku přiloženému k přihlášce.

(2) Výmaz topografie z rejstříku má účinky, jako by topografie nebyla do rejstříku zapsána.

§ 14

(1) Návrh na výmaz topografie z rejstříku se podává u Úřadu písemně ve dvojím vyhotovení.

(2) Návrh na výmaz topografie z rejstříku musí být věcně odůvodněn a současně musí být předloženy důkazní prostředky, o které se návrh na výmaz opírá.

(3) Úřad vyzve majitele topografie, aby se k návrhu na výmaz topografie z rejstříku ve stanovené lhůtě vyjádřil. Majitel topografie předkládá své vyjádření k návrhu na výmaz písemně ve dvojím vyhotovení.

(4) Nevyjádří-li se majitel topografie ve stanovené lhůtě, Úřad provede výmaz topografie z rejstříku.

(5) Vyjádří-li se majitel topografie ve stanovené lhůtě proti návrhu na výmaz topografie z rejstříku, zašle Úřad jeho vyjádření navrhovateli výmazu a stanoví datum ústního projednávání návrhu.

(6) Neúčast účastníků řízení na stanoveném ústním projednávání návrhu na výmaz topografie z rejstříku není na překážku rozhodnutí Úřadu o návrhu.

(7) Vznikly-li Úřadu v řízení o výmazu topografie z rejstříku náklady na znalecký posudek, má Úřad právo na jejich náhradu vůči tomu účastníku řízení, který neměl ve věci úspěch.

§ 15

Odnětí ochrany a přepis

(1) Úřad na návrh odejme ochranu majiteli zapsané topografie, jestliže z rozhodnutí soudu zjistí, že mu právo na ochranu topografie ve smyslu ustanovení § 3 nepříslušelo.

(2) Návrh na odnětí ochrany podle odstavce 1 je oprávněna podat pouze osoba, které podle rozhodnutí soudu přísluší právo na

ochranu topografie, nebo její právní nástupce.

(3) Na návrh osoby, které přísluší právo na ochranu topografie a která může uplatnit právo na ochranu podle ustanovení § 6, podaný do 1 měsíce od pravomocného rozhodnutí soudu, Úřad запиše tuto osobu jako majitele topografie. Návrh na přepis majitele topografie je nutno doložit rozhodnutím soudu.

(4) Nebude-li podán návrh na přepis podle odstavce 3, Úřad provede výmaz topografie z rejstříku z moci úřední.

§ 16

Rejstřík a údaje o topografiích zveřejňované ve Věstníku

(1) Úřad vede rejstřík topografií, do něhož zaznamenává rozhodné údaje o přihláškách topografií a o zapsaných topografiích.

(2) Do rejstříku se u každé topografie zapisuje zejména:

- a) číslo zápisu (osvědčení);
- b) datum zápisu;
- c) datum zveřejnění zápisu topografie ve Věstníku;
- d) název topografie;
- e) datum podání přihlášky a její spisová značka, popřípadě datum prvního veřejného obchodního využití, je-li dřívější než datum podání přihlášky;
- f) přihlašovatel topografie (jméno nebo název), jeho bydliště (sídlo), popřípadě jeho zástupce;
- g) majitel topografie (jméno nebo název), sídlo (bydliště), popřípadě jeho zástupce;
- h) převod topografie;
- i) licence;
- j) výmaz topografie;
- k) odnětí ochrany, popřípadě její přepis;
- l) zánik ochrany;

(3) Ve Věstníku zveřejňuje Úřad skutečnosti týkající se zapsaných topografií a další údaje týkající se ochrany topografií, jakož i úřední sdělení a rozhodnutí zásadní povahy.

§ 17

Úschova spisů

(1) Podklady umožňující identifikaci topografie podle ustanovení § 7 odst.2 písm. b) Úřad uschovává po dobu 6 let od uplynutí doby

ochrany.

(2) Jestliže přihláška nevedla k zápisu topografie do rejstříku, Úřad podklady podle ustanovení § 7 odst. 2 písm. b) uschovává i rok od data rozhodnutí o přihlášce.

(3) Po uplynutí lhůt uvedených v odstavcích 1 a 2 Úřad vyzve osobu zapsanou jako majitel topografie k převzetí podkladů; nepřevezme-li tato osoba podklady ve stanovené lhůtě, Úřad je zničí.

Ustanovení společná a závěrečná

§ 18

(1) Pro řízení před Úřadem platí obecné předpisy o správním řízení s odchylkami uvedenými v tomto zákoně a s výjimkou ustanovení o přerušení řízení, o čestném prohlášení, o lhůtách pro rozhodnutí a o opatření proti nečinnosti.¹⁾

(2) Pro práva spolumajitelů topografie, pro nucené licence a licenční smlouvy k využití topografie, pro převody topografií, pro zastupování v řízení před Úřadem, pro zastavení řízení, pro zápis topografií utajovaných podle zvláštních předpisů, pro opravné řízení, pro porušování práv a pro právo na informace se obdobně použije ustanovení zákona o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích.²⁾

(3) Za jednotlivé úkony podle tohoto zákona vybírá Úřad správní poplatky.³⁾

§ 19

Podle tohoto zákona se poskytuje ochrana pouze topografiím, které byly vytvořeny po nabytí jeho účinnosti.

§ 20

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1992.

---

1)

§ 29, 39, 49 a 50 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

1a)

Dohoda o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), uveřejněná pod č. 191/1995 Sb.

1b)

§ 17 až 20 obchodního zákoníku.

2)

§ 14 až 16, 20, 64, 68, 70, 71 a § 75 odst. 1, § 75a a 75b zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění zákona č. 519/1991 Sb.

3)

Zákon č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Čl. V a čl. VIII zákona č. 116/2000 Sb.

Čl. V

Přechodné ustanovení

Náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatnění nebo obraně práva podle § 14 odst. 8 je možné uplatnit jen v řízení o výmazu topografie zahájeném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. VIII

1. Není-li dále stanoveno jinak, platí tento zákon i pro vztahy vzniklé před nabytím účinnosti tohoto zákona. Vznik těchto vztahů se

posuzuje podle dosavadních právních předpisů.

2. Právní účinky úkonů v dosud neskončených řízeních, které nastaly před nabytím účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.

3. Řízení dosud neskončená se dokončí podle tohoto zákona.

ZÁKON č. 132/1989 Sb.**o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat**

ve znění zákona č. 93/1996 Sb. a zákona č. 206/2000 Sb.

ČÁST PRVNÍ**OBECNÁ USTANOVENÍ****§ 1****Účel a rozsah zákona**

(1) Účelem tohoto zákona je upravit práva a povinnosti fyzických a právnických osob vznikající z vytvoření nových odrůd rostlin (dále jen "odrůdy") a plemen zvířat (dále jen "plemena"), jakož i z jejich obchodního využívání.

(2) Zákon se vztahuje na odrůdy a plemena hospodářsky významných druhů a rodů rostlin a zvířat, jejichž seznam stanoví obecně závazný právní předpis.

§ 2**Vymezení pojmů**

Pro účely tohoto zákona se rozumí:

- a) odrůdou soubor jedinců, náležející k jediné nejnižší kategorii botanického třídění, definovaný projevem znaků určitého genotypu nebo kombinace genotypů, odlišující se od jiných souborů rostlin projevem nejméně jednoho z těchto znaků a rozmnožovatelný bez změny,
- b) množitelským materiálem odrůd - osivo, sadba, školkařské výpěstky, jakož i rostliny a jejich části určené pro další rozmnožování;
- c) plemenem - populace zvířat jednotného původu, charakteristických morfologických a fyziologických vlastností, schopná se reprodukovat; za plemeno se považují též linie a hybridy a u drůbeže též užitkové typy;
- d) množitelským materiálem plemen - embrya, sperma, jakož i živá zvířata a vajíčka určená pro další rozmnožování;
- e) původcem - fyzická osoba, která vlastní tvůrčí činností vytvořila odrůdu nebo plemeno; původcem se rozumí i více osob v případě, že se na vytvoření odrůdy nebo plemene vlastní tvůrčí činností zúčastnily;
- f) vytvořením odrůdy nebo plemene v rámci činnosti československé organizace - vytvoření odrůdy nebo plemene v souvislosti s plněním úkolů z pracovního, členského nebo obdobného poměru k této organizaci nebo za její hmotné podpory;
- g) šlechtitelem -
  - 1. právnická osoba, která má vlastnické právo nebo právo hospodaření k odrůdě nebo k plemeni jako k výsledku své šlechtitelské činnosti,
  - 2.

2. původce, který odrůdu nebo plemeno vytvořil mimo rámec činnosti československé organizace,
  3. zahraniční právnická nebo fyzická osoba, která má právo nakládat s odrůdou nebo s plemenem;
- h) obchodním využíváním odrůd a plemen - výroba pro prodej, nabízení k prodeji a prodej množitelského materiálu odrůd a množitelského materiálu plemen;
- i) majitelem šlechtitelského osvědčení - ten, jemuž bylo uděleno šlechtitelské osvědčení, nebo jeho právní nástupce.

ČÁST DRUHÁ

UDĚLOVÁNÍ ŠLECHTITELSKÉHO OSVĚDČENÍ A PRÁVA A POVINNOSTI ŠLECHTITELŮ A PŮVODCŮ

§ 3

(1) Šlechtiteli nebo jeho právnímu nástupci (dále jen "příhlašovatel") se na základě jeho přihlášky uděluje šlechtitelské osvědčení na odrůdu nebo plemeno, které splňuje podmínky uvedené v § 4 až 6.

(2) Šlechtitelským osvědčením se stvrzuje

- a) vyšlechtění odrůdy nebo plemene,
- b) název odrůdy nebo plemene s uvedením druhu (rodu),
- c) původcovství,
- d) právo majitele šlechtitelského osvědčení obchodně využívat odrůdu nebo plemeno,
- e) doba ochrany práv k odrůdě nebo k plemeni.

§ 4

Podmínky pro udělení šlechtitelského osvědčení na odrůdu

(1) Podmínky pro udělení šlechtitelského osvědčení na odrůdu jsou splněny, je-li odrůda

- a) odlišná alespoň jedním podstatným znakem nebo vlastností od každé jiné odrůdy obecně známé ke dni podání přihlášky,
- b) vyrovnaná přiměřeně biologickým vlastnostem daného materiálu,
- c) stálá v podstatných znacích při respektování zvláštností, které vyžaduje při množení,
- d) nová.

nová.

(2) Odrůda je nová, nebyla-li prodávána nebo nabízena k prodeji

- a) na území Československé socialistické republiky před více než jedním rokem před podáním přihlášky (§ 16),
- b) na území jiného státu,
  - 1. jde-li o odrůdy ovocných stromů, lesních nebo okrasných dřevin nebo vinné révy, před více než šesti lety před podáním přihlášky,
  - 2. jde-li o odrůdy ostatních druhů, před více než čtyřmi lety před podáním přihlášky.

(3) Za novou odrůdu se považuje také odrůda, která byla prodávána nebo nabízena k prodeji bez souhlasu šlechtitele.

§ 5

Podmínky pro udělení šlechtitelského osvědčení na plemeno

(1) Podmínky pro udělení šlechtitelského osvědčení na plemeno, na něž se vztahují zvláštní předpisy,¹⁾ jsou splněny, bylo-li plemeno uznáno nebo povoleno podle těchto předpisů v době ne delší jednoho roku před podáním přihlášky (§ 16).

(2) Podmínky pro udělení šlechtitelského osvědčení na plemeno, na něž se nevztahují zvláštní předpisy,¹⁾ jsou splněny, je-li plemeno

- a) odlišné alespoň jedním podstatným znakem nebo vlastností od každého jiného plemene obecně známého ke dni podání přihlášky,
- b) vyrovnané přiměřeně biologickým vlastnostem daného plemene,
- c) stále v podstatných znacích při respektování zvláštností daných chovatelským prostředím,
- d) nové,
- e) dostatečně početné pro reprodukci.

(3) Plemeno je nové, nebylo-li prodáváno nebo nabízeno k prodeji

- a) na území Československé socialistické republiky před více než jedním rokem před podáním přihlášky,
- b) na území jiného státu před více než šesti lety před podáním přihlášky.

(4) Za nové plemeno se považuje také plemeno, které bylo prodáváno nebo nabízeno k prodeji bez souhlasu šlechtitele.

§ 6

Název odrůdy nebo plemene

(1) Pokud byly odrůda nebo plemeno povoleny v Československé socialistické republice podle zvláštních předpisů,²⁾ mají název určený v souladu s těmito předpisy.

(2) Nejsou přípustné názvy

- a) složené jen z čísel,
- b) shodné nebo zaměnitelné s názvem používaným v Československé socialistické republice nebo v zahraničí pro odrůdu nebo plemeno stejného nebo příbuzného rodu, případně jinak porušující práva jiných šlechtitelů,
- c) vyvolávající nesprávné představy o hodnotě, vlastnostech nebo původu odrůdy či plemene, o totožnosti šlechtitele nebo původce,
- d) shodné nebo zaměnitelné s ochrannou známkou, označením původu nebo zeměpisným názvem pro stejné nebo podobné výrobky, s proslulou ochrannou známkou bez ohledu na druh výrobku nebo jinak porušující práva a chráněné zájmy jiných subjektů,
- e) odporující zájmu společnosti,
- f) nevhodné z jazykových důvodů.

(3) Zahraničním odrůdám nebo plemenům se ponechává původní název, případně jeho překlad do českého nebo slovenského jazyka, za předpokladu, že odpovídá požadavkům uvedeným v odstavci 2.

§ 7

Práva původce

(1) Původcovství vzniká vytvořením odrůdy nebo plemene a je nepřevoditelné.

(2) Původce musí být uveden v přihlášce i ve šlechtitelském osvědčení, byla-li přihlášena československá odrůda nebo plemeno.

(3) Původce, který vytvořil odrůdu nebo plemeno v rámci činnosti československé organizace, má vůči československému majiteli šlechtitelského osvědčení právo na podíl na finančním přínosu z obchodního využívání odrůdy nebo plemene a na finančním přínosu z případného převodu šlechtitelského osvědčení na zahraniční subjekt. Není-li dohodnuto jinak, je podíl splatný vždy k 1. dubnu za uplynulý kalendářní rok, v němž byl finanční přínos dosažen.

(4) Jestliže se na vytvoření odrůdy nebo plemene podílelo vlastní tvůrčí činností více původců, podílejí se na svých právech v tom poměru, v jakém se podíleli na jejich vytvoření. Nelze-li podíly jednotlivých původců stanovit, má se zato, že jejich podíly jsou stejné.

(5) Postup při zjišťování finančního přínosu z obchodního využívání odrůdy nebo plemene, určení výše podílu původců na finančním přínosu a způsobu jeho výpočtu a jeho vyplácení stanoví obecně závazný právní předpis.

Práva a povinnosti ze šlechtitelského osvědčení

§ 8

(1) Majitel šlechtitelského osvědčení má výlučné právo obchodně využívat odrůdu nebo plemeno; bez jeho souhlasu nelze odrůdu a plemeno po dobu ochrany obchodně využívat.

(2) Československé organizace, které nlní úkolv státní něče o rozvoji nlemenářství na základě onrávnění vvdaného podle zvláštních

(2) Československé organizace, které plní úkoly státní péče o rozvoj plemenářství na základě oprávnění vydaného podle zvláštních předpisů¹⁾ takový souhlas nepotřebují, je-li majitelem šlechtitelského osvědčení na plemeno československá právnická nebo fyzická osoba.

(3) Souhlas majitele šlechtitelského osvědčení se nevyžaduje v případě, že odrůda nebo plemeno slouží k vyšlechtění jiné odrůdy nebo plemene; to neplatí, jde-li o jejich opakované užívání jako komponentu pro výrobu jiné odrůdy nebo tvorbu jiného plemene za účelem prodeje.

(4) Právo obchodně využívat odrůdu nebo plemeno zahrnuje též právo poskytovat souhlas k jejich obchodnímu využívání jiným osobám. Souhlas (licence) se poskytuje písemnou smlouvou, která obsahuje podmínky užívání a ujednání o licenčních poplatcích.

§ 9

(1) Při společném vyšlechtění odrůdy nebo plemene více původci v rámci jejich činnosti ve více československých organizacích se tyto organizace jako spolumajitelé šlechtitelského osvědčení podílejí na právech a povinnostech k odrůdě nebo plemeni ve stejném poměru, v jakém se na svých právech podílejí původci.

(2) Z právních úkonů vůči třetím osobám jsou spolumajitelé šlechtitelského osvědčení oprávněni a povinni společně a nerozdílně. Mezi sebou se vypořádají podle výše svých podílů.

§ 10

Nucená licence

(1) Odmítne-li majitel šlechtitelského osvědčení dát souhlas k obchodnímu využívání odrůdy nebo plemene buď vůbec nebo v potřebném rozsahu, může federální ministerstvo zemědělství a výživy (dále jen "ministerstvo") v obecném zájmu nahradit jeho souhlas udělením nucené licence.

(2) Majitel šlechtitelského osvědčení má v případě udělení nucené licence právo na úhradu licenčních poplatků. V případě sporu o výši úhrady mezi majitelem šlechtitelského osvědčení a organizací, v jejíž prospěch byla nucená licence udělena, rozhodne o ní na návrh některého z nich orgán uvedený v § 25, a to s přihlédnutím k nákladům vynaloženým na vyšlechtění odrůdy nebo plemene a k očekávaným finančním přínosům z jejich obchodního využívání.

(3) Nemůže-li majitel patentu na biotechnologický vynález tento patent využívat, aniž by porušoval starší právo k rostlinné odrůdě nebo zvířecímu plemeni, může požádat o nucenou licenci na nevýlučné využívání odrůdy nebo plemene. Ministerstvo nucenou licenci udělí, jestliže majitel patentu neúspěšně žádal majitele šlechtitelského osvědčení o poskytnutí smluvní licence a jestliže vynález chráněný patentem představuje důležitý technický pokrok značného ekonomického významu ve srovnání s rostlinnou odrůdou nebo zvířecím plemenem. Pro stanovení výše licenčních poplatků v případě udělení nucené licence platí odstavec 2. V tomto případě má majitel šlechtitelského osvědčení právo na křížovou licenci (protilicenci) k využívání biotechnologického vynálezu.

(4) Byla-li majiteli šlechtitelského osvědčení udělena nucená licence k využívání biotechnologického vynálezu, má majitel patentu právo na křížovou licenci (protilicenci) k obchodnímu využívání rostlinné odrůdy nebo zvířecího plemene.

§ 11

Převod šlechtitelského osvědčení

(1) Majitel šlechtitelského osvědčení může šlechtitelské osvědčení převést písemnou smlouvou na jiný subjekt. Tím se převádějí na nabyvatele práva a povinnosti vyplývající ze šlechtitelského osvědčení, s výjimkou původcovství. Majitel šlechtitelského osvědčení má právo požadovat od nabyvatele za tento převod finanční úhradu.

(2) Spolumajitel šlechtitelského osvědčení může převést svůj podíl na kteréhokoli z ostatních spolumajitelů. Na třetí osobu může převést svůj podíl jen v případě, že žádný ze spolumajitelů nepřijme ve lhůtě jednoho měsíce písemnou nabídku převodu.

(3) Smlouva o převodu šlechtitelského osvědčení nabývá účinnosti dnem zápisu do rejstříku chráněných odrůd nebo do rejstříku chráněných plemen, který vede ministerstvo; zápis se provede po zaplacení správního poplatku.³⁾

(4) Jiná změna v osobě majitele šlechtitelského osvědčení mimo převodu podle odstavců 1 až 3 je možná pouze v případech stanovených zákonem.

(5) Změna v osobě majitele šlechtitelského osvědčení se zapisuje do rejstříku chráněných odrůd nebo do rejstříku chráněných plemen.

(5) Změna v osobě majitele šlechtitelského osvědčení se zapisuje do rejstříku chráněných odrůd nebo do rejstříku chráněných plemen.

§ 12

Doba platnosti šlechtitelského osvědčení

Šlechtitelské osvědčení platí ode dne podání přihlášky

- a) u odrůd chmele, vinné révy, ovocných, okrasných a lesních dřevin a podnoží těchto druhů 25 let,
- b) u odrůd ostatních druhů 20 let,
- c) u plemen po dobu trvání plemene.

§ 13

Zánik šlechtitelského osvědčení

(1) Šlechtitelské osvědčení zaniká, jestliže

- a) uplyne doba jeho platnosti,
- b) majitel šlechtitelského osvědčení nezaplatí včas správní poplatek,³⁾
- c) majitel (všichni spolumajitelé) šlechtitelského osvědčení písemně oznámí, že se šlechtitelského osvědčení vzdává,
- d) bylo zrušeno (§ 23).

(2) Zánik šlechtitelského osvědčení se vyznačuje v rejstříku chráněných odrůd nebo v rejstříku chráněných plemen a uveřejňuje se ve Věstníku federálního ministerstva zemědělství a výživy (dále jen "Věstník").

§ 14

Ochrana názvu

Název odrůdy nebo plemene musí být používán při obchodním využívání odrůdy nebo plemene i při dalším šlechtění. Název odrůdy nebo plemene nesmí být užíván pro jinou odrůdu nebo plemeno stejného nebo příbuzného rodu ani po skončení doby platnosti šlechtitelského osvědčení.

§ 15

Vztahy k zahraničí

(1) Zahraniční fyzické a právnické osoby mají za podmínek vzájemnosti stejná práva a povinnosti jako osoby československé, avšak - jde-li o práva majitelů šlechtitelského osvědčení - jedině tehdy, jestliže stát, jehož je tato osoba příslušníkem nebo v němž má své sídlo, poskytuje danému druhu rostlin nebo zvířat ochranu. V případech zvláštního zřetele hodných může být šlechtitelské osvědčení uděleno, i když není tato podmínka splněna.

(2) Ustanovení mezinárodních smluv, jimiž je Československá socialistická republika vázána, zůstávají nedotčena.

ČÁST TŘETÍ

ŘÍZENÍ VE VĚCECH OCHRANY ODRŮD A PLEMEN

§ 16

Podání přihlášky

- (1) Přihlášku k ochraně odrůdy nebo plemene je oprávněn podat přihlašovatel (§ 3).
- (2) Přihlášky se podávají u ministerstva; podáním přihlášky vzniká přihlašovateli právo přednosti.
- (3) Právo přednosti, které vyplývá z mezinárodní smlouvy, musí přihlašovatel uplatnit již v přihlášce a během tří měsíců je prokázat, jinak se k němu nepřihlíží. V přihlášce musí být uvedeno datum a stát podání prvé přihlášky v zahraničí, od níž přihlašovatel odvozuje právo přednosti.
- (4) Ministerstvo zapisuje přihlášky v pořadí, v jakém byly doručeny, do seznamu přihlášek nových odrůd nebo do seznamu přihlášek nových plemen.

§ 17

Přezkoumání přihlášky

- (1) Nemá-li přihláška stanovené náležitosti, ministerstvo vyzve přihlašovatele, aby nedostatky ve stanovené lhůtě odstranil; v případě zvláštního zřetele hodném mu pomůže s jejich odstraněním. Nebudou-li nedostatky ve stanovené lhůtě odstraněny, ministerstvo řízení zastaví. Na tento důsledek musí být přihlašovatel při stanovení lhůty upozorněn.
- (2) Odstraní-li přihlašovatel nedostatky řádně a ve stanovené lhůtě, zůstává mu právo přednosti zachováno.
- (3) Náležitosti přihlášky stanoví obecně závazný právní předpis.

§ 18

Uveřejnění přihlášky

- (1) Ministerstvo uveřejňuje oznámení o podaných přihláškách ve Věstníku. Ve lhůtě tří měsíců od uveřejnění oznámení lze podat u ministerstva odůvodněné námitky proti podané přihlášce; může je podat kterákoliv právnická nebo fyzická osoba. O námitkách rozhoduje ministerstvo. Pokud byl k rozhodnutí o námitkách vyžádán odborný posudek (§ 20), rozhodne ministerstvo ve lhůtě tří měsíců od obdržení tohoto posudku.
- (2) Změnu v osobě přihlašovatele lze po podání přihlášky provést
  - a) se souhlasem přihlašovatele,
  - b) bez jeho souhlasu na základě pravomocného rozhodnutí orgánu uvedeného v § 25.
- (3) Vznikne-li v průběhu řízení o přihlášce spor o to, zda přihláška byla podána oprávněným přihlašovatelem, pokračuje ministerstvo v řízení, avšak rozhodnutí o šlechtitelském osvědčení vydá až po právní moci rozhodnutí orgánu uvedeného v § 25.
- (4) Změna v osobě přihlašovatele se vyznačuje v seznamu přihlášek nových odrůd nebo v seznamu přihlášek nových plemen.

§ 19

Přihlášky československých odrůd a plemen v zahraničí

- (1) Přihláška k ochraně československé odrůdy nebo plemene může být v zahraničí podána až po přihlášení v Československé

socialistické republiky; ministerstvo může z této povinnosti povolit výjimku z důležitých obchodně politických zájmů. Tato úprava platí za podmínky, že mezinárodní smlouva, kterou je Československá socialistická republika vázána, nestanoví jinak.

(2) Přihlášení československé odrůdy nebo plemene v zahraničí je přihlašovatel povinen oznámit ministerstvu.

§ 20

Zjišťování znaků a vlastností odrůd a plemen

(1) Podmínky uvedené v § 4 až 6 zjišťuje ministerstvo na základě posudků odborných orgánů a organizací, u plemen, na něž se vztahují zvláštní předpisy,¹⁾ na základě rozhodnutí příslušného orgánu.

(2) Odborné orgány a organizace jsou povinny na výzvu ministerstva a ve lhůtě stanovené po dohodě s nimi posoudit znaky a vlastnosti odrůd a plemen. Za tím účelem je přihlašovatel povinen poskytnout odbornému orgánu nebo organizaci bezplatně k dispozici biologický a dokumentační materiál.

(3) Odborné orgány a organizace mohou využívat při posuzování odrůd a plemen i výsledků zkoušek provedených v zahraničí.

(4) Odborné orgány a organizace mají vůči přihlašovateli právo na úhradu za výkony spojené s posuzováním odrůd a plemen, a to v souladu s cenovými předpisy.

§ 21

Udělení šlechtitelského osvědčení

(1) Po obdržení posudku odborného orgánu nebo organizace, případně rozhodnutí příslušného orgánu, rozhodne ministerstvo do tří měsíců o udělení šlechtitelského osvědčení.

(2) Rozhodnutí o udělení šlechtitelského osvědčení se zapisuje do rejstříku chráněných odrůd nebo rejstříku chráněných plemen. Československý původce, který není přihlašovatelem, obdrží stejnopis šlechtitelského osvědčení.

(3) Šlechtitelské osvědčení se uveřejňuje ve Věstníku; šlechtitelské osvědčení na odrůdy se též zapisuje do státní odrůdové knihy.⁴⁾

§ 22

Ověřovací zkoušky

(1) Majitel šlechtitelského osvědčení je povinen po dobu platnosti šlechtitelského osvědčení udržovat odrůdu nebo plemeno. Vzniknou-li pochybnosti, zda odrůda nebo plemeno splňuje i nadále podmínky stanovené v § 4 odst. 1 písm. b) a c) a v § 5 odst. 2 písm. b), c) a e), je majitel šlechtitelského osvědčení povinen na výzvu ministerstva poskytnout bezplatně k dispozici biologický a dokumentační materiál k ověření uvedených podmínek.

(2) Ověření provádějí organizace pověřené k výkonu ověřovacích zkoušek zvláštními předpisy.⁵⁾ U plemen, na něž se nevztahují zvláštní předpisy,¹⁾ provádějí ověřování orgány nebo organizace pověřené k tomu ministerstvem.

(3) Orgány a organizace uvedené v odstavci 2 mají vůči majiteli šlechtitelského osvědčení právo na úhradu za výkony spojené s prováděním ověřovacích zkoušek, a to v souladu s cenovými předpisy. Toto ustanovení se nepoužije na ověřovací zkoušky plemen, na něž se vztahují zvláštní předpisy.¹⁾

§ 23

Rozhodnutí o zrušení šlechtitelského osvědčení

(1) Ministerstvo zruší šlechtitelské osvědčení, jestliže

a)

dodatečně vyjde najevo, že nebyly splněny podmínky pro jeho udělení; v takovém případě se na šlechtitelské osvědčení hledí jako by nebylo uděleno,

dodatečně vyjde najevo, že nebyly splněny podmínky pro jeho udělení; v takovém případě se na šlechtitelské osvědčení hledí jako by nebylo uděleno,

- b) odrůda nebo plemeno již nevykazují znaky, zjištěné v době udělení šlechtitelského osvědčení,
- c) nebude dodán řádně a včas biologický a dokumentační materiál pro ověřovací zkoušky (§ 22),
- d) nebude zaplacená ve stanovené lhůtě úhrada za provedení ověřovacích zkoušek.

(2) Zrušení šlechtitelského osvědčení se vyznačuje v rejstříku chráněných odrůd nebo v rejstříku chráněných plemen a uveřejňuje se ve Věstníku. Zrušení šlechtitelského osvědčení u odrůd se zapisuje též do státní odrůdové knihy.⁴⁾

ČÁST ČTVRTÁ

SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 24

Správní řízení

V řízení před ministerstvem se postupuje podle správního řádu,⁶⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

§ 25

Rozhodování sporů

Spory vzniklé z právních vztahů na základě tohoto zákona projednávají a rozhodují soudy nebo hospodářská arbitráž podle své pravomoci.

§ 26

Ochrana práv

V případě neoprávněného zásahu do práva chráněného tímto zákonem se může majitel šlechtitelského osvědčení, nebo původce, není-li majitelem šlechtitelského osvědčení, jejichž právo bylo porušeno, domáhat zejména toho, aby rušení práva bylo zakázáno a aby následky porušení byly odstraněny. Byla-li tímto zásahem způsobena škoda, má poškozený právo na její náhradu. Při nemajetkové újmě má poškozený právo na přiměřené zadostiučinění, které může spočívat i v peněžitém plnění.

§ 27

Pokuty organizacím

(1) Organizaci, která

- a) v době platnosti šlechtitelského osvědčení
  1. obchodně využívá odrůdu nebo plemeno bez souhlasu majitele šlechtitelského osvědčení,
  2. při obchodním využívání odrůdy nebo plemene neuvádí pro ně jejich registrovaný název, nebo užívá jejich registrovaný název pro jinou odrůdu nebo plemeno téhož nebo příbuzného rodu,

při obchodním využívání odrůdy nebo plemene neužívá pro ně jejich registrovaný název, nebo užívá jejich registrovaný název pro jinou odrůdu nebo plemeno téhož nebo příbuzného rodu,

- b) neoprávněně podá přihlášku k ochraně československé odrůdy nebo plemene v zahraničí (§ 19 odst. 1),
- c) neoznámí ministerstvu, že přihlásila československou odrůdu nebo plemeno k ochraně v zahraničí (§ 19 odst. 2),

může ministerstvo uložit pokutu až do výše 500000 Kčs.

(2) Při stanovení výše pokuty přihlédne ministerstvo zejména k závažnosti, způsobu, době trvání a následkům protiprávního jednání.

(3) Pokutu lze uložit jen do jednoho roku ode dne, kdy se ministerstvo o porušení povinnosti dozvědělo, nejpozději však do tří let ode dne, kdy k němu došlo. Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne, kdy rozhodnutí o jejím uložení nabylo právní moci.

(4) Výnosy z pokut jsou příjmem státního rozpočtu federace.

§ 28

Přestupky

Občan, který neoprávněně obchodně využívá odrůdu nebo plemeno, na něž bylo vydáno šlechtitelské osvědčení, neoprávněně podá přihlášku k ochraně československé odrůdy nebo plemene v zahraničí (§ 19 odst. 1) nebo neoznámí ministerstvu, že přihlásil československou odrůdu nebo plemeno k ochraně v zahraničí (§ 19 odst. 2), se dopustí přestupku, za nějž mu lze uložit pokutu až do výše 5000 Kčs.

§ 29

Zmocňovací ustanovení

(1) Ministerstvo v dohodě s ministerstvem zemědělství a výživy České socialistické republiky, ministerstvem zemědělství a výživy Slovenské socialistické republiky, ministerstvem lesního a vodního hospodářství a dřevozpracujícího průmyslu České socialistické republiky, ministerstvem lesního a vodního hospodářství a dřevozpracujícího průmyslu Slovenské socialistické republiky a federálním ministerstvem zahraničního obchodu vydá obecně závazný právní předpis k provedení § 1 odst. 2.

(2) Ministerstvo v dohodě s ministerstvem zemědělství a výživy České socialistické republiky a ministerstvem zemědělství a výživy Slovenské socialistické republiky vydá obecně závazný právní předpis k provedení § 7 odst. 5 a § 17 odst. 3.

§ 30

Přechodné ustanovení

(1) Odrůdy, které byly podle zvláštních předpisů⁴⁾ zapsány jako původní odrůdy do státní odrůdové knihy před účinností tohoto zákona a nebyly obchodně využívány dříve než před 10 lety před účinností tohoto zákona, jakož i existující plemena uznaná nebo povolená podle zvláštních předpisů,¹⁾ mohou být přihlášeny k ochraně podle tohoto zákona. Na tyto odrůdy se nevztahuje ustanovení § 7 odst. 3.

(2) Přihlášku podle odstavce 1 je nutno podat nejpozději do 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Majitel šlechtitelského osvědčení může obchodně využívat odrůdu nebo plemeno jen tehdy, pokud byly odrůda nebo plemeno, na něž bylo vydáno šlechtitelské osvědčení, též povoleny podle zvláštních předpisů.²⁾ V takovém případě se na něj hledí jako na pověřenou organizaci podle těchto předpisů.

§ 31

§ 2 odst. 1 věta druhá vyhlásky ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství a ministerstva spravedlnosti č. 62/1964 Sb.,

kterou se vydávají prováděcí předpisy k zákonu o rozvoji rostlinné výroby, se mění tak, že slova "podávají pověřené organizace (§ 1 odst. 1)" se nahrazují slovy "se podávají".

§ 32

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se

1. § 4 odst. 2 a 4 zákona č. 61/1964 Sb., o rozvoji rostlinné výroby,
2. § 1 a § 2 odst. 1 věta třetí vyhlášky ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství a ministerstva spravedlnosti č. 62/1964 Sb., kterou se vydávají prováděcí předpisy k zákonu o rozvoji rostlinné výroby.

§ 33

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1990.

-
- 1) Zákon ČNR č. 86/1972 Sb., o plemenitbě hospodářských zvířat.
Zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství.
  - 2) Zákon č. 61/1964 Sb., o rozvoji rostlinné výroby.
Zákon ČNR č. 86/1972 Sb.
  - 3) Vyhláška federálního ministerstva financí, ministerstva financí, cen a mezd ČSR a ministerstva financí, cen a mezd SSR č. 231/1988 Sb., o správních poplatcích.
  - 4) Zákon č. 61/1964 Sb.
  - 5) Zákon č. 61/1964 Sb.
Zákon ČNR č. 86/1972 Sb.
Zákon č. 102/1963 Sb.
  - 6) Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

ZÁKON č. 206/2000 Sb.
o ochraně biotechnologických vynálezů
ve znění zákona č. 343/1992 Sb. a zákona č. 27/2000 Sb.

ČÁST PRVNÍ

**OCHRANA
BIOTECHNOLOGICKÝCH VYNÁLEZŮ**

§ 1

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona

- a) biologickým materiálem je jakýkoli materiál obsahující genetickou informaci a schopný samoreprodukce nebo reprodukce v biologickém systému,
- b) mikrobiologickým postupem je jakýkoli postup používající mikrobiologický materiál nebo prováděný na mikrobiologickém materiálu nebo postup, jehož výsledkem je mikrobiologický materiál,
- c) v zásadě biologickým způsobem pěstování rostlin nebo chovu zvířat je takový způsob, který je založen plně na přírodních jevech, jako je křížení a selekce.

§ 2

Patentovatelné biotechnologické vynálezy

Biotechnologické vynálezy jsou patentovatelné, týkají-li se

- a) biologického materiálu, který je izolován ze svého přirozeného prostředí nebo vyráběn technickým postupem, i když se již v přírodě vyskytl,
- b) rostlin nebo zvířat, není-li technická proveditelnost vynálezu omezena na určitou odrůdu rostlin¹⁾ nebo plemeno zvířete,²⁾ nebo
- c) mikrobiologického nebo jiného technického postupu a výrobku, jiného než je rostlinná odrůda nebo zvířecí plemeno, získaného tímto způsobem.

§ 3

Výluky z patentovatelnosti

Patenty se neudělují

- a)

na vynálezy, jejichž obchodní využití by se přičilo veřejnému pořádku nebo dobrým mravům, zejména na způsoby klonování lidských bytostí, na způsoby modifikace zárodečné linie genetické identity lidských bytostí, na způsoby, při nichž se používá lidské embryo pro průmyslové nebo obchodní účely, nebo na způsoby úpravy genetické identity zvířat, které jim mohou způsobit utrpení bez podstatného medicínského užítu pro člověka nebo zvíře, a také na zvířata, která jsou výsledkem takového způsobu; rozpor s veřejným pořádkem nebo dobrými mravy však nelze vyvodit pouze z toho, že využití vynálezu je zakázáno právním předpisem,

- b) na lidské tělo v různých stadiích vzniku či vývoje a pouhé objevení některého z jeho prvků, včetně sekvence nebo dílčí sekvence genu; to neplatí pro prvek izolovaný z lidského těla nebo jinak vyrobený technickým způsobem, včetně sekvence nebo dílčí sekvence genu, i když struktura tohoto prvku je totožná se strukturou přírodního prvku, a
- c) na odrůdy rostlin a plemena zvířat nebo v zásadě biologické způsoby pěstování rostlin či chovu zvířat.

§ 4

Pro řízení o přihlášce vynálezu a její náležitosti a pro patent na vynález, který sestává z biologického materiálu nebo obsahuje biologický materiál nebo se týká způsobu, kterým se vyrábí, zpracovává nebo využívá biologický materiál, (dále jen "biotechnologické vynálezy") se použijí ustanovení zvláštního právního předpisu.³⁾

§ 5

Zvláštní ustanovení o přihlášce biotechnologického vynálezu

(1) Obsahuje-li vynález použití biologického materiálu nebo týká-li se biologického materiálu, který není přístupný veřejnosti a který nelze popsat v patentové přihlášce tak, aby odborník mohl vynález uskutečnit, považuje se popis za dostatečný pouze tehdy, jestliže

- a) nejpozději ke dni, od něhož přísluší přihlašovatel právo přednosti, byl uložen biologický materiál u uznávané ukládací instituce, která získala toto postavení v souladu s článkem 7 Budapešťské smlouvy z 28. dubna 1977 o mezinárodním uznávání uložení mikroorganismů k účelům patentového řízení, (dále jen "Budapešťská smlouva"),⁴⁾
- b) přihláška vynálezu v tom znění, jak byla podána, obsahuje příslušné informace o vlastnostech uloženého biologického materiálu, které měl přihlašovatel k dispozici, a
- c) přihláška vynálezu uvádí označení ukládací instituce a depozitní číslo vzorku.

(2) Přístup k uloženému biologickému materiálu se uskuteční v podobě poskytnutí vzorku

- a) mezi prvním zveřejněním přihlášky a udělením patentu komukoli, kdo o to požádá, (dále jen "žadatel") nebo na žádost přihlašovatele pouze nezávislému expertu, nebo
- b) po udělení patentu, bez ohledu na jeho zrušení, každému, kdo o to požádá.

(3) Vzorek lze poskytnout jen tehdy, když se žadatel, popřípadě expert určený podle odstavce 2 zaváže, že po dobu platnosti patentu

- a) vzorek ani jakýkoli materiál z něj odvozený nepřístupní třetí osobě, a
- b)

vzorek nebo jakýkoli z něj odvozený materiál bude užívat pouze pro účely experimentální, ledaže jej majitel patentu, popřípadě přihlašovatel tohoto závazku výslovně zproští.

(4) Přihlašovatel je oprávněn omezit přístup k uloženému materiálu po dobu dvaceti let ode dne podání přihlášky vynálezu každému, s výjimkou nezávislého experta, i pro případ zamítnutí zveřejněné přihlášky vynálezu nebo zastavení řízení o ní; v takovém případě platí odstavec 3.

(5) Přihlašovatel oznámí omezení v přístupu k uloženému biologickému materiálu uvedené v odstavci 2 písm. a) a v odstavci 4 Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen "Úřad") nejpozději ke dni, ke kterému jsou ukončeny přípravy k zveřejnění přihlášky vynálezu. Úřad takového omezení přístupu k uloženému biologickému materiálu zveřejní spolu s přihláškou vynálezu ve Věstníku Úřadu průmyslového vlastnictví.

(6) Jestliže biologický materiál uložený v souladu s odstavcem 1 přestane být dostupným u uznávané ukládací instituce, je přípustné nové uložení tohoto materiálu za podmínek stanovených v Budapešťské smlouvě.

(7) Každé nové uložení musí být doloženo prohlášením podepsaným ukladatelem a osvědčujícím, že nově uložený biologický materiál je stejný jako materiál, který byl uložen původně.

(8) Týká-li se přihláška vynálezu sekvence nebo dílčí sekvence genu, musí být jejich průmyslová využitelnost objasněna v patentové přihlášce.

§ 6

Rozsah ochrany

(1) Ochrana vyplývající z patentu na biologický materiál, který má v důsledku vynálezu specifické vlastnosti, se vztahuje i na každý biologický materiál odvozený z tohoto biologického materiálu pohlavním nebo nepohlavním rozmnožováním v totožné nebo odchylné formě a mající stejné vlastnosti.

(2) Ochrana vyplývající z patentu na způsob, který umožňuje výrobu biologického materiálu majícího v důsledku vynálezu specifické vlastnosti, se vztahuje jak na biologický materiál přímo získaný tímto způsobem, tak na každý jiný biologický materiál odvozený z biologického materiálu přímo získaného pohlavním nebo nepohlavním rozmnožováním v totožné nebo odchylné formě a mající stejné vlastnosti.

(3) Ochrana vyplývající z patentu na výrobek obsahující genetickou informaci nebo spočívající v genetické informaci se vztahuje i na veškerý materiál, v němž je výrobek zahrnut nebo ve kterém je obsažena a plní svou funkci genetická informace, s výjimkou lidského těla v různých stadiích vzniku či vývoje.

§ 7

Vyčerpání práv

Majitel patentu není oprávněn zakázat pohlavní nebo nepohlavní rozmnožování biologického materiálu, který je předmětem patentu, jestliže jeho uvedení na trh bylo učiněno jím samým nebo s jeho souhlasem a jestliže pohlavní či nepohlavní rozmnožování nezbytně vyplývá z použití, ke kterému byl biologický materiál uveden na trh, pokud získaný materiál není následně používán pro další pohlavní nebo nepohlavní rozmnožování.

§ 8

Omezení práv majitele patentu

(1) Ten, kdo získal rostlinný množitelský materiál, který je předmětem patentu, od jeho majitele nebo s jeho souhlasem, je oprávněn užívat pro reprodukci při své zemědělské činnosti s výjimkou obchodního užívání rovněž produkt své sklízňe.

(2) Ten, kdo získal živočišný množitelský materiál, který je předmětem patentu, od jeho majitele nebo s jeho souhlasem, je oprávněn tento materiál užívat při své zemědělské činnosti s výjimkou obchodního užívání, a to včetně zpřístupnění zvířete nebo jiného zvířecího množitelského materiálu.

§ 9

Nucená a nucená křížová licence

(1) Nemůže-li šlechtitel⁵⁾ získat nebo využívat právo k rostlinné odrůdě nebo plemeni zvířat, aniž by porušoval starší patent, může požádat o nucenou licenci na nevýlučné užívání vynálezu chráněného patentem. Úřad nucenou licenci udělí, jestliže majitel šlechtitelského osvědčení neúspěšně žádal majitele patentu o poskytnutí smluvní licence a jestliže rostlinná odrůda nebo zvířecí plemeno představuje důležitý technický pokrok značného ekonomického významu ve srovnání s vynálezem, který je patentem chráněn. V tomto případě má majitel patentu právo na křížovou licenci (protilicenci) k obchodnímu využívání chráněné odrůdy za stejných podmínek, jaké platí pro nucenou licenci podle zvláštního právního předpisu.⁶⁾

(2) Byla-li majiteli patentu udělena nucená licence k obchodnímu využívání rostlinné odrůdy nebo zvířecího plemene podle zvláštního právního předpisu,⁶⁾ má majitel šlechtitelského osvědčení právo na křížovou licenci (protilicenci) k využívání patentu na vynález.

ČÁST DRUHÁ**Změna zákona č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat, ve znění zákona č. 93/1996 Sb.**

§ 10

V § 10 zákona č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat, ve znění zákona č. 93/1996 Sb., se doplňují odstavce 3 a 4, které znějí:

"(3) Nemůže-li majitel patentu na biotechnologický vynález tento patent využívat, aniž by porušoval starší právo k rostlinné odrůdě nebo zvířecímu plemeni, může požádat o nucenou licenci na nevýlučné využívání odrůdy nebo plemene. Ministerstvo nucenou licenci udělí, jestliže majitel patentu neúspěšně žádal majitele šlechtitelského osvědčení o poskytnutí smluvní licence a jestliže vynález chráněný patentem představuje důležitý technický pokrok značného ekonomického významu ve srovnání s rostlinnou odrůdou nebo zvířecím plemenem. Pro stanovení výše licenčních poplatků v případě udělení nucené licence platí odstavec 2. V tomto případě má majitel šlechtitelského osvědčení právo na křížovou licenci (protilicenci) k využívání biotechnologického vynálezu.

(4) Byla-li majiteli šlechtitelského osvědčení udělena nucená licence k využívání biotechnologického vynálezu, má majitel patentu právo na křížovou licenci (protilicenci) k obchodnímu využívání rostlinné odrůdy nebo zvířecího plemene."

ČÁST TŘETÍ**ÚČINNOST**

§ 11

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 2000.

Klaus v. r.

Havel v. r.

Zeman v. r.

-
- 1) § 2 písm. a) zákona č. 132/1989 Sb., o ochraně práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat, ve znění zákona č. 93/1996 Sb.
- 2) § 2 písm. c) zákona č. 132/1989 Sb.
- 3) Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů.
- 4) Vyhláška č. 212/1989 Sb., o Budapešťské smlouvě o mezinárodním uznávání uložení mikroorganismů k účelům patentového řízení a Prováděcího předpisu k ní.

- 5) § 2 písm. g) zákona č. 132/1989 Sb.
- 6) § 10 zákona č. 132/1989 Sb.

INFORMAČNÍ PRÁVO
Zákon č. 101/2000 Sb.,
o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů
ve znění zákona č. 227/2000 Sb., zákona č. 177/2001 Sb.,
zákona č. 450/2001 Sb. a zákona č. 107/2002 Sb.

Úvod

Informace o občanech jsou více či méně a lépe či hůře sbírány tak dlouho, kam snad lidská paměť sahá. Jejich zvláštnost nespočívá jen v zásadní odlišnosti tohoto „zboží“ od zboží ostatních (právě proto, že jsou to informace), ale zejména i v tom, že se jedná o neoddelitelné a nezczizitelné vlastnictví naprosto každého člověka bez ohledu na jeho ekonomickou situaci a společenské postavení. Pokud takové informace (byť jen o jednotlivci) získá někdo jiný, může takový profil osoby vytvořit určitou reputaci či pověst, která je nejen výrazem důstojnosti člověka, ale může mít zcela přirozené pozitivní i negativní následky z hlediska nejrůznějších aktivit, jako např. při získání pracovního místa, poskytnutí úvěru apod. Do doby relativně nedávno minulé bylo však soukromí chráněno především časem a prostorem, zejména „vypřeháním“ vzpomínek a vzdáleností mezi potenciálními komunikujícími jednotlivci.

Extrémní přístupy k řešení těchto otázek jsou v zásadě dva:

1. umožnit shromažďovat veškeré informace o jedinci na jednom místě tak, aby jakákoliv stránka jeho osobnosti byla informačně podchycena tak, aby držitel oněch informací mohl mít přehled o tom, co ho zajímá, a to jak ve smyslu působit ve prospěch daného člověka (např. zdravotnické informace), tak ve smyslu bránit se před jeho negativní činností (např. informace o trestné činnosti);
2. neshromažďovat vůbec žádné informace, protože všechno, co se týká jedince, je jeho výlučnou záležitostí a nikdo nemá právo jakkoliv do jeho soukromí zasahovat.

Podotýkám, že snad ani není třeba za těmito tendencemi hledat konkrétní zemi či politické zřízení, protože historicky se projevovaly snad všude. V každém případě je jasné, že volba jednoho či druhého extrému není udržitelná a že hlavní problém spočívá v nalezení vhodného a přijatelného kompromisu mezi nimi.

Skutečně vážné úvahy o tom, že tuto sféru zájmů člověka je třeba chránit, se však datují až do doby, kdy se reálně objevují počítače. Logicky to váže na skutečnost, že není až tak třeba se bránit existenci obrovských „smetišť“ obsahujících „hromady“ údajů, kde najít požadovanou informaci v požadovaném čase se rovná malému zázraku, jako právě následkům oné možnosti tyto informace rychle třídít, vybírat a analyzovat.

Další dimenze tohoto problému spočívá i v tom, že pokud dříve měl finanční a technické možnosti nakládat s takovými údaji zpravidla pouze stát, s rozvojem počítačové techniky tyto možnosti se stávají dostupné v podstatě komukoliv, kdo vlastní běžný počítač vybavený běžným softwarem. Z toho pak vychází nutnost právně omezovat okruh subjektů oprávněných informace daného typu shromažďovat.

Nové informační a komunikační technologie, které překonávají zmiňované bariéry prostoru a času, umožňují efektivní uchovávání a opětovné vyhledávání údajů. Zároveň však tento vývoj přináší dříve neznámá potenciální nebezpečí, resp. nárůst těch nebezpečí již známých. Proto musí společnost stanovit pravidla, která by zabránila tomu, aby nesporné výhody, které přináší nové technologie, nebyly provázeny oslabením pozice osob, o kterých údaje vypovídají. Znamená to vymezit nové hranice soukromí, které nahradí čas a prostor a které ochrání člověka před diskriminujícími mechanizujícími a počítačovým použitím údajů, které se k němu vztahují. Takové vymezení bude předpokladem pro to, aby moderní informační a komunikační technologie, které jsou objektivně pro lidstvo přínosem, nepůsobily v jeho neprospěch.

1. Obecná východiska

Východisky pro zpracování nové právní úpravy ochrany osobních údajů se staly:

1. Listina základních práv a svobod (zákon č. 2/1993 Sb.);
2. stávající zákon č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech;
3. Směrnice č. 95/46/EC Evropského parlamentu a Rady z roku 1995 o ochraně jednotlivců ve vztahu ke zpracování osobních dat a o volném pohybu těchto dat (dále „Směrnice“) a
4. Úmluva č. 108 Rady Evropy na ochranu osob ve vztahu k automatizovanému zpracování dat (dále „Úmluva“) z roku 1981.

Mezi prameny svého druhu pro tento právní text lze zahrnout i Směrnici Evropského Parlamentu a Rady 97/66/EC týkající se zpracování osobních údajů a ochrany soukromí v telekomunikačním sektoru. Ta však zde není explicitně zohledněna a harmonizace s ní je směřována na zvláštní zákon o telekomunikacích.

Při screeningu s EU je také tato Směrnice projednávána v oblasti telekomunikací.

2. Vazby na Listinu základních práv a svobod

Listina základních práv a svobod zaručuje nedotknutelnost osob a jejich soukromí. Tato nedotknutelnost může být omezena jen v případech stanovených zákonem (Čl.7). Listina dává každému právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno, právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života a právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě (Čl.10). Zároveň je každému dána možnost domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu. Dále každý, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, se může obrátit na soud, aby přezkoumal zákonost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak (Čl.136).

3. Ochrana údajů v Evropské unii

Přestože by národní zákony o ochraně údajů měly být v rámci EU do značné míry podobné, existuje mezi nimi celá řada rozdílů. Míra ochrany, zajištěná občanům v členských státech, není stejná. Tato situace vytváří potenciální překážky volnému toku informací, představuje břemeno pro provozovatele i občany a v některých členských státech zakládá potřebu složité registrace, resp. získání oprávnění ke zpracování údajů u dozorčích orgánů, potřebu přizpůsobit se různým normám a konečně možnost omezení přenosu údajů do jiných členských států. V důsledku rozvoje vnitřního trhu a tzv. informační společnosti se zpracování osobních údajů rozšiřuje bez ohledu na hranice států a údaje týkající se občanů jednoho členského státu jsou stále ve větším měřítku zpracovávány i v jiných členských státech.

K tomu, aby bylo možné odstranit překážky bránící volnému pohybu informací a zároveň zajistit ochranu práva na soukromí, slouží Směrnice 95/46/EC Evropského parlamentu a Rady z 24. 10. 1995 o ochraně jednotlivců ve vztahu ke zpracování osobních dat a o volném pohybu těchto dat. Jejím cílem je harmonizovat národní předpisy v této oblasti. Právo na soukromí občanů bude tak odpovídajícím způsobem chráněno na území celé Evropské unie.

V této Směrnici byly členské státy vyzvány, aby uvedly v soulad národní legislativu s uvedenou směrnicí do 24. října 1998. Ke konci května 1999 mělo pouze 7 států EU zákon o ochraně osobních údajů v souladu se Směrnicí (viz následující tabulka).

Stát	Rok	Působnost	Provozování informačních systémů	Orgán datové inspekce	Pravomoc	Soulad se Směrnicí
Belgie	1992	automatizované i manuální zpracovávání osobních údajů v soukromém i veřejném sektoru	předchozí oznámení	Privacy Commission		Ano
Dánsko	1978	soukromý i veřejný sektor	registrace některých údajů	Data Surveillance Authority	kontrola, přísný režim toku přes hranice	Ne
Finsko	1987	automatizované i manuální zpracovávání osobních údajů v soukromém i veřejném sektoru	registrace	Data Protection Ombudsman, Data Protection Board		Ano
Francie	1978	soukromý i veřejný sektor	předchozí oprávnění (licence)	National Commission on Informatics and Liberties	dohled nad registrací, dohled nad dodržováním	Ne
Irsko	1988	jakékoliv zpracování dat	registrace automatizovaných systémů obsahujících citlivé údaje	Data Protection Commissioner	vydávání závazných vyhlášek, zakazovat přeshraniční pohyb údajů, vyšetřovat stížnosti	Ne
Itálie	1995	jakékoliv zpracování osobních údajů				Ano
Lucembursko	1979	veřejný a soukromý sektor a pouze automatizovaně zpracovávaná data	předchozí zmocnění vládou	National Register of Data Banks (pod dohledem vlády)		Ne
Německo	1990 (1977)	soukromé subjekty i veřejné orgány	registrace	Federal Commissioner for Data Protection		Ne
Nizozemsko	1988	jakékoliv zpracování dat	oznámení	Registration Chamber		Ne

Portugalsko	1998 (1991)	veřejný i soukromý sektor	registrace	National Commission for the Protection of Automated Personal Data		Ano
Rakousko	1978	soukromý i veřejný sektor	licence	Data Protection Commission, Data Protection Council, Data Protection Registrar	rozdělená odpovědnost	Ne
Řecko						Ano
Španělsko	1992	veřejný i soukromý sektor a pouze automatizovaně zpracovávaná data				Ne
Švédsko	1973	soukromý i státní sektor	zakázáno bez předchozího oprávnění	Data Inspection Board	dohled nad dodržováním, výkon kontroly, pravomoc zničit údaje provozované v rozporu se zákonem	Ano
Velká Británie	1984	všechny subjekty zpracovávající automatizované data	registrace	Data Protection Registrar		Ano

4. Dosavadní právní úprava v ČR

Dosud platný zákon o ochraně osobních údajů, který stanovil základní právní rámec nakládání s osobními údaji, vzhledem k datu svého vzniku nevyhovoval mnohým ustanovením Směrnice. Tento zákon sice v § 24 předpokládal ustavení orgánu, jehož posláním by byla ochrana práv jednotlivců na soukromí, resp. jejich osobních údajů (tzv. datová inspekce), ovšem deklarovaný zvláštní předpis, kterým měl být takový orgán zřízen, schválen nikdy nebyl. Absence takového orgánu je hlavním důvodem, proč stávající zákon také neodpovídá Úmluvě a České republika k ní dosud nemohla přistoupit. To v současné době činí obtíže zejména takovým subjektům, jakými jsou Ministerstvo zahraničí ČR či některé složky Ministerstva vnitra ČR, protože přistoupení k Úmluvě je podmínkou spolupráce v rámci Schengenského informačního systému.

Uvedený zákon upravil ochranu osobních údajů, zejména povinnosti související s ochranou informací, pouze při provozování informačních systémů nakládajících s osobními údaji. V případě manuálního nakládání s osobními údaji bylo nutné zákon přiměřeně aplikovat. Dále stanovil odpovědnost provozovatelů takových informačních systémů a dalších fyzických a právnických osob účastnících se provádění činností souvisejících s provozováním informačních systémů. Neupravil či upravil pouze částečně řadu dalších oblastí, např. dostatečnou ochranu osobních údajů vypovídajících o osobnosti a soukromí, povinnost toho, kdo shromažďuje osobní údaje, informovat občana o jeho právech a o jiných pro něj významných skutečnostech, oznamovací povinnost nakládání s osobními údaji u kontrolního orgánu subjektem, který hodlá nakládat s osobními údaji, možnost zásahu kontrolního orgánu před zahájením takového nakládání s osobními údaji, které by z hlediska ochrany osobních údajů mohlo představovat určitá rizika, sankce za porušování zákona a předávání údajů do jiných zemí.

5. Koncepce nové právní úpravy v ČR

Oblast jeho aplikace, tedy informační systémy, je z pohledu Úmluvy a zejména Směrnice příliš úzká. Návrh nového zákona je proto již koncipován tak, že:

- zahrnuje jak automatizované zpracování, aniž záleží na tom, zda výsledkem zpracování je soubor dat, tak neautomatizované soubory dat, tj. manuální či konvenční soubory dat;
- sám občan se podílí na ochraně údajů, které o něm vypovídají, a to zejména udělením či neudělením souhlasu se zpracováním, prohlášením určitých údajů za veřejné, vyžádáním informace o údajích, které o něm byly shromážděny, požadavky na opravy či výmazy aj.;
- důležitý je požadavek na využití údajů v souladu s cílem, pro který byly shromážděny;
- bezpečnostní aspekt sleduje regulování postupování (přenášení) údajů;
- brání neoprávněnému slučování údajů uložených v dílčích souborech, což může vést k vytvoření takového profilu občana, který by překročil hranice soukromí;
- zákonná ustanovení jsou vyvážena tak, aby se nestala komplikací v běžném životě občana, ale reflektovala jeho běžné potřeby (nezbytnost toku údajů přes hranice státu v případě bankovních převodů, rezervace letenek, lékařských zpráv, mezinárodní soudní pomoci aj.);
- správci, kteří budou osobní údaje zpracovávat, budou registrováni ve zvláštním registru;

- dohled nad aplikací zákona bude svěřen nově ustavenému kontrolnímu orgánu Úřadu pro ochranu osobních údajů

Návrh byl obsahově připraven tak, aby se přijetím tohoto zákona legislativa ČR stala v oblasti ochrany osobních údajů kompatibilní s legislativou Evropské unie a mimo jiné tak byly odstraněny skutečné i potenciální překážky přenosu údajů do členských států EU.

6. Obsah nové právní úpravy v ČR

Nový zákon o ochraně osobních údajů Vláda ČR předložila Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR 28. 9. 1999. Jeho význam byl mimo jiné zdůrazněn i tím, že byl zahrnut mezi právní normy, které explicitně směřují k harmonizaci práva ČR s právem Evropské unie. Návrh zákona byl přikázán k projednání Petičnímu výboru a projednán s řadou připomínek ve třech čteních (3.-4. 11. 1999, 19. 1. 2000 a 27. 1. 2000) a 27. 1. 2000 byl návrh zákona schválen.

7. Dokončení legislativního procesu

Schválený zákon v souladu s legislativním procesem dle Ústavy ČR putoval do Senátu Parlamentu ČR. Zde bylo dáno celkem 24 pozměňovacích návrhů, a to různé váhy. Nepochybně stojí zato zde zmínit ty nejpodstatnější, protože, jak vyplynulo z následujícího vývoje a reakcí předkladatelů, mají být stanou předmětem návrhů budoucí novelizace:

- v § 1 byl nově formulován předmět zákona s tím, že výslovně uvádí ochranu osobních údajů v procesech zpracování jako součást práva na soukromí;
- v § 3, odst. 7 se navrhovalo odsunutí policejní evidence, evidence Ministerstva financí ve věcech praní peněz, NVÚ ve věcech bezpečnostních prověrek a Ministerstva vnitra ve věcech lustračního osvědčení z režimu osvobození do speciálního režimu, ve kterém se má zpracování osobních údajů řídit zvláštní úpravou mající přednost před úpravou zákonem o ochraně osobních údajů;
- dále bylo navrženo, aby z této úpravy bylo vyřazeno předávání údajů do jiných států podle § 27 s tím, aby vláda ČR předložila pozitivní speciální úpravu pravidel pro zpracování osobních údajů v této oblasti;
- podle pozměňovacího návrhu k § 18 se měla osvobodit dobrovolná seskupení osob, strany, církve, sdružení od ohlašovací povinnosti v případech, kdy zpracovávají osobní údaje členstva a toto zpracování má pouze vnitřní užití;
- definice citlivých údajů podle § 4 byla rozšířena o termín genetické vybavení
- a nakonec úprava textu v § 41, kde se doplňuje snad jen metodické ujištění, že nezávislost úřadu neznamenaá vymknutí jeho rozhodnutí ze soudního přezkumu.

V této upravené podobě byl pak návrh zákona 1. 3. 2000 vrácen předkladateli.

Pak následovala zpáteční cesta do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Ta měla v podstatě dvě možnosti:

- přijmout text ve znění schváleném Senátem
- uvedené připomínky ignorovat a schválit zákon znovu kvalifikovanou většinou, tj. nadpoloviční většinou zvolených poslanců.

Při jednání o připomínkách se jak vláda, tak petiční výbor PSP ČR vyslovily pro přijetí první varianty. Převážil však protiargument k výše zmíněné úpravě § 3 za situace, že normy upravující onen speciální režim v dané chvíli neexistují (zčásti jsou ve stádiu věcného návrhu) a uvedené orgány by se dostaly do absurdní situace, kdy by buď musely žádat vyšetřované o jejich souhlas se zpracováním osobních údajů nebo se vystavovaly nebezpečí pokuty až v částce 10 mil. Kč.

Za této situace hlasováním v plénu 4. 4. 2000 PSP ČR setrvala na původním návrhu zákona.

17. 4. 2000 pak již následoval podpis prezidenta ČR a 25. 4. 2000 byl zákon vyhlášen ve Sbírce zákonů ČR v částce 32 pod krásným a dobře zapamatovatelným číslem 101/2000 Sb.

Ke dni 10. 5. 2000 se tedy tento zákon stává platným a je tedy součástí právního řádu ČR. Na základě ustanovení v něm obsažených nabyl účinnosti ve dvou vlnách:

1. obecně nabyl účinnosti 1. 6. 2000
2. § 16, 17 a 35 jsou účinnými až od 1. 6. 2001 (jedná se zde u ustanovení v souvislosti s oznamovací povinností a registrací zpracování osobních údajů, kde je nutné ponechat určitý čas pro konstituování a zahájení práce Úřadu pro ochranu osobních údajů). To platilo rovněž o ustanoveních § 47 odst. 2, podle nichž bylo nutno uvést zpracování osobních údajů prováděná před účinností tohoto zákona do souladu s tímto zákonem.

8. První novela zákona

Zákon byl novelizován v podstatě okamžitě po čtvrt roce své platnosti. Tato novela je však svým způsobem technickou, protože pouze rozšířila působnost Úřadu pro ochranu osobních údajů, původně stanovenou v § 29 zákona č. 101/2000 Sb., o další práva a povinnosti doplněné zákonem č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu). Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR ji schválila 24. 5. 2000, Senát Parlamentu ČR ji schválil 30. 6. 2000, 12. 7. 2000 podepsal prezident, 26. 7. 2000 byla vyhlášena ve Sbírce zákonů ČR a účinnosti nabyla dnem 1. října 2000.

9. Druhá novela zákona

Další novela zákona byla věcně i procesně mnohem komplikovanější než předchozí. S ní související proces byl zahájen návrhem skupiny poslanců z 12. 12. 2000, který v podstatě obsahoval jediný článek a jehož smyslem bylo částečně z působnosti zákona vyjmout zpracování osobních údajů prováděná politickými stranami, politickými hnutími, církvemi, náboženskými společnostmi a občanskými sdruženími za podmínky, že zpracování údajů se vztahuje pouze na jejich členy a osobní údaje slouží pro jejich vnitřní potřebu a činnost vyplývající z účelu, pro který byly založeny. Současně byl podán návrh na projednání zákona tak, aby s ním sněmovna mohla vyslovit souhlas již v prvním čtení.

Ovšem skutečný průběh byl mnohem složitější. Nejprve s tímto návrhem jako takovým vyslovila nesouhlas vláda. Následně poslanecká sněmovna v rámci prvního čtení 22. 2. 2001 odmítla zákon projednat ve zkrácené lhůtě a přikázala jej k projednání Petičnímu výboru a Ústavně právnímu výboru. Zatímco Petiční výbor se omezil na stručné doporučující usnesení, Ústavně právní výbor vlastně sám vytvořil poměrně netriviální novelu zákona, kterou předložil k dalšímu projednání. Přípomínky pokračovaly i ve druhém čtení 10. 4. 2001 a po jejich projednání byl zákon ve třetím čtení Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR schválen 12. 4. 2001.

Vlastních změn v zákoně bylo celkem 28:

1. V § 2 byl dosavadní text označen jako odstavec 1 a doplněn odstavec 2, který včetně poznámky pod čarou č. 1) zní: „(2) Úřadu jsou svěřeny kompetence ústředního správního úřadu pro oblast ochrany osobních údajů v rozsahu stanoveném tímto zákonem a pro oblast elektronického podpisu v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem. 1) [1] Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu).“
2. V § 3 se na konci odstavce 4 doplnila věta, která včetně poznámky pod čarou č. 1a) zní: „Dále se zákon nevztahuje na nahodilé shromažďování osobních údajů v rozsahu nezbytném pro výkon nezávislého povolání, které není živností ani jiným podnikáním podle zvláštních zákonů, 1a) které stanoví povinnost mlčenlivosti. [1a) Například zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích, ve znění zákona č. 14/1993 Sb., zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, zákon č. 254/2000 Sb., o auditorech, zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.“
3. V § 4 písm. b) se slova „členství v politických stranách či hnutích nebo odborových či zaměstnaneckých organizacích“ nahradila slovy „členství v odborových organizacích“.
4. V § 5 odst. 2 se tečka na konci písmene e) nahradila textem „, nebo“ a doplnilo se písmeno f), které zní: „f) pokud je to nezbytné pro výkon oprávněné činnosti politických stran, politických hnutí, občanských sdružení, odborových organizací, církví nebo náboženských společností.“
5. V § 5 odst. 5 věta druhá zní: „Ze souhlasu musí být patrné, v jakém rozsahu je poskytován, komu a k jakému účelu, na jaké období a kdo jej poskytuje.“
6. V § 5 odst. 5 se ve větě třetí tečka nahradila čárkou a doplnila se slova „pokud se subjekt údajů se správcem výslovně nedohodne jinak.“
7. V § 5 odst. 5 se v poslední větě slovo „uschovat“ nahradilo slovem „prokázat“.
8. V § 5 se doplnily odstavce 7 až 10, které znějí: „(7) Správce, který zpracovává osobní údaje podle odstavce 6, může tyto údaje předat jinému správci pouze za splnění těchto podmínek: a) údaje subjektu údajů byly získány v souvislosti s činností správce nebo se jedná o zveřejněné osobní údaje, b) údaje budou využívány pouze za účelem nabízení obchodu a služeb, c) subjekt údajů byl o tomto postupu správce předem informován a nevyslovil s tímto postupem nesouhlas. (8) Jiný správce, kterému byly předány údaje podle odstavce 7, nesmí tyto údaje předávat jiné osobě. (9) Nesouhlas se zpracováním podle odstavce 7 písm. c) musí subjekt údajů učinit písemně. Správce je povinen informovat každého správce, kterému předal jméno, příjmení a adresu subjektu údajů, o tom, že subjekt údajů vyslovil nesouhlas se zpracováním. (10) Za účelem vyloučení možnosti, že jméno, příjmení a adresa subjektu údajů budou opakovaně použity k nabídce obchodu a služeb, je správce oprávněn dále zpracovávat pro svoji vlastní potřebu jméno, příjmení a adresu subjektu údajů přesto, že subjekt údajů vyslovil nesouhlas podle odstavce 6.“
9. V § 9 se v návěti za slova „je možné zpracovávat“, vložilo slovo „jen“.
10. V § 9 písm. c) se na konci doplnilo slovo „nebo“.
11. V § 11 odstavec 1 zní: „(1) Správce je před zahájením zpracování osobních údajů povinen subjekt údajů řádně a včas písemně informovat o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou osobní údaje zpracovávány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat a komu mohou být osobní údaje zpřístupněny či komu jsou určeny, nejsou-li subjektu údajů tyto informace již známy.“
12. V § 11 odstavec 4 zní: „(4) Jestliže správce nezískal osobní údaje od subjektu údajů, je povinen bezodkladně poskytnout subjektu údajů na základě písemné žádosti informace o tom, kdo správcem osobní údaje poskytl (zdroj osobních údajů).“
13. V § 11 odst. 5 se v návěti slova „Údaje podle odstavce 1“ nahradila slovy „Informace podle odstavců 1 až 4“.
14. V § 11 odst. 5 písm. b) se za slovo „zákon“ doplnila slova „nebo je takových údajů třeba k uplatnění práv a povinností vyplývajících ze zvláštních zákonů“.
15. V § 11 odst. 5 se tečka na konci písmene c) nahradila čárkou a doplnila se písmena d) a e), která znějí: „d) zpracovává výlučně zveřejněné osobní údaje, nebo e) zpracovává osobní údaje se souhlasem subjektu údajů podle § 5 odst. 5 a § 9 písm. a).“
16. V § 12 odstavec 1 zní: „(1) Správce nemusí splnit informační povinnost podle § 11 odst. 1 v případě, že tyto informace jsou součástí poučení podle právního předpisu.“
17. V § 12 odst. 2 se slova „tento zákon nebo zvláštní“ včetně poznámky pod čarou č. 17) zrušila.
18. V § 18 písm. b) se za slovo „zákonem“ doplnila slova „nebo kterých je třeba k uplatnění práv vyplývajících ze zvláštních zákonů“.
19. V § 18 se na konci písmene b) tečka nahradila textem „, nebo“ a doplňuje se písmeno c), které zní: „c) prováděné politickými stranami, politickými hnutími, odborovými organizacemi, církvemi, náboženskými společnostmi, občanskými sdruženími,

popřípadě jinými právníky osobami nevýdělečné povahy, které sledují politické, filozofické, náboženské nebo odborové cíle, pokud zpracovávají osobní údaje o svých členech a tyto údaje slouží pro jejich vnitřní potřebu.“

20. V § 27 odst. 2 se tečka na konci písmene f) nahradila čárkou a doplnilo se písmeno g), které včetně poznámky pod čarou č. 24a) zní: „g) tak stanoví zvláštní zákon. 24a) [24a) Zákon č. 227/2000 Sb.]“.
21. V § 27 odst. 6 se na konci doplnila slova „nebo předávání vyplývá z mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána“.
22. V § 29 odst. 1 se za písmeno d) vložilo nové písmeno e), které zní: „e) vydává prováděcí právní předpisy podle zvláštního zákona, 24a)“. Dosavadní písmena e) až i) se označila jako písmena f) až j).
23. V § 30 odstavec 1 zní: „(1) Zaměstnanci Úřadu jsou předseda, inspektoři a další zaměstnanci.“
24. V § 30 odst. 3 se slova „předsedu Úřadu, inspektory a zaměstnance“ nahradila slovy „zaměstnance Úřadu“.
25. V § 46 odst. 1 se slova „uloženou mu podle tohoto zákona“ nahradila slovy „stanovenou tímto zákonem při zpracování osobních údajů“.
26. V § 46 odst. 2 se slova „uložené mu tímto zákonem“ nahradila slovy „stanovené tímto zákonem při zpracování osobních údajů“.
27. V § 47 odst. 2 se slova „do 1 roku od účinnosti tohoto zákona“ nahradila slovy „do 31. prosince 2001“.
28. V § 47 se doplnil odstavec 3, který zní: „(3) V případě, že kontrolující zjistí porušení povinnosti podle odstavce 2, ustanovení § 46 odst. 1 a 2 se v takovém případě do 31. prosince 2002 nepoužijí.“

Další změna se pak týkala zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, kde se v § 73 odst. 2, upravujícího speciální povinnosti zaměstnanců orgánů státní správy a dalších vyjmenovaných subjektů, se za slova „Nejvyššího kontrolního úřadu“, vložila slova „Úřadu pro ochranu osobních údajů“.

Poté již celkem hladce novelu 17. 5. 2001 schválil Senát Parlamentu ČR, 25. 5. 2001 podepsal prezident, 31. 5. 2001 byla vyhlášena ve Sbírce zákonů ČR pod číslem 177/2001 Sb. a účinnosti nabyla tímž dnem.

10. Třetí novela zákona

Oč byla třetí novela zákona obsahově jednodušší, o to složitější byla procesní cesta k ní. V tomto smyslu vznikla do jisté míry kuriózně, když Rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, kterému byl přikázán v té době již téměř půl roku starý poslanecký návrh novel zákonů o rozpočtech obcí, krajů a hlavním městě Praze, na své schůzi 12. září 2001 mezi prvním a druhým čtením uvedeného návrhu právě do tohoto návrhu doplnil 3 body vztahující se k zákonu o ochraně osobních údajů. Při dalším projednávání ve sněmovně pak byly ještě rozšířeny o jeden bod a 21. 9. 2001 byl celý zákon schválen.

Jednalo se o následující změny:

1. Za § 17 se vkládá nový § 17a, který zní: "§ 17a (1) Zjistí-li Úřad, že správce zpracovává osobní údaje na základě zaregistrovaného oznámení podle § 16 a v rozporu s podmínkami stanovenými tímto zákonem, rozhodne o zrušení registrace. (2) Zjistí-li Úřad, že správce, jehož oznámení bylo zaregistrováno postupem podle § 16 odst. 3 nebo § 17 odst. 4, porušuje podmínky stanovené tímto zákonem, registraci zruší. (3) Pomine-li účel, pro který bylo zpracování zaregistrováno, Úřad z vlastního podnětu nebo na žádost správce registraci zruší."
2. V § 30 se za odstavec 3 vkládají nové odstavce 4 a 5, které včetně poznámky pod čarou č. 26a) znějí: "(4) Předseda Úřadu má nárok na plat, další plat, náhradu výdajů a naturální plnění jako prezident Nejvyššího kontrolního úřadu podle zvláštního zákona. 26a) (5) Inspektoři Úřadu mají nárok na plat, další plat, náhradu výdajů a naturální plnění jako členové Nejvyššího kontrolního úřadu podle zvláštního zákona. 26a) [Zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců, ve znění pozdějších předpisů.]". Dosavadní odstavec 4 a 5 se označují jako odstavce 6 a 7.
3. V § 30 odst. 6 se za slova „zaměstnanců Úřadu“ vkládají slova „, s výjimkou předsedy a inspektorů,“.
4. V § 30 odst. 7 se za slova „zaměstnancům Úřadu“ vkládají slova „, s výjimkou předsedy a inspektorů,“.

Nevýhodou těchto nijak problematických ustanovení se ovšem brzy ukázal kontext, v jakém se v legislativním procesu ocitly. Senát Parlamentu ČR totiž hned v dalším kroku normu jako celek odmítl a dne 30. 10. 2001 ji vrátil poslanecké sněmovně. Ta pak 27. listopadu 2001 senátní „veto“ přehlasovala, 7. 12. 2001 zákon podepsal prezident, 31. 12. 2001 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů ČR pod číslem 450/2001 Sb. a účinnosti nabyl téhož dne.

11. Čtvrtá novela zákona

Situace související s touto novelou byla v jistém smyslu obdobou novely předchozí. Tentokrát Ústavně právní výbor Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR při projednávání senátního návrhu zákona o zpřístupnění svazků vzniklých z činnosti bývalé Státní bezpečnosti na své schůzi 17. ledna 2002 mezi prvním a druhým čtením uvedeného návrhu doplnil jeden v podstatě technický bod vztahující se k zákonu o ochraně osobních údajů. Zákon byl posléze 8. 2. 2002 Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR schválen.

Uvedené ustanovení spočívalo v tom, že v § 3 odst. 6 písm. e) se tečka na konci nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno f), které včetně poznámky pod čarou č. 10a) zní: „f) orgány příslušnými ke zpřístupňování svazků vzniklých činností bývalé Státní bezpečnosti podle zvláštního zákona, 10a) pokud tento zvláštní zákon nestanoví jinak. 10a) Zákon č. 140/1996 Sb., o zpřístupnění svazků vzniklých činností bývalé Státní bezpečnosti, ve znění zákona č. 107/2002 Sb.“.

Senát Parlamentu ČR tento zákon schválil 12. 3. 2002, 15. 3. 2002 jej podepsal prezident, 20. 3. 2002 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů ČR pod číslem 107/2002 Sb. a účinnosti nabyl téhož dne.

Současná podoba zákona je následující:

ČÁST PRVNÍ OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Hlava I Úvodní ustanovení

§ 1 Předmět úpravy

Zákon upravuje ochranu osobních údajů o fyzických osobách, práva a povinnosti při zpracování těchto údajů a stanoví podmínky, za nichž se uskutečňuje jejich předávání do jiných států.

Uvedený zákona plní v právním řádu ČR roli obecné právní normy v oblasti zajištění ochrany osobních údajů, způsobu jejich zpracovávání jak v České republice, tak pro přenos do zahraničí a regulace vztahů, které v souvislosti s nimi vznikají. Přestože v určitých případech zákon upravuje nezbytný zvláštní režim (např. Policie ČR, zpravodajské služby, Armáda ČR, Ministerstvo financí apod.), který stanoví zvláštní zákony, nelze ani tyto subjekty absolutně z působnosti tohoto zákona vyčlenit, protože by tato skutečnost odporovala Úmluvě a následně by zabránila např. mezinárodní spolupráci v rámci Schengenských dohod.

§ 2

(1) Zřizuje se Úřad pro ochranu osobních údajů se sídlem v Praze (dále jen „Úřad“).

(2) Úřadu jsou svěřeny kompetence ústředního správního úřadu pro oblast ochrany osobních údajů v rozsahu stanoveném tímto zákonem a pro oblast elektronického podpisu v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem. [Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu).]

§ 3 Působnost zákona

(1) Zákon se vztahuje na osobní údaje, které zpracovávají státní orgány, orgány územní samosprávy, jiné orgány veřejné moci, jakož i fyzické a právnické osoby, pokud tento zákon nebo zvláštní zákon nestanoví jinak.

Z věcného hlediska se zákon vztahuje na veškeré osobní údaje, tedy nikoli jen na ty, které jsou vedeny automatizovaně v informačních systémech (viz předchozí právní norma). Z hlediska osobní působnosti se zákon obecně vztahuje na veškeré subjekty práv (fyzické i právnické osoby) s dále uvedenými výjimkami.

(2) Zákon se vztahuje na veškeré zpracovávání osobních údajů, ať k němu dochází automatizovaně nebo jinými prostředky.

Zákon se vztahuje na veškeré zpracovávání osobních údajů bez ohledu na to, zda se tak děje prostředky výpočetní techniky nebo jinými automatickými prostředky či manuálně.

(3) Zákon se nevztahuje na zpracování osobních údajů, které provádí fyzická osoba výlučně pro osobní potřebu.

Zde má zákonodárce na mysli různé adresáře, soubory údajů, které tato osoba shromáždí v rámci své záliby apod. Limitem termínu „osobní potřeba“ je skutečnost, že údaje takto shromážděné však nesmějí být předmětem obchodních aktivit a nesmějí být zveřejňovány.

(4) Zákon se nevztahuje na nahodilé shromažďování osobních údajů, pokud tyto údaje nejsou dále zpracovávány. Dále se zákon nevztahuje na nahodilé shromažďování osobních údajů v rozsahu nezbytném pro výkon nezávislého povolání, které není živností ani jiným podnikáním podle zvláštních zákonů, které stanoví povinnost mlčenlivosti. [Například zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 237/1991 Sb., o patentových zástupcích, ve znění zákona č. 14/1993 Sb., zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, zákon č. 254/2000 Sb., o auditorech, zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.]

Zákon se rovněž nevztahuje na ty osobní údaje, které jsou shromažďovány nahodile, zpravidla individuálně a jednoúčelově a zejména pak nejsou nijak dále zpracovávány. Příkladem zde může být např. o záznam adresy zákazníka při poskytování konkrétní služby a rovněž pak speciální povolání, s nimiž je spojena povinnost mlčenlivosti. Protipříkladem však v tomto smyslu jsou systematicky vedené adresáře zákazníků, kterým je pak např. následně zasílána nabídka jiných služeb a pod.

(5) Zpracování osobních údajů pro účely statistické a archivnictví stanoví zvláštní zákony [Zákon č.97/1974 Sb., o archivnictví, ve znění zákona č.343/1992 Sb., zákon č.89/1995 Sb., o státní statistické službě a zákon č.158/1999 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001].

Zákon se zde odkazuje na další speciální právní normy které stanoví zvláštnosti určitých otázek souvisejících se zpracováváním osobních údajů pro uvedené účely (např. jejich další uchovávání - archivaci po naplnění účelu pro něž byly shromážděny).

(6) Ustanovení § 5, 9, 11, 16 a 27 tohoto zákona se nepoužijí pro zpracování osobních údajů

- a) zpravodajskými službami [Zákon č.153/1994 Sb., o zpravodajských službách, ve znění zákona č.118/1995 Sb.].
- b) Policií České republiky, včetně její Národní ústředny Interpolu, při odhalování trestné činnosti [Zákon č.283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění zákona č.26/1993 Sb., zákona č.26/1993 Sb., zákona č.67/1993 Sb., zákona č.163/1993 Sb., zákona č.326/1993 Sb., zákona č.82/1995 Sb., zákona č.152/1995 Sb., zákona č.18/1997 Sb., zákona č.186/1997 Sb., zákona č.168/1999 Sb. a zákona č.138/1999 Sb.].
- c) Ministerstvem financí v rámci finančně-analytické činnosti podle zvláštního právního předpisu [Zákon č.61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, ve znění zákona č.15/1998 Sb.].
- d) Národním bezpečnostním úřadem při provádění bezpečnostních prověrek podle zvláštního právního předpisu [Zákon č.148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů].
- e) Ministerstvem vnitra při vydávání osvědčení podle zvláštního právního předpisu [Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů, Zákon č. 279/1992 Sb., o některých dalších předpokladech pro výkon některých funkcí obsazovaných ustanovením nebo jmenováním příslušníků Policie České republiky a příslušníků Sboru nápravné výchovy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.], při vydávání krycích dokladů [§ 34a zákona č. 283/1991 Sb.] a při činnosti útvaru inspekce ministra vnitra [§ 2 odst. 4 zákona č. 283/1991 Sb.]
- f) orgány příslušnými ke zpřístupňování svazků vzniklých činnostmi bývalé Státní bezpečnosti podle zvláštního zákona, pokud tento zvláštní zákon nestanoví jinak. [Zákon č. 140/1996 Sb., o zpřístupnění svazků vzniklých činnostmi bývalé Státní bezpečnosti, ve znění zákona č. 107/2002 Sb.]

Zákon se explicitně stanoví výjimky kterých subjektů se která konkrétní ustanovení zákona netýkají. V komentáři zde současně zákonodárce vysvětluje, že pod pojmem odhalování trestné činnosti rozumí také „vyšetřování či prevenci trestných činů“.

§ 4 Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí:

a) osobním údajem jakýkoliv údaj týkající se určeného nebo určitého subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze na základě jednoho či více osobních údajů přímo či nepřímo zjistit jeho identitu. O osobní údaj se nejedná, pokud je třeba ke zjištění identity subjektu údajů nepřiměřené množství času, úsilí či materiálních prostředků,

„Nepřiměřené množství času nebo prostředků“ je obvyklý neurčitý pojem, který je používán v evropských předpisech (např. doporučení Rady Evropy). Konkretizace těchto pojmů závisí na okolnostech práce s osobními údaji a posuzuje je buď Úřad nebo případně soud.

b) citlivým údajem osobní údaj vypovídající o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství a filozofickém přesvědčení, trestné činnosti, zdravotním stavu a sexuální životě subjektu údajů,

c) anonymním údajem takový údaj, který buď v původním tvaru nebo po provedení zpracování nelze přímo vztáhnout k určenému nebo určitému subjektu údajů,

d) subjektem údajů fyzická osoba, k níž se osobní údaje vztahují,

Výrazem subjekt údajů se ve smyslu čl. 2 nahrazuje dosavadní pojem dotčená osoba používaný v zákoně č.256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech. Označuje se tak osoba, která je určena nebo určitelná. Výraz „subjekt údajů“ je novým pojmem, který je však výstižnější než výraz dotčená osoba. Jednak již ve svém názvu obsahuje vztah k údajům, jednak pro další práci, zejména v souvislosti s mezinárodními aktivitami, je tento název mezinárodně srozumitelný a snadno srovnatelný s termínem používaným v evropském právu. Rovněž umožňuje pod něj zahrnout údaje genetické, údaje o nenarozeném dítěti a pod., kde by bylo nevhodné použít termín „fyzická osoba“. Takové údaje požívají rovněž náležitou ochranu v evropské legislativě. Nový výraz „subjekt údajů“ také jasně vymezuje rozdíl od jiných fyzických osob (např. těch, které osobní údaje zpracovávají).

e) zpracováním osobních údajů jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky. Zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace,

Pojem je obecný a zahrnuje každý zásah do informace ať jednotlivé nebo jakožto součásti informačního systému. Zpracování se může uskutečňovat nejen technickými prostředky (zejména výpočetní techniky), ale také manuálně. Definice navíc ponechává prostor zahrnout pod tento pojem i další způsoby či techniky, které nejsou v současné době známy. Tato linie je nutná pro udržení kompatibility s evropskou legislativou. Pod pojem zpracování je nutno zahrnout jakoukoliv manipulaci s údaji (tedy také „správu údajů“, „nakládání s údaji“ apod.).

f) shromažďováním osobních údajů systematický postup nebo soubor postupů, jehož cílem je získání osobních údajů za účelem jejich dalšího uložení na nosič informací pro jejich okamžité nebo pozdější zpracování,

Tato činnost se musí dít systematicky, tedy se záměrem dosáhnout určitého uspořádaného souboru, nebo pomocí technických prostředků uspořádání docílit. Není rozhodné, zda se tak děje ojediněle nebo soustavně, významné nejsou ani prostředky, kterými se tak děje. Ze sémantického významu slova shromažďování plyne, že se týká více než jednoho údaje, o shromažďování ovšem jde již v okamžiku, kdy je získán první z řady více údajů. Údaje musí být uloženy na nějaký nosič / disketu, disk, papír/ k tomu, aby byly buď ihned nebo kdykoli v budoucnu zpracovány.

g) uchováváním osobních údajů udržováním údajů v takové podobě, která je umožňuje dále zpracovávat,

h) blokováním osobních údajů vytvoření takového stavu, při kterém je osobní údaj určitou dobu nepřístupný a nelze jej jinak zpracovávat,

i) likvidací osobních údajů se rozumí fyzické zničení jejich nosiče, jejich fyzické vymazání nebo jejich trvalé vyloučení z dalších zpracování,

Za likvidaci není možné považovat takový způsob, po jehož aplikaci by přesto bylo možno, např. jinými technickými prostředky, tyto údaje jakkoli obnovit, aby měly charakter osobních údajů.

j) správcem každý subjekt, který určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování a odpovídá za něj. Zpracováním osobních údajů může správce zmocnit nebo pověřit zpracovatele, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak,

Definice je převzata ze Směrnice. Správcem se rozumí jednak státní nebo jiný orgán, případně subjekt, jemuž je zákonem uloženo, aby zpracovával osobní údaje, jednak soukromý subjekt či fyzická osoba, který zpracovává osobní údaje pro účely podnikatelské nebo pro jakékoliv jiné účely. Státním a jiným orgánům stanoví zákon, jak mají osobní údaje zpracovávat. Pokud jde o soukromé subjekty, mohou osobní údaje zpracovávat, jen pokud to zákon nezakazuje. Správce může pověřit / např. smluvně, služebním pokynem/, aby osobní údaje zpracovával jiný subjekt, tj. zpracovatel, ledaže by mu zákon ukládala, aby je zpracovával sám nebo mu ukládá, aby zpracováváním pověřil zpracovatele. Vztah mezi správcem a zpracovatelem však musí mít právní náležitosti (tj. zákon, nebo právně platná smlouva). Dikce návrhu odlišuje případy, kdy postavení správce je určeno přímo zákonem (např. obecní úřad při vedení matriky) a kdy vyvíjí činnost v souladu se zákonem resp. podle zákona.

k) zpracovatelem každý subjekt, který na základě zvláštního zákona nebo pověření správcem zpracovává osobní údaje podle tohoto zákona,

Zpracovatel může zpracovávat údaje buď na základě výslovného zákonného zmocnění nebo je-li k tomu zmocněn správcem nebo na základě smluvního ujednání. Zpracovatel, na rozdíl od správce, neurčuje účel a prostředky zpracování osobních údajů. Zpracovatelem se rozumí také jakýkoliv jiný subjekt, který provádí jen některou (či některé) činnost související se zpracováním. Nemusí tedy jít vždy o subjekt, který osobní údaje shromažďil.

l) zveřejněným osobním údajem osobní údaj, zpřístupněný zejména hromadnými sdělovacími prostředky, jiným veřejným sdělením nebo jako součást veřejného seznamu.

Na rozdíl od ustanovení § 15 zákona č. 256/1992 Sb., je zveřejnění vymezeno širěji. Taxativní výčet všech prostředků, jimiž může k publikování osobního údaje dojít, se nejeví možný, ale ani potřebný. Podané vymezení dává možnost reagovat na případné změny, k nimž může, pokud se týče způsobu zveřejňování v budoucnu dojít. Nejčastěji bude osobní údaj zveřejňován tiskem, televizí, Internetem a jinými masovými médii a dále jakožto součást veřejně přístupných seznamů /obchodní rejstřík, letecký rejstřík/. Může se stát veřejným i jako součást různých seznamů vydávaných pro komerční účely, ale také jeho sdělením na veřejné schůzi. Není přitom rozhodné, zda k publikaci došlo legálně nebo v rozporu se zákonem.

Hlava II

Práva a povinnosti při zpracování osobních údajů

§ 5

(1) Správce je povinen:

- a) stanovit účel, k němuž mají být osobní údaje zpracovány,
- b) stanovit prostředky a způsob zpracování osobních údajů,

Uvedené povinnosti musí správce splnit předem. Odtud se pak odvíjejí některé další povinnosti, např. pro uchovávání údajů, jejich přenos do jiných států apod.

- c) zpracovávat pouze pravdivé a přesné osobní údaje, které získal v souladu s tímto zákonem. Je povinen ověřovat, zda jsou osobní údaje pravdivé a přesné a pokud tak nemůže zjistit, musí je blokovat. Zjistí-li správce, že údaje nejsou pravdivé a přesné, zejména k námitce subjektu údajů, je povinen je blokovat a bez zbytečného odkladu opravit nebo doplnit. Nelze-li je opravit nebo doplnit, musí je bez zbytečného odkladu zlikvidovat. Nepravdivé, nepřesné nebo neověřené osobní údaje lze zpracovávat pouze v případě, stanoví-li tak zvláštní zákon [Například zákon č.89/1995 Sb., o státní statistické službě, zákon č.153/1994 Sb., o zpravodajských službách, ve znění pozdějších předpisů a zákon č.283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů]. Tyto údaje se musí náležitě označit a vést odděleně od ostatních osobních údajů,
- d) shromažďovat osobní údaje odpovídající pouze stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění stanoveného účelu,
- e) uchovávat osobní údaje pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování. Po uplynutí této doby mohou být osobní údaje uchovávány pouze pro účely statistické, vědecké a pro účely archivnictví. Při použití pro tyto účely je třeba dbát práva na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života subjektu údajů,
- f) zpracovávat osobní údaje pouze k tomu účelu, k němuž byly shromažďovány, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Zpracovávat k jinému účelu lze osobní údaj jen pokud k tomu dal subjekt údajů souhlas,
- g) shromažďovat osobní údaje pouze otevřeně; je vyloučeno shromažďovat údaje pod záminkou jiného účelu nebo jiné činnosti, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak,
- h) nesdružovat osobní údaje, které byly získány k rozdílným účelům, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

(2) Správce může zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů. Bez tohoto souhlasu je může zpracovávat:

- a) jestliže provádí zpracování upravené zvláštním zákonem [Například zákon č.111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, zákon č.564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.153/1994 Sb., o zpravodajských službách, ve znění pozdějších předpisů a zákon č.61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů].
- b) jestliže je nezbytné, aby subjekt údajů mohl vstoupit do jednání o smluvním vztahu nebo aby plnil ujednání smlouvy uzavřené se správcem,
- c) pokud je to nezbytně třeba k ochraně důležitých zájmů subjektu údajů. V tomto případě je třeba bez zbytečného odkladu získat jeho souhlas. Pokud souhlas není dán, musí správce ukončit zpracování a údaje zlikvidovat,
- d) jedná-li se o oprávněně zveřejněné osobní údaje v souladu se zvláštním právním předpisem [Zákon č.81/1966 Sb., o periodickém tisku a ostatních hromadných informačních prostředcích, ve znění zákona č.84/1968 Sb., zákona č.127/1968 Sb., zákona č.99/1969 Sb., zákona č.86/1990 Sb., zákona č.175/1990 Sb., zákona č.425/1990 Sb. a zákona č.160/1999 Sb.]. Tím však není dotčeno právo na ochranu soukromého a osobního života subjektu údajů,
- e) pokud je to nezbytné pro ochranu práv správce; takové zpracování osobních údajů však nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života, nebo
- f) pokud je to nezbytné pro výkon oprávněné činnosti politických stran, politických hnutí, občanských sdružení, odborových organizací, církví nebo náboženských společností.

(3) Provádí-li správce zpracování osobních údajů na základě zvláštního zákona [Například zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 153/1994 Sb., ve znění zákona č. 118/1995 Sb., a zákon č. 61/1996 Sb., ve znění zákona č. 15/1998 Sb.], je povinen dbát práva na ochranu soukromého a osobního života subjektu údajů.

(4) Bez souhlasu subjektu údajů lze osobní údaje zpracovávat pro účely statistické nebo vědecké. Pro tyto účely zpracování je nutno osobní údaje anonymizovat, jakmile je to možné. Při zpracování osobních údajů pro tyto účely je však nutno zajistit požadovanou úroveň jejich zabezpečení podle § 13.

(5) Souhlasem podle odstavce 2 však nemohou být dotčeny povinnosti uvedené v odstavci 1 písmene c) a g). Ze souhlasu musí být patrné, v jakém rozsahu je poskytován, komu a k jakému účelu, na jaké období a kdo jej poskytuje. Souhlas může být kdykoliv odvolán, pokud se subjekt údajů se správcem výslovně nedohodne jinak. Tento souhlas musí správce prokázat po dobu zpracování osobních údajů, k jejichž zpracování byl dán souhlas.

Obecně platí, že subjekt údajů může dát souhlas k omezení svých práv. Výjimku zde tvoří povinnosti správce podle odstavce 1 písmen c) a g), jejichž dodržování je důležité i pro zajištění práv dalších subjektů.

(6) Provádí-li správce nebo zpracovatel zpracování osobních údajů za účelem nabízení obchodu nebo služeb subjektu údajů, lze pro tento účel použít jméno, příjmení a adresu subjektu údajů, pokud tyto údaje byly získány z veřejného seznamu nebo v souvislosti se svojí činností jakožto správce nebo zpracovatele. Správce nebo zpracovatel však nesmí uvedené údaje dále zpracovávat, pokud s tím subjekt údajů vyslovil nesouhlas. Nesouhlas se zpracováním je nutně vyjádřit písemně. Bez souhlasu subjektu údajů nelze k uvedeným údajům přiřazovat další osobní údaje.

7) Správce, který zpracovává osobní údaje podle odstavce 6, může tyto údaje předat jinému správci pouze za splnění těchto podmínek:

- a) údaje subjektu údajů byly získány v souvislosti s činností správce nebo se jedná o zveřejněné osobní údaje,
- b) údaje budou využívány pouze za účelem nabízení obchodu a služeb,
- c) subjekt údajů byl o tomto postupu správce předem informován a nevyslovil s tímto postupem nesouhlas.

8) Jiný správce, kterému byly předány údaje podle odstavce 7, nesmí tyto údaje předávat jiné osobě.

9) Nesouhlas se zpracováním podle odstavce 7 písm. c) musí subjekt údajů učinit písemně. Správce je povinen informovat každého správce, kterému předal jméno, příjmení a adresu subjektu údajů, o tom, že subjekt údajů vyslovil nesouhlas se zpracováním.

10) Za účelem vyloučení možnosti, že jméno, příjmení a adresa subjektu údajů budou opakovaně použity k nabídce obchodu a služeb, je správce oprávněn dále zpracovávat pro svoji vlastní potřebu jméno, příjmení a adresu subjektu údajů přesto, že subjekt údajů vyslovil nesouhlas podle odstavce 6.

V odstavcích 6 až 10 jsou zvláště podrobně popsány povinnosti správců osobních údajů, kteří je zpracovávají za účelem nabízení obchodu a služeb tak, aby těmto správcům zákon nadměru nebránil v jejich podnikatelské činnosti, ale současně byla výrazně omezena možnost zneužití osobních údajů zákazníků.

§ 6

Pokud zmocnění nevyplyvá z právního předpisu, může správce se zpracovatelem uzavřít smlouvu o zpracování osobních údajů. Smlouva musí mít písemnou formu, jinak je neplatná. Musí v ní být zejména výslovně uvedeno v jakém rozsahu, za jakým účelem a na jakou dobu se uzavírá. Jestliže zpracovatel ve smlouvě neposkytne dostatečné záruky o technickém a organizačním zabezpečení ochrany osobních údajů, je taková smlouva neplatná.

Zde se rozlišují výrazy „zmocnit“ a „pověřit“, které odlišují případy, kdy je správcem údajů orgán veřejné moci, který „zmocňuje“ a kdy je jím soukromý subjekt, který „pověřuje“.

§ 7

Povinnosti stanovené v § 5 platí obdobně také pro zpracovatele.

§ 8

Jestliže zpracovatel zjistí, že správce porušuje povinnosti stanovené tímto zákonem, je povinen jej na to neprodleně upozornit a ukončit zpracování osobních údajů. Pokud tak neučiní, odpovídá za škodu, která subjektu údajů vznikla, společně a nerozdílně se správcem údajů. Tím není dotčena jeho odpovědnost podle tohoto zákona.

Zjistí-li zpracovatel, že správce porušuje svoje povinnosti, musí ho na to upozornit a přestat nakládat s údaji. Učiní-li tak, nevzniká mu odpovědnost, v opačném případě je odpovědný za škodu, která vznikla subjektu údajů v rozsahu, v němž v důsledku tohoto opomenutí ke škodě došlo. Z důvodu zajištění ochrany práv subjektu údajů, zakotvuje se zvláštní režim solidární odpovědnosti.

§ 9

Citlivé údaje

Citlivé údaje je možno zpracovávat jen, jestliže:

- a) subjekt údajů dal ke zpracování výslovný souhlas. Souhlas musí být dán písemně, podepsán subjektem údajů a musí z něho být zřejmé, k jakým údajům je dáván, jakému správci údajů, k jakému účelu, na jaké období a kdo jej poskytuje. Souhlas může subjekt údajů kdykoliv odvolat. Správce je povinen předem subjekt údajů o jeho právech poučit. Tento souhlas musí správce uschovat po dobu zpracování osobních údajů, k jejichž zpracování byl souhlas dán,
- b) je to nezbytné v zájmu zachování života nebo zdraví subjektu údajů nebo jiné osoby nebo odvrácení bezprostředního závažného nebezpečí hrozícího jejich majetku, pokud není možno jeho souhlas získat zejména z důvodů fyzické, duševní či právní nezpůsobilosti, v případě, že je nezvěstný nebo z jiných podobných důvodů. Správce musí ukončit zpracování údajů, jakmile pominou uvedené důvody, a údaje musí zlikvidovat, ledaže by subjekt údajů dal k dalšímu zpracování souhlas,

Toto je chápáno jako zcela výjimečný případ.

- c) se jedná o poskytování zdravotní péče [Zákon č.20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění zákona č.210/1990 Sb., zákona č.425/1990 Sb., zákona č.548/1991 Sb., zákona č.550/1991 Sb., zákona č.590/1992 Sb., zákona č.15/1993 Sb., zákona č.161/1993 Sb., zákona č.307/1993 Sb., zákona č.60/1995 Sb., zákona č.14/1997 Sb., zákona č.206/1996 Sb., zákona č.79/1997 Sb., zákona č.110/1997 Sb., zákona č.83/1998 Sb. a zákona č.167/1998 Sb.], jakož i jiné posuzování zdravotního stavu podle zvláštního zákona, zejména pro účely sociálního zabezpečení, [Například pro posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti podle zákona č.582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.], nebo
- d) je tak stanoveno zvláštním zákonem [Například zákon č.48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.280/1992 Sb., o resortních, odborových, podnikatelských a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění pozdějších

předpisů, zákon č.551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.158/1999 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001].

Ve smyslu čl. 8 Směrnice bude třeba příslušné zákony uvést do souladu s úpravou zákona o ochraně osobních údajů. V souladu se směrnicí je jakákoliv problematika upravená zákonem považována za důležitý veřejný zájem.

§ 10

Při zpracování citlivých údajů správce a zpracovatel dbá, aby subjekt údajů neutrpěl újmu na svých právech, zejména na právu na zachování lidské důstojnosti a také dbá na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a osobního života subjektu údajů.

§ 11

(1) Správce je před zahájením zpracování osobních údajů povinen subjekt údajů řádně a včas písemně informovat o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou osobní údaje zpracovávány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat a komu mohou být osobní údaje zpřístupněny či komu jsou určeny, nejsou-li subjektu údajů tyto informace již známy.

(2) Správce musí dále subjekt údajů poučit o tom, zda je podle zákona povinen pro zpracování osobní údaje poskytnout, jaké důsledky budou vyvozeny, pokud tak neučiní, a kdy je oprávněn odmítnout poskytnutí osobních údajů, nebo zda poskytnutí osobních údajů je dobrovolné.

(3) Správce musí subjekt údajů informovat o jeho právu k přístupu k osobním údajům, jakož i o dalších právech stanovených v § 21 tohoto zákona.

(4) Jestliže správce nezískal osobní údaje od subjektu údajů, je povinen bezodkladně poskytnout subjektu údajů na základě písemné žádosti informace o tom, kdo správci osobní údaje poskytl (zdroj osobních údajů).

(5) Informace podle odstavců 1 až 4 není povinen správce poskytovat, pokud:

a) zpracovává osobní údaje výlučně pro účely statistické, vědecké nebo archivnictví,

b) zpracování osobních údajů mu ukládá zákon nebo je takových údajů třeba k uplatnění práv a povinností vyplývajících ze zvláštních zákonů,

c) zvláštní zákon [Například zákon č.153/1994 Sb., o zpravodajských službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.61/1966 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č.283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.] stanoví, že není povinen osobní údaje poskytovat,

d) zpracovává výlučně zveřejněné osobní údaje, nebo

e) zpracovává osobní údaje se souhlasem subjektu údajů podle § 5 odst. 5 a § 9 písm. a).

(6) Rozhodnutí orgánu veřejné moci nelze bez ověření tímto orgánem vydat na základě výlučně automatizovaného zpracování osobních údajů. To neplatí v případě, že takové rozhodnutí bylo učiněno ve prospěch subjektu údajů.

Nelze vydat jakékoliv (zpravidla pro subjekt údajů nevýhodné) rozhodnutí orgánu veřejné moci pouze na základě automatizovaného zpracování osobních údajů bez individuálního ověření.

(7) Předchozími ustanoveními nejsou dotčena práva subjektu údajů požadovat informace podle zvláštních zákonů [Například zákon č.123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, zákon č.367/1990 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.]

(8) Při zpracování osobních údajů podle § 5 odst. 2 písm. e) je správce povinen bez zbytečného odkladu subjekt údajů informovat o tomto postupu.

§ 12

(1) Správce nemusí splnit informační povinnost podle § 11 odst. 1 v případě, že tyto informace jsou součástí poučení podle právního předpisu.

(2) Správce je povinen jednou za kalendářní rok bezplatně, jinak kdykoli za přiměřenou úhradu nepřevyšující náklady nezbytné na poskytnutí informace, subjektu údajů na základě písemné žádosti poskytnout informace o osobních údajích o něm zpracovávaných, pokud zákon nestanoví jinak.

Informace jsou zásadně poskytovány na základě žádosti subjektu údajů. Jestliže jsou již obsaženy v poučení, které je poskytováno podle zákona nebo pokud bude jeho obsah stanoven prováděcím předpisem, není již poskytováno na základě písemné žádosti (např. poučení pacientů). V případech, kdy subjekt údajů žádá o informace častěji než jednou ročně, může správce požadovat přiměřenou úplatu. Výši této úplaty stanoví správce, nesmí však překročit skutečné náklady nezbytné na vyhledání, sestavení či jiné zpracování informace a na úkony potřebné k poskytnutí informace (poštovné a pod.).

Povinnosti osob při zabezpečení osobních údajů

§ 13

Správce a zpracovatel jsou povinni přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů.

Tímto ustanovením se stanoví obecné povinnosti pro všechny správce, pokud se týče zajištění ochrany osobních údajů a jejich bezpečnosti. Opatřeními, která je správce povinen učinit, se rozumí opatření technická, organizační, právní a jiná. Údaje musí být chráněny jak vůči zaměstnancům, tak jiným osobám, které s nimi oprávněně přicházejí do styku, tak např. vůči hackerům. Tento zákon však nestanoví jaká konkrétní opatření má správce učinit. Konkrétní opatření budou záviset na rozsahu a použití technických prostředků, které správce při zpracování použije. Nicméně některé návody bude možno vydat např. metodickými sděleními nebo vyhlášením standardů. Subsidiárně lze využít vyhlášek Národního bezpečnostního úřadu č.12/1999 Sb., o zajištění technické bezpečnosti utajovaných skutečností a certifikací technických prostředků a vyhlášky č.56/1999 Sb., o zajištění bezpečnosti informačních systémů nakládajících s utajovanými skutečnostmi, provádění jejich certifikace a náležitostech certifikátů.

§ 14

Zaměstnanci správce nebo zpracovatele a jiné osoby, které zpracovávají osobní údaje na základě smlouvy se správcem nebo zpracovatelem, mohou zpracovávat osobní údaje pouze za podmínek a v rozsahu správcem nebo zpracovatelem stanoveném.

Tímto ustanovením je vyloučeno, aby osoby, kterým nedá správce nebo zpracovatel souhlas, jakkoli zpracovávaly osobní údaje. Správce, resp. zpracovatel musí stanovit též rozsah oprávnění, v němž určitá osoba má k osobním údajům přístup a může je zpracovávat. Osobami jsou zde míněny jak fyzické osoby, které vůči správci či zpracovateli vykonávají činnost na základě pracovněprávního vztahu, tak právnické osoby, které tuto činnost vykonávají na základě jakéhokoli smluvního vztahu.

§ 15

(1) Zaměstnanci správce nebo zpracovatele, jiné fyzické osoby, které zpracovávají osobní údaje na základě smlouvy se správcem nebo zpracovatelem a další osoby, které v rámci plnění zákonem stanovených oprávnění a povinností přicházejí do styku s osobními údaji u správce nebo zpracovatele, jsou povinny zachovávat mlčenlivost o osobních údajích a o bezpečnostních opatřeních, jejichž zveřejnění by ohrozilo zabezpečení osobních údajů. Povinnost mlčenlivosti trvá i po skončení zaměstnání nebo příslušných prací.

Oproti zákonu č. 256/1992 Sb. je toto ustanovení rozšířeno o povinnost zachovávat mlčenlivost o bezpečnostních opatřeních, jejichž zveřejnění by ohrozilo zabezpečení údajů.

(2) Ustanovením předchozího odstavce není dotčena povinnost zachovávat mlčenlivost podle zvláštních zákonů [Například zákon č.148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.89/1995 Sb., o státní statistické službě, zákon č.20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.15/1998 Sb., o komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů].

(3) Povinnost zachovávat mlčenlivost se nevztahuje na informační povinnost podle zvláštních zákonů [Například § 167 a § 168 zákona č.140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů].

§ 16

Oznamovací povinnost

(1) Ten, kdo hodlá zpracovávat osobní údaje, je povinen tuto skutečnost oznámit Úřadu před započatím zpracovávání osobních údajů. Oznámení je povinen učinit i správce, jestliže hodlá změnit zpracování osobních údajů. Oznámení musí být učiněno písemně.

(2) Oznámení musí obsahovat následující informace:

- a) název správce, adresu jeho sídla a identifikační číslo, pokud bylo přiděleno,
- b) účel nebo účely zpracování,
- c) kategorie subjektů údajů a osobních údajů, které se těchto subjektů týkají,
- d) zdroje osobních údajů,
- e) popis způsobu zpracování osobních údajů,
- f) příjemce nebo kategorie příjemců, kterým uvedené osobní údaje mohou být zpřístupněny či sdělovány,
- g) předpokládané přenosy osobních údajů do jiných států,
- h) popis opatření k zajištění požadované ochrany osobních údajů podle § 13,
- i) propojení na jiné správce.

Podrobnosti o obsahu oznámení Úřad stanoví vyhláškou.

(3) Úřad je povinen do 30 dnů od doručení oznámení Úřadu oznamovateli sdělit, že jeho oznámení registruje, nebo vydat rozhodnutí podle § 17.

(4) Pokud Úřad oznámení zaregistroval, může dnem registrace oznamovatel zahájit zpracování osobních údajů.

(5) Jestliže Úřad ve lhůtě stanovené v odstavci 3 oznamovateli nesdělí, že oznámení zaregistroval, ani nevydá rozhodnutí, má se za to, že oznámení zaregistroval.

Smyslem oznamovací povinnosti je zajistit výkon dozoru ze strany Úřadu. Ukládá se povinnost informovat Úřad před zahájením zamýšleného zpracování osobních údajů. Tento režim výslovně vyžaduje Směrnice EU, která také stanovuje minimální rozsah údajů v tomto oznámení. Pokud Úřad oznámení zaregistroval, nevydává rozhodnutí podle správního řádu, ale pouze tuto skutečnost oznámí. Rozhodnutí se vydává pouze v případě, že Úřad nepovoluje nebo zakazuje osobní údaje zpracovávat. V zájmu právní jistoty oznamovatele se stanoví, jaké následky má sdělení i marné uplynutí lhůty.

§ 17

- (1) Zjistí-li Úřad, že oznamovatel nespĺňuje podmínky stanovené tímto zákonem, zpracování osobních údajů nepovolí.
- (2) Jestliže oznámení neobsahuje všechny požadované informace, vyzve Úřad oznamovatele, aby je ve stanovené lhůtě doplnil.
- (3) Vznikne-li z oznámení důvodná obava, že při zpracování osobních údajů by mohlo dojít k porušení tohoto zákona, vyzve Úřad oznamovatele, aby oznámení ve stanovené lhůtě doplnil, popřípadě může sám provést šetření na místě samém.

Obava, že při zpracování osobních údajů mohou být porušena ustanovení tohoto zákona, musí být důvodná. Může tak být dáno jak povahou osobních údajů /např. tím, že jde o údaje citlivé/, tak s ohledem na to, jak mají být zpracovávány, technickou úrovní vybavení oznamovatele, nelegálním účelem a dalšími okolnostmi. Ponechává se Úřadu, aby posoudil míru rizika zpracování osobních údajů a v případě potřeby před provedením registrace provedl šetření u oznamovatele.

- (4) Po uplynutí lhůty stanovené podle odstavce 2 Úřad oznámení zaregistruje nebo vydá rozhodnutí, jímž zpracování osobních údajů nepovolí.

§ 17a

- (1) Zjistí-li Úřad, že správce zpracovává osobní údaje na základě zaregistrovaného oznámení podle § 16 a v rozporu s podmínkami stanovenými tímto zákonem, rozhodne o zrušení registrace.
- (2) Zjistí-li Úřad, že správce, jehož oznámení bylo zaregistrováno postupem podle § 16 odst. 3 nebo § 17 odst. 4, porušuje podmínky stanovené tímto zákonem, registraci zruší.
- (3) Pomine-li účel, pro který bylo zpracování zaregistrováno, Úřad z vlastního podnětu nebo na žádost správce registraci zruší.

Zde se jedná o ustanovení do zákona doplněná novelou č. 450/2001 Sb. V původním znění byly podrobně řešeny mechanismy registrace zpracování osobních údajů, ale opačný směr zde chyběl.

§ 18

Oznamovací povinnost podle § 16 se nevztahuje na zpracování osobních údajů:

- a) které jsou součástí evidencí veřejně přístupných,
- b) jejichž zpracování je správcem uloženo zákonem nebo kterých je třeba k uplatnění práv vyplývajících ze zvláštních zákonů, [Například zákon č.153/1994 Sb., o zpravodajských službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.61/1966 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č.283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.158/1999 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001] nebo
- c) prováděné politickými stranami, politickými hnutími, odborovými organizacemi, církvemi, náboženskými společnostmi, občanskými sdruženími, popřípadě jinými právníckými osobami nevýdělečné povahy, které sledují politické, filozofické, náboženské nebo odborové cíle, pokud zpracovávají osobní údaje o svých členech a tyto údaje slouží pro jejich vnitřní potřebu.

Z oznamovací povinnosti jsou vyčleněna některá zpracování, která se nemusí oznamovat. Jsou to zejména ta, která jsou správcem uložena zákonem a tudíž jejich kontrola Úřadem není oznámením ovlivněna. Toto ovšem platí pouze tehdy, pokud správce shromažďuje osobní údaje pouze v tom rozsahu, který určí zákon. Jakýkoliv sběr údajů nad rámec takového ustanovení zákona již registraci podléhá. Okruh osobních údajů, které nepodléhají oznamovací povinnosti, je určen praktickými potřebami a požadavky na zajištění dozoru nad nimi.

§ 19

Jestliže správce hodlá ukončit svoji činnost, je povinen Úřadu neprodleně oznámit, jak naložil s osobními údaji, pokud se na jejich zpracování vztahuje oznamovací povinnost.

§ 20

Likvidace osobních údajů

- (1) Správce nebo na základě jeho pokynu zpracovatel je povinen provést likvidaci osobních údajů, jakmile pomine účel, pro který byly osobní údaje zpracovány, nebo na základě žádosti subjektu údajů podle § 21.
- (2) Zvláštní zákon stanoví výjimky týkající se uchovávání osobních údajů pro účely archivnictví a uplatňování práv v občanském soudním řízení, trestním řízení a správním řízení.

Ochrana práv subjektů údajů

§ 21

(1) Pokud subjekt údajů zjistí, že došlo k porušení povinností správcem nebo zpracovatelem, má právo obrátit se na Úřad s žádostí o zajištění opatření k nápravě.

(2) Došlo-li k porušení povinností správcem nebo zpracovatelem, má subjekt údajů právo požadovat:

- a) aby se správce či zpracovatel zdržel takového jednání, odstranil takto vzniklý stav či poskytl na svoje náklady omluvu nebo jiné zadostiučinění,
- b) aby správce či zpracovatel provedl opravu nebo doplnění osobních údajů tak, aby byly pravdivé a přesné,
- c) aby osobní údaje byly zablokovány nebo zlikvidovány,
- d) zaplacení peněžité náhrady, jestliže tím bylo porušeno jeho právo na lidskou důstojnost, osobní čest, dobrou pověst či právo na ochranu jména.

Uplatněním těchto práv není dotčena možnost domáhat se nároků na ochranu osobnosti podle § 11-16 občanského zákoníku. Možnost domáhat se zaplacení peněžité náhrady přichází v úvahu, pokud by nebylo možno se této satisfakce domáhat podle obecných občanskoprávních předpisů.

(3) Odpovědnosti podle odstavce 1 se zproští ten, kdo prokáže, že porušení povinností nebylo možno zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze od něj požadovat. Přesto však může subjekt údajů požadovat, aby se správce nebo zpracovatel zdržel závažného jednání, odstranil závažný stav, provedl opravu, doplnění, blokování nebo likvidaci osobních údajů.

Správce a zpracovatel se nacházejí v režimu objektivní odpovědnosti.

(4) Způsobil-li správce nebo zpracovatel subjektu údajů škodu, odpovídají za ni společně a nerozdílně podle zvláštních zákonů [Například zákon č.40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, zákon č.358/1992 Sb. o notářích a jejich činnosti, ve znění pozdějších předpisů].

Viz § 420 a násl. občanského zákoníku.

(5) Došlo-li k porušení povinností uložených tímto zákonem jak u správce, tak u zpracovatele, odpovídají za ně společně a nerozdílně. Subjekt údajů se může domáhat svých nároků u kteréhokoliv z nich.

Je na vůli subjektu údajů, zda se bude dožadovat příslušných nároků na správci nebo na zpracovateli či na obou zároveň.

(6) O opatřeních provedených podle odstavce 2 písm. a) až c) je správce povinen bez zbytečného odkladu zajistit informování každého subjektu, jemuž byly v rámci zpracování osobní údaje poskytnuty, s výjimkou informací o poskytnutí omluvy či jiného zadostiučinění.

§ 22

Právo na zablokování či likvidaci osobních údajů nemůže subjekt údajů požadovat, jestliže je správce povinen osobní údaje zpracovávat na základě zákona, nebo pokud by tím mohla být způsobena újma na právech třetích osob.

§ 23

Náprava nemajetkové újmy

(1) Jestliže osoba, která vykonává pro správce či zpracovatele činnosti na základě smlouvy, poruší uložené povinnosti, má subjekt údajů právo požadovat:

- a) aby se zdržela takového jednání, odstranila takto vzniklý stav či poskytla na svoje náklady omluvu nebo jiné zadostiučinění,
- b) aby zlikvidovala osobní údaje, které neoprávněně zpracovává,
- c) aby zaplatila peněžitou náhradu újmy, která vznikla porušením jeho práva na lidskou důstojnost, osobní čest, dobrou pověst či práva na ochranu jména.

(2) Neposkytne-li tato osoba na svoje náklady omluvu nebo jiné zadostiučinění nebo nezaplatí peněžitou náhradu, je povinen za ni tuto povinnost splnit správce nebo zpracovatel.

(3) Poruší-li uložené povinnosti osoba, která je ke správci nebo zpracovateli v pracovním poměru, řídí se její odpovědnost zákoníkem práce.

Správce či zpracovatel v takovém případě samozřejmě mohou vůči povinnému následně uplatňovat nároky na základě pracovněprávních či občanskoprávních předpisů.

§ 24

Osoby uvedené v § 23 se odpovědnosti zproští, pokud prokáží, že porušení předpisů nezavinily. Přesto však může subjekt údajů požadovat, aby se zdržely jednání porušujícího stanovené povinnosti, odstranily stav z takového jednání vzniklý a zlikvidovaly osobní údaje, které neoprávněně zpracovávají.

Na rozdíl od objektivní odpovědnosti správce a zpracovatele podle § 21, odst. 2, se zde vychází z odpovědnosti za zavinění, což odpovídá obecné úpravě občanskoprávní.

§ 25 Náhrada škody

V otázkách neupravených tímto zákonem se použije obecná úprava odpovědnosti za škodu [Občanský zákoník, Obchodní zákoník].

§ 26

Povinnosti podle § 21 až 25 se obdobně vztahují i na osoby, které shromáždily osobní údaje neoprávněně.

Nároky uvedené v předchozích paragrafech může subjekt údajů uplatňovat i vůči těm, kdo získali jeho osobní údaje neoprávněně bez ohledu, zda se tak stalo úmyslně nebo z nedbalosti.

Hlava III Předávání osobních údajů do jiných států

§ 27

(1) Do jiných států mohou být osobní údaje předány za podmínky, že právní úprava státu, kde mají být zpracovány, odpovídá požadavkům stanoveným v tomto zákoně.

(2) Není-li podmínka podle odstavce 1 splněna, může být předávání osobních údajů uskutečněno, jestliže:

- a) předávání údajů se děje se souhlasem nebo na základě pokynu subjektu údajů, který je oprávněn jej učinit,
  - b) je to nezbytné k ochraně práv nebo uplatňování nároků subjektu údajů,
  - c) jde o osobní údaje, které jsou součástí evidencí veřejně přístupných nebo přístupných těm, kdo prokáží právní zájem, avšak jen pokud se týče individuálně určeného údaje nebo údajů,
  - d) předávání vyplývá z mezinárodní smlouvy, již je Česká republika vázána,
  - e) předávání je nutné pro uzavření smlouvy mezi subjektem údajů a správcem nebo smlouvy, která je uzavírána v zájmu subjektu údajů nebo
  - f) je to nezbytné pro záchranu života nebo pro poskytnutí zdravotní péče subjektu údajů,
- g) tak stanoví zvláštní zákon. [Zákon č. 227/2000 Sb.]

(3) Předávání osobních údajů může být uskutečněno v jiných případech, je-li tak činěno ve prospěch subjektu údajů a pokud z dvoustranné smlouvy mezi správcem a přijímacím subjektem vyplývá, že přijímací strana zajistí požadovanou ochranu osobních údajů.

(4) Správce je povinen požádat Úřad o povolení k předání nebo předávání osobních údajů do jiných států. O žádosti Úřad rozhodne bezodkladně, nejpozději do sedmi kalendářních dnů. Pokud v této lhůtě Úřad nerozhodne, má se za to, že s předáním osobních údajů souhlasí, a to na dobu, která je uvedena v žádosti. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, vydá Úřad rozhodnutí neprodleně. Odvolání proti rozhodnutí nemá odkladný účinek.

(5) Vydá-li Úřad rozhodnutí o předávání osobních údajů, stanoví také dobu, po kterou může správce předávání provádět. Pokud správce poruší povinnosti stanovené tímto zákonem, Úřad toto povolení odejme. Odvolání proti rozhodnutí nemá odkladný účinek.

(6) Povinnosti podle odstavců 4 a 5 nemá správce v případě, že tak stanoví zvláštní zákon [Například zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 61/1966 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o znění a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů] nebo předávání vyplývá z mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána.

Tato úprava odpovídá požadavkům čl. 25 Směrnice EU. Posouzení stavu právní ochrany v přijímací zemi bude úkolem Úřadu, který bude mít potřebné informace z mezinárodní spolupráce. V případě vstupu ČR do EU bude zástupce Úřadu členem řádného orgánu (Working Party), který byl zřízen na základě ustanovení čl. 29 Směrnice.

Hlava IV Postavení a působnost Úřadu

§ 28

(1) Úřad je nezávislý orgán. Ve své činnosti postupuje nezávisle a řídí se pouze zákony a jinými právními předpisy.

(2) Do činnosti Úřadu lze zasahovat jen na základě zákona.

(3) Činnost Úřadu je hrazena ze samostatné kapitoly státního rozpočtu České republiky.

Úřad pro ochranu osobních údajů je v souladu se Směrnicí definován jako nezávislý orgán pro provádění dozoru nad zpracováním osobních údajů. Je typicky správním orgánem, kde nepřichází v úvahu kolektivní rozhodování. Z charakteru jeho činnosti je nutno o některých záležitostech rozhodnout bezodkladně.

§ 29

(1) Úřad:

- a) provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem při zpracování osobních údajů,
- b) vede evidenci oznámení učiněných podle § 16 a registr povolených zpracování osobních údajů (dále jen „registr“),
- c) přijímá podněty a stížnosti občanů na porušení tohoto zákona,
- d) zpracovává a veřejnosti zpřístupňuje výroční zprávu o své činnosti,
- e) vydává prováděcí právní předpisy podle zvláštního zákona [Zákon č. 227/2000 Sb.],
- f) vykonává další působnosti stanovené mu zákonem,
- g) projednává přestupky a jiné správní delikty a uděluje pokuty podle tohoto zákona,
- h) zajišťuje plnění požadavků vyplývajících z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána,
- i) poskytuje konzultace v oblasti ochrany osobních údajů,
- j) spolupracuje s obdobnými úřady jiných států.

(2) Při výkonu dozoru ve formě kontroly se postupuje podle zvláštního právního předpisu [Zákon č. 552/1991 Sb. o státní kontrole, ve znění zákona č. 166/1993 Sb. a zákona č. 148/1998 Sb.].

(3) Dozor nad zpracováním osobních údajů, které provádějí zpravodajské služby, stanoví zvláštní právní předpis [§ 12 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky].

(4) Úřad uděluje a odnímá akreditace k působení jako akreditovaný poskytovatel certifikačních služeb a provádí dozor nad dodržováním povinností stanovených zákonem o elektronickém podpisu.

Odst. 4 byl doplněn zákonem č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), který rozšířil jeho působnost.

Hlava V Organizace Úřadu

§ 30

(1) Zaměstnanci Úřadu jsou předseda, inspektoři a další zaměstnanci.

(2) Kontrolní činnost Úřadu provádějí inspektoři a pověřeni zaměstnanci (dále jen „kontrolující“).

(3) Na zaměstnance Úřadu se vztahují ustanovení zákoníku práce, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(4) Předseda Úřadu má nárok na plat, další plat, náhradu výdajů a naturální plnění jako prezident Nejvyššího kontrolního úřadu podle zvláštního zákona. [Zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců, ve znění pozdějších předpisů.]

(5) Inspektoři Úřadu mají nárok na plat, další plat, náhradu výdajů a naturální plnění jako členové Nejvyššího kontrolního úřadu podle zvláštního zákona. [Zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců, ve znění pozdějších předpisů.]

(6) Platové poměry zaměstnanců Úřadu, s výjimkou předsedy a inspektorů, se řídí právními předpisy upravujícími platové poměry zaměstnanců orgánů státní správy [Zákon č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění zákona č. 590/1992 Sb., zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 40/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb. a zákona č. 201/1997 Sb., Nařízení vlády ČR č. 253/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců orgánů státní správy, některých dalších orgánů a obcí, ve znění nařízení vlády č. 43/1993 Sb., nařízení vlády č. 78/1994 Sb., nařízení vlády č. 142/1995 Sb., nařízení vlády č. 71/1996 Sb., nařízení vlády č. 326/1996 Sb., nařízení vlády č. 163/1997 Sb. a č. 248/1998 Sb.].

(7) Zaměstnancům Úřadu, s výjimkou předsedy a inspektorů, přísluší náhrada cestovních výdajů podle zvláštního právního předpisu [Zákon č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, ve znění zákona č. 44/1994 Sb., zákona č. 125/1998 Sb. a zákona č. 324/1998 Sb.].

§ 31

Kontrolní činnost Úřadu se provádí na základě kontrolního plánu nebo na základě podnětů a stížností občanů.

§ 32

Předseda Úřadu

(1) Úřad řídí předseda, kterého jmenuje a odvolává prezident republiky na návrh Senátu Parlamentu České republiky.

(2) Předseda Úřadu je jmenován na dobu 5 let. Může být jmenován maximálně na 2 po sobě jdoucí období.

(3) Předsedou Úřadu může být jmenován pouze občan České republiky, který

- a) je způsobilý k právním úkonům,
- b) je bezúhonný, splňuje podmínky stanovené zvláštním právním předpisem [Zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další

předpoklady pro výkony některých funkcí ve státních orgánech a organizacích ČSFR, ČR a SR, ve znění zákona č. 555/1992 Sb. a zákona č. 254/1995 Sb.] a jeho znalosti, zkušenosti a morální vlastnosti jsou předpokladem, že bude svoji funkci řádně zastávat, c) má ukončené vysokoškolské vzdělání.

(4) Bezúhonnou je pro účel tohoto zákona fyzická osoba, která nebyla pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin, nebo i trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti se zpracováním osobních údajů.

(5) S výkonem funkce předsedy Úřadu je neslučitelná funkce poslance nebo senátora, soudce, státního zástupce, jakákoliv funkce ve veřejné správě, funkce člena orgánů územní samosprávy a členství v politických stranách a hnutích.

(6) Předseda Úřadu nesmí zastávat jinou placenou funkci, být v dalším pracovním poměru ani vykonávat výdělečnou činnost s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké, pokud tato činnost nenarušuje důstojnost nebo neohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost Úřadu.

(7) Z funkce je předseda Úřadu odvolán, přestal-li splňovat některou z podmínek pro jeho jmenování.

(8) Z funkce může být předseda odvolán také tehdy, jestliže nevykonává po dobu 6 měsíců svoji funkci.

Inspektoři Úřadu

§ 33

(1) Inspektora jmenuje a odvolává prezident republiky na návrh Senátu Parlamentu České republiky.

(2) Inspektor je jmenován na období 10 let. Může být jmenován opakovaně.

(3) Inspektor vykonává kontrolu, řídí kontrolu, vypracovává kontrolní protokol a provádí další úkony, jež souvisejí s úkoly Úřadu.

(4) Činnosti podle odstavce 2 vykonává 7 inspektorů Úřadu.

Počet inspektorů vychází jednak z nového územního členění, jednak ze zvyklostí v zemích EU.

§ 34

(1) Inspektorem může být jmenován občan České republiky, který je způsobilý k právním úkonům, bezúhonný, splňuje podmínky stanovené zvláštním právním předpisem a má ukončené odborné vysokoškolské vzdělání.

(2) S výkonem funkce inspektora je neslučitelná funkce poslance nebo senátora, soudce, státního zástupce, jakákoliv funkce ve veřejné správě, funkce člena orgánů územní samosprávy a členství v politických stranách a hnutích. Inspektor nesmí zastávat jinou placenou funkci, být v pracovním poměru ani vykonávat výdělečnou činnost s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké, pokud tato činnost nenarušuje důstojnost nebo neohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost Úřadu.

(3) Z funkce je inspektor odvolán, přestal-li splňovat některou z podmínek pro jeho jmenování.

Hlava VI Činnost Úřadu

§ 35

Registrace

(1) Do registru povolených zpracování osobních údajů se zapisují údaje z oznámení podle § 16 odst. 2.

(2) Registraci nebo její zrušení zveřejňuje Úřad nejdéle do 2 měsíců ve Věstníku Úřadu, nestanoví-li zvláštní zákon, že se registrace nebo její zrušení nezveřejňuje. Oznámení o registraci nebo oznámení o zrušení registrace může Úřad zveřejnit i jiným vhodným způsobem.

(3) Registr je veřejně přístupný s výjimkou údajů uvedených v § 16 odstavce 2 písm. e) a i).

Toto ustanovení stanoví, v souladu se Směrnicí (čl. 21), jak bude vytvořen a zveřejněn registr povolených zpracování osobních údajů. Úřad bude zveřejňovat jednak vlastní registr, jednak přehled všech povolených zpracování osobních údajů. Informace o povolených zpracováních budou oznamovány ve Věstníku Úřadu, případně také na Internetu apod. Vlastní registr pak na Internetu či jinou vhodnou formou zveřejnění. Zveřejňování se nebude týkat těch údajů, resp. správců, kde to vylučuje zvláštní zákon. V praxi se tato výjimka bude týkat těch údajů, které jsou utajovanými skutečnostmi. Registr bude mít povahu veřejně přístupného seznamu, vyjímaje ty části, které jsou utajovanými skutečnostmi.

§ 36

Výroční zpráva

(1) Výroční zpráva Úřadu obsahuje zejména informace o provedené kontrolní činnosti a její zhodnocení, informace a zhodnocení stavu v oblasti zpracovávání a ochrany osobních údajů v České republice a zhodnocení ostatní činnosti Úřadu.

(2) Výroční zprávu předkládá předseda Úřadu pro informaci Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky a vládě České republiky do 2 měsíců po skončení rozpočtového roku a zveřejňuje ji ve Věstníku Úřadu.

§ 37

Oprávnění kontrolujících

Kontrolující jsou při provádění kontroly oprávněni:

a) vstupovat do objektů, zařízení a provozů, na pozemky a do jiných prostor kontrolovaných správci a zpracovateli nebo každého

- kdo zpracovává osobní údaje (dále jen „kontrolovaných“), pokud to souvisí s předmětem kontroly; do obydlí mohou vstupovat pouze v případě, že tato slouží také k provozování podnikatelské činnosti,
- b) požadovat na kontrolovaných a na jiných osobách, aby ve stanovených lhůtách předložily originální doklady a další písemnosti, záznamy dat na paměťových médiích, výpisy a zdrojové kódy programů, pokud je vlastní, výpisy a opisy dat (dále jen „doklady“), pokud to souvisí s předmětem kontroly, a provádět vlastní dokumentaci,
- c) seznamovat se s utajovanými skutečnostmi za podmínek stanovených zvláštním zákonem [Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností, ve znění zákona č. 164/1999 Sb.], jakož i dalšími skutečnostmi, které jsou chráněny povinností mlčenlivosti,
- d) požadovat na fyzických i právnických osobách poskytnutí pravdivých a úplných informací o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech,
- e) zajišťovat v odůvodněných případech doklady; jejich převzetí musí kontrolovanému písemně potvrdit a na jeho žádost mu ponechat kopie převzatých dokladů,
- f) pořádit kopie obsahu paměťových médií nacházejících se u kontrolovaného,
- g) požadovat, aby kontrolovaní podali ve stanovené lhůtě písemnou zprávu o odstranění zjištěných nedostatků,
- h) používat telekomunikační zařízení kontrolovaných v případech, kdy je jejich použití nezbytné pro zabezpečení kontroly.

§ 38 Povinnosti kontrolujících

- (1) Kontrolu nesmějí provádět ti kontrolující, u nichž se zřetelem na jejich vztah ke kontrolovaným nebo k předmětu kontroly jsou důvodné pochybnosti o jejich nepodjatosti.
- (2) Kontrolující je povinen bezprostředně po tom, co se dozví o skutečnostech nasvědčujících jeho podjatosti, oznámit to předsedovi Úřadu.
- (3) O námitce podjatosti kontrolujícího rozhodne předseda Úřadu bez zbytečného odkladu. Do rozhodnutí o námitce podjatosti činí kontrolující pouze úkony, které nesnesou odkladu.
- (4) Proti rozhodnutí o námitce podjatosti se nelze odvolat.
- (5) Kontrolující jsou povinni:
- a) prokázat se kontrolovanému průkazem kontrolora,
- b) oznámit kontrolovanému zahájení kontroly,
- c) šetřit práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných,
- d) předat neprodleně převzaté doklady, jakož i kopie paměťových médií kontrolovanému, pominou-li důvody jejich převzetí,
- e) řádně ochraňovat zajištěné doklady proti jejich ztrátě, zničení, poškození nebo zneužití,
- f) pořizovat o výsledcích kontroly kontrolní protokol,
- g) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech zjištěných při výkonu kontroly a nezneužit znalosti těchto skutečností. Povinnosti mlčenlivosti není dotčena oznamovací povinnost podle zvláštních zákonů. Povinnost mlčenlivosti přetrvává i po skončení pracovněprávního vztahu k Úřadu. Povinnosti mlčenlivosti může kontrolujícího zbavit předseda Úřadu. Povinnost mlčenlivosti se nevztahuje na anonymizované a zobecněné informace.
- (6) Kontrolní protokol obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny, a opatření, která byla uložena k nápravě a stanovení lhůt, do kdy je třeba je učinit. V kontrolním protokolu se uvádí označení Úřadu a jména kontrolujících na kontrole zúčastněných, označení kontrolovaného, místo a čas provedení kontroly, předmět kontroly, skutečný stav, označení dokladů a ostatních dokumentů a zjištění, o které se protokol opírá. Kontrolní protokol podepisují kontrolující, kteří se kontroly zúčastnili.
- (7) Povinnosti kontrolujících je seznámit kontrolované s obsahem kontrolního protokolu a předat jim jeho stejnopis. Seznámení s kontrolním protokolem a jeho převzetí potvrzují kontrolovaní podpisem kontrolního protokolu. Odmítne-li kontrolovaný seznámit se s kontrolním protokolem nebo toto seznámení potvrdit, vyznačí se tyto skutečnosti v kontrolním protokolu.

§ 39

Každý je povinen v souvislosti s výkonem kontroly poskytnout kontrolujícím při výkonu jejich činnosti potřebnou součinnost.

Ukládá se každému poskytnout potřebnou součinnost při výkonu kontroly. Toto ustanovení má zabránit tomu, by např. kontrolovaná osoba nepřenesla některé důležité předměty, dokumenty a jiné materiály důležité pro provedení kontroly na osoby, které nejsou kontrolovány. Povinnost poskytnout potřebnou součinnost je uložena právnickým i fyzickým osobám.

Opatření k nápravě § 40

- (1) Zjistí-li kontrolující, že došlo k porušení povinností uložených tímto zákonem, uloží inspektor, jaká opatření je třeba učinit, aby byly zjištěné nedostatky odstraněny, a stanoví lhůtu pro jejich odstranění.
- (2) Byla-li uložena likvidace osobních údajů, jsou osobní údaje do likvidace blokovány. Proti uložení likvidace může správce podat námitku k předsedovi Úřadu. Do doby, než bude o námitce rozhodnuto, musí být osobní údaje blokovány. Proti rozhodnutí předsedy lze podat žalobu podle předpisů o správním soudnictví. Do doby, než bude soudem rozhodnuto, jsou údaje blokovány.
- (3) Kontrolovaný je povinen ve stanovené lhůtě podat zprávu o přijatých opatřeních.

§ 41

V řízení ve věcech upravených tímto zákonem se postupuje podle správního řádu [Zákon č.71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění zákona č.283/1993 Sb.], pokud ustanovení tohoto zákona nestanoví jinak.

§ 42

Provozováním informačních systémů nakládajících s osobními údaji podle dosavadních předpisů se rozumí zpracování osobních údajů.

Oprávnění a povinnosti při dozoru

§ 43

Oprávnění a povinnosti kontrolujících a kontrolovaných osob se řídí zvláštním právním předpisem, pokud tento zákon nestanoví jinak.

Hlava VII

Sankce

§ 44

Přestupky

(1) Přestupku se dopustí a pokutou do výše 50 000 Kč bude potrestána osoba, která je ke správci nebo zpracovateli v pracovním nebo jiném obdobném poměru nebo pro něj vykonává činnosti na základě dohody, nebo osoba, která v rámci plnění zákonem uložených oprávnění a povinností přichází do styku s osobními údaji správce nebo zpracovatele, pokud poruší povinnost mlčenlivosti, uloženou podle tohoto zákona.

(2) Přestupku se dopustí a pokutou do výše 25 000 Kč bude potrestána osoba uvedená v odstavci 1, pokud poruší jinou povinnost stanovenou tímto zákonem.

(3) Na přestupky a jejich projednávání se vztahuje zvláštní zákon [Zákon č.200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění zákona č.337/1992 Sb., zákona č.67/1993 Sb., zákona č.290/1993 Sb., zákona č.134/1994 Sb., zákona č.82/1995 Sb., zákona č.279/1995 Sb., zákona č.237/1995 Sb., zákona č.112/1998 Sb. a zákona č.168/1999 Sb.].

(4) K projednávání přestupků je příslušný Úřad.

§ 45

Pořádková pokuta

Osobě, která neposkytne Úřadu při výkonu kontroly potřebnou součinnost, může být uložena pořádková pokuta do výše 25 000 Kč, a to i opakovaně.

§ 46

Pokuty správcům a zpracovatelům

(1) Pokutou do výše 10 000 000 Kč bude potrestán správce nebo zpracovatel, který poruší povinnost stanovenou tímto zákonem při zpracování osobních údajů.

(2) Pokud správce nebo zpracovatel do jednoho roku ode dne, kdy nabylo rozhodnutí o uložení pokuty právní moci, poruší povinnosti stanovené tímto zákonem při zpracování osobních údajů opakovaně, může mu být uložena pokuta do výše 20 000 000 Kč.

(3) Správce nebo zpracovatel, který maří kontrolu prováděnou Úřadem, může být potrestán pořádkovou pokutou do výše 1 000 000 Kč, a to i opakovaně.

(4) Porušení povinností projednává Úřad.

(5) Při ukládání pokuty podle tohoto zákona vychází Úřad zejména z povahy, závažnosti, způsobu jednání, míře zavinění, doby trvání a následků protiprávního jednání.

(6) Pokutu lze uložit do jednoho roku ode dne, kdy příslušný orgán porušení povinnosti zjistil, nejdéle však do tří let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo.

(7) Pokutu vybírá Úřad. Pokutu vymáhá územní finanční orgán podle zvláštního zákona [Zákon č.337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění zákona č.35/1993 Sb., zákona č.157/1993 Sb., zákona č.302/1993 Sb., zákona č.85/1994 Sb., zákona č.255/1994 Sb., zákona č.59/1995 Sb., zákona č.118/1995 Sb., zákona č.323/1996 Sb., zákona č.61/1997 Sb., zákona č.242/1997 Sb., zákona č.168/1998 Sb. a zákona č.91/1998 Sb.].

(8) Výnos pokut je příjmem rozpočtu republiky.

Porušení povinností správcem nebo zpracovatelem je tzv. jiným správním deliktem, tj. jeho pachatelem mohou být jak právnické, tak i fyzické osoby. Jednání je postihováno bez ohledu na zavinění. Zvláště je postihováno maření řádného výkonu kontroly. Postih odpovídá obecně úpravě těchto deliktů v našem právním řádu. Projednání porušení povinností, stejně jako vybírání pokut provádí Úřad. Nelze však předem stanovit skupiny činností, které budou pokutovány. K takovému stanovení chybí precedentní případy, protože se jedná o novou problematiku. Při stanovení výše pokuty však bude přihlíženo k závažnosti porušení zákona, době trvání protiprávního jednání apod.

Hlava VIII Ustanovení společná, přechodná a závěrečná

§ 47 Opatření pro přechodné období

- (1) Každý, kdo zpracovává ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona osobní údaje a na něhož se vztahuje povinnost oznámení podle § 16, je povinen tak učinit nejpozději do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
- (2) Zpracování osobních údajů prováděné před účinností tohoto zákona je nutno uvést do souladu s tímto zákonem do 31. prosince 2001.
- (3) V případě, že kontrolující zjistí porušení povinnosti podle odstavce 2, ustanovení § 46 odst. 1 a 2 se v takovém případě do 31. prosince 2002 nepoužijí.

§ 48 Zrušovací ustanovení

Zrušuje se zákon č.256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech.

ČÁST DRUHÁ

§ 49 Novela trestního zákona

Zákon č.140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č.120/1962 Sb., zákona č.53/1963 Sb., zákona č.56/1966 Sb., zákona č.148/1969 Sb., zákona č.45/1973 Sb., zákona č.43/1980 Sb., zákona č.10/1989 Sb., zákona č.159/1989 Sb., zákona č.47/1990 Sb., zákona č.84/1990 Sb., zákona č.175/1990 Sb., zákona č.457/1990 Sb., zákona č.545/1990 Sb., zákona č.490/1991 Sb., zákona č.557/1991 Sb., nálezu Ústavního soudu ČSFR ze 4.9.1992, zákona č.290/1993 Sb., zákona č.38/1994 Sb., zákona č.91/1994 Sb., zákona č.152/1995 Sb., zákona č.19/1997 Sb., zákona č.103/1997 Sb., zákona č.253/1997 Sb., zákona č.92/1998 Sb., zákona č.112/1998 Sb., zákona č.148/1998 Sb., zákona č.167/1998 Sb., zákona č.96/1999 Sb. se mění a doplňuje takto:
V § 178 odstavce 1 a 2 znějí:

„§ 178

Neoprávněné nakládání s osobními údaji

- (1) Kdo, byť i z nedbalosti, neoprávněně sdělí, zpřístupní, jinak zpracovává nebo si присvojí osobní údaje o jiném v souvislosti s výkonem veřejné moci, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.
- (2) V § 178 odst. 2 se za slovo „kdo“ vkládá slovo „osobní“.

Změna trestního zákona vychází z požadavku dikce (a terminologie) nového zákona. Výše trestní sazby se oproti dosavadní úpravě nemění.

ČÁST TŘETÍ

§ 50 Novela zákona o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím se mění takto:

- (1) V § 2 odst. 3 včetně poznámky pod čarou č. 1) zní:

„(3) Zákon se nevztahuje na poskytování osobních údajů a informací podle zvláštního právního předpisu.1)

---

1) Například zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, a zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí.“

- (2) V § 5 odst. 3 se věta druhá nahrazuje větou, která včetně poznámky pod čarou č. 3a) zní: „Na tyto subjekty se pro tento účel nevztahuje povinnost zamezit sdružování informací podle zvláštního právního předpisu.3a)

3a) § 5 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.“

(3) V § 8 se odstavce 1 a 2 včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 5) zrušují.

ČÁST ČTVRTÁ

ÚČINNOST

§ 51

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. června 2000, s výjimkou ustanovení § 16, 17 a 35, které nabývá účinnosti dnem 1. prosince 2000.

V Brně 20. března 2002

INFORMAČNÍ PRÁVO
Zákon č. 106/1999 Sb.,
o svobodném přístupu k informacím

Úvod

V době nazývané informačním věkem, je naplnění ústavního práva na informace, které mají k dispozici státní orgány, orgány územní samosprávy a další právní subjekty, které na základě zákona rozhodují o právech a povinnostech fyzických a právnických osob, klíčovým prvkem vztahu mezi státem a občanem. Zákony upravující naplnění práva veřejnosti na informace a povinnosti státu tyto informace poskytovat, často nazývané Zákon o svobodě informací, se postupně stávají součástí legislativy všech vyspělých zemí. Ve Švédsku je toto právo zakotveno už od 18. století, americký Zákon o svobodě informací (Freedom of Information Act) se datuje od roku 1966, francouzský z roku 1978, kanadský, australský a novozélandský z roku 1982 a holandský z roku 1991.

1. Smysl zákona

V právním řádu České republiky chyběl obecný právní předpis, který by realizoval Čl. 17 odst. 1, 2, 4 a 5 Listiny základních práv a svobod, podle nichž je právo na informace zaručeno. Každý má právo informace svobodně vyhledávat a šířit, kromě případů stanovených zákonem, a státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Platný právní řád České republiky komplexní právní úpravu práva na informace a povinnosti státních orgánů a orgánů samosprávy poskytovat informace dosud neobsahuje. Řada předpisů upravuje pouze dílčí aspekty zpřístupňování informací pro jednotlivé více či méně úzce vymezené oblasti.

Zákon je obecnou právní normou, která zajišťuje právo veřejnosti na informace, které mají k dispozici státní orgány, orgány územní samosprávy, jakož i další subjekty, které rozhodují na základě zákona o právech a povinnostech občanů a právnických osob. Tyto povinné subjekty jsou zavázány především k tomu, aby zveřejňovaly základní a standardní informace o své činnosti automaticky tak, aby byly všeobecně přístupné. Využívají k tomu jak tradičních prostředků zveřejňování informací, tak moderních prostředků šíření informací v elektronických sítích. Ostatní informace, které mají k dispozici, vydají povinné subjekty na požádání žadatele, tj. každé fyzické nebo právnické osoby. Výjimkou z tohoto pravidla jsou informace, jejichž poskytnutí návrh zákona výslovně vylučuje nebo v nutné míře omezuje. Jde zejména o informace, které jsou na základě zákona prohlášeny za utajované, nebo informace, které by porušily ochranu osobnosti a soukromí osob. Zákon stanovuje dále též náležitosti žádosti o poskytnutí informace, postup při jejím podávání a vyřizování, zakotvuje možnost odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, včetně přezkumu tohoto rozhodnutí správním soudem, a upravuje hrazení nákladů spojených s poskytnutím informace povinným subjektem.

2. Obsah uvedené právní úpravy

Návrh zákona o svobodném přístupu k informacím předložil Senát Parlamentu ČR Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR 21. 7. 1998. K návrhu zákona zaslala 27. 8. 1998 své stanovisko vláda ČR. Návrh zákona byl přikázán k projednání Petičnímu výboru, Výboru pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí, Ústavně právnímu výboru a Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu a projednán ve třech čteních (16. 10. 1998, 5. 2. 1999 a 10. 2. 1999) a schválen 10. 2. 1999 schválila. Schválený text zákona byl doručen Senátu PČR, který jej 11. 3. 1999 s připomínkami vrátil Poslanecké sněmovně PČR. Ta jej pak ve znění připomínek Senátu PČR dne 11. 5. 1999 schválila. Dne 27. 5. 1999 byl podepsán prezidentem a 8. 6. 1999 vyhlášen ve Sbírce zákonů ČR.

Zákon nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2000.

Zákon byl posléze novelizován, a to:

- Zákonem č. 101/2000 Sb. s účinností od 1. 6. 2000
- Zákonem č. 159/2000 Sb. s účinností od 1. 8. 2000
- Zákonem č. 39/2001 Sb. s účinností od 25. 1. 2001

Jeho současná podoba je následující:

ČÁST PRVNÍ

§ 1

Účel zákona

Zákon upravuje podmínky práva svobodného přístupu k informacím a stanoví základní podmínky, za nichž jsou informace poskytovány.

§ 2

Povinnost poskytovat informace

- (1) Povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, orgány územní samosprávy a veřejné instituce hospodařící s veřejnými prostředky.
- (2) Povinnými subjekty jsou dále ty subjekty, kterým zákon svěřil rozhodování o právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy, a to pouze v rozsahu této jejich rozhodovací činnosti.
- (3) Zákon se nevztahuje na poskytování osobních údajů a informací podle zvláštního právního předpisu.¹⁾ Vymezuje se subjekty, které mají povinnost poskytovat informace (povinné subjekty). Těmito povinnými subjekty jsou jednak státní orgány a orgány územní samosprávy, u kterých je tato povinnost vymezena vztahem k jejich působnosti, jednak i další subjekty nadané pravomocí rozhodovat o právech a povinnostech fyzických a právnických osob s povinností poskytovat informace týkající se této rozhodovací činnosti.

Pod pojem státní orgány lze zahrnout nejen ministerstva a jiné správní úřady, tj. orgány moci výkonné, ale i další subjekty, jimiž je stát tvořen a jimiž se vůči jedinci projevuje, například Parlament, soudy, Nejvyšší kontrolní úřad.

Orgány územní samosprávy zahrnují obce a vyšší územní samosprávné celky.

Dalšími povinnými subjekty budou dále zejména právnické osoby, na které byl zákonem přenesen výkon státní správy, jakož i orgány profesní samosprávy, pokud na základě zákona rozhodují o právech a povinnostech osob, subjekty zřízené zákonem, pokud takto rozhodují, například Česká národní banka nebo Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.

Zákon se nevztahuje na postup povinných subjektů při poskytování informací, pokud je upraven zvláštními právními předpisy. Tím se zákon dostává do polohy obecného předpisu, který bude aplikován pouze v případě neexistence speciální právní úpravy postupu poskytování informací. Těmito zvláštními právními předpisy, které upravují speciální postup poskytování informací jsou v současnosti například zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny (vztahující se v současné době přiměřeně i na Senát), trestní řád, zákon o archivnictví, zákon o právu na informace o životním prostředí.

§ 3

Základní pojmy

- (1) Žadatelem pro účel tohoto zákona je každá fyzická i právnická osoba, která žádá o informaci.
- (2) Možností dálkového přístupu pro účel tohoto zákona je přístup k informaci neomezeného okruhu žadatelů pomocí telekomunikačního zařízení²⁾ (například prostřednictvím sítě Internet).
- (3) Zveřejněnou informací pro účel tohoto zákona je taková informace, která může být vždy znovu vyhledána a získána, zejména vydaná tiskem nebo na jiném nosiči dat umožňujícím zápis a uchování informace, vystavená na úřední desce, s možností dálkového přístupu nebo umístěná ve veřejné knihovně.³⁾
- (4) Doprovodnou informací pro účel tohoto zákona je taková informace, která úzce souvisí s požadovanou informací (například údaj o její existenci, původu, počtu, důvodu odepření, době, po kterou důvod odepření trvá a kdy bude znovu přezkoumán, a dalších důležitých rysech). Definují se základní pojmy použité v zákoně. Pokud jde o osobu žadatele o informaci, vychází zákon z principu otevřenosti veřejné sféry namísto dřívějšího principu důvěrnosti. Proto má právo na informace každá osoba, bez jakékoliv souvislosti s důvodem svého zájmu o danou informaci. V dalších pojmech se vysvětlují některé typy informací (zveřejněná informace, doprovodná informace) a zvláštní možnost přístupu k informacím (dálkově s neomezeným okruhem žadatelů).

§ 4

Poskytování informací

Povinné subjekty poskytují informace žadateli na základě žádosti nebo zveřejněním. Stanoví se dvě základní formy poskytování informací, jednak na základě individuální žádosti, jednak zveřejněním, k němuž je povinný subjekt zavázán.

§ 5

Zveřejňování informací

- (1) Každý povinný subjekt musí pro informování veřejnosti ve svém sídle a svých úřadovnách zveřejnit na místě, které je všeobecně

(1) Každý povinný subjekt musí pro informování veřejnosti ve svém sídle a svých úřadovnách zveřejnit na místě, které je všeobecně přístupné, jakož i umožnit pořízení jejich kopie, tyto informace:

- a) důvod a způsob založení povinného subjektu, včetně podmínek a principů, za kterých provozuje svoji činnost,
- b) popis své organizační struktury, místo a způsob, jak získat příslušné informace, kde lze podat žádost či stížnost, předložit návrh, podnět či jiné dožádání anebo obdržet rozhodnutí,
- c) místo, lhůtu a způsob, kde lze podat opravný prostředek proti rozhodnutí povinného subjektu, a to včetně výslovného uvedení požadavků, které jsou v této souvislosti kladeny na žadatele, jakož i popis postupů a pravidel, která je třeba dodržovat při těchto činnostech, a název příslušného formuláře a způsob a místo, kde lze takový formulář získat,
- d) postup, který musí povinný subjekt dodržovat při vyřizování všech žádostí, návrhů i jiných dožádání občanů, a to včetně příslušných lhůt, které je třeba dodržovat,
- e) přehled nejdůležitějších předpisů, podle nichž povinný subjekt zejména jedná a rozhoduje, které stanovují právo žádat informace a povinnost poskytovat informace a které upravují další práva občanů ve vztahu k povinnému subjektu, a to včetně informace, kde a kdy jsou tyto předpisy poskytnuty k nahlédnutí,
- f) sazebník úhrad za poskytování informací,
- g) výroční zprávu za předcházející kalendářní rok o své činnosti v oblasti poskytování informací (§ 18).

(2) Povinné subjekty jsou povinny zveřejňovat informace uvedené v odstavci 1 též způsobem umožňujícím dálkový přístup. Tato povinnost se nevztahuje na povinné subjekty, které jsou pouze fyzickými osobami.

(3) Povinné subjekty, které vedou a spravují registry obsahující informace, které jsou na základě zvláštního zákona každému přístupné, jsou tyto údaje povinny zveřejňovat v přehledné formě způsobem umožňujícím i dálkový přístup. Na tyto subjekty se pro tento účel nevztahuje povinnost zamezit sdružování informací podle zvláštního právního předpisu.^{3a)}

(4) Povinný subjekt může informace podle odstavce 1 zveřejnit i dalšími způsoby a s výjimkami uvedenými v tomto zákoně může zveřejnit i další informace.

Daná ustanovení rozpracovávají druhy informací a způsob poskytování informací formou jejich zveřejnění. Zveřejňovány jsou zásadně základní informace charakterizující povinný subjekt, postup při vyřizování podání občanů, včetně základního přehledu právních předpisů, jimiž se povinný subjekt při výkonu své působnosti řídí, a dále základní informace o realizaci zákona o svobodě informací povinným subjektem. Uvedené základní informace mají být zveřejňovány jednak v sídle a úřadovnách povinných subjektů na místech, která jsou veřejně přístupná (formou vývěsky, brožury a pod.), jednak způsobem umožňujícím dálkový přístup k nim (zejména prostřednictvím sítě Internet). Vedle toho lze zveřejňovat základní informace i jiným vhodným způsobem, kterým nepochybně je mimo jiné i zřízení informačního místa k bezprostřednímu ústnímu sdělení těchto informací.

Smyslem daných ustanovení je, aby veřejnost, resp. každý potencionální žadatel o poskytnutí informace získal bezproblémově primární sumu informací a nemusel se tak obracet na povinný subjekt s individuální žádostí.

§ 6

Povinnost odkázat na zveřejněnou informaci

(1) Pokud žádost směřuje k poskytnutí zveřejněné informace, může povinný subjekt co nejdříve, nejpozději však do sedmi dnů, místo poskytnutí informace sdělit žadateli údaje umožňující vyhledání a získání zveřejněné informace.

(2) Pokud žadatel trvá na přímém poskytnutí zveřejněné informace, povinný subjekt mu ji poskytne. Z uvedeného smyslu úpravy vychází i pravidlo, podle kterého může povinný subjekt odkázat žadatele na zveřejněnou informaci. Tím se odstraňuje zbytečná administrativa, která by vznikla s vyřizováním žádosti o poskytnutí informace, která je veřejně dostupná. Zákon však stanoví povinnost, aby i zveřejněná informace byla na požádání poskytnuta individuálním vyřízením žádosti. Tím je chráněn zejména okruh žadatelů, kteří nemají přímý přístup ke zveřejněné informaci. Úhrada za poskytnutí takové informace se řídí podmínkami pro hrazení nákladů stanovenými v § 17 zákona.

§ 7

Ochrana utajovaných skutečností

Je-li požadovaná informace v souladu s právními předpisy⁴⁾ označena za utajovanou skutečnost, k níž žadatel nemá oprávněný přístup, povinný subjekt ji neposkytne.

§ 8

zrušen zákonem č. 101/2000 Sb.

§ 9

Ochrana obchodního tajemství

(1) Pokud je požadovaná informace označena za obchodní tajemství,⁶⁾ povinný subjekt ji neposkytne.

(2) Při poskytování informace, která se týká používání prostředků státního rozpočtu, rozpočtu územního celku nebo fondu zřízeného

zákonem⁷⁾ anebo nakládání s majetkem těchto subjektů, se nepovažuje poskytnutí informace o rozsahu a příjemci těchto prostředků za porušení obchodního tajemství.

§ 10

Ochrana důvěrnosti majetkových poměrů

Informace o majetkových poměrech osoby, která není povinným subjektem, získané na základě zákonů o daních, poplatcích, penzijním nebo zdravotním pojištění anebo sociálním zabezpečení⁸⁾ povinný subjekt podle tohoto zákona neposkytne.

§ 11

Další omezení práva na informace

(1) Povinný subjekt může omezit poskytnutí informace, pokud:

a) se vztahuje výlučně k vnitřním pokynům a personálním předpisům povinného subjektu,
b) jde o novou informaci, která vznikla při přípravě rozhodnutí povinného subjektu, pokud zákon nestanoví jinak; to platí jen do doby, kdy se příprava ukončí rozhodnutím.

(2) Povinný subjekt informaci neposkytne, pokud:

a) byla předána osobou, již takovouto povinnost zákon neukládá, pokud nesdělila, že s poskytnutím informace souhlasí,
b) ji zveřejňuje na základě zvláštního zákona⁹⁾ a v předem stanovených pravidelných obdobích až do nejbližšího následujícího období,
c) by tím byla porušena ochrana duševního vlastnictví stanovená zvláštním předpisem.¹⁰⁾

(3) Při poskytování informací, které získal povinný subjekt od třetí osoby k plnění úkolů na základě zvláštního zákona,¹¹⁾ podle kterého by se na ně vztahovala povinnost mlčenlivosti anebo jiný postup chránící je před zveřejněním nebo zneužitím, avšak které lze poskytnout podle tohoto zákona, poskytne povinný subjekt jen ty informace, které přímo souvisejí s plněním jeho úkolů.

(4) Povinné subjekty dále neposkytnou informace o

a) probíhajícím trestním řízením,
b) rozhodovací činnosti soudů,
c) plnění úkolů zpravodajských služeb,¹²⁾
d) přípravě, průběhu a projednávání výsledků kontrol v orgánech Nejvyššího kontrolního úřadu.
e) činnosti příslušné organizační složky Ministerstva financí podle zvláštního právního předpisu.^{12a)}

Ustanovení zvláštních zákonů¹³⁾ o poskytování informací v uvedených oblastech tím nejsou dotčena.

Daná ustanovení upravují výjimky z práva na přístup k informacím, které je vyjádřeno v předchozích ustanoveních. Omezení práva na přístup k informacím je založeno ústavně. Listina základních práv a svobod povoluje chránit informace před poskytnutím "jde-li o opatření demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu a veřejnou bezpečnost" (Čl. 17 odst. 4 Listiny), popř. vyslovuje pozitivně právo každého na ochranu osobnosti a na ochranu před neoprávněným zveřejňováním údajů o své osobě (Čl. 10 Listiny). Předmětné výjimky (omezení) garantuje zákon tak, že vymezuje kriteria k určení informací, které povinný subjekt nesmí, popř. nemusí poskytnout.

Povinný subjekt neposkytne informace, které jsou utajovanou skutečností nebo obchodním tajemstvím (s prolomením v případě údajů o rozsahu a příjemci prostředků z veřejných rozpočtů), dále informace, které jsou daňovým, zdravotně pojišťovacím a obdobným údajem vypovídajícím o majetkových poměrech soukromých osob, informace uchovávané povinným subjektem z vůle osoby (pokud k vydání sama nedá souhlas), informace zveřejňované pravidelně ze zákona (např. v oblasti statistiky, kdy statistický úřad má informaci k dispozici již před stanoveným termínem zveřejnění, je však v zájmu rovného přístupu k ní poskytnout ji všem zájemcům v jednom okamžiku), informace, jejichž poskytnutí by bylo porušením ochrany duševního vlastnictví, informace o vyšetřování trestných činů, rozhodování soudů a plnění úkolů zpravodajských služeb.

Povinný subjekt může ze své vůle omezit poskytnutí svých vnitřních pokynů a personálních předpisů, informací vzniklých v etapě přípravy jeho rozhodnutí (jde především o ty informace, které nijak neovlivňují kohokoliv mimo povinný subjekt).

Zákon výslovně vylučuje poskytování informací, které povinný subjekt získal od osob v souvislosti s plněním svých úkolů, nicméně, které překračují rozsah sdělení nutný pro plnění takových úkolů (§ 11 odst. 3).

§ 12

Podmínky omezení

Všechna omezení práva na informace provede povinný subjekt tak, že poskytne požadované informace včetně doprovodných informací po vyloučení těch informací, u nichž to stanoví zákon. Právo odepřít informaci trvá pouze po dobu, po kterou trvá důvod odepření. V odůvodněných případech povinný subjekt ověří, zda důvod odepření trvá. Ustanovení § 12 je společným ustanovením pro všechny výjimky (omezení) z práva na přístup k informacím. Jeho obsahem je pravidlo selekce. Podle něho povinný subjekt vyloučí z informace, kterou má na žádost poskytnout, ty její části, které nelze poskytnout nebo k jejichž poskytnutí je oprávněn, např. jejich výmazem z textu, a zbývající části pak poskytne. Povinný subjekt je však vždy zavázán k tomu, aby v případě selekce poskytl

doprovodnou informací (§ 3 odst. 4), tzn., že žadatele informuje mimo jiné o důvodu odepření požadované informace a době, po kterou důvod odepření trvá, resp. kdy bude znovu přezkoumán. Ustanovení odpovídá všeobecnému požadavku, aby oprávněné omezení přístupu k informacím bylo vždy uplatněno jen v nejmenším nutném rozsahu.

§ 13

Žádost o poskytnutí informace

- (1) Žádost o poskytnutí informace se podává ústně nebo písemně, a to i prostřednictvím telekomunikačního zařízení.
- (2) Není-li žadateli na ústně podanou žádost informace poskytnuta anebo nepovažuje-li žadatel informaci poskytnutou na ústně podanou žádost za dostačující, je třeba podat žádost písemně.
- (3) Ustanovení § 14 až 16 a § 18 platí pouze pro žádosti podané písemně.

§ 14

Postup při podávání a vyřizování písemných žádostí o poskytnutí informace

- (1) Žádost je podána dnem, kdy ji obdržel povinný subjekt. Sdělení žadatele, že trvá na poskytnutí informace podle § 6 odst. 2, se považuje za nové podání žádosti.
- (2) Z podání musí být zřejmé, kterému povinnému subjektu je určeno a kdo jej činí. U podání prostřednictvím telekomunikačního zařízení²⁾ musí být uvedena rovněž příslušná identifikace žadatele (například elektronická adresa). Neobsahuje-li žádost tyto údaje, není žádost podáním ve smyslu tohoto zákona a žádost se odloží.
- (3) Povinný subjekt posoudí obsah žádosti a:
  - a) v případě, že je žádost nesrozumitelná, není zřejmé, jaká informace je požadována, nebo je formulována příliš obecně, vyzve žadatele ve lhůtě do sedmi dnů od podání žádosti, aby žádost upřesnil, neupřesní-li žadatel žádost do 30 dnů, rozhodne o odmítnutí žádosti,
  - b) v případě, že požadované informace se nevztahují k jeho působnosti, žádost odloží a tuto odůvodněnou skutečnost sdělí do tří dnů žadateli,
  - c) poskytne požadovanou informaci ve lhůtě nejpozději do 15 dnů od přijetí podání nebo od upřesnění žádosti podle písmena a), a to písemně, nahlédnutím do spisu, včetně možnosti pořídit kopii, nebo na paměťových médiích.
- (4) O postupu při poskytování informace se pořídí záznam.
- (5) Lhůta pro poskytnutí informace je možno prodloužit ze závažných důvodů, nejvýše však o deset dní. Závažnými důvody jsou:
  - a) vyhledání a sběr požadovaných informací v jiných úřadovnách, které jsou oddělené od úřadovny vyřizující žádost,
  - b) vyhledání a sběr objemného množství oddělených a odlišných informací požadovaných v jedné žádosti,
  - c) konzultace s jiným povinným subjektem, který má závažný zájem na rozhodnutí o žádosti, nebo mezi dvěma nebo více složkami povinného subjektu, které mají závažný zájem na předmětu žádosti.Žadatel musí být o prodloužení lhůty i o jeho důvodech vždy prokazatelně informován, a to včas před uplynutím lhůty pro poskytnutí informace.

Zavádí se dvojitý režim pro vyřizování žádostí.

Žádosti sdělené ústně (tj. i telefonicky) mají být vyřizovány neformálně. Jde o celou řadu informací, které jsou vyřizovány zpravidla bezodkladně v běžném úředním styku. Pokud je žadatel s poskytnutím informace spokojen, znamenalo by formalizování postupu při vyřizování ústní žádosti (např. pořizování záznamu o poskytnutí informace) jen zbytečný nárůst administrativy.

Formalizovanému postupu podléhá vyřizování žádostí podaných písemně. Písemně se žadatel obrací na povinný subjekt i v případech, kdy jeho žádost sdělená ústně nebyla z jakýchkoliv důvodů uspokojivě vyřízena.

Písemným podáním se rozumí i podání např. faxem nebo prostřednictvím elektronické pošty. Protože v těchto případech není povinný subjekt v přímém kontaktu s žadatelem, stanoví se formální náležitosti žádosti. Pokud z žádosti není jednoznačně zřejmá identifikace žadatele, není reálné, aby povinný subjekt v dané věci jednal. Proto se zavádí právní domněnka, že taková žádost není podáním ve smyslu zákona, a připouští se věc odložit. Další důležitou náležitostí žádosti nutnou pro její bezproblémové vyřízení je přesné vymezení předmětu žádosti, tj. požadované informace. Zákon však v daném případě chrání žadatele před případným nesprávným postupem povinného subjektu tím, že povinný subjekt musí žadatele vyzvat k doplnění žádosti. Nedojde-li k odstranění nesrovnalostí, není odložení žádosti přípustné. Povinný subjekt musí o odmítnutí žádosti vydat rozhodnutí a své pochybnosti o nesrovnalostech žádosti v něm řádně odůvodnit.

Případy, kdy žádost je odkládána z důvodů, že povinný subjekt nemá požadovanou informaci k dispozici se z větší části týkají informací, které nepatří do působnosti povinného subjektu. Může však jít též o specifické informace, které by sice jinak patřily do působnosti povinného subjektu, ale on s nimi nedisponuje, např. proto, že nemá zákonnou povinnost je vyhledávat či uchovávat.

Předpokládá se, že stanovená 15-ti denní lhůta pro vyřízení žádosti bude u většiny poskytovaných informací postačující. Zákon respektuje důvody na straně povinného subjektu, pro něž není možno vyřídit žádost v řádné lhůtě, zejm. zvýšená

pracnost při vyhledání informace či obtížnější dostupnost informace, a zavádí proto v taxativně uvedených případech možnost prodloužení lhůty pro vyřízení žádosti.

§ 15

Rozhodnutí

- (1) Pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá o tom ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí, s výjimkou případů, kdy se žádost odloží podle § 14 odst. 2 nebo podle § 14 odst. 3 písm. b). Je-li povinným subjektem obec, vydává rozhodnutí obecní úřad.
- (2) Rozhodnutí musí obsahovat označení povinného subjektu, číslo jednací a datum vydání rozhodnutí, označení příjemce rozhodnutí, výrok s uvedením právních předpisů, podle nichž bylo rozhodováno, odůvodnění každého omezení práva na informace, poučení o místu, době a formě podání opravného prostředku, vlastnoruční podpis pověřeného pracovníka povinného subjektu s uvedením jména, příjmení a funkce.
- (3) Rozhodnutí se doručuje do vlastních rukou žadatele.
- (4) Jestliže orgán ve lhůtě pro vyřízení žádosti neposkytl informace či nevydal rozhodnutí podle § 15 odst. 1, má se za to, že vydal rozhodnutí, kterým informace odepřel. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů ode dne, kdy uplynula lhůta pro vyřízení žádosti.

§ 16

Odvolání

- (1) Proti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti lze podat odvolání ve lhůtě do 15 dnů od doručení rozhodnutí nebo od marného uplynutí lhůty pro vyřízení žádosti v případě uvedeném v § 15 odst. 4. Odvolání se podává u povinného subjektu, který rozhodnutí vydal nebo měl vydat.
- (2) O odvolání proti rozhodnutí povinného subjektu rozhoduje povinný subjekt nejbližší vyššího stupně nadřízený povinnému subjektu, který rozhodnutí vydal nebo měl vydat. Jde-li o rozhodnutí obecního úřadu, které se týká informací ve věcech samostatné působnosti obce, rozhoduje o odvolání obecní rada, pokud obecní zastupitelstvo nestanoví, že rozhoduje jiný orgán obce. V ostatních případech rozhoduje o odvolání ten, kdo stojí v čele povinného subjektu, který rozhodnutí vydal nebo měl vydat, a je oprávněn za něj jednat.
- (3) Odvolací orgán rozhodne o odvolání do 15 dnů od předložení odvolání povinným subjektem. Jestliže v uvedené lhůtě o odvolání nerozhodl, má se za to, že vydal rozhodnutí, kterým odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil; za den doručení tohoto rozhodnutí se považuje den následující po uplynutí lhůty pro vyřízení odvolání.
- (4) Proti rozhodnutí o odvolání se nelze odvolat.
- (5) Proti rozhodnutí ústředního orgánu státní správy o odmítnutí žádosti lze podat rozklad, o kterém rozhoduje vedoucí ústředního orgánu státní správy. Ustanovení odstavců 1, 3 a 4 platí pro rozklad obdobně.
- (6) Rozhodnutí o odmítnutí žádosti je přezkoumatelné soudem podle zvláštního zákona.¹⁴⁾

Rozhodnutí o odmítnutí žádosti a rozhodnutí o odvolání proti němu jsou vydávána ve správním řízení vedeném podle zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, s odchylkami stanovenými zákonem (zejména odlišné stanovení lhůt pro vydání rozhodnutí). Tím jsou zaručena řádná procesní práva žadatele jako účastníka řízení ve věci poskytnutí informace.

V návaznosti na charakter povinného subjektu se rozlišují tři typy odvolacích orgánů.

U povinných subjektů založených na vztahu nadřízenosti a podřízenosti je odvolacím orgánem povinný subjekt nejbližší vyššího stupně nadřízený tomu, který rozhodnutí vydal. Půjde prakticky o celou oblast státní správy, včetně případů, kdy povinným subjektem je obec a rozhodnutí se týká odmítnutí informace ve věci přenesené působnosti. Pokud rozhodnutí o odmítnutí informace vydá ústřední orgán státní správy, je řádným opravným prostředkem proti němu v souladu s § 61 správního řádu rozklad, o němž rozhoduje vedoucí tohoto ústředního orgánu.

Pokud se rozhodnutí o odmítnutí žádosti vydané obcí bude týkat informace ve věcech samostatné působnosti obce, o odvolání proti němu rozhoduje obecní rada, protože ve věcech samostatné působnosti není obec jako orgán územní samosprávy nikomu podřízena.

U ostatních povinných subjektů, které nemají nadřízený orgán (např. Nejvyšší kontrolní úřad, Česká národní banka), je z praktického hlediska nejschůdnějším řešením, aby o odvolání rozhodoval jejich statutární orgán.

Při vyřizování písemné žádosti je žadatel dostatečným způsobem chráněn proti případné nečinnosti nebo průtahům způsobeným povinným subjektem. Konstruuje se právní domněnka vydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti nebo rozhodnutí o zamítnutí odvolání v případech, kdy povinný subjekt nebo odvolací orgán ve lhůtě pro vyřízení žádosti nebo odvolání požadovanou informaci neposkytl či nevydal rozhodnutí o odmítnutí žádosti nebo zamítnutí odvolání. I proti tomuto typu rozhodnutí lze podat odvolání, resp. žalobu ke správnímu soudu.

Možnost podání žaloby ke správnímu soudu proti pravomocnému rozhodnutí o odvolání, kterým bylo poskytnutí informace odmítnuto nebo omezeno, je rovněž jedním z účinných prostředků na straně žadatele, kterým se může bránit proti nezákonnému odepření přístupu k informacím.

Možnost podání žaloby ke správnímu soudu proti pravomocnému rozhodnutí o odvolání, kterým bylo poskytnutí informace odmítnuto nebo omezeno, je rovněž jedním z účinných prostředků na straně žadatele, kterým se může bránit proti nezákonnému odepření přístupu k informacím.

§ 17

Hrazení nákladů

- (1) Povinné subjekty jsou v souvislosti s poskytováním informací oprávněny žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s vyhledáváním informací, pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a s odesláním informací žadateli.
- (2) Žadateli musí být na jeho žádost potvrzena předpokládaná výše úhrady nákladů.
- (3) Povinný subjekt může podmínit vydání informací zaplacením úhrady nebo zálohy.
- (4) Úhrada je příjmem povinného subjektu.

Pravidlo, podle něhož se informace zpřístupňují v zásadě bezplatně, vychází z principu, že realizace ústavně garantovaného práva na svobodný přístup k informacím nemůže být podmiňována povinným vyžadováním úhrady za poskytnutí informace, protože by docházelo k znevýhodnění těch žadatelů, kteří za poskytnutí informace nemohou zaplatit a tím i k porušení ústavní garance.

Za zcela oprávněné se však považuje, aby povinný subjekt měl možnost žádat úhradu nákladů spojených s pořizováním kopií, opatřováním nosičů dat a s odesláním informace a nebyl tak, zvláště v případech zvýšeného zájmu o určitý druh informací nebo jde-li o informace svým obsahem rozsáhlé, neúměrně finančně zatěžován. Sazebník těchto úhrad musí být veřejně přístupný.

§ 18

Výroční zpráva

- (1) Každý povinný subjekt musí vždy do 1. března zveřejnit výroční zprávu za předcházející kalendářní rok o své činnosti v oblasti poskytování informací podle tohoto zákona obsahující následující údaje:
  - a) počet podaných žádostí o informace,
  - b) počet podaných odvolání proti rozhodnutí,
  - c) opis podstatných částí každého rozsudku soudu,
  - d) výsledky řízení o sankcích za nedodržování tohoto zákona bez uvádění osobních údajů,
  - e) další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona.
- (2) Pokud má povinný subjekt zvláštním zákonem uloženou povinnost předkládat veřejnou výroční zprávu, údaje podle odstavce 1 písm. a) až e) začleňuje do této výroční zprávy jako její samostatnou část s názvem "Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím".

K ústavně zaručenému právu svobodného přístupu k informacím patří i možnost veřejně sledovat, jak se daří jeho realizace v praxi. K tomu slouží výroční zpráva, která se každoročně zpracovává a zveřejňuje povinnými subjekty. Náležitosti zprávy jsou stanoveny v rozsahu běžném i v jiných zemích. Údaje o počtu podaných žádostí a jejich vyřízení se týkají pouze žádostí podaných písemně, protože jen ty jsou evidovány. Evidence ústně vyřízených žádostí by znamenala pro povinné subjekty neúměrnou administrativní zátěž.

§ 19

Umožnění přístupu k informacím nebo poskytnutí informací za podmínek a způsobem stanoveným tímto zákonem není porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost uložené zvláštními zákony.¹⁵⁾ V době schválení zákona bylo účinných celkem 29 zákonů, ve kterých je zakotvena pro zaměstnance povinných subjektů povinnost mlčenlivosti o skutečnostech, o kterých se dozvěděli v souvislosti s výkonem svého zaměstnání. Uvedené ustanovení zaručuje, že napříště za porušení povinnosti mlčenlivosti nebude považováno poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Bez jeho existence by zákon o svobodě informací nemohl být z důvodů stanovené povinnosti mlčenlivosti v řadě případů aplikován, tj. informace podle něj by nemohly být poskytovány.

ČÁST DRUHÁ

PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 20

- (1) Povinnost uvedená v § 5 odst. 2 nastává dnem 1. ledna 2001. Pro obce, které nejsou městy,¹⁶⁾ povinnost podle § 5 odst. 2 nastává dnem 1. ledna 2002.
- (2) Povinnost uvedená v § 5 odst. 3 nastává dnem 1. ledna 2002.

(2) Povinnost uvedená v § 5 odst. 3 nastává dnem 1. ledna 2002.

(3) Lhůta pro poskytnutí informace [§ 14 odst. 3 písm. c)] a prodloužení této lhůty (§ 14 odst. 5) se v prvních 12 měsících od účinnosti zákona prodlužují na dvojnásobek, a dalších 12 měsíců se prodlužují o polovinu.

(4) Pokud tento zákon nestanoví jinak, vztahuje se na počítání lhůt a na řízení podle § 15 a 16 správní řád,¹⁷⁾ s výjimkou ustanovení o obnově řízení a o přezkoumávání rozhodnutí mimo odvolací řízení.

§ 21

Vláda vydá nařízení, kterým upraví součinnost orgánů státní správy s obcemi při zajišťování povinností obcí podle § 5 tohoto zákona.

§ 22

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2000.

---

1) Například zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, a zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí.

2) § 1 odst. 4 písm. a) zákona č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích, ve znění zákona č. 150/1992 Sb.

3) Zákon č. 53/1959 Sb., o jednotné soustavě knihoven (knihovnický zákon), ve znění zákona č. 425/1990 Sb.

3a) § 5 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

4) Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů.

6) § 17 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

7) Například zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky, ve znění zákona č. 334/1992 Sb., zákon č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 472/1992 Sb., o Státním fondu tržní regulace v zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

8) Například § 24 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, § 23 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, § 14 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, § 24a zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

9) Například zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.

10) Například zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

11) Například zákon č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci, ve znění zákona č. 83/1998 Sb., zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů, zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku, zákon č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, o změně a doplnění některých zákonů a některých dalších předpisů, ve znění zákona č. 40/1995 Sb., zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění zákona č. 286/1995 Sb., zákon č. 389/1991 Sb., o státní správě ochrany ovzduší a poplatcích za jeho znečišťování, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

12) § 5 a 8 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách, ve znění zákona č. 118/1995 Sb.

12a) Zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

13) Například § 8a zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění zákona č. 292/1993 Sb., § 45 zákona č. 166/1993 Sb.

14) § 247 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

15) Například zákon č. 15/1998 Sb., zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 283/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 6/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

16) Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

17) Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

V Brně 20. ledna 2001

INFORMAČNÍ PRÁVO
Zákon č. 148/1998 Sb.,
o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů

Úvod

Systém ochrany utajovaných skutečností umožní minimalizovat počet skutečností utajovaných ve veřejném zájmu, zajistí jim nejvyšší možnou ochranu a zabezpečí přístup k těmto skutečnostem pouze osobám, které je nezbytně potřebují k výkonu svého povolání nebo funkce. Dále vytváří předpoklady pro výměnu utajovaných skutečností v rámci mezinárodních styků.

Zákon zejména:

- stanoví skutečnosti, které je nutno v zájmu České republiky chránit,
- stanoví diferenciovaně jednotlivé stupně utajení utajovaných skutečností a kritéria pro jejich používání,
- upravuje výkon státní správy v oblasti ochrany utajovaných skutečností,
- stanoví práva a povinnosti právnických a fyzických osob,
- stanoví konkrétní podmínky, které musí splňovat osoba, jež má být určena pro styk s utajovanými skutečnostmi,
- stanoví postup při určování osob a způsob provádění bezpečnostních prověrek osob,
- upravuje zvláštní způsoby určování osob a vymezit okruh osob určených ze zákona,
- stanoví postup při zprošťování povinnosti mlčenlivosti,
- upravuje prostředky ochrany utajovaných skutečností,
- upravuje kryptografickou ochranu,
- vymezuje oblast průmyslové bezpečnosti a způsob provádění bezpečnostní prověrky organizace,
- upravuje ochranu utajovaných skutečností poskytovaných v rámci mezinárodních styků,
- upravuje evidenci utajovaných skutečností prostřednictvím registrů utajovaných skutečností,
- upravuje výkon státního dozoru nad ochranou utajovaných skutečností,
- stanoví sankce za porušení povinností stanovených zákonem,
- stanoví dobu platnosti určení osoby a způsob nakládání s utajovanými skutečnostmi, které byly provedeny podle nynější právní úpravy.

Zákon obsahuje řadu zásadních odborných řešení věcných problémů, které mají technický, zdravotní, psychologický a bezpečnostní charakter, což odůvodňuje potřebu podrobné úpravy těchto okruhů několika prováděcími předpisy.

Právo Evropského společenství oblast ochrany utajovaných skutečností nereguluje, proto návrh zákona přihlíží k právní úpravě a zkušenostem některých zemí Evropské unie, zejména Spolkové republiky Německo a Dánska a současně jsou využity i některé postupy, uplatňované v Severoatlantické alianci a Západoevropské unii. Do zákona byly v modifikované podobě převzaty některé principy a instituty, například systém klasifikace utajovaných skutečností, institut bezpečnostních prověrek fyzických osob a organizací, prostředky ochrany utajovaných skutečností, oblast průmyslové bezpečnosti a pravidla pro ochranu utajovaných skutečností, předávaných v rámci mezinárodních styků.

Obsah uvedené právní úpravy

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR schválila vládní návrh zákona o ochraně utajovaných skutečností dne 11. 6. 1998. Dne 2. 7. 1998 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů ČR.

Zákon nabyl účinnosti dnem 1. 10. 1998.

Zákon nabyl účinnosti dnem 1. 10. 1998.

Zákon byl posléze novelizován, a to:

- Zákonem č. 164/1999 Sb. s účinností od 28. 7. 1999
- Zákonem č. 18/2000 Sb. s účinností od 28. 2. 2000
- Zákonem č. 29/2000 Sb. s účinností od 1. 7. 2000
- Zákonem č. 363/2000 Sb. s účinností od 24. 11. 2000
- Zákonem č. 30/2000 Sb. s účinností od 1. 1. 2001
- Zákonem č. 60/2001 Sb. s účinností od 19. 2. 2001
- Nálezem Ústavního soudu č. 322/2001 Sb. s účinností od 30. 6. 2002
- Zákonem č. 151/2002 Sb. s účinností od 1. 1. 2003

Jeho současná podoba je následující:

ČÁST PRVNÍ OCHRANA UTAJOVANÝCH SKUTEČNOSTÍ

HLAVA PRVNÍ

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon vymezuje skutečnosti, které je nutno v zájmu České republiky utajovat (dále jen "utajované skutečnosti"), způsob jejich ochrany, působnost a pravomoc orgánů státu při výkonu státní správy v oblasti ochrany utajovaných skutečností, povinnosti orgánů státu, práva a povinnosti fyzických a právnických osob a odpovědnost za porušení povinností stanovených tímto zákonem a upravuje postavení Národního bezpečnostního úřadu (dále jen "Úřad").

V tomto ustanovení je vymezen předmět zákona. Zákon má zabezpečit ochranu utajovaných skutečností z důvodu veřejného zájmu a bude základem pro vybudování a fungování celého systému ochrany utajovaných skutečností. Návrhem zákona není nijak dotčena ochrana skutečností v soukromém zájmu zaručená např. zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a současně není ani řešena problematika tzv. profesních tajemství.

§ 2

Vymezení pojmů pro účely tohoto zákona

- (1) Zájemem České republiky je zachování ústavnosti, svrchovanosti, územní celistvosti, zajištění obrany státu, veřejné bezpečnosti, ochrana důležitých ekonomických a politických zájmů, práv a svobod fyzických a právnických osob a ochrana života nebo zdraví fyzických osob.
- (2) Újmou je takové poškození nebo ohrožení zájmu České republiky nebo zájmu, k jehož ochraně se Česká republika zavázala, jehož následky nelze odstranit nebo je lze zmírnit pouze následnými opatřeními. Podle významu zájmu a závažnosti způsobené újmy se újma člení na mimořádně vážnou újmu, vážnou újmu a prostou újmu.
- (3) Zachováváním mlčenlivosti je povinnost nesdělovat utajovanou skutečnost osobě, která není oprávněna se s takovou skutečností seznamovat.
- (4) Dodržováním ochrany utajovaných skutečností se rozumí povinnost zachovávat mlčenlivost a dodržovat ostatní povinnosti stanovené tímto zákonem a v jeho mezích.
- (5) Neoprávněným nakládáním s utajovanou skutečností je její vyjádření, zneužití, poškození, znehodnocení, zničení, porušení její ochrany nebo ztráta. Za neoprávněné nakládání se rovněž považuje neoznačení utajované skutečnosti stupněm utajení nebo nesprávné stanovení stupně utajení utajované skutečnosti.
- (6) Ústředním úřadem je ministerstvo, jiný ústřední orgán státní správy a dále též Bezpečnostní informační služba, Vojenské zpravodajství a Úřad pro zahraniční styky a informace (dále jen "zpravodajské služby"), Kancelář prezidenta republiky, Kancelář Senátu a Kancelář Poslanecké sněmovny, Nejvyšší kontrolní úřad, Úřad vlády a Česká národní banka.
- (7) Orgánem státu je ústřední úřad, jiný správní úřad, soud, státní zastupitelství, Policie České republiky a vyšší územní samosprávný celek při výkonu státní správy v přenesené působnosti.
- (8) Organizací je právnická osoba nebo fyzická osoba podnikající za podmínek podle zvláštního zákona.¹⁾
- (9) Statutárním orgánem je u orgánu státu, s výjimkou obce, jeho vedoucí, u obce tajemník obecního úřadu, není-li takového, starosta a u organizace ten, o němž to stanoví zvláštní zákon.
- (10) Povoláním se rozumí služební poměr, pracovní poměr nebo jiný pracovněprávní vztah a pracovní vztah.
- (11) Podkladovými materiály jsou bezpečnostní dotazník, výpis z evidence Rejstříku trestů²⁾ a prohlášení navrhované osoby k

osobnostní způsobilosti (dále jen "prohlášení k osobnostní způsobilosti") nebo posudek o osobnostní způsobilosti.

(12) Určenou osobou je fyzická osoba, která byla určena ke styku s utajovanými skutečnostmi pro vymezenou oblast činnosti a pro stupeň utajení, na který bylo vydáno osvědčení, nebo pro stupeň utajení nižší (dále jen "určení"). Podmínka osvědčení platí jen v případě, že zákon předpokládá jeho vydání před určením osoby.

U některých pojmů bylo přihlédnuto k obsahu normativní úpravy zemí Evropské unie, praxi a zvyklostem Severoatlantické aliance a Západoevropské unie.

HLAVA DRUHÁ

UTAJOVANÉ SKUTEČNOSTI

§ 3

Utajované skutečnosti

(1) Utajovaná skutečnost je taková skutečnost, se kterou by neoprávněné nakládání mohlo způsobit újmu zájmům České republiky nebo zájmům, k jejichž ochraně se Česká republika zavázala, nebo by mohlo být pro tyto zájmy nevýhodné, a která je uvedena v seznamu utajovaných skutečností.

(2) Seznamy utajovaných skutečností zpracovává Úřad na návrh ústředních úřadů.

(3) Seznamy utajovaných skutečností vydá vláda svým nařízením.

§ 4

Oblasti utajovaných skutečností

Utajované skutečnosti se mohou vyskytovat zejména v oblasti

- a) zabezpečení obranyschopnosti a bezpečnosti České republiky,
- b) státních hmotných rezerv,
- c) dovozu a vývozu vybraného vojenského materiálu³⁾ nebo bezpečnostní techniky,
- d) zpracování a přenosu údajů v přenosových, výpočetních a informačních systémech,
- e) výzkumu, vývoje, výroby a služeb zbraňových a bezpečnostních systémů a zařízení,
- f) ochrany osob, předmětů a objektů,⁴⁾
- g) přípravy podkladů pro zabezpečení vojenských přeprav nebo přeprav prezidenta republiky a ústavních činitelů jiných států,
- h) zabezpečení veřejné bezpečnosti,
- i) organizační struktury zpravodajských služeb a útvarů Policie České republiky,
- j) příslušnosti ke zpravodajským službám a útvarům Policie České republiky,
- k) používání zpravodajských a specifických prostředků zpravodajskými službami nebo operativní techniky a operativně pátracích prostředků Policií České republiky a celními orgány,
- l) forem, metod a výsledků činnosti zpravodajských služeb směřujících k získávání, soustřeďování a vyhodnocování informací,
- m) údajů v evidencích zpravodajských služeb vedených za účelem plnění úkolů v jejich působnosti,
- n) spolupráce zpravodajských služeb se zpravodajskými službami cizí moci,
- o) spolupráce Policie České republiky s policejními službami cizí moci,
- p) činnosti Policie České republiky při odhalování trestných činů a jejich pachatelů a případů zpracovávaných zpravodajskými službami,
- r) finančního a materiálně technického zabezpečení zpravodajských služeb a útvarů Policie České republiky,
- s) vědeckotechnických a technologických postupů a výstupů, výroby, výzkumu, vývoje a materiálů,
- t) ochrany jaderných a chemických zařízení, přepravy a ukládání jaderných materiálů a nebezpečných látek,
- u) opatření celních orgánů,
- v) přípravy a provádění měnových opatření,
- w) umístění, přepravy a způsobu zabezpečení zásob peněz, drahých kovů a měnových rezerv ve zlatě a devizových prostředcích,
- x) bankovních operací a kapitálového trhu,
- y) pohledávek České republiky v zahraničí a způsobu jejich likvidace,
- z) přípravy amnestie udělované prezidentem republiky,
- za) výzkumu, vývoje, výroby a používání prostředků k ochraně utajovaných skutečností, nebo
- zb) mezinárodních jednání a smlouvy, pokud to jejich povaha vyžaduje nebo jestliže se tak smluvní strany dohodnou.

Ustanovení stanoví oblasti ve kterých se budou utajované skutečnosti vyskytovat a slouží především k vypracování vlastních seznamů utajovaných skutečností.

§ 5

Stupně utajení

Stupně utajení

- (1) Utajované skutečnosti se klasifikují do stupňů utajení
  - a) přísně tajné,
  - b) tajné,
  - c) důvěrné, nebo
  - d) vyhrazené.
- (2) Do stupně utajení přísně tajné se utajovaná skutečnost klasifikuje v případě, že neoprávněné nakládání s ní by mohlo způsobit mimořádně vážnou újmu zájmům České republiky; tento stupeň utajení se označuje slovy "Přísně tajné" nebo zkratkou "PT".
- (3) Do stupně utajení tajné se utajovaná skutečnost klasifikuje v případě, že neoprávněné nakládání s ní by mohlo způsobit vážnou újmu zájmům České republiky; tento stupeň utajení se označuje slovem "Tajné" nebo zkratkou "T".
- (4) Do stupně utajení důvěrné se utajovaná skutečnost klasifikuje v případě, že neoprávněné nakládání s ní by mohlo způsobit prostou újmu zájmům České republiky; tento stupeň utajení se označuje slovem "Důvěrné" nebo zkratkou "D".
- (5) Do stupně utajení vyhrazené se utajovaná skutečnost klasifikuje v případě, že neoprávněné nakládání s ní by mohlo být nevýhodné pro zájmy České republiky; tento stupeň utajení se označuje slovem "Vyhrazené" nebo zkratkou "V".
- (6) Podle předchozích odstavců se rovněž klasifikují utajované skutečnosti cizí moci poskytnuté České republice nebo utajované skutečnosti cizí moci, k jejichž ochraně se Česká republika zavázala.

Uvedený paragraf vymezuje jednotlivé stupně utajení. Uvedené členění je v souladu s členěním užívaným ve státech Evropské unie, v Západoevropské unii a Severoatlantické alianci. Zařazování utajovaných skutečností do jednotlivých stupňů utajení bude prováděno v závislosti na intenzitě újmy, která by mohla vzniknout zájmům České republiky v případě neoprávněného nakládání. Ustanovení současně vytváří předpoklady pro ochranu utajovaných skutečností na stejné nebo srovnatelné úrovni, jaká jí byla přiznána u cizí moci, která utajovanou skutečnost České republice poskytla.

§ 6

Stanovení stupně utajení

- (1) Utajovaná skutečnost se označuje příslušným stupněm utajení.
- (2) Stanovený stupeň utajení musí být zachován po dobu nezbytně nutnou. Pokud nastanou důvody pro jeho změnu nebo zrušení, je třeba tak učinit bez zbytečného odkladu.
- (3) V případě zániku orgánu státu nebo organizace, ve kterých byl stupeň utajení stanoven, tento stupeň změní nebo zruší v případě potřeby jejich právní nástupce; není-li jej, změní nebo zruší stupeň utajení Úřad. Úřad může změnit nebo zrušit stupeň utajení také na žádost právního nástupce orgánu státu nebo organizace.
- (4) Stanovený stupeň utajení se změní nebo zruší
  - a) uplynutím doby, na kterou byl stanoven,
  - b) pominul-li význam chráněného zájmu,
  - c) byl-li stanoven nesprávně, nebo
  - d) byl-li stanoven neoprávněně.
- (5) Úřad stanoví právním předpisem podrobnosti o stanovení a označení stupně utajení.

HLAVA TŘETÍ

VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY

§ 7

- (1) Zřizuje se Národní bezpečnostní úřad jako ústřední správní úřad pro oblast ochrany utajovaných skutečností.
- (2) Ředitele Úřadu jmenuje, po projednání ve výboru Poslanecké sněmovny příslušném ve věci bezpečnosti, vláda. Vláda ho též odvolává.
- (3) Předseda vlády je služebně nadřízen řediteli Úřadu a vykonává dohled nad činností Úřadu.

§ 8

Úřad

- (1) Úřad
  - a) zajišťuje jednotné provádění ochrany utajovaných skutečností v České republice,
  - b) vykonává státní dozor a metodickou činnost,
  - c) vede ústřední registry utajovaných skutečností poskytovaných v rámci mezinárodních styků,
  - d) plní úkoly v souladu se závazky vyplývajícími z mezinárodních smluv v oblasti ochrany utajovaných skutečností, jimiž je Česká republika vázána,
  - e) zajišťuje a koordinuje kryptologický výzkum a vývoj, řídí kryptografickou ochranu utajovaných skutečností a zajišťuje kryptologické služby

kryptoanalytické služby,

f) zajišťuje a koordinuje výzkum, vývoj a výrobu prostředků k ochraně utajovaných skutečností a provádí nebo zajišťuje jejich certifikaci a distribuci,

g) zajišťuje certifikaci informačních systémů⁵⁾ určených k nakládání s utajovanými skutečnostmi,

h) zajišťuje a v rozsahu stanoveném tímto zákonem provádí bezpečnostní prověrky fyzických osob navrhovaných k určení pro styk s utajovanými skutečnostmi (dále jen "navrhovaná osoba"),

i) zajišťuje a v zákonem stanoveném rozsahu provádí bezpečnostní prověrky organizací,

j) vydává osvědčení, že navrhovaná osoba splňuje podmínky stanovené tímto zákonem pro jeho vydání, (dále jen "osvědčení"),

k) vydává potvrzení, že organizace splňuje podmínky stanovené tímto zákonem pro jeho vydání, (dále jen "potvrzení"),

l) vydává certifikát potvrzující cizí moc, že navrhované osobě bylo vydáno osvědčení nebo organizaci potvrzení, (dále jen "certifikát"),

m) vydává na základě oprávnění k seznamování se s utajovanými skutečnostmi vydaného cizí mocí (dále jen "bezpečnostní oprávnění") osvědčení nebo potvrzení,

n) vede evidenci případů neoprávněného nakládání s utajovanými skutečnostmi, evidenci určených osob a evidenci bezpečnostních ředitelů,

o) vydává bezpečnostní standardy,

p) povoluje poskytování utajovaných skutečností v rámci mezinárodní spolupráce.

(2) Úřad je oprávněn

a) využívat informace z evidencí Ministerstva vnitra a z evidencí Policie České republiky,

b) získávat potřebné informace u orgánů státu a organizací v rozsahu nezbytném pro plnění úkolů podle odstavce 1,

c) vyžadovat opis z evidence Rejstříku trestů⁶⁾ pro potřeby bezpečnostní prověrky,

d) sdružovat údaje z evidencí,

e) vést bezpečnostní spis k navrhované osobě a spis o bezpečnostní prověrce organizace.

§ 8a

Ministerstvo obrany

(1) Ministerstvo obrany zajišťuje a v rozsahu stanoveném tímto zákonem provádí se souhlasem Úřadu bezpečnostní prověrky II. stupně navrhovaných osob, které jsou v pracovním poměru k Ministerstvu obrany nebo k ozbrojeným silám České republiky nebo které vykonávají vojenskou činnou službu^{6a)} nebo jsou studenty vojenských škol, a vydává a odnímá osvědčení těmto osobám.

(2) Při plnění úkolů podle odstavce 1 je Ministerstvo obrany oprávněno

a) využívat informace z evidencí Ministerstva vnitra a z evidencí Policie České republiky,

b) získávat potřebné informace v nezbytném rozsahu u orgánů státu, organizací a právnických osob,

c) vyžadovat opis z evidence Rejstříku trestů,⁶⁾

d) sdružovat údaje z evidencí,

e) vést bezpečnostní spis k navrhované osobě,

f) uchovávat v informačních systémech údaje získané v rámci bezpečnostních prověrek navrhovaných osob nebo organizací.

(3) Pokud se během bezpečnostní prověrky podle odstavce 1 vyskytnou skutečnosti, které nelze ověřit opatřeními stanovenými pro daný stupeň bezpečnostní prověrky, lze požádat Úřad o provedení potřebných opatření stanovených pro III. stupeň bezpečnostní prověrky. Takto lze postupovat pouze s písemným souhlasem navrhované osoby.

(4) Vydání nebo odejmutí osvědčení podle odstavce 1 oznámí Ministerstvo obrany (dále jen "Ministerstvo") Úřadu do 30 dnů od jeho vydání nebo odejmutí.

§ 9

Zpravodajské služby

(1) Zpravodajské služby

a) zajišťují a provádějí bezpečnostní prověrky svých příslušníků, zaměstnanců a uchazečů o přijetí a vydávají a odnímají osvědčení a certifikáty těmto osobám,

b) podílejí se na plnění úkolů podle § 8 odst. 1 písm. h) a i).

(2) Při plnění úkolů podle odstavce 1 jsou zpravodajské služby oprávněny

a) používat specifické prostředky, zpravodajské prostředky nebo prostředky k získávání informací podle zvláštních zákonů,⁷⁾

b) využívat údaje ze svých evidencí a požadovat a využívat údaje z evidencí a materiálů vzniklých z činnosti bezpečnostních a vojenských orgánů československého státu,

c) uchovávat v informačních systémech údaje získané v rámci bezpečnostních prověrek navrhovaných osob nebo organizací,

d) vyžadovat opis z evidence Rejstříku trestů⁶⁾ pro potřeby bezpečnostní prověrky podle odstavce 1 písm. a),

e) vést evidenci případů neoprávněného nakládání s utajovanými skutečnostmi příslušníky zpravodajských služeb,

f) získávat potřebné informace u dalších orgánů státu a organizací v rozsahu nezbytném pro plnění úkolů podle tohoto zákona.

(3) Při plnění úkolů podle odstavce 1 zpravodajské služby vzájemně spolupracují a poskytují si nezbytnou součinnost.

§ 10

Policie České republiky

Policie České republiky

(1) Ministr vnitra je oprávněn ve výjimečných a odůvodněných případech pověřit Policii České republiky zajištěním a prováděním bezpečnostních prověrek příslušníků nebo zaměstnanců Policie České republiky, včetně vydávání a odnímání osvědčení těmto osobám.

(2) Při plnění úkolů podle odstavce 1 je Policie České republiky oprávněna

a) používat operativně pátrací prostředky a operativní techniku,⁸⁾

b) vyžadovat opis z evidence Rejstříku trestů,⁶⁾

c) vést evidenci případů neoprávněného nakládání s utajovanými skutečnostmi příslušníky Policie České republiky.

(3) Policie České republiky se podílí na plnění úkolů podle § 8 odst. 1 písm. h) a i).

(4) Při plnění úkolů podle odstavců 1 a 3 je Policie České republiky oprávněna

a) využívat údaje ze svých evidencí a požadovat a využívat údaje z evidencí a materiálů vzniklých z činnosti bezpečnostních a vojenských orgánů československého státu,

b) uchovávat v informačních systémech údaje získané při provádění bezpečnostních prověrek navrhovaných osob nebo organizací,

c) získávat potřebné informace u dalších orgánů státu a organizací v rozsahu nezbytném pro plnění úkolů podle tohoto zákona.

§ 10a

(1) Při provádění bezpečnostních prověrek navrhovaných osob a vydávání a odnímání osvědčení a certifikátů podle § 9 odst. 1 písm. a) mají zpravodajské služby postavení Úřadu.

(2) Při provádění bezpečnostních prověrek navrhovaných osob a vydávání a odnímání osvědčení podle § 10 odst. 1 má Policie České republiky postavení Úřadu.

(3) Při provádění bezpečnostních prověrek II. stupně a vydávání a odnímání osvědčení pro stupeň utajení "Důvěrné" podle § 8a odst. 1 má Ministerstvo postavení Úřadu.

(4) Při vyřizování stížnosti (§ 75) podané navrhovanou osobou nebo osobou, které bylo vydáno osvědčení a u které byla provedena bezpečnostní prověrka podle § 8a odst. 1, § 9 odst. 1 písm. a) nebo § 10 odst. 1, má ministr obrany, ředitel zpravodajské služby a policejní prezident postavení ředitele Úřadu a Ministerstvo, zpravodajská služba nebo Policie České republiky postavení Úřadu.

HLAVA ČTVRTÁ

POVINNOSTI PŘI OCHRANĚ UTAJOVANÝCH SKUTEČNOSTÍ

§ 11

Povinnosti orgánu státu a organizace

Orgán státu a organizace jsou povinny

a) vytvářet podmínky k zabezpečení ochrany utajovaných skutečností a kontrolovat jejich dodržování,

b) zajistit ochranu utajovaných skutečností,

c) přijímat opatření při zjištění porušení tohoto zákona, která vedou k odstranění nepříznivých následků takového porušení,

d) poskytovat informace podle § 8 odst. 2 písm. b), § 8a odst. 2 písm. b), § 9 odst. 2 písm. f) a § 10 odst. 4 písm. c).

Jedná se o povinnosti, jejichž uložení a plnění je nezbytné pro zajištění ochrany utajovaných skutečností. Toto ustanovení má rovněž značný preventivní význam.

§ 12

Povinnosti statutárního orgánu

(1) Statutární orgán je povinen zajistit ochranu utajovaných skutečností a provádět opatření bezpečnostní prověrky I. stupně.

(2) Statutární orgán je dále povinen

a) kontrolovat dodržování povinností stanovených tímto zákonem,

b) zpracovávat přehled pracovních míst nebo funkcí, u kterých je nezbytné seznamovat se s utajovanými skutečnostmi,

c) zajišťovat vedení evidencí určených osob a osob, u kterých došlo k zániku určení,

d) oznamovat písemně Úřadu všechny změny, které mohou mít vliv na vydání osvědčení, potvrzení nebo certifikátu,

e) oznamovat písemně bez zbytečného odkladu Úřadu případy neoprávněného nakládání s utajovanou skutečností a přijatá opatření,

f) evidovat případy neoprávněného nakládání s utajovanými skutečnostmi,

g) informovat písemně Úřad o výzkumu, vývoji nebo výrobě, pokud tyto obsahují utajovanou skutečnost,

h) sledovat, zda určená osoba splňuje podmínky stanovené v § 18 odst. 1 po celou dobu určení,

i) zajišťovat odbornou přípravu určených osob,

j) spolupracovat s Úřadem na metodickém vedení a personální práci s určenými osobami,

k) plnit úkoly v oblasti ochrany utajovaných skutečností, které vyplývají z mezinárodních smluv,

- l) zajistit stanovení a označení příslušného stupně utajení.
(3) Povinnost uvedená v odstavci 2 písm. d) se nevztahuje na statutární orgány zpravodajských služeb.
(4) Oznamovací povinnost uvedenou v odstavci 2 písm. e) plní zpravodajské služby vůči předsedovi vlády.

Zachovává se praxe, že za ochranu utajovaných skutečností v orgánech státu a organizacích plně odpovídají jejich statutární orgány. V souvislosti s tím jsou jim ukládány i povinnosti, jejichž plnění je podmínkou zajištění efektivní ochrany.

§ 13

Bezpečnostní ředitel

- (1) V ústředních úřadech, okresních úřadech, v Magistrátu hlavního města Prahy a magistrátech statutárních měst Brna, Olomouce a Plzně jmenuje statutární orgán bezpečnostního ředitele nebo bezpečnostního tajemníka (dále jen "bezpečnostní ředitel"). Bezpečnostní ředitel je přímo podřízen statutárnímu orgánu.
(2) V orgánech státu neuvedených v odstavci 1 a v organizacích může statutární orgán zřídit funkci bezpečnostního ředitele v případě potřeby.
(3) Předpokladem pro výkon funkce bezpečnostního ředitele je vydané osvědčení a určení.
(4) Bezpečnostního ředitele pověřuje statutární orgán plněním povinností, které mu tento zákon v oblasti ochrany utajovaných skutečností ukládá. Povinnosti statutárního orgánu v oblasti ochrany utajovaných skutečností nejsou jmenováním bezpečnostního ředitele dotčeny.
(5) Statutární orgán je povinen jmenování bezpečnostního ředitele oznámit písemnou formou Úřadu do 30 dnů ode dne jmenování nebo ustanovení.

V zájmu zajištění fungování systému ochrany utajovaných skutečností se statutárním orgánům v odstavci prvním uvedených úřadů ukládá povinnost jmenovat bezpečnostního ředitele. Současně se vytváří zákonné zmocnění, aby statutární orgány mohly takovouto funkci, v případě potřeby, jmenovat i u ostatních orgánů státu a organizací. Smyslem přímé podřízenosti bezpečnostního ředitele statutárnímu orgánu je zajištění přímé, neprostředkované vzájemné vazby. Toto postavení je je nezbytné s ohledem na to, odpovědnost statutárního orgánu za oblast ochrany utajovaných skutečností.

§ 14

Povinnosti určených osob

- (1) Určená osoba je povinna
a) dodržovat ochranu utajovaných skutečností,
b) oznamovat neprodleně případy neoprávněného nakládání s utajovanou skutečností statutárnímu orgánu, a nelze-li tak učinit, Úřadu,
c) písemně oznamovat
1. statutárnímu orgánu změny údajů uvedených v základní části bezpečnostního dotazníku pod písmeny a), c), d), i) a změny skutečností vedených v evidenci Rejstříku trestů,
2. Úřadu, Ministerstvu, zpravodajské službě nebo Policii České republiky podle příslušnosti k provedení bezpečnostní prověrky a v závislosti na stupni provedené bezpečnostní prověrky změny údajů uvedených v bodě 1, v první doplňující části bezpečnostního dotazníku uvedené pod písmeny d) a k), ve druhé doplňující části bezpečnostního dotazníku uvedené pod písmeny a) a b) a změny v ostatních podkladových materiálech.
(2) Určená osoba pro stupeň utajení "Přísně tajné", s výjimkou příslušníků a zaměstnanců zpravodajských služeb a příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky, kterým bylo vydáno osvědčení podle § 9 odst. 1 písm. a) nebo § 10 odst. 1, je povinna písemně oznámit Úřadu výjezd do zahraničí nejméně pět dnů před tímto výjezdem.
(3) Povinnost uvedená v odstavci 2 se nevztahuje
a) na výjezdy do států Evropské unie, členských států Severoatlantické aliance nebo neutrálních států, jejichž seznam stanoví Úřad,
b) na osoby, které výjezd uskutečňují v souvislosti s plněním úkolu orgánu státu, nebo
c) na poslance a senátory a na osoby uvedené v § 43.

Ustanovení obsahuje výčet povinností určených osob. V této souvislosti je namístě upozornit zejména na povinnost osoby určené pro stupeň utajení "PT" oznamovat Úřadu soukromé výjezdy do zahraničí, vyjma zemí Evropské unie, členských států Severoatlantické aliance a zemí se statusem neutrality. Je na zvážení osoby samé, jako nositele informací klíčových pro bezpečnost státu, zda považuje za potřebné uskutečňovat výjezdy do zemí, kde na ni může být vyvíjen nátlak k získání těchto informací.

§ 15

Povinnosti fyzických osob

- (1) Každý je povinen dodržovat nutná omezení stanovená orgánem státu nebo organizací v mezích tohoto zákona v souvislosti s ochranou utajovaných skutečností.
(2) Každý je povinen neprodleně odevzdat nalezenou utajovanou skutečnost nebo utajovanou skutečnost získanou v rozporu s tímto zákonem Úřadu nebo Policii České republiky, případně zastupitelskému úřadu České republiky nebo jim o tomto neprodleně učinit oznámení.
(3) Každý, kdo není určenou osobou a oznámí se utajovanou skutečností, má povinnost zachovávat mlčenlivost.

oznámení.

(3) Každý, kdo není určenou osobou a seznámí se s utajovanou skutečností, má povinnost zachovávat mlčenlivost.

V zájmu komplexnosti systému ochrany utajovaných skutečností ukládá zákon některé povinnosti i ostatním fyzickým osobám.

§ 16

Povinnosti při ochraně průmyslového vlastnictví

(1) Každý, kdo Úřadu průmyslového vlastnictví podává přihlášku vynálezu, průmyslového vzoru, užitého vzoru a topografie polovodičového výrobku, je povinen navrhnout stupeň utajení, obsahuje-li předmět přihlášky utajovanou skutečnost.

(2) Úřad průmyslového vlastnictví předloží návrh podle odstavce 1 Úřadu, který po vyjádření příslušného ústředního úřadu stanoví stupeň utajení. Tuto skutečnost oznámí Úřad Úřadu průmyslového vlastnictví a ten stanovený stupeň utajení u přihlášky podle odstavce 1 stanoveným způsobem vyznačí.

(3) V případech, má-li být přihláška podle odstavce 1 podána v zahraničí, je přihlašovatel povinen požádat Úřad o stanovení stupně utajení a dále o souhlas s takovým způsobem podání přihlášky. Úřad stupeň utajení stanoví a souhlas s podáním přihlášky vysloví po vyjádření příslušného ústředního úřadu.

Stanoví se povinnost přihlašovatele předmětu průmyslového vlastnictví, obsahuje-li tento předmět utajovanou skutečnost, navrhnout Úřadu průmyslového vlastnictví stupeň utajení, přičemž rozhodnutí o stanovení stupně utajení závisí na rozhodnutí NBÚ, které je povinno si předem vyžádat stanovisko toho ústředního správního úřadu, do jehož působnosti předmět průmyslového vlastnictví náleží.

Současně jsou řešeny případy, kdy přihlašovatel hodlá předmět průmyslového vlastnictví přihlásit v zahraničí.

HLAVA PÁTÁ

OPRÁVNĚNÍ FYZICKÝCH OSOB SEZNAMOVAT SE S UTAJOVANÝMI SKUTEČNOSTMI

§ 17

(1) S utajovanými skutečnostmi se může seznamovat pouze fyzická osoba, která je nezbytně nutně potřebuje k výkonu své činnosti, bylo jí vydáno osvědčení nebo bezpečnostní oprávnění, pokud tento zákon nestanoví jinak a je určenou osobou.

(2) Splnění podmínek uvedených v odstavci 1 je předpokladem pro výkon povolání, kde je nezbytně seznamovat se s utajovanými skutečnostmi.

(3) Bez splnění podmínek podle odstavce 1 se může s utajovanými skutečnostmi seznamovat osoba jednající ve prospěch policie^{8a)}, zpravodajských služeb^{8b)} nebo celních úřadů^{8c)}, a to pouze v rozsahu nezbytně nutném pro její využití, nebo osoba, které je poskytována zvláštní ochrana v souvislosti s trestním řízením, a to pouze v rozsahu nezbytně nutném. Poučení této osoby provede ten, kdo ji bude seznamovat s utajovanými skutečnostmi, a pořídí o tom písemný záznam. Podpisem záznamu se osoba stává osobou určenou v rozsahu potřeby seznámení se s utajovanými skutečnostmi.

Díl první

Podmínky pro vydání osvědčení

§ 18

(1) Podmínky pro určení navrhované osoby pro stupeň utajení "Vyhrazené" splňuje osoba, která

- a) je státním občanem České republiky,
- b) je způsobilá k právním úkonům,
- c) dosáhla požadovaného věku, a
- d) je bezúhonná.

(2) Podmínky pro vydání osvědčení navrhované osobě pro stupeň utajení "Důvěrné", "Tajné" nebo "Přísně tajné" splňuje osoba, která

- a) splňuje podmínky uvedené v odstavci 1,
- b) je osobnostně způsobilá, a
- c) je bezpečnostně spolehlivá.

(3) Výjimky z ustanovení odstavce 1 písm. a) uděluje vláda.

Z důvodu omezení okruhu osob, které se budou seznamovat s utajovanými skutečnostmi, vymezují tato ustanovení podmínky, jejichž splnění je nezbytné pro přístup k utajovaným skutečnostem. Stanovení podmínek, které musí splňovat určená osoba, má za cíl vyloučit riziko ohrožení utajovaných skutečností ze strany této osoby. Splnění těchto podmínek je současně i

má za cíl vyloučit riziko ohrožení utajovaných skutečností ze strany této osoby. Splnění těchto podmínek je současně i kvalifikačním předpokladem pro výkon práce.

Podle dlouhodobých zkušeností je totiž hlavním bezpečnostním rizikem selhání lidského faktoru. Každá určená osoba se stává potenciálním terčem zájmu a nátlaku nejrůznějších subjektů. Proto je třeba prokázat, že zde neexistují žádné zjistitelné známky nespolehlivosti, slabá místa apod.

Nesplnění předpokladů uvedených v těchto paragrafech nemá chápáno jako odsuzující nebo znevažující, ale jako opatření chránící navrhovanou osobu před možným nátlakem, který by stěží zvládla.

§ 19

Věk

- (1) Dolní věková hranice navrhované osoby pro stupně utajení "Vyhrazené", "Důvěrné" nebo "Tajné" je 18 let.
- (2) Dolní věková hranice navrhované osoby pro stupeň utajení "Přísně tajné" je 21 let.
- (3) V odůvodněných případech může Úřad na žádost orgánu státu udělit výjimku z věkové hranice uvedené v odstavci 1, s výjimkou stupně utajení "Tajné".

§ 20

Bezúhonnost

- (1) Za bezúhonnou není považována navrhovaná osoba, která byla pravomocně odsouzena za spáchání úmyslného trestného činu nebo trestného činu vztahujícího se k ochraně státního, hospodářského nebo služebního tajemství nebo utajovaných skutečností, spáchaného i z nedbalosti.
- (2) Bezúhonnost se při provádění bezpečnostní prověrky I. stupně dokládá výpisem z evidence Rejstříku trestů²⁾ a při provádění bezpečnostní prověrky II., III. nebo IV. stupně se zjišťuje z opisu z evidence Rejstříku trestů.⁶⁾

§ 21

zrušen zákonem č. 363/2000 Sb.

§ 22

Osobnostní způsobilost

- (1) Za osobnostně způsobilou není považována navrhovaná osoba, u níž byly na základě psychologického vyšetření zjištěny takové osobnostní rysy, postoje či vztahy, které mohou vzbuzovat pochybnosti o tom, že je schopna utajovat skutečnosti.
- (2) Posudek o osobnostní způsobilosti vydává Úřad, zpravodajské služby, Policie České republiky nebo odborné pracoviště oprávněné k této činnosti na základě pověření Úřadu.
- (3) Při provádění bezpečnostní prověrky II. stupně se osobnostní způsobilost posuzuje na základě prohlášení k osobnostní způsobilosti. Zjistí-li se v průběhu této bezpečnostní prověrky skutečnosti, které vzbuzují pochybnost, zda navrhovaná osoba je osobnostně způsobilá, posoudí Úřad její osobnostní způsobilost na základě posudku o osobnostní způsobilosti, k jehož předložení ji vyzve.
- (4) Požadavky na osobnostní způsobilost jsou odstupňovány v závislosti na stupni bezpečnostní prověrky.
- (5) Úřad stanoví právním předpisem vzor prohlášení k osobnostní způsobilosti, způsob zjišťování osobnostní způsobilosti, podmínky provádění vyšetření, jeho obsah, metody a techniky a podmínky metodického dohledu a akreditace pracovišť.

Paragraf 22 se vztahuje k tzv. osobnostní způsobilosti. Z hlediska ochrany utajovaných skutečností je významné, aby byla formou psychologického vyšetření, hlouběji ověřena osobnostní skladba navrhované osoby a zachyceny její rizikové vlastnosti. Předpokládají se různé formy takového vyšetření (např. pohovory, testy, projektivní techniky, polygraf). Tato vyšetření budou diferencována podle stupně bezpečnostní prověrky. Zejména u vyšších stupňů utajení jde o citlivou funkci a nemalou osobnostní zátěž. Osobnostní způsobilost tvoří vázaný celek s výsledky, zjištěnými šetřením bezpečnostní spolehlivosti. Vyšetřující psycholog proto vydává posudek, nikoliv rozhodnutí. Informace a závěry z posudku jsou spolu s dalšími údaji, vyhodnocovány Úřadem.

§ 23

Bezpečnostní spolehlivost

- (1) Za bezpečnostně spolehlivou není považována navrhovaná osoba, u které bylo zjištěno bezpečnostní riziko.
- (2) Za bezpečnostní riziko se považuje
  - a) činnost proti zájmům České republiky a proti zájmům, k jejichž ochraně se Česká republika zavázala,
  - b) činnost směřující k potlačování lidských práv nebo svobod, případně podpora takové činnosti,
  - c) styk s osobou, která po 1. lednu 1990 vyvíjela nebo vyvíjí činnost proti zájmům České republiky, případně se pohybuje v prostředí

- c) styk s osobou, která po 1. lednu 1990 vyvíjela nebo vyvíjí činnost proti zájmům České republiky, případně se pohybuje v prostředí osob, které takovou činnost vyvíjejí,
- d) chování a způsob života, který může mít vliv na ovlivnitelnost, důvěryhodnost nebo schopnost utajovat skutečnosti,
- e) skutečnost, která může vést k vydíratelnosti, nebo
- f) užívání jiné identity.

(3) Za bezpečnostní riziko lze též považovat

- a) pravomocné odsouzení neuvedené ve výpisu z evidence Rejstříku trestů,²⁾ nebo
- b) probíhající trestní stíhání.

(4) Za bezpečnostní riziko se nepovažuje činnost podle odstavce 2 písm. c) nebo užívání jiné identity podle odstavce 2 písm. h), pokud se tak děje při plnění služebního či pracovního úkolu nebo z jiného zákonného důvodu.

Díl druhý

Bezpečnostní prověrka navrhované osoby

§ 24

- (1) Bezpečnostní prověrkou se ověřuje, zda navrhovaná osoba splňuje podmínky pro vydání osvědčení.
- (2) Bezpečnostní prověrka se provádí před započítím výkonu povolání, jmenováním do funkce nebo zařazením na místo, kde je nezbytné se seznamovat s utajovanými skutečnostmi, pokud tento zákon nestanoví jinak.
- (3) Bezpečnostní prověrku lze provést pouze s předchozím písemným souhlasem navrhované osoby.
- (4) Písemný souhlas s provedením bezpečnostní prověrky lze kdykoli v jejím průběhu odvolat, pokud zákon nestanoví jinak. V takovém případě se bezpečnostní prověrka ihned zastaví a podkladové materiály se vydají navrhované osobě. Údaje získané v rámci této bezpečnostní prověrky je orgán státu, který je získal, povinen neprodleně zničit.
- (5) Bezpečnostní prověrku lze zastavit na základě písemné žádosti statutárního orgánu, který o její provedení požádal. V takovém případě se postupuje podle odstavce 4, přičemž není podmínkou odvolání souhlasu navrhované osoby s provedením bezpečnostní prověrky.
- (6) Bude-li se navrhovaná osoba po svém určení seznamovat s utajovanými skutečnostmi daného stupně utajení ve značném rozsahu, může statutární orgán s jejím písemným souhlasem navrhnout Úřadu provedení bezpečnostní prověrky nejbližšího vyššího stupně.
- (7) Pokud se během bezpečnostní prověrky I., II. nebo III. stupně vyskytnou skutečnosti, které nelze ověřit opatřeními stanovenými pro daný stupeň bezpečnostní prověrky, lze provést potřebná opatření stanovená pro nejbližší vyšší stupeň bezpečnostní prověrky. Tato opatření lze provést pouze s písemným souhlasem navrhované osoby.
- (8) Při provádění bezpečnostní prověrky musí být šetřena osobní čest a důstojnost všech dotčených osob.

§ 25

Stupně bezpečnostních provereek

V závislosti na stupni utajení, pro který má být navrhované osobě vydáno osvědčení, se provádí

- a) bezpečnostní prověrka I. stupně pro stupeň utajení "Vyhrazené",
- b) bezpečnostní prověrka II. stupně pro stupeň utajení "Důvěrné",
- c) bezpečnostní prověrka III. stupně pro stupeň utajení "Tajné",
- d) bezpečnostní prověrka IV. stupně pro stupeň utajení "Přísně tajné".

§ 26

Bezpečnostní prověrka I. stupně

Bezpečnostní prověrku I. stupně tvoří vyhodnocení podkladových materiálů statutárním orgánem.

§ 27

Bezpečnostní prověrka II. stupně

Bezpečnostní prověrku II. stupně tvoří

- a) posouzení podkladových materiálů Úřadem,
- b) posouzení opisu z evidence Rejstříku trestů⁶⁾ navrhované osoby Úřadem,
- c) šetření Úřadu podle § 8 odst. 2 písm. a) a b) k navrhované osobě včetně ověření její identity,
- d) šetření zpravodajských služeb podle § 9 odst. 2 písm. b) a Policie České republiky podle § 10 odst. 4 písm. a) k navrhované osobě, provedená na základě žádosti Úřadu.

§ 28

Bezpečnostní prověrka III. stupně

(1) Bezpečnostní prověrku III. stupně tvoří opatření uvedená v § 27 a dále

- a) šetření Úřadu podle § 8 odst. 2 písm. a) a b) k osobám starším 18 let žijícím snolečně s navrhovanou osobou v místě, kde je tato

(1) Bezpečnostní prověrku III. stupně tvoří opatření uvedená v § 27 a dále

- a) šetření Úřadu podle § 8 odst. 2 písm. a) a b) k osobám starším 18 let žijícím společně s navrhovanou osobou v místě, kde je tato osoba přihlášená k trvalému pobytu, a v jiném místě, kde se navrhovaná osoba zdržuje,
- b) šetření zpravodajských služeb podle § 9 odst. 2 písm. b) a Policie České republiky podle § 10 odst. 4 písm. a) k osobám starším 18 let žijícím společně s navrhovanou osobou v místě, kde je tato osoba přihlášená k trvalému pobytu, a v jiném místě, kde se navrhovaná osoba zdržuje, provedená na základě žádosti Úřadu.

(2) Jsou-li opatřeními provedenými podle odstavce 1 zjištěny poznatky, které by mohly být považovány za překážku pro vydání osvědčení, může bezpečnostní prověrku III. stupně dále tvořit šetření zpravodajských služeb nebo Policie České republiky k navrhované osobě v prostředí, ve kterém se tato osoba pohybuje, ke zjištění, zda se u navrhované osoby nevyskytují bezpečnostní rizika. Šetření se provádí na základě žádosti Úřadu.

§ 29

Bezpečnostní prověrka IV. stupně

Bezpečnostní prověrku IV. stupně tvoří bezpečnostní prověrka III. stupně, prověření identity navrhované osoby zpravodajskými službami a jejich šetření ke zjištění výskytu bezpečnostních rizik v prostředí, ve kterém se navrhovaná osoba pohybuje. Šetření se provádí na základě žádosti Úřadu.

§ 30

Bezpečnostní pohovor

(1) Jsou-li při provádění bezpečnostní prověrky zjištěny skutečnosti, které mohou být na překážku vydání osvědčení, provádí se bezpečnostní pohovor. V bezpečnostním pohovoru má navrhovaná osoba možnost vyjádřit se ke zjištěným skutečnostem.

(2) Bezpečnostní pohovor provádí statutární orgán nebo Úřad. Pokud jsou skutečnosti podle odstavce 1 zjištěny zpravodajskými službami, provádí bezpečnostní pohovor příslušná zpravodajská služba.

(3) Bezpečnostní pohovor musí být po jeho provedení vyhodnocen.

(4) Ve výjimečných a odůvodněných případech lze bezpečnostní pohovor nahradit písemným vyjádřením navrhované osoby ke skutečnostem, které by jinak byly předmětem bezpečnostního pohovoru.

(5) Předmětem bezpečnostního pohovoru nesmějí být skutečnosti, které mohou ohrozit obranu nebo bezpečnost státu.

(6) Bezpečnostním pohovorem nesmějí být dotčena práva třetích osob a ohrožen zdroj informací.

§ 31

Vyhodnocení

(1) O výsledku svých šetření podle § 27 až 29 podrobně informuje Policie České republiky a zpravodajské služby Úřad.

(2) Na závěr bezpečnostní prověrky Úřad posoudí, zda navrhovaná osoba splňuje podmínku osobnostní způsobilosti, a provede celkové vyhodnocení získaných materiálů. V případě potřeby může Úřad požádat Policii České republiky nebo zpravodajské služby o doplnění šetření.

Předpoklady, jejichž splnění je podmínkou určení osoby, se ověřují formou zvláštního procesu, nazvaného bezpečnostní prověrka. S ohledem na získávání informací z osobního života navrhované osoby není možno zahájit bezpečnostní prověrku bez jejího výslovného souhlasu a po vzetí souhlasu naspět je nutno ihned prověrku zastavit.

V zájmu omezení rizika ohrožení utajovaných skutečností se umožňuje, aby při určování osoby, která bude přicházet do styku s utajovanými skutečnostmi ve značném rozsahu (například z důvodu jejího pracovního zařazení), byla provedena bezpečnostní prověrka vyššího stupně. Obdobně je řešen případ uvedený v odstavci 5 s tím rozdílem, že není nutné provést celou bezpečnostní prověrku vyššího stupně, ale pouze ta opatření, která umožní příslušné skutečnosti ověřit. V zájmu zajištění práv osoby se vyžaduje, k provedení těchto opatření, souhlas navrhované osoby.

Opatření, realizovaná v rámci jednotlivých stupňů bezpečnostních prověrek, jsou navržena tak, aby optimálním způsobem umožnila ověřit, zda osoba splňuje zákonem stanovené předpoklady pro příslušný stupeň utajení. S ohledem na diferenciaci jednotlivých stupňů utajení utajovaných skutečností jsou diferencována i jednotlivá opatření, a to od čistě administrativních úkonů až po opatření, kterými dochází k zásahům do soukromí osob. Rozsah opatření odpovídá minimální míře prověřování osob v zemích Evropské unie a členských zemí Severoatlantické aliance.

V rámci prověřování osoby mohou být zjištěny skutečnosti, které lze objasnit pouze cestou přímého kontaktu s navrhovanou osobou. Může jít například o vyvrácení nepravdivých informací, vztahujících se k navrhované osobě. Proto se navrhuje zavedení bezpečnostního pohovoru jako prostředku objektivizace bezpečnostní prověrky. Současně se navrhuje omezit provedení bezpečnostního pohovoru v případech, kdy je třeba chránit bezpečnostní zájmy státu, nebo práva třetích osob.

Na závěr bezpečnostní prověrky se provádí celkové vyhodnocení získaných poznatků a materiálů, přičemž Úřadu se ponechává na úvaze, zda osoba splňuje podmínku osobnostní způsobilosti. Ostatní zákonné podmínky nejsou předmětem správní úvahy a je-li určitá skutečnost zjištěna (věková překážka, zjištění bezpečnostního rizika), má to za následek nevydání osvědčení.

správní úvahy a je-li určitá skutečnost zjištěna (věková překážka, zjištění bezpečnostního rizika), má to za následek nevydání osvědčení.

Díl třetí

Určování fyzických osob ke styku s utajovanými skutečnostmi

§ 32

Postup určování

- (1) Výběr navrhované osoby provede statutární orgán.
- (2) Statutární orgán je povinen navrhovanou osobu předem seznámit s podmínkami a způsobem provedení bezpečnostní prověrky, informovat ji o zásadách ochrany utajovaných skutečností, jejích právech, povinnostech a následcích porušení ochrany utajovaných skutečností a vyžádat si její písemný souhlas s provedením bezpečnostní prověrky.
- (3) V případě souhlasu navrhované osoby s provedením bezpečnostní prověrky si statutární orgán od této osoby vyžádá předložení podkladových materiálů, ne starších čtyř měsíců.
- (4) Navrhovaná osoba je povinna v podkladových materiálech uvádět úplné a pravdivé údaje.
- (5) Podkladovými materiály pro bezpečnostní prověrku I. stupně jsou základní část bezpečnostního dotazníku a výpis z evidence Rejstříku trestů.²⁾ Podkladovými materiály pro bezpečnostní prověrku II. stupně jsou základní a první doplňující část bezpečnostního dotazníku a prohlášení k osobnostní způsobilosti, pokud zákon nestanoví jinak. Podkladovými materiály pro bezpečnostní prověrku III. nebo IV. stupně jsou základní, první doplňující a druhá doplňující část bezpečnostního dotazníku a posudek o osobnostní způsobilosti.

§ 33

Bezpečnostní dotazník

- (1) Bezpečnostní dotazník se dělí na část základní a dvě části doplňující.
- (2) Část základní vyplní každá navrhovaná osoba a předá ji statutárnímu orgánu.
- (3) První doplňující část vyplní navrhovaná osoba pro účely bezpečnostní prověrky II., III. nebo IV. stupně. Druhou doplňující část vyplní navrhovaná osoba pro účely bezpečnostní prověrky III. nebo IV. stupně. Příslušné doplňující části včetně prohlášení k osobnostní způsobilosti nebo posudku o osobnostní způsobilosti předá navrhovaná osoba statutárnímu orgánu v podobě vylučující možnost, aby se statutární orgán seznámil s jejich obsahem.
- (4) V základní části navrhovaná osoba uvádí
  - a) jméno a příjmení, tituly,
  - b) datum a místo narození, rodné číslo,
  - c) adresu místa, kde je přihlášena k trvalému pobytu, a adresu jiného místa, kde se zdržuje,
  - d) rodinný stav,
  - e) státní občanství včetně předchozích,
  - f) číslo občanského průkazu, datum a místo jeho vydání,
  - g) současné povolání,
  - h) přehled předchozích zaměstnavatelů a povolání v posledních 5 letech,
  - i) životopis.
- (5) V první doplňující části navrhovaná osoba uvádí
  - a) druh a číslo cestovního dokladu, datum a místo jeho vydání,
  - b) je-li voják nebo nevoják, u vojáka číslo vojenské knížky, evidenční místo a dosaženou vojenskou hodnost, u nevojáka důvod zániku branné povinnosti,
  - c) je-li nebo byla-li ve služebním poměru, v jakém, ke komu a dosaženou hodnost,
  - d) všechna vznesená a sdělená obvinění z trestných činů vůči své osobě a pravomocná odsouzení,
  - e) členství v orgánech organizací v posledních 5 letech,
  - f) podnikatelskou činnost v posledních 5 letech,
  - g) nepřetržité pobyty v zahraničí delší než 30 dnů po dosažení věku 18 let a pobyty kratší, jejichž celková délka přesáhla 120 dní v kalendářním roce v posledních 5 letech,
  - h) majetkové poměry,
  - i) výkony rozhodnutí nařízené proti ní v posledních 5 letech,
  - j) členství v Lidových milicích,
  - k) kontakty a vazby na bývalé i současné zpravodajské a bezpečnostní služby cizí moci nebo na zpravodajské služby bývalé Československé socialistické republiky,
  - l) přehled předchozích bezpečnostních prověrek provedených podle tohoto zákona,
  - m) zda užívá nebo užívala omamné nebo psychotropní látky,
  - n) zda je nebo byla závislá na jiné návykové látce,
  - o) zda je nebo byla z nějaké závislosti léčena,
  - p) dodatek k životopisu vztahující se ke skutečnostem uvedeným v této části dotazníku.
- (6) Ve druhé doplňující části navrhovaná osoba uvádí
  - a) jméno, příjmení, tituly, rodné číslo, datum a místo narození, státní příslušnost včetně předchozích, manžela a datum sňatku

- a) jméno, příjmení, tituly, rodné číslo, datum a místo narození, státní příslušnost, včetně předchozích, manžela a datum sňatku,
  - b) současného zaměstnavatele a povolání manžela a adresu místa, kde je přihlášen k trvalému pobytu, liší-li se od obdobného údaje navrhované osoby,
  - c) jméno, příjmení, rodné číslo a datum a místo narození a státní příslušnost, včetně předchozích, všech osob žijících společně s navrhovanou osobou v místě, kde je tato osoba přihlášená k trvalému pobytu, a v jiném místě, kde se navrhovaná osoba zdržuje,
  - d) jména a adresy 3 osob, které nejsou uvedeny v bezpečnostním dotazníku z jiného důvodu a mohou se vyjádřit k navrhované osobě,
  - e) přehled navštěvovaných škol,
  - f) přehled předchozích zaměstnavatelů a povolání neuvedených v základní části,
  - g) majetkové poměry příslušníků domácnosti,^{9a)}
  - h) adresy míst, kde byla navrhovaná osoba v posledních 10 letech přihlášená k trvalému pobytu, a jiných míst, kde se zdržovala,
  - i) kontakty na osoby žijící v zahraničí,
  - j) příslušnost a vztahy k sdružením, obecně prospěšným společnostem a nadacím v posledních 5 letech,
  - k) souhlas k ověření stavu bankovních účtů, účtu ve Středisku cenných papírů a souhlas k ověření daňového přiznání,¹⁰⁾
  - l) dodatek k životopisu vztahující se ke skutečnostem uvedeným v této části dotazníku.
- (7) Součástí bezpečnostního dotazníku je
- a) 1 fotografie o rozměrech 35 x 45 mm, která odpovídá současné podobě navrhované osoby, zobrazuje ji v předním čelném pohledu s výškou obličejové části hlavy od očí k bradě minimálně 13 mm, v občanském oděvu, bez brýlí s tmavými skly s výjimkou nevidomých a bez pokrývky hlavy, není-li její použití odůvodněno důvody náboženskými nebo zdravotními; v takovém případě nesmí pokrývka hlavy zakrývat obličejovou část způsobem znemožňujícím její identifikaci,
  - b) čestné prohlášení o pravdivosti uvedených údajů,
  - c) souhlas s provedením bezpečnostní prověrky,
  - d) souhlas se shromažďováním a vedením údajů v souladu se zvláštním právním předpisem.¹¹⁾
- (8) Vyplněný bezpečnostní dotazník slouží pouze pro potřeby provedení bezpečnostní prověrky. Údaje v něm uvedené musí být chráněny před neoprávněným nakládáním.
- (9) Úřad stanoví právním předpisem formy bezpečnostního dotazníku, jeho vzor a způsob jeho vyplňování.

§ 34

Určování pro stupeň utajení "Vyhrazené"

- (1) Po předložení podkladových materiálů navrhovanou osobou provede statutární orgán bezpečnostní prověrku I. stupně. V odůvodněných případech může statutární orgán požádat Úřad o ověření údajů uvedených v podkladových materiálech.
- (2) V případě, že statutární orgán bezpečnostní prověrkou ověří, že navrhovaná osoba splňuje podmínky uvedené v § 18 odst. 1, může provést její určení podle § 38.
- (3) V případě, že statutární orgán bezpečnostní prověrkou ověří, že navrhovaná osoba některou z podmínek uvedených v § 18 odst. 1 nesplňuje, oznámí jí písemně tuto skutečnost.
- (4) Statutární orgán orgánu státu je oprávněn pověřit vedoucí zaměstnance, kteří jsou oprávněni činit právní úkony v pracovněprávních vztazích, a služební funkcionáře, kteří jsou oprávněni přijímat občany do služebního poměru nebo činit právní úkony v pracovněprávních vztazích, plněním své povinnosti provádět bezpečnostní prověrku I. stupně navrhovaných osob.

§ 35

Určování pro stupeň utajení

"Důvěrné", "Tajné" nebo "Přísně tajné"

- (1) Po předložení podkladových materiálů navrhovanou osobou požádá statutární orgán Úřad o vydání osvědčení. V žádosti uvede stupeň utajení, pro který má být osvědčení vydáno. Spolu se žádostí zašle statutární orgán podkladové materiály.
- (2) Před zasláním žádosti o vydání osvědčení je statutární orgán oprávněn se seznámit pouze se základní částí bezpečnostního dotazníku a pořídit si její kopii, kterou založí do spisu k navrhované osobě.
- (3) Statutární orgán je oprávněn žádat o vydání osvědčení pouze pro potřeby toho orgánu státu nebo organizace, za kterou je oprávněn jednat, pokud tento zákon nestanoví jinak.
- (4) Na základě žádosti statutárního orgánu Úřad zajistí provedení bezpečnostní prověrky příslušného stupně.
- (5) O skončení bezpečnostní prověrky informuje Úřad statutární orgán.

§ 36

Osvědčení

- (1) V případě, že Úřad bezpečnostní prověrkou ověří, že navrhovaná osoba splňuje podmínky uvedené v § 18 odst. 2, vydá osvědčení, které této osobě doručí. Po předložení platného osvědčení může statutární orgán provést určení navrhované osoby podle § 38.
- (2) U stupně utajení "Vyhrazené" se osvědčením uvedeným v odstavci 1 rozumí písemný záznam podle § 38 a u bezpečnostní prověrky I. stupně, provedené Úřadem, oznámení o splnění podmínek uvedených v § 18 odst. 1 vydané Úřadem.
- (3) V případě, že Úřad bezpečnostní prověrkou ověří, že navrhovaná osoba nesplňuje některou z podmínek uvedených v § 18 odst. 2, osvědčení nevydá a tento výsledek navrhované osobě oznámí. Nesplňuje-li navrhovaná osoba podmínky pro vydání osvědčení pro

osvědčení nevydává a tento výsledek navrhované osobě oznámí. Nesplňuje-li navrhovaná osoba podmínky pro vydání osvědčení pro požadovaný stupeň utajení, vydá Úřad osvědčení pro takový stupeň utajení, pro který navrhovaná osoba splňuje podmínky.

(4) Zjistí-li se v průběhu bezpečnostní проверки, že navrhovaná osoba prokazatelně nesplňuje některou z podmínek uvedených v § 18 odst. 1, bezpečnostní проверка se ukončí. O ukončení bezpečnostní проверки Úřad písemně informuje statutární orgán a navrhovanou osobu.

(5) Vyskytnou-li se po vydání osvědčení skutečnosti nasvědčující tomu, že osoba přestala splňovat některou z podmínek uvedených v § 18, je Úřad oprávněn zajistit a provést opatření potřebná k ověření těchto skutečností.

(6) Zjistí-li statutární orgán, který u navrhované osoby provedl bezpečnostní проверку I. stupně a její určení, že tato osoba přestala splňovat některou z podmínek uvedených v § 18 odst. 1, oznámí tuto skutečnost této osobě a neprodleně zruší její určení.

(7) Zjistí-li Úřad, že osoba, které bylo vydáno osvědčení, některou z podmínek uvedených v § 18 odst. 2 přestala splňovat, Úřad oznámí tuto skutečnost této osobě a statutárnímu orgánu, který osobu určil. Statutární orgán neprodleně zruší určení osoby.

Statutárnímu orgánu se ukládá povinnost provést předem poučení navrhované osoby a současně jsou mu přiznána oprávnění, umožňující eliminovat již na samém počátku z procesu určování osoby, které objektivně nesplňují zákonem stanovené předpoklady.

Protože základním dokumentem pro posouzení zákonných předpokladů je bezpečnostní dotazník, ve kterém osoba uvádí veškeré potřebné údaje, je tento součástí zákona. Navrhuje se, aby rozsah údajů, které fyzická osoba v dotazníku uvádí byl diferencován v závislosti na stupni utajení ke kterému jí má být vydáno osvědčení.

Vlastní postup určování je závislý na tom, ke kterému stupni utajení má být osoba určena. Z hlediska intenzity prověřování pro stupeň "Vyhrazené" postačí provedení bezpečnostní проверки I. stupně statutárním orgánem. Provedení bezpečnostních prověrek pro ostatní stupně utajení již zajišťuje Úřad a na jejich vlastní realizaci se podílejí i další orgány státu.

Po vyplnění bezpečnostního dotazníku je provedena bezpečnostní проверка a to buď přímo statutárním orgánem, nebo prostřednictvím Úřadu, v závislosti na tom, na jaký stupeň utajení je osoba navrhována. V případě stupně utajení "Vyhrazené" může statutární orgán po vyhodnocení výsledků проверки osobu určit, v ostatních případech tak učiní poté, co navrhovaná osoba předloží osvědčení vydané Úřadem. Osvědčení deklaruje, že navrhovaná osoba splňuje zákonem stanovené předpoklady pro styk s utajovanými skutečnostmi. Samo o sobě ovšem ještě nezakládá osobě oprávnění se s takovými skutečnostmi seznamovat.

Je nutno konstatovat, že při ověřování předpokladů se vychází z principu, že výskyt důvodných pochybností svědčí v neprospěch určované osoby. Uplatnění tohoto principu je nezbytné z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky.

S ohledem na specifickou povahu osvědčení, že navrhovaná osoba splňuje, resp. nesplňuje zákonem stanovené předpoklady je navrženo, aby vydání osvědčení nebylo rozhodnutím ve smyslu správního řádu. Zároveň se vylučuje možnost přezkumu soudem.

§ 37

Platnost osvědčení a zánik platnosti

(1) Doba platnosti osvědčení je

- a) pro stupeň utajení "Vyhrazené" nejdéle šest let,
- b) pro stupeň utajení "Důvěrné" pět let,
- c) pro stupeň utajení "Tajné" pět let,
- d) pro stupeň utajení "Přísně tajné" pět let.

(2) Platnost osvědčení zaniká

- a) uplynutím doby platnosti podle odstavce 1, nebo
- b) oznámením podle § 36 odst. 6 nebo 7.

(3) Zanikla-li platnost osvědčení podle odstavce 2 písm. b), je osoba, které bylo osvědčení vydáno Úřadem, Ministerstvem, zpravodajskou službou nebo Policií České republiky, povinna je odevzdat do 5 pracovních dnů ode dne oznámení o tomto zániku tomu, kdo osobě osvědčení vydal. Současně je povinna ve stejné lhůtě odevzdat i certifikát, byl-li osobě vydán, tomu, kdo osobě certifikát vydal.

Ustanovení § 37 uvádí lhůty platnosti osvědčení pro jednotlivé stupně utajení. Z důvodu potřeby opětovného provedení bezpečnostní проверки jsou lhůty stanoveny jako maximální a po jejich uplynutí je nutno bezpečnostní проверку opakovat. U stupně "Vyhrazené", kde se osvědčením rozumí samotný záznam o určení, je stanovení lhůty jeho platnosti (nanejvýše ovšem 12 let) plně v kompetenci statutárního orgánu.

Určení

§ 38

(1) Určení navrhované osoby provádí statutární orgán. O určení provede statutární orgán písemný záznam (dále jen "záznam o určení"), který podepíše statutární orgán a určená osoba.

(2) Součástí záznamu o určení je písemné prohlášení určené osoby, že byla poučena o právech a povinnostech vyplývajících z určení

(2) Součástí záznamu o určení je písemné prohlášení určené osoby, že byla poučena o právech a povinnostech vyplývajících z určení, seznámena s předpisy vztahujícími se k ochraně utajovaných skutečností a s následky jejich porušení (dále jen "poučení"). Poučení provede nebo provedení zajistí statutární orgán.

(3) Určení statutárního orgánu organizace, které mají být poskytnuty utajované skutečnosti, provede statutární orgán, který utajované skutečnosti bude poskytovat. Jde-li o utajované skutečnosti poskytované cizí mocí, provede určení statutárního orgánu Úřad.

(4) Určení statutárního orgánu organizace, ve které utajované skutečnosti vznikají, provede ministr nebo vedoucí ústředního úřadu, do jehož působnosti utajované skutečnosti náleží; není-li jej, Úřad.

(5) Nové určení se provede při změně zaměstnavatele nebo změně oblasti vymezené činnosti, přičemž bezpečnostní prověrka se neprovádí, trvá-li platnost osvědčení. Před takovým určením je statutární orgán povinen vyžádat si od osoby, jež má být určena a je držitelem platného osvědčení pro požadovaný stupeň, kopii základní části bezpečnostního dotazníku. Současně je statutární orgán povinen založit spis k navrhované osobě.

(6) Statutární orgán je povinen do 30 dnů ode dne určení navrhované osoby o této skutečnosti písemně vyrozumět Úřad. Tuto povinnost nemají zpravodajské služby a Policie České republiky u určení navrhovaných osob, kterým vydaly osvědčení podle § 9 odst. 1 písm. a) nebo § 10 odst. 1.

(7) Způsob určení osoby v rozsahu potřeby k seznámení s utajovanou skutečností v občanském soudním řízení a ve správním soudnictví stanoví zvláštní předpis.^{11a)}

§ 39

Zánik určení

(1) Určení zaniká

- a) zánikem platnosti osvědčení,
- b) skončením výkonu povolání nebo funkce,
- c) jeho ukončením provedeným statutárním orgánem,
- d) pominutím důvodu určení, nebo
- e) úmrtím nebo prohlášením za mrtvého.

(2) Statutární orgán provede o zániku určení písemný záznam a učiní taková opatření, aby se osoba, u které určení zaniklo podle odstavce 1 písm. a) až d), již nemohla dále seznamovat s utajovanými skutečnostmi.

(3) Povinnost zachovávat mlčenlivost trvá i po zániku určení, nejdéle však do doby, do kdy je skutečnost, na kterou se mlčenlivost váže, utajovanou skutečností.

(4) Statutární orgán je povinen do 30 dnů ode dne zániku určení o této skutečnosti písemně vyrozumět Úřad. Tuto povinnost nemají zpravodajské služby a Policie České republiky u zániku určení u osob, kterým vydaly osvědčení podle § 9 odst. 1 písm. a) nebo § 10 odst. 1.

Zvláštní způsoby určování a osoby určené ke styku s utajovanými skutečnostmi ze zákona

§ 40

(1) Ve výjimečných případech, na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na dva měsíce, může statutární orgán provést určení pro stupně utajení "Důvěrné", "Tajné" nebo "Přísně tajné" bez předchozího provedení bezpečnostní prověrky. Podmínkou je souhlas navrhované osoby s tímto způsobem určení a s následným provedením bezpečnostní prověrky.

(2) Před určením podle odstavce 1 je statutární orgán povinen předložit Úřadu podkladové materiály k navrhované osobě a požádat o souhlas s takovým způsobem určení.

(3) Úřad provede k navrhované osobě šetření v evidencích Ministerstva vnitra, zajistí provedení šetření v evidencích Policie České republiky a zpravodajských služeb a bez zbytečného odkladu vyhodnotí získané předložené materiály.

(4) Na základě souhlasu Úřadu může statutární orgán navrhovanou osobu určit pro požadovaný stupeň utajení a vymezenou oblast činnosti. Při určení a poučení osoby se postupuje podle § 38 odst. 1 a 2.

(5) Statutární orgán je povinen bez zbytečného odkladu o určení písemně informovat Úřad, který zajistí dodatečné provedení příslušné bezpečnostní prověrky. Po ukončení této prověrky lze osobě uvedené v odstavci 1 vydat osvědčení.

(6) Souhlas s provedením bezpečnostní prověrky podle odstavce 1 nelze odvolat.

Ustanovení řeší případy, kdy trvání na lhůtách stanovených v zákoně pro provedení bezpečnostní prověrky by znemožnilo činnost určitého okruhu osob (znalců, tlumočnicků, konzultantů atp.). Na určení ve zkrácené lhůtě není právní nárok a záleží na posouzení toho kterého konkrétního případu. S ohledem na tuto zvláštnost se navrhuje minimální rozsah prověřovacích opatření (především šetření v evidencích). V zájmu vyloučení opakování tohoto způsobu určení je nutné následně provést příslušnou bezpečnostní prověrku. Zvláštní způsob určení nemá žádný dopad na případnou trestněprávní odpovědnost takto určené osoby.

§ 41

(1) Statutární orgán je oprávněn požádat Úřad o vydání osvědčení pro svou osobu. V případě, že statutární orgán je kolektivní, může požádat o vydání osvědčení pro kteréhokoli svého člena.

(2) Každý, u kterého nelze požádat o vydání osvědčení prostřednictvím statutárního orgánu a u něhož je předpoklad, že se bude

- (2) Každý, u kterého nelze požádat o vydání osvědčení prostřednictvím statutárního orgánu a u něhož je předpoklad, že se bude seznamovat s utajovanými skutečnostmi, je v odůvodněných případech oprávněn požádat Úřad o vydání osvědčení pro svou osobu.
- (3) O vydání osvědčení mohou požádat i osoby uvedené v § 42 odst. 1 a § 43 odst. 1. Ustanovení § 42 odst. 2 a § 43 odst. 2 nejsou nevydáním osvědčení dotčena.
- (4) V případě žádosti podle odstavců 1 a 2 plní úkoly statutárního orgánu Úřad, s výjimkou poučení a určení.
- (5) Poučení a určení osob uvedených v odstavcích 1 a 2 provede ten, kdo takovou osobu s utajovanou skutečností seznámí, přičemž kopii záznamu o určení zašle Úřadu.

Ustanovení řeší případy, kdy u některých osob nelze užít standardní postup určování (např. u statutárních orgánů samých nebo statutárních orgánů kolektivních). Současně umožňuje, aby o osvědčení mohli požádat i soudci a státní zástupci, advokáti, notáři, poslanci a senátoři, primátoři a starostové obcí, osoby určené ze zákona, atp., ačkoli to zákon výslovně nevyžaduje.

§ 42

- (1) U poslanců a senátorů s výjimkou členů kontrolních orgánů podle zvláštních zákonů¹²⁾ a u advokátů se bezpečnostní prověrka neprovádí.
- (2) Pokud se některá z osob uvedených v odstavci 1 bude při výkonu své funkce seznamovat s utajovanou skutečností, je ten, kdo bude tuto osobu s utajovanou skutečností seznamovat, povinen předem provést její poučení a pořádný o tom písemný záznam. Podpisem záznamu se taková osoba stává osobou určenou v rozsahu potřeby seznámení se s utajovanou skutečností podle předchozí věty.
- (3) Pro jednání Poslanecké sněmovny, Senátu nebo jejich orgánů, jehož předmětem jsou utajované skutečnosti, je povinen ten, kdo bude poslance nebo senátory s utajovanými skutečnostmi seznamovat, předem provést jejich poučení. Za písemný záznam o tomto poučení se považuje zápis o schůzi příslušné komory nebo jejího orgánu.
- (4) Ten, kdo osobu uvedenou v odstavci 1 s utajovanou skutečností seznámí, je povinen písemně vyrozumět Úřad do 30 dnů o poučení podle odstavce 2.

S ohledem na zachování ústavního práva obviněného nebo obžalovaného na svobodnou volbu obhájce se navrhuje zvláštní postup, kdy na orgánem státu předem poučeného obhájce se hledí jako na osobu určenou ad hoc se všemi právními důsledky, bez předchozího provedení bezpečnostní prověrky.

Ustanovení upravuje další okruh osob, u kterých se vzhledem k jejich specifickému postavení neprovádí bezpečnostní prověrka a zároveň se stanoví postup jejich určování.

§ 43

Určené osoby ze zákona

- (1) Určenými osobami ze zákona jsou
- a) prezident republiky,
  - b) předseda Poslanecké sněmovny,
  - c) předseda Senátu,
  - d) členové vlády,
  - e) prezident, viceprezident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu,
  - f) soudci,
  - g) Veřejný ochránce práv a zástupce Veřejného ochránce práv.
- (2) Osoby podle odstavce 1 se stávají osobami určenými pro všechny stupně utajení dnem zvolení nebo jmenování do funkce. Určenými osobami podle předchozí věty jsou pouze po dobu výkonu funkce a pro účely jejího výkonu.

Díl čtvrtý

Bezpečnostní spis k navrhované osobě, spis k navrhované osobě a zproštění povinnosti zachovávat mlčenlivost

§ 44

Bezpečnostní spis k navrhované osobě

- (1) Bezpečnostní spis k navrhované osobě obsahuje podkladové materiály, výsledky šetření Úřadu, zpravodajských služeb a Policie České republiky, údaje o bezpečnostním pohovoru, závěry celkového vyhodnocení bezpečnostní prověrky, případně další údaje vztahující se k podkladovým materiálům a provádění bezpečnostní prověrky.
- (2) Bezpečnostní spis k navrhované osobě zakládá
- a) Úřad při zahájení bezpečnostní prověrky II., III. nebo IV. stupně,
  - b) Ministerstvo při zahájení bezpečnostní prověrky II. stupně prováděné podle § 8a odst. 1,
  - c) zpravodajské služby při zahájení bezpečnostní prověrky II., III. nebo IV. stupně prováděné podle § 9 odst. 1 písm a),
  - d) Policie České republiky při zahájení bezpečnostní prověrky II., III. nebo IV. stupně prováděné podle § 10 odst. 1 a po jeho

založení jej vede, doplňuje, eviduje a vyřazuje.

(3) Bezpečnostní spis k navrhované osobě je nutno chránit před neoprávněným nakládáním. Údaje uvedené v bezpečnostním spisu k navrhované osobě lze využívat pouze pro plnění úkolů podle tohoto zákona.

(4) Bezpečnostní spis k navrhované osobě se předepsaným způsobem zničí v roce následujícím po uplynutí 20 let od uplynutí platnosti poslední vydaného osvědčení či od data doručení posledního oznámení o nesplnění podmínek.

(5) Bezpečnostní spis k navrhované osobě se vede i po vydání osvědčení.

Bezpečnostní spis k navrhované osobě je dokument, jehož obsahem jsou údaje související s osobou, u které byla provedena bezpečnostní prověrka.

Údaje mohou být využívány i pro další eventuální bezpečnostní prověrky. Součástí bezpečnostního spisu nejsou údaje získané zpravodajskými službami, ale pouze výstupy z takovéto činnosti (stanovisko ve formě sdělení "byla nebo nebyla zjištěna u navrhované osoby bezpečnostní rizika atp."). Tímto je zabráněno, mimo jiné, i koncentraci údajů o osobách u jednoho úřadu.

K ochraně práv osob se zde zároveň stanoví povinnost bezpečnostní spis ve stanovené lhůtě zničit.

§ 45

Spis k navrhované osobě

(1) Do spisu k navrhované osobě se zakládají

a) podkladové materiály při určování pro stupeň utajení "Vyhrazené"; při určování pro ostatní stupně utajení kopie základní části bezpečnostního dotazníku,

b) žádost o vydání osvědčení,

c) osvědčení nebo jeho ověřená kopie,¹³⁾

d) záznam o určení,

e) záznam o zániku určení,

f) další skutečnosti oznámené na základě tohoto zákona.

(2) Spis k navrhované osobě zakládá statutární orgán při zahájení bezpečnostní prověrky, nebo vždy před určením osoby, které již bylo osvědčení vydáno. Statutární orgán tento spis rovněž vede, doplňuje, eviduje a vyřazuje. Spis k navrhované osobě není součástí personálního spisu, do kterého se zakládá pouze kopie záznamu o určení osoby.

(3) Spis k navrhované osobě se nezakládá u osob určených podle § 43.

(4) Spis k navrhované osobě je nutno chránit před neoprávněným nakládáním.

(5) Při zániku určení podle § 39 odst. 1 písm. a) až d) je statutární orgán povinen osobě, ke které byl spis k navrhované osobě založen, vydat podkladové materiály.

(6) V případě, že k určení navrhované osoby po dobu platnosti osvědčení nedošlo, postupuje statutární orgán podle odstavce 5.

Spis k navrhované osobě je evidenčním dokumentem a nakládání s ním je svěřeno statutárnímu orgánu. Údaje, uvedené v bezpečnostním spisu, jsou chráněny před zneužitím i tím, že spis je veden odděleně od personálního spisu a údaje tak budou známy pouze omezenému okruhu osob (např. statutárnímu orgánu, bezpečnostnímu řediteli).

V paragrafu jsou rovněž stanoveny případy, kdy je statutární orgán povinen vydat osobě podkladové materiály.

§ 46

Zproštění povinnosti zachovávat mlčenlivost

(1) V řízení před orgánem státu může na jeho žádost osobu zprostit povinnosti zachovávat mlčenlivost (dále jen "zproštění mlčenlivosti") ministr nebo vedoucí ústředního úřadu, do jehož působnosti utajovaná skutečnost náleží, pokud zákon nestanoví jinak.

(2) V případě, že ústřední úřad zanikl a nemá právního nástupce, může zproštění mlčenlivosti provést ředitel Úřadu.

(3) Týká-li se povinnost zachovávat mlčenlivost věci, kterou projednává orgán Parlamentu České republiky, může zprostit mlčenlivosti Poslanecká sněmovna nebo Senát svým usnesením. V těchto případech je třeba požádat o vyjádření příslušného ministra nebo vedoucího ústředního úřadu.

(4) V případě zakázky, která obsahuje utajované skutečnosti, zprošťuje mlčenlivosti objednatel, nemůže-li tak učinit, ředitel Úřadu.

(5) Zproštění mlčenlivosti provádí

a) prezident republiky u předsedy vlády, prezidenta, viceprezidenta a členů Nejvyššího kontrolního úřadu, předsedy a místopředsedy Ústavního soudu, předsedy a místopředsedy Nejvyššího soudu, vedoucího Kanceláře prezidenta republiky a Veřejného ochránce práv a zástupce Veřejného ochránce práv,

b) Poslanecká sněmovna u poslanců,

c) Senát u senátorů,

d) předseda Poslanecké sněmovny u vedoucího Kanceláře Poslanecké sněmovny,

e) předseda Senátu u vedoucího Kanceláře Senátu,

f) předseda vlády u ministrů a vedoucích ostatních ústředních úřadů,

g) předseda Ústavního soudu u soudců Ústavního soudu,

h) ministr spravedlnosti u soudců všech soudů, státních zástupců a přisedících.

(6) Před zproštěním mlčenlivosti podle odstavce 5 je třeba požádat o vyjádření ministra nebo vedoucího ústředního úřadu, do jehož

působnosti utajovaná skutečnost náleží.

(7) Zproštění mlčenlivosti se nevyžaduje u prezidenta republiky.

(8) Zproštění mlčenlivosti se vztahuje pouze na příslušnou utajovanou skutečnost, a to v nezbytně nutném rozsahu a na dobu nezbytně nutnou. O tomto zproštění se pořizuje písemný záznam. Zproštěním mlčenlivosti není dotčen stupeň utajení.

(9) Zproštění mlčenlivosti lze odepřít v případech, kdy by tím mohlo dojít k mimořádně vážné nebo vážné újmě zájmům České republiky anebo k ohrožení života či zdraví osob. Ani v těchto případech však nesmí být v trestním řízení dotčeno právo osoby na obhajobu.

(10) Jedná-li se o utajovanou skutečnost cizí moci, k jejíž ochraně se Česká republika zavázala, je třeba požádat o vyjádření k zproštění mlčenlivosti Úřad. Úřad je povinen vyžádat si závazné stanovisko cizí moci.

Vymezuje se postup zprošťování povinnosti mlčenlivosti u jednotlivých okruhů osob a současně se stanoví podmínky takového zproštění. Posiluje se úloha vedoucího ústředního úřadu, do jehož působnosti utajovaná skutečnost náleží, který rozhoduje, resp. se vyjadřuje k možnosti zproštění povinnosti mlčenlivosti. V zájmu ochrany práv osob se vytváří předpoklad, aby odmítnutí zproštění neztěžovalo postavení osoby obviněné, resp. obžalované. U prezidenta republiky se zproštění povinnosti mlčenlivosti nevyžaduje a rozhodování o tomto se ponechává na jeho vůli. V případech, kdy by mohlo dojít k ohrožení, zejména bezpečnostních zájmů republiky, lze zproštění povinnosti mlčenlivosti odepřít.

HLAVA ŠESTÁ

PROSTŘEDKY OCHRANY UTAJOVANÝCH SKUTEČNOSTÍ

§ 47

Personální bezpečnost

(1) Personální bezpečnost tvoří systém opatření, jehož cílem je, aby se s utajovanými skutečnostmi seznamovala pouze fyzická osoba uvedená v § 17 odst. 1 a 3. Součástí personální bezpečnosti jsou rovněž opatření zajišťující ochranu této osoby.

(2) Úřad stanoví právním předpisem výběr navrhovaných osob, výchovu určených osob, vzory tiskopisů v oblasti personální bezpečnosti a způsob jejich vyplňování.

§ 48

Administrativní bezpečnost

(1) Administrativní bezpečnost tvoří systém opatření, jehož cílem je ochrana utajovaných skutečností při jejich tvorbě, příjmu, evidenci, zpracovávání, přepravě, ukládání, vyřazování, skartaci a archivaci, případně i jiné manipulaci.

(2) Úřad stanoví právním předpisem postupy při tvorbě, evidenci, přenášení, přepravě, zapůjčování, ukládání, jiné manipulaci a skartaci utajovaných písemností.

§ 49

Objektová bezpečnost

(1) Objektovou bezpečnost tvoří systém opatření, jehož cílem je zabránit nepovolané osobě v přístupu do objektů nebo prostor, kde se vyskytují utajované skutečnosti, nebo zabránit poškození, znehodnocení, zničení či jinému ohrožení utajované skutečnosti.

(2) Úřad stanoví právním předpisem způsoby zabezpečení ochrany objektů, použití technických prostředků, podmínky nasazení fyzické ochrany a stanovení režimových opatření.

§ 50

Technická bezpečnost

(1) Technickou bezpečnost tvoří systém opatření k zabezpečení ochrany utajovaných skutečností technickými prostředky.

(2) K ochraně utajovaných skutečností musí být používány technické prostředky certifikované Úřadem nebo jím pověřenou organizací. Ostatní technické prostředky lze použít pouze doplňkově a za podmínky, že jejich užitím nedojde ke snížení úrovně ochrany požadované pro daný stupeň utajení.

(3) Seznam certifikovaných technických prostředků je uveden ve věstníku Úřadu.

(4) Úřad stanoví právním předpisem systém opatření, technické prostředky a způsob jejich použití při ochraně utajovaných skutečností.

§ 51

Bezpečnost informačních systémů

(1) Bezpečnost informačních systémů tvoří systém opatření k zabezpečení ochrany utajovaných skutečností v informačních systémech.

(2) Informační systémy používané k nakládání s utajovanými skutečnostmi jsou povinně certifikovány Úřadem nebo jím pověřenou

- (1) Bezpečnost informačních systémů tvoří systém opatření k zabezpečení ochrany utajovaných skutečností v informačních systémech.
- (2) Informační systémy používané k nakládání s utajovanými skutečnostmi jsou povinně certifikovány Úřadem nebo jím pověřenou organizací.
- (3) Úřad stanoví právním předpisem požadavky na bezpečnost informačních systémů nakládajících s utajovanými skutečnostmi a minimální požadavky v oblasti počítačové bezpečnosti.

§ 52

Kryptografická ochrana

- (1) Kryptografickou ochranu utajovaných skutečností tvoří systém opatření na ochranu těchto skutečností pomocí kryptografických metod při zpracování, přenosu, ukládání a archivaci utajovaných skutečností v přenosových, výpočetních a informačních systémech.
- (2) Kryptografická ochrana utajovaných skutečností je zajišťována odborně způsobilými pracovníky a kryptografickými prostředky.
- (3) Odbornou způsobilost pracovníků kryptografické ochrany utajovaných skutečností ověřuje Úřad nebo jím pověřená organizace.
- (4) K ochraně utajovaných skutečností musí být používány kryptografické prostředky certifikované Úřadem.
- (5) Úřad stanoví právním předpisem způsoby použití, nasazování a evidence kryptografických prostředků a rovněž používání klíčových materiálů a zjišťování odborné způsobilosti pracovníků kryptografické ochrany utajovaných skutečností.

§ 53

Certifikace

- (1) Certifikací se rozumí proces ověřování a schvalování způsobilosti technických prostředků, informačních systémů a kryptografických prostředků používaných při ochraně utajovaných skutečností. Certifikací se zjišťuje shoda technických prostředků, informačních systémů a kryptografických prostředků s bezpečnostními standardy.
- (2) Certifikaci provádí Úřad nebo jím pověřená organizace.
- (3) Úřad stanoví právním předpisem postupy a způsoby certifikačního procesu a náležitosti certifikátů.

§ 54

Průmyslová bezpečnost

- (1) Průmyslovou bezpečnost tvoří systém opatření na ochranu utajovaných skutečností uplatňovaný u organizací.
- (2) Průmyslovou bezpečnost jsou povinny dodržovat organizace, kterým jsou utajované skutečnosti poskytnuty nebo u kterých utajované skutečnosti vznikají.
- (3) Utajované skutečnosti mohou být poskytovány pouze organizaci, které bylo Úřadem vydáno potvrzení.
- (4) Lze-li důvodně předpokládat, že v organizaci budou utajované skutečnosti vznikat nebo se s nimi organizace bude seznamovat, je tato organizace povinna požádat Úřad o vydání potvrzení.
- (5) Úřad stanoví právním předpisem způsob a postup ověřování bezpečnostní spolehlivosti organizace, vzor bezpečnostního dotazníku organizace a způsob jeho vyplňování, vzory dalších tiskopisů a potvrzení.

Podmínky pro vydání potvrzení

§ 55

Potvrzení lze vydat organizaci, která

- a) je způsobilá zabezpečit ochranu utajovaných skutečností,
- b) je ekonomicky stabilní,
- c) je bezpečnostně spolehlivá.

§ 56

Za organizaci nezpůsobilou zabezpečit ochranu utajovaných skutečností je považována organizace, která není schopna dodržovat ochranu utajovaných skutečností v souladu s tímto zákonem.

§ 57

Ekonomicky stabilní není organizace

- a) v likvidaci,
- b) na jejíž majetek byl prohlášen konkurs,
- c) na jejíž majetek bylo povoleno vyrovnání,
- d) která neplní finanční povinnosti vůči státu, nebo
- e) která závažným způsobem nebo opakovaně neplní finanční závazky vůči fyzickým osobám nebo organizacím.

§ 58

§ 58

- (1) Za bezpečnostně spolehlivou není považována organizace, u které bylo zjištěno bezpečnostní riziko.
- (2) Za bezpečnostní riziko lze označit
  - a) činnost proti zájmům České republiky nebo zájmům, k jejichž ochraně se Česká republika zavázala,
  - b) zahraniční vazby, které by mohly způsobit újmu zahraničně politickým nebo bezpečnostním zájmům České republiky, nebo
  - c) personální nestabilitu ve vedoucích funkcích nebo orgánech organizací.

§ 59

- (1) Bezpečnostní prověrkou organizace se ověřuje, zda organizace splňuje podmínky podle § 55.
- (2) Bezpečnostní prověrku organizace zajišťuje Úřad na základě žádosti statutárního orgánu o vydání potvrzení.
- (3) Žádost o vydání potvrzení obsahuje
  - a) písemné zdůvodnění žádosti,
  - b) bezpečnostní projekt organizace,
  - c) vyplněný bezpečnostní dotazník organizace,
  - d) doklady nebo jejich ověřené kopie¹³⁾ dosvědčující správnost údajů uvedených v bezpečnostním dotazníku.
- (4) Bezpečnostní prověrku organizace tvoří tato opatření
  - a) posouzení bezpečnostního projektu Úřadem,
  - b) posouzení bezpečnostní politiky Úřadem,
  - c) prověření hodnověrnosti údajů uvedených v bezpečnostním dotazníku organizace a bezpečnostním projektem organizace provedené Policií České republiky, Bezpečnostní informační službou nebo Vojenským zpravodajstvím a dalšími orgány státu na žádost Úřadu,
  - d) ověření schopnosti organizace dodržovat ochranu utajovaných skutečností Úřadem; na žádost Úřadu může toto ověření provést Bezpečnostní informační služba nebo Vojenské zpravodajství,
  - e) vyhodnocení předložených materiálů, získaných podkladů a stanovisek Úřadem.
- (5) Organizace je povinna k zajištění opatření podle odstavce 4 písm. b), c) a d) umožnit příslušným orgánům vstup do objektů, zařízení, provozů nebo jiných prostor a na pozemky, předložit potřebné doklady a poskytnout pravdivé a úplné informace o zjišťovaných skutečnostech.

§ 60

- (1) Bezpečnostní projekt organizace je projekt systému ochrany utajovaných skutečností u organizace.
- (2) Bezpečnostní projekt organizace obsahuje zejména způsob realizace její bezpečnostní politiky, aplikaci opatření personální, administrativní, objektové, organizační a technické bezpečnosti, bezpečnostních standardů a rovněž seznam osob, které se budou s utajovanými skutečnostmi seznamovat.

§ 61

- (1) Bezpečnostní dotazník organizace obsahuje
  - a) identifikační údaje organizace uvedené v Obchodním rejstříku, včetně změn za posledních pět let,
  - b) přehled peněžních ústavů, u kterých organizace založila účet v posledních třech letech, a čísla těchto účtů,
  - c) přehled vlastních i pronajatých budov a pozemků organizace v České republice i zahraničí,
  - d) přehled zahraničních společníků organizace v posledních pěti letech,
  - e) údaje o čistém obchodním jmění organizace,
  - f) přehled ročních účetních uzávěrek za posledních pět let,
  - g) údaje o výši hospodářského výsledku před zdaněním nebo ztrátě v posledních třech letech,
  - h) přehled poskytnutých i splacených půjček a úvěrů v posledních pěti letech,
  - i) přehled zastavení movitého i nemovitého majetku,
  - j) údaje o podání návrhu na konkurs nebo vyrovnání a rozhodnutí o konkursu nebo vyrovnání nebo údaje o vstupu do likvidace,
  - k) písemné zprávy auditora o ověření účetní závěrky za poslední tři roky, pokud byly zpracovány,
  - l) přehled veřejných zakázek, obchodních smluv, jejichž předmět plnění obsahuje utajované skutečnosti u obchodních smluv, které svým finančním objemem přesahují jedno procento obrátu organizace, za poslední tři roky,
  - m) název a sídlo daňového poradce,
  - n) přehled uskutečněných obchodů nad 500000 Kč se zahraničními partnery v posledních třech letech,
  - o) seznam zaměstnanců, kteří nejsou státními občany České republiky,
  - p) seznam vedoucích pracovníků, se kterými byl v posledních třech letech rozvázán pracovní poměr.
- (2) Organizace je povinna hlásit Úřadu vždy k 1. dubnu a 1. říjnu kalendářního roku všechny změny údajů v bezpečnostním dotazníku organizace. Tato povinnost trvá po dobu platnosti potvrzení.

Potvrzení

§ 62

- (1) V případě, kdy bezpečnostní prověrka organizace prokáže, že organizace podmínky uvedené v § 55 splňuje pro požadovaný

- (1) V případě, kdy bezpečnostní prověrka organizace prokáže, že organizace podmínky uvedené v § 55 splňuje pro požadovaný stupeň utajení, Úřad vydá a zašle organizaci potvrzení.
- (2) V případě, že bezpečnostní prověrka organizace prokáže, že organizace podmínky uvedené v § 55 nesplňuje, Úřad potvrzení nevydává a toto organizaci oznámí. Důvody nevydání potvrzení Úřad v oznámení neuvádí.
- (3) Doba platnosti potvrzení je pět let a lze ji na základě písemné žádosti organizace opakovaně prodloužit. Žádost o prodloužení předkládá organizace Úřadu nejméně šest měsíců před uplynutím platnosti potvrzení. Úřad je oprávněn vyžádat si předložení potřebných dokladů podle § 59 odst. 3 a ověřit si provedení potřebných opatření, zda organizace splňuje podmínky podle § 55.
- (4) Organizace je oprávněna se seznamovat s utajovanými skutečnostmi toho stupně utajení, na který bylo vydáno potvrzení, nebo stupně utajení nižšího.
- (5) Vyskytnou-li se po vydání potvrzení skutečnosti nasvědčující tomu, že organizace přestala splňovat některou z podmínek uvedených v § 55, je Úřad oprávněn zajistit a provést opatření potřebná k ověření těchto skutečností.
- (6) Zjistí-li Úřad, že organizace, které bylo vydáno potvrzení, přestala splňovat některou z podmínek uvedenou v § 55 nebo hrubým způsobem nebo opakovaně porušila povinnost v oblasti ochrany utajovaných skutečností, Úřad oznámí tuto skutečnost organizaci.

§ 63

- (1) Platnost potvrzení zaniká
  - a) uplynutím doby platnosti,
  - b) zánikem organizace, nebo
  - c) oznámením podle § 62 odst. 6.
- (2) Zánikem platnosti potvrzení zaniká oprávnění užívat certifikát.
- (3) O zániku platnosti potvrzení z důvodů uvedených v odstavci 1 písm. a) nebo b) je organizace povinna vyrozumět Úřad.
- (4) Zanikla-li platnost potvrzení podle odstavce 1 písm. b) nebo c), je organizace povinna jej odevzdat do pěti pracovních dnů ode dne oznámení o tomto zániku Úřadu. Současně je povinna odevzdat i certifikát, byl-li organizaci vydán.
- (5) V případě zániku platnosti potvrzení vydaného organizaci, které jsou utajované skutečnosti poskytovány, je její statutární orgán povinen odevzdat všechny utajované skutečnosti tomu, kdo utajované skutečnosti poskytl, nelze-li tak učinit, zajistit ochranu utajovaných skutečností před neoprávněným nakládáním podle pokynů Úřadu.
- (6) V případě zániku platnosti potvrzení vydaného organizaci, ve které utajované skutečnosti vznikají, je její statutární orgán povinen zajistit ochranu utajovaných skutečností před neoprávněným nakládáním podle pokynů Úřadu.

§ 64

Úřad vede seznam organizací, kterým bylo vydáno potvrzení, a organizací, kterým platnost potvrzení zanikla. Uvedený seznam je zveřejňován ve věstníku Úřadu.

§ 65

- (1) Spis o bezpečnostní prověrce organizace obsahuje žádost o vydání potvrzení a údaje získané při bezpečnostní prověrce organizace.
- (2) Spis o bezpečnostní prověrce organizace zakládá, vede, doplňuje, eviduje a vyřazuje Úřad.
- (3) Spis o bezpečnostní prověrce organizace je nutno chránit před neoprávněným nakládáním. Údaje uvedené v tomto spisu je možné využívat pouze pro potřeby bezpečnostní prověrky.
- (4) Spis o bezpečnostní prověrce organizace se vyřazuje po uplynutí 20 let od zániku organizace.

§ 66

- (1) Bezpečnostní spis organizace obsahuje
  - a) žádost o vydání potvrzení,
  - b) potvrzení,
  - c) případné změny.
- (2) Bezpečnostní spis organizace zakládá, vede, doplňuje, eviduje a vyřazuje její statutární orgán.
- (3) Bezpečnostní spis organizace je nutno chránit před neoprávněným nakládáním.

HLAVA SEDMÁ

MEZINÁRODNÍ STYKY

§ 67

- (1) Poskytování utajovaných skutečností mezi Českou republikou a cizí mocí se uskutečňuje v souladu s mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána, nebo podle zvláštního zákona.¹⁴⁾
- (2) Poskytování utajovaných skutečností mezi organizací a zahraničním partnerem povoluje Úřad. Před povolením si Úřad vyžádá stanovisko Ministerstva zahraničních věcí, zpravodajských služeb a ústředního úřadu, do jehož působnosti utajovaná skutečnost náleží.
- (3) Spis podle odstavce 2 lze udělit pouze v případě, že zahraniční partnerem je organizace předložená Úřadu k bezpečnostní

- (3) Souhlas podle odstavce 2 lze udělit pouze v případě, že zahraniční partner tuzemské organizace předloží Úřadu bezpečnostní oprávnění vydané příslušným úřadem cizí moci.
- (4) Poskytování utajovaných skutečností se uskutečňuje prostřednictvím ústředních registrů vedených Úřadem, pokud mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nebo zvláštní zákon nestanoví jinak.
- (5) V souladu s mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána, vydává Úřad certifikát, ve kterém uvede stupeň utajení, na který bylo osobě vydáno osvědčení nebo organizaci potvrzení. Před vydáním certifikátu je Úřad oprávněn provést některá opatření bezpečnostní prověrky daného stupně, včetně provedení bezpečnostního pohovoru. Certifikát se vydává na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na dobu platnosti osvědčení nebo potvrzení.
- (6) Uznat bezpečnostní oprávnění o způsobilosti osoby nebo organizace seznamovat se s utajovanými skutečnostmi vydané cizí mocí lze, pouze pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nebo na základě vzájemnosti.
- (7) V souladu s mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána, jsou Úřad a příslušný úřad cizí moci oprávněny provádět kontrolu ochrany vzájemně poskytnutých utajovaných skutečností.
- (8) Na poskytování utajovaných skutečností mezi zpravodajskými službami a zpravodajskými službami cizí moci v rámci spolupráce, uskutečňované podle zvláštního zákona,¹⁴⁾ se odstavce 1 až 7 nevztahují. O poskytování utajovaných skutečností v těchto případech rozhodují statutární orgány zpravodajských služeb, které vedou evidenci takto poskytnutých utajovaných skutečností.
- (9) Na poskytování utajovaných skutečností mezi Ministerstvem obrany, Ministerstvem spravedlnosti, soudy, státními zastupitelstvími, Policií České republiky nebo celními orgány a obdobnými orgány cizí moci se odstavce 2 až 7 vztahují, pokud zvláštní zákon nebo mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, nestanoví jinak. Evidenci takto poskytnutých utajovaných skutečností vedou uvedené orgány státu samy.

§ 68

Registry utajovaných skutečností

- (1) V ústředních registrech podle § 67 odst. 4 jsou evidovány všechny utajované skutečnosti poskytnuté v rámci mezinárodní spolupráce, kromě utajovaných skutečností evidovaných podle § 67 odst. 8 a 9.
- (2) Orgány státu, kterým jsou poskytovány nebo které poskytují utajované skutečnosti v rámci mezinárodní spolupráce prostřednictvím ústředních registrů, jsou povinny zřídit po schválení Úřadem vlastní registry utajovaných skutečností.

HLAVA OSMÁ

VÝKON STÁTNÍHO DOZORU, POKUTY A ŘÍZENÍ

§ 69

Státní dozor

- (1) Státním dozorem v oblasti ochrany utajovaných skutečností je dozor nad tím, jak orgány státu a organizace dodržují právní předpisy v této oblasti.
- (2) Při výkonu státního dozoru se postupuje podle zvláštního zákona,¹⁵⁾ nestanoví-li tento zákon jinak.
- (3) Kontrolní pracovníci jsou při výkonu státního dozoru dále oprávněni seznamovat se s utajovanými skutečnostmi všech stupňů utajení v rozsahu potřebném k provedení kontroly.
- (4) Pracovníci úřadu na ochranu utajovaných skutečností cizí moci jsou oprávněni účastnit se státního dozoru utajovaných skutečností, které jsou poskytnuty České republice, pokud tak stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.
- (5) Státnímu dozoru podle tohoto zákona nepodléhá činnost zpravodajských služeb.

§ 70

Opatření k nápravě

- (1) Zjistí-li kontrolní pracovník u kontrolovaného subjektu neplnění povinností stanovených tímto zákonem v oblasti ochrany utajovaných skutečností, může při výkonu státního dozoru
- a) učinit neodkladná opatření k zajištění ochrany utajovaných skutečností,
  - b) požadovat, aby ve stanovené lhůtě byly odstraněny zjištěné nedostatky, a zaslání písemné zprávy o jejich odstranění Úřadu, nebo
  - c) odejmout utajovanou skutečnost.
- (2) Úřad je oprávněn, v návaznosti na výkon státního dozoru, odejmout osvědčení nebo potvrzení.

Při zjištění porušení povinností uložených zákonem v oblasti ochrany utajovaných skutečností, jsou kontrolní pracovníci oprávněni přijímat potřebná opatření k zamezení škodlivých následků. Opatření jsou navrhována tak, aby umožňovala jejich přiměřenou volbu, např. v závislosti na míře porušení povinností.

Pokuty

§ 71

- (1) Úřad uloží pokutu za porušení povinností stanovených tímto zákonem
- a) organizaci až do výše 50 milionů Kč

(1) Úřad uloží pokutu za porušení povinností stanovených tímto zákonem

- a) organizaci až do výše 50 milionů Kč,
- b) určené osobě podle § 42 nebo § 43 písm. b) až f) do výše 500000 Kč,
- c) určené osobě podle § 38, 40 nebo § 41 do výše 300000 Kč,
- d) jiné osobě do výše 100000 Kč.

(2) Za opakované porušení povinností stanovených tímto zákonem je možné uložit pokutu až do výše dvojnásobku pokuty podle odstavce 1.

(3) Při stanovení výše pokuty se přihlíží k povaze protiprávního jednání, době jeho trvání, charakteru a rozsahu způsobených následků a k případnému opakovanému porušení právní povinnosti nebo k tomu, že bylo porušeno více povinností.

§ 72

(1) Pokutu podle § 71 lze uložit do jednoho roku ode dne, kdy Úřad porušení povinnosti zjistil, nejdéle však do tří let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo.

(2) Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o jejím uložení.

(3) Pokuty uložené podle § 71 vybírá Úřad a vymáhají příslušné finanční úřady. Pokuty jsou příjmem státního rozpočtu. Při vybírání a vymáhání pokut se postupuje podle zákona o správě daní a poplatků.¹⁶⁾

§ 73

Řízení

(1) Na rozhodování podle tohoto zákona se nevztahuje zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), s výjimkou rozhodování o pokutách podle § 71 a 72. Na rozhodování o pokutách se nevztahují ustanovení části čtvrté oddíl dva a tři a části páté zákona č. 71/1967 Sb.

(2) Žalobu proti rozhodnutí o nevydání osvědčení lze podat do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. V řízení o této žalobě se účast osob zúčastněných na řízení nepřipouští.

Tento paragraf stanoví, že ustanovení Správního řádu se vztahují pouze na řízení o pokutách, včetně možnosti soudního přezkumu. Původní ustanovení, dle něhož u ostatních opatření a úkonů se Správní řád a soudní přezkum vylučují, a to s ohledem na skutečnost, že na seznamování se s utajovanými skutečnostmi není právní nárok a zároveň z důvodu bezpečnosti státu, bylo Ústavním soudem zrušeno.

Doručování

§ 74

(1) Důležité písemnosti, zejména oznámení podle § 36 odst. 3, § 37 odst. 2 písm. b), § 62 odst. 2, § 62 odst. 6 a § 75 odst. 6, se doručují do vlastních rukou.

(2) Nebyl-li adresát písemnosti, která má být doručena do vlastních rukou, zastížen, ačkoliv se v místě doručení zdržuje, doručovatel uloží písemnost v místně příslušné provozovně držitele poštovní licence a adresáta o tom vhodným způsobem vyrozumí. Nevyzvedne-li si adresát písemnost do tří dnů od uložení, poslední den této lhůty se považuje za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl.

(3) Odepře-li adresát bezdůvodně písemnost přijmout, je doručena dnem, kdy její přijetí bylo odepřeno; na to musí doručovatel adresáta upozornit.

(4) Písemnosti, které jsou určeny organizaci, se doručují pracovníkům oprávněným za organizace přijímat písemnosti. Není-li takových pracovníků, doručuje se písemnost, která je určena do vlastních rukou, tomu, kdo je oprávněn za organizaci jednat.

§ 75

(1) Proti nevydání osvědčení podle § 36 odst. 3 může navrhovaná osoba podat písemnou stížnost do 15 dnů ode dne doručení oznámení.

(2) Proti zániku platnosti osvědčení podle § 37 odst. 2 písm. b) může osoba, které bylo vydáno osvědčení, podat písemnou stížnost do 15 dnů ode dne oznámení podle § 36 odst. 6.

(3) Stížnost se podává řediteli Úřadu.

(4) Podání stížnosti podle odstavce 2 nemá odkladný účinek.

(5) Ředitel Úřadu stížnost přezkoumá. Jsou-li pro to důvody, stížnosti vyhoví, jinak stížnost zamítne.

(6) Vyhovění nebo zamítnutí stížnosti písemně oznámí stěžovateli.

(7) Při vyhovění stížnosti podle odstavce 1 může Úřad vydat osvědčení.

(8) Dnem vyhovění stížnosti podle odstavce 2 se platnost osvědčení obnoví. Úřad osvědčení neprodleně vrátí stěžovateli.

§ 76

(1) Proti nevydání potvrzení podle § 62 odst. 2 může organizace podat písemnou stížnost do 15 dnů ode dne doručení oznámení.

(2) Proti zániku platnosti potvrzení podle § 63 odst. 1 písm. c) může organizace, které bylo vydáno potvrzení, podat písemnou stížnost do 15 dnů ode dne oznámení podle § 62 odst. 6.

(3) Stížnost se podává řediteli Úřadu.

(4) Podání stížnosti podle odstavce 2 nemá odkladný účinek.

- (4) Podání stížnosti podle odstavce 2 nemá odkladný účinek.
- (5) Ředitel Úřadu stížnost přezkoumá. Jsou-li pro to důvody, stížnosti vyhoví, jinak stížnost zamítne.
- (6) Vyhovnění nebo zamítnutí stížnosti písemně oznámí stěžovateli.
- (7) Při vyhovnění stížnosti podle odstavce 1 Úřad vydá potvrzení.
- (8) Dnem vyhovnění stížnosti podle odstavce 2 se platnost potvrzení obnoví. Úřad potvrzení neprodleně vrátí stěžovateli; současně vrátí stěžovateli certifikát, byl-li jeho držitelem.

§ 77

Do lhůty pro podání stížnosti se nezapočítává den, kdy došlo ke skutečnosti určující počátek lhůty. Případně-li konec lhůty pro podání stížnosti na den pracovního klidu nebo pracovního volna, je posledním dnem této lhůty nejbližší pracovní den.

HLAVA DEVÁTÁ

USTANOVENÍ PŘECHODNÁ

§ 78

Platnost určení podle dosavadní právní úpravy

- (1) Fyzickou osobu, která byla ke dni účinnosti tohoto zákona určena ke styku se státním tajemstvím podle dosavadní právní úpravy,¹⁷⁾ lze v případě potřeby považovat za určenou osobu podle tohoto zákona do 31. prosince 2000.
- (2) Fyzickou osobu, která byla ke dni účinnosti tohoto zákona určena ke styku s hospodářským nebo služebním tajemstvím podle dosavadní právní úpravy,¹⁸⁾ lze v případě potřeby považovat za určenou osobu pro styk s utajovanými skutečnostmi stupně utajení "Vyhrazené", "Důvěrné" nebo "Tajné" podle tohoto zákona po dobu šesti měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona.
- (3) V případech podle odstavce 1 nebo 2 je nutno provést záznam o určení způsobem uvedeným v § 38 odst. 1 a 2, nejdéle však na dobu uvedenou v odstavci 1 nebo 2.
- (4) Určením provedeným podle § 38 zaniká určení provedené podle odstavce 3.

§ 79

Změna stupně utajení

Stupně utajení stanovené podle dosavadních předpisů zůstávají nadále v platnosti, pokud podle tohoto zákona nebude v konkrétních případech stanoveno jinak.

§ 80

Vydávání vyjádření ke styku se státním tajemstvím se řídí dosavadními právními předpisy¹⁹⁾ pouze tehdy, jestliže žádost byla předána k poštovní přepravě nejpozději 45 dnů před počátkem účinnosti tohoto zákona.

§ 81

- (1) Je-li v právním předpise vydaném před účinností tohoto zákona uvedeno státní, hospodářské nebo služební tajemství, rozumí se tím utajovaná skutečnost podle tohoto zákona.
- (2) Je-li v právním předpise upraveno zproštění mlčenlivosti, postupuje se v případě, že se toto zproštění týká utajované skutečnosti, podle tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

HLAVA PRVNÍ

§ 82

Zákon č. 67/1992 Sb., o Vojenském obranném zpravodajství, ve znění zákona č. 153/1994 Sb. a zákona č. 88/1995 Sb., se mění takto:

Ustanovení § 24 odst. 3 včetně poznámky č. 7a) zní:

"(3) Ustanoveními odstavců 1 a 2 není dotčen zákon o ochraně utajovaných skutečností.^{7a)}

7a) Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů."

HLAVA DRUHÁ

§ 83

Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění zákona č. 331/1993 Sb., zákona č. 117/1994 Sb., zákona č. 224/1994 Sb., zákona č. 58/1995 Sb., zákona č. 236/1995 Sb. a nálezu Ústavního soudu České republiky č. 296/1995 Sb., se mění takto:

Ustanovení § 21 písm. c) včetně poznámky č. 4) zní:

"c) seznamovat se s utajovanými skutečnostmi, prokáží-li se osvědčením pro příslušný stupeň utajení těchto skutečností, vydaným podle zvláštního zákona.⁴⁾

---

4) Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů."

HLAVA TŘETÍ

§ 84

Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění zákona č. 166/1993 Sb., se mění takto:

Ustanovení § 11 písm. c) včetně poznámky č. 4) zní:

"c) seznamovat se s utajovanými skutečnostmi, prokáží-li se osvědčením pro příslušný stupeň utajení těchto skutečností, vydaným podle zvláštního zákona.⁴⁾

---

4) Zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů."

HLAVA ČTVRTÁ

§ 85

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění zákona č. 120/1962 Sb., zákona č. 53/1963 Sb., zákona č. 56/1965 Sb., zákona č. 81/1966 Sb., zákona č. 148/1969 Sb., zákona č. 45/1973 Sb., zákona č. 43/1980 Sb., zákonného opatření Předsednictva Federálního shromáždění č. 10/1989 Sb., zákona č. 159/1989 Sb., zákona č. 47/1990 Sb., zákona č. 84/1990 Sb., zákona č. 175/1990 Sb., zákona č. 457/1990 Sb., zákona č. 545/1990 Sb., zákona č. 490/1991 Sb., zákona č. 557/1991 Sb., nálezu Ústavního soudu České a Slovenské Federativní Republiky ze dne 4. září 1992, publikovaného v částce 93/1992 Sb., zákona č. 290/1993 Sb., zákona č. 38/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu České republiky č. 91/1994 Sb., zákona č. 152/1995 Sb., zákona č. 19/1997 Sb., nálezu Ústavního soudu České republiky č. 103/1997 Sb., zákona č. 253/1997 Sb., zákona č. 92/1998 Sb. a zákona č. 112/1998 Sb., se mění takto:

1. V § 66 se slova "ohrožení státního tajemství (§ 106 a 107)" nahrazují slovy "ohrožení utajované skutečnosti (§ 106 a 107)" a slova "ohrožení hospodářského tajemství (§ 122)," a slova "ohrožení služebního tajemství (§ 173)," se vypouštějí.

2. V § 89 se odstavce 10, 11 a 12 vypouštějí.

Dosavadní odstavce 13 až 20 se označují jako odstavce 10 až 17.

3. § 105 včetně nadpisu zní:

"§ 105

Vyzvědačství

(1) Kdo vyzvídá skutečnost utajovanou podle zvláštního zákona, jejíž zneužití může vážným způsobem ohrozit nebo poškodit ústavnost, svrchovanost, územní celistvost, obranu a bezpečnost České republiky nebo jiného státu anebo obranu a bezpečnost mezinárodní organizace, k ochraně jejichž zájmů v uvedených oblastech se Česká republika zavázala, s cílem vyrazit jí cizí moci, kdo s takovým cílem sbírá údaje obsahující utajovanou skutečnost, nebo kdo takovou utajovanou skutečnost cizí moci úmyslně vyrazí, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.

(2) Stejně bude potrestán, kdo umožní nebo usnadní činnost pachatelů činu uvedeného v odstavci 1 nebo organizaci, jejímž cílem je vyzvídat utajované skutečnosti.

- (3) Odnětím svobody na osm až patnáct let bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizace, jejímž cílem je vyzvídat utajované skutečnosti,
  - b) spáchá-li takový čin, ačkoli mu ochrana utajovaných skutečností byla zvlášť uložena,
  - c) získá-li takovým činem značný prospěch nebo spáchá-li takový čin ve značném rozsahu, nebo
  - d) týká-li se takový čin utajované skutečnosti ve zvláštním zákoně klasifikované stupněm utajení "Přísně tajné".
- (4) Odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 za branné pohotovosti státu."

4. § 106 včetně nadpisu zní:

"Ohrožení utajované skutečnosti"

§ 106

- (1) Kdo vyzvídá skutečnost utajovanou podle zvláštního zákona s cílem vyrazit ji nepovolané osobě, kdo s takovým cílem sbírá údaje obsahující utajovanou skutečnost, nebo kdo takovou utajovanou skutečnost nepovolané osobě úmyslně vyrazí, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.
- (2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
- a) vyrazí-li úmyslně nepovolané osobě utajovanou skutečnost ve zvláštním zákoně klasifikovanou stupněm utajení "Přísně tajné" nebo "Tajné",
  - b) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1, ačkoli mu ochrana utajovaných skutečností byla zvlášť uložena, nebo
  - c) získá-li takovým činem značný prospěch nebo způsobí-li značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.
- (3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,
- a) týká-li se čin uvedený v odstavci 1 utajované skutečnosti z oblasti zabezpečení obranyschopnosti republiky klasifikované ve zvláštním zákoně stupněm utajení "Přísně tajné", nebo
  - b) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu."

5. § 107 zní:

"§ 107"

Kdo z nedbalosti způsobí vyrazení utajované skutečnosti ve zvláštním zákoně klasifikované stupněm utajení "Přísně tajné" nebo "Tajné" nebo "Důvěrné", bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem."

6. § 122 se včetně nadpisu vypouští.

7. V § 166 odst. 2 písm. a) se slova "vyzvědačství (§ 105)" nahrazují slovy "vyzvědačství (§ 105 odst. 3 a 4)".

8. V § 167 odst. 1 se slova "ohrožení státního tajemství" nahrazují slovy "ohrožení utajované skutečnosti" a za slova "nedovoleného překročení státní hranice podle § 171b odst. 2 a 3," se vkládají slova "neoprávněného nakládání s osobními údaji podle § 178 odst. 3,".

9. V § 167 odst. 2 se slova "ohrožení státního tajemství" nahrazují slovy "ohrožení utajované skutečnosti".

10. V § 168 odst. 1 a 2 se slova "vyzvědačství (§ 105)" nahrazují slovy "vyzvědačství (§ 105 odst. 2, 3 a 4)" a slova "ohrožení státního tajemství (§ 106 a 107)" se nahrazují slovy "ohrožení utajované skutečnosti (§ 106 a 107)".

11. V § 168 odst. 1 se za slova "pozměňování peněz (§ 140)," vkládají slova "neoprávněného nakládání s osobními údaji (§ 178 odst. 3),".

12. § 173 včetně nadpisu se vypouští.

13. V § 178 odst. 1 se za slovo "kdo" vkládají slova ", byt' i z nedbalosti," a slova "až na jeden rok" se nahrazují slovy "až na tři léta".

14. V § 178 odst. 2 se za slova "nebo funkce" vkládají slova ", byt' i z nedbalosti".

15. V § 178 odst. 3 se slova "až na dvě léta" nahrazují slovy "na jeden rok až pět let".

16. V § 178 odst. 3 písm. c) se za slova "v odstavci 1" vkládají slova "nebo 2".

HLAVA PÁTÁ

§ 86

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 57/1965 Sb., zákona č. 58/1969 Sb., zákona č.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 57/1965 Sb., zákona č. 58/1969 Sb., zákona č. 149/1969 Sb., zákona č. 48/1973 Sb., zákona č. 29/1978 Sb., zákona č. 43/1980 Sb., zákona č. 159/1989 Sb., zákona č. 178/1990 Sb., zákona č. 303/1990 Sb., zákona č. 558/1991 Sb., zákona č. 25/1993 Sb., zákona č. 115/1993 Sb., zákona č. 292/1993 Sb., zákona č. 154/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu České republiky č. 214/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu České republiky č. 8/1995 Sb., zákona č. 152/1995 Sb., zákona č. 150/1997 Sb. a zákona č. 209/1997 Sb., se mění takto:

1. V § 8 odst. 3 se slova "státní a hospodářské tajemství" nahrazují slovy "tajnost utajovaných skutečností chráněných zvláštním zákonem".

2. V § 35 se vkládá nový odstavec 3, který zní:

"(3) V trestním řízení, ve kterém jsou probírány utajované skutečnosti chráněné zvláštním zákonem, je orgán činný v trestním řízení povinen obhájce poučit podle takového zákona. Stejně postupuje v případě osob, jejichž účast na řízení nelze vyloučit. O provedeném poučení učiní záznam do spisu."

3. V § 50 odstavec 3 zní:

"(3) Zmocněncem zúčastněné osoby a poškozeného v trestním řízení, ve kterém jsou probírány utajované skutečnosti chráněné zvláštním zákonem, může být pouze určená osoba podle zvláštního zákona nebo osoba podle takového zákona poučená."

4. V § 65 odstavec 5 zní:

"(5) Při povolování nahlížet do spisů je nutno učinit takové opatření, aby byla zachována tajnost utajovaných skutečností chráněných zvláštním zákonem."

5. V § 99 odst. 1 se slova "které tvoří státní tajemství," nahrazují slovy "týkajících se utajovaných skutečností chráněných zvláštním zákonem".

6. V § 99 odst. 3 ve větě druhé se slova "skutečnostech tvořících předmět služebního tajemství" nahrazují slovy "utajovaných skutečnostech klasifikovaných ve zvláštním zákoně stupněm utajení "Důvěrné" nebo "Vyhrazené"."

7. V § 200 odst. 1 se slovo "tajemství" nahrazuje slovy "utajované skutečnosti".

8. V § 201 odst. 2 poslední větě se slova "tajemství chráněného" nahrazují slovy "utajovaných skutečností chráněných".

9. V § 201 odst. 3 se slova "státního, hospodářského nebo služebního tajemství" nahrazují slovy "utajovaných skutečností chráněných zvláštním zákonem".

HLAVA ŠESTÁ

§ 87

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění zákona č. 34/1970 Sb., zákona č. 147/1970 Sb., zákona č. 125/1973 Sb., zákona č. 25/1976 Sb., zákona č. 118/1983 Sb., zákona č. 60/1988 Sb., zákona č. 173/1989 Sb., zákonného opatření Předsednictva České národní rady č. 9/1990 Sb., zákona č. 93/1990 Sb., zákona č. 126/1990 Sb., zákona č. 203/1990 Sb., zákona č. 288/1990 Sb., zákonného opatření Předsednictva České národní rady č. 305/1990 Sb., zákona č. 575/1990 Sb., zákona č. 173/1991 Sb., zákona č. 283/1991 Sb., zákona č. 19/1992 Sb., zákona č. 23/1992 Sb., zákona č. 103/1992 Sb., zákona č. 167/1992 Sb., zákona č. 239/1992 Sb., zákonného opatření Předsednictva České národní rady č. 350/1992 Sb., zákona č. 358/1992 Sb., zákona č. 359/1992 Sb., zákona č. 474/1992 Sb., zákona č. 548/1992 Sb., zákona č. 21/1993 Sb., zákona č. 166/1993 Sb., zákona č. 285/1993 Sb., zákona č. 47/1994 Sb., zákona č. 89/1995 Sb., zákona č. 289/1995 Sb., zákona č. 135/1996 Sb., zákona č. 272/1996 Sb., zákona č. 152/1997 Sb. a zákona č. 15/1998 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 1 se za bodem 9 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se bod 10, který zní:

"10. Národní bezpečnostní úřad."

2. V § 12 odst. 1 se písmeno l) vypouští a za písmenem k) se čárka nahrazuje tečkou.

ČÁST TŘETÍ

§ 88

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se zákon č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství, ve znění zákona č. 383/1990 Sb. a zákona č. 558/1991 Sb.

§ 89

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem čtvrtého kalendářního měsíce po dni jeho vyhlášení, s výjimkou § 7, který nabývá účinnosti třicátým dnem po dni jeho vyhlášení.

-
- 1) Např. zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
  - 2) § 11 zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů.
  - 3) § 5 zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem.
  - 4) Např. § 2 odst. 1 písm. g) a h) zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění zákona č. 26/1993 Sb. a zákona č. 326/1993 Sb.
  - 5) § 4 zákona č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech.
  - 6) § 10 zákona č. 269/1994 Sb.
  - 6a) § 16 zákona č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech (branný zákon).
  - 7) § 6 zákona č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, § 18 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, § 10 a 11 zákona č. 67/1992 Sb., o Vojenském obranném zpravodajství, ve znění zákona č. 88/1995 Sb.
  - 8) Zákon č. 283/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
  - 8a) § 34 zákona č. 283/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
  - 8b) Zákon č. 153/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
  - 8c) § 37b zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění zákona č. 113/1997 Sb.
  - 9a) § 115 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 509/1991 Sb.
  - 10) § 24 odst. 4 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.
  - 11) Zákon č. 256/1992 Sb.
  - 11a) § 40a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona č. 30/2000 Sb.
  - 12) § 18 zákona č. 154/1994 Sb. § 23a zákona č. 67/1992 Sb.
  - 13) Zákon č. 41/1993 Sb., o ověřování shody opisů nebo kopie s listinou, ve znění pozdějších předpisů.
  - 14) Např. zákon č. 153/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
  - 15) Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.
  - 16) Zákon č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
  - 17) § 9 zákona č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství, ve znění zákona č. 383/1990 Sb. a zákona č. 558/1991 Sb.
  - 18) § 3 nařízení vlády č. 148/1971 Sb., o ochraně hospodářského a služebního tajemství, ve znění nařízení vlády č. 420/1990 Sb.
  - 19) § 9 odst. 3 zákona č. 102/1971 Sb., ve znění zákona č. 383/1990 Sb. a zákona č. 558/1991 Sb.

Čl. II zákona č. 363/2000 Sb.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Bezpečnostní prověrka provedená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona podle zákona č. 148/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se po dobu platnosti osvědčení považuje za bezpečnostní prověrku provedenou podle zákona č. 148/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů a ve znění tohoto zákona.
2. Bezpečnostní prověrka zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona podle zákona č. 148/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se dokončí podle zákona č. 148/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů a ve znění tohoto zákona, přičemž se nepřihlíží k údajům a zjištěním, která nejsou podle zákona č. 148/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů a ve znění tohoto zákona, pro provedení bezpečnostní prověrky požadována.

V Brně 30. dubna 2002

INFORMAČNÍ PRÁVO

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

Vybraná ustanovení v souvislosti s informacemi.

Úvod

Účelem trestního zákona je ochrana nejdůležitějších celospolečenských i individuálních zájmů.

Základní funkcí trestního práva je ochrana společnosti a jednotlivce před kriminalitou, tj. postih trestných činů, za které lze považovat pouze ty pro společnost nebezpečné činy, jejichž znaky jsou uvedeny v trestním zákoně a jejichž stupeň společenské nebezpečnosti je vyšší než nepatrný. Jde o právní ochranu před nejvíce nebezpečnými útoky fyzických osob na chráněné objekty. Dalšími funkcemi trestního práva jsou pak funkce regulativní, která spočívá v co nejpřesnějším vymezení podmínek trestní odpovědnosti, jakož i ukládání trestů a ochranných opatření, funkce preventivní, která sleduje ochranu společnosti předcházením trestné činnosti, a funkce represivní, směřující k ochraně společnosti cestou individuálního represivního působení na pachatele trestného činu.

Trestní právo potom zasahuje tam, kde vztahy primárně chráněné jinými právními odvětvími byly tak vážně narušeny, že k jejich nápravě nepostačuje působení sankcí, které jsou těmito právními odvětvími za porušení svých norem předvídaný. V takových případech je úloha trestního práva nezastupitelná - představuje tzv. "ultima ratio", poslední nejintenzivnější společenský právní prostředek k nápravě porušených zájmů a k ochraně dalších. Tomu odpovídá i tvrdost a citelnost prostředků státního donucení, které trestní právo používá.

Na druhé straně je možnost užití trestního práva omezena zásadou pomocné úlohy trestní represe, tedy požadavkem, aby trestní právo zasahovalo pouze tam, kde již není jiná možnost nápravy.

Obsah uvedené právní úpravy

Trestní zákon schválilo Národní shromáždění ČSSR dne 29. 11. 1961 schválila. Dne 8. 12. 1961 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů ČSSR.

Zákon nabyl účinnosti dnem 1. 1. 1962.

Zákon byl posléze novelizován, a to:

- Zákonem č. 120/1962 Sb. s účinností od 27. 12. 1962
- Zákonem č. 53/1963 Sb. s účinností od 17. 7. 1963
- Zákonem č. 56/1965 Sb. s účinností od 1. 8. 1965
- Zákonem č. 81/1966 Sb. s účinností od 1. 1. 1967
- Zákonem č. 148/1969 Sb. s účinností od 1. 1. 1970
- Zákonem č. 45/1973 Sb. s účinností od 1. 7. 1973
- Zákonem č. 43/1980 Sb. s účinností od 24. 4. 1980
- Zákonem č. 10/1989 Sb. s účinností od 14. 2. 1989
- Zákonem č. 159/1989 Sb. s účinností od 1. 1. 1990
- Zákonem č. 47/1990 Sb. s účinností od 1. 3. 1990
- Zákonem č. 84/1990 Sb. s účinností od 29. 3. 1990
- Zákonem č. 175/1990 Sb. s účinností od 1. 7. 1990
- Zákonem č. 457/1990 Sb. s účinností od 30. 10. 1990
- Zákonem č. 545/1990 Sb. s účinností od 1. 2. 1991
- Zákonem č. 490/1991 Sb. s účinností od 3. 12. 1991
- Zákonem č. 557/1991 Sb. s účinností od 1. 1. 1992
- Nálezem Ústavního soudu č. 93/1992 Sb. s účinností od 15. 10. 1992
- Zákonem č. 290/1993 Sb. s účinností od 1. 1. 1994
- Zákonem č. 38/1994 Sb. s účinností od 1. 4. 1994
- Nálezem Ústavního soudu č. 91/1994 Sb. s účinností od 20. 5. 1994
- Zákonem č. 152/1995 Sb. s účinností od 1. 9. 1995
- Zákonem č. 19/1997 Sb. s účinností od 26. 2. 1997
- Nálezem Ústavního soudu č. 103/1997 Sb. s účinností od 7. 5. 1997
- Zákonem č. 253/1997 Sb. s účinností od 1. 1. 1998
- Zákonem č. 92/1998 Sb. s účinností od 1. 10. 1998
- Zákonem č. 112/1998 Sb. s účinností od 1. 7. 1998
- Zákonem č. 148/1998 Sb. s účinností od 1. 11. 1998
- Zákonem č. 167/1998 Sb. s účinností od 1. 1. 1999
- Zákonem č. 96/1999 Sb. s účinností od 9. 6. 1999
- Zákonem č. 210/1999 Sb. s účinností od 5. 10. 1999
- Zákonem č. 191/1999 Sb. s účinností od 1. 12. 1999

- Zákonem č. 191/1999 Sb. s účinností od 1. 12. 1999
- Zákonem č. 223/1999 Sb. s účinností od 1. 12. 1999
- Zákonem č. 327/1999 Sb. s účinností od 28. 12. 1999
- Zákonem č. 238/1999 Sb. s účinností od 1. 1. 2000
- Zákonem č. 360/1999 Sb. s účinností od 1. 4. 2000
- Zákonem č. 105/2000 Sb. s účinností od 1. 5. 2000
- Zákonem č. 101/2000 Sb. s účinností od 1. 6. 2000
- Zákonem č. 29/2000 Sb. s účinností od 1. 7. 2000
- Zákonem č. 305/1999 Sb. s účinností od 30. 7. 2000
- Zákonem č. 105/2000 Sb. s účinností od 1. 12. 2000
- Zákonem č. 405/2000 Sb. s účinností od 1. 12. 2000

Jeho současná podoba je následující:

ČÁST DRUHÁ

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

HLAVA PRVNÍ

TRESTNÉ ČINY PROTI REPUBLICE

Oddíl druhý

Trestné činy proti bezpečnosti republiky

§ 105

Vyzvědačství

- (1) Kdo vyzvídá skutečnost utajovanou podle zvláštního zákona, jejíž zneužití může vážným způsobem ohrozit nebo poškodit ústavnost, svrchovanost, územní celistvost, obranu a bezpečnost České republiky nebo jiného státu anebo obranu a bezpečnost mezinárodní organizace, k ochraně jejichž zájmů v uvedených oblastech se Česká republika zavázala, s cílem vyrazit jí cizí moci, kdo s takovým cílem sbírá údaje obsahující utajovanou skutečnost, nebo kdo takovou utajovanou skutečnost cizí moci úmyslně vyrazí, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.
- (2) Stejně bude potrestán, kdo umožní nebo usnadní činnost pachateli činu uvedeného v odstavci 1 nebo organizaci, jejímž cílem je vyzvídat utajované skutečnosti.
- (3) Odnětím svobody na osm až patnáct let bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizace, jejímž cílem je vyzvídat utajované skutečnosti,
- b) spáchá-li takový čin, ačkoli mu ochrana utajovaných skutečností byla zvlášť uložena,
- c) získá-li takovým činem značný prospěch nebo spáchá-li takový čin ve značném rozsahu, nebo
- d) týká-li se takový čin utajované skutečnosti ve zvláštním zákoně klasifikované stupněm utajení "Přísně tajné".
- (4) Odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

Ohrožení utajované skutečnosti

§ 106

- (1) Kdo vyzvídá skutečnost utajovanou podle zvláštního zákona s cílem vyrazit jí nepovolané osobě, kdo s takovým cílem sbírá údaje obsahující utajovanou skutečnost, nebo kdo takovou utajovanou skutečnost nepovolané osobě úmyslně vyrazí, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.
- (2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
- a) vyrazí-li úmyslně nepovolané osobě utajovanou skutečnost ve zvláštním zákoně klasifikovanou stupněm utajení "Přísně tajné" nebo "Tajné",
- b) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1, ačkoli mu ochrana utajovaných skutečností byla zvlášť uložena, nebo
- c) získá-li takovým činem značný prospěch nebo způsobí-li značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.
- (3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,
- a) týká-li se čin uvedený v odstavci 1 utajované skutečnosti z oblasti zabezpečení obranyschopnosti republiky klasifikované ve zvláštním zákoně stupněm utajení "Přísně tajné", nebo
- b) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

§ 107

§ 107

Kdo z nedbalosti způsobí vyjádření utajované skutečnosti ve zvláštním zákoně klasifikované stupněm utajení "Přísně tajné" nebo "Tajné" nebo "Důvěrné", bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

HLAVA DRUHÁ

TRESTNÉ ČINY HOSPODÁŘSKÉ

Oddíl druhý

Trestné činy proti hospodářské kázi

§ 125

Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění

(1) Kdo nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen, nebo kdo v takových účetních knihách, zápisech nebo jiných dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslující údaje, nebo kdo takové účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými nebo zatají a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Stejně bude potrestán, kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje v podkladech sloužících pro zápis do obchodního rejstříku anebo v takových podkladech zamlčí podstatné skutečnosti, nebo kdo v podkladech sloužících pro vypracování znaleckého posudku, který se přikládá k návrhu na zápis do obchodního rejstříku, uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo v takových podkladech zamlčí podstatné údaje, anebo kdo jiného ohrozí nebo omezí na právech tím, že bez zbytečného odkladu nepodá návrh na zápis zákonem stanoveného údaje do obchodního rejstříku nebo neuloží listinu do sbírky listin, ač je k tomu podle zákona nebo smlouvy povinen.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 značnou škodu na cizím majetku nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 128

Zneužívání informací v obchodním styku

(1) Kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch neoprávněně užije informace dosud nikoli veřejně přístupné, kterou získal z důvodu svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce a jejíž zveřejnění podstatně ovlivňuje rozhodování v obchodním styku, a uskuteční nebo dá podnět k uskutečnění smlouvy nebo operace na organizovaném trhu cenných papírů nebo zboží, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Stejně bude potrestán, kdo jako pracovník, člen orgánu, společník, podnikatel nebo účastník na podnikání dvou nebo více podniků nebo organizací se stejným nebo podobným předmětem činnosti v úmyslu uvedeném v odstavci 1 uzavře nebo dá popud k uzavření smlouvy na úkor jedné nebo více z nich.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 pro sebe nebo jiného značný prospěch.

(4) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 pro sebe nebo jiného prospěch velkého rozsahu.

Oddíl čtvrtý

Trestné činy proti předpisům o nekalé soutěži, ochranných známkách, chráněných vzorech a vynálezech a proti autorskému právu, proti právům souvisejícím s právem autorským a proti právům k databázi

§ 149

Nekalá soutěž

Kdo jednáním, které je v rozporu s předpisy upravujícími soutěž v hospodářském styku nebo se zvyklostmi soutěže, poškodí dobrou pověst nebo ohrozí chod nebo rozvoj podniku soutěžitele, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

§ 150

Porušování práv k ochranné známce, obchodnímu jménu a chráněnému označení původu

(1) Kdo doveze, vyveze nebo uvede do oběhu výrobky nebo služby neoprávněně označované ochrannou známkou, k níž přísluší

(1) Kdo doveze, vyveze nebo uvede do oběhu výrobky nebo služby neoprávněně označované ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou snadno s ní zaměnitelnou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(2) Stejně bude potrestán, kdo pro dosažení hospodářského prospěchu

a) neoprávněně užívá obchodní jméno nebo jakékoliv označení s ním zaměnitelné, nebo

b) uvede do oběhu výrobky neoprávněně opatřené označením původu, k němuž přísluší výhradní právo jinému, nebo označením původu snadno s ním zaměnitelným.

§ 151

Porušování průmyslových práv

Kdo neoprávněně zasáhne do práv k chráněnému vynálezu, průmyslovému vzoru, užitému vzoru nebo topografii polovodičového výrobku, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

§ 152

Porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi

(1) Kdo neoprávněně zasáhne do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci bude pachatel potrestán,

a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 značný prospěch, nebo

b) dopustí-li se takového činu ve značném rozsahu.

HLAVA TŘETÍ

TRESTNÉ ČINY PROTI POŘÁDKU VE VĚCECH VEŘEJNÝCH

Oddíl šestý

Jiná rušení činnosti státního orgánu

§ 178

Neoprávněné nakládání s osobními údaji

(1) Kdo, byť i z nedbalosti, neoprávněně sdělí, zpřístupní, jinak zpracovává nebo si присvojí osobní údaje o jiném shromážděné v souvislosti s výkonem veřejné správy, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Stejně bude potrestán, kdo osobní údaje o jiném získané v souvislosti s výkonem svého povolání, zaměstnání nebo funkce, byť i z nedbalosti, sdělí nebo zpřístupní, a tím poruší právním předpisem stanovenou povinnost mlčenlivosti.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 vážnou újmu na právech nebo oprávněných zájmech osoby, jíž se údaj týká,

b) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným obdobně účinným způsobem, nebo

c) spáchá-li uvedený v odstavci 1 nebo 2 porušením povinností vyplývajících z jeho povolání, zaměstnání nebo funkce.

HLAVA PÁTÁ

TRESTNÉ ČINY HRUBĚ NARUŠUJÍCÍ OBČANSKÉ SOUŽITÍ

Šíření poplašné zprávy

§ 199

(1) Kdo úmyslně způsobí nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva nějakého místa tím, že rozšiřuje poplašnou zprávu, která je nepravdivá, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem.

(2) Kdo zprávu uvedenou v odstavci 1, ač ví, že je nepravdivá a může vyvolat opatření vedoucí k nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva nějakého místa, sdělí podniku nebo organizaci nebo policejnímu nebo jinému státnímu orgánu anebo hromadnému informačnímu prostředku, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 2 opětovně, nebo

b) způsobí-li takovým činem vážnou poruchu v hospodářském provozu nebo hospodářské činnosti podniku nebo organizace nebo v činnosti státního orgánu anebo jiný zvlášť závažný následek.

b) způsobí-li takovým činem vážnou poruchu v hospodářském provozu nebo hospodářské činnosti podniku nebo organizace nebo v činnosti státního orgánu anebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 200

Kdo za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu způsobí, byť i z nedbalosti, nebezpečí vážného znepokojení, malomyslnosti nebo poráženecké nálady alespoň u části obyvatelstva nějakého místa tím, že rozšiřuje poplašnou zprávu, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

§ 206

Pomluva

(1) Kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrožit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

§ 209

Poškozování cizích práv

(1) Kdo jinému způsobí vážnou újmu na právech tím, že

a) uvede někoho v omyl, nebo

b) využije něčího omylu,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, vydává-li se při činu uvedeném v odstavci 1 za veřejného činitele.

HLAVA OSMÁ

TRESTNÉ ČINY PROTI SVOBODĚ A LIDSKÉ DŮSTOJNOSTI

Oddíl první

Trestné činy proti svobodě

Porušování tajemství dopravovaných zpráv

§ 239

(1) Kdo úmyslně poruší tajemství

a) uzavřeného listu nebo jiné písemnosti, při poskytování poštovní služby nebo jiným dopravním zařízením, nebo

b) zprávy podávané telefonem, telegrafem nebo jiným takovým veřejným zařízením, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

(2) Pracovník provozovatele poštovních služeb nebo telekomunikační služby, který

a) spáchá čin uvedený v odstavci 1,

b) jinému úmyslně umožní spáchat takový čin, nebo

c) poznění nebo potlačí písemnost obsaženou v poštovní zásilce nebo dopravovanou dopravním zařízením anebo zprávu podanou telefonicky, telegraficky nebo jiným podobným způsobem,

bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

§ 240

(1) Kdo v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch

a) prozradí tajemství, o němž se dozvěděl z písemnosti, telegramu nebo telefonního hovoru, které nebyly určeny jemu, nebo

b) takového tajemství využije,

bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Pracovník poštovní nebo telekomunikační služby, který

a) spáchá čin uvedený v odstavci 1, nebo

b) jinému úmyslně umožní spáchat takový čin,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

HLAVA DEVÁTÁ

TRESTNÉ ČINY PROTI MAJETKU

TRESTNÉ ČINY PROTI MAJETKU

§ 247

Krádež

- (1) Kdo si присvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a
- a) způsobí tak škodu nikoli nepatrnou,
  - b) čin spáchá vloupáním,
  - c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí,
  - d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo
  - e) byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán,
- bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.
- (2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu nikoli malou.
- (3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo
  - b) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.
- (4) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.

§ 249

Neoprávněné užívání cizí věci

- (1) Kdo se zmocní cizí věci nikoli malé hodnoty nebo motorového vozidla v úmyslu jich přechodně užívat, nebo kdo na cizím majetku způsobí škodu nikoli malou tím, že neoprávněně takových věcí, které mu byly svěřeny, přechodně užívá, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.
- (2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

§ 249b

Neoprávněné držení platební karty

Kdo si neoprávněně opatří nepřenositelnou platební kartu jiného, identifikovatelnou podle jména nebo čísla, nebo předmět způsobilý plnit její funkci, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

§ 257

Poškození cizí věci

- (1) Kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.
- (2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na věci svědka, znalce nebo tlumočníka pro výkon jejich povinnosti,
  - b) spáchá-li takový čin na věci jiného pro jeho rasu, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je bez vyznání,
  - c) způsobí-li takovým činem značnou škodu, nebo
  - d) spáchá-li takový čin na věci, která požívá ochrany podle zvláštních předpisů.
- (3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.

§ 257a

Poškození a zneužití záznamu na nosiči informací

- (1) Kdo v úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou újmu nebo získat sobě nebo jinému neoprávněný prospěch získá přístup k nosiči informací a
- a) takových informací neoprávněně užije,
  - b) informace zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnými, nebo
  - c) učiní zásah do technického nebo programového vybavení počítače,
- bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.
- (2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán,
- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo
  - b) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo získá-li sobě nebo jinému značný prospěch.
- (3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu nebo získá-li sobě nebo jinému prospěch velkého rozsahu.

HLAVA DESÁTÁ

TRESTNÉ ČINY PROTI LIDSKOSTI

Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka

§ 260

(1) Kdo podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, rasovou, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným podobně účinným způsobem,
- b) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny, nebo
- c) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

V Brně 20. ledna 2001

Novela zákona o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon) ve smyslu zákona 86/1996 Sb.

Vladimír Šmíd

Tato novela znamená poměrně zásadní průlom do současné legislativy ve vztahu k právní ochraně softwaru, jehož cílem bylo odstranit několik zásadních komplikací, které ne dost účelně znesnadňovaly nakládání s daty, programy a programovými systémy, a současně přiblížit příslušné právní normy stavu platnému (či pravděpodobně v budoucnu platnému v zemích ES).

Jednoznačně největší změnou je vložení odstavce 5 do § 17, který říká, že "není-li výslovně ujednáno jinak, autorské právo k počítačovému programu vytvořenému zaměstnancem ke splnění povinnosti vyplývající z jeho pracovního poměru vykonává zaměstnavatel". Podle následujícího odstavce tato situace pak nastává i v případě jiných typů pracovněprávních vztahů obdobných pracovnímu poměru. Zjednodušeně řečeno, došlo tím jednak k jistému přiblížení se právům copyrightu známým z oblasti angloamerického práva a jednak také k legalizaci stavu, k němuž zcela běžně docházelo v našich podmínkách, kdy podle staré pravdy o dlouho nošeném džbánu s uchem zaměstnavatelé ignorovali autorská práva zaměstnanců a všechno krásně fungovalo do chvíle, kdy se zaměstnanec začal o svá práva prát.

Dále byla dost zásadně rozšířena práva oprávněných uživatelů, kteří nepotřebují ani autorův souhlas ani nejsou povinni poskytnout zvláštní odměnu k pořízení rozmnoženiny, překladu nebo úpravě programu, potřebuje-li ji (§ 15, odstavec 4):

- pro provoz programu na počítači, pro nějž byl tento program získán;
- ke zjištění informací nezbytných k dosažení funkčního spojení dvou nebo více počítačových programů, pokud je taková rozmnoženina, překlad nebo úprava pořízena jím samým nebo osobou jím určenou, nejsou-li tyto informace běžně dostupné a je-li jejich získání omezeno na části počítačového programu nezbytné k dosažení uvedeného cíle;
- k archivním a záložním účelům, popřípadě k nahrazení oprávněně získané rozmnoženiny, která byla ztracena, zničena nebo jinak znehodnocena.

Ještě navíc přibyla ustanovení podle nichž:

1. oprávněný uživatel počítačového programu nemůže být omezen ve svém právu zkoumat počítačový program, studovat jej nebo zkoušet jeho fungování za účelem zjištění myšlenek a principů, na nichž je založen kterýkoliv prvek programu, činí-li tak při jeho obvyklém využívání (§ 15, odstavec 5);
2. není-li dohodnuto jinak, oprávněný uživatel programu může provést bez souhlasu autora úpravu a změny počítačového programu nebo jeho doprovodné dokumentace, pokud celkové změny směřují k opravě zřejmé vady nebo jsou se zamýšleným účelem při jeho operativním využívání oprávněným uživatelem (§ 15, odstavec 16).

V ostatních částech autorského zákona, které se dotýkají softwaru, nedošlo k výrazným změnám.

Zejména bez jakéhokoliv zásahu zůstaly příslušné pasáže § 15, odstavce 2, které vypočítávají některé další (obecněji vztahené) možnosti nakládání s autorskými díly bez svolení autora a bez poskytnutí speciální odměny. Jedná se zejména o:

1. možnost zhotovit rozmnoženinu či napodobeninu uveřejněného díla pro svou osobní potřebu. Osobní potřeba je zde výkladem vymezena jako výhradně potřeba fyzické osoby (nikoliv právnické, tedy zejména ne školy) a z hlediska účelu této potřeby ve vztahu k softwaru může jít nejspíš o potřebu sebevzdělávání (ne však jakékoliv aplikační užití).
2. citace z vydaných děl, a to k publikačním odborným a výukovým účelům, odůvodněné funkčnosti citace, jejím odlišením a nezkreslením obsahu ani smyslu citovaného díla. Zejména formulace o "výukových účelech" v podstatě umožňuje užívat (a zpravidla z povahy věci celé) programy k výuce bez dalších komplikací. Navíc zde nijak není specifikováno jak by výuka měla probíhat, tedy zda se jedná o popis programu na tabuli, spuštění na jednom počítači a promítání na projekční desku či možnost individuální práce posluchačů se systémem. Z dalších ustanovení však vyplývá, že pochopitelně nelze, aby si posluchači s sebou odnášeli kopie těchto programů, vytvářeli si jejich prostřednictvím při vlastní výuce výdělečně aplikační úlohy atd.

Rovněž zřejmě není nutné nic z výše uvedeného autorovi ani distributorovi speciálně oznamovat.

Zvláštní kapitolou je otázka neoprávněného kopírování softwaru, tedy stav, kdy se kopie programů používaných při výuce, a to legálním způsobem, zmocní nepovolané osoby a stanou se tedy nekontrolovatelnými. Na tuto situaci se již žádná bezplatná licence nevztahuje a naopak se jedná o bezprávný vztah, jenž lze sankcionovat jak podle soukromého práva (zastavení rušení práva, odstranění následků, satisfakce, náhrada škody), tak podle veřejného práva (trestněprávní důsledky podle § 152 trestního zákona - porušování autorských práv). Trestní odpovědnost je zde dána nejen pro toho, kdo si program neoprávněně zkopíroval, ale i pro toho, kdo to umožnil. Podle našeho práva existuje výhradně trestní odpovědnost fyzických osob, nikoliv osob právnických, to znamená, že v takovém případě by byli stíháni příslušní odpovědní pracovníci (pochopitelně ne škola).

Vlastní zaměstnance není třeba nijak zvlášť zavazovat k odpovědnosti za to, že neumožní podobnou protiprávní činnost (jejich odpovědnost vyplývá z obecných ustanovení zákoníku práce). Jediným problémem by snad mohlo být to, aby z organizačních řádů, popisů práce aj. vyplývalo, který konkrétní zaměstnanec odpovídal za ochranu softwaru.

Ostatní osoby (studenty, posluchače kurzů apod.) v podstatě nelze nijak k odpovědnosti za vyzrazení, resp. vlastní zkopírování zavazovat (s výjimkou předchozí písemné dohody, ve které by současně byly stanoveny sankce za porušení). Proto zde jedinou rozumnou zásadou je zmíněné kopírování vůbec neumožnit, a to zejména technickými prostředky.